

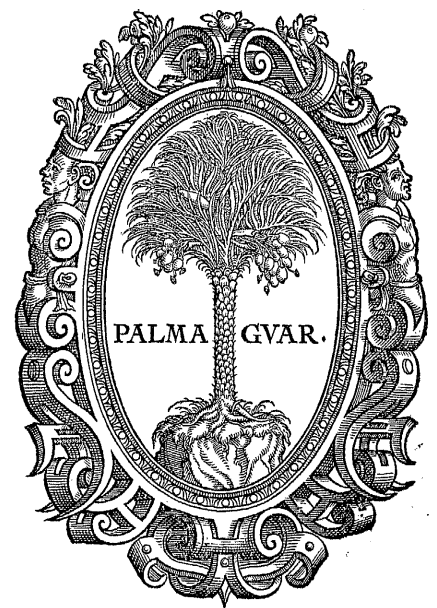
B. 5232

HIEROGLYPHICA SIVE DE SACRIS AEGY PTIORVM, ALIARVMQVE GENTIVM literis Commentarij, IOANNIS PIERII Vale- riani Bolzanij Bellunensis,

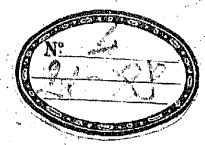
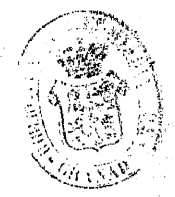
A' CÆLIO AVGVSTINO Curione duobus Libris aucti, &
multis imaginibus illustrati.

LECTORI.

*Habes in hisce Commentarijs non solum variarum historiã, numismatum, veterumq; in-
scriptionum explicationem, verumetiam præter Aegyptiaca & aliã pleraq; mystica, tum lo-
corum communium in ægypte magna cum oblectatione solam: tum sacrarum literarum; in
his haud raro & Christum ipsum, & Apostolos Prophetasq; huiusmodi locutionibus vsos suis-
se videmus, quorum interpretationem: ut sanè non temerè Pythagoram, Platonem, aliosq;
summos viros ad Aegyptios doctrinæ gratia profectos intelligas: quippe cum hieroglyphicè lo-
qui nihil aliud sit, quàm diuinarum humanarumq; rerum naturam aperire. Vale,
& hoc perucundo iam per Pierium oblato beneficio feliciter fruere.*

B A S I L E A E,
Per Thomam Guarinum, M. D. L X V I I.

Handwritten notes and a small table on the left page. The table has columns for 'Sole', 'Mensura', 'Tabula', and 'Numerus'. The 'Sole' column contains the letter 'A'. The 'Numerus' column contains the number '44'.

2 400 40
Basil
MADE IN SWITZERLAND

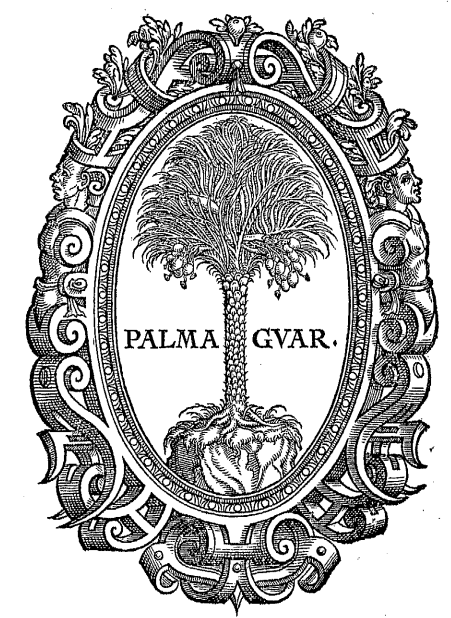
B. 5232

HIEROGLYPHICA
SIVE DE SACRIS AEGY
PTIORVM, ALIARVM'QVE GENTIVM
 literis Commentarij, IOANNIS PIERII Vale-
 riani Bolzanij Bellunensis,

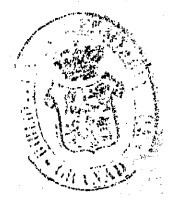
A CÆLIO AVGVSTINO Curione duobus Libris aucti, &
 multis imaginibus illustrati.

L E C T O R I,

*Habes in hisce Commentarijs non solum variarum historiarū, numismatum, veterumq; in-
 scriptionum explicationem, verumetiam præter Aegyptiaca & aliā pleraq; mystica, tum loco-
 rum communium ingentem magna cum oblectatione solum: tum sacrarum literarum; in
 his haud raro & Christum ipsum, & Apostolos Prophetasq; huiusmodi locutionibus usus suis-
 se videmus. Quisquam interpretationem: ut sanè non temerè Pythagoram, Platonem, aliosq;
 summos viros ad Aegyptios doctrinæ gratia profectos intelligas: quippe cum hieroglyphicè lo-
 qui nihil aliud sit, quàm diuinarum humanarumq; rerum naturam aperire. Vale,
 & hoc perucundo iam per Pierium oblato beneficio feliciter frue.*

B A S I L E A E,
 Per Thomam Guarinum, M. D. L X V I I.

ILLVSTRISSIMO COSMO
 MEDICI FLORENTINORVM DVCI, HE-
 TRVRIÆ QVE PRINCIPI, HEROI INCOMPARABILI,
 IOANNES PIERIVS VALERIANVS

S. P. D.

Vm mecum reputo, COSME Princeps Illustris-
 sime, reputo autem sœpissimè, quantâ fuerit &
 genij & ingenij tui felicitas in laudatissimæ vitæ
 tuæ negotiorumq; electionibus, cum omnes te
 vnanimi totius patriæ tuæ consensu, in tam te-
 nera ætate, ditioni amplissimæ præponerēt, &
 in hanc celsam honoris sedem extollerent, tum
 certè quonam modo tantam rerum molem in hac temporū per-
 turbatione ferre ac sustinere posses, sanè quàm, pro eo ac debui, soli-
 citus esse cœpi. Verùm cum actionis administrationisq; tuæ pro-
 gressum, & quam vitæ rationem complexus es, considero, gaudio
 planè maximo ita perfundor ac exulto, vt etiam planè videã te For-
 tunæ locum illum, singulari omnium beneuolentia & summa
 virtutis existimatione non solum tueri potuisse, sed etiam eam vir-
 tutis opinionem de te concitauisse, vt vel maximis regnis gubernã-
 dis te dignum præberis. Nam qui fructus à bono veròq; prin-
 cipe soleat expectari vel maximus, huiusce iam non adumbratã ima-
 ginem, sed luculentam expressamq; formam nobis exhibuisti: atq;
 vt insigne commodum subditis tuis adferre posses, in primis operã
 dedisti, vt tanquam agrum melioribus ferendis segetibus destinatū,
 lolio zizaniæue, sic Rempub. tuã labe vitijsq; contagiosis perpurga-
 res, dum corruptores coërces, externas diuini nominis cõtumelias,
 blasphemias, periuria, & id genus extrema scelera pro virili, iureq;
 tuo prohibes, emēdas, tollis, ac punis: nihilq; magis è tua dignitate,
 nec ré Deo (huius enim minister & est & dicitur bonus qui uis Prin-
 ceps) gratiorem, nec ciuibus tuis salubriorē existimasti, quàm si ad
 huiusmodi honestatis ac pietatis scopū & metã in curriculo tuo
 gnauiter & strenuè contendas: pro quo etiam labore & indefesso
 studio certò nouisti tibi diuinitus immortalè premium esse propo-
 sitū, cum tã gloriosi conatus & cursus dux & magister CHRISTVS
 prolixè polliceatur illis rerū omnium felicissimos successus, qui reli-
 gionem puriorem ardentè amant, & ornare sedulò contendunt.
 Quamobrem Cosme Princeps ornatissime, fas mihi sit quæso, meo
 quodam more, & singulari quadam erga te gentemq; vestrã pie-
 tate, liberius quædã vlurpare & adferre, quæ ex officio prætermittit-

Ad illustris. Cosmum Medicem

tere non possum: teq; exhortari, & admonere, vel iam currentem, vt dici solet, incitare potius, vt quem haecenus animu ad publica iuanda commoda attulisti, eum non deponas, sed tibi etiam atq; etia vigilandum, ac pro Repub. consilio & labore excubandu existimes: studiaq; omnia, cogitationes & curas in ijs rebus ponendas, quibus clauum tanti dominij in maximis fluctibus tenere, & amplas ditio- nes tuas, in summis rerum difficultatibus tueri ac gubernare possis. Hoc ipsum facile totum assequeris, si Deum verum in CHRISTO verè, vt facis, agnosces, summa fide & obseruantia colas, ames, vene- reris, & gloriae sanctissimi nominis eius, doctrinae coelesti, Ecclesiae tranquillitati amplificandae conseruandaeq; dies noctesq; studeas: in dominio ad quod es adhibitus, publicam, vt haecenus fecisti, salu- tem quaeras, subditorum incolumitate cures & tuearis, honestam disciplinam instituas, vel iam institutam conserues, florètem ditio- nem legibus, iustitia, concordia stabilire pergas. Magnum, inquires, est hoc & arduum munus, molestiarumq; plenum, & quod non ni- si ab ijs praestari potest, quibus diuinitus peculiare donu concessum est: mihi autem homini satis alto perfruente otio haec praescribere longè facilius, quàm inuenire quenquam qui ad hunc scopum pro- prius collimet. Rectè sanè, sed quorsum haec? Vt te ipsum, Clarissime Princeps, respicias, teq; eum esse firmè credas, in quem Deus Opt. Max. immensa sua benignitate, tam ampla cõferre voluit beneficia, vnumq; constituere Ducem, ac veluti pastorem, magnis & latè dissi- tis populis, vt eos cõmodè prudèterq; regèdo pascèdoq;, in hoc tuo principatu idea quaedam sanctae Reipub. eluceres: ideoq; duos pre- claros tibi comites addere voluit, Iustitiã & Religionem: quarum al- tera fortunas, vitam & dignitatem ciuium & populorum conser- uas & contines: altera ad veram salutem veramq; felicitatè omnes conuocas, & proprio laudabiliq; exemplo tantu non adducis. Respi- ce igitur COSME Princeps munus tibi assignatu à Deo, talentumq; tam liberaliter tibi impertitum, ac coeleste tuum illud nomē nō si- ne diuino numine ideo tibi obuuisse, vt (quod olim de Sparta pro- uerbum iactatum est) quam nactus es Hetruriam, eam excolas, & omni virtutu genere exornes. In primis autè, vt decet verae virtutis amatorem, artes quibus doctrinae liberales continentur, studio, li- beralitate, & officijs tuis cõplectaris: insunt enim in artibus illis fon- tes & causae sapientiae, virtutum, legum, & honestae disciplinae, quae omnia quàm principatu & prouincijs tuis necessaria sint, vnus om- nium Principum optimè nouisti, qui nullis sumptibus, laboribus nullis pepercisti, vt praestantiores ingenuarum artium doctores gy-
mnasijs

Epistola nuncupatoria.

mnasijs praeficerentur, iuuentutemq; liberaliter instituerent: Et si quis tandem inueniatur qui ab egregia aliqua virtute commenda- tionem ducit, hunc tua beneuolentia dignum iudicas, ac benignè complecteris, autoritate defendis, foues, & dignis praemijs ornas: vt iam nemo mirari debeat, probos homines & doctissimos quosq; certatim ingenij sui partus libenter illi cõmendare, cuius vel nomi- nis splendore, gratiam & ornamentum scriptis conciliant suis. Quã quidem ob rem nec mihi, qui annos permultos in vestra sum clien- tela, cõmittendum putauì, vt, cum multi eam voluptatem, quã in- credibilem ex ista magna dignitate animis suis perciperent, scriptis declararent, vellentq; te hunc summu honorè ex tuo merito splen- dore diutissimè administrare, ego vnus in tanta omnium laetitia ta- cerem, nec scripto testificarer commune omnium nostru gaudiu ex eo potissimum natu esse, quod te vnus in hac durioris temporis propagatione diuinitus delectum videmus, qui literas literatosq; vi- ros singulari benignitate foues atq; illustras, ac aduersus intoleran- dam incitiam & immanem barbariem defendis. Vt igitur huiusce perceptae meae laetitiae aliquam significationem darem, cõmenta- rios satis multos diuerforu amicoru, quibus id denegare nec potui nec debui, rogatu, de sacris Aegyptiorum literis hoc tempore in v- num veluti corpus cõstrictos in tuo nomine apparere volui: in qui- bus vel describendis vel tractandis magnã operam & sedulum stu- dium nos posuisse, boni omnes qui nostra legere dignabuntur, faci- lè intelligent. Quam verò feliciter id à nobis tentatu sit, aliorum iu- dicio erit: labores certè incredibiles sustinuimus, dum earum re- rum explicationem adferre studuimus, quae naturae obscuritate var- ietateq; inuolutae, multisq; obstructae difficultatibus, plurimoru vel insigniter eruditoru hominu ingenia exercere detinereq; potue- rint: vt etiã æquiores mihi fore Lectore sperem, vbi viderit me pri- mum in tanta rerum varietate magnitudine ac difficultate, maxi- mo studio maximaq; animi contentione in hoc argumento elabo- rare voluisse, & honesto exèplo multoru studia excitare. Quanquã hoc loco extiterunt, qui in ipso operis vestibulo à tam laborioso me detertere ita studuerunt incepto, vt etiã vel arrogantiae vel impru- dentię nota & crimine me verberarint, quod vnus è multis existima- re aliquã absolutã explicationem me nunc tandè huic tam obscuro argumento adferre, & tam immensam reru abditaru seriem ex Ae- gyptioru sacerdotu arcanis eruere posse confiderem. Quin potius rei difficultate ob oculos versata, inexhausti operis laborem declina- du censuerut, praesertim cum in huiusmodi enodandis nō pauci ex

Ad illustris. Cosmum Medicem

Græcis & Latinis Barbarisq; scriptorib. omne studiū & operā sine fruge cōsumperint, quod opus tale rerum atq; artium omniū pro- pēmodum rationem naturamq; cōprehendat. Præterea vetustis earum literarum monumentis partim temporum, partim hominū incuria deperditis, ea dicebant scriptorū inopia laborandū esse, vt si ætas, si ingeniū, si alia pleraq; adessent, vix tamen ad exitū perducere concederetur tantæ molis argumentum, quod idem ad eō sit ex ho- minum memoria sublatum, vel potius abolitum, vt nulli vnquam vsui sit hæc elucubratio futura, cum præsertim hoc ipso tēpore nul- lus quantūlibet profunda eruditione sit, qui vel obeliscos qui Romæ aut alibi adhuc visuntur, vel admirandam illam Bembi mensam in- telligat, aut interpretari possit: vanumq; esse, ingenium in eo perti- nacius intendere, quod te nunquā omnino speres assecuturum. His ego responsum volo, me non esse nescium plurima ex his vnā cum Aegyptiorū regno, doctrina, institutione, ac ferè omni eorum no- mine ita esse abolita, vt si vel ipse reuiuiscat Heraiscus, qui fertur o- lim omnia sacerdotū eorum monumenta literasq; mysticas vno sta- tim obtutu intellexisse, rerumq; simul interpretationē cōfecisse, iā nunc laboret incassum, si quid tale aggrediatur. Sed esto non posse me, non posse alium quempiam totum hoc sacrū perlustrare, idcir- cōne præclaro & laborioso incepto desistēdū, quod vni omnia præ- stare negatū sit? Idcircōne veterū numismata & statuas artificiosius elaboratas, quas tanto studio perquirimus, tanta diligentia effodi- mus, tanto sumptu resarcire curamus, quæcunq; fuerint vel nare, vel manu, vel pede, vel alio quopiam membro mutilæ, in fornaca- lem ignem ad vsum calcis conijciemus? quomodo enim nobis vel voluptati vel admirationi esse poterunt, si non vndecunq; perfe- ctæ fuerint, quando nihil isti dignum putant, preciosum nihil, nisi quod est absolutissimū? Agē igitur COSME, si horum sententiā pro- bas, monumenta aliquot tum vetera tum recentia ex amœnissimis tuis ædibus abijce: statuas illas mira Michaelis Angeli Bonaroti indu- stria fabrefactas, è Diui Laurentij tēplo eliminandas cura: nam & il- lis aliquid deest, & hæc extremā artificis desiderant manum: vt de his tantū loquamur quos in nostræ cōmentationis serie duces liben- ter suscipimus, Pliniū habere domi nemo velit: professus enim se na- turalis aut mundi historiæ libros editurum, non omnia nouit, non omnia perquisiuit, in orbis descriptione multa prætermisit, mon- tes aliquot non recensuit, flumina pleraque non commemorauit, vrbes tunc celebres non agnouit omnes, quadrupedum, piscium, auium, stirpium, ac aliarum quarundam vim ac proprietatē parum accu-

Epistola nuncupatoria.

accuratē proposuit? Quid Plutarchū, quid Aelianū, quid Athenæū, quid Paulaniā memorem, cum horū nemo omnia, quæ in suscepto argumento dici potuissent, dixerit? Quid Paulum Louium, cuius tan- ta in scribenda historia laus est, vt eandem plerisq; veterū eripuerit, & cum vel primis parē habeat? Huius ne incomparabilis viri scripta reijciemus, quod in ea temporū serie aliquot annorū historia conci- ferior sit? Id existimo nemo, nisi prorsus humanarū rerū imperitus, ap- probauerit. Tu certē Cosme Princeps domesticus id ipsum impro- bas exēplo, qui quanto potes studio, quicquid reparari potest, instau- ras, & quorū virtutes vel imitaris, vel etiā excellis, eorū etiā ima- gines vel opera studiose perquiris. Sed ne in hoc multus sim, harum cōmentationum labor nulli rei magis mihi videtur assimilandus, quàm illi de quo dixi statuarū effodiendarum & instaurandarū stu- dio: vt enim illæ vtcūq; mutilæ, gratæ esse solent, sic nostra hæc (nisi me instituti Operis fallat amor) etsi non omnia cōplectentur, habi- tura tamē spero aliquid, quo sese humana ingenia oblectare possint: Nihil igitur mihi cum illis sit, qui quod desperēt inuicti mēbra Gly- conis, Nodosa corpus nolint prohibere chiragra. Nouimus huma- narum viriū terminos circumscriptos, & aliquid esse prodire tenus, si nō datur vltra. Quamobrē quis tandem iniquiore in eum erit ani- mo qui mortaliū ingenia, industria & laborib. suis quocunq; modo vel delectare, vel iuuare conetur? Nam de præsentis argumenti vel oblectatione vel vtilitate, quam earum rerum explicatio & cogni- tio affert, si velim pro dignitate dicere, nullus vnquam exitus repe- rietur. Quod si vnicuiq; rei nō exigua nobilitas ex antiquitate com- paratur, scriptorū opinio est, literas has quibus inde vsi sunt Aegy- ptij, tunc primū excogitatas, cum veteres illi ante diluuium viri, qui rerum cœlestium rationem primi mortalium indagasse traduntur, duas diuersa materia columnas constituerunt, lateritiā vnā, alterā lapideam, in quibus totū de consummatione mundi arcanū exscri- berent: sunt enim qui descriptionē huiusmodi, animalū ceterarūq; rerum figuris constituisse astruerent, in quibus tamē philosophi, poe- tæ, historici, diuinarum etiā disciplinarum sententias delitescere viderunt. Constantissima enim fama celebratum fuit, sacerdotes il- les Aegyptios omnem naturæ obscuritatem ad eō manifestè sibi co- gnitam professos, vt eandem quasi per manus traditā, disciplinā hæ- reditariā possiderent. Hac ipsa præclara fama cōmotus admirandus ille Pythagoras, Aegyptū sibi adeundā lustrādāq; putauit, ac ab iisdē ibi sacerdotibus talia cepit arcanarū rerum documēta, vt non ab re de illo passim dictum sit, mente Deos adiit, & quæ natura negauit

Ad illustris. Cosmum Medicem

visibus humanis, oculis ea pectoris hausit. Tantaq; huius viri fuit admiratio, vt Crotoniatæ & Metapontini. (apud quos etiã de vita decessisse fertur) ex eius domo templum facerēt, ac veluti numen colerent. Quid Plato, vt ingenij doctrinæq; princeps, & philosophorū Deus & haberetur & vocaretur, nõne id Aegyptiacę peregrinationi debet referre acceptum? Nõne Moses ipse, quem Pharaonis filia adoptauit, regioq; modo peritis Aegyptiorū adhibitis præceptoribus educavit ac erudiuit, magni sapientisq; nomine honoratus est? Sed ne in cõquirendis multis laborare videar, cum hac hieroglyphica instituendi ratione similitudinem habere comperio diuinis nostrorum literas, ita omnia mystico quodam sensu scripta quæcunq; Moses, quæ Dauid, quæ Prophetæ reliqui cœlesti spiritu afflati protulerunt. In noua verò lege nouoq; instrumento cum Assertor noster ait, Aperiã in parabolis os meum, & in ænigmate antiqua loquar, quid aliud sibi voluit, quàm hieroglyphicè sermonem faciam, & allegoricè vetusta rerum proferam monumenta? Et illud, *IESVS* in Parabolis loquebatur ad turbas, nõne sermones suos arcano quasi velamine quodam contegebat? Pari modo videmus Apostolos ab vsitato loquendi more recessisse, vt sacra de Deo dicta à cæteris scriptis, sicut merita dignitate, ita & forma quadam discernentur, ne cœlestium mysteriorū maiestas passim & indiscretè patesceret, sanctumq; canibus, & margarita porcis exponerentur. Demetrius certè Phalereus apud Philadelphum Alexandrię regem, plerisq; audientibus affirmavit, nõ licuisse Gręcis Hebraicã historiã attingere: quin illustriũ scriptorū quosdã eam rē tractare ausos, aduersa mētis valetudine & languore corporis tandiu conflictatos, donec ab incepto destitissent, tanquã id arcanum profanis esset gentibus manifesta ira numinis interdictum. Ad quod ipsum si nunc multi respicerēt, modestius aliquando se gererēt. Vides enim quæ de humana diuinãq; disciplina vetustas illa sub rerum verborumq; quorundam inuolucris occultauerat, & quòd peritissimi quiq; inter se hoc veluti ænigmatum genere vti consueuerunt. Mihi igitur vitio verti non debet, si omnem operã & studiũ ad harum rerũ explicationẽ contulerim, quas tanto in precio à præstantissimis quibusq; semper habitas nouimus, Angelo Politiano, Petro Crinito, Philippo Beroldo summi mæ laudi datum, quòd primi vnum vel alterum ex his locum interpretati sint. Mihi igitur vt idem attentem cur negetur? Etti is non sum, qui cum illis ausim eruditione contendere: (fuerunt enim ex ijs quos æquus amauit Iupiter) si quid tamen non intermissus labor, & in euoluendis remotioribus libris perseuerantia valent,

Epistola nuncupatoria.

lent, non vnum iam aut alterum locum, sed ad multa volumina de arcanis huiusmodi, aliqua posteritatis gratulatione me cõscripsisse grati, ni fallor, profitebuntur, ac oblectationem & vtilitatẽ ab harũ rerũ tractatione nõ disunxisse. Maximas certè cõmoditates & vtilitates cõsequemur, si ex multis expertibusq; rationis animantibus exẽpla sumere voluerimus, & virtutũ quas sequamur, & vitiorũ quæ fugiamus. Nec deerit occasio rectè sentientibus, qui accõmodatè ad religionem nostram hæc retulerint & exposuerint. Nec etiã arborũ & herbarum consideratio nobis ociosa est, cum B. Paulus, & ante eũ Dauid ex rerum creatarum cognitione, Dei magnitudinẽ & dignitatem intelligi tradant. Quæ cum ita sint, quis nostrũ tam torpescenti, ac terrenis fæcibusq; immerfo erit animo, qui se nõ innumeris obstrictum à Deo beneficijs fateatur, cum se hominem creatum videat, & omnia quæ cœlo, aère, aqua terraq; continentur, hominis causa generata esse, seq; non solùm rerum cœlestium contemplatorem esse, verũ etiam eorum omnium quæ vniuersũ cõplexu suo continet, dominum esse conditum? Hæc si ita suis viribus & animo expenderentur, atq; oculis quotidie cernuntur, mirabilẽ excitarẽt in nobis erga Deum amorem. Verũ iam tempus, vt quæ, coniunctissimis efflagitantibus amicis, cõmentarijs singulis comprehensa sint, vno veluti obtutu spectanda exhibeã: quos quidem cõmentarios, optime Princeps, ad te mitto, vt quibus possim officijs meã in te fidem, perpetuamq; obseruantia declararem, vehementer etiam atq; etiam rogã, vt hos ipsos ad te venientes, id est, munusculũ Pierij tui, quo se præstantẽ virtutem tuã memoria sempiterna colere velle declarat, ne aspernere, librosq; ipsos vnã cum autore tuendos conseruandosq; suscipias. A Leone animantium omnium præstantissimo fortissimoq; auspiciandum putavi, in quem cum oculos attentius coniecissem, statim ardētissimus ille animi tui vigor affulsit: quare nemini conuenientius quàm vni tibi eum etiam peculiariter dedicari posse iudicavi: meq; ad id faciendum in primis incitauit, q̄ in tua ciuitate, quæ semper fuit leonum altrix, magna spes afferebatur, vt Leo meus nuper ablactatus, educationis incrementa opiparè esset apud te consecuturus. Multo enim indiget cibo: nec quenquã hodie noui, qui liberalius ac libentius vno te sit impensam hanc, quæ tua est humanitas, facturus, cũ præsertim largissima tibi sit earum rerum copia, quibus Leo meus pascendus est: mox verò vbi vires indeptus idoneas fuerit, tuorum literatorum ope curaq; saginatus, nulla nostra verecũdia theatris exhibitus, spectaculo quouis publico felicissimis tui nominis auspicijs emittatur. Vale.

RESERVM QVAE SEXAGINTA HIS
COMMENTARIIS CONTINENTVR,
CATALOGVS.

Primo Commentario, ad Cosmum Medicem Florentinorum Ducem, describitur Leo, cuius, vt reliquorum omnium, symbola suo loco in Indice copiosenotantur fol 1

Secundo, ad Guidonem Ascanium Sfortiam Card. Elephantus & Rhinoceros 17

Tertio, ad Valium Taurillum Iureconsultum, Taurus, & Bubulum genus 22

Quarto, ad Petrum Victorium, Equus 31

Quinto, ad Florium Marcium Bellunensem, Canis 39

Sexto, ad Calium Calcagninum, Cynocephalus, Simia 45

Septimo, ad Achillem Bochium Bononiensem, Ceruus, Cornua. 51

Octauo, ad Romulum Amasum, Formica, Scarabeus, Echinus terrestris 57

Nono, ad Fabium Vigilem Spoletanum, Porcus siue sacra Sus 63

Decimo ad Lactantium Ptolemaeum, gregalia quadam, nempe Capra, Hircus, Oryx, Ouis, Aries 71

Undecimo, ad Prosperum Sanctacrucium Romanum, Lupus, Hyena, Lynx, Ursus, Panthera, Tigris, Urus 79

Duodecimo, ad Petrum Cursium Romanum, Asinus, Mulus, Camelus 87

Decimotertio, ad Ioannem Antonium Egregium, Lepus, Vulpes, Fiber, Talpa, Mustela, Mus, Felis vel Aelurus 95

Decimoquarto, ad Bernardinum Massaeum Cardinalem Serpens in genere, Basiliscus, Vipera 102

Decimoquinto, ad Achillem Massaeum Romanum, Serpens in signis militaribus, Caduceus 111

Decimosexto, ad Mariam Massaeum Romanum, Aesculapius, Gorgona, Scorpions, Salamandra, Diplas, Medusa, Hydra 117

Decimoseptimo, ad Aegidium Viterbensem Card. Ciconia, Xerops, Cucupha, Ibis, Dagnis, Grus, Niluus 124

Decimooctauo, ad Cornelium Musaeum Episcopum Bituntinum, Vultur 130

Decimonono, ad Paulum Iustinianum Abbatem, Aquila 137

Vicesimo, ad Aetium Syncerum, Phoenix, Pelecanus, Vulpanser, Noctua, Cornix, Passer 144

Vicesimoprimum, ad Iacobum Sadoletum, Accipiter 151

Vicesimosecundo, ad Victoriam Dauolam, Piscaria Dominam, Columba, Turtur, Hirundo 157

Vicesimotertio, ad Angelum Colotium Bassum, Olor, Luscinia, Psittacus, Pica, Larus, Cephus, Gryphus, Cornus 164

Vicesimoquarto, ad Nicolaum Cordatum, Pano, Gallus, Gallina, Gallinago, Anser, Perdix, Coturnix 170

Vicesimoquinto, ad Thomam Aliarium Bellunensem, Struthiocamelus, Uespertilio, Otis, Alcedo, Curuca, Cuculus, Capriiceps, Upupa, Florus, Salus, Ardea, Cinnamus, Uelia, Aso, Lynx, Caprimulgus, Turdus, Erythacus, Cinclus. 178

Vicesimosexto, ad Petrum Melinum, Romanum, Apis, Culex, Cossi, Fucus, Uespa, Musca, Ephemerus, Cicada, Araneus, Tippula 185

Vicesimoseptimo, ad Ioannem Grimanum patriarcham Aquilegensis, Delphinus, Polypus, Chamaleo, Taranda 194

Vicesimooctauo, ad Linium Podocatharum Cypri Archiepiscopi, Testudo, Cancer, Pinna, Ostrea, Locusta, Cochlea, Sepia, Purpura, Echinus marinus, Conchylium 200

Vicesimonono, ad Mattheum Macingum, Crocodilus, Flumialis equus, Phocas, Murena, Anguilla, Rana 206

Trige-

Index Librorum.

Trigesimo, ad Paulum Iouium Episcopum Nucerinorum, Pisces, Torpedo, Remora, Anchia, Cephalus, Scarus, Mullus, Sargus, Pastinaca, Nebrias, Fuca, Raia, Scolopendra, Pholis, Squatina, Clupea, Apua, Hirundo, Lepus marinus, Spongia, Glanis, Silurus, Thunnus 111

Trigesimoprimum, ad Cosmam Gerium, ea quae per Piscem in vniuersum 117

Trigesimosecundo, ad Ioannem Iacobum Fuggerum, Caput, Bicipitium, Tricipitium, Quadrifrons, Coma, Semicrinitum caput, Canities, Barba, Cervix, Dorsum, Humeri 225

Trigesimotertio, ad Urbanum Bolzanum, Oculi, Aures, Nasus, Os & dentes, Lingua, Gustus 233

Trigesimoquarto, ad Sebastianum Corradum, Cor, Clibanus, Sargago, Craticula, Spina dorsa, Pudenda, Umbilicus, Venter, Pellis 241

Trigesimoquinto, ad Ioannem Anardum, Canis, Pedes, Calcaneum, Genua 250

Trigesimosexto, ad Franciscum Robortellum, Digni & Mensura 259

Trigesimoseptimo, ad Bernardinum Tomitanum, Digni & Numeri 267

Trigesimooctauo, ad Herculem Gonzagam Card. Litera & Disciplina 276

Trigesimonono, ad Antonium Passerem Patavinum, Isis, Circulus, Rota, Quadratum, Xeta, Trinum 285

Quadragesimo, ad Ianum Vitalem Panormitanum, Vestimenta, Pileus, Indumentata atrata, Pera 293

Quadragesimoprimum, ad Ioannem Corneliolum Fantini F. Venetum, Bulla, Anulus, Diadema, Titulus, Sceptrum, Torques & Phalera, Adamas, Sapphirus, Smaragdus, Iaspis, Uniones, Amethystus, Pecten, Speculum 301

Quadragesimosecundo, ad Nicolaum Rodinulum Olicam ducem, Arma, Arcus, Sagitta, Hasta, Framea, scutum, Gladius, Securis, Falx, Serra, Calea, Thorax, Pugio, Castra 308

Quadragesimotertio, ad Nicolaum Scombergum Card. Sedes seu sella, Currus, Fulmen 319

Quadragesimoquarto, ad Ioannem Baptistam Montanum, Sol, Luna, Stella 326

Quadragesimoquinto, ad Thomam Campesium Episcopum Feltrensem, Nautis & partes, nempe, Anchora, Temo, Retia, Hamus, Tridens 334

Quadragesimosexto, ad Benedictum Agnellum, Urna Nili, Lucerna, Facies, Turibulus, Phiala, Ignis, Fumus 338

Quadragesimoseptimo, ad Marcum Cantorum Iureconsultum, Lyra, Fistula, Tuba, Tibia, Tympanum, Tintinnabulum, Vocales septem, Liber 346

Quadragesimooctauo, ad Arnoldum Arlenium, Incus, Malleus, Tridens, Aratrum, Flagellum, Frenum, Colus & fusus, Laqueus, Catena, Iugum, Clauus, Cuneus, Uncus, Plumbum, Vectis, Clavis 353

Quadragesimonono, ad Aloisium Corneliolum, Lapis, Xcola, Ara, Aedes, Iani, Columna, Obelisci, Mutuli, Perpendicularium, Cardo 361

Quinquagesimo, ad Hieronymum Fracastorium, Palma, Laurus, Cedrus, Myrtus 368

Quinquagesimoprimum, ad Hieronymum Roboreum, Quercus, Hedera, Smilax, Amygdala, Nuxinglans, Capparis 375

Quinquagesimosexto, ad Laurentium Granam, Funneste arbores, nempe Cupressus, Pinus, Populus, Apium, Myrtus, Salix, Xorus, Caprificus, Lotos. folio 379

Quinquagesimotertio, ad Reginaldum Polium Card. Olea, Vitis, Ficus 385

Quinquagesimoquarto, ad Aloisium Priulium, Pomum italicum, Persicum, Punium 394

Quinquagesimoquinto, ad Iulium Xedicem, Rosa, Uepres, Cardui scolymus,

Index Librorum.

<p><i>Amaranthus, Ferula</i> 399 <i>Quinquagesimo sexto, ad Ioannem Antonium Pollionem, Spica, Lolium, Milium, Nodius sine Calathus, Cornu copia</i> 404 <i>Quinquagesimo septimo, ad Ludovicum Becadellum Archiepiscopum Ragusinum, Papyrus, Faba, Cicer, Arundo, Sinapi</i> 410 <i>Quinquagesimo octavo, ad Franciscum Fantonum, Hortesia, Cape, Allium, Rapum, Fungus, Cucurbita, Papauer, Verbena, Filix, Absinthium, Hyssopus, Asparagus, Capparis, Mandragora, Bulbi, Cicutia, Ruta, Coniza, Heliotropium, Lupinum, Nyferetum, Blitum, Beta,</i></p>	<p><i>Capillum Veneris, Apiastrum, Brasica</i> 416 <i>Quinquagesimo nono, ad Basilium Amerbacchum, varia Deorum & hominum simulacra</i> 427 <i>Sexagesimo, ad Theodorum Zuinggerum, Serpens, Cerberus, Felix, Vitulus, Capricornus, Cancer, Aquila, Grater, Lyræ, Arcus, Nodus, Catena, Quinari numerus, Pentagonum, Pyramis, Cubus, Octaedrum, Icosaedrum, Papauer, Iris, Hyacinthus, Narcissus, Hyssopus, Scyrus, Salix, Cedrus, Palma, & quatuor anni temporum hieroglyphica.</i> 438</p>	
---	--	--

AVTORES, QUORVM TESTIMONIIS IN HIS COMMENTARIIS VSVS EST PIERIVS.

<p>Ablinis Rhe- tor Abfyrus Acron Aelianus Aegyptij sacerdotes Aeneas Platonicus Aeschylus Africanus in Georg. Agriculturae libri Con- stant. Imp. inscripti Albertus Magnus Alcinous Platonicus Alexander Aphrod. D. Ambrosius Ammianus Marcell. Anacreon Teius Apollodorus Apollonius Rhodius Apollonij Rhodij inter- pres Appianus Alexadrinus Apuleius Aratus Arati interpres Aristophanes</p>	<p>Aristophanis interp. Aristides Adrianus Aristoteles Arrianus Artemidorus Athanafius Athenæus D. Augustinus Auerroës Aufonius Burdegalenfis Basilus Magnus Bedas Venerabilis D. Bernardus Biblia sacra Boëtius Seuerinus Callimachus Cassiodorus Catullus Cebes Thebanus Censorinus Charifius Sospater D. Chrysoftomus Cicero Claudianus Clemens Alexand. Clemens Pontifex</p>	<p>Cleomedes Columella Cornelius Celsus Cornelius Fronto Cornelius Tacitus Demetrius Triclinius Demetrius Phalereus Demosthenes Didymus Diodorus Siculus Dionysius Halicar. Diogenianus Dion Cocceius histori- cus Dion Prusensis Chryso- ftomus Dioscorides Ennius Erasinus Roterod. Eucherius Euripides Eusebius Eustathius Eutropius Festus Pompeius Flavius Vopiscus</p>
---	--	--

AVTORVM NOMINA.

<p>Florentinus de re Rust. Fortunatus Franciscus Petrarcha Fulgentius Galenus A. Gellius Gregorius Nazianze- nus Gregorius Pont. Hali Amberagel Haliabbas Arabs Harpocraton Heliodorus Heraclides Ponticus Hermes Astronomus Hermes Trismegistus Hermolaus Byzantius Herodotus Herodianus Hesiodus Hesiodi interpres Hesychius Hierosoly- mitanus Hesychius Grammati- cus Hierocles D. Hieronymus Hippocrates Homerus Homeri interpres Horatius Horus Apollo Iacobus Zieglerus Iamblichus Ioannes Picus Mirandu- lanus Ioannes Reuchlin Phor- centis Ioannes Scholafticus Ioannes Stobæus Ioannes Scotus Ioannes Grammaticus Zezes Iosephus Irenæus Isaacius Zezes</p>	<p>Iulius Capitolinus Iulius Firmicus Iulius Frontinus Iulius Pollux Iulius Nypfus Iustinus historicus Iuuenalis Lactantius Firmianus Lactantius Statij inter- pres Lucas Minoritanus Lucianus Lucretius Lycophron Macrobius Manethon Martialis Martianus Capella Maximus Tyrius Michael Byzantius Mufonius Nicander Nicantri interpres Nicephorus Nonius Marcellus Numenius Oppianus Origenes Adamanti- us Orpheus Ouidius Pandectæ Iuris Papinius Statius Paulus Diaconus Paulus Iurisconsultus Paulus Orosius Pausanias Petronius Arbitr. Petrus Aponensis Philo Iudæus Philoftratus Phocylides Phurnutus Pindarus Pindari interpres Plato</p>	<p>Plautus Plinius in Naturalibus historijs Plinius iunior Plotinus Plutarchus Pontius Paulinus Porphyrius philoso- phus Porphyrius Gramma- ticus Priscianus Gramma- ticus Probus Valerius Probus Aemilius Proclus Lycius Procopius Propertius Prudentius Pfellus Ptolemæus Alexandri- nus Quintilianus Quintus Curtius Quintus Calaber Ruffinus Aquilegien- fis Salomon Trecentis Seneca Seriuis Honoratus Sextius Medicus Sextus Aurelius histo- riographus Sibyllini libri Sidonius Apollina- ris Silius Italicus Solinus Sophocles Spartianus Speusippus Stephanus de Genti- bus Strabo Suetonius Simeon Antiochenus Synesius</p>
--	---	---

AUTORVM NOMINA.

Syneſius	Diuus Thomas Aquinas	Vegetius
Tertullianus	Thucydides	Veterum varia numifmata
Themiftius	Tiberius Donatus	Victorinus Rhetor
Theocritus	Tibullus	Virgilius Maro
Theocriti interpres	Titus Liuius	Vitruuius
Theodorus Gaza	Trogus Pompeius	Vlpianus Iureconfultus
Theon Arati interpres	Tryphon Grammaticus	Xenophon
Theophilus Iurifconfultus	Valerius Flaccus	Zenodotus
Theophylactus	Varro	Zeſes
Theophrastus	Vectius Baſſus	Zoroaſtres

AUTORVM, QVORVM TESTIMONIIS
in Hieroglyphicis Pierius vsus eſt, finis.

LOCORVM

LOCORVM QVORVNDAM SACRAE
SCRIPTVRAE, QVAE HIC PAS-
ſim exponuntur, Index.

GENESIS.		<i>Si non poterat manus eius inuenire.</i> 255.d
Cap. III. Inſidiaberis calcaneo eius	434.	23. Septem diebus comedetis <i>Azym</i> 262.f
a.b		23. <i>Anima</i> qua peccauerit, offerre donum ſimilam cum oleo 385.f
Cap. III. Homo ipſe tuum obſeruabit ca- put, & tu illius calcaneum	258.c	23. Panes duo primitiarum dicti ex duabus decimis ſimila fermentata 277.c
6. Non permanebit ſpiritus meus in homi- nibus iſtis, ſunt quia caro	414.a	23. Salices de torrente ſumi precipiuntur. 383.c
9. <i>Anima</i> illius in ſanguine eſt	154.d	27. Omnis eſtimatio ſiclo, &c. 145.e
23. Habitabat autem Ephron in medio fi- liorum Hethios	111.a	27. De conſecratione, praſertim Aaronis. 238.a
35. Reges de limbis tuis egredientur	245.a	28. <i>Ad imas tunicae ſimbrias aurea cur tin- nabula, malaq; Punica</i> 349.e
36. Tauri decor eius	31.a	Pontifex humeros primum praecingi iube- tur, mox logium aſſumere 279.b
EXODI.		DEUTERONOMII.
Cap. XXVIII. Et fecerunt veſtimentum poderem ſub umbone, &c.	295.f	Cap. VIII. De <i>Dipsade</i> , vbi terrifica illam deſcribit ſolitudinem 121.d
33. Poſteriora mea videbis, faciem, & cat. 160.e		12. Ubi ſanguinem hoſtiarum pro anima ef- ſet, monet Moſes 154.b
LEVITICI.		17. Quicumq; rex fuerit conſtitutus, non mul- tiplicabit ſibi equos 34.f
Cap. II. Quicquid obtuleris ſacrificij, ſale condies, &c.	220.b	21. Si mulierẽ quis ex hoſtico viderit, vt vxo- rem ducere concupiſcat 231.b
2. Cum autem obtuleris ſacrificium coctũ in clibano de ſimila	243.e	23. Locum habebis extra caſtra, &c. gerens paxillum in baltheo 101.f
6. Quaecunq; illa attigerit, ſanctificabitur 253.d		25. Pro menſura peccati erit & plagaru mo- dus, &c. 274.b
8. Sacrificium pro ſacerdotum conſecratio- ne, pollices manuum & dexterorum pe- dum, hoſtiae ſanguine oblinuntur	257.d	32. Comedit Iacob, & impletus eſt, & recalci- trauit 31.a
8. <i>Azymorum calathus</i> ab Aarone & fi- lijs eius offerendus	277.c	32. <i>Funiculus hereditatis ſuae</i> Iſrael 266.d
11. Et quicumq; morticina eorum tetigerit, &c.	283.b	32. Sanguinem <i>vuae</i> biberunt 390.c
11. Ut adoretis talpas & veſpertiliones. 179.f		33. Qui appropinquant pedibus eius, de do- ctrina eius, &c. 256.f
15. Vertantur in lapides, donec pertranſeat populus tuus Domine	363.a	53. Et ſanguine <i>vuae</i> biberet meraciſſimum 390.c
17. Ubi monemur ſanguinem non eſſe come- dendum	154.c	INDICVM.
19. <i>Manus</i> eius offerant hoſtiam Domino. 250.f		Cap. VI. Si ros in ſolo vellere fuerit, & rogo vt ſolum vellus ſiccum ſit 281.f, 282.a
21. Non radent caput, neq; barbam	232.a	7. <i>Curuatis</i> genibus biberunt 46.d
22. Si fractum, ſi cicatricem habens	58.b, c	

Locorum Scripturæ Index.

REGVM.	
1. Reg. 5. Arca Domini iuxta locata, noctu fractum dissiilisse, manéque dorsum, &c. 232.f	21. Ego sum vermis, & non homo 60.e
1. Reg. 24. Canem mortuum persequeris. 43.b	21. Circumderunt me canes multi 45.b
1. Reg. 28. Mulierem qua Pythonem habet, sibi sisti cupit Saul. 109.c	22. Circumderunt me vituli multi, tauri pingues, &c. 30.f
2. Reg. 9. Ecquis ego sum seruus tuus, &c. 43.b	26. Ne repellas me 169.b
2. Reg. 22. Ascendit fumus de naribus eius. 237.d	26. Delinquentis hominis brachium conicitur 255.e
3. Reg. 12. Minimus digitus meus compati- tor est lumbis patris mei 245.a	28. Dominus diluuium inhabitare fa. 284.d
3. Reg. 1. Ponite filium meum Salomonem in mulam 92.e	29. Vox Domini qua ceruus perficit. 55.f & 56.a
4. Reg. 4. Mors in olla est 381.a.b	31. Nolite fieri sicut equus & mulus. 36.c & 92.c
4. Reg. 6. Eliseus vidit auxiliares equites in monte 33.c	31. Conuersus sum in erumma mea dum con- figitur spina 400.e
	35. Homines & iumenta saluabis Domine 74.f
	38. Tabescere fecisti quasi araneam animam meam 193.b
	39. Ecce commensurabiles posuisti dies meos 264.a
	29. Seruasti me ne deciderem in lacum 284.f
	40. In Idumaam extendam calceamentum meum 300.c
	41. Abyssus abyssum inuocat 284.e
	44. Eructauit cor meum verbum bonum. 242.b
	44. Cum nobis aderas, inimicos nostros cor- nu petebamus 30.f
	49. Peccatori autem dixit Deus, Quare tu enarras iustitias meas, &c. 240.a
	50. Asperges me Deus hyssopo, & munda- bor 440.e
	57. Furor eorum par est anguium furori. 106.c.d
	27. Alienati sunt peccatores ab utero, ira eis secundum similitudinem 107.b
	58. Conuertentur ad vesperam, & fame con- ficientur vt canes 43.b
	59. Moab lebes spei mea 408.c
	63. Tenuisti manum dexteram tuam 254.b
	63. Super oues pascua tua 277.e
	64. Quoniam calix in manu Domini. 409.b
	65. Igne nos examinasti, &c. 344.e 66. Im-

IOB.

Cap. III. Si non ex ventre matris mea dux
illis fui 249.b

19. Manus Domini tetigit me 253.b

38. De cuius utero egressa est glacies? 249.e

39. Quis dimittet asinum liberum 89.f

39. Num derelinquet oua sua in terra, vt
qua puluis, &c. de Herodio 126.e

Nunquid in sapientia tua plumescit accipi-
ter. Ibid.

Struthio in terra relinquit oua sua, &c.
179.a

PSALMORVM.

Psal. 1. Tanquam lignum quod plantatum est
secus decursus aquarum, &c. 365.f

1. Hic arbori similis est ad aqua riuum satia.
441.a

7. Caligo sub pedibus eius 282.e

8. Videbo caelos tuos, opera digitorum tuo-
rum 259.e

10. Palpebrae eius interrogant filios homi-
num 235.b

17. Deus posuit tenebras latibulum suum.
206.f

18. Pes meus stetit in via recta 257.c

20. Quoniam pone eos dorsum 232.f

Locorum Scripturæ Index.

66. Imposuisti homines super capita nostra 257.c	102. Renouabitur vt aquila iuuentus tua. 141.b
67. Et virtus eius in nubibus 282.f	103. Qui facit angelos suos spiritus, & mini- stros suos flammam vrentem 433.e
67. Congregatio taurorum in vaccis populo- rum 31.a	103. Inter montes transibunt aqua, potabunt eas omnes bestiae agri 283.b
67. Extimula feras ex arundineto 415.b	103. Herodij domus dux eorum 126.d. 130.a
68. Lingua canum tuorum hostium, &c. 40.a	106. Deserta reddidit flumina, & aquarum fluxus in situm transmutauit 283.e
69. Fiat mensa eorum in laqueum 277.f	109. Ex utero ante luciferum genui te. 249.e
70. Quasi prodigium factus sum multis. 145.a	110. Dixit Dominus Domino meo, Sede a de- xtris meis 252.d
70. Donec annunciem brachium tuum ge- nerationi omni qua ventura est 251.a	113. Iordanis conuersus retrorsum 220.c
72. Pene effusi sunt gressus mei 406.f	115. Calicem salutaris accipiam 409.b
73. Mei pene moti sunt pedes 256.e	115. Preciosa in conspectu Domini mors san- ctorum eius 427.e
73. Tu confringes caput draconis in aquis. 113.c	117. Labores manuum tuarum comedes 255.b
77. Ego confirmaui columnas eius 367.c	123. Erepta anima nostra sicut passer de la- queo, &c. 150.f
77. Calix in manu Domini vini meri ple- nus mixto 390.e	125. Sicut torrens in austro 283.f
77. Exacerbauerunt Altissimum in iniquo suo 281.b	126. Sicut sagitta in manu potentis 309.f
77. Et sorte diuisit eis terram in funiculo di- stributionis 266.	130. Impiorum concise ceruices 232.d
78. Deum exquisiui manibus meis nocte co- ram eo 250.f	134. Educit nubes ab extrema terra, fulgu- ra vertit in pluiam 325.d
79. Exterminauit eum aper de sylua 67.e	136. In salicibus, in medio eius suspendimus organa nostra 383.c.d
80. Educto de petra melle saturauit eos. 283.c	138. Semitam meam & funiculum meum inuestigasti 266.e
80. Vastauit vineam tuam, Domine, sus syl- uestris 65.d	146. Et pullis cornuorum inuocantibus eum alimenta subministrat Deus 168.d
80. Manus eius ad cophinum seruiuerunt. 408.c	
81. Et erit tempus eorum in seculum 104.d	
83. Inuenit turtur nidum vbi poneret pullos suos 161.c	
83. Inuenit sibi passer domum 150.f	
83. Deus meus pone eos vt rotam 289.b.f	
90. Anni nostri quasi aranea reputantur. 193.b	
91. Sicut cedrus libani multiplicabitur, Et, Confringet Deus cedros libani 373.e	
92. Senectus mea in oleo pingui 387.e	
101. Factus sum sicut nycticorax in domici- lio 148.e	
	5. Non respicies ad mulierem meretricem: fa- uus enim destillans, &c. 187.c
	6. Vade ad formicam & piger, &c. 57.e. 58.c
	7. Donec transigat sagitta iccur 244.f
	7. Quasi bos ductus ad victimam 28.c
	30. Lepusculus plebs inualida 95.d
	30. Effodiant eum corui de torrente 169.b
	30. Lepusculus sapientibus sapientior 96.e
	30. Cernuus amicitia, & gratiarum pullus fa- bulentur tecum 96.b

Locorum Scripturæ Index.

- ECCLESIASTES.**
 Cap. IX. Melior est canis viuus leone mortuo 42.e
 21. Florebit amygdalum, & pinguescet locusta, &c. 379.a
 21. Et dissipetur capparitis 379.c
- CANTICORVM.**
 Cap. I. & IIII. Oculi tui columbarum. 160.e
 Cap. 1. Osculetur me osculo oris sui 430.c
 2. Vox turturis audita est in terra nostra. 161.f
 2. Capite nobis vulpes paruas, quæ demoliuntur vineas 97.f
 5. Fratruelis meus albus & rubicundus. 296.f
 5. Similis es tu fratruelis meus damula, aut hinnulo ceruorum 56.b
 5. Comæ tuæ iunctæ canalibus 435.b
 7. Statura tua similis facta est palma 371.a
- SAPIENTIE.**
 Cap. XII. Nisi isti antecessores exercitus tui vespas 189.f
 12. Melior est iniquitas viri, quàm mulier benefaciens 246.c
- ECCLESIASTICI.**
 Cap. VI. Cauendum ne animos, veluti taurus, extollamus 30.f
 10. Si momorderit serpens in silentio 109.b
- ESAIÆ.**
 Cap. I. Caupones tui miscent vinum aqua 282.c
 1. Quomodo facta est meretrix ciuitas fidelis 95.d
 2. Projiciet idola, &c. vt adoraret talpas & vespertiliones 99.c
 5. Nolandabo nubibus meis ne pluant super eam imbrem 282.e
 5. Nolandatum est nubibus, ne pluerent imbrem super vineam Soreth ibid.b
 6. De Seraphim duabus, qui senis singuli alis praditi, &c. 225.b
 34. Erit cubile draconum, & pascua struthionum 179.a
 38. Sicut pullus hirundinis, sic clamabo. 162.d

40. Quis mensus est pugillo aquas 264.e
 55. Venite emite absq; argento & absq; commutatione vinum & lac 188.b
- HIEREMIE.**
 Cap. IIII. Ventrem meum ventrem meum doleo 242.c. 249.e
 5. Vos igitur non timebitis me, qui posui arenam terminum maris 251.e.f
 8. Turtur & hirundo & ciconia custodierunt tempus aduentus sui 161.d. 176.a
 17. Clamauit perdix, congregauit quæ non peperit 176.e
 46. Fugite ab occurso gladij, quem columba vibrabit 158.f
- EZECHIELIS.**
 Cap. XIII. Væ is qui assumunt ceruicalia sub omni cubito manuum 265.a.b
 16. Et catena circa collum tuum 301.d
 Et imposui tibi armillas circa manus tuas 305.f
 17. Aquila grandis magnarum alarum 142.e
 32. Et extraham te in hamo meo, & extendam te super terram, campos implebis, etc. 338.a
 34. Et cum purissimam aquam biberetis, reliquã pedibus vestris turbabatis 177.b
 37. Aperiam sepulchra vestras, & educam vos de Babylone 284.f
 47. Ioseph duplicem funiculum habet. 266.d
- OSEÆ.**
 Cap. VII. Corda eorum sicut clibanus inca luerunt 243.d
- MICHEAE.**
 Cap. VII. Tu peccata nostra in profundum mare demerges 218.c
- ABACVC.**
 Cap. III. Quia ascendes super equos tuos 32.c. 33.c
 3. Ubi dicit, in aquas salvas armatum à Deo inducendum 281.c
 3. Fluminum terra scindetur 283.e
 3. Venter meus turbatus est in me 249.e
 3. Pro iniquitate vidi tentoria Aethiopia, turbabuntur pelles terræ Adarian 250.a
 Boues

Locorum Scripturæ Index.

3. Boues non assistunt ad praesepia 277.e
- SOPHONIE.**
 Cap. 1. Extendam manum meam super Iudam, & super habitantes Israel 253.b
- ZACHARIE.**
 Cap. IX. Ecce rex tuus veniet tibi 88.b
- MATTHÆI.**
 Cap. VI. Cum facis eleemosynam, noli tuba canere ante te 434.e
 6. Nesciat sinistra tua, quid faciat dextra. 434.e
 10. De calceamentis pedibus nõ inducendis interpretatur 413.a
 10. Qui non habuerit odio animam suam, perdet eam 435.a
 13. Simile est regnum caelorum rei misso in mare 222.d
 15. Non decet panem filiorum dare canibus. 35.b
 15. Quare uos transgredimini præceptum Dei propter traditionem vestram 282.c
 17. De iuvene lunatico, qui nonnunquam in ignem, nonnunquam in aquam, &c. 329.d
 17. Si quis habeat fidem quantum est granum sinapis 415.e
 19. Facilius est camelum per foramen acus intrare 93.f
 23. Camelum deglutiunt, & culicem liquat. 93.d
 24. Ubi fuerit cadauer, illic & aquilæ congregabuntur 141.c
 24. Orate ne fuga vestra fiat hyeme vel sabato 282.f
 26. Tristis est anima mea usq; ad mortem 434.f
- MARCI.**
 Cap. X. Calix quem ego bibo 409.b
- LVCÆ.**
 Cap. XXIII. Pisces assos comest 222.d

- IOANNIS.**
 Cap. VIII. Nisi laueris te, non habebis partem mecum 434.a
 12. Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet: si autem mortuum fuerit, multum fructum adfert 427.e
- ACT. APOST.**
 Cap. II. Dispertita lingua tanquam ignis. 240.a
 5. Illi autem ibant à conspectu concilij, quod digni habitus essent qui pro, &c. 274.a
- D. PAULI AD ROM.**
 Cap. II. Qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis 242.a
- AD CORINTH.**
 1. Cor. 15. Omnes quidem resurgemus, sed non omnes immutabimur 403.c
- AD COLOSS.**
 2. Coloss. 3. Noli tui estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo 427.e
- AD EPHES.**
 Cap. IIII. Sol non occidat super iram vestram. 408.b
- AD PHILIP.**
 Cap. I. Cupio dissolui, & esse cum Christo. 430.c
 3. Cauete canes, cauete malos operarios 39.f
 4. State in Domino 46.c
- AD HEBRÆOS.**
 Cap. VII. Adhuc enim in lumbis patris erat, quando obuius ei factus est Melchisedech 245.a
 11. Circumierunt in melotis 395.f
- APOCAL.**
 Cap. XVI. Et vidi de ore draconis spiritus tres immundos in ranarum similitudine 211.b
 17. Aquæ quas vidisti, super quas meretrix illa sedet 283.d

INDICIS LOCORVM SACRÆ Scripturæ finis.

in potestate mortaliū, & imitatur eum, qui Leo de tribu Iuda nuncupatur: atq; hic demū ille ille homo est impavidus, qualem dari sibi Democritus postulabat ad summi boni specimen, qui scilicet animum à terrore liberasset.

Alunt verò, Admetū leonem & aprum iuxta xisse, ex quo illū animi corporisq; virtutes copulasse intelligendū. Per leonem enim animi vim; per aprum, vt suo loco dictum, robur corporis interpretantur. Addūt, eum eodem argumento Apollini atq; Herculi acceptissimū fuisse, quos mediā sapientiā & ingenitā cuiusdam virtutis indole sibi cōciliaffet. Quinetiam Poētā feroces in bello viros Quinetiam Poētā feroces in bello viros *θυμολιωντας* vocare consueuerunt.

ANIMI CORPORISQVE VIRES.

R O B U R :

Est & illud hieroglyphicum, per anteriora leonis robur significare, propterea quod in eo animali membra illa robustiora sunt: ab excellenti enim vi quadam vnicuiusq; rei significata sua Ægyptij desumebant. Expressit robur hoc Lucret. Carus cum ita scripsit:

Principio genus acre leonum sena q; secla

Tutata est virtus.

Necq; alia de causa leonem cælo adscriptum multi prodere, nisi q; sol eo tempore quo signū id permeat, maximè sit validus atq; robustus, moxq; degeneret in posteriora declinās. Quia verò, vt Pausanias ait, decet bellatorem hominem in conflictu aduersus hostem, omni posthabita māsuētudine atq; clementia, scuire, Lacedæmonij Martem *Μαχητήν* appellauere: eoq; spectare Homericum illud ait de Achille dictū, *λεων δ' ὡς ἀγροῦ δίδου*. Cuiusmodi signum in Simandij Ægyptiorū regis nominatissimi sepulchro spectari solitū auctores tradūt, quem leonis specie figuratū hostes in fugam vertere vidissēs, vt ex eo & animum & robur & vigilantiam regis perspicere liceret. Videre verò est in

Traiani numisma.

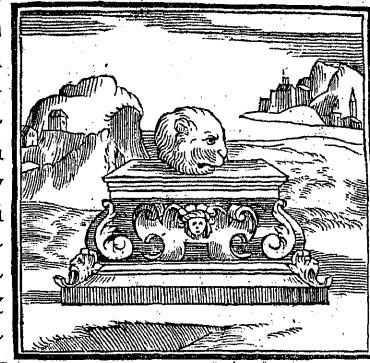
Neruarū Traiani nummo fortitudinē hanc ita figuratā, vt claua leonino insideat capiti, per clauam fortitudinē significari dictum in Roboris cōmentario: per caput verò leoninū animi generositatē interpretamur: utroq; enim opus est, qui Ducis inuicti nomē affectet sibi vēdicare. Quod verò pertinet ad leonis robur, tradunt autores Hyllum Herculis filium, eò quod viribus præstaret, Leonē Citheroniū cognominatū: quem cum Euechimus Arcas interfecisset, Rex à Megarensis salutatus est, apud quos oraculū erat, eum sibi adsciscendum, qui leonē interfecisset. Quod simile fuit Diocletiani factū, qui tunc ad se rerum summam peruēturā acceperat ab oraculis, cum primū aprū interemisset: ob idq; eum plurimos cōfecisset apros, queri per iocū solebat, se quotidie apros interficere, nūquā autē Imperatorē declarari, donec virū nomine Aprum iugulasset. In nummo quodam pulcherrimo C. P O B L I C I I Q. F. cernere est fortitudinis simulacrū, quod leonē suffocat claua à pedib; strata, pharetra cū sagittis anteposita. Hippothon Poēta robur hoc leoninū pulcherrimū descripsit senariolo, quē apud Io. Stobæū inuenimus: *γῆρας λέοντος κρείσσον ἀκμῶν νεβροῦ*: cuiusmodi verba senex ille dicit apud Aristophanē, Vespis, *ἐγὼ τῶμόν νομίζω γῆρας εἶναι κρείσσον ἢ πολλῶν κοκκίνων νεανίδων*. Leonis senectā maximè florente hinulorū iuuetute meliorē esse scribit Hippothon: & senex ille Aristophanicus senectutē suam pubescenti multorū iuuenū

C. Publicij Q. F. numisma.

virtu

A virtuti gloriabundus anteposit. Cicero verò Officijs, vim non aliter leoni peculiarem esse dicit, quam vulpeculæ fraudem, **V**erumenimvero per leonis caput Ægyptij sacerdotes vigilantiam atq; custodiam ostendebant. Causam addebant, quod solum hoc ex animalibus recuruos vngues habentibus, simulatq; natum est, cernit. atq; hinc Plutarchus solare animal leonem haberi putat, Sane illi nomen *λεωνος* inditum aiunt etymologiarum indagatores. Somni præterea parcissimi est, oculosq; habet inter dormiendum splendentes, ac quodammodo patefactos, quod in custodia signum recepere: & sanè multi crediderunt leones omnino insomnes esse, quod Manethon Ægyptius in ijs

VIGILANTIA CVSTODIAQ.

B quæ scripsit ad Herodotum tradit. Huiusce rei argumentū nonnulli obseruauerunt, quod caudam assidue inter quiescendum motat. Cæterum incredibile est, vt putat Aristoteles, animal vllum perpetua vti vigilia: sed inde persuasi sunt qui talia se obseruasse profitentur, quod leo magnos habet oculos palpebrasq; perexiguas, vt non oculum possit penitus obtegere, intuitiq; splendor ille sese offert, qui plurimus emicat ab eius pupilla: quare semper somni expers esse videatur. Quapropter significanter admodum, non tantum Mycenarum portis, sed etiam reliquorum ædificiorum, præcipue verò sanorū valuis, ædiūq; sacrarum vestibulis leones, tanquam diuinorum custodes, vt est passim cernere, statuebantur. Quicq; ijs insomniam attribuunt, inde eos Soli dedicatos autimāt, eandem cum leone conditionem habenti, quippe qui patenti igneoq; oculo terram conspectu perpetuo atq; infatigabili tueatur. Cum verò cōstet, Alexandrū Magnum præter alia quæ in homine præclara fuerunt, vigilantissimū etiam fuisse, quod in exemplo à grue sumpto alibi diximus, non miror, et si aliæ etiam huius rei causæ esse possunt, eum in nummis quibusdam leonino spolio caput inditū spectari, ab cuius altera facie simulacrū Iouis est sedēs, læua baculo innixus, dextera Aquilam prætendens, literæ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ, nempe quod ab Hercule per Caranū primū Macedoniæ regē duceret genus: nam Hercules Nemei Leonis spolio vbiq; insignis, vel quod eximie magnitudinis leonē spectate Spartanorū legato strauit. Quanquā non sum nescius, Philippum regem post Olympie nuptias per quietem sibi visum coniugis aluo insignem infixisse bullam, cuius sculptura leonis imaginem haberet: quod & vxorem grauidā esse, & animosum filium pariturā, coniectores periti respondere. Hinc Alexander in matris honorem leonis spolio maximè gauisus, & eadem de causā cum somnio monitus Alexandriam in Ægypto ædificasset, eam Leontopolim appellauit: quāuis eius successores Alexandriā à cōditore ipso maluerint vocitari. Quod verò pertinet ad leonis somnū, Physiologos ait Adamantius hæc de catulo leonis scribere, eum quippe simulac natus est, tribus diebus & tribus noctibus dormire, tum deinde patris rugitu tanquā tremefacto concussoq; cubilis loco catulum dormientem expergeri, eoq; trahit dictū illud à Iacobe in sacra lectione: Catulus leonis Iuda ad prædam fili mi ascendisti, requiescēs accubuisti vt leo, & quasi lætina, quis suscitabit eum: Atq; etiam illud ex secundo Balaamis responso: Recumbens vt

Portis valuisq; sanorū cum leonina capita affiguntur.

Alexander Magnus in numismate.

Leontopolis.

leo requiescet, & quasi leaena, qua fuscitare quis audebit: quod dubio procul ad Christi sepulturam pertinet. Sedenim intelligere etiam possumus dormisse eum sicut leo, ob splendentibus inter dormiendum oculos, ut scilicet diuinitatem ipsam cum eo nihil quicquam sopitam intelligamus. Quod autem de oculis inter dormiendum splendentibus a nobis additum est, ea de causa factum, ut aurem eius velleremus, qui viri alioqui doctrina magni atque prius, in eo tamen lapsi sunt, quod animam Christi putarunt per tempus illud, quo cadaver eius sepulcro conditum fuit, apud inferos passam: quod humana ipsa natura priorum hominum audire reformidat. Animaduerte autem Origenis translationem Latinam loco hoc, ut ferè passim, valde corruptam esse.

TERRIFICVS.

Atque eo quidem signo quo robur & vigilantiam indicabant, eodem & terrificum hominem, qui reliquos aspectu solo consterneret, significabant: cuiusmodi simulacrum in Agamemnonis clypeo fuisse, Pausanias testis est, ad formidinem alijs incutiendam, quod quidem scutum in Olympiae templo per aliquot tempora pependerit, inscriptione etiam adiecta:

ὄδ' ἔστι μὲν φάσμα θεῶν, ὃ δὲ θεοῦ τῆς Ἰσθμίας ἀγαμέμνονος.

Quod ita reddere possumus:

Terror hic est hominum, qui hunc gerit est Agamemnon.

Est autem Leo eius naturae, ut etiam si ferum nihil molliatur, intuentes tamen terreat: ea est in oculis eius vis, ea maiestas. Vnde tam Graeci quam Latini Poetae terrorem descripturi, comparationem ab huiusmodi animalis ferocia libentissimè desumpserunt. Merito itaque Chabrias Atheniensium dux, ut alij, Philippus Macedo, dicere solebat, formidabilior esse ceruorum exercitum duce leone, quam leonum duce ceruo. Atque tanta porro vis tantusque vigor animali alioqui robustissimo ita in oculis consistere tota videtur, ut eorum vel minima offensione supraquam credibile sit debilitati videatur, leuissimisque obiectu amictus pecudè ignauior fiat: quod & in theatris saepius Roma spectauit, & Lysimachi exemplo comprobatum est, quem Alex. Magnus in idem claustrum cum ferociente leone incluse rat: ille verò hanc ingressus viam, domita strangulataque bellua, & Regi admirationi fuit, & vite consuluit suae, meruitque ut huiusmodi factum aeterna numismatum memoria prorogaretur. Quin non in oculis tantum eius terror, verum etiam in fugitu constat: itaque Pindarus eum ὄδ' ἔστι μὲν φάσμα θεῶν Olympijs, hoc est, late rugientem vocat, Agesidamo, ut in Vulpè diximus. Id verò fit tanta ferarum omnium trepidatione, ut, quod Ambrosius cum Basilio testantur, animalium multa quae vel eius impetum per celeritate euaserint, horrenda tamen eius indignantis audita voce, veluti vi quadam percussa atque attonita consternentur, & plerumque ita deficiant praeter metu perditam, ut nullo negotio capiatur. Quinetiam qui per somnium imaginatus fuerit habere se leonum caput, Onirocritae voluit eum in aduersarios terribile fore significari, nonnunquam verò & principatus & dominationes assecuturum. Ab huiusmodi verò rugitus magnitudine Marcus est quatuor Euangelistis vnus, leonis imaginè, ut est à Daniele preuisus, ita in hodiernum usque diem hieroglyphicè figuratur, quod ipso statim operis initio vocem in deserto clamantem ingenti ore tonat. Ita Eucherius,

DOMINATOR.

Sane Basilius leonem pro dominatore animalium rationis expertum ponit: obseruatumque est in ostentis, ut si forte mulier aliqua leonem pariat, fore ut ab externis gentibus vinceretur ea res publica in qua id contigisset: quod non in humano tantum

Lysimachi praeclarum factum numismate testatur.

Marcus Euangelistae imago hieroglyphica.

A tantum genere, sed etiam in quocumque alio diuersae formae animanti pollere tantundem comperias apud aruspices. Obseruatum est in Cò insula, cum ovis de grege Nicippi cuiusdam priuati hominis leonem peperisset, non fuisse huiusce rei euentum irritum, arrepta inde ab eo dominatione. Hinc illa societas leonina, quae longè plura sibi assumit quam relinquat, de qua Aristo Iur. Conf. Celsium respondisse refert, societatem talem coiri non posse, ut alter lucrum tantum, alter damnum sentiret: & hanc societatem leoninam solitum appellare L. ff. XVI. T. pro Socio. l. XIX. & Dion Chrysostomus sermone πρὸς βασιλέως, Homerum ait sapienter homini aequiparasse Agamemnonem eo versu,

ἠὲ περὶ βῆτος ἀγέλης μετ' ἐφορῶν ἐπλετο πάσι τρωῶν.

Minimè verò vel leoni, vel aequile similem dixit, propterea quod dominationis ea sunt exempla,

SVMMA CALLIDITAS INGENII.

Nihil verò grauior antiqua in argumentum huiusmodi fabulam subiungere, quae mortalibus vtili admodum documento futura sit. Diuulgata per orbem erat fama oraculi quod ab Ioue Ammone prodierat, Alexandrum Macedonem breui ad se venturum, quem filium esse confitebatur suum: sollicitari hinc ad obsequium terrae Reges Principesque ut sibi conciliarent inter se certare muneribus: praecipueque Ptolemaeus Aegypti Rex dei sui filium veneraturus magnam pecuniam vim parat, quantum scilicet vectigalis vno die ex Nili ostijs & Memphisca urbis portorij collegisset. Erant verò cuiusque generis pecuniae ex rebus omnibus hinc inde collectae ad aliquot talentorum millia, id totum sine delectu xenij nomine ad Alexandrum deferri curat. Obtulerunt sponte veterinam operam, mulus, equus, asinus, & camelus, qui pecuniam cum fide conuectandam susceperunt. Hi vix biduum à Memphis progressi facti sunt obviam leoni, qui & ipse intellectu Herculis cultu, quem Macedo suscepisset, dum rebus studet suis, Regem salutaturus iter in Macedoniam tendebat. Data itaque & accepta hinc inde salute, cum destinatum, ut fit, omnes iter enarrassent, adsciscitur comes leo quasi custos atque praesidium aduersus latrocinantes affuturus. Hic de pecunijs certior factus, habere dixit se quoque certam drachmarum summam quas pro comæatu ferret: sed esse illas sibi plurimum incommodas, quod oneribus gestandis nequaquam assuetus esset: rogat itaque oneris additamentum leue singulis futurum inter se dispartitum suscipiant, magni hoc beneficij loco habiturus: obsequuntur illi officiosissime, ac paucas admodum illas leonis drachmas inter se diuisas in sacculos quisque suos admiscet, iterque mox continuant suum. Venerunt in pingues Asiae campos, cum leo armentorum multitudinem conspecta dies aliquot ibi commorari ere sua fore designauit, simulataque lassitudine aliquot dierum quiete sibi opus necesse dixit, quasque deposuerat pecunias reposcit: illi adaperitis confestim sacculis, ipsum, quae sua essent, sibi desumere licere inquirunt. Leo cum plerasque alias magno numero drachmas eadem nota signatas in vno quoque sacculo conspexisset, laeto magnoque rugitu aedito: Drahma, inquit, meae multas admodum drachmas singule peperere, atque mox quotquot erant suis similes abstulit pro suis. Quid quod Hannionem Carthaginensem praeclarum virum, cuius meminit Plinius, in exilium actum ferunt, quia leonem ferundis oneribus assuefecerat, argumento inde capto, ut Plutarchus ait ὅτι πολιτικοῖς πρᾶγμασι ad Traianum, quod qui leonem curare potuisset, ad longè maiora etiam aspiraret.

HOMO QUI VEL SVAM VEL ALIENAM

ferocitatem edomuerit.

Eodem ostento mortalium triumphis leones iunctos à M. Antonio, atque id qui

Fabula elegantis.

dem ciuili bello generosos spiritus iugum subituros portendere, id quod Cice-
ro Philippicis illi obijcit, dum currū eius leonibus iunctum, imperiosi hominis
inuidiā ostentare memorat. Et Epistolis ad Atticū, qui auguriū id formidabat,
ait: Tu Antonij leones pertimescas, caue; nihil est illo homine iucundius: & que
sequuntur reliqua. Sanē hominem qui arte, ingenio vel auctoritate longē poten-
tiorē se addicat sibi atq; subiiciat, per leonē ab hominē domitū intelligimus,
quippe quod ferā alioqui ferocissimā validissimāq; impetum ferocitatēq;
sopire mollireq; potuerit. Hac utitur comparatione Nazianzenus, vbi Basiliū
ait non modō sibi conciliasse prius Eusebium, sed in suam ita sententiā atraxis-
se, vt eius consilijs & monitis in omnibus parere videretur. Notum ex histo-
rijs quid Megarensisbus acciderit, apud quos Cæsius lebnēs, quos ædilibus lu-
dis præparauerat, reliquisset. Cum verō ciuitas per Calenum caperetur, Mega-
renses ferarū carceres effregērūt, earum vinculis relaxatis, vt irruentibus hosti-
bus obiectæ, negotiū eis tantisper facerent, dum sibi per morā aliquam con-
sulere possent: sed enim longē aliter euenit, quia leones in ciues ipsos truculēti
sæuitia cōuersi, tantam inermiū stragem edidere, dum obuios quosq; adoriunt, &
sternunt, atq; dilacerāt, vt spectaculum id fuerit vel ipsis hostibus perquam mi-
serabile. Atq; vt huiusmodi multa prætereamus, iam verō Pythagoricum præ-
ceptum est, animalia curuunguia (ita mihi liceat γαμύωννα interpretari) nutrien-
dā non esse, quippe rapacitatem ē ciuitate summouendā. Idem sentit Æschylus,
cū leonis catulum in Republica non alendum esse dicit his verbis:

οὐ χρὴ λέοντι σκύνου γὰρ πόλει πρέφειν
μᾶλλον μὲν λέοντα μὲν πόλει πρέφειν
εἴη δ' ἐκφαῖν τοῖς πόλις ὑπηρετῶν.
Catulum leonis alere in vrbe non iuuat;
Magis cauendum ne leonem nutrias,
Quem qui educarit, eius & mores ferat.

Euripides verō nullo eos pacto censet admittendos, Pythagore præceptū secu-
tus, in quo sapienter quidem Æschylus hæc super Alcibiade, impotentiores id
genus homines non accipiendos; ceterum si accepti fuerint æquo animo feren-
dos. At Euripides, vt Aristophanicus clamat Dionysius Raris, ingenuē magis
locutus, siquidem vt apud Homerum habetur;

οὐκ ἔστι λέοντι καὶ ἀνδράσι ὄρεαι παῖσι.

Immensum itaq; furorem, quo quis impo-
tentius exardescat, significare si collibuisse,
leonem effingebant catulos suos discerpentē,
imō exossantem, vt Græcum vocabulum ἐξω-
σίζοντα interpretemur, non autē ἐκσίζοντα (vt in
vulgatis Hori exemplaribus eodē Capite bis
positum nihil significat) quo quidem furore
corruptum olim Herculem, autores tradunt,
eoq; insanix prouectum, vt non hospitis tan-
tūm filios enecarit, verū & in suos ipsius fi-
lios vsque adeo sauire solitū, vt eos interfece-
rit; quod non absimile est a pictura leonis pro-
prios catulos discerpentis. Sanē Theocritus
in Megara Herculis femina, de furore quem is in liberos exercuerit hæc dicit:

Ἐξέταλ' ὅς τ' ἐξείσθη αἰ τοῖς ὄρεσιν αὐτῆς ἠπλόλλωμ

FUROR INDOMITVS.

ΗΪΤΗ

A
Ἡ Ζηνὸς λαοῦ, ἢ ἐὼντι ἀνα βέλεμνα
Παίδας τοῦς λατέπρον, καὶ ἐκ Φίλου εἰλετο θυμῶν,
μακρόμυθ' ἢ δίκου ὀδ' ἐμπλεῖς ἔσκει φόνου
τοῖς ἀδ' ἐγὼ δ' ἴστω ἰαοῖς ἰδὼν ἠφραμοῖα Βαλλήμυθ' ἔσθ' ἠπλοῖ.
Infelix qui misilibus de munere Phæbi
Siue ea Parcarum, vel Erinyos impia tela,
Gnatis ipse suis furijs agitatū ademit
Charam animam, vt domus ipsa cruore aspersa nataret.
Hos ego confossos manibus cecidisse paternis
Iussa oculis spectare meis, miserabile visu.

Poëtæ quoq; nostri leonem iracundū notant, vnde illud apud Horatiū: Pro-
methea insani leonis vim stomacho apposuisse nostro, cū de excandescētia
loqueretur. Elegātissimē quoq; neq; nō eruditissimē Lucretius causam furoris
istius perquirat, cuius carmina nō iniucunda quæ repetantur ponere nō pigeat:

B
Sed calidi plus est illis quibus acria corda
Iracundaq; mens facile effervescit in ira,
Quo genere in primis vis est violenta leonum,
Pectora qui fremitu rumpant plerumq; pementes,
Nec capere irarum fluctus in pectore possunt.

Superius verō dixerat cū de varietate animi loqueretur:

Est etiam calor ille animo quem sumit in ira,
Cum feruescit, & ex oculis micat acrius ardor.

Eius verō indicium excandescētiæ est, cū caudæ verberibus sese excitare vi-
sus fuerit, quod ita Hesiodus tangit in Herculis scuto:

Πλόκαυ' ἔσ' καὶ τῶ μύθῳ
οὐδ' ἐκασίχων ποσὶ γράφει, οὐδέ τις αὐτῶν
ἔτλη ἐς αὐτὰ ἰδῶν χειρῶν ἐλθεῖν, οὐδέ μακροδά.

Quem Catullus secutus Galliambico super Atti dixit:

Age cede terga cauda, tua verbera patiant

C
Face cuncta mugienti fremitu loca retonent:

Et quæ ad furoris incitamentum & indicium sequuntur: nam & corrugare frontem
pugnaturus cernitur, quod σκίσην Græci dixerunt: & superciliorū contractio-
nem ὑποσκλίσιον vocāt. Index autem præcipuus est leonini animi cauda, perinde ac
equorum aures; eaq; propriē in leone dicitur alcea, quod præcipuum in ea ro-
bur constet: vel quod incitamentum quoddā sit ad assumendas vires animūq;
commouendum: initio irarum terra flagellatur, in crescente verō excandescētia
terga etiā sua verberant: id ea de causa fieri putat Alexāder Aphrodiseus, quod
eorum anima vehementius moueatur, sicut vltionis admodum appetēs: cauda
verō vtatur veluti homines manū, qua illi se plerūq; in excandescētia complō-
dere solent: ita animalia hæc ira cōmota, cū id quod sese lædit vlcisci nequeunt,
eo sibi modo solatiū solent excogitare. Est itaq; furor leoni familiaris, vnde a-
pud Maronem, Iræq; leonū, legitur. & Ouidius: Iram vultus habet, de eisdem
ait. quare Poëtæ leonem peculiariter feram dicunt. ita Callimachus:

Θηρὸς ἀετῶν καὶ δόρυ καὶ κροτάλλου.

Quod verō catulos ab eo exossari pingerent, causa est, quod medulla leoni vel
nulla, vel perexigua est, vt omnium animalium solidis omnino ossibus constare
videantur, quasi inde accrescat furor, quod labor his confringendis sit merces

de minor cum minimū id sit quod suctui possit inferuire. Sunt præterea ossa il-
la dura aded, vt ex collisis ignis veluti ex silice excutiat. Hinc animal est maxi-
mè febrī obnoxīū. Febrē verò nihil aliud esse, quàm superantē totius corporis
calorem, medicorū omniū cōsensu manifestum est. Febrī deniq; nomē ab igne
Græcum πυρετός, à feruore Latinū est: quo morbo leones toto vitæ tempore cru-
ciari feruntur: eaq; de causa Lucretius triste leonum seminium appellauit. Sanè
Prouerbiū hinc emanauit, ἐχέλασεν δὲ λέων, quotiens rarū aliquod hilaritatis exem-
plum intueamur. Thucydidis id dictū in Cylonio scelere subnotando, cum sci-
licet indoluisset demū Atheniēsis populus Cylonem per factiosissimas factio-
nes quietum Reipub. statim inturbare, & quasi post diuturnam mœstitiā
ad hilaritatem demum respexisset, vt impetu in hominem facto, eum vel in in-
uiolabilis Deæ templum aufugientem persecuti sint pleriq; distractumq; inde
magno totius ciuitatis gaudio trucidarint.

Prouerbiū.

EO itaq; incommodo vexantur leones: ta-
meti vnius Albertus negat esse eos febrī-
culosos: cui in Germania nato, alito atq; edu-
cato, vbi totū ferè vitæ spatiū consumpsit, v-
trum de leone loquenti potior sit adhibenda
fides, quàm Ægyptijs inter leones quodam-
modo genitis, cumq; ipsis totū vitæ tempus
versatis, alij viderint. Ego sanè disciplinas eo-
rum in huiusmodi re secutus, compertum esse
inquam, leonem febrī correptum vel si ad fu-
rorem vsq; exarsuet, vnius passione simiæ li-
berari. Quapropter Ægyptij sacerdotes si fe-
bricitantem hominem, & sibimet auxilia com-
parantem significare vellent, leonis simiam
vescentis hieroglyphicum ponere soliti sunt: tanta enim indignatione simiam
fert leo, vt nullum animal audius perdere desideret. Causa est animalis petulā-
tia, leonem indignissimis modis exagitantis. Nam simulac vel ex arbore aliqua
vel ex alio tuto latentiq; loco naçta fuerit occasionem in leonem insiliendi, pro
magno habet negotio caudæ sese eius applicare, natibusq; affigere, atq; ita qui-
buscunq; potest ludibrijs Regi suo illudere: quod cum impatienter ferat leo,
impotenter admodum in huiusmodi animal efferascit: quæ plenius in Cyno-
phali commentario discussimus. Sed vt mirari desinamus animal aded ignobi-
le generosissimo omnium infestum esse, scimus etiam culices in leonum gre-
ges petulāter aded ferocire, vt eos magna interdum clade ad internecionē adi-
gant. Inter enim aruindineta Mesopotamiæ leones innumeri iuxta fluminum
ripas & fruteta vagantur, eo tempore quo hyemis clementia ibi mollissima est,
semper innocui: verum vbi per æstatem cælum exarsit, regionibus ijs æstu
candefactis ambustisq; propemodum, ipsi tam vapōre sideris quàm multitu-
dine culicum agitantur, quorum densissimis examinibus per eas terras omnia
referta sunt, qui quidem ad splendorem oculorū tanquam ad humidiora mem-
bra cōuolantes eos appetūt, palpebrarū librariētis mordicus insidentes. Hinc
leones cruciati diutius, aut fluminibus, ad quæ remediij causa confugiunt, absor-
bētur, aut amissis oculis immaniū efferascunt, quod ni fieret, omnis ea quæ ad
Orientē latè diffunditur plaga, huiusmodi bestijs oppleretur. Id sibi cōpertum
esse

REMEDIVM IN FEBREM NAÇTUS.

A esse testatur Animianus Marcellinus Rerum gestarum libro decimo octauo,
SVPER IGNE SOLICITVS.

ATque hoc quidem animal, quod ignem ingenitum, & in ipsis ossibus ab-
strusum gestat, ignem tamen præcipue formidat, aded vt nihil æquè vereā
tur atq; prætentas faces, quibus ad ferocitā eius domitandam nihil efficacius
quod & Homerus testatur eo carmine:

καὶ μὲν αὖτε δέταται τὰς παρῆϊ ἐοσύνωνος πόρ.

Ardentesq; faces, quas quàmuis saniat horret.

Et Pindarus Nemeis: πῦρ δὲ πᾶσι κρείττερος θεῶν ἢ μάχης τὴν λείων ὄνυχας ἔφυπτότος ἀκμῶν τε δεινῶν
πύτων χάσσαις ὀδόντων. In cuius trepidationis admirationē adducti Ægyptij sacer-
dotes, hominem super igne formidolose sollicitum, & quasi vesanientem, osten-
dere si vellent, leonis simulachrū, & faculā pingebāt. Id nos vix auctoribus cre-
debamus, antequā & Florentiæ, & demū Romæ leones hac potissimū rationē
domari cōspiceremus. Simulacrū hoc in marmore cæsū Romæ vidi via Leo-
niana, quæ ad Popularem ædem ducit, erutum frustum ex Augustorū mauso-
leo. Leo erat humi sessitans capite sublato, & in tergus verso: in trāsuerum ad-
sculpta erat fax pinea cum nuce in summo capulo, teniaq; à face in leonis tergijs
porrigebatur. Quāuis verò apud autores scriptū repperim, nihil aliud ex hie-
rographico huiusmodi significari, quàm, vt dicebamus, eum qui super igne pa-
uidus esset: si tamen liceat mihi sententiā his meā admiscere, rei istius interpreta-
tionem esse dixerim, edomitū furōrem. Causam cur ita ignē expauescat leo, Pe-
ripatetici eam afferunt, quod eius animalis vis præcipua in oculis cōsistat: quicq;
oculos sicciore calidioresq; habent, ij maximè omniū ignem auersant. In idem
verò significatū adduci possit illicis folium leonino pedi subiectū: siquidem Ma-
gi ferunt leonem iligneo folio calcato torpescere: eandemq; vim esse folio scillæ
traditum à Zoroastre, non illo inquam antiquo, sed qui post Plutarchum fuit.

RELIGIOSA FORMIDO.

ET ne lōgius à leonina formidine digredia-
mur, gallū is identidē, et præcipue albū, vt
Ambros. ait, à quo etiā Pythagoras abstinē-
dum iubet, mirū in modū perhorrescit: quod
pro symbolo colendę diuinitatis accipi quidā
prodidere. Siquidē gallus, de quo Lucretius,

Quem nequeunt rabidi contra constare leones

Inq; tueri, ita continuo meminere fugui.

diuinū quiddam præ se fert, vt latius in Com-
mētario deuoluere ea perscripto differuimus.
Diuinitatē verò omnis terrena potestas refo-
midat, ac reueretur. Leones porrò cum Deū
matri sint dedicati Terræ, ipsi addicti intelli-
guntur: & superius bonæ leonis partem, quippe quod à iubis est reliquū, terrati
præ se ferre dicebamus. Sedenim aliā huius formidinis causam adducit Proclus
libello de Magia: ait enim, gallum & leonē præcipue solarā esse animalia: sed cur
gallū leones vereātur, nō posse nos à materia, sensitiue rationē assignare, sed à su-
perni tantū ordinis cōtemplatione, quia scilicet præsentia visue solaris virtutis
magis gallo infusa sit, quàm leonī cōcessa. quod ex eo ediectare videt, quod ex-
ploratū omnibus est, applaudere illum hymnis surgenti Soli, quasiq; iubar eius
aduocare, eo præsertim tēpore, quo ex medio Antipodū cælo digressus ad nos

deflectitur. Affirmat etiā solares quosdā angelos in galli effigie nōnunquā apparuisse, qui cum in se sine forma sint, nobis tamen, qui sumus in certā effigie informati, forma se peditos ea videndos exhibuere. Contra verō Dæmones nōnunquā leonina fronte visos, qui obiecto gallo repente in auras euauerint: quare solent etiamnū diebus his, superstitionis eius studiosi, gallinaceū pullū in pellicendis eis concilij causā præactare. Ad hæc tradunt Græcorū nonnulli, qui doctrinā Aegyptiorū sequuntur, animā Cecropis, quæ in leonem transmūtātū credebant, immolatis gallis gallinaceis, characteribus quibusdam subscriptis euocari, seque illam eis ostendere: quod tamen esse ludibrium Aeneius Euxitheus affirmat, Dæmonesque ita nos præstigijs fallere contendit. Quod verō Dæmones, qui leonina fronte apparuerint, obiecto euanescent gallo, inde procedere dicit Proclus, quod in eodem ordine constituta, quæ inferiora sunt, superiora semper vereri coguntur. Quemadmodū modesti plerique viri, dum virorū diuinorū imagines intuentur, hoc ipso aspectu vereri solent turpe aliquid perpetrare. Lucretius verō ex sectæ suæ præceptis ait esse gallorum in corpore quædam

Semina, quæ cum sunt oculis immissa leonum

Pupillas interfodiunt, acremq; dolorem

Præbent, vt nequeant contra durare feroces.

Mirum verō, quod veteres obseruarunt leonem etiā herbā ita nuncupatā, quæ furculis sese circumplicando plurimū nocet, gallū ita abhorrere, vt si puella adhuc intacta, menstrua tamē, nuda pascis crinibus leguminum segetē circumeat, gallum in manibus habēs, exarescat gramen id, prorsusque deficiat. Id qualecūque est, à Democrito tamē traditū est, vt asserit Sotion. Sed qui alieniores à superstitione sunt, arcanāque naturæ vim, quandā contēplanē, semina autē galli sanguine contingi debere, hæcque ita fata ab Leone herba nulla postmodum iniuria affici.

I N V N D A T I O.

Incrementū verō Nili, quæ NVM Aegyptiaca lingua nuncupant, quod apud nos significat nouum atque recens, ostendere cum vellent, leonis identidē hieroglyphicum faciebāt: quippe cum Sol Herculei terga leonis adit, Nili diluuiū excitat, duplumque recentis aquæ Sole in eo signo commorante sæpius exundat: quæ vis aquæ per spatiosam Aegypti planitiem latè diffusa, solū ea fertilitate grauidum reddit, qua non ipsi tantum indigenæ sibi alimenta colligunt, sed magnā orbis partem fame leuant. Propter eam verō aquarū redundantiam, quam Leonis beneficio consequi se quotannis experiuntur, institutum est, & apud gentes omnēs vno iam consensu receptum, vt canales, tubique & siphones, qui aquam eructāt, per terebrata foramina in leonina capita ad id locis opportunis adsculpi solita aquam immittant, quæ inde ex leoninis rictibus euomi videatur. Quæ ratione autem capita ea leonum in simis præcipue constituenda sint, quoque ordine disponenda, atque vt ea tantum quæ contra columnas fuerint terebrari debeant ad canalem vsque, qui cælestem aquam ex tegulis excipit, reliquis inter hæc solidis, vt quæ cadit vis aquæ per tegulas in canalem ne deficiatur per intercolumnia, neue transeuntes perfundat, sed ea tantum quæ sunt contra columnas, ex ore ructus aquarū emittere debeant, Vitruuius latè docet. Obseruauerat siquidem is, aquarum redundantiam per leonem apud Aegyptios significari, atque hoc in omnibus antiquorum ædificijs fieri pascim viderat. Et vt semel dicam, fontes & aquarum tubi, qui ab aqueductibus quibuscūque prominebant, leoninis figuris ornabantur: vt qui fons admirabili opere Viterbij antiquam hanc

Leonina capita aquas eructantia.

A disciplinam ostentat. Et vt alia dissimulē, Romæ in Area Lateranensi leones duo sunt nigri lapidis ante æneam M. Aurelij statuam positi, qui dubio procul fontibus inseruiebant. Indicio sunt ora perterebrata in adaperro rictu, & infernè foramina in guttur vsque immissa, & inter pedes pro pectore canaliculus excipiundæ aquæ, dimittūdæque intercautus. Tale aliquid obseruauī in agro Brixiano extra portā Orientalem ad secundum lapidē, vbi iuxta viam, quæ tota magnis aquarū riuis atque diuortijs instructa est, leo marmoreus antiquissimi operis, vtrius instar inflatus, rictum eodem modo ad aquarū effluuiū patefaciebat. Sed neque in his tantum quæ ad aquam euomendā pertinent, leonum effigies apponi consueuerunt, verum etiā propterea quod leo, cælestis ille inquam, aperire claudereque videtur aquarum cataractas. Atque in hæc vsque tempora nunquam antiquata est veterum consuetudo, vt ostiorum clausuræ, clauēs, annulique foribus affixi leoninis rictibus orientur, quod apud Aegyptios factitari solitum ait Theon in Arati cōmentarijs: quamuis quod ad ostia pertinet, ad eam, qua de superius dictum est, custodiam potius respicere, quam ad aquarum fluctus, crediderim. Illud non omittam quod Horus Apollo tradit, in supplicationibus pluuias exposcentibus plerisque in locis leonum ora vino proluī fuisse morem. Sed aduertendum est vulgatos Hori codices hoc loco deprauatos esse.

SEMEL TANTVM ENIXA.

Cum verō persuasum haberent Aegyptij, leonas semel tantum in vita parere, id quod cum Herodoto plerique alij prodidere: mulierē itidem quæ vnus tantum filij mater fuisset, per leonem sculptā significare consueuerunt. Est in hanc sententiam Aesopi fabella veteribus scriptoribus approbata. Cum vulpes leonæ fecunditatem suam obijceret in generositatis cōmendationem: illā verō incesseret, quod & semel in vita, & vnum tantum pareret: leonam respondisse, se quidem semel & vnum parere, sed eum leonem. Huius raritatis causam plerique reddere comenti sunt, eamque potissimum adinuenere, quod catuli in vtero iam vnguibus obortis matricem discindant, edique partum, ea vnguū acie in enixu lacerata: vel quod vnā cum primo partu locos amittat, quam deliram esse fabulam Aristoteles asseuerat, easque vel quinquies vita parere, quod explorauerit in terra Syria, demonstrat. Primum enim quinq; ac per annos singulos vno subinde pauciores, donec ad vnicum, & mox ad sterilitatem declinauerint, in qua reliquum vitæ spatium degant. Alias magna ex parte geminos, quod per longā annorum seriem Florentiæ experimento compertum est: sed cum plurimū sex, nonnunquā etiā vnum. Philostratus affirmari ait à rerū peritis, ter eas tota vita parere: primò quidem tres, mox duos, inde vnū: visam tamen aliquando leonā, quæ octo vtero gestarit. Sed enim quam Philosophi rationem raritatis huiusce in pariundo conati sunt inuenire, Basilii Magni ad prouidentiam Dei refert, cuius imperio factum sit, vt animalium ea quæ facile capi possent, longè essent cæteris fecundiora: quo circa tam lepores, quam damæ, quam etiā oues, ferè sæpius & geminos pluresque pariunt fetus, ne genus deficiat feris his, quæ sanguine gaudent, carnioreque sunt. At ea quibus pro cibatu cætera sunt, certū est longè minus fecunda esse: quapropter ait, Leonis vix vnus Leona mater euadit, quæ quidem raritas pariundi, cum non alij animalium generi certius contingat, merito Aegyptij, quod in pluribus accidit obseruantes, semeliparam per Leonæ hieroglyphicum ostendebant.

Aesopi fabella.

CLEMENTIA.

Præter hæc alia quoque leone super, hieroglyphica inveniuntur, quæ quoniam apud eos non reperi qui literas heroglyphicas interpretati sunt, sed potius obseruatione inuenta mihi videntur, breuiter attingam. Ex his clementia est, quæ per leonem & substratum hominem, ita tamen ut leo sit incolumis, significetur, propterea quod infestissime sollicitatus ab homine leo, dummodo sit intactus, non unguibus eum lacerat, nec vlla iniuria afficit, sed quatit solum, atque ubi ita perterruerit, dimittit: quod ita Ouid. scribit:

Corpora magnanimo satis est prostrasse leoni.

Seueri Pij Aug. nummus.

Ad huiusmodi significatum non frustra vidimus in Seueri Pij Aug. nummo simulacrum mulieris quod leoni exporrecto insidet, manu quidem vna hastam terræ affixam tenens, altera fulmen quasi abiciens, non autem in iaculandi gestu, cum inscriptione huiusmodi, INDVLGENTIA AVG. IN CAR. neque quicquam aliud legi potest.

CASTIGATIO.

Præter clementiam inesse Leoni castigationis etiam iudicium, ex eo didicimus, quod traditum ab Eudomo citat Alianus, leonem, vrsam, & canem eodem contubernio a magistro quodam alitos & educatos, sine vlla iniuria aliquandiu pacatissime conuixisse, ac si domestica & eiusdem generis animalia fuissent: verum cum vrsa quodam impetu percita contubernalem canem dilacerasset, commotum leonem violati hospitij scelere in vrsam proruissse, eaque pariter dilacerata meritas pro cane penas exegisse.

VINDICTA.

Longè verò diuersum à superiori significato est, quod viciscendi studium per leonem telo confossum plerique pingere instituerunt. Vulneratus enim leo obseruatione mira percussorem nouit, & in quantalibet multitudine vnum appetit, & si detur copia, scedissimè lacerat & discerpit. Ferunt Iubæ Maurorum regi prestantis animi iuuenem fuisse comitem, dum per deserta Africæ rerum suarum componendarum studio rex cum exercitu proficisceretur, ex itinere verò leonem obuiam factum à iuvene illo ipso sagitta percussum in syluam recessisse: anno verò post cum Iuba rebus ex voto compositis eadem copias traduceret, eundem illum leonem obseruato iuvene à quo vulnus acceperat, vnum illum è tam magno militum numero violentissimo cursu hostiliter aggressum nulla vi cohiberi potuisse, quin correptum iuuenem miserabiliter dilaceraret, nemineque aliorum læso vltione ea contentum decessisse. Pythagorici porro animam Cambysæ regis Aegypti in leone se deprehendisse aiebant, unde illi animus imperij cupi dissimulatus fuerit, & maxima quæque semper appetierit. Cæterum hæc quoque potest assignari causa, quod illis temporibus, quibus claruit, neminem in vltionem eo magis propensum fuisse notum est, qui nunquam Aegyptios persequi odijs armisque, & omni vexationis incommodo affligere destitit, eis semper infensus, donec in omni Aegypto rerum potitus, sacris omnibus profanatis, populos totius regionis malè tractando, defessus potius quam satiatus est. Facit ad hoc illud, quod visi leonis ostentum, belli principium coniectores atque augures tradunt indicare, quod quidem eleganti trimetro apud Græcos exprimitur:

Λεοντας ιδειν δυσμενων δυναμιμαχος.

Visa leonum imagines noctu indicant occidionem ab hostibus.

REGIVM AVGVRIVM.

Alioqui regibus augurium dare leones soliti sunt, ut is qui Iuliano Imperatori

atori Gordiani tumultum cum exercitu prætergresso sese obtulit immanissimo corpore eius aciem inuasurus, à qua multiplici telorum ictu confosus est. Obitus enim regis ex hoc portendebatur, inquit Ammianus. Verum antea Maximino Cæsari cum Narseo Persarum rege iam congressuro, itidem leo & aperingentes trucidati simul oblatis sunt: tamen euenit ut is ea fera admodum gente superata, incolumis & sine damno discesserit. Et Sædrocottus Indus obscuro genere, cum Alexandri furorem pedum pernicitate declinasset, fessusque somnum in sylua captaret, à lambente leone sudorem sibi sensit abstergi: quoque pacto inde, præfectis Alexandri oppressis, Indiæ regnum inuasit, à Trogo traditur.

Sandrocottii augurium.

ANNVS MENSES QVE.

Et quoniam incidimus in auguria, non ab re fuerit id commemorare, quod læna, quæ catulos octo vtero gestabat, à venatoribus in Mesopotamia cæsa exēterataque, quo tempore Apollonius Tyaneus eam iter faciebat, indicauit eo interpretante annum vnum, & menses octo illum apud Barsanem Babylonie moraturum. Interrogantibusque comitibus, cur non potius annos IX interpretaretur, cum ex passere & pullis octo à serpente deuoratis apud Homerum annos idētidem nouē Calchas intellexisset: Editi iam illi fuerant, respondit Apollonius, hi verò adhuc in vtero nondum sceturam compleuerant, quare mensibus potius quam annis assimilantur.

CRAPVLA.

Sunt etiam qui hominem ad satietatem usque crapulatum, per leonem frustra carniū depascentem indicari velint. Animal siquidem hoc cibo incontineenter admodum vititur, multaque deuorat solida sine villo dissecu quæcunque potest: mox à saturitate nihil bido aut triduo edit. quæ scilicet voracitate luuenalis tangit, ubi multa pascentum carne leonem dixit: atque inde fit ut grauis illi ob cruditate exhalet anima, quæ terribi semper odoris est: quo circa nonnulli grauem animam significantes, leonis os hians facere consueuerunt. Huius scetoris ergo Martialis videtur muliebre pudendum leonem appellasse eo versu:

Quare si pudor est Ligella, noli

Barbam vellere mortuo leoni.

Taxat enim eam, quæ cum vetula esset, pilos vellere pertentaret. & alij lupanarolidum dixere. Quanquam non desunt, qui loci huius interpretationem longius accersitam ad Cenchrenas, quas leones Nicæder appellauit, referant: huiusmodi enim serpentes morfu sanguinem exorbent, & genitale semen ex preciosissima sanguinis decoctione fieri Medici consentiunt, unde dixit luuenalis:

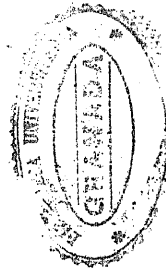
MERETRIX.

Accipiat sanè mercedem sanguinis.

Sanè meretrices per lænæ nomen intelligi, multis veterum sententijs & monumentis constat. Tale aliquid habes apud Aristoph. Lysistrate in iuramento foeminarum: Non stabo læna in Tyrocnesti. Huiusmodi petulantia causa Ezechiel Hierosolymam legnam vocat, & Heliachim catulum eius, qui ductus est in Aegyptum. Alium rursus catulum Ioachim, quem in cauea, ut LXX ediderunt, Nabuchodonosor Babylona traduxit, Michaël Byzantini

b

tius meretrices quāsdā ex Megara Sphinges appellatas ait, quod humano capite mansuetudinē prae se ferrent, ceterū corpore reliquo leonino rapacitatem, & imperium quod in amatores exercent, indicaret. Et Megaricæ Sphinges in opprobrium dici solitum de meretricibus, ob impuros scilicet mores Megarēsum, quos veterum scriptores omnes damnant. Facit ad hanc rem veteris Poetæ senariolus admodum venustus:

Ἰσοῦ δὲ αἰὼς ἡγὰ γυναικὸς ἀπόρτος.

Par est leonæ et feminae crudelitas.

Sed & ante urbem Corinthum Veneris erat templum, iuxtaq; Laidis tumulus, cui leonæ simulacrū appositum videbatur, ariete inter priores pedes apprehenso: quod nimirum petulantiam eam indicabat, qua præcipuè lasciuunt arietes, de quibus loco suo diximus.

TACITURNITAS.

LEONÆ verò elinguis simulacrum ex aere quod Athenienses statuere Iphicratibus opus, ex effigie quidē leonæ, meretricis nomen, ex linguae verò defectu taciturnitatem eius indicabant. Cum enim Armodius & Aristogiton de liberanda à tyrannide patria consilium inisset, coniuratioq; delata esset, comprehensam illi leonam scortum eorum vtriusq; admodum familiare, ad mortem vtriusq; tormentis varijs excruciarunt: ea tamen constantissimè omnia pertulit, nec quenam prodidit, supra feminae imbecillitatē fortitudinis admirandae memorandum exemplum: quam Athenienses vt honoribus honestarent, ne scortum tamen celebrare uiderentur, eiusdem nominis animal ob taciturnitatē elingue, erigendum decreuerunt. Constantissimū meretricis huius exemplum citat Tertullianus, quod nostri animosiores fierēt, cum leui adeo de causa repertae sint vel mulieres quae tam forti animo pro amicorū salute nō solum tormenta paruisse rint intolerabilia, sed sponte suū ipsae cruciatū auxerint. Nam haec eadem, vt ille ait, carnifice iam fatigato, postremo linguā suam comestā in faciē tyranni sauiētis expuit, vt expueret & vocē, ne cōiuratos cōfiteri possit, si etiā victa voluisset.

CYZICENI.

Cyzicenorū pecunia.

SI quis verò incidat in monetam, quae leonis imaginem ex vna parte habeat, ex altera verò Cybelem deorū matrem, sciat eam esse Cyzicenorū pecuniā, quae celebris admodum est ob id, quod pulcherrimè scalpti erant. Et quia pro XXVIII drachmis Atticis imputabatur, quae summa ducales aureos duos reddidit, & aliquantulum plus: vna enim argēti drachma Marcelli Veneti pondus aequat. Atq; hi sunt Cyziceni stateres, qui rem egregiè factam indicabant.

Magorum porro superstitio, considerata leonis alacritate perniciosissimōq; cursu, mustelae dentem leonino corio adalligatum, ad pedum tumorem atque adeo imbecillitatem adhibere cōmēta est, id quod apud Lucianum Tychiades ridet, orta inter Cleodemū & Dinomachum medicos contētionē, vno eorum leoninum, altero ceruinum corium praeferente, vt per incantamenta Eucrati laboranti amuletum aliquod apponerēt. Controuersia verò omnis inter eos est, dum ille fomentum aliquod miserabiliter implorat, vtrum ceruus an leo magis pedibus valeat, atq; eorum vter alacriori feratur cursu. Merito igitur Virgiliānus Aeneas, tergum Getuli immane leonis dat Salio, velocitatis praeium, qui primam in stadio coronam meruerat, nisi dolo Nisi fuisset inturbatus.

HERCVLANVS LEO QVID.

Quid verò sibi velit Herculanus leo, magis diuulgatum est, quam vllō sit opus

opus cōmento latius declarare. Illud tamen non omiserim, Hercule illum Aegyptium, qui cum Osiride, vt Antiquitatum scriptores tradunt, Italiam ab amarissimō Gigantū iugo liberavit, per leonem intelligi, neq; quēquam alium. Plures enim Hercules fuisse, & Arrianus & Diodorus historici prodidere: hunc autem omnium primum leonis insignia gestasse, tradunt. Ceterū Heraclitus Ponticus superatū ab Hercule leonē idēo fingi dicit, quia Argiuis ille, de quo Graeci plurima scripserunt, Hercules, furorē illū, quō ex atra bili plurimum laborauit, tandem edomuerit. Satis enim exploratum est ex ijs quae antea dicta sunt, animal id per semetipsum immoderatis animis excitari. Sunt tamē qui per Herculem mysticè Solis lumen intelligant: leo verò cum Soli dicatus sit, manifestū est quid sibi velit Hercules, & leo. Nam & hinc Iubari stellae nomen, qui Phosphorus est, quod splendor eius in modum leoninae iubae diffunditur.

VIRTUS.

VT cūq; verò leoninum spoliū virtutis hieroglyphicū est, eaq; de causa Herculi dicatur, quem pro virtute veteres posuerunt: idēoq; Diogenes conspiciatū quēdam eo ornatu sibi gloriose placentem, exclamauit: Ecquid virtutis indumentum vituperas? Sedenim nō leonis tantum, verum alterius etiam animantis gestare pellem, heroicū fuisse morem, didicimus ex Apollonij commentarijs, vbi Poeta scribit:

Δίγμα δ' ὄψοι παύσιο ποδινεῖς ἀμφ' ἔχει ὄμους.

Et apud Virgilium Euandrus:

Demissa ab laua Panthera terga retorquet.

IN Antiochi numo videas leonem quendam propemodum humi procumbentem, & superuolantem noctuam, quod nonnulli vespertinum crepusculum indicare arbitrati sunt: quippe cadente Sole, noctem, quam per auem eam intelligi volunt, exurgere. Ego verò per huiusmodi hieroglyphici signum significare crediderim, vires cedere sapientiae. Nam per leonem robur, per noctuam Mineruam intelligi, suis locis cōmentaria haec ostendē. Eiusdem argumenti esse puto leonem in numo, cuius inscriptio est, ΜΙΑΗΤΩΝ, qui anterioribus pedibus inclinatus ad humū, supernè verò caduceus exporrigitur, vt scilicet id ostendat, vires quantumlibet feroces sapientum eloquentiae cedere. Numum vidi apud Maffeos Romae. Quod verò signum Iunonis Argis spectabatur palmite redimitum, subiecto pedibus eius corio leonino, id habebat hieroglyphici, quod nouercā vtriusque priuigni exuuijs insultantem ostenderet. Callimachi id inuentum tradunt, qui Iunoni vitem induxit. Rem huiusmodi tangit Tertullianus.

VIRES CEDERE SAPIENTIAE.

VIRES CEDERE ELOQUENTIAE.

Visebatur in Olympiæ templo Dianæ simulacrum alatum, dextera pantheram, sinistra leonem continens. Per alas volucrum Lunę cursum interpretemur, quæ septem viginti dierū spatio totum permēat signiferū, quem Sol vix annuo temporis spatio perlustrat. Panthera varietates eius indicat, quas vnoquoque mense XII suis nominibus designatas alibi recēsuimus. Leo Solis vim, qua splendorē sibi comparat, ea tantum parte lucens, qua eius radijs illustratur.

S O L.

T E R R A:

Fleri etiam solita erant apud veteres simulacra quædam radiata, ita tamen ut vnus simulacri radij omnes sursum versus tenderent, alterius ad inferiora demitterentur, atque ea ita conformata, vectada leonibus commendarentur. Sciendum autem ex Vectij cōmentatione, Solem & Terrā ex eo signētō veteres intellexisse, quippe quos Afsyrij A D A D, & A D A G A R T I N vocabant: A D A D quidem Solem, qui radijs deorsum inclinatis inferiora viuificat, mulcet, educat, omnium quippe terra nascentium autor: A D A G A R T I N verò Terram, quæ cōceptam à solaribus radijs virtutē, eandem, quā licet, sursum versus erigit. Itā veluti sponsa viri appetens, ut Platonici dictum interim vsurpemus, rerum omnium suarum stipata foetu, sese habendam exporrigit. Sedenim ipsa leonis effigies vtrunq; referre videtur hieroglyphicū, quippe quæ anterioribus partibus Solem excubitat, posterioribus verò Terram. Quod tamen Adagartin pro tellure positum putat Vectius Bassus in cōmentario Germanici, qui Phænomena scripsit, vbi de Erigone agitur, virginē, inquit, dici Cererem arbitrati sunt plerique, spicarum quas tenet indicio: alij Adagartin malunt. Sunt qui & Fortunam, quoniam sine capite astris inseritur. Nigidio Figulo placet iustitiam, vel æquitatē, quo nomine etiam Terram ipsam dici alibi comprobauimus, & legiferam vbiq; Cererem apud Poetas appellari cōperias, ut ab iustitiæ nūcupatione, neque hoc quidem alienum videatur, & cum Tellure iustissima consensus habeat. Hinc apud Maronem prospero terræ subiungandę omni nē Aenciæ puppis Prima tenet rostro Phrygios subiuncta leones. Veluti etiā hominem infidentē leoni nonnunquam videas, quem is stimulo

A N I M I D O M I T O R.

stimulo regat, quod esse animi regem omnino videtur significare: neque enim Aneium illud ad sacra tantum patria refertur, quæ in Cybeles honorem fieri solita: neque solum respicit beneficium, quod, ut additum est, fuerit

Ida profugis gratissima Teucris.

Subiiciuntur verò leones Magnæ Deæ vehiculo, identidemq; trahunt & currum Solis: atq; tam variè à veteribus tradita, ad vnum eundemq; demum intellectum tendunt. Demum hæc duplex in leone natura, quæ quidem anterioribus partibus cœlestia refert, posterioribus verò terram, quæ stonem illam facile potest soluere, qua nonnulli mirantur, cur leonis effigies in diuinis nostrorum literis modò Christo, modò Dæmoni attribuat: pro Christo quippe apud Prophetas non semel positus, ut supra diximus: pro maligno verò, Petrus epistola prima rugientem leonem dixit: & Dauid, Libera à leonibus vnicam meam, clamat. Quibus responsum facio, anteriora quæ sunt leonis, fortitudinis, & regni virtutis habere significatum, atq; ita pro Christo poni. Nam Ireneus vbi mysterium Dei in rebus strenuè gerendis, in dominando, in regendo vim & auctoritatem ostendi disputat, leonis imaginē ait id præmonstrasse, quæ vni ex quatuor Euangelistis fuerit attributa: inferiora autem, partem quippe terram, fugacitatis & insidiarum: caudam enim subter vterum cum fugit subicit: cauda ferit ex obliquo per insidias: quæ omnia Dæmonē excubunt, quo nihil à bono fugacius, nihil in mortales insidiosius.

C H R I S T V S H O M O D E V S.

Denicq; ut etiam aliter philosophemur, cœlestis est anteriore parte leo, ideo admiranda Christi opera veram nobis ante oculos proponunt diuinitatē. Nemo enim qui à Deo non sit, ait Nicodemus, opera eā facere possit quæ ipse faciebat. Posteriore terrā sapere videtur: ea frigida est, inde ad minima quædam, galli quippe cantum, prætentam facem, leuis obiectum amictus, quin ad simiā, & ilicis folia, atq; etiam scillæ, leo timidus est, & ad fugam promptissimus. Et humanus Christus mortem timet, perpetuæ non ignarus, quæ statim subsecutura esset, immortalitatis: effugere cruciatum tētat, patremq; orat, ut acerbissimus à se calix auferatur: & inde ita debilitatus, ut præ trepidatione genibus insistere non possit. Quod si vtraq; natura in Christo est, leo cum sit eiusmodi, recte in diuinis literis modò Deo, modò mortalibus accommodatur.

E A verò præcipuè de causa eorum sententiam approbarim, qui ferociore quoque animos iustitię sese subicere per hieroglyphicum huiusmodi arbitratur: quia nuper in Cauartiano agri Bellunensis vico suburbano reperti sunt magno numero numi, ab quorum vna facie mulier corona insignis longaq; induta palla sedet, manū ad ensis inuerti capulum extendens, ita ut apex ipsius capuli volā impleat: literę circūscriptæ, I V S T I C I A E. Ab altera facie, eadem mulieris effigies penè nuda, amictu quidem toto in exporrectā retro dextrā appenso, læua supra leonis caput postremis pedibus residentis iniecta: litera ad sculpta sunt, L E O N I S H V M I L I T A S.

I V S T I C I A E
cultus.

Leones autem domitos, & Magnae Deae curru succedentes, Lucretius aliter interpretatur, qui velit figmentum id significare, liberos quantumlibet feroces obsequentes esse debere parentibus: ait enim,

Adiungere feris, quod quamuis efferat proles
Officijs debet molliri victa parentum.

AGRICULTURA

Varrò tamen in Cybeleio curru duo considerasse videtur, leonem utique terrae symbolum, uti paulo ante dicebamus: mox quia genus id animalium in longinquis, & a nobis remotissimis regionibus inuenitur, nullam ait esse terrae partem tam remotam quam colli subigere non oporteat: ita omnes, quae vel hieroglyphica sunt, vel quoquo modo mystica, in suam quisque artem, vel disciplinam quam profitetur, trahunt. Diodorus autem, uti suus est mos, historias sibi constringit ex comodo suo, leonesque ideo Cybeles currum trahere confictum ait, quod ab his ea educata fuerit. Vtrum vero curru vehatur Dea, an sella sedeat, quantum ad significatum pertinet, parui refert: nam in Faustinae numo Cybelem Turritam leoninae sellae insidentem videas, quae orbem intra manum & genu tenet: inscriptio, MATRI MAGNAE.

MIXTA QUID

Quod vero pluribus in antiquorum monumentis, praecipueque sepulchralibus cernere est, leones aliquod animal apprehendisse, quippe vel ouem, vel taurum, vel anguem, vel huiusmodi quippiam, ex eo coniecere potes, sepulti animam aut naturam talem fuisse, cuiusmodi est illud, quod apprehensum fuerit: quippe si ouem, vel agnum, ut in sepulcro quodam Romae sub Aesculapii pronao habetur, intelligas hominem ferocitate demolita mansuetudinem amplexatum: si taurum, temperantiam: si anguem, prudentiam, vel quid huiusmodi, prout animalis quod detentum fuerit significatum exiget, interpretaberis. Si vero hostiliter captum vel discerptum, eius naturae hostem male habitum. Nam in numo quodam argenteo Augusti Caesaris validissimae formae leonem videas, qui ceruicem superat dentibus in armos affixis: quod forte refertur ad Actiacam victoriam, quam is Actiacam victoriam, quam is

FEROCITATE POSITA
assumpta mansuetudo.

ACTIACA VICTORIA.

pollinis

NATORVM OBSEQUIVM
erga parentes.

pollinis fauore consecutus est, in qua, ut apud Maronem, *Omnia Arabi, omnes vertuntur terga Sabaei* Pauorem enim ex ceruo loco suo, significare diximus.

AMORIS PETULANTIAM

Quaerit hic aliquis, quid sibi velit leonis anteriora, quae in Chamaera fuisse traduntur, cuius figuram Homerus ita descripsit,

πρόσθε λείων, ὅτι θύει δὲ δεικνύει, μισοὶ δὲ χιμαίρα.

Eam autem amoris petulantiam, quae fuerit a Bellerophonte coercita, significare clari plerique autores volunt. Huiusmodi enim sunt amoris initia, qui primo statim insultu leonina feritate nos aggredi videtur: dictumque Epicharmi Comici:

Amoris molliciem, leonis robore dominandam.

Δουκίης ἑρως λειωνεία δὲ μίμνη δαλερός.

Eoque respexisse videtur Horatius, cum de iuvene perditio amore captio ait:

Vix illigatum te triformi

Pegasus expedit chimaera.

Capra proccacitatem atque lasciuam, cui animosus idem Heros fortiter obstitit. Draco, insultusque pugnam adeo periculosam, quae omnia ex peculiaribus commentarijs toto hoc opere suis quaeque locis explicantur.

TRES ORATORIAE PARTES

Nazianzenus vero, neque non interpres Hesiodi, per chimaeram tres Rhetoricae partes intelligit: ludicralem quippe per leonem, ob terrorem quem reis incutit: Demonstratiuam per capram, quod in eo genere dictio plurimum soleat lasciuire: Deliberatiuam demum per draconem, ob varietatem argumentorum, longioresque circumductus, & spiras quibus in persuadendo opus est: unde etiam monstrositate fingitur ab Hesiodo, Echidna nomine, per quam intelligi contendunt, quippe mentem multis & varijs praeditam disciplinis.

SACRORVM INITIA

Neque praetereunda est leonis facies illa, quae omnium prima visa est Ezechielii, per quam eius disciplinae periti aiunt initia dorum sacrorum admonitionem nobis oblatam. Eam vero in primis visam, quod a principum vita soleat totius populi consensus legem sibi constituere. Ad valvas igitur templorum, sustinentis modo postibus, modo hyperthyris, modo pronais locorum ubique leones subiiciuntur, ut cum Maronis dicto, vel praecipuo potius summi Dei precepto, Deos primum venerari meminerimus. Et nullam esse gentem tam efferam, neque animum tam indomitum, qui non possit religionis curatione, beneficioque moliri, atque ita mitescere, ut nullum inde sit onus detrectaturus.

LEONES TARVISINI QUID

Leones duo pro foribus, ut fere passim insigniora templa habent, Tarvisini sunt, qui in pronao cathedralis a dextera draconem alatum vnguibus impactis comprimit, draco retorto collo leonis pectus admordet: prava quidem cogitatio cor incensit, fortis vero animus eam actutum elidit: a laeva leo leunculum apprehensum pectori subiicit suo: generosus quippe animus seipsum vincit.

SPHINGES QUID

Quas vero sphingas humanicipites, reliquo corpore leonino pro templis proflare locorum ubique cernere est, sunt qui figmentum omnino hieroglyphicum interpretentur ea intelligentia, ut humanam naturam praestare ceteris animalibus admoneamur. Nam alibi principatum ex capite intelligi differuimus.

Faustinae numus.

Augusti Caesaris numus.

Leonem autem brutorum omnium principem esse, manifestum, qui humano subiectus imperio reliqua secum trahit. In diuinis vero literis imperium in bruta omnia homini datum legimus. Sphinga sane monstrum ex parte dimidia virginis formam præ se tulisse, figmento Græcorum tradit Adamantius. Alij interpretantur, totius terræ dominium religioni cedere, cui ferocia quantumlibet animalia sese subiiciant, imperiumque suscipiant.

LIBRI PRIMI FINIS.

AD CLARISSIMUM ET REVERENDISSIMUM

MVM GVIDONEM ASCANIVM SFORTIAM, CARDINALEM S. FLORÆ, DE IIS QUÆ PER ELEPHANTVM ET RHINOCERONTA SIGNIFICANTUR EX SACRIS AEGYPTIORUM LITERIS.

gnificantur ex sacris Aegyptiorum literis

TERRISTRION Animalium hieroglyphica publico spectaculo emisurus, Leonemq; in primis, quippe eorum dominum, auspicijs inuicissimi Cosmi Medicei Florentinorum Ducis exire procurauit, & quod studium clarissimæ eius ciuitatis semper fuit Leones publice alere, & quodam Aegyptiorum more honorifice tueri, & quod generosa eorum magnanimitas in ipso Duce laudabilibus tot effulget exemplis, ut non alij cuiquam argumentum huiusmodi dedicari deberetur. Sequebatur Elephas, animal quippe quo neq; vastius, neq; portentosius natura rerum tulit: sed deformitatem bestia tot dotibus, ipsiq; tam præclaris insigniuit, ut in omni vitæ tempore humanum genus (quod sanctius animal Poeta canunt) ab eo bruto si non superatum, certe lacepsitum esse videatur, aut pari conditione decertare. In eo autem excellit Elephas, quod a se natura suggerente & morum, & virtutum documenta præbeat: quod homines nisi doceantur, vix assequi posse fateantur: sed multa sunt quæ ab eo tanquam à morum idea homines desumere & imitari coacti fuerint. Est enim Elephas ingenita munificentiâ nobilis, temperantiâ insignis, aequitate summa conspicuus, præcipuus declinator insaniæ, vaniloquentiæ hostis, pietatis cultor, & ea celebris mansuetudine, ut alienam etiam crudelitatem abhorreat, contra minus validas feras pugnare dedignetur, in iram autem nunquam efferatur, nisi acerbitate iniqua, enormiq; aliqua iniuria concitatus: deniq; regalem & ipse animum, ne omnia hic accumulem, in omnibus referre videatur. Quæ quidem Reuerendissime Domine tibi, non ut te doceam, non enim sus Accinueram, aiunt, sed ut in memoriam redigantur, hoc Commentario enarrabuntur, exemplisq; citatis comprobabuntur. Nec ad quenquam ex vestro ordine hic Commentarius mitti potuit vel aptius, vel conuenientius, quam ad eum qui humanitate, fide, pietate, & multarum virtutum, quæ supra etiam & esset, & haberetur. Vale.

SVIS VIRIBVS POLLENS.

Vigitur ab his ordiamur quæ super Elephanto Aegyptij tradiderunt: hominem, in primis opulentum; suis quippe viribus pollentem, aliorum nihil indigum, qui dicere tunc possit, in me est omnis spes mihi, qui sibi conducentia obfactu quasi quodam enanciscatur, per animal hoc, imò per vnam tantum eius promuscidem, hieroglyphicè significabant, in eam scilicet admiratione adducti, quod talem, tantamq; habeat, ut ea vna officijs fere omnibus illi oppidò sufficiat: ea vice manus utatur, vnde etiã nomē: ea bibat, ea cibum ad os ad moueat, eam rectori, cuius omnib. imperijs se præbet obsequentiissimam, erigat, offeratq; siue is in ceruicem animalis summam sustolli voluerit, hinc ad terram descendere: quin arbores eadē prosternit, in acie tela de manibus dimicantium detrahit, equites ab equo deripit, pedites corruptos quoquò libuerit proijcit, & quoties immerfus per aquas ingreditur, ea ipsa ædita in sublime reflat atq; respirat. Proprio itaq; & eleganti vocabulo Lucretius hac de causa elephantos anguimanos dixit, quod promuscidem ipsam instar anguis quoquo versum flectat, reflectat, contrahat, porrigat, lubricet & incuruet. Sunt qui visos ætate nostra affirmant gladii longitudine duorum cubitum ad promuscidem alligatum gestantes, atrocissimas in bello cedes edidisse. Sanè quãtũ ad vires pertinet, nunquã se Cato apud Ciceronem ait eũ adolecens esse, vires tauri aut elephanti desiderasse: quod dubio procul indicat, inter bruta tauròs & elephantos viribus alia omnia antecedere.

R E X:

Ad hæc Aegyptij regem hominem per elephanti simulacrum intelligebant, non ea tantum de causa, quod cum gregatim semper ingrediantur, is qui maximus est natu gregem ducit, quod in regibus eligendis multarum nationum & gentium mos fuit, ut id muneris senioribus demandaretur: hinc apud Hebræos Seniores, apud Athenienses Palæologi, apud Romanos Senatores rerum habenas moderare soliti: verum propterea quod habet hoc animi regij peculiare, ut genua non flectat adeò notabiliter ut animalia reliqua, calcaneum vero leuiter incuruet. Nam genua non flectere, dubio procul ostendit supplicandum non esse: flectere vero calcaneum, humanitatem, qua maxime præditus est, indicat. Nam apud Philosophos morum institutores, pes iudicium est affectus illius qui humilioribus applicatur. Penes vero quem sit rerum potestas, decet quidem eum humanum esse, humanisq; rebus commoueri: genua vero flectere non oportere, manifestum est. Habitus & in ostentis elephantis regie sublimitatis signum, qui Aureliano, multo ante eius imperium donatus est, solusq; tunc omnium priuatus elephanti dominus fuit, ut legere est apud Fl. Vopiscum. Nam & Scandro-cotto Indo homini humili genere nato, quem Alexander Magnus ob litigum proccitatem interfici iusserat, pernici fuga elapso, cum mox latronibus contractus aduersus Alexandri Præfectos bellum moliretur, Indiam ab eorum dominatione liberaturus, visendæ magnitudinis elephantis feris vitro se obtulit, & velut domita mansuetudine eum in tergum sustulit: quod eum regem futurum portento fuit, nec fessellit euentus. Siquidem oppressis Alexandri præfectis, India sibi regnum asseruit, eaq; autoritate polluit, ut Seleucus Alexandri successor in Perside cum Indiam affectaret, regno illi relicto res cum eo componere satis habuerit. Præterea scriptores rerum, aspidum cum serpentibus certamen gerere tradunt elephantos, serpentes inter alia significata loco suo disposita, terrarum orbem, prouincias,

& regiones pro vario picturæ gestu significare ostendimus: eas verò qui domitari voluerit, viribus in primis esse præditum oportet, abundare opibus, ut quæ bello necessaria sunt facile comparet; & cum ipsis provinciis arma semper exercere. Quapropter, ut mihi videtur, Natura ipsa rerum humanarum cognitionem hoc exemplo descripsit, quippe quæ elephantum suis viribus optimè præmunierit, & quæ regem addeceant adiecerit ornamenta, moresque & virtutes etiam regias vni illi ante omnia bruta, ut paulo infra docuimus, elargita sit. Quod verò pertinet ad provinciarum subiugationem, videre est in C. Cæsaris numo elephantum promuscide surrecta, aduersus quem serpens quasi concertaturus insurgit: in altero videas serpentem ipsius elephantum pedibus obrutum, in quo inscriptio est, CÆSAR. Potes ex illo, laesitum bello, & hoc, confectum intelligere. Neque verò me fugit, elephantum Maurorum lingua Cæsarem appellari solitum, quod Spartianus in Aelio Vero tradit, primumque Cæsaris cognomine nuncupatum, qui elephantum occiderat. Sed inepta hæc inscriptionis causa mihi videtur: crediderim autem potius ad munificentiam spectare, qua Cæsar elephantos exhibuerit.

CÆSAR.

AFRICA.

Q. C. MARI numus. QVem verò elephantum in Q. C. MARI numo cõpereris, ibidem adiectis hieroglyphicis id Africam provinciam ab eo domitam, ditionemque Imperij in Ægyptum usque propagatam, significare crediderim. Elephantum porro Pompeij Magni currum subiere Africo triumpho: & in numo argenteo admodum pulchro Scipionis Imp. inscriptio, cuius galea elephantini capitis speciem habet, infernè aratrum, antè spica posita est: quæ omnia ad Africæ triumphum, & annonam inde largitam aduectam spectant. Inscripção, Q. METELLVS.

V. LEGIO.

IN militaribus uerò signis, elephantum legionis quintæ vexillis adpingebantur, propterea quòd C. Cæsare aduersus Lucium Scipionem civili bello decertante, eadem legio negotium sibi contra elephantos dari postulauit, reque strenuè gesta reliquæ victoriæ occasionem præbuit.

ORIENTIS.

Sed Augusto currum ex quatuor elephantis S. P. Q. Romanus in numis decreuit, quòd, ut puto, spolijs Orientis onustus Imperatorum inde triumphum duxerit. Id honoris T. Cæsare post adeptum imperium patri defertendum curauit, quòd ipsa testat inscripção, quæ sic habet: T. CÆSAR DIVI AVG. F. AVGVST. P. M. TR. PO. XXIIX. DIVO AVGVSTO S. P. Q. R. Eundem honorem Claudius Aulæ Liviæ Circensium pompa, currum quippe elephantorum Augusto simile decernendum curauit, Sed & DIVO AVGVSTO Vespasiano cur

D. Vespasiani numus.

rus ex quatuor elephantis in numo est, cuius latus alterum inscriptionem habet ad reliquos honores tertij consulatus: nam qui sua virtute ad Imperatorij fastigij culmen euectus erat, re in Oriente bene gesta, paribus cum Augusto honoribus honestandus fuit: ita Elephas iunctus, provinciam patriam subiugatam hieroglyphicè significabit. Est & Philippi Imperatoris numus, in quo elephante gradiens sub magistro cum inscriptione, ÆTERNITAS AVGVSTI.

Philippi Imperatoris numus.

MUNIFICENTIA.

Est autem inter virtutes regias illa, quæ solet ante alias populorum benevolentiam conciliare, munificentia: hac ostentanda magni principes elephantos plurimum vsi sunt. Hinc videas in Antonini Pij numo elephantum promuscide in semicirculo sursum versus lunata inscripção est, MUNIFICENTIA AVGVSTI. Atque itidem in numo L. Septimij Seueri Pertinacis Aug. Imp. VIII. elephas est promuscide in eundem modum curuata, cum eadem ipsa inscriptione, MUNIFICENTIA AVGVSTI. S. C. Namque hoc eos spectaculis exhibitos ostendit, atque hinc eorum Imperatorum intelligenda munificentia, qui eos modo in certam commiserunt, modo in saltationem, modo ut funes scanderent & inambularent, edidere. Quod si ad eorum quoque animalium liberalitatem trahere volueris, sanè munificos hos & liberales inuenias, siue in curatoribus suis, siue etiam puellis, quarum amore se captos ostendere, munera largiri soliti sunt: quandam enim admirandam eorum in homines benevolentiam, gratumque in educatores animum scribit Ælianus, exemplo illius qui pro domino multum diuicque pugnavit, eumque sagittis interfectum, promuscide sublatum ad præsepem suum asportauit.

Antonini Pij numus, et Seueri Pertinacis.

TEMPERANTIA.

Sed quid illud, quòd etiam in temperantiæ significatum, aut eius qui seruare modum in rebus norit, per elephantum qui cibum caperet exprimebant? Assuetus enim certæ pabuli mensuræ, si quid largius opulentiisque apposueris, tantum assumit quantum quotidiana consuetudine pascere sit institutus. In Syria cum domi quidam educaretur, magister accepta hordei mensura dimidium singulis diebus interuertebat: cumque aliquando præsentem domino totam illi mensuram apposuisset, simulatque animaduertit elephante duplicatam esse pabuli portionem, hordeum id in partes duas promuscide disgregauit, tam æquas, ac si vel modio quis demensus esset, vnaque magistro portione derelicta, consuetam sibi partem absumpsit: cuius facti meminit Plutarchus.

ÆQUITAS.

DECLINATOR INSANIAE.

Neque quidem exemplum aliud prætereundum, ex quo æquitatis etiam idem hoc animal seruantissimum esse fateamur. Quiddam mensuræ quæ magistro impendebatur, & lapillos, & puluerem immiscebat, quòd pondere aliquid fraudaret: animaduertit elephas apud illum carnes elixari, accedensque cinerem è foco in ollam paria facturum iniecit.

Est illud verè regium, insanos & dementes homines euitare. Quapropter Ægyptij hominem tali prudentia præditum, ut nihil sibi cum stultis & fatuis esse vellent, ostendere cum studerent, elephantum & caprum hic

roglyphicè ponere soliti sunt: ac de Capro quidem suo cōmentario que vsui vedierunt, perscripta sunt. Causam picture huius esse dicunt, quod elephantus inspecto capro quamprimū fugit: tantum est inter eos naturæ morumq; disidiū, vt virtus vitium nullo possit pacto tolerare. Facit ad hoc etiam antiquissimum Mosaicæ legis institutum, quo principes vbi deliquerint, sacra facere admonentur ex hirco, cum aliis qui priuati homines captam vel agnum immolarent.

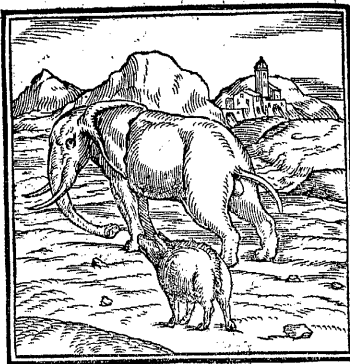
Cum verò vaniloquum genus hominum Regi cuiuspiam despectui habitum, ac sedulo euitatum ostendere curassent, elephantum & porcum adpingebant: Elephas enim porci audito grunntu, in fugam se proripit euestigido, nō secus ac generosiores equi præsertim Scythici, asinorū ruditum impotenter admodum exhorrescūt, quod exemplo Darij exploratū est. Nihil porro quicquā tam cōueniens Regi, quā dicacitatē vaniloquentiamq; ab ædibus suis procul summouere, eamq; inimicam sibi constituere, vt adagio receptum sit, Fidem regiā asseuerando in ijs quæ omnino credi volumus attestari. De porcis autē, quos pice oblitos, & mox igne flammatos Megarēses in Antipatri elephantos immiserint, eosq; ita fugarint, in Porci ipsius cōmentario historia recitata.

Quia verò cornua animalium nulli maiora, neq; speciosiora quā elephantō, hac ipsa etiam de causa regem ostendit: cornua enim, vt in Cerui cōmentario declaratum est, dignitatis & sublimium honorum significatum habent. Hominē igitur Ægyptij ampliori aliqua dignitate tituloq; honestatū, qui tamen nulla vel maiestatis vel decori ratione habita vilissima quæq; sectaretur, sordesq; omnes perscrutaretur, significare si vellēt, hieroglyphicum elephantū qui mures venaretur proponebant, indignus quidē tam vasta mole labor. Eademq; notā inurendum facinus, quo Domitianum iam Imperatorē stylo mufcas perfodientem derisum accepimus: vel patrem eius Vespasianū de lotio vctigal exigentem, quāquam eius lucelli odor ei bonus videretur. Verū super hac re norum adagium, Mures negligit elephantus, Ac ne quis cauilletur, elephantū dentes insignes esse, non cornua, Pausanias omnino esse cornua contendit, tum aliquorū animalium exemplo, quibus aut in supercilio aut in naribus cornua nascantur, tum quod per aliquot annorū periodos corrupta decidant, & noua suppullulent, igne q; molliantur, quod in dentibus haudquaquam fit, & quod in craneo oriantur.

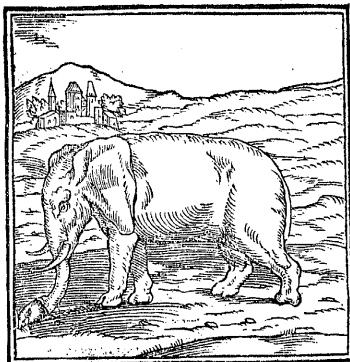
METICVLOSVS.

Est & illud regum ferè omnium proprium, vt ipsi ad suam (quod aiunt) vmbra expauescant, ita potentia comes additus vniuscuiusq; rei metus. Elephantus

VANILOQUENTIA euitata.

REX VILIVM ASSECTOR

Mures negligit Elephantus, Adagium.

Aphantum autem cōsternationis hieroglyphicū esse manifestum, si præsertim ij ad stagna limpida aquæ, vnde sese tanquā in speculo contemplari queant, deducti pingantur: quam speciem supra modum reformidant, aut certè abhorrent, & auersantur, eaq; de causa turbidam omnino bibunt. Atq; hinc Indorum populi, apud quos magnus earum belluarū prouentus est, si quos fluuios cum his trannare parent, illines nubilasq; noctes obseruare consuerunt.

LONGO TEMPORE QUID EFFECTVM.

Sunt qui pullum elephantū pingant, quippe cui nondum dentes enasci coeperint, si longo quid temporis interuallo factum significare voluerint: hunc enim vtero gestari Theophrastus decennium scribit: quāquam Aristoteles, Ælianus, & alij annos longè pauciores ponant: vtcunq; vulgatum inde diceriū, Citius elephantos parere, quotiens tarditatem negotij alicuius inceslere voluerimus. De ijs verò quæ minimè fieri posse speremus, Ennius dixit, prius locusta pepererit Lucania bouem. Ita enim prius Romani vocauerunt elephantos, quod à nostris in Lucania primum visi.

VICTVS PROVISIO.

Est & illud apud Horum celebre hieroglyphicum super elephantō, vt si hominem frugi, & de victus ratione sollicitum indicare vellent, elephantū pingent dentes suos terra condentem. Eum siquidem aiunt simulac caducos dentes suos intellexerit, spontè auellere, & terra infodere. Verū ego crediderim potius vitæ suæ prospicientem, quā victui legendum, Philippumq; ipsūm decipitum aliqua forsitan Ægyptij vocabuli æquiocatione. Manifestū enim est ex receptorum autorū probatione, elephantos dentes suos nonnunquā in venatu allisos arboribus excutere, scientes se eorum causa peti, vt ita prædā derelicta vitæ ipsi suæ prospiciant. Et ne indicio sint venatoribus, quotiens præ senecta deciderint, eos etiam tum humo condunt, vnicuiq; tamen sit integrum quam maluerit sententiam sequi.

CONCORDIÆ DISCORDIÆ Q; EFFECTVS.

Hic verò significato subiiciemus illud, quo nonnulli Sallustij sententiam, quæ est, Concordia parua res crescunt, discordia maximæ dilabuntur, nouo cōmento pingere, non tamen infeliciter excogitarunt. In illo Formica in Elephantū crescit apposito caduceo, in hoc Elephantus in Formicā desinit, aqua & igni pro rebus maximè contrarijs adiectis. Verū ex huiusmodi figmento si caduceum et aqua & igne summo ueas, perfectus etiā intellectus significari potest, quippe qui minimorū æquè ac maximorū cognitionem sit optimè consecutus, omniumq; vnam quasi scientiā coniunxerit. Sed enim interpretamentū hoc perinde ac illud arbitrariū esse, nō inficio. Sed dicet aliquis, Quorsum Elephantus ad Formicam? Plutarchus porro de formicā multa magnificè locutus, quod animal est omnium minimum, ita de maximo non dissimilia se dicturū profiteretur.

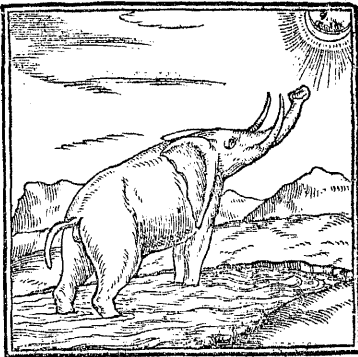
STVPOR.

Atq; hic qui mentis tot exhibuit experimenta, quo vel Ciceronē id asserente libro de natura Deorum primo, belluarum nulla prudentior, stuporis tamen nota propter vnā vastitatē nonnullis habitus, vt legere est apud Diogenianum, cui Philostratus etiam subscribere videtur, dum neq; elephantō, neque dentibus eius quicquam esse cum lyra dixit, neq; quidem cum peritis viris, cuius hæc Amphione verba sunt, quæ quidem idē Græcè ponere libuit, quia in impressis exemplaribus corrupta leguntur: *ἐλέφας ἔδραμὸν ἢ λύρας οὐ πῶς οἱ οὐδὲρ ὀπτα*

ἐλεφάντης ἢ τὴν αὐτῆς τοῦ θηρίου, ἢ τὴν τοῦ λέγοντος αὐτῆς ἰσχυρότητα. quod perinde esset, atq; illud quod de asino fertur, Nihil illi cū lyra. Quin et Plautus in hanc sententiam: Meus herus elephanti corio tectus non suo est, neq; plus habet sapientiæ, quàm lapis. In quā sententiam Græci dicunt ἐλεφαντῶν ἀσφαδῆς οὐδὲν. Et Tertullianus eum bestiam vocat infulsissimā, et si quam in diuinis literis præ se ferat imaginem. Eucherius hominē eum signo huius dicit indicari, qui magna & enormia scelera perpetrarit, citato ad hoc Solomonis loco: Et adducebant ad Solomonem simias & elephātos. Et tamen Indici, cum omnium sint ferocissimi, adeo vt difficulter cicurari possint, ad instrumenti musici pulsationem cantilenarumq; modulationes animam intendunt, auresq; ad audiendum arrigunt, atq; hinc ita demulcentur, vt nullo alio cōmento efficacius comprimant ferocitatem. Sanè tria elephantorum genera autores ponunt, palustres, montanos, & campestrès. Palustres omnino dementes leuesq; esse, montanos prauos & insidiosos, campestrès mansueti facilius, & longè dociliores esse: quos nequaquā stupidos existimant illi qui eos in theatris figurarum notas & mutationes varietatesq; callere, multorum testimonio compertū asserunt. Romę illud accidisse proditū est, cum eorū grex & saltationes, & orbium lubricationes edoceret, indociliore fuisse vnū: qui cum à magistris increpatus & castigatus esset, noctu visus est ad vmbra Lunæ institutionis documēta illa per semetipsum attentare, meditari, & exercere. Verū hæc nō ita fortè videantur admiranda, quæ fame magistra discere cogantur: illa potius admiremur, quæ faciūt feri nullis vnquā legibus instituti, probitatē, prudentiā, & æquitate, nullis ferè animantibus inferiores.

Quid quod sponte sua naturæ quadā sublimitate præditi, pietatem colunt, & religionem obseruāt: Noua enim apparente Luna, spontē, vbi iure suo degunt, viuo se flumine purificant: si morbis infestantur, Deorum auxiliū implorant, herbas cœlum versus iaciunt, earum internuncio eò preces allegantes: qui quidem gestus excipiendus est ab ijs, qui pietatē ex elephanto picto exprimere voluerint. Idem humanis proximi sensibus, sermonem patriū intelligūt, gloriam & honores ambiunt, ignominia notati mortē infamæ vitæ præferunt, quā interdū, alia sibi consciscendæ mortis occasione negata inedia sinierunt. Quoties verò in theatris oppressi, amissa fugæ spe vulgi misericordiā supplicarūt, & quadam sese lamentatione complorantes, totū caueæ confessum in lachrymas concitarunt.

Cum tamen tanta ipsi sint æquitate mansuetudineq; vt crudelitatis alienæ ministerio fungi minimè cogi possint, quod irrito olim Bocchi cōnatu apparuit, cōtra minus validas feras pugnare prorsus negant, cumq; maioribus non nisi lacefsiti: & in grege pecudum ambulantes, occurrentia manu dimouent,

PIETAS.

MANSVETUDO.

uent, ne quid obterant imprudentes, tantaq; illi imbecillioris huius gregis reuerentia, vt uel feri ex arietis cōspectu mirificè cicurentur, lenesq; atq; tractabiles fiant, autor Plutarchus Symposiacōn. XII. Quid quod aberrantem hominem in solitudine factum obuiam non modò non trucidat, aut alia afficiunt iniuria, sed clementer & placidè sese duces præbent, & viam illi commonstrant. Quod verò de sermone dicebamus, quem patrium intelligant, at etiā certum eos inter se habere tradit Oppianus, verum nō nisi à magistris suis intellectum. Iam illud ætati nostræ claro innotuit experimento, eos magistri sui dicto audientes esse, siue progrediendum, siue regrediendum sit: quē feriāt, quibus abstineant, quos inuadant, ubi temperandum iræ, ex ipsius magistri sermone cognoscere vt non immeritò confirmata sit opinio, huiusmodi esse quandā illi belluæ cum genere humano societate, vt M. Tullij dictum ea re super identidem vsurpamus. Cum igitur elephas iusti & moderati imperij species quodammodo esse videatur, merito Regis nomē, tum ob virtutes, quas superius in eo recensuimus, tum ob hæc ipsam mansuetudinem atq; clementiā adeptus est. M. Antonius cognomento

Philosophus, nihil quicquam esse dicebat quod Imperatorem Romanū magis commendaret gentibus, quàm clementia, eaq; de causā, neq; quidem in rebelles suos saeuitum voluit. Hæc Cæsarem Deorum adscripsit numero, hæc Augustū consecrauit, hæc Pio cognomentum dedit, hac eadem de causā Senatus Romanus eo liberatus, quem ex Maximini Imp. immanitate cōtraxerat, clementissimis Imp. Maximo Balbino & Gordiano statuas cū elephantis decreuit. Quamuis alia de causā Gordiano tertio quadrigæ elephantorum decretae sunt, quippe vt qui Persas vicisset triumpho Persico triumpharet. Sed qualis ea in animali bruto mansuetudo fuit, quam recitat Plutarchus. Romæ cum pueri quidam per lasciuam elephanti promuscidem stylis pupugissent, iratus ille vnum ex illis arripuit, eū in sublime iaculaturus, sublatoq; ad hoc præmetu puerorum ingenti clamore, socij morituri vicem deplorantium, tanto omnium mœnore elephas intellecto, arreptum puerum humi molliter deposuit, satis habens metu illo puerilem audaciam castigasse.

Quamuis verò ita natura mansueti sint, in iras tamen acriter incitantur, perturbatiq; irritatione aliqua acerbiorē immaniter efferafcunt (Iustus enim, vt in Diuinis habetur literis, cum irascitur, peior est) eo casu tã hostibus quàm ductoribus suis perniciosi. Quā in eo animali naturā cum non ignoraret Annibal, eam in vsu suum conuertit: quippe cum in præalti fluminis transitū elephātos compellere non posset, neq; materiæ qua naues cōficeret copiā haberet, ferocissimū elephantē sub aure vulnerari iussit, percussoremq; transnatato statim flumine procurrere: elephas exasperatus ad persequendum sui doloris autorem, transiit amnem, & ita reliquis idem audendi exemplum fecit, vt Stratagematōn libro primo apud Iulium Frontinum habetur: idq; in trañciendo Rhodano factum Liuius tradit: quamuis variatam actæ rei memoriā esse confiteatur. Sanè Mauri affirmant cor duplex elephanto esse, altero quidem irasci, altero ad lenitatem induci: atq; hoc illud est quod horum vtrunq; munus supra modum

IRA LACCESSITA.

exequitur. Sanè elephas ad hæc vsq; tempora longa seculorum serie in Italia fabulofus habitus, neq; hominū quifquam adduci poterat tam deformem immanemq; belluam, qualem quantamq; in picturis aspiciébāt, njs dotibus excellere, quibus apud rerum scriptores insignis habebatur. Nam quamuis trecentesimo abhinc anno Fridericus I. Imp. elephantum ad nos ex Idumæa transfuexerit, & superiori ætate alter in Italia visus fuerit, nihil tamen præter corporis vastitatem, quod celebratione dignū censeretur, super illis memoriæ proditū extabat. Cæterum omnē historiæ antiquæ fidem adimpleuit Hanno elephas, quē initio diximus ab Emanuele Lusitanîa rege, Indiæq; triumphatore, Leoni X. Pont. Maximo dono missum, ac Romæ vidimus, Reuerendissime Domine: tanta ingenij, intelligētiae atq; docilitatis exempla præstitit ea ætatula: quadrimus enim huc aduectus erat, vt nō modò quæ à scriptoribus tradita fuerant credamus, verum autores ipsos in hoc animantiū genus quasi inuidos, eleuasse plurima, quæ longè magnificentius illustranda fuerant, suspiciō sit. Hinc factū, vt ad eius significata, & eorū causas recensendas effusior accesserim, qui priusquā animal inspicere, ne pro anilibus fabulis eorū bona pars acciperetur, veritus fuissē. Illud autem profiteri possumus, de reliquis animantibus quæcūq; fidem excedere videantur, scriptorum autoritatē nos acquiescere: super elephāto verò quæcūq; admiranda traduntur, nos in Hannone, vel paria, vel veteribus illis longè maiora, oculata fide deprehendisse, cuius rei Romā ipsam frequentissimū totius orbis theatrū testem appellamus. Sed minimè loco hoc dissimulandum, quod super eiusdem Hannonis ingenio Michaël Syluius, regis sui ad summū Pontificē orator, summæ, vt nosti, vir integritatis, fideiq; sanctissimæ, atq; alij narrauerē, remq; multorum testimonio comprobauerē. Cū destinasset Emanuel Rex eum Romam Pontifici Maximo donū ire, nauī quam inscenderet iam instructā paratāq; ad profectiōnem, nullo vnquam pacto per aliquot dies fieri potuisse, vt Hanno vel duci se ad nauim, vel si quo modo adductus fuisset, eam vellēt inscendere, vsque ad auersabundus profectiōnem huiusmodi reformidabat. Cūq; rex ea re super sollicitus admodum esset, magnisq; pollicitationibus vnunquēq; inuitaret, qui deducendi asportandiq; Hannonis negotium susceperissent, neq; quisquam nomen profiteretur suum, insufurratū demum est regijs auribus, eius belluæ magistri dolo hæc fieri, quippe qui puellę cuiusdam amore perditus, egrē ferret se in tam longinquas regiones ablegari, proindeq; Hannoni persuasisset ne se abduci pateretur abuehendum: quippe eum in loca sterilia, inamcena & barbara, vbi ludibrio contumelijsq; omnibus tanquā hosticæ terræ animal afficeretur, neq; victui neq; ornatui eius vel necessaria, vel commoda suffectura: longum ad hæc iter & incōmodum, & vastum maris æquor arandū, vt satius esset in qua tunc erat terrā quamprimū contrucidari, quàm per tot viarum difficultates ad ærumnosissimā deniq; vitā peruenire. Rex hæc re cognita, magistrū Hannonis ad se quamprimū accersiri iubet, seq; dolos eius comperisse dicit, ageret itaq; vt intra triduum Hanno in nauim imponeretur, idq; ni prope rē fieret, interminatus est actutum se hominem extremo supplicio affecturū, vt alijs exemplo esset, qui mandatis regijs fucum facere ausi essent. Hac regis asperitate territus elephanti magister, cū nullā in cunctatione salutē intueretur, discipulā belluam aggreditur, docet se maleuolorū quorūdam fraude subornatū, qui & felicitati vtriusq; inuiderent, & regi optimo malè obtemperantes essent: longè autem secus rem habere, quàm illi mentiri essent. Si quidem non ad imma-

De elephanto, historia incunda.

nia & effera loca profecturi erant, sed ad urbem orbis terrarum dominam, ameno loco sitam, vbi rerum deliciarumq; omnium quotquot vel auidissimi cuiusq; cupiditate expeti possint, copia fertilissima redundaret. Ibi esse Principem, cui totus penè terrarū orbis assurgeret: apud quem is in delicijs habendus esset, & tanquam Luciniae pullus, lautitiarum blanditiarumq; affluentia nutritandus: proinde bono animo esset, secumq; primo quoq; tempore lætus & alacer nauē inscenderet, affuturos navigationi Deos, & cursum omnem in credibili felicitate profecturos. Ita Hannonem ab eodem magistro in aliam sententiam deductum, vbi signa data sunt, vltro nauem conscendisse, neq; vlla vnquam imperia toto itinere detrectasse.

DE RHINOCERONTE

Vi Rhinoceronta in Domitiani numis inspexere, quid id signum sibi vellet, quaritare solent. Ego factū id ad Principis adulationem dixerim, qui animalia huiusmodi spectaculis obtulerit, cuiusmodi munus illud fuit, quod à Valerio Martiale celebratur:

Rhinoceros in Domitiani numis.

B Præstitit exhibitus tota tibi Cæsar arena,

Quæ non promisit prælia Rhinoceros.

O quam terribiles exarsit pronus in iras,

Quantus erat cornu, cui pila Taurus erat.

Sunt enim qui lentitudinem irascendi, ac nullum mox adhibitū modum exandescentiæ, per huius animalis hieroglyphicū intelligant. Nam in eo conueniunt auctores, magna id indigere irritatione: sed ubi irasci cœperit, esse ferocissimū, quod & altero Martialis expressit epigrammate:

Sollicitant pauidi dum Rhinoceronta magistri,

Seq; diu magnæ colligit ira feræ.

Desperabantur promissi prælia Martis,

Sed tamen is rediit cognitus ante furor.

C Nanq; grauem gemino cornu sic extulit visum,

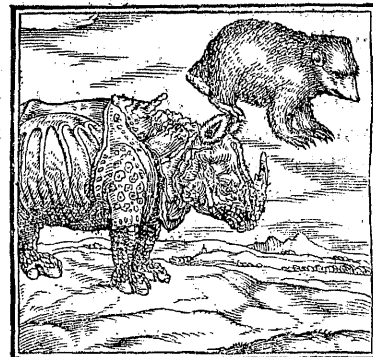
lactat vt impositas taurus in astra pilas.

Sunt qui volentes potentē aliquem regem imbecillioris alicuius artibus vexatū intelligere, elephantū pingunt in certamen à Rhinocerōte lacessitū. Nascitur hic siquidem natura hostis elephanto, longitudine ei penè pari, sed cruribus multò breuioribus, colore buxeo, vt Plinius. Cornu is ad saxa limato se pugnae præparat: in dimicatione aluum maxime petit, quā esse molliorē intelligit, eaq; perfossa actutum superat elephantum.

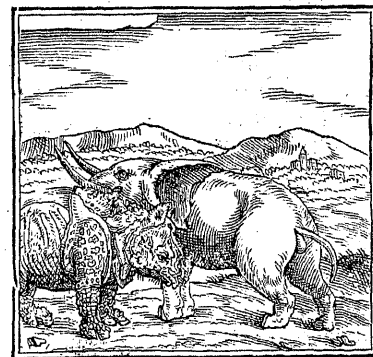
ROBUSTVS.

Sanè fortem atq; robustum Diuinæ literæ, vt Eucherius tradit, per Rhinocerontis imaginem accipiunt, illudq; Iobis ex Hebræo fertur: Nunquid vult rhinoceros seruire tibi? Terribilis, ait is, fera rhinoceros, cui gemina in naribus cornua; atq; ita in Domitiani numis obseruauimus, in quibus Rhinoceros spe-

IRACUNDIA EX TARDITATE FEROCIOR.

REX POTENS IMBECILLIORIS ARTIFICIO PETITUS.

Etatur nares geminō cornu insignis, qualem celebrat Martialis. Præterea qui nuper allatus est ex India inferiori ad Lusitaniæ regem, cuius imaginem ad Leonem X. P. M. transmissam vidimus, vnum quidem in nare cornu habet, altetū superne prorumpit, non adeo magnum, sed prauolidum esse Lusitani omnes, qui animal viderunt, attestantur. At longè curiosius hoc vidēdū: in Diuinis si quidem literis *μονοκεράτωρ*, & *βινοκεράτωρ*, Vnicornē scilicet & Naricornē plerisque locis confusim acceptum fuisset, nimirū à nouis & veteribus Theologis, qui cūti historiam ignorarent, duo hæc vnum eundemque esse crediderunt, ita vbiq; ab alijs vnicornē, ab alijs naricornem vno eodemque loco positum inuenias. Id quod accidisse puto, quod, vti diximus, plerique horū idem esse animal arbitrati sunt Rhinocerotā & Monocerotā, cū alioqui longè diuersa sint, separatimque à Plinio vtrunq; positum, qui libro octauo, capite post vigesimum primo, Monocerotem asperrimam ait ferā, reliquo corpore equo similem, capite certuino, pedibus elephanto similis, cauda apro, mugitu graui, vno cornu nigro media fronte cubitorum duūm eminente. Quæ quidem descriptio eum signat, quem vulgus Halicornū vocat, quem aiunt pudicitiae ita amantem esse, vt nō nisi puellæ virginis ope capi possit, quā venatores ibi statuerint sedentem quod animal id potum pabulatūm ue se conferre animaduertent. Accurrere enim vnicornem ad puellam huiuscemodi, inclinatumque caput in eius gremiū collocare, altissimoque mox occupari somno: signoque venatoribus à puella dato appropere eos, & feram nullo negotio capere, atque hoc vnius tantū cornu præmio, quod contra venena pollere prædicantramenta quippe eius efficacissimè sanare, & toris stratis partem eius impositam, si quid veneno vitiatum apponatur, sudorem emittere. Rhinocerotā verò eodē libro Plinius capite xx. ponit, qui cornu non in fronte habeat, sed in naribus: alterum eum à Dracone hostē genitum elephanto, & quæ superius allata sunt de vtriusque pugna. Sanè alibi in Diuinis literis Rhinocerotā hieroglyphicū esse fortis & robusti viri, vt superius dictum, notat Eucherius citato ex Iobē loco: Nūquid volet Rhinoceros seruire tibi? Et apud Baalam scriptum inuenias, Cuius fortitudo quasi Rhinocerotis, vt Latine plerique omnes habent interpretationes, quamuis Sarictes vnicornis reddiderit. Igitur si quid arrolandūm, cū Psalmo hoc vigesimo primo comparatio referatur ad animalia robustissima & indomita, diuinumque auxilium contra eorū impetum atque vim imploretur, quippe vt Chaldei & Arabes exposuerūt, Salua me à feroci fortissimo sicut leonē, & à rege potēte, cuius potētia sit sicut Naricornis, eaque plerique lectionē probent, non dubitarem asserere loco hoc Rhinocerotis legere. Vbi verò Psalmo xxviii mentio fit amabilioris animalis, dicatur quippe Sarion apud Hebræos, quod Græci reddidere *ἡγαθημιλος ὡς ἡὸς μονοκεράτων*, Latini verbum verbo reddētes, dilectus quemadmodū filius Vnicornium: vetus etiā traductio Vnicornium habeat, nulli dubiū esse crediderim, quin castior istius loci lectio sit *μονοκεράτων*. Atque hæc, mi Domine, sunt quæ super Elephanto, qui Rhinocerotā secum traxit, colligere per occupationes licuit. Tu qui atate omnē, horasque omnes assidue lectioni soles impendere, longè illustriora reconditoraque forsitan inuenētis, quæ si ad manus meas peruenire nō potuerūt, indulgendum est mihi: non enim ignarus es quantum mihi Principū obsequia, negotiorumque turbationes de studijs literarum subtrahant, crebrisque me interpellationibus auocent. Quare tu atque alij, qui vitæ meæ rationem inspicitis, mihi estote æquiores, cū præsertim admoneat Maro, neminem esse qui possit omnia.

AD

AD ERVDITISSIMVM LAELIVM TAUREL-
LVM ILLVSTRISSI COSMI DVVIS FLORENTINORVM
IVRI PRÆFECTVM, DE IIS QVÆ PER TAUREL-
LVM ET BVBLVVM OMNĒ GENVS
*significantur ex sacris Aegyptio-
rum literis.*

*N*publica peccare commoda videar, doctissime Taurelle, si Tauri mei mugitus nescio quos Serenissimo Duci Cosmo meo, imo tuo, imo proborum omnium patrono, dedicare non erubuerim. Nam quamuis non sim nescius eum studiosorum com-
modis applaudere, maiorum suorum exemplo, qui omnes summam & eam æternam laudem cōparauerunt, dum scilicet literas & virtutes, & bonos omnes mores in Italia, atque adeo in ipsa clarissima ciuitate Florentia florere, & in honore esse, omni studio, conatuque omni curare: negotia tamen, quibus iuuenis ornatusissimus, nunc in tanto rerum Italicarū motu & perturbatione detinetur, non permittunt, vt importunus accedam, tametsi sapientissime & magna cum civium suorum commendatione omnia temperet & moderetur, ita vt omnes curam, studiumque senile in ætate tam viridi admirentur. Quare Taurelle potius amico benignissimo eum alendum curandumque dedi, cui cibus is, quo Taurus noster pascitur, sufficit abunde, vt cum oportunitas fuerit, resque ipsa monuerit, suo tempore & loco Taurellus de Tauro, quæ in eo sunt laudabilia, atque magna etiā admirationis, proferat, & ratiocinetur, Principemque ingenio præstantem, quibus dotibus animal polleat, & si dicere licet, quibus virtutibus insignis habeatur, interdum commonefaciat. Nam quæ homines recte laudabiliterque faciunt, cum illi ad hæc agenda nati sint, & vnusquisque ab animo suo, qui ratione pollet, possit exempla desumere, quia tamen doctes hæc ab humana natura demanant, non vsque adeo sunt in nobis admiranda: sed quæ fera faciunt animalia, quibus singuli ferè singulis motus sunt impertiti, si vltra naturæ suæ fines prouehantur, eo preciosiora iudicantur, quo magis interdum humanum genus in certamen prouocare comperiuntur: cuiusmodi multa admiranda super Elephanto proximo Commentario ad Reuerendissimum Sfortiam commemorauimus, quibus non inferiora forsitan de tauro vel bouillo omni genere dicturi sumus.

c 4

T E M P E R A N T I A.

Dmirabilem quandam in Tauro continentiam cum animaduertissent Aegyptij Sacerdotes, temperantia praeditum hominem, ab humanarum quippe rerum affectu non alienum, caeterum modestiae seruantissimum, significare si vellent, Taurum naturae admodum robustae ac validae faciebant: cuiusmodi speciem Philostratus Pasiphae descripsisse mihi videtur, cum ductorem illum gregis pugnacem, superbum, exultantem, speciosum cornibus, colore niueo, lato guttore, ceruice crassa, palmaribus late longeque pendentibus, armis ad aspectum inhorrescentibus effingit: qualem quippe faciem habemus in numo quodam argenteo, cuius inscriptio est, M. L. T H O R I V S. Causam huius hieroglyphici eam Philosophi tradunt, quod animal hoc sit calidissimum, atque inguine praecipue potens, ita ut vno tantum in situ citra motum impleat efficacissimam. quod si contingat ut ab naturali aberrarit loco, vacca ea in quam occurserit parte, qua praeditus est inguinis firmitate, vulnerat, non secus ac si telo eam acuto impetisset. Vtique adeo verum semen illi promptuarium est, ut exectum taurum impleisse tradat Aristoteles: atque hinc plerique veteres scriptores, viri pudenda Taurum appellauere, ut muliebria *Βυβάλιον*. Animal tamen hoc in libidine usque adeo concitatum & furens non saepius quam bis die incendit, a conceptu vero ipsius vaccae modestus castusque, nihil ulterius tentat. Huius rei causam in vacca multi ponunt, quae taurum propter rigorem genitalis nimiamque tentiginem, veluti ceruicem etiam, neque non testudines faciunt, raro patitur. Vnde dixerit Horatius de fugitiua puella:

Nondum subacta ferre iugum valet

Ceruice, nondum munia comparis

Aequare, nec tauri ruentis

In uenerem tolerare pondus.

Sed enim spectandum hoc exemplum continentiae habere causam in tauro, manifestum est ex eo, quod sponte taurus a conceptu diuortio quasi facto secubar, ac ut in Epiro maxime videre est, trium plerumque mensium spatio non apparet, sed crabundus, ut apud Virgilium est, Latus niueum molli fultus hyacintho, Illice sub nigra pallentes ruminat herbas: & quod ait Aristoteles, *ἀπρωγαλά*, quod non infeliciter quidam abarmentat dixere, hoc est, seorsum a vaccarum consortio, grege conuictusque pascitur. Quod dictum volui, ut vnusquisque sciret quo gestu taurus pingendus sit in continentiae significatum. Vt vero ad verbum *ἀπρωγαλά*, & ex historia prouerbium reuertamur, haec eo spectant, ut impositum petulantiae modum, & probatissimam ex ea pictura continentiam intelligamus: atque ita forte accipiendum illud apud Theocritum, *ἔλα καὶ ταύρος ἀπὸ Ἰλίου*, in syluam abscelsit taurus. sed haec tamen, quia copiose & feliciter sunt ab eruditissimis plerisque viris, praesertim Erasmo Roterodamo, tractata, nos non ulterius prosequemur. Neque verum me latet in Epiro Pyrrhicas boues fuisse mirae magnitudinis, quae quia Veneris expertes essent, & omnino intactae custodirentur, *ἄπρωγαλά* dicebantur: sed hoc illis hominum cura, non natura dabat. Eadem neque iungebantur, ideoque iniuges dicuntur, quod intaminatae pudicitiae symbolum praeseferrent. Mineruae in primis mactabantur, virginitalis, quae iugum nesciat, indicium. Ex his autem satis manifestum est, nos in libidinis temperantia dubio procul ab eo genere vinci, quod alioqui procacissimum, & in riuales pugnacissimum esse constat. Quare haudquaquam leui de causa caelestis ille Taurus Veneri dedicatus: neque Venus temere a sapientissimis Poetis aurea vocitata, quae quidem synceram, castam & puram generandi cupiditatem

A ditatem caelitus inspirat, non lasciuas petulantiores, adulteria turpia, & impudicam humani generis contumeliam, quam voluptatibus dediti mortales, dum appetentius a quo per summam incontinentiam cosectantur, cogi se ut fiderim affirmare audent, quod suae velum impudentiae praetendant, cum tamen a caelo nihil non vndecumque sanctissimum emanare verissime dicat Plato. Sedenim si non ex ciuili vitae moribus, si non ex disciplinis, & sapientum praecipis, si non denique legum minis ad honestatem institui potuimus, age age iam a brutis rectam viuendi rationem irridisicamus, & ingenium eorum secuti, nostrae operae feramus imbecillitati. Tali autem continentia fuisse praeditum Drusum, fama canit, qui se uxori, quando in expeditione Germanica fuit, conseruauit. Et quod de Tauri secubitu dicebamus, Peseentium quoque Nigrum ferunt ignarum rei venerae fuisse, nisi quantum procreandis liberis impenderetur. Inuentis huiusmodi exempla in historijs etiam recentioribus, ut de Pemone Bellunensi, quem Vtineses ob integritatem, iustitiam, summamque prudentiam, Principem sibi delegere. Neque sua in hoc fraudandum laude scemineum genus, cum Zenobia illa Aureliani Imperatoris, etiam hostis epistola commenderetur, quae Gallieno reimp. negligenter administrante, imperium sibi comparauit. Eam ferunt cum semel concubisset, expectatis menstruis se continere solitam, si praegnans esset: sin minus, potestatem quaerendis liberis viro concessisse. Vulgo tamen apud Seras nefas est a conceptu sceminam adiri. Eius continentiae atque modestiae causa, qua boues ita, ut ostensum est, comendantur, Mycerinus Aegypti rex Cleopis filius, filiam quae se suspenderat, quod stupratam sese a patre ferret indignissime, lignea boue auro solido superinducto condiderat. Et antiquissimis Hebraeorum sacris offerre vitulum, est carnis impotentiam peruicisse, ut Origenes Leuitico interpretatur. Exempla vero huiusmodi ea de causa nonnunquam interserimus, quia totus hic noster labor ad eorum usum susceptus est, qui pictura delectantur, ut praeter Aegyptiaca, & alia plerumque mystica, historiam etiam habeant, quam ad id quod elegerint argumentum accommodare possint.

M O D E S T I A:

Neque alia de causa crediderim ego mulieres Elienses, cum Baccho, quae colebant, preces funderet, orare solitas, ut *Βοείω πωδῖ*, taurino quippe pede ad se ueniret, nisi ut suam ita modestiam ostentarent: nihil enim minus sceminam decet quam praecipitantia, vel ardor audaciae. Quare Dido Virgiliana cum modesta inducitur, breuiter, & vultu demissa profatur. Figurabant vero Graeci Dionysium tauri specie, quod eundem, & Osirim intelligebant: de cuius probitate atque iustitia, summisque in humanum genus beneficijs, multa multis in locis hoc comendandi genere dicenda sunt. Porro Dionysius apud Argiuos *Βορύνος*, quasi bouigenam aut ex bouillo genere dicere vellent, cognominabatur. Quod vero superius dictum est, caelestem Taurum pios & honestos atque legitimos amores afflare, non sum nescius, Iulium Maternum ijs impudicitiam minari, qui Taurum habuerint in horoscopo: maluisse eum prolificum, aut fecundum dicere, ne notam eam caelo inuisisset immerito. Huius sane fertilitatis, & praesentaneae seminis facultatis ergo, institutum aiunt boni ominis causa, ut in condendis oppidis fulco illo primigenio imprimendo, bos mas non castratus, & vacca iungerentur, & cum sacrificabant circum mœnia, quinto quoque anno integra animalia mactabant. Sanè Orpheus mensē *μονοκέρωτα μόρον* appellat, vnicornem quippe vitulum. Et Eustathius *Ἰλιάδ. α.* mensē ait bouem dici, utpote qui sit generationis effector,

Hieroglyphi
corum usus.

AD hæc Niliaci illi sacrorum custodes, cum hominẽ à priori petulantia sibi modestius consulentem significare vellent, non simplici forma taurũ, sed caprifico caput, colla, armosq; redimitum pro istiusmodi virtutis hieroglyphico proponerant. Caprifico enim ea vis est, vt lasciuentium taurorum, & quantumuis ferocientium naturam usque adedò cõpescat eorum collo circumdata, vt immobiles propemodũ eos reddat: cuiusmodi taurum ab Hercule compressum domitumq; mystico fabulamẽto Græcia cõfinxit, perinde ac reliqua etiam monstra superata, celsisse virtuti vitium hieroglyphicè significant: tam etsi non sum ignarus, quæ de tauro Herculeo traduntur, referri à plerisq; ad Acheloum amnem, cuius fabula quia omnibus est scholis tritissima, mihi nunc fuerit dissimulanda. Origenes Adamantius taurorum immolationem, quæ in diuini numinis tabernaculo fieri iussa est per Hebræorum legem, significare dicit apud nos superbix tumorem & insolentiam esse maclandam. De vitulo verò in holocaustum offerendò copiosissimè scribitur ab eodem, Leuitico homilia secunda.

Taurus ab Hercule sit peratus.

PETVLANTIAE frænum.

OBTVTVS AMATORIVS.

NEq; tamen illud omitti debet, obtutum amatorium, qui modestia seruata fiat, ad Tauri oculos referri solitũ à peritissimis. Vnde illud, βλεπειν ταυειδων, quod tum in Platonis, tum in Xenophontis Cõuiuijs, & Phædone, & alibi, eadem ferè sententia positum animaduertas: tametsi nonnulli rem ad indignationis significatum retraxere, toruumq; tueri interpretantur: quo significato apud Aristophanẽ super Æschylo dictum, εβλεψε γδρ ταυειδων εγκυβας κειτω. Aspexit igitur tauricè ad humum lumina deiectus. Hac enim facie iratus Æschylus inducitur ab Aristophane. Neq; sum nescius toruitatem à taurorũ ferocia dictam, vt etymologiarum autores tradunt, qui toruitatem tauri acerbiter in tepretantur. Huic longè dissimile est βοωπις, quo quidem oculorũ pulchritudo atq; gratia significatur. In ijs tamen quos superius citauĩ, nimirum de amatorio obtutu intelligitur, in quo modestia primas obtinet, isq; plurimum fieri solet in obliquum, & id toruum est.

BONORVM OBSEQVIVM.

Alia porrò picturæ specie, hominem ea modestia præditum, vt facile eum queas à perperã factis auertere, indicare si vellent, taurum genu dextero illigatum pingebant: hunc enim si dextero alligaueris genu, mansuetũ & vincula consequentẽ inuenies. Hoc cũ Romæ Clementis VII. principatu Græculus quidã effecisset, ducto læpius ferocissimo tauro per vniuersam vrbem, quẽ tenuĩ admodum funiculo ita religarat à genu, peritissimi Magi nomen apud imperitos affectus est, Edomitẽ aut ferocix hieroglyphicũ apud

apud Georg. Anselmum vidi, impressum numo taurum, cauda surrecta, capite cernuo, anteriore crure læuò genuflexũ, sub querno stipite, à quo læuõ pēdebat: ab altero latere caput leonino spolio armatũ. Inscriptio, MILO CROTON, PROLES MASCULA, PROLES FOEMINEA.

Egyptij idem sacerdotes, vbi masculã prolem mysticè describere vellent, taurum ab incensione in dextram se partem demittentem figurabãt: si verò scemineum fœtum exprimere voluissent, eundem in læuam auertentẽ se pingebant. Compertum si quidem est, taurum à conceptu discedentem si deflexerit in dextram, marem esse genitum: si ab læua abscesserit, scemineum esse fœtũ. Ad hæc Parmenides, fœtũ tunc esse patri similem asserit, cùm à dextra locorũ parte editur: matri verò, cùm ab læua. Hippocrates tradit sinistro teste obligato marem generari, dextro verò sceminam: tantiq; esse dextrarũ sinistrarũq; partũ in maribus sceminisq; cognoscendis obseruationem, vt si mammarũ prægnantis mulieris dextra flaccescat, macraue repente fiat, si gemellos paritura fuerat, marem abortũ fieri dicant: si verò sinistra macrescat, sceminam deperdi. Quin & Onirocritæ hæc eadem intelligunt, cùm imaginari dextra parte dentes amissos, marium consanguineorum obitũ ariolantur, ex sinistra verò sceminarũ. In dextra autem parte vteri materni sapius moueri mares, in læua verò sceminas cõstat. Albertus sibi compertũ ait, mulierem quãdam sceminas tantũ parere solitam ea de causa, quod à conceptu semper in læuũ latus decumberet: admonitã verò ccepisse in dextrã conquiscescere, ac solos deinde mares genuisse. Neq; verò dissimulandum quod ad Ægyptiorum cõmentũ facit, Septentrioni vim masculam inesse, quod neq; quidem Aristoteles dissimulauit: docet enim is, si masculos plures creari volumus, admissuræ tempore dies siccos, & halitũ Septentrionis eligendũ, & contra eum ventũ greges pascendum: sin verò sceminas generari velimus, Austri captandos flatus, & in eum pascua dirigenda, quod vis in eo vento muliebris insit. Africanus quoq; rem hanc tangit in Georg. Ait enim: Si marem velis, Aquilone spirante admissurã faciendã: si sceminã, Austro. Sed enim de læuis dexterisq; mundi partibus magnũ est inter autores disidiũ. Vnã enim cum Ægyptijs dexteram mundi partes solstitiales, sinistras brumales intelligit Empedocles: de quo ita Galenus, εμπροδουλης δε διεξια εν τα κη εν θεμελιω προπηκω, εεισερα η εν εν χυμωων. Neq; desunt qui primas olim sceminas ad ortũ & meridiem terra genitas, mares verò ad Septentrionẽ & occasum fabulentur. Plato tamen Aristotelesq; alia ratione orbem diuidentes, Orientales esse dexteram, à quibus initũ motus: læuas autẽ occiduas tradidere, vt idẽ Galenus recitat, αυθαροεος ε πλατων η ε αριστοτελης διεξια το υσους εφασταν εν τα εδα, εφ ου αρχω εν εν κινησεως, εεισερα τε εσπερειας. Contra Varro Latine linguæ lib. VI, cœlum ait dictũ templũ: eius cœli partes quatuor constitui, sinistrã ab Oriente, dexterã ab occasu, anticã ad meridiẽ, posticã ad septentrionẽ. Cui Plinius subscribit dicens, errantia sidera cõtrarium mundo cursum agere, quippe læuũ semper illo in dexterã præcipiti. quãuis Festus Anticã eam cœli partem, quæ ad meridiem sole illustratur, dexterã vocat, ita enim anticã interpretatur: posticã verò ad septentrionẽ, sinistrã. Alcinous in Græcorũ monumentis adnotatum ait morem sacrificãdi seruãtũ diu, vt circumcurrerent aras, cursum auspiciati ab læuo dextrorsum Zodiaci quadã imagine, cuius motus sit mundo diuersus ad exortum vergens: mox verò ab dexteris lævorsum procurrerent, quo motu cœlum rotari manifestum. Contra Ægyptiorũ positionẽ T, Liviũ libro ab Vrbe cõdita primo, dexteram ad meri-

diem partes Augurū instituto, ad septentrionem sinistras statutas ait. Ad hanc sententiam facit quod Psalmo apud Hebr. 89 legitur; Aquilonem & dextrum tu creasti; quod nonnulli Austrum interpretantur, alij mare. Cum Hebræis vero consentiunt & Chaldæi, qui Austrum ponunt. Sedenim & Auster pro mari nō ineptè accipitur, si sphaera recta statuatur polis ad finitorem inclinatis. Nam Ægyptij, quos Cleomedes, non postremi nominis autor, secutus est, ipsam mundi totius figurā aliter describere, utpote qui Aurorā esse caput, Borealia dextera, Australia sinistra constituere; maritimisque piscibus tum ob alias causas, quas loco suo recensuimus, tum ob id præcipuè abstinebāt, quod Nilum à sinistra ortum, quippe fœminea fœcundaque parte, in dexteram quippe virilem sterilemque (ita enim erant eorum cōmentā) illapsū, quippe vbi mare sit, corrumpi dicerent. Nam de maris ipsius sterilitate suo loco diximus: atque ita dexteram oram, hoc est, maritimam, cōsiderato Ægypti situ, perditionis symbolum statuebant. Nec hic dissimulandum, quod apud Eucherium, vbi de Aquilone loquitur, qui pro Dæmone accipiatur, inuenies eum vocari dexterum, & ita ipsum quoque sibi dexteri nomen adsciscere. Nam & Hieronymus quartis Hebræorum castris Aquilonem dexterum appellari tradit, sed falsum ait nomē cum de Dæmone eius venti domino intelligatur, qui vndecūq; sinister, sinistra omnia mortalibus oggerat appetenda. Causam tamen Eucherius super dexteri nomine aliam ab hac arbitratur, quippe quod perperam agere volenti dexter adlit obscundando, suadendo, procliuiter attrahendo. Nam illud palam est, ait, in Sacris literis diabolus gestare Aquilonis nomē, eaque locutione quicquid bonis conatibus aduersatur accipi: is enim bonorum operum ardorem extinguit, atque omnia frigefacit; & ob id & infideles & impij, cōtumaces sceleratijque homines, eo notantur hieroglyphico. Vnde illud: Ab Aquilone pandetur omnē malū. Et quia flatus vehemens quod frigidior, eo magis ignem in quem incidit exulscitat, dictum, Ab Aquilone exardescēt mala super terrā. Tetigerē & Poētæ nostri dexteram læuasque cœli partes. Sedenim Maro & Naso, nullius additi iurare in verba magistri, eas non distinxere. Lucanus Ægyptiorū adhæsit factioni, & sententiam ipse suam declarauit eo loco:

*Ignotum vobis Arabes venistis in orbem,
Umbras mirati nemorum non ire sinistras.*

hoc est, in Australes partes non porrigi. In hoc autem id interest, vbi quis vniuersi statuatur caput: quo super argumētō plura dicere nostri non est instituti, quare ad ipsas rerum significationes reuertamur.

AVditu enim duo ex quadrupedum genere maxime pollent, Ceruus & Bos: quamuis, ut in Asino dictum, Aristophanis interpres Murem & Asinum præferat: quod alij viderint. Sedenim Ceruus quamuis acerrimi sit auditus, tantisper tamen eo excellit, quandiu arrectas auriculas tenet, quas ubi demiserit, non solum non præstat auditu, verum etiā laborat surditate. In Tauro aures ad audiendum promptæ semper, atque eo præsertim tempore, quo fœmina pruritu exagitata mugierit, quo non amplius quam

per ho-

Aper horas ad summum treis afficitur, eo tempusculi spatium nisi taurus accesserit, naturam colligit, neque anteā quam vigesimo post die mas à fœmina repetitur, quod raro tamē accidit, quia taurus quantumlibet longè abfuertit, accepta voce statim accurrit. Eaque de causa Ægyptij sacerdotes per auriculam tauri pictam, & auditum & obsequij sedulitatem indicabant. Pari modo iuuenca quoque tauro se morigerā præbet. Sanè Vaccam Ægyptij Veneri dedicarūt, quam cœlestem vocant: & Isis suæ frontem cornibus insignitam ostentabant, quippe ob obsequium quo ipsa quoque tauro pareat, simulac incitari eius ad venerem mugitū audierit. Licet verò singulis animantibus voces propriæ ad initum sint, ut suis, & capris, & ouibus, nulli tamē grauior quam bubus fœminis. In reliquis porro animalium generibus mares grauius sonāt quam fœminæ: in bubus e contrario est, ait Aristoteles; nam bouum fœmina grauiorem quam mas vocem habet.

N E P T V N V S.

AT cum mugitus pelagi taurino sit non absimilis, & ipsi Neptuno tauros immolabant, & eum ab eodem mugitu *μυκίται* appellabant: quia idem Deus à sacerdotibus nonnunquam *ταύριος* nūcupatus est. Quos verò tauros Neptuno sacros esse volebant, vnde cum nigros deligi iusserūt, ut ita pelagi colorem exhiberent. Atram enim, nigramque obscuramque maris aquā dicere mos vbiq; est: vnde etiam Aquilam ab aquæ colore, quippe fusco, dictam volunt, deumque ipsum cæruleicomū, & cæruleo indumento vestitū passim inuenimus. Ad hæc perceptus illi præualidum, armijque taurorum in more carnosiores attribuuntur. Hinc in pulcherrimo Syracusanorum numo latum conspicias portū, in cuius medio ea membrorum habitudine taurus procumbit, delphinis circum colludentibus: *Syracusanorum numus.* Qui verò ludj Taurij nūcupati fuerunt apud Romanos, haudquaquam Neptuno, sed inferis dijs instituti erant ad sedandam pestilentiam quæ Tarquinio Superbo Rege in mulieres grauidas sauebat: inde scilicet ortam, quod caro taurina populo diuendita fuerat. De Neptuno verò qui *ταύριος*, ut apud Hesiodum Scuto Herculis, vocaretur, alij dicunt propter vndarum sonum, que, ut dicebamus, bouum instar mugiat: alij, quia Neptunus taurina induebat galea: vel quia ita eum Bœotij vocitabāt à tauri sacrificio quod illi erat institutū, de quo Maro: *Taurum Neptuno, taurum tibi pulcher Apollo.*

F L V V I I.

Quin & fluuios ipsos cornigeros vel *ταύροκευβος*, hoc est, tauricipetes, & taurituros, ut luculentā apud Græcos locutionem interpretemur, passim effingunt. Hinc Tybris Maroni,

*Corniger Hesperidum fluuius regnator aquarum,
Et gemina auratus taurino cornua vultu*

Eridanus. Ut apud Ouidiū in Metam. Granico nata bicorni, non ut vulgata habent exemplaria, Gracili cognata Graniō. Sic tauriformis Aufidus Horatio. Nam & taurū à Perilao Phalaridi dono datum, Gelonis fluuij fuisse imaginem, apud Pindarū Pythijs legas. Et Timæus taurū eum quamuis ita dicatum, ab Agrigentinis in mare proiectum asserit, ne qua tam fœui tyranni memoria superesset. Cōpluribusque demū in locis flumina taurina specie fingi solita cōperimus, ut Eurotas apud Lacedæmonios, Cephisus apud Argiuos, Asopus apud Sicyonios & Phliasios fuere: quem tamen Athenienses humana facie figurabāt, cornibus tantū a fronte prominentibus: siue propter mugitū, quem, ut dictū, cieri flumina taurorum instar videntur, & taurorum instar atrocīa sunt, ut Fe-

d

itus ait: siue quod cornua fluminibus ab flexuosis eorū lapsibus attribuuntur. n

T O N I T R V S.

Quod verò pertinet ad mugitum, mythologi philosophi ab actas Geryonis boues impulsu Herculis, tonitrus hieroglyphico significato intelligi debere autumant: quæ quidem sententia eorum est, qui Hesiodi philosophiam interpretantur, ea scilicet de causa, quod Poeta plerumque tonitrus auditos mugire dixerint. Abigi verò ab Hercule dicuntur, quia Solem per Herculem intelligebant. Solis igitur calor in nubes illapsus, earumque rigore coarctatus, simulac fractis nubibus erumpit, mugitus eos ciere consuevit.

L Æ T I T I A.

Lætæ verò diffusum est hieroglyphicum illud, ut per vituli signum lætitiæ significetur: unde etiam Vitulari verbum, hoc est, lætitiæ signum præbere, & exultando gestire, apud veteres vitulantes, gaudentes, lætabundosque dici compertas: ut non temerè apud coniectores Hebræos legas, lasciuientem currentemque taurum per somnium imaginari, futuræ lætitiæ signum esse: ad di verò lucri aduentantis significatum, si per huiusmodi quietem pascetes visi fuerint. Eius verò lasciuie causa Psalmographus clamat circumdatum se à vitulis multis, & à pinguibus tauris obsessum.

ANNONÆ FELICITAS ET PENVRIA.

Quoniam verò & in somnia, & in id bouis significatum incidimus, quo lætæ nobis omnia proponuntur: qua ratione quoque modo bouillum pecus annonæ ferocitatem, atque itidem penuriam significet, ex diuinis nostrorum literis historiam repetere minimè fuerit importunum. Satis enim constat, quemadmodum Iosippus ille somniator Iacobis filius, ob inuidiam fuerit à fratribus venundatus, atque in Ægyptum adductus, vbi longam seruerit seruitutem, utque postmodum primas apud regem obtinuerit, posteaquam nocturnam eam imaginem, quæ sese Pharaoni altius dormienti obtulerat, interpretatus est. Imaginatus enim erat ille septem boues, pulchro, hilari & pingui aspectu ab ripa Nili ad paludem aberrantes, quas septem altæ deformi macie palustri eo loco emergentes exceptas conficerent: mox verò existimabat septenas se spicas cernere multa fruge conspicuas, & quæ iam secari poterant: eas totidem numero spicæ sterilitate insigni ex proximo occupare videbantur (hoc verò visum secundo loco, quod ex Hetrusca disciplina in ostentis expetitur, primo additum, attestatum facit, ut etiam in Gedeonis vellere diximus.) Hic iuuenis rerum prudentissimus, eximiam quandam septem annorum feracitatem ex eo portendi pollicitus est, quam optimæ illæ boues cum frugiferis spicis inspecte denunciarent: quippe quod sit animal agrorum cultui præcipue idoneum, telluris felicitatem per eas interpretari oportere: cuius lætitiæ causa futura esset Nili inundatio, unde visæ essent illæ boues emergere: idque per spicas, quæ hilari essent aspectu manifestius significari, annorum quippe septem lætissimum prouentum: cætera quæ his auersa apparuissent, totidem annorum famem demonstrare, quæ vbertatem illam euestigio subsequutura esset. Est nimirum palus sterilitatis indicium, sterilitisque passim tum à poetis, tum ab oratoribus appellatur. Cum autem interpretationem huiusmodi euentus approbasset, Rex Iosippi consilio fretus non modo famem ab Ægypto depulit, sed finitimos etiam populos abunde saturauit. Aiunt itaque Ægyptij, eius beneficij memores, homini gratiam ita relatam voluisse, ut simulacrum Serapidis eum modio in capite, huius rei monumentum esse decreuerint. Sedenim alibi de Serapi, Miram autem

Atem memoratu est, quantum honoris vetustas ipsi attribuerit, qui humano victui vel industria, vel cura, vel ope priuata consulissent. Liuius autor est, auratam bouem extra portam Trigeminam Minutio Auguri positam à populo collata stipe, quod farris precium intimis nundinis ad assem redegisset. Farre enim victitasse populū Rom. per CCC annos ab Vrbe condita, Verrius Flaccus prodidit.

Ate in leoninā faciem conformata, ex antro cornibus arreptus educebatur ad sacrificium: de quo Papinius:

Indignata sequi torquentem cornua mitra m.

quippe cum taurus plurimum terrenum animal sit, terræ & inferis potestatibus damnatum, Soli tamen ab ea gente dedicatus, vim eam ostendere videbatur, quæ Sol in vniuersam terram exercet. Quod autem extraheretur

B ex antro, delitescere vim eius in terræ visceribus indicabat, quam ut euocarēt, & frugum feracitati confulerent, sacrificij genus id instituerunt. de quo etiā in Leone. Neque quidem alia de causa bouem quandam ab Argo tot luminibus prædito custoditam fabulatur, nisi ut terram ipsam ostenderent noctu ab ipso cælo tot stellarum luminibus insignito non indiligenter obseruari, donec à Mercurio, quippe à Sole cõficiatur, cuius oriente iurare stellarum lumina passim extingui videantur. Quid autem aliud portendere visus est bos ille arator, qui decussio iugo triclimum, in quo cœnabat Vespasianus, irrupit, ac fugatis ministris quasi repente defessus procidit ad ipsos accumbentis pedes, ceruicemque summisit, nisi terrarum orbem amarissimo Vitellianæ dominationis iugo pressum, opem à gente Flauia deposcere, quæ iam rerum esset potitura: Terram itaque bos eo ostento præ se tulit.

O P I S I M P L O R A T I O.

Hæc autem opis imploratio per bouem facta, adducit in memoriā alteram Scytharum more bouillo interueniente corio factam: apud eos enim opis & auxiliij imploratio fieri solebat mastrato boue, in corio cuius, qui operi sibi afferri ab amicis posceret, reiectis in tergum manibus selsitabat: qui verò auxilium pollicerentur, dextero pede corium calcabant, profati quantum prestare possent: quem morem latè scribit Lucianus dialogo de amicitia, cui titulus Toxaris. Et quod ad hoc fertur de Homolottorum sacrificio, qui fœdera sancientes bouem in munitissimas partes dissecebant, etiamnum durat apud eosdem Scythas, qui oram inter Tanaim & Phasim accolunt, nunc Cercasios appellatos: eos nonnulli Ziccos esse volunt: hi autem si grauem aliquam iniuriam acceperint, imploraturi amicorum auxilium bouem mastrant, pelleque detracta, & humi distenta, in eaque sedentes, carnibus bouis in minutissima frustra diuisis, partem vnicuique aduenienti porrigunt: quique accipiunt, ita se eo fœdere deuinctos intelligunt, ut se, fortunisque suas omnes parati sint exponere pro amici, qui viscerationem hanc fecerit, iniuria vindicanda.

F R V G V M O P V L E N T I A.

Qui verò boues iuncti in numo Vespasiani iam Imperatoris & Cos. v. habentur, atque alij similiter iugati in C. Marij C. T. numo, nimirum aratio-

Bouis portentum.

Bos in Vespasiani & C. Marij C. T. numo.

nis partes procuratas, & rei frumentariae comoda declarant: nam & apud coe-
tores, uti superius dictum, arantes boues imaginari, laetissimam pronunciant fru-
gem, & opulentiam rerum felicitatem. Quin & nomen boui a nutriendo factum,
quod quippe nutrio: labore enim suo in exercenda terra continuò nos pascit. Hinc
Græci βέφαρον felicem agriculturam vocant, quibus βέφαρος agricultura est, & bo-
uis etiam epitheton.

I V S T I T I A.

Quoniam verò ipsa frugum opulentia sæpe sub iustitiæ vocabulum cadit, eaq;
de causa Gentes Legisferam Cererem appellarunt: longè convenientius Di-
uinæ literæ per bouem eos intelligunt, qui iustitiæ iugum trahunt, bonisq; & fru-
galibus operibus laborem suum intendunt. De quibus Paulus citat illud ex Mo-
se: Non alligabis os boui trituranti, quod mox ita declarat: Nunquid de bubus
cura est Deo? an propter nos utiq; dixit: quia debet in spe qui arat arare, & qui
triturat in spe fructus percipiendi. Et Hierosolymitanus Hesychius plerisque di-
uinarum literarum locis bouem poni pro homine ait, qui iustitiæ sit operibus intentus:
idq; est bouem offerre in sacris: ut ouem, a malis abstinere. Alibi verò Aaron
vitulum pro se & pro domo sua tanquam iustus, hircum verò pro peccato iube-
tur immolare. Sed quod obseruat Hesychius memoria repetendum, Leuitico,
Pontificem, hoc est, doctores prohiberi ad Arcam testimonij quocunq; tēpo-
re ingredi, ne utiq; curiosius inquirant, quemadmodum verbum caro factum
est: quomodo qui forma Dei erat, in forma Dei factus est: quomodo exinan-
uit semetipsum, & in caelis mansit. Horum enim fides salutem affert, periculum
inquisitio. Sed nunc demum indulget ut ingrediatur, cum pro peccato arietem in
holocaustum obtulerit, tunicam lineam induerit, femoralibus lineis pudendam cel-
rit, zona lineata succinctus fuerit, lineam cydarim imposuerit capiti: hoc est, quan-
do Deo conciliatus erit, perpuratus mentem corpusq; nitidus, castus, iustus,
& intellectum diuini muneris gratia, decorq; hoc est, sapientia redimitus.

P E C V N I A.

Bouis effi-
gies in nu-
mismate A-
thenien-
sum.

Athenienses autem quod frugali adeo labori gratiam referrent, Bouis effi-
giem numismatis honestarunt: id autem didrachmum erat, ut nono libro Pel-
lux: unde prouerbiū, βός ἰδί γλώσση βίβηκε, Per linguam bos inambulatur: de ijs qui
accepta ab aduersarijs pecunia, mox præuaricati susceptas causas deseruere, uti
fecisse Demosthenes fertur, qui etiam id sibi gloriae vertit, quod ut taceret plus
accepisset, quam qui diu orauerat. Hinc apud Homerum & alios tot numero
boum precium rebus præstitum inuenias, ut illud Iliad. β. ἐκὺ τῆ μβοιο εὐχ. 505, quorum
singuli scilicet flocci centum aureis numis aestimabantur. Id enim honoris boui
veteres habuerunt, ob multas, quas ex eo consequimur utilitates, ut in aureorum
numum parte vna bouis effigies, in altera principis facies cuderet. Nam quod
pecunia aliquando fuerit ex cotio bubulo, eoq; spectare Didus mercaturam, al-
seuerare non ausim: tamen Tib. Donato commentum placet. & Græcorum no-
nulli ante Numam scorteas & ostracinas pecunias in usu fuisse dicunt: quod &
Traquillus literis mandauit. & illud fama tenet, asses ligneos & scorteos ab eo-
dem Numia, qui postea ferrum admixto ære signarit, in cogiaris populo datos.
Apud rerum scriptores inuenias sæpe Imperatores exercituum rei pecuniariae
inopia, scorteas persoluisse stipendia, mox illatis pecunijs iustum vnicuiq; precium
restitutum. Præclara Venerijs est Michaelium familia, quæ aureos inculptos
eclipse gestat, quod illi honori, ut aiunt, datum: quia bello quod contra Saracenos
pro

Scortei nu-
mi.

A pro Hierosolymis Balduino Rege susceptum fuerat, duce classis & Venetiarum
Dominico Michaeli, deficiente stipendiorum comatu, qui remigibus & socijs
naualibus exoluere, excogitauerit is corium signare minoribus frustis, idq;
pro stipendio, alijs pro argenteorum, alijs pro aureorum precio numeratis, impe-
rauit promulgatione solenni, ut pro certi precij denarijs a lixis & cauponibus,
& cuiusq; mercis institoribus acciperentur, multa indicta recusantibus: ita oc-
cursum exercitus necessitati: cumq; domum reuersus esset, publicam fidem persolu-
turus, conuocatis omnibus qui pecunias scorteas eas haberent, totidem argen-
teas ijs, alijs aureas representauit. Sed numus hic scorteus, qui a Numa distri-
butus, tessera potius vicem gessit, quam pecuniae: temporarius enim fuit. Nu-
mum tamen scorteum D. etiam Hieronymus agnoscit. Nam quod de boue pre-
cij nomine pronunciato dicebamus, apud Homerum Hecatomben *ἡνυκατόν* insti-
tutam legimus, quod interpretes nonnulli nouem bouum precio comparatam in-
telligunt. Erat in Draconis legibus irrogata multa quaedam *δρακόνιον*. In spectacu-
lis, quæ Deli celebrabantur, præco pronunciare solitus erat tot boues datum iri-
tunde putarunt quidam, bouem Deliorum potius fuisse numum, quam Athe-
niensem. Cæterum Plutarchus bouis figuram in numis cedere institutum a The-
seo tradit, vel ob Taurum Marathonium, quem ipse edomuerit: vel ob Minois
ducem, quem singulari certamine deuicit: vel ut hoc honore bobus præstito ci-
ues ad agriculturam alliceret. Sanè ut idem Plutarchus Publicolæ vita, bouis pre-
cium centum obolis imputabatur, quamuis Pollux, uti superius dictum, didrach-
mum tradat: pecudis verò decem. Prius enim quam numerorum usus esset, pecu-
dibus atq; iumentis plecebantur fontes. Quare bouis, pecudis, suisq; etiam si-
gna plerumq; in numis incisa sunt.

V O C A L I S P R I M A.

Sed ut ad rem nostram reuertamur, a Phœnicibus etiã est honos habitus boui,
qui literarum, ut fama est, inuētores, primæ vocalis nomine bouem appellaba-
bant, cum animal sit humano vsui maximè necessarium. Quod verò necessariū
est, uti dicit Hesiodus, neq; secundum, neq; tertium esse debet, sed primum ili-
cò: prima verò litera est A, quæ suapte natura ex imo barathri, nullius veluti reli-
cua instrumenti indiga, ut puta linguæ, dentium aut labiorum, libera pronuncia-
tur, primaq; in infantibus articulata dignoscitur. At & terra, cuius symbolum est
bos, prima omnium humanæ consuluit infirmitati, prima alimentum submini-
strauit, prima rerum omnium usus, utilitatem, ab ea poscentibus elargita est.

I T A L I A.

Romani porrò tantum honoris boui tribuerunt, ut Italiam ipsam ab olim
Italiam nuncupatis Bobus appellatam prædicent: quamuis Græcorum si-
gmento Eratosthenisq; in primis confictum sit, Italiam ab Italo rege dictam, qui
Emorgeti successerit. Non temerè tamen Varro boues cæteris pecudibus ho-
nore præstare præsertim in Italia, & propter utilitatem, & propter cognomen
existimauit. Neq; indignati sunt Romani, quod memorat Plutarchus, Bubul-
ci nomen in familias admittere, perinde ac etiam & Porcios, & Caprarios dici se
alij non erubuerunt.

Visebatur olim in Argiuorum foro taurus a lupo superatus: hieroglyphi-
cum id pugnam indicabat, quæ inter Danaum & Gelanorem de regno
fuit. Horum siquidem animalium portentò, dum comitia procrastinantur, obla-
to, victoreq; lupo, omnium suffragia ad Danaum declinarunt, quem utpote

Bouis figu-
ram cur nu-
mo inculpsc-
rit Theophr.

externum lupum esse dicebant, cum Gelanor inter eos versatus ciuilia eorum negotia tractasset, ideoque ciuis, uti bos humanæ consuetudinis confortia non reformidat, haberetur. Argiui itaque figuram eam rei monumentum esse voluerunt, quod in Lupi commentario latius explicauimus. Antiquissimam porro legem fuisse, memoriæ proditum est, eum qui bouem occidisset, non aliter capite damnari, quam si ciuem interfecisset. Vnde apud Athenienses Erechtheo imperante, cum sacro quodam Bouem mactare necesse esset, ut sacrum rite perageretur, neque legi fraus fieret, institutum ut Popa, quem illi *Βεφόνιον* appellabant, simul ac bouem percussisset, relicta ad aram securi, arrepta statim fuga solum verteret, & ex Attica prorsus aufugeret: quod facinus ne impunitum relinqueretur, decretum sit securim ipsam in iudicio ream constituere: ex quo illa iudicandi quotannis consuetudo postmodum inoleuit. Apud Priscos etiam Romanos inuenias capitale fuisse, si quis bouem intèremisset.

C I V I S O P P R E S S V S A
peregrino.

O P V S E T L A B O R.

Hori locus
emendatus.

DE opere demum & labore hieroglyphica passim vulgata sunt, descripta quidem cornua, caputue bouis, maris opus: sceminae verò, laborem anxietatemque significare: quamuis in impressis Hori codicibus *Bods* dictio utroque lem-mate desideratur: scribendum enim est ex vetustis codicibus manuscriptis, *Bods* & *κίρας*: & inferius, *Bods* & *θηλειας κίρας*. Distinguuntur verò à cornuum specie mas & scemina: quippe quòd marium & maiora & tortuosiora sint, sceminarum verò & minora, & vno flexu conspicua, cuiusmodi ferè sunt nouae Lunae cornua: sed in hoc significato nonnulli sarcula, ligones, & si Deo placet, rastra etiam ad cornua religantur. Sunt qui nulla maris sceminaeque differentia, bouillum caput exterum pelle, purgatumque carne, pro labore & tolerantia proponant.

F R V C T V S E X L A B O R I B V S.

ET si fructum ex laboribus perceptum indicare velint, caput huiusmodi floribus, & corollis redimitum faciant, corymbosque & ferta hinc inde à cornibus suspendant: cuiusmodi fascia molem Aelia ambibat, ut frustra quedam quae adhuc integra operis parte permanserunt, ostendunt: siue id sacrificiorum videlicet Tauroboli aut quid huiusmodi sit indicium, cum iuxta vicissim & patina adsculpi soleat, quod precipue in templorum parietibus, inter triglyphos ubique spectamus, eaque de causa capita illa coronata plurimum habentur: siue larga laborum praemia interpretari malimus, ut Romae in eadem Adriani mole patina, munificentiam, bouillo capite labores, siue res fortiter gestas ostentantibus. Nam post vitae praeclare actus cursus, laboresque superatos, apotheosis ipsa praemium Imperatoris familiaribus decernebatur: aut ea excitabantur mausolea, vel pyramides, vel columnae, quae ibi conditos supra mortales euectos gloria comonstrarent. Apud Petrum Melinum Romae vidimus ahenum bouis caput antiquissimi operis scite factum & venustè, quod olim fuit ad trabis alicuius simam, aut mutilum, aut coronam, pro sultura accommodatum, eo omnino gestu factum, ut laborioso nixu sustentasse aliquid videatur: est enim caput gutturi appressum, crispantibusque pallearibus conatus speciem ostendit.

ostentat, quod dubio procul ad tolerantiae laborisque significatum referendum est. Memorabile sane veterum Germanorum institutum fuit, uxori ducendae boues iunctos, frænatum equum, & scutum cum framea gladioque mittere dotis nomine, ut vxor (ait Tacitus) venire se laborum periculorumque sociam his incipientis matrimonij auspicijs admoneretur: idem in pace, idem in praелиjs se passuram, ausuramque. Laborem enim iuncti boues, bellum paratus equus, & data arma denunciabant. Apud autores Graecos inuenias bouem, quod terrae laboribus exercendis sit destinatus, *γαιον* appellari. Apud Mathematicos Tauro ascendente genitos, laboriosos, atque perpetue deditos seruituti, propterea quod animal adiugum precipue natum est. Qua de causa Tyrus Carthaginem aedificare aggressis, intermissum opus est bouillo capite adinuento, alioque urbis mœnia translata: videbatur enim ostentum id nil nisi laborem & anxietatem minitari, donec equi mox adinuento capite, laeti alacresque belli signum excepere: Horum alterum Virgilius dissimulauit, qui fabulam scribebat, non historiam, rem tamen agnouisse videtur, quod bello genus intractabile futurum dixit, sed facilem victum per secula gentem, quippe quae vel iugum acceptura esset, vel fræno coercenda: quamuis non postremi nominis interpretes facilem victum interpretari malint ad victum comparandum: qua in sententia Seruius est.

A B S V R D A R E S.

Atque ne à boue & equo longius discedamus, est illud ex horum alterutro hieroglyphicum, ut cum absurde & imperite factum quid ostendere voluerimus, bouem cum clitella, vel equum aratro adiunctum figuremus: quam quidem rem & absurdam sane, & ab cuiuslibet ingenio vel viribus alienam prouinciam innuere volumus: quod luculenter vno versu complexus est Horatius:

Optat ephippia bos piger, optat arare caballus.

Quod etiam Quintil. ex Epistolis ad Atticum tangit, ubi libro quinto inquit: Non nostrum onus, bos clitellas. Dixerat enim Cicero quinto ad Atticum libro: Clitellae boui sunt impositae, illa ne, non est nostrum onus, sed feramus, Sed ad nostra redeamus.

I V D A I.

IN Diuinis literis Iudaei, ut saepe dictum, hieroglyphice per bouem intelliguntur. Nam Hierosolymitanus Hesychius bouem eum accipit qui mandata tantum legis simpliciter obseruat, utpote quod bos sit laboris signum. Eucherius significationem ad omnes trahit, qui vitam laboribus exercent: & Mosaicum illud, Non alligabis os boui trituranti, interpretatur, ut neminem mercede sua fraudandum intelligat.

A P O S T O L I.

Apóstolos quoque per boues accipit, qui suscepto Christi iugo vniuersum terrarum orbem Euangelico vomere perarauerunt. Illud verò, Quasi bos ductus ad victimam, quod pro vecordia nonnulli dictum accipiunt, de Domino omnino intelligit, qui pro salute nostra eam quasi stultitiam suscepit. Ante fores templi ad abluendas ingrediendum manus lauacrum ahenum boues XII sustinebant, qui quidem frontibus tantum extabant, terga & posteriora occultabant. Per boues eo gestu hieroglyphice factos, Gregorius Pastores Ecclesiarum intelligit, quorum aperta & in propatulo proposita opera cernimus, sed quae ipsi clam faciant sentiuntque, Dei iudicium, non nostrum esse debet: id enim ait sibi velle, quod eorum lateant posteriora:

QVod verò pertinet ad vaccā, per hieroglyphicū eius Diuinæ literæ, vt idē tradit Bucherius, hominem vitij, quæ corporis sunt, plenū indicant, citato loco ex Psalmo, Inter vaccas populorū. Sed illud de vaccis foetis quas Palaestini ad trahendam arcam Domini sine rectore iunxerūt, vitulis earū intra caulas domi detentis, ita interpretatur: fideles quidem intelligi, qui tamen foris humanis affectibus torqueantur, illi alligati à recto tamē itinere non declinant, quia arcam Domini portāt, mandata quippe eius menti firmiter insidentia. Et idem alibi ad Valerianū: Tūc verē Bethsamis tēdimus, cum viā rectitudinis gradientes, ad vicinia erroris latera, etiāsi affectus pignorū auocēt, minimē declinamus.

P O D A G R O S V S.

SEd quid illud, quo ex bouillo pede podagrosū hominē significabāt? Bos enim præcipuē vngulis cum dolore articulorū laborat, quo quamuis non intereat, vngulas tamen interdum amittit, & pedes vehementer intumescunt; vnde fictū ab Ægyptijs, Tauri celestis pedem extra regionem suā in Æthiops expōrri, quorum & pedes, & articulōs esse tumori egregiē obnoxios, exploratum est: & in Italiam transgressos, paucissimos inuenias qui non articulorum vitio laborent.

A L A B O R I B V S Q V I E S.

Solutus porro bos, & præsepi redditus, partā à laboribus quietem ostendit: Quod antiquissimum Ægyptiorum hieroglyphicum Græci adagio profecuti sunt, βῆς ἰδί φωνῆ dicentes, cum exautoratū hominem, & donatū iam rude, ocioq; & tranquilliori vitæ restitutum significare voluerint, quia scilicet moris est ab laboribus boues ad præsepe sistere, atq; illis pabulū sumministrare, quāquam sunt qui proverbium ad mollioris vitæ significatum detorqueant, & ingenium à labore proclue ad libidinem ex hoc intelligi contendant. Sanē quidē Hebræi coniectores, cessationis & ignauitæ signū esse dicunt, cum quis dormientes tauros videre se per somnium vilis fuerit. Vt cunq; autem, XII illi maiores qui regnum à Sabaco Ægyptiorū rege relictum spontē moderandū suscepere, vt oneri magis quā honorī tantam regni curā sibi fuisse testarentur, in celebri illa pyramide, quam cōmune collegarū omnīū sepulcrū construxere, contignationē tecti, quæ vno constabat lapide, præsepibus adsculptis insigniūere, ad que scilicet tot laboribus exantlatis, tot curis abiectis & ablegatis, requieturi demū essent. Huic cōtrarium est, Bos sub iugo, de ijs qui perpetuo labore fatigantur. Quod verò nos ab Iesu asserti in libertatē censetur, id ita intelligendū, Iudæis impositum fuisse legis iugum tanquam seruis, vt quasi per vinculum ad præceptorum obedientiam traherentur, atq; ita Deo seruire discerent, & assueherent: præcipit enim lex, Non mœchiaberis, nō occides. An verò nos, quia sumus liberi, mœchandi licentia abutemur, & sicariā sine metu faciemus? nequaquam: imò nobis neq; quidē concupiscere, neq; vel irasci præceptū est. Arctiora igitur sunt iugi nostri vincula: at non ita, si rem rectē perpendamus. Nam lex imperatorie mandat, ne quid perperam agamus. Assertor noster præcidendas monet vitiorum causas, vt neq; quidem facere quicquā præter ius & fas in animū inducamus. Hæc enim est vera libertas, cum nosmetipsi spontē abijcimus vitiorū iugum, cum libidinum ergastula confringimus, & è malarum cogitationū voraginibus emergentes, vinculis omnibus expediti, in synceritatis liberos campos euadimus, abstinemusq; nō tanquā serui à flagitijs metu flagri, sed tanquā ingenui,

nui, piē sancteq; educati, sponte probi modestiq; filij, & quia patrem diligimus, omni studio, meditatione conatūq; monitis eius ita obtemperare contēdimus, vt ne cogitare quidem vllum velimus scelus. Boni enim qui sunt, nisi spontē boni sint, nullum ex bonitate sua præmiū assequuntur. Nam & Abraam et Enoch, Noë, & patrum pleriq; alij, sine legis seruitute Deo placuerunt. Lex verò tunc data est, cum seruili contumacia non modò Moysi non audire, sed ipsius etiam Dei, qui videntes eos atq; sentientes in libertatē ex Ægyptiorum oppresione asseruerat, mandata detrectare pertinacissimē ceperunt: & quæ plurima in hanc sententiā disputat Irenæus. Sed iam ad diuersorum deorum, quos sub bouilla imagine superstio antiqua coluit, conuertemur.

B V C E P H A L I.

PRætereundum autem non est, etiam si πέρειρον, bouilli capitis notam equis iniustam, illis ex signo dedisse nomen apud Thessalos, quippe vt Bucephali appellarentur: ita enim Gens eos vocabat equos ea nota insignitos, cuiusmodi fuit nominatissimus ille Bucephalus qui Alexandro Macedoni tam charus fuit. Falluntur autem qui putant equum eum à bouillo capite, vel à cornibus quibus animal id præditum fuisse dicitur, ita nuncupatum. Nam quod equi nonnulli apud Thessalos Bucephali vocetur, ostendit Aristophanes ἀργύρα. Quantæ verò commendationis essent equi Thessalici, vel Delphico probatur oraculo:

Thessalicus præstat somipes, mulierq; Lacana.

& quæ prosequitur Strabo:

I V P I T E R.

NEq; verò Græci tantum mutauit in bouem Iouem cōfinxerūt, verum etiam Ægyptij Iouem illum suū, qui & Osiris, & Pater, & Iustus, & Dux, & Rex, & Consultor in sacris eorū literis appellatur, per bouē indicabant, eumq; Apim cognominauerunt. Quem quidem tanto profecuti sunt cultu, vt ingentia super eo volumina scripta fuerint à plerisq;: eoq; vanitatis progressum, vt eum boue alioqui sterili genitum prædicarent. Bouem namq; fulgure afflatam fieri grauidam, eoq; conceptu Apim nasci, persuasum habuere: de quo quidem cum nulla sit magis decantata fabula, consulto ego illam præteribo, si modò signa tantum, quibus Apis insignitus esset, indicauero. Toto is corpore niger erat, in fronte candorē quadræ præ se ferebat, in tergo effigiem aquilæ, cantharum in palato, duplices in cauda pilos: qui verò multis locis sculptus visitur, Lunæ etiam speciem in latere gestat, vt in palatio quodam Romæ apud D. Marcelli ædem. Atque hic ille est Apis quem Hebræi, Moysē in monte morā trahente, sibi Deum conflauere, eam secuti consuetudinem, quam in Ægypto esse conspexerant.

D I A N A.

INuenies etiam Dianam, quam Tauri Scythica gens colunt, Taurionem appellari: Tauris enim eam opitulari putant. Eadem etiam ταυροπόλος dicitur, vt apud Apollodorum: & à cornuum figura ταυροπόλος: ταυρά verò apud Taurios. Cur verò ταυροπόλος vocaretur, varia est opinio: dicunt enim alij, ὅτι ὡς ταυρος ποδὶσσι πένται: alij, quia Taurum à Neptuno in Hippolytum immisum cestro affixo per vniuersam terram exagitauerit. Alij dicunt Iphigenia cum è Scythia in Africam aufugisset, Deaq; simulacrum dicasset, ταυροπόλον Dianam appellatam, propterea quod è Tauris populis eò allata esset. Alij nōmen ex historia ea desumptum putant, quod Nicander ait taurum à Diana suppositum loco Iphigeniæ, cum eam in Aulide Græci essent immolaturi: quamuis Phanodemus vte-

fam eam fuisse dicat, plerique verò ceruam, tanta fuit in ea superstitione varie-
tas, & inconstantia.

P A L L A S.

Quin & Pallas *παιροπλά* dicta, & apud Andrios *παιροπλάς*. Nam cum Anthro-
pius Taurum Agamemnoni & Menelao dedisset, iussit ut ubi taurus è nauì
prosilisset, ibi Mineruæ simulacrum erigerent: ita enim numen conciliari pos-
se, prosperamq; illis nauigationem futurã. Accidit autem ut taurus is in Andriũ
insulam exiliret: memores ergo præcepti reges, statuã erigendam curauerunt, quæ
postea id cognomenti Mineruæ dederit.

B A C C H V S.

Et Bacchus, ut superius dictũ, in tauri nuncupationẽ venit, quem *παιροφάγος*
veteres appellauerunt, propterea quòd, ut Sophocles autor est, qui Dithyrã-
bum vicisset, bouem assequebatur præmium, veluti Tragici olim hircus debe-
batur. Aristophanes tamẽ nomẽ id in Cratini contumeliam detorquet, quasi e-
brium insimularet. Apud Athenæum legere est, Bacchum tauro & pardali esse
similem, ob ebrisorum violentiam: vinosam enim esse pardalim, loco suo posi-
tum. Lycophron eum omnino taurum vocat, Poëtæ Draconem Tauri patrem
canũt, per illum Iouem, per hunc Bacchum intelligentes. Sed ut ad Apim reuer-
tamur, is in ciuitate Memphi Solis instar excipiebatur, & apud Heliopolim tau-
rus Soli sacer erat, quẽ Neriton appellabãt. Illud verò fabulosum iudico, quòd
Hermiti oppido tradunt fuisse taurum, qui maculas per singulas diei horas per-
mutaret: de quo Macrobius. Verũ hoc nihil ad hieroglyphica.

B I T H O N I S R O B V R.

Qui verò taurus humanis humeris gestatus Argis visebatur, Bithonis factũ
indicabat, qui suo fretus robore, dum Argiui Ioui sacrificarent taurũ in hu-
meros sustulisse fertur: summum enim virium experimentum apud veteres erat
tauris robore præstare. Hinc Milo apud Theocritum celebratus, qui taurũ pe-
de arreptum ad amicam traxerit. Hinc Busiridis nomẽ, quòd duos solus boues
quaquã vellet traheret. Fuit verò is Ægypti rex, quem Poëtæ crudelitatis in hu-
manum genus atrocissimæ notauerunt. In Seleuci autem numis & taurus & ali-
bi tantũ cornua spectantur, quippe quòd is Alexandro sacrificaturo, syluestre
taurum è vinculis elapsum ambabus tenuit. In eius statuis videas nonnunquam
cornua superaddita.

P I E T A S.

In antiquis operibus iuuenes duo subiecti iugo, currum trahere conspiciẽ-
bantur, erant hi Bithon & Cleobes fratres. Hieroglyphicum id eorum indica-
bat pietatem, qui matrem currui impositam ad Iunonis templum vexerint. Hi-
storiam & Pausanias & alij tradidẽre.

V E L O C I T A S N E G O T I O R V M.

Dvo verò tauri inter se pugnare per nocturnam imaginem visi, negotiorũ
velocitatem prælagire dicuntur, ut Hebraicæ quædam somniorum inter-
pretationes prodiderunt. Astronomi eum furij agendum dicũt, cui decimus
octauus tauri gradus nascenti affulserit: eaq; de causa locũ eum tauris duobus
se se cornu petentibus signatum veteres volũere.

D I S E R T A P R O L E S.

Hebraei verò iuniores cornupetam taurum per somnium imaginari, indicũ
esse dicunt disertissimæ prolis suscipiendæ: quòd fortè spectat Virgilianum
illud, taurum Pollioni pascendum:

Iam

A *Iam cornu petat, & pedibus qui spargat arenam,*
propterea quòd noua ille carmina faciat, qui quidem sunt ingeniorum scetus,
& *παιροφάγος* & hoc addam (quãuis nõ sum nescius, quid Grammatici super lectu-
tione quæ noua est, disputent) dici tamen posse Virgilium ad Pindariũ illud
respexisse, quòd Olympijs habetur Epharmosto:
αἰνὸν δὲ πολυαἰδὸν μὲν οἶνον, αἰὲν δὲ δῖον ἔρωτον νεωτέρων.

Vinum quippe à vetustate commendare congruum esse: à nouitate autem poe-
mata. Flores enim pro recenti re positum aiunt interpretes.

O C C V L T V M C O N S I L I V M.

A pud Romanos signa militaria, alia vocalia, alia muta dicebantur. Vocalia
quæ Imperator tribunis, tribuni mox ordinibus dabant, ut scilicet aut no-
ctu, aut in peragendis vigilijs, aut explorationibus obẽundis, ac in ipsa quoq;
interdum acie, cum tumultu omnia cõfusa essent, ipsi se vicissim nõscitarent. Mu-
ta varijs animalium figuris elaborata præferabantur, sed suũ quæq; significatũ
habebant, quippe ut vnũ exempli causa ponam, Minotauri effigies tunc ex-
tollebatur, cum secretò & tacite rem gerẽdam admõnẽbantur: ostendebat enim
hieroglyphicum id, consilia ducum non minũs occulta esse debere, quã fuerit
Minotauri sedes, quippe Labyrinthus. Hinc ille sapiens videlicet eorum Imper-
ator Q. Cecilius Metellus Macedonicus, percontantibus tribunis quõnam
exercitum huc illuc agitare: Si putarem, respõdit, tunicam meam meorum esse
consiliorum consciam, eam actutum absinderem, combureremq;. Tutissimum
enim (ait Vegetius) in expeditionibus creditur, faciendã nesciri.

V I C T O R I A.

Mactatus autem bos, quales vbiq; locorum conspiciuntur, victoriæ pluri-
mum, partiq; triumphis signum erat, præsertim apud Romanos, vnde lu-
uenalis huiusmodi significato,

Duc in Capitolia magnum, cretatũq; bouem.

Id verò obseruatione dignum est, quòd Spartiatæ in hoc sacrificij genere, diuer-
sam à Romanis rationem secuti sunt. Nam cum Romani, victoria per hostium
cædes parta, bouem sacrificare cõsueffent: cum verò sine pugna & sanguine re-
rum potiti essent, ouem immolare: hi contra in victoria pacata taurum sacrificã-
bant: si verò pugnando vicissent, gallum: quando quidem ampliora, magisq;
homine digna, quæ ratione atq; prudentia, quã quæ vi atq; corporis tantũ
fortitudine confecta essent, iudicabant.

L V C A S E V A N G E L I S T A.

Et quoniam multa sunt quæ de pietatis nostræ institutis ad hanc faciũt do-
ctrinam, quæ Christianorũ cõuentus sanctionibus suis per imagines expri-
menda concessere, ea nequaquã dissimulanda sunt: cuiusmodi ea est quæ per a-
latum bouẽ Lucã Euangelij scriptorẽ ostendit: siue propter eam ipsam tauri cõ-
tinentiam atq; temperantiã, qua de facta est superius mentio, cum Lucas ipse ca-
stissimus ab ineunte ætate, ut fertur, fuerit, omnẽq; vitã egerit in corruptus, im-
maculatus, sine vxore, sine libèris, in cœlibatu perseverãs, nullũ vnquã veneris
vsum nouerit: siue propterea, quòd per vituli mysticũ vultũ, Christũ nobis præ-
dicat immolatũ, quẽ Dauid super altare predicat imponendum: atq; mansuetu-
dinem, quã præ se tulit Deus homo factus, testimoniũ suo literarũ monumen-
tis illustratam posteritati commendauit: siue quòd à sacrificijs, vel à sacerdotiũ
sumat, ut ait Bucherius, operis exordiũ, ita enim scribit: Fuit in diebus Herodis
sacerdos nomine Zachãrias: quã interpretationem admittit etiam Irenæus.

Quantum verò pertinet ad animalis istius mansuetudinem, Lucretius poeta ita causas eius reddidit:

*At natura bouum placido magis aere viuit,
Nec nimis irai sax inquam subdita percut,
Fumida suffundens caeca caliginis umbras,
Nec gelidi torpet telis perfixa pavoris,
Inter virosq; sita est, cernosq; leones.*

Paulò uerò antè, cum de varietate animi loqueretur, mansuetudinem hanc in aëreis corporibus esse cotenderat: & quia causas reddiderat, cur leo indignabundus esset, cur ceruus timidus; non immemor naturam humanam rerum omnium species amplexari, sic subdit:

*Sic hominum genus est, quamuis doctrina politos
Constituatur pariter quosdam, tamen illa relinquit
Naturam cuiusq; animi vestigia prima,
Nec radicitus euelli mala posse putandum est,
Qua procliuus hic iras decurrat in acres,
Ille metu citius paulo tentetur, at ille
Tertius accipiat quadam clementius aequo:
Inq; alijs rebus multum differre necesse est
Naturas hominum varias, moresq; sequaces.*

Prout verò varijs affectibus mouetur homo, ad eius animalis bruti naturam comparatur cui per eam sit assimilis: nam in brutis simplices plurimum sunt naturae, ut initio diximus.

F E R O C I T A S E V I T A N D A.

Quam diuersum autem illud est, quod mansuetudinem ex boue picto significantes, ferocitatè itidem & furibundam petulantiam per taurum indicabāt, ubi sceni fasciculum cornibus alligassent: recepta sunt haec iam apud omnes, vnde dixerit Horatius:

Fenum habet in cornu, longè fuge.

Psalmodographus noster eodem utitur dictorio, dum Psalmo 44 dicit: Cum nobis aderas inimicos nostros cornupetebamus: μεγατιοιου enim habet Graecus codex, proq; valida & victrici pugna Theologi cōmentatur. Et vbi Ecclesiastici capitale legas: Cauendum ne animos, veluti taurus, extollamus. Quod verò attinet ad scenū, id ideo factitari solitū, ait Plutarchus, ut ferocitatè lasciuiaq; ex nimia pabuli vbertate resultare admoneremur. Dictoriū verò celebritatem accepisse à Siciuo quodā, proditur, qui cum effusissima dicacitate omnes carperet, vni M. Crasso parcerè compertus est, curq; vni illi parceret, interrogatus, scenū eum in cornu gestare respondit. Sanè Romanis nios fuit cornupetarū boū cornua sceno circumligare, quò obuiam prodeuntes admonerent ab illo cauendū. Eo figmento Hesiodus populi uoros (liceat ita mihi δημοφιλους Graecū vocabulū Latinū facere) nūcupauit, qui quidem diuitiarū opulentia lasciuientes reliquos impeterent, ac proculcarent. Est & talè aliquid apud Sophoclem, & Solonis ad hoc dictum haudquaquam aspernandū. Sed illud potius afferamus, quod Psalmo XXII scriptum, Circudederunt me vituli multi, tauri pingues obsederunt me: vbi interpretes per vitulos plebeā ludæorū multitudinem intelligūt, lasciuientem quippe, solutamq; iuuentutem omni prorsus regula carentem: per tau-

ros verò Pontifices, Scribas, & Seniores, propter etatem nimirum, & praerogatiuam, qua ceteris antestabāt, pingues appellati: quia multis Dei donis antè alios omnes fruebantur. Nam & alibi Moyses in hanc sententiam futura longè prauidens: Comedit, inquit, Iacob, & impletus est, & recalcitrauit dilectus: pinguedine & carne distentus est & obductus, et dereliquit Deum factorem suum. Eodem modo accipiunt Theologi dictum Psalmo LXVIII. Taurorum congregationem, Pontifices & Scribas, & reliquos Iudeorum Principes intelligendo, qui & temerarij, & cornupetae essent, Christumq; & Apostolos ferociter incessuri forent. Minime verò loco hoc praetereundū est, qd Theologi nostri Iacobis praediuationem de Iosippo, Tauri decor eius, transferunt ad Christū: Taurus quidem ob vitancq; dispositionem, alius ferus vt iudex, alius mansuetus vt assertor, qui generi humano salutem dedit; cuius cornua essent crucis extrema. Nam & de parte nauis antenna, dictum inuenimus;

Cornua velatarum obuertimus antennarum.

Hac autem virtute crucis, & hoc more cornutus, ait Tertullianus, vniuersas gentes etiam nū ventilat, per fidem auferens à terra in caelum, & tunc ventilabit per iudicium, deiciens de caelo in terrā. Vbi etiam de Simeone & Leui loquitur: In concupiscentia sua subneruauerunt taurum, de Christo identidem intelligi volunt, cuius neruos sacerdotes praecipue, clauis suffigendos curauerunt.

PIERIVS VALERIANVS AD PETRVM VICTORIVM, DE IIS QVAE PER EQVVM SIGNIFICANTVR EX SACRIS AEGYPTIORVM LITERIS.

UPERES Petre Victorij, vt ex amicis nonnullis intellexi, qua ratione modoq; hieroglyphica Leonis, Elephantij, & id genus animalium plurimorum explicuisse me accepisti, qua fuerint Equi quoq; significata apud eosdem Aegyptios tibi describi. Verum scias pauca ea esse quae super equo Sacerdotes illi tradiderint: quippe qui animal id vt profanum aspernabatur: neq; enim Sacerdoti licebat equo vehi. Sedenim Graeci Latiniq; neq; non Hebraei, multa super eo scitu dignissima memoria prodiderunt, quae hoc explicabimus Commentario. Praeter enim id quod obsequi tibi incumdisimum existimabam, inuitauit me ad huiusmodi lucubrationem animalis ipsius dignitas, vigor, & natura eius spectatissima quadam excellentia. Non enim ex eo genere est, quod parui facere debeamus, cum tot ex equo humano generi commoditates obuenant, siue domesticis, siue publicis sit vsibus adhibendus. Sed frustra hic equum laudare aggredior, cum super eo tam multa, tam praecleara toto passim Commentario reperiantur: quae qualia nam sint, hinc iam, vt instituiamus, dicere incipiamus.

DRIMVM verò omnium equi hieroglyphicū est, belli signum esse, clarissimo Virgilij testimonio, dicentis, *Bello armantur equi, bellum hæc arma mimantur.*

Et duellicam equorum prolem Lutretius appellat. Idem hoc intellexisse Ægyptios didicimus ex Plutarcho, quod & in Leone tetigimus; Horum quippe post obitum apparuisse Osiridi, quem multarum rerum vsus edocuerit, præcipueq; quod animal bello utilius esset sciscitanti, equum ei negotio maxime cōmodum, responderit. Cumq; Osiris Leonem præstare arbitraretur, respondisse Horum: Possē quidem eum auxilio esse, verum vbi semel fugam arripisset, irrevocabilem abire, cum alio qui bellatori necesse esset nonnunquam cedere, nonnunquam ex inclinata iam acie rursus hostes aggredi, proq; loco & tempore Fortune sese imperijs accommodare; idcircoq; equum omnibus his officijs omnino magis officiosum esse, vnde Xenophon tertio de Græcorū reditu: Vna, ait, equites re præstant, quod in fuga certius est illis subsidiū. Aristoteles Ethicis, virtutem in equo eam præcipue laudat, qua sit ad currendum portandumq; hominem idoneus, & ad inuadendum expectandumq; hostem minimè formidolosus. Galenus de Partibus, præualidum ait animal & generosum, cum *λογέον* dicit, *καὶ τὸ ἄθρονον*. Hinc illud apud Maronem,

Generosus pullus in armis.

P V G N A C I T A S.

NEcq; temerè Vespas *ἱερόλυφικὸς* ex equino cadauere significari tradiderunt Ægyptij; imò non temerè esse dixerunt, quod ex corrupto eius cadauere vespæ progeneretur. Hoc enim tantum apud Horum super equo reperias, & peruulgatus apud omnes versus fertur:

Ἰπποὶ μὲν σφραγῶν γενεαί: περὶ δὲ μέλισσων.

Nam culices ab equi, sed apes ab origine tauri.

Diligentes enim rerū naturalium obseruatores ex bouillo occipitis cerebro apes gigni tradidere: ex asini cerebro crabrones, uti ex equo vespas, atq; ex humano cadauere serpentem. Non tamen hæc simpliciter vespæ intelligendum, sed quod per vespam identidem soliti essent significare: per cuius hieroglyphicum pugnacitatem & infestum aduersus hostes ingenium ostendebant, de qua inter insecta loco suo disseruimus.

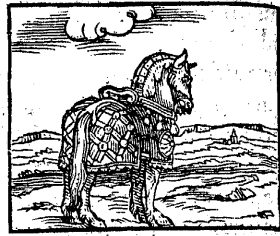
G E L E R I T A S.

AD hæc celeritatis indicium est equus; quodq; apud Lutretium Fortis equi uis legit, Marcellus celeris exponit: eoq; spectare volunt Virgilianū illud,

Quidnam egregium si femina forti Fidis equo?

vbi Arruns Camillam equi pernicitate fretam, non virtute sua strenuā inculat. Multa verò inuenias apud rerum scriptores super equorum pernicitate, sed id ego tantum memorabo, quod Alanis à Probo Imper. deuictis, equus in præda repertus est, qui, ut captiui attestabantur, centum ad diem passuum millia decurreret, perq; octo vel decem dies vigore minimè fracto perduraret. Sedenim eam

B E L L V M.

V E S P A E.

Ain militaribus equis fugacitatem imperator ipse contempsit, repudiatumq; fugituo militi potius quam forti conuenire iudicauit, *ἰπποδωμῶν* Nympham apud Hesiodum inuenias, quod nomen ob velocitatem effictum autumant interpretes; vim quippe aquarum eam intelligentes, qua nauigia cursu celerrimo rapiuntur. Quicq; Neptuno adpinguntur equi, pernicis eiusdem cursus indices habentur, qui maritima sit nauigatione. Naues enim equorum curruumq; vsus affatim suggerunt: vnde & equos & currum Neptuno videmus attributos: nam is apud Maronem,

Flestit equos curruq; volans dat lora secundo.

Iam & prouerbiū à Cicerone vsurpatū super celeritate, tum equis tum velis, ad Quint. Frat. Sic ego te sæpe excitante cursu, corrigam tarditatē tuam tum equis tum velis. De omni verò conatu adhibito, Officijs: Cum his velis equisq; decertandum est. Astronomi vndecimo Virginis gradu equum admouent ad hominis velocitatē indicandā, qui cum eo sit gradui lucem auspicatus. Adpingebatur verò Neptuno equus anteriore parte figura sua, posteriore verò effigie piscis, qui caudā in spiram replicaret: quod & veteres sculpturæ passim & pleriq; Galieni numi palam faciūt, in quibus inscriptio est, **NEPTVNO CONS. AVG.** Nota præterea est fabula, in Deorum concilio pro imponendo Athenis nomine, percussa à Neptuno petra exiit se ferum. Nam & interpres Pindari rem tangit huiusmodi. Passim verò apud veteres Neptunus Equestris dicitur. Aitū in super, primo illi equo quem Neptunus protulit Scyphio nomen fuisse: adeo sibi concors in nugis tota Græcia semper fuit, vt nulla sit tam absurda fabula, que aliquo assertionis testimonio careat. Quodq; fictum à Poëtis est, Saturnum in equum versum, quem tunc etiam pernicitate insignem canunt, uti Maro,

Pernix Saturnus et altum Pelion hinnitu fugiens impleuit equino.

quidam ex Astronomis ad astri velocitatem figmentum referunt, cum amplissima cæli spatia diurno motu velocissimè transcurrat, si quanto distet interuallo, quamq; magno circuitu supra planetas reliquos feratur considerauerimus: quamuis altero motu, quem hi naturalem dicunt, tardissimus planetarum omnium videatur. Ab huiusmodi pernicitate Abacuntis prophætæ dictum, Quia ascendes super equos tuos, Theologi de Apostolis prædictum volunt, vnde repentina salus esset omnibus pijs prouentura. Et vnus sanè celeritatis ergo Virgilianus Aneas præmia prima proponit, equum insignem phaleris, ei qui pedum cursu primus metam attigerit. Et in numismatis, nunc equus currens, nunc ipse Pegasus alis adiectis culus, summa rem alacritate gestam ostendit.

S O L.

Alias verò alatus equus Soli etiam attribuitur. Nam in Galieni numis alatus equus est cum inscriptione, **SOLI CONS. AVG.** In numo verò **Q. TITI** in quo Pegasus, quasi nō satis ex eo expressa esset celeritas, qua in obediendis Reipub. negotijs vsus fuerat, barbato eius capiti ex altero latere cuso addite alæ, cuiusmodi specie Mercurius aliquot in veterum monumentis cōspicitur insignitus. Non desunt verò qui Pegasus in monetis etiā Corinthiorum fuisse tradant, quæ Eubolus, Anchise, *ἡ πάλαιος πῶλον* appellarit. Porro Pindarus Bellerophontem eo inuectum Pegaso, frænū aureum dono à Pallade per somniū accepisse commemorat, vnde postea in frænanorum equorum vsus ad posteros emanarit: eoq; monumento voluerint Corinthij rei memoriam testatam. Maro autem noster fræna Lapitharum inuentum tradit eo Georgicon loco,

Galieni numisma.

*Fræna Pelethronij Lapithæ, gyrosq; dedere
Impositi dorso, atq; equitem docuere sub armis
Insultare solo, & gressus glomerare superbos.*

Sunt & qui Centauros in hoc eodem accipiant significato: quodq; illi pubetenus humana forma, reliquū equina fingantur, vitę nostrę terminū pernici cursu occupari significare putent, propterea quod mira lapsi lubricitate incauti semper arripimur. Nul lus enim tam senex, qui se annum adhuc non speret superaturū. Sedenim Centauro alibi erit locus suus.

Non sum verò nescius, autores esse, qui Pegasum, qualem quippe passim in Hadriani & L. Pap. Curforis, & aliorum quorundam numis aspiciamus, famę potius quàm celeritatis indicium esse cõtendant. Nascitur is ex Medusę cæde; siquidem virtus cum terrorem amputauerit, famam generat. Terrores & admirationis hieroglyphicum esse Medusę caput, ostendimus in Serpente, cum de Domitiani gestamine loqueremur, Fama autem vbi primū genita per hominum ora incipit volitare, Musarum excitat fontem in Parnasso, quippe quod illustrium virorum præclara facinora vatibus scribendi fugerunt argumentum. Quod verò in Papirio à re ipsa etiam cognomento Curforis honestato, ex Pegaso alacritatem & festinantiam hominis significari dixeramus, capreę insuper fugacis spoliū & fulmen & sagitta, quę in eodem spectantur numo, ad nostrum faciunt intellectum.

PROFUGVS.

Sed quoniam esse video qui Persea quoq; Pegaso inuectū putent, examinandus est apud Hesiodū locus, Scuto Herculis, vbi *Ἰμρότα πέγους* à poëta dicitur: quo loco Commentatores aiunt, animaduertendum *Ἰμρότα* profugū significare: eamq; esse glossographorum interpretationem. Auus enim Acrisius Persea domo expulit, quem minimè moris est vsquam equitem inducere, sed talaribus à Mercurio acceptis præditum aëra perfulcare: de quo sic Ouidius:

*Pennis ligat ille resumptis
Parte ab vtraq; pedes, teloq; accingitur vnco,
Et liquidum motis talaribus aera findit.*

Vnde etiam Catullo pinnipes appellatur. Eodem modo apud Homerum inuenies Hippotam Nestorem, pro profugo, vt vetustiores grammatici interpretantur eo *Ἰμρότα* loco:

τοῖς δὲ καὶ μετέωρε πέγλυσι Ἰμρότα Νέστωρ.

His inde Gerenius exul Nestor ait. Talemq; recitant fabulam: Herculem Pylo bellum intulisse, propterea quod Neleus eum à cæde Iphiti purgare recusasset. Tum etiam propter filiorū eius insolentiam, qui cum XII. essent, eo freti numero præclara omnia sibi pollicebantur. Diu verò bellum protractū, neq; quādiu Periclymenus, vnus ex ipsius Nelei filijs vixit, vrbs vnquā capi potuit: postea verò quā is mutatus in Apem Herculano currui explorator infedit, summonente prodētēq; Pallade extinctus est ab Hercule: capta itidem euerfactq; Pylos

HVMANAE VITAE
lubricitas.

FAMA.

Alos est, vndecimq; Nestoris fratres interempti. Sedenim Nestor prius emissus fuerat ad Gerenios vbi educaretur, qui solus superstes in patriā inde restitutus est, & ab educationis loco Gerenius ab effugio verò, quo saluatus est, Hippota.

FRÆNATA FEROCITAS.

Vulgatissimum illud est argumentum, hominem feroci inuictōq; animo, imperio tamen & rationi obsequentem, hieroglyphicè per frenatum equū significari. Hinc Panætius apud Cic. Africanum solitum ait dicere, vt equos propter crebras contentiones præliorum ferocitate exultantes domitoribus tradere soleant, vt his facilioribus vti possint: sic homines secundis rebus effrænatos sibiq; præfidentes, tanquam in gyrum rationis & doctrinæ duci oportere. Animal nimirum ferox atq; magnānimū, quod leges tamen subiit, nec frænū depulit ore, vt ait Horatius, de equo qui hominis opem implorauit, seq; frænari sit passus. Et Maro:

*Sed tamen idem olim curru succedere sueti
Quadrupes, & fræna iugo concordia ferre.*

In huiusmodi sententiam est Scipionis dictum non incelebre. Quum Romani contra Antiochum iam in Asiam traicissent, isq; legatos demum de pace misisset ad Scipionem, respondit is: Id prius factum oportuit, non postquam & frænū & fessorem accepisset. Sed illud quoq; animaduertendum est, de Carthaginis portento, quod murorum fundamenta fodientibus oblatum est: quippe vt apud Maronem, caput acris equi, hinc gentem fore bello egregiā præmonstratum. Quod verò subiungit, Facilem victū, nō de bouillo capite, vt Seruius, sed de ipso eodem equino intelligendū, cuius ostenti ea sit interpretatio, vt facilem victū per secula gentem, facilem quæ tandem vinceretur, exponamus: hoc enim magis ad Virgilianā accedit sententiam, quamuis in Tauri cōmentariō Seruianum intellectum illustrare conati sumus. Coniectores verò, vt eò redeam, eos qui se caput equinum, vel caninum, vel asininum habere somniarunt, in seruitutem vel id genus ærumnas dedendos esse suspicantur. Sunt enim tria hæc animalia seruituti mirum in modum obnoxia. Addam & illud eorundem Onirocritarum interpretamentum, quo visum aiunt in somnis equum qui se portet, polliceri, vt amica amantis imperio facile sit subiicienda, morigeratq; in posterū futura. Nam de pullo indomito pro puella adhuc intacta, Anacreontis carmina paulò inferius loco suo recitabuntur. In Diuinis literis, vbi Elisæus motem auxiliariibus equitibus plenum per adaperos pueri oculos cōspexit, quosq; vates Abachus Domini equos, & equitatus nominat, animas intelligit Adamantius, quæ frænū disciplinæ sanctioris accipiunt, iugumq; suauitatis, quæ ab ipso Domino proficiscitur, portant, eiusq; spiritu regi patiuntur. Beatasq; illas appellat, quæ dorsum curuauerē suū, vt dorso verbum Dei fessorē accipiāt: cuius frænā patiantur. & quoquoersum ille impulerit iter arripiant: eius deniq; habenis moderati, nō ex libidine sua, sed tanti fessoris arbitrio flectantur, cursum ineant, & consistant. Eucherius sanè inueniri ait in Diuinis literis equum pro viro sanctitate prædito ponit: eoque spectare Abachuntis illud alibi dictum, Qui ascendes super equos tuos. Sanè Græci Palladi nomen ab equo domito inditū tradunt: & vt supra diximus, apud Pindarū legas frænū Corinthi ab ea inuētum, & Pelopi dono datum: & in Illij capturā instar montis equum Græci Palladi deditur. Hoc verò significat, ferocitatem omnem doctrina molliri atq; cicurari, quod ita luculenter Horatius expressit:

*Nemo adeo ferus est, ut non mitescere possit:
Si modo cultura patientem commodet aurem.*

I M P E R I V M.

IN augurali verò disciplina, equos imperij significatum sæpe fuisse, comperi-
mus, ut qui apud C. Iulium Cæsarem natus est, humanis propè pedibus, un-
gulis scilicet in digitorum modum subsissis. Ei enim orbis terræ imperium por-
tendi, Aruspices respondere, apud quem equus huiusmodi esset editus. Eum
itaque Cæsar magna aluit cura, nec patientem fessoris alterius primus ascendit.
Cuius etiam instar pro æde Veneris genetricis dedicauit: quamuis prodigia re-
liqua ita despectui semper habuerit, ut ab incepto nunquam villo, prodigijs quã-
tumlibet aduersis absterritus aut retardatus sit. Sedenim eadem animalis spe-
cies quæ imperiũ illi prælaguerat, eadem inquam & mortem præmonstrauit.
Siquidem equorum greges, quos in traiciendo Rubicone consecrauerat, ac va-
gos sine custode dimiserat, paulò antea quam occisus esset comperiit pertinacis-
simè pabulo abstinere, vbertimque flere. Eo porro affectu equi plerique in domi-
nos sunt, ut eos interemptos lugeant, inquit Plinius, lachrymasque interdum desi-
derio fundant. Vnde non in scite de Pallante Virgilius:

*Post bellator equus positus insignibus Aethon
It lachrymans guttisque humectat grandibus ora.*

Ad huius imitationem non minori forsitan affectu alterius equi amorem in do-
minum Sillius Italicus ita decantat:

*Agnouit sonipes, arreclisq; auribus acrem
Hinnitum effundens sternit tellure Vagesum,
Quem tunc capriuo portabat in agmina dorso:
Hinc rapidum glomerans cursum per lubrica pinguis
Stante cruore soli, & mutilata cadauera cæde
Euolat, ac domini consistit in ora iacentis:
Inde inclinatus collum summissus & armos,
De more inflexis præbebat scandere terga
Cruribus, ac proprio quodam trepidabat amore.*

Sed ut ad portenta reuertamur, illud memoriæ proditum est, quemadmodum Ne-
ro asturconè, quo maximè delectabatur, posteriore corporis parte in simiæ spe-
ciem abiisse per quietè videre visus, ac tantum capite integro hinnitus edere ca-
noros, ostento fuit quod illa equi ferocitas in simiæ ludibrium esset abitura. De-
dit & Aelio Pertinaci feroci viro, qui post sublatum Commodum imperium arripuit,
inuadendi regni signum equus. Nam ea qua natus est hora, equus pullus in te-
gulas ascendit, atque ibi breui temporis spacio comoratus, simul & decidit & ex-
pirauit. Quod quidem huic in Villa Martis genito, & ad bellica negotia nato, fu-
tura sublimitatis, quamuis breui duraturæ, augurium fuit.

A L A B O R I B V S Q V I E S.

*Equi in Ner-
ue numis.*

Quid verò soluti, pascentesque in Neruæ numis equi sibi velint, causæ ibidem
literæ declarant, in hunc scilicet modum: VEHICVLATIONE ITAL.
REMISSA. quod nonnulli referunt ad argumentum illud quod in Boue ad
præsepe tractauimus. Sed accipiendum potius de tributo quod Italia omnis in
vehiculationes exoluebat, ut & Magistratum sarcinæ, & exercituum, & alia
huiusmodi publica transportarentur: quod tributi genus Neruæ uti onerosum
nimis Italiæ remiserit vniuersæ: qua de sententia plura dicerem, nisi doctissi-
mus

Amus planè vir Fab. Vigil Spoletanus rem exactissimè pertractasset.

I T A L I A.

Sunt qui putent equos in hoc numo Italiam significare, eoque adducuntur ar-
gumento, quod in argenteo numo & aliquot æreis obseruatur caput equi
fracti cum inscriptione ROMA. Ab eius occipito sceptrum, in cuius summa par-
te caput itidè equi videatur: ab altera parte, Roma ipsa galeata, uti mos est. Alij
numi sunt cum equinis capitibus ab utraque parte singulis, cum inscriptione
ROMA. Sedenim cum equum ipsum multifariam in Latinorum & Græcorum
numis obseruauerim, neque Italiam neque aliam quampiam prouinciam, regio-
nemue, aut ciuitatè significare cõtenderim, sed aut bellum, aut itinerationem, aut
decurtionem, ut in Neronianis plerisque; aut velocitatem, ut in Papirianis: & al-
lia prout locis suis expliçantur.

M A V R E T A N I A.

Nisi qui (si videant in Hadriani numo equum à pedite rectum cum inscri-
ptione MAURETANIA, ita enim scriptum per E secunda syllaba) intelli-
gere velint prouinciam eam in ditionem acceptam, vel quid huiusmodi. Sanè
aliquot ex huiusmodi numis vna in parte caput habent Hadriani, ab altera e-
quum, quem mulier duobus armata faucibus ducat: quod nimirum indicat genus
id bellandi, quo plurimum vititur ea prouincia.

M A V R I F E R O C E S.

Quin posterioribus etiam sæculis militares quidam ordines, qui sub equitum
magistro militabant, dimidiis rutili coloris equos duos in alba parma sese
quodammodo laceffentes, orbe viridi, cuius luteus erat umbilicus, interposito,
præferabant, ipsique MAURIFEROSES appellabantur. Quod verò aliqui ex
numis Italiam per equum significari crediderint, fortè suspicati sunt ex eo numo
qui equum exultantem habet, flore quodam supernè sito: ab cuius altero latere
inscriptio est, ROMANOR.

E Q V I C T O R I A.

Cur verò potius non putemus numum hunc in rei gestæ monumentum
cessè eum? quia bello Punico, quod cum Hannibale gestum est, cõperint
aliquando Romani etiã equis superiores esse, cum prius robur eorum omne in le-
gionibus consisteret: hos enim ille supernè additus, principium atque spem bonæ
frugis indicat. Sanè Virgilius rem tantam haudquaquam reliquit indictam, cum
de Marcelli laudibus ita cecinit:

*Hic rem Romanam magno trepidante tumultu
Sistet, equis sternet Pænos.*

At in Cephalæniarum etiam numis equus signari solitus, cuius rei mentio apud
Plutarchum. Apud Smyrænos Fortunæ simulacrum fuit à Bupalò quodam
probo sanè viro factum, in cuius capite pullus equinus insidebat, & Amaltheæ
cornu manum implebat, de quo apud Pausaniam Messenicis.

S Y R A C V S A N I.

Vtebantur & Syracusanæ equi nota. Nam Atheniensibus illis qui apud Sy-
racusas capti Niciana clade pro seruis veniére sub hasta, frons equi chara-
ctère inusta est. In aliquot eorum numis equus & fessor habetur cum inscri-
ptione IEPHONOS, quod nimirum eius in equestri militia, sed præcipuam in
certaminibus gloriam ostendit, quem ea de causa tot laudibus Pindarus poë-
ta immortalitati consecrauit. Aliæ quoque Respub, atque alij plerique Princi-

pes equi signo vsi sunt, vt nihil deniq; priuatum videam, quod ad Italiã spectet.

T A R E N T I N I.

Quinetiam in numo, cuius inscriptio ΤΑΡΑΣ, eques etiam iaculator inspicitur, ob equestrem scilicet militiam, quam egregie Tarentini sunt exercere soliti: vnde apud Græcos, Tarentinos ordines inuenias ex equitibus huiusmodi constitutos: & ταρσίνον verbum, eo se militiæ genere exercere.

S A G I T T A R I I S E N I O R E S O R I E N T A L E S.

Equi verò duo dimidiati coloris lutei, in cæruleo clypeo, quem ruber circulus ambibat, auersi profluentes à centro, quod luteum in medio rubræ pelte, pro vmbilicò appositum erat, ita vt ab ipsa pelte trames coloris eiusdem ad rubrum vsq; ambitum protenderetur, eius ordinis erat insignis, qui S A G I T T A R I I S E N I O R E S O R I E N T A L E S appellabantur. Militabant hî sub magistro militum Præsentiali nuncupato.

S E C V N D I T H E O D O S I A N I.

Lvteus etiam equus erat in imo parme ferrugineæ colorationis, cuius vmbilicus albus rubro continebatur circulo, quem alter coloris lutei circubatur. S E C V N D O R V M T H E O D O S I A N O R V M hic erat clypeus, qui sub eodem militum magistro stipendia faciebant. Hi nimirum Theodosij principatu in militiam adlecti.

C O N S T A N T I A.

Erat & alia legio, quæ rutilum equum in cærulea parma gestabat: in medio viridis orbis constitutus, cui quadrupes toto inniti pectore videbatur: ea C O N S T A N T I A nuncupabatur, quæ sub magistro peditum merebat, Constantio quippe Principe instituta.

I M M O D E R A T V S I M P E T V S.

Res ipsa adhortari videtur, vt & historiæ sacræ mysterium, quantum ad equum pertinet, reuelat. Nam pro immoderato & rationis experte impetu equum potius apud legislatorē Mosē, ex eo manifestum est, quod non designari principem equorum educatorem dicit: quod ita capiendum est ex Philonis sententia, vt ineptum cum ad principatum existimemus, qui voluptatibus & cupiditatibusq; & nequitia deditus stare loco nesciat, & fræna ferocis spumantia mandat. Lex ipsa est Deuter. cap. 17. Quiq; rex fuerit constitutus, non multiplicabit sibi equos, nec reducet populum in Ægyptum, equitatus numero subleuatus, præsertim cum Dominus præceperit vobis, vt nequaquam amplius per eandem viam reuertamini. Nam qui talia mente concipit, effræno illi & feroci equo similis est, de quo vulgatum adagium, Secede equinis à pedibus procul, ab equo inquam illo, qui semper Ægyptum, hoc est, voluptatum & illecebrarum planitiem appetit insultare, quo circa frænis catenisq; compescendus, nisi velimus in perniciem rapi, & nosmetipsos vnà cum fortunis dare præcipites. Nam vt optime ait Euripides, ἀχαιῶν πομπῶν ἀνὸς τῷ ἀφροσύνης πλάσσει δὲ θυξία, Infrænis oris exlegisq; dementia finis infortunium. Sæpe autem in Diuinis literis equus aberrantem & vagum hominem indicat, qui sine ratione vlla feratur: vt, Fallax equus ad salutem, & Nolite fieri sicut equus & mulus, quibus non est intellectus. Callidum verò Antisthenis dictum, cum Plato vehementer laudaret equum in pompa quadam equestri, hinnitu crebro ferociaq; excelsos spiritus præ se ferentē, is qui hominis iactantiam libenter incessabat. Et tu, inquit, videris bonus equus euasurus. At Themistocles, cum mutatos eius mores ex procacissimo in maximè temperantem pleriq; admirarentur, An

An nō, inquit ille, videtis asperos & indomitos pullos in optimos equos euadere? Non imprudenter itaq; Prudentius elationem animi describens ait:

*Fortè per effusas inflata superbia turbas
Infræni volitabat equo.*

N E Q V I T I A I N T E M P E R A N T I A M V E R S A.

Quod verò super Ægypti delitijs dictum, D. Ambrosius ex Apostoli dictatis eo tempore ait Pascha celebrari, quo Israëliti Ægyptum relinquere, solennitatemq; eam, animarum transitum interpretari, à vitijs ad virtutem, à corporis affectibus ad animi constantiam atq; sobrietatem, à malitiæ nequitiaq; fermento, ad veritatem & stabilem sinceri propositi firmitatem. Mollitiem quippe in Ægyptijs & alia multa carpit Hadrianus, maximeq; optare videt, vt melius esset morata ciuitas, Alexandream notans. Legitur in libris Sibyllinis, M I L E S R O M A N E A E G Y P T V M C A V E. Quod licet de Pompeio Magno dictum interpretati sint multi, sollicitiq; aliquando Romani fuerint, ne Ptolemæum armis in regnum restituerent, hac religione deterriti: alia tamē, eaq; longè verior, eius oraculi videtur interpretatio, præceptum scilicet esse illis hoc velamento, vt quibus datum esset imperio populos regere, Ægyptum cauerent: quippe delitias & mollitiē, eaq; omnia quæ mox fortissimum id genus hominum, vt primum lasciuire cœpit, turpiter aded effeminauit, vt pessum penitus ierit, imperio in eos translato, quos vt omnium despiciatissimos expuebant, & omni contumeliarum genere insectabatur. Sed quanto erat ominosior Ægyptus Pop. Romano, successum tanto prosperiorem Ægyptijs ex Romanorum aduentu in regionem eam oracula pollicebant. Apud Memphim enim in aurea columna literis Ægyptijs scriptum erat, tum demum Ægyptum liberam fore, cum in eam venissent Romani fasces, eorumq; prætexta: quod apud Proclum grammaticum se legisse testatur Pollio. nimirum qui virtutem & rerum disciplinam admittit, vitijs liberatur. Sedenim Romani pacem terra mariq; parta, molles Ægyptiorum delitias suscipere: illi, delitijs amotis, pristina Romanorum virtutem industriamq; sibi mox vendicauerunt. Sed alio loco de fascibus dicendum erit. Quod verò facit ad rem, Adamantius ad dictum illud de Iosippo, Et totius Ægypti principatum obtinet, ita philosophatur: Libidinem quippe calcavit, nequitiam euitauit, omnesq; corporis voluptates edomuit atq; frænauit. Hoc enim est totum Ægypti principatum gerere. Vide verò Chrysostomum oratione quam habuit in vigilia Epiphaniæ, de Ægypto multa in hanc sententiam differentem.

R A T I O E T C V P I D I T A S.

Est tale aliquid apud Platonem, Phædro, qui rationem atq; cupiditatem per dexterum & sinistram bigarum equos intelligendum proponit, improbiq; ac impuri ora lupatis frangenda ad cruoris vsq; illisum præcipit:

*Donec humi sonipes temeraria crur a superbus
Imprimat, & tellus clunibus icta tremat,
Mox facili des lor a manu, pariterq; feratur
Obsequio parens mannus uterq; tuo.*

S V P E R B I A. P E R T I N A C I A.
C E S P I T A T I O. I N S O L E N T I A.

Nam & in Mosaiico illo quadrupede vitia quatuor deprehendit Philo, quæ vnà cum sessore in mare proijcienda deperendaq; sint. Elatum in primis

pedem illum, quem superbiam illi vocauere: quam pes alter comitatur, qui se- cum trahit velocem ad vitæ perniciem procliuatatem, in quam frequenter ad- modum cespirat, cernuusq; canterij more in fossam lapsabundus corruiat. Ex po- sticis pes alter malæ perseuerantiæ subsequenter pertinaciam ostendit, alter perperam factorum exultationem: quæ omnia effraenum & exultantem Plato- nis equum mira similitudine describunt. Iocose verò Teius Anacreon cum mu- liebrem fastum, arrogantemq; animū incesset, puellam quandam equino cõ- parauit pullo, in quem nemo adhuc inscendisset, atq; ita affultim nullo cohibita fræno temerè vagaretur: cuius sententiæ versus hi superfluere:

Πῶλα θρηίκικη τὴ δὴ μὴ
Λοφὸν δὲ μῆλασι βλέπυσσε
Νηλέως φάλαγγος; δὲ κέδ' ἕ
Μυδῶν εἰδῶσαι ὄφρον, ἴδθι
Τοῖ κελῶς μὲν αὖ τοῖ ἄλλων
Ἐμείλιτοι, ἰώϊας δ' ἔχων
Στρεφοίμ' ἀμφὶ τὸ βῆμα τὰ δόμοι.
Νυδ' ἕ λῆμδνας τε βδομαί,
Κῆφα τε σικετῶσα πῶϊ ζῆ.
Δεῖδὸν γὰρ ἰπποπέλω
Οὐχ ἔξῆς ἐπομῆάτω.

Quos quidem utcumq; potui, candore haudquaquam pari Latinos fecit:

Pulle Thracia ecquid, ô, me
Torue luminibus petitum
Impie fugis? videris
Nul quidem sapere: at perita
Pulchrè eris tibi si lupatos
Illigauero, moxq; habenas
Sumpsero, atq; circumuetero
Nec te in ambitum, atq; finem.
At tu amœna prata pascis,
Nolte sed lasciuienti
Non erit magister vsquam
Sessor, insultare qui te
In modum probe instruat.

Ad hoc facit lepidissima Ode illa Horatiana de indomita vitula:

Nondum subacta ferre iugum valet
Ceruice, nondum munia comparis
Aequare, nec tauri ruentis
In venerem tolerare pondus:
Circa virentes est animus tuæ
Campos iuuenta, nunc flumij grauem
Solantis æstum, nunc in vdo
Ludere cum vitulis salictio
Prægestientis. Et altera, vbi hæc sunt super equa:
Que velut latis equa trima campis
Ludit exultim, metuitq; tangi
Nuptiarum expers & adhuc proteruo Cruda marito.

Quòd verò Anacreon mulierem equini pulli cognomine vocitarit, facit idem Nicander, metaphoram eandem scite prosecutus, vbi de ijs agit, quæ contra ve- nenum vtilia sunt: puellare quippe lac adhiberi commodum. Is enim lac pulli, pro lac puellare, Anacreontio vocabulo posuit, eo versu:

Θηλυτῶν πάλαιο χίας ὀπὸν ἄλλο τε νύμφους.

quod castigatius in manuscriptis codicibus νύμφης legitur. Fœminei quippe pul- li lac, & si fieri possit, virginis, viridissimo scilicet ætatis flore vigentis, balsamo (vt vulgata obiter corrigantur exemplaria, in quibus βλασάμοιο scriptum est) in- stillandū monuit. Hic interpretes non de equini pulli lacte dictum volunt, sed de muliebri, quod Erasistrati autoritate confirmant, dicentis ὡς πῶς πῶς δὲ θηλυτῶν, vtile esse lac muliebri,

Mere

MERETRICIA PROCACITAS.

Diomedis verò filia (illius inquam Thracij Regis insanissimij) libidinis fu- rorè famosissimæ, equis, quæ aduentantes deuorarent, comparantur à Poë- tis. Vnde ortum prouerbiū tradunt auctores Græci, διομῆδεια ἀνάγκη. Atq; ita in- terpres Aristophanis ἐκκλησιαζόσις interpretatur: quæquam Eustathius hospites à patre solitos interimij, & equis in pabulum apponi tradit, fabulam scilicet secu- tus, quam à Poëtis fictam vno omnium consensu repererat. Quò verò hæc eo accipi intellectu debere, quem ex clarissimis autoribus excerptimus, vnicuique magis constet, à peritis vsurpatum intenas hippobinon appellari hominẽ, qui sit libidini venereisq; negotijs intemperanter deditus: quod nomẽ ab equi natura deductum, ignorat nemò. Adde quòd hippopornon ad extremam dici- mus contumeliam, cum supremam cuiuspiam nequitiam, & immoderatam la- sciuiam exprobramus. In Diuinis quoq; literis dictum in hæc sententiã, insa- nientes quosdam factos in sceminas, quòd vnusquisq; super vxorem proximi sui hinniebat. Equinã varēs ille dedit homini vocem, vt equinã in eo petulantia argueret. Nõ enim est omnis homo, homo, diceret Adamantius, sed ea quib; ne- quitia præditus, homoequus est: vt homo in honore positus, nullã tamẽ prædi- tus sapientia, homoiumentū est: iumentis enim insipientibus is perquam similis habetur. Et generatio viperarum, de qua Dominus, homoiuipera appellari po- test. Neq; aliud quippiã hieroglyphicè per duplicẽ centauri formã intelligi vult Maximus Tyrius, quam voluptatis vinculum. Quotiescũq; enim accidit, vt fe- rinæ partes tyrannidem in nobis occupent, ardorq; cupiditatis nobilitatem ani- mi corripiat, opprimat, seruitioq; addicat suo, propter turpitudinum obsequia homo in belluam vertitur. Ridiculè verò faceteq; admodum Aristophanes, Xe- nophantis, rusticorū morum hominẽ, & furibundum à Nebulis sub Centau- ri specie representari dicit. Ipsumq; Chironis nomen ex ea significatione, quòd & deteriore significat, ioco ansam dedit, cum Centauros duos inter se pugna- tes in tabula pelsimè pictos Diogenes conspexisset: interrogauit enim, vter eo- rum Chiron esset, visus de nomine quærere, cum sensu vter peior esset intellige- ret. Et quoniã in Diuinis literis, qui turpibus & immundis officijs detinentur, iumenta sunt, pecoraq; prona & ventri obediẽtia, fornicatores Hierosolymita- nus Helychius admiffarios equos vocat hieroglyphico admodū proprio. Idem Psalmo xxxi. Nolite fieri sicut equus et mulus: quòd ita exponit interpretes, Nolite amore mulierū furere, sicut infrænes equi. Notum enim est, eos suam ad voluptates intemperatiam hinnitu subinde prodere, vtpote qui omnino quid bonum, quid malum, quid honestum, quid turpe sit prorsus ignorat. Sed enim meretriciam hanc petulantiam à tam multis per equinæ imaginis hieroglyphi- cum indicatam, nemo Virgilio melius & plenius expressit, vbi Georg. ita canit:

Scilicet ante omnes furor est insignis equarum,
Et mentem Venus ipsa dedit, quo tempore Glauci
Potriades malis membra absumpsere quadrigæ:
Illas ducit amor trans Gargaræ, transq; sonantem
Ascanium, superant montes, & flumina trānant,
Continuoq; audis ubi subdita flamma medullis,
Vere magis, quia Vere calor redit ossibus, illæ.
Ore omnes versa in zephyrum stant rupibus altis,
Exceptantq; leues auræ, & saepe sine vllis

Coniugis vento gravida, mirabile dictu,
Saxa per scopulos, & depressas conualles
Diffugiunt, non Eure tuos, non solis ad ortus
In Boream, Corumq, aut vnde nigerrimus Auster
Nascitur, & pluuio contristat sidere caelum.
Hic demum hippomanes, vero quod nomine dicunt
Pastores, lentum destillat ab inguine virus
Hippomanes, quod saepe male legere nouerca,
Nescueruntq, herbas, & non innoxia verba.

Sed neq minor est equorum furor, qui zelotypia etiam ita laborant, vt riuales acerrime castigent. Visum enim aiunt in Syria, vbi syluestriū equarum armenta vulgò pascuntur, praere ducem, qui, si iunior aliquis libidinis causa equam inscenderit eam initurus, ita indignetur, vt eum nulla interiecta mora persequatur, donec comprehensum verendis mordicis priuet. In hoc autem animalium genere foeminae maribus continentiores sunt. Absyrtus enim ait equam vbi se coepisse nouit, mare ulterius non admittere. Neq vero loco hoc pretereundū, quod & ad hippomanis vim, & ad immodicam equorū impotentia, & subitam in venerē concitationē pertinet, venenū illud, quod saepe malae, vt dicebamus, legere nouercae, à furore, in quem agit equos, appellatū, tanti esse roboris & efficaciae, vt cum Phormis quidam Menalius equos duos à Dionysio Argiuo fabricatos in Olympia dicasset, abdito in eorum altero, vt Elei arbitrabantur, eo viru, vt alij, in liquatum metallum immixto, cōstitit lectos ita esse equos ad inritum sui, vt non nisi flagellis amoueri potuerint. Historiam ponit Pausanias. Varia autem est antiquorū super hippomane viru sententia. Nam Theocritus Hesiodū secutus, plantam esse videtur existimasse, qui φαρμακόνδριον dicit:

Ἰππομανὲς φυτόν ἐστι τῆς ἀρμενίας τῶ δ' ἐπὶ πόσει.
καὶ πάλαι μάλινται αὐτὸ ὄρεα, καὶ θοαὶ ἵπποι.

idq periti, diligentesq agnoscunt viri. Alij Theocrito pertinaciter aduersantur, neq plantam esse hippomanes, neq tale aliquid in Arcadia nasci asseuerantes: idq vnum verisimū autumant, quod de caruncula fici instar in pulli fronte recens editi inhaerente traditum est à Theophrasto. Agnoscit tamē & Crateuas plantam, eamq fructum habere fici syluestris instar, folium verò fuscum doctet, quemadmodū papauer: quin & spinosum esse, idq veneficij amatorijs imixtum mirificè pollere: hinc nonnulli φυτόν illud Theocritianum pro φάρμακον hoc est, tuberculum, fronti quippe huiusmodi pulli adnatum, interpretantur. Nam & Archilochus φυτόν pro φάρμακον posuit, atq ita facile de caruncula posse intelligi. Sedenim quod Theocritus ait id apud Arcadas inuenti, nimirum ad plantam referri debet: non enim dicendū, pullos in Arcadia tantū editos, hippomanes in fronte gestare, quod omnibus serè accidit vbiq locorum genitis. De plantis verò verisimum est, alias alio loco nasci, vel pollere magis hoc quàm illo loco prouenientes: sed ambiguitas hæc omnis ex locutionis huius quæ est hippomanes, æquiuoco orta est, cum tria sint vocis huius significata: vnum virus illud, quod equa in libidinem concitata emittere solet è natura: de quo Maro:

Lentum destillat ab inguine virus. idq tantus autor, in re seria verò dici nomine hippomanes autumat. Dixerat & Tibullus:
Et quod, vbi indomitis gregibus Venus afflat amores,
Hippomanes cupida stillat ab inguine equa.

Mani

Manifestum enim est ex horum descriptione, hippomanes hic neq pro planta, neq pro caruncula poni. In Arcadia autem esse plantam, etiam furoribus amatorijs damnatam, cur inficiari possit quispiam, non video, antiquis tot autoribus rem ipsam agnoscentibus. Inueniri demum carunculam, instar caricæ, in fronte pulli applicitam, quam mater nisi mordicus decerpserit deuoraueritq, ab amore curaq educandi filij abalienetur, Theophrasto, Plinio, & alijs id tradentibus. Qua de re idem Maro:

Quaritur & nascentis equi de fronte renulsus
Et matri præreptus amor.

Causam nullam video cur quispiam aduerfetur. Neq audiendi sunt qui nihil aliud hippomanes apud Maronem & Theocritum, addam & Tibullum, significare contendunt, scholijs in Dioscoridem, nisi furorem grandem, vt eorū verbis vtar, & vbiq adiectiui nominis modo poni, cum iam vocē eam triū esse rerum, quæ quidem & cerni, & manibus atrectari possunt, vocabulū substantiuūq verum indicauerimus. Neq tamen negamus, vt πρὸς locutionem plerisq nominibus applicitam, magnitudinem proceritatemq significare, vt hipposeli non, hippomarathrū, & multa huiusmodi, quæ superfluum est enumerare: sed hæc non sunt tanti, vt negare possint hippomanes veram esse in Arcadia plantā, cuius figurā neq non vim amatorijs veneficij peculiarē, Crateuas apud Theocritum descripsit: neq carunculam auferant, quæ sit omnibus manifesta: neq destillationem amoueant, quæ Tibulli, Virgilij, Probi, Aristotelis deniq ipsius autoritate continetur: in eandem enim furoris efficaciam conueniunt virus illud, planta Arcadica, & ficulneus ille tuber à maleficis propinata. Hæc fortè nos morosius prosecuti sumus, quàm suscepti operis ratio postulasset: sed grauisimo viro, ætate nostra præstanti, qui tria hæc de rerum natura tollere conatur, respondendum fuit, si Veneti Poætæ nostri, si Romani, si Siculi dignitatem in suo cuiusq genere summorum tueri concedatur.

P R O F A N V S.

Sanè quidem Ægyptij sacerdotes animal hoc alio qui tam generosum, tam vtile, tam domesticum, repudiauerunt, ac per hieroglyphicum eius profanum intelligi decreuerunt: cuius rei causam eam fuisse suspicor, quæ maiores etiā nostros in Italia ab eo abstinere tam religiose iusserit, vt à sacrorum flamine minime tangeretur, propterea quod damnatum inter venena fel habere proditum est. Alij rem simplicius interpretantes, dicunt inde factum, ne si longius digrederentur, fraus interdum ex negligentia fieret sacris. Ea enim de causa sacerdotum etiam nostrorū familijs data oia, ne profanis occupationibus, aut curis distraherentur, sed in precibus tantū Deo allegandis occupati essent, & laudes illi septies in die dicerent. Perseuerarunt autem in nostra usq tempora, ut primores Antistites equo per urbem uehi, solennibus præsertim diebus, contra morem & decorum haberetur, præterquam uno maxime omnium festo die, quo nouus Pontifex Maximus ad Lateranum deducitur: tunc enim in albis equis omnes Præfules conuehi moris est.

A V T O R I T A S.

Cumq apud Romanos veteres Dictatoria dignitas admodum sacrosancta esset, vetusta quadā lege nefas Dictatori erat equitare. Causas alias atq alias memorat Plutarchus, vita Fabij: siue quod maiores vires pedestribus inesse copijs arbitrarentur, proptereaq oportere Imperatorem in phalange perma-

f

nerē, neque locum deserere: siue quod eius principatus autoritas & magna esset, et quodammodo tyrannica in reliquarum omnium rerum administratione, voluerint tamen in hoc Dictatorem inferiorem populo videri. Fabio tamen Maximo Dictatori designato, post cladem ad Thrasymenum acceptā, primum equus concessus in tanto rerum discrimine, quod principatus magnitudo ac moles ostenderetur, maiorisq; apud omnes autoritatis haberetur. Est enim equus animal omnino superbum, & equitare magnificum habetur. Vnde Aristippus apud Horatium, cum Diogenis vilitatem argueret, splendidius multo esse dicit, equus ut me portet, alat Rex. Id verò Diogenes, ac pleriq; alij, philosopho minus dignū arbitrabantur. Quare Plato cum in equum aliquando conscendisset, statim desiliit ad terram, se vereri dicens *μη ἰπποτροφία ληφθή*, ne equino quopiam factu contaminaretur.

FABII CONTATORIS VIRTUTES:

SEd ut ad imagines nostras reuertamur: in lapillo Onyce argumētum multumplex vidi artificiose admodum sculptum. Equino enim capite est, humana facie in pectus barbata, gruinis pedibus, cauda gallinacei: literæ sunt, FAB. Ex quo quidem figmento virtutes eas facile coniectes, quibus Fabius Contator insignis fuit. Nam principatum in bello ex equino capite, prudentiam ex humano pectore barbato, prouidentiam & contationem, atq; etiam speculationem ex pedibus gruinis, victoriam ex pulli gallinacei cauda interpretamur: quorum omnium causæ in suis quæq; Commentarijs sunt explicatæ.

ANIMI DESPONSIO.

NEq; fortè ingratum fuerit hieroglyphicū, quo desperatio, aut rei quā quispiam aggressus fuerit, inauspicatus ingressus significetur, vbi quis equum cespitantem, aut prioribus prolapsum pedibus adpingeret, cum ipsa præsertim res & prouerbio & augurijs veterum confirmetur. Nam quod ad prouerbium attinet, quod fertur: Rideo, inquit Galba, canterie, Sifinnius Capito ita interpretatur, qui principio rei alicuius inchoatæ deficiunt animo. Nam cum Sulpitijs Galba in prouinciam exiēs, ad portam ipsam canterium suum animaduertisset cecidisse: Rideo, inquit, canterie te iam lapsus esse, cum tam longū iter iturus, vix id sis ingressus. Ex ostentis verò vnum sufficiat cōmemorasse, quod Flaminio consuli feroci viro Arretij fertur obtigisse, cum is indignè ferens per mediā iam Italiam vagari Pœnum, atq; obistente nullo cædibus & incendijs omnia vastātem, ad ipsa Romana mœnia oppugnanda proficisci, signa ocyus cōuelliusisset, cum primum in equum insiliit, equus repente corruit, Consulemq; lapsus super caput effudit: inauspicati nimirum incepti signum, quo paulo post ipse cum exercitu concidit, foedissima ad Thrasymenum clade superatus.

DIFFICULTAS.

NEq; indecenter inter picturas huiusmodi referetur, equus in fossam prolapsus, aut in voraginem aliquam demersus, vbi luti tenacitate pertinacissimè detineatur, neq; sese valeat expedire, si negotij alicuius difficultatem, aut incommodum exprimere voluerimus: quippe quod plurimum ita est canteriorū natura, quos oneribus comportādis addicimus, ut si aliquā in voraginem deciderint, tam ob onus quo grauantur, quam ob liuidę paludis cœnum, in quo recumbant, supra modū implicentur, vnde agrè attolli queant. Hinc illud apud Liliū à lubellio Taurea Campano obiectū, Minime sis canterius in fossa, cum longo certamine cū Claudio Asellio Ro. de lassatus se subducere meditaretur:

cuius

A cuius rei nō apparente ratione, ad dolos conuersus hosti suasisit, ut equo dimisso in cauā viam descenderet, vbi secū pedes congressurus esset. Quod cum Romanus intrepidè, nulla interposita cunctatione, fecisset, Taurea eo iactato dicterio, admissis statim equo profugit: quasi dicere voluerit, nolle se eò demittere, vnde difficillima futura esset emerſio.

CERES.

SEd ut nihil quod ad equi imaginem faciat, quantū industria consequi possimus, omittamus: fuisse legimus apud Phigalenses simulacrū Cereris in antro consecratum, habitu sedentis in petra, equinis capite comaq; cætera muliebri simile, adnexis draconum & ferarum plurium imaginibus, quæ circa caput illudebant, palla nigra ad talos demissa, in cuius manu vna delphinus, in altera columba sustineretur. Sedenim quamuis huiusmodi simulacrū Cereris nonnulli fuisse dicant, ego tamen Veneris potius crediderim: nisi dicamus pabulū & opulentiam, quæ per Cererem significatur, incitamentum esse ad illecebras & petulantiam. Equinum enim caput non esse ab lasciuia alienū, ex ijs quæ paulo ante diximus, manifestum est. Draconū spiras amatorios nodos, voluptariasq; implicationes significare, Serpente super indicat cōmentarium. Delphinum amoris simulacrū esse, tam ex historia, quam ex tot Veneris signis, quibus id genus piscis admouetur, alibi comprobauimus. Columbam deniq; referre Venerem, suo capite disputatum est. Ac quiescendum tamen Pausanię, Cererē eam esse dicenti. Sedenim, ut in Sue differuimus, eandem esse Cererē & Venerē Ptolemæi Assertoris tempore declaratū est. Cæterū potest huiusmodi picturæ species ipsius etiam rerum naturæ hieroglyphicū esse: Equinum quippe caput ob insitam animalī pernicitatem innuere velocissimos cœlestium orbium motus: Columbam tractus aërios, ut suo loco dictum: Mare Delphinum, ut in numis passim: Anguium inuolucra sinuosos omnium toto terrarū orbe lapsus, de quibus apud Platonē Socrates, ut in Serpente testatum fecimus. Feræ reliquæ vitas animantium omnes ostendere videntur. Saxum terrę firmam & stabilem sedem sua se soliditate cōtinentem. Antrum deniq; ac nigram pallam ea plurima, quæ de rerum causis & originibus minus adhuc comperta deliteſcunt, ut in simulacris Isis caput pedesq; ex nigro lapide, de qua dictum alibi.

QVIBVS DIS EQVI SACRI.

QVod verò Marti primum omnium sacer equus esset, ex eò constat, quod Decembr. Idibus, illi equus, qui à dextra victor fuisset, immolabatur. Dextera enim masculina censerī diximus in Tauro: & mares animos Marti passim videmus attributos: de quo latius in pudendī virilis interpretatione, neq; nō in Scarabeo. Sacrificij verò huius causam nonnulli putant, ut Martē hostia, quæ illi plurimū esset accepta, cōciliarent. Nam & Pausanias ait, Tynдарum raptæ filiaē iniurias vlturū, cum Menelao marito prociis alijs in locū vnū cōuocatis, immolato prius equo, ut bellum aduersus Troianos susciperent, iuramento adegisse. Neq; defunt qui sacrum quod Decemb. Idibus fieri solitum dicebamus, Octobri mense factum autement, eaq; de causā equum eum Octobrem itidem appellatū: fuisseq; non leuē Romæ de capite eius contentionē inter Suburrāneses & Sacrauienses, ut id scilicet ij in Regiæ pariete, illi ad Turrim Maniliam affigerent. Vt cunq; verò, equus panibus caput redimitū habens, Octobribus Idibus pro frugibus in canipo Martis mactabatur. Ideo verò equū potius quam bouem immolabāt, quia equus animal bello dicatum, ad frugum potius perni-

ciem, quam auctum, spectare videbatur. Bos vero ad frugum protentum & com-
moditatem natus. Quin etiam autores sunt, equos a Romanis non ideo mactari
solitos, ut Martem sibi conciliarerent, sed ut supplicium ex eo sumerent, per quem
constat Troiam fuisse captam, unde se oriundos illi profitebantur. Sedenim per-
frigida & ieiuna admodum calumnia haec mihi videtur in Romanum nomen, ut
populus tot virtutibus insignis, immeritum animal quotannis ita multarent;
quique gravissimas iniurias hostibus saepe condonare soliti essent, vni huic im-
mortali in equos odio tam pertinaciter inhaererent. Lacedaemonij vero, ut Fe-
stus asserit, equum ventis in monte Taygeto soliti sunt immolare, eundemque ibi-
dem adolere, ut cinis ventorum flatu per fines quamlatissimè dispargeretur. Cae-
terum Pausanias Soli equum in eo monte tradit a Lacedaemonijs mactari solitum
Perfarum more. Hinc Curioni Xenophon equum donat, quem Soli sacrificet, cum
eam apud Perfas esse Solis victimam non ignoraret. Idem autor est apud Sauro-
matas equos ad sacra, & ad cibos alii: unde apud Epigrammatarium nostrum,

Venit ab epoto Sarmata pastus equo.

Sarmatas enim Romani dicunt, quos Graeci Sauromatas, ut Plinius quarto. Apud
Stephanum diuersi populi, quamuis utraque gens Scythica. Apud Salen-
tinos Ioui dicatus equus viuus in ignem coniciebatur: perinde ac Rhodij quo-
tannis quadrigas Soli consecratas in mare iaciebant, quod vulgatum est eum tali
vehiculo circumuehi mundum. Vti etiam in Illyrico, ea de causa quod Triden-
tis ictu terra equum excierit, quatuor equos nono quoque anno marinis fluctibus
habendos iaciebant. Apud Philostratum, Heroicis, legas pullum equinum co-
loris albi, & fraeni sessorisque adhuc ignarum, Soli sacrificandum pro victoria as-
sequenda, idque suauis Palamedis perterrefactis aliquando Graecis, quod Solis de-
liquium dum circumsident Troiam inspexissent. Has quasdam veluti pha-
leras equo libuit addere, quas sumptu nostro comparatas si quis approba-
ret, ipsi vteretur: qui vero ornatum alium expetuerit, vel ex
alijs quaerat, vel impensa sibi com-
paret sua.

PIERIVS VALERIANVS AD FLORIVM
MARESIVM BELLVNENSEM, DE IIS QVAE PER
CANEM SIGNIFICANTVR EX
SACRIS AEGYPTIO-
rum litteris.

*Uti vero potius Canem meum in sacris quidem Aegyptiorum adhibis educatum,
sed mea huc adhaerentem diligentia, dono dare debueram, quam tibi, mi Flori incum-
disime? Quotiescumque enim ea considerabam, quae sapientissimi illi viri per canis
hieroglyphica significari tradiderunt, dum diuinae mentis interpretem, dum sa-
cerdotem, dum tutelares Deos eo posito subinnuebant, dum grati animi signum, dum memo-
riae & amicitiae simulacrum, dum vatem, dum philosophum, ac ipsum literarum autorem. Sacer-
curium, fidem, obsequium, & pleraque alia per idem animal intelligebant, toties mihi tui,
qui alumnus meus es, species offerrebat: cuius studium in disciplinis integerrimos mores, in-
gnem*

agnem pietatem, liberrimi beneuolentissimi, animi candorem & sinceritatem, tam longa mul-
torum annorum experientia perspexissem. Sed parum existimabant haec me cogitationis hila-
ritate persusum, nisi rem ipsam scriptis etiam mandare studissem, utque ita longe affluentio-
ri voluptate commemorando persunderer. Huic igitur ex omnium animantium grege dele-
ctum tibi dedicavi, non ut quae Canis fuerint significata, docere te mihi consilium esset: sed ut saepius
inter scribendum relegendumque obueniret, unde ego bonitatis tuae frequentius memor, hac ipsa
diuturnius incunctate persuerer. Reliquum est, ut ex beneuolentissimo eius ingenio meam
erga te beneuolentiam contemplerem, perinde ac commendabiles ego mores tuos praeclearis, quae cani
attribuuntur, dotibus aequiparare soleo: quippe qui existimem, speremque velut ille ad Heroum,
deorumque simulacra contemplanda natura ipsa promptissimus inuenitur, tu quoque, quod non
ignauiter facis, canem vitam quoddam exemplar tibi sis propositurus. Verum age iam ex ipsa
commentario Canis ipsius ingenium exploremus.

B N-PRIMIS autem rerum diuina SACRARVM LITERA-
rum professorem per canis effigiem rum professor.
interpretabantur, propterea quod
eum, qui sacras literas professurus
sit, id omnium plurimum meditari
oportet, ut canis instar assidue la-
tret; hominum vitia nunquam incessere desistat, ani-
mum ferum gerat, nullius profani gratiam ineat, quod
& canes faciunt in eos, quos herilis non esse familiae,
vel visu, vel olfactu deprehenderit. Tales apud He-
braeos habet Elias, Hieremias, Ezechiel, Osee, ac plerique alij. Talis apud Grae-
cos cum primis Diogenes, cui nomen a cane vulgo etiam dictitatum, & ab eo Cy-
nica familia perpetua vite austeritate celebris. Cui quidem haud multum ab simi-
lis altera per omnem penè orbem in nostram usque diem propagata: quamquam
ea sanctioribus apud nos institutis, & verioris disciplinae professione, laudabi-
lioreque profanae cuiusque rei contemptu, sub eodem duplici panno, & perpetua
pedum nuditate conspicua. Non defuerunt enim vnoquoque tempore, qui lu-
xum & delicias aspernarentur, paruoque & minimo contenti, cum vitam ipsi a
uitijs liberam profiterentur impuros omnes reprehensionibus arguerent, ca-
stigarentque. Atque huc denique progredi debet sacerdos optimus, ut dum nullum
flagitiosum hominem verbis incastigatum praeterit, vel ipsam impudentiam no-
tam minime pertimescat.

P R O P H E T A.

SANE propter increpandi libertatem Prophetam ad simulauius cani, eiusque latran-
ti. Huius significati ratio alia apud Horum est, quia scilicet praeter reliquo-
rum animalium morem simulacris Deorum custodiendis canes apponuntur,
eaque ipsi identidem intuendo videntur admirari, non secus ac propheta medita-
tioni deditus, omnem cogitationis suae conatum dirigit in Deum. Sane sanctorum
antistites, sacrorumque & oraculorum interpretes, Lilius Adastro, Prophetas
vocat, de quibus ita:

Cum capita viridi lauro velari imperant

Prophetae, sancta ita caste qui purant sacra.

Animaduertendum est autem, omnem canis usum aut a latratu, aut a dentibus

expeti. Ac de mordacitate quidem satis. Quod verò ad latratum facit, non igno-
 remus esse os interpretis eorum, quæ mens in penetralibus meditatùr: sanè Pro-
 pheta vates itidē est, perq̃ os ipsa mēs ex imis arcanisq̃ adytis oracula sua pro-
 mulgat: frater enim mentis est os, mens verò verborum fons: atq̃ ita per os ex-
 cogitata omnia veluti fluentia de fonte profluunt. Sedenim quia parum esset a-
 liorum vitia damnare, deterrere, dilacerare, nisi ad rectam viuendi rationē om-
 nia conuerterentur, ad ipsius inquam diuinitatis contemplationem dirigeren-
 tur, cum Ægyptij sacerdotes animaduertissent canem, vti ex fragmētis Hori di-
 cebamus, præter aliorum animantium morem, ad simulacra Deorum aspecta-
 re, firmoq̃ ea lumine contueri, quasi Propheta idem facit̃are soleat meditatio-
 ni tantum deditus, vnde per arcana Dei penetralia referretur, atq̃ is hinc futura-
 rum scientiam aucupetur, hieroglyphicum huiusmodi congruentē admodum
 excogitarūt, qui artē hanc diuinandi, teste Tullio, putantur longinquitate tem-
 porum innumerabilibus penè seculis consecuti: & ab his, acceptum crediderim,
 quod Thrasybulo cuidam inter lamidas, ita ab Iamo, cuius meminit Pindarus,
 appellatos, celeberrimos, statua est in Olympiā posita, per cuius humerum de-
 xtrū mustela obreperet, & dissectus canis exerto iecinore iuxta iaceret. Quod
 vaticiniū signum interpretor, cum nonnulli tradant Thrasybulum à canē vatici-
 nium excogitasse. Nam, & mustelæ cor linguæ ieiunæ suppositum, fatidicam
 mentem excitare ferunt Magi. Pausanias tamen incompertum sibi esse profite-
 tur, quis primus è canē vaticinia desumpserit, tamen Thrasybulum scripsit so-
 lum hoc aruspiciinæ genere vsum, eiusq̃ rei coniecturam ex statua, quam in O-
 lympiā illi positam cōmemorauimus, desumi. Vt verò ad Prophetam reuertā-
 mur, Gregorius Pont. cum professores legum sacerdotes appellari dicat, eosdē
 ait & prophetas nonnunquam appellari consuetum esse, quod talem animum
 gerere debeant, qualem superius in Cane descripsimus: id quod à plerisque mi-
 nimè præstari idem his verbis lamentatur: Sæpe nanq̃ rectores improvidi hu-
 manam amittere gratiam formidantes, loqui liberè recta pertimescunt, & iux-
 ta veritatis vocem, nequaquam gregis custodia, pastorum studio, sed merce-
 nariorum vice deseruiunt, quia lupo veniente fugiunt, dum se sub silentio ab-
 scundunt. Hos itaque per Prophetam Dominus increpat, Esaiam, canes mutos
 eos appellans, qui latrare nequeant. Ne verò quis in vates & sacerdotes calum-
 niæ ansam ex eo capiat, quod D. Paulus ait, Cauete canes, cauete malos opera-
 rios, Ambrosius de marinis eo loco intelligendum ait, quorum omnino ma-
 ius tantum est, vt reliquum animantium genus deprædentur. Sed quàm hor-
 renda sunt quæ ad Esaiæ increpationem addidit Ezechiel: Fili hominis specula-
 torem dedi te domui Israël, & audies de ore meo verbū, & annūciabis eis ex me:
 Si dicente me ad impium, morte morietis, non annūciaueris ei, neq̃ locutus
 fueris, vt auertatur à via sua impia, & viuat, ipse in impietate sua morietur, san-
 guinem autem eius de manu tua requiram. Quod quidem eò periculosius est,
 ait Hesychius, quod ignauia hæc pluribus est nocumento: sacerdos enim ne-
 gligens, aut ipse peccans, aut nō vindicans in peccatoribus, illicit eos qui rudes
 sunt, ad similia: ideoq̃ legislator, Leuitico, peccatum ipsius sacerdotis, peccatum
 populi appellauit.

C V S T O D I A:

Id quod etiam ex Ambrosij sententia ad excubias pro salute dominorū refer-
 tur: debereq̃ nos, ait is, promptuarium tenere verbum, ne quasi muta canes
 commissam

commissam nobis fidei custodiam, quodam præuaricationis silentio deseruisse
 videamur. Hoc eodem significato theologi accipiunt: illud ex L X V I I I Psalmō:
 Lingua canum tuorum hostium intinguetur sanguine: vbi per canes, Christi æ-
 dium sacrarum antistites interpretantur: hi siquidē parandi sunt in aduersarios,
 qui gregibus insidias meditantur, vt oues ab omni hostium iniuria tutæ custo-
 diantur. Quam propemodum sententiam secutus Plato libro de Repub. I I, v-
 bi militem ciuitatis custodem informat: Naturam, ait, generosi adolecentis qui
 ad disciplinā huiusmodi educetur, nihil differre à generosi canis ingenio: vtrūq̃
 ipsorum sagacem esse oportere, mansuetum erga suos, aduersus autem hostes
 immitem. Nam ea est generosi canis natura, vt erga familiares & notos sit mitis-
 simus, aduersus verò alienos & ignotos ferocissimus, quos simulac viderit, æ-
 grè ferre se indicat, etiā si nihil quicquam mali sit ab eis perpeffus: sufficereq̃ ad
 inimicitias satis habet, si, qui recens venerit, non fuerit è domesticis. Non ab re
 igitur, qui D. Bernardi viri de pietate Christiana optimè meriti vitam scribunt,
 matrem eius aiunt prægnantem imaginatam in somnijs esse, catulum se eandē
 dum, dorso rutilum, & latrantem in vtero gestare: vnde illi à sapiente viro respō-
 sum, futuram eam optimi catuli matrem, qui diuinarum ædium custodiam sus-
 ciperet, latratumq̃ assiduū contra profanos & impios exerceret. Hinc etiā
 canis comes, & viator angelum comitatur, quem Raphael in libro Prophetico
 non ociosè sibi & Tobia filio adiungendū putauit.

D I I L A R E S.

Adem ratione canes apud ethnicos Laribus præ-
 fides fuisse dicuntur, Deosq̃ ipsos Romani ideo ca-
 ninis pellibus induerāt, quod sicuti canes mites man-
 suetiq̃ sunt in domesticos, in alienos verò feri, formi-
 dosi: ita & Lares, quibus totius familiæ cura cre-
 dita esset, haberentur. Proditum sanè memoriæ est,
 Iliados Mineruæ templum in Dauliā fuisse, in quo
 canes alerentur, qui Græcis tantum aduentantibus
 se mites, mansuetos ac ludibundos offerrent: in bar-
 baros verò feri, atroces ac indignabundi semper irruerent. Neque desunt ho-
 die barbarorum nationes aliquot, quæ canes hostium cadaueribus quoquo
 modo conquisitis alant, eosq̃ in prælia mox ducant, quibus in hostem immis-
 sis, scedissimæ interdum stragis spectaculo perfruantur. Æsculapij simulacro,
 quod Epidauri fuit, à Thrasymede Pario Arignoti filio elaboratum, canis ad-
 sculptus adsistebat, cum Deus in throno sedens dexterā baculum teneret, læ-
 uam supra draconis caput porrigeret: cuius meminit Pausanias. Eius argumen-
 ti eam ait historiam fuisse, quod Æsculapius in solitudine Titthei montis expo-
 situs ab auo Phlegya, cuius filiam Apollo clam compresserat, à capella alitus, &
 à cane custoditus fuerit.

A R B I T E R G E N I V S V E.

Sed aliam Chrysippus rationem cur Lares caninis tergoribus velarentur at-
 tulisse dicitur: quippe quod ipsi genios præ se ferunt, qui custodię nostrę ideo
 tanquā arbitri sint delegati, vt improbè factorum dictorumq̃ pœnam à nobis
 exigant, sceleraq̃ et impietatem omnem vleiscantur, quotiens humanitate post-
 habita in brutorū vitam declinauerimus, quam ipsi genij, non secus ac sagacissi-
 mi canes, insequantur, & ad merita supplicia pertrahāt. Hoc ipsum Cenforinus,
 multis aliorum opinionibus allatis demum affirmat, esseq̃ genios ita assiduos

nobis obseruatores appositos, vt ne puncto quidē temporis longius abscedāt. Atq; hi sunt qui nos nō nunquā impellunt, sēpe reuocant, prout nunc salutaria, nunc pernicioſa appetimus. Sed noſtra pietatis autor, ne ab alijs hæc queramus, *Genios* custodiae noſtrae appositos, & affirmauit, & Dei patris faciem eos *Matth. 18.* quotidie contueri commonuit. Merito itaq; Laribus (quandō ſidem & Genij ſunt, nos Angelos dicere maluimus) canis vt pote tutelare animal hieroglyphice dedicabatur. Sed non ſine piaculo videor mihi præterire poſſe quod apud veteres ſcriptores legi, Vulcani templum apud Ætnam Siciliæ montem fuiſſe, cuius lucum incolerent canes, qui caſte pieq; aduentibus adblandirentur, impuros vero pollutoſq; rem quaſi diuinitus præſagientes miſerabiliter lacerarent.

VESPILLIO.

EX his itaq; factum vt Ægyptij vespillonem, ſacrorumq; tutelarem, ædificumq; libitinariū per canis effigiem indicarent, obseruato firmo illo immobiliq; obtutu, quo animal id ipſa Deorū hominumq; ſimulacra cuſtodie ſuæ credita cōtemplatur. Nam cum apud Ægyptios cadauera vitro cōdita, non adipe ſullo, vt nonnulli ſunt interpretando decepti, in longum tempus aſſeruarentur, erantq; & libitinarij quibus curæ erat ea cuſtodire, eò ſpectare crediderim canem apud Maſſæos Romæ, in pulcherrimi operis cippo humi iacentem, ſurrecto vero capite inſcriptionem, quæ huiusmodi eſt, intuentem.

C. IULIO VRBANO
ET IULIÆ OPTA
TÆ CONTVERNA
LI, ET C. IULIO VR
BANO PECVLIARI
FILIO

GRATVS ANIMVS.

NEq; tamen ignoro eſſe aliquos, qui huiusmodi hieroglyphicum, quo ſcilicet canis vel ſimulachrum aliquod vel conditum cadauer intueretur, hominem beneficij accepti memorem ſignificare cōtendant. Canis porro illos qui de ſe benemeriti fuerint nunquā obliuioni tradit, cuius rei paulo poſt mirifica quedam exempla ſubiiciemus.

MEMORIA.

Vnde & memoriæ ſimulacrum Canis eſt, quæ ſcilicet circa præterita verſatur: & in prudentiæ tricupitio, id ſibi vult caninum caput, cum Leoninum, intelligentiam, & præſentium cōſiderationem: lupi vero caput prouidentiam, ac perinde futura indicet, quod alibi diſcuſſus explicauimus. Socrates quoque tunc per canem iurat in Phædro, cum illam Lyſiæ orationem memoriæ tradidit ſe firmiter arbitratur.

FIDES.

IN Phædone vero per canem iurat, cum putat fidem & obſequium præſtaturum iſs, qui rerum habenas in ciuitatibus moderantur. Sanè C. Mamilij numus eſt, qui limitibus metandis S. C. præfectus aliquandiu fuit, in quo canis ei videtur allatrare: eo quippe ſignificatio, vt fidem præſtandam in primis adimoneatur iſs, qui negotio eiufmodi præſicitur.

AMICITIA.

Eius vero fidei ratione habita, hieroglyphicū pro amicitia plerunq; canis ponitur, in qua quidem primū fides expetit ex Ciceronis & omnium ſententia: mox animus, ſi vſu veniat, ad promerendum promptiſſimus. Mirifice vero ſpectatur in canibus illa officioſa adeo dominorū aduſio. At hęc mihi temperant

nequeo, quin amoris & fidei exēpla quædā cōmemorem, quæ in ipſis canibus elueſcere plerunq; cōperiunt. Nam Leutricas puellas treis à Spartanis iuuenibus quibusdā conſupratas, mox occiſas, & in puteū deiectas indicio canis Scedaso patri peregrè aduenienti, & latratu & curſitatione ad puteum fuiſſe proditas nunc diſſimulabo, alia quædā maioris forſan admirationis repetiturus. Cōſoſſo enim inteſtinis bellis ciue Romano, aiunt nō potuiſſe quempiā caput eius abſcindere, vſquequo canē qui dominū cuſtodiebat, proq; eo ferociter pugnat, ab inſtantibus interemptū ſummōtūq; vidiffent. Ambroſius refert, occiſo Antiochiæ milite canem cadaueri comitem adſtiſſe, qui dum eiulatu mœſto rapti domini deſideriū diu teſtaretur, ingentē hominū coronā ad fidelitatis ſpectaculum cōtraxerit, donec eo inſpecto qui cædem patrauerat, in eum inſilierit, tamq; diu prehenſum continerit, donec re patefacta percuffor ſit in ſupplicium raptus. Illud vero præcipua eſt admiratione dignū, quod ab Æliano traditū eſt, Colophonij quendam vnā cum ſeruo & cane, mercatum in Ioniam cōceſſiſſe ad urbem Theon: eumq; ſeruus, qui pecunias ferebat, naturæ fatiſfacturus aliquantulū à via deſlexiſſet, loculo humi depoſito inmemorē abiſſe: canē ad eius cuſtodiam perſtiſſe, donec illi re infecta, quod pecuniæ nō aderant, rediſſent; canemq; in eodem loco apud marſupium offendiſſent, qui quod abſq; potu, ciboq; diu perſeuerauerat, ita reddito depoſito expirauerit. Sed quid illud quod apud Plutarchū de Pyrrho fertur? eum aliquando factum obuiam canī, qui cadauer herile cuſtodiebat, vbi triduū abſq; cibo permāſerat: quod eum Pyrrhus ſepelire iuſſiſſet, canem ſibi diligenter curandum imperauit: euenit vt haud ita multo poſt Pyrrhus exercitum luſtraret, aſſidebat regi canis, tacitusq; quieſcebat, cum interim interfectores heri nomina daturi præſto fuerunt: exilijt ſtatim canis vbi eos adeſſe vidit, magnoq; hoſtes latratu inceſſens ad Pyrrhum identidem reſpectabat, vt non illi ſolū, verū omnibus qui aderant facti ſuſpicionē concitarit ingentem. Correpti igitur illi, minimisq; quibusdam indicijs cōquiſiti, ſcelus confeſi ſunt, atq; ita pœnas iuſſi pēdere. Fuit & alter Pyrrhus ab rege illo, qui tantę fidelitatis canem habuit, vt cum mortuus, & in rogo poſitus eſſet, ſubſecutus itidē canis in pyram ſeſe coniecerit, & concremari pertinaciſſimè voluerit. Fuit & Polo hiſtrioni apud Græcos celeberrimo canis, qui poſt impoſitū rogo dominum in eaſdem ſponte ſe coniecerit flammas. & alius eodem quo ſaluator Theodorus ſepulchro cōditus fuerat, catellus ineludi voluit. Iamq; & Eupolidis Poëtæ cōmici canis Augeas nomine celebratur, qui mortuo ſepultoq; domino præmerore & ipſe cōtabuit, erepti domini deſiderio tandē extinctus.

PHILOSOPHIA COMMVNICATA.

Hieroglyphicum & Cerberus argumentum habet: Græcorum enim nōnulli non incongruè forſan exiſtimarunt, abſtractum Herculis opera ex obſcuris Erebi penetralibus tricupitem Cerberum, patefactā ab Heroë philoſophiā, quę prius in arcanis deliteſcebat, indicare. Ea vero vna ceruice contenta, tribus diſtinguitur capitibus, quorū vnū Rationi, Naturæ alterū, tertiu Moribus inſeruit. Vnde præter edomita tot mōſtra, Hercule ipſum ferunt ſagittas in Iunonē iaculatū, & Plutonē etiam telo, vt Homerus inquit, trifulco ſauciaſſe. Philoſophus enim vir, dum ſolerti indagine ſublīmia quæq; perueſtigat, naetus aliquid captu dignum, mentē veluti pennato quodam vtitur telo, quo quicquid illud fuerit aſſequatur. Neque quidem locus vllus eſt, neq; abſceſſus tam remotus, tam abditus, tam inaccessus, quō nō peruenerit philoſophia: terræ ſiquidē

hec penetralia perscrutatur, quod est Plutonium ipsum telo impetere, atq; etiam ferire: hoc inquam est rerum naturam enanciscit: tot in orbe terrarum monstra domitat, ferinos quippe mores componit, & civilibus, honestis et utilibus legibus addicit. Mox ut de Poeta Flaccus etiam,

Pectus præceptis format amicus,

Asperitatis & invidia corrector & ira.

Cœlum demum inscendit, & inde quicquid rationi obnoxium esse potest aucupatur, cunctaq; prospectat, & ad amissim omnia numi recta sint explorat. Hercules ad hęc clauam, qua heros is fuerit in domitandis monstribus usus, philosophiam monstra verò animi vitia significare interpretatur Floridis Apuleius. Atq; ut ad Cerberum reuertar, sunt qui rem simpliciter accipiāt, caninis eum capitibus effectum à Poëtis, propterea quòd Tartareus is custos habeatur. Historiam tamen Hecateus Milesius super eo tradit, serpentem in Tænaro fuisse, quem ea de causa canem appellarint, quòd morfu esset admodum lethifero, hominesq; quos icisset, statim interficeret, eumq; ab Hercule deductum ad Eurythea. Sed hęc scriptorum semper fuit licentia, ut ex commodo quisq; suo fabulas confingeret. Mihi autem magis arridet figmentum prius positum, qui tam præclaros viros, tam eruditè rem ipsam interpretari videam.

A N V B I S.

Ad demum & Anubin Deum per canis effigiem ab eisdem Ægyptijs figuratum, de quo veteres quidam historici prodidit, unam eum cum Osiride gigantes ex Italia pepulisse. Canino verò capite fuisse eum, ex eo commentum, quòd Isidis & Osiridis corpora custodierit, quòd uti dictum superius, canibus est admodum peculiare, eaq; de causa canem galeis insculpi morem esse, quòd in veterum numis complusculis obseruauit.

Ó R I Z O N.

Sedenim super Anubi Plutarchus longè eruditius rem perscrutatus, remotiora disciplinarum penetralia recludit, ac terminator in sphaeram circulum per Anubin in fabulis, per canem inscriptione sacra & hieroglyphica significari tradit: quippe qui Nephthyn apud Ægyptios inferius hemisphaerium esse contendit: Isin verò superius: lucidum hoc & diurnum, obscurum illud & nocturnum: utriusq; verò participem Anubin, qui & interdiu & noctu visu pariter fruatur. Eadem enim vim apud Ægyptios Anubis habet, quam apud Græcos Hecate, cui supera & inferna dedicarunt. Nam cum triceps effingeretur Hecate, unum omnino caput caninum, equinum alterum, humana verò figura tertium adsculpebatur, quòd tamen hispida & rusticana facie simulant; cuius picturæ hieroglyphicæ causam in Equo latius enarrauimus.

S A T V R N V S.

Sunt qui per Anubin Saturnum interpretentur, quòd omnia ex sese pariat, atq; sita sit & luminis, & tenebrarum participes: quia materia obscura est, forma verò conspicua. Qui fabulas de his, quæ rerum initio facta fuerint ab Oromaze memorant, celo inquirunt & astris fabricatis custodem eum adhibitum, atq; hinc canis figmentum excogitatum.

Princeps

P R I N C E P S.

Præter ea quæ iam posita sunt de cane significata, sacerdotes Ægyptij si principem aut legislatorem significare vellent, canis hieroglyphicum cum diademate, siue fascia, vel amiculo faciebant, reliqua corporis facie nuda, propterea quòd veluti leuisomna canum, ut cum Lucretio iocor, fido cum peccatore corda in Deorum simulacris diligenter obseruandis detinentur. Sic etiã princeps qui iura sit daturus, Regem qui antea tempo claruerit nudum contemplari debet, quidq; sibi velit ea fasciola, examinare: id quòd omnium maxime Periclem Atheniensem factitare solitum perhibent. Quotiescunq; enim is magistratum aliquem inibat, ipsa honoris delati insignia, & unumquodq; gestamen pro concione alloquebatur, quid ea sibi vellent, qualem virum polcerent percontabatur, seq; mox ad personam quam induebat, strenuè decenterq; gerendam adhortabatur, tanta omnium admiratione, ut non immeritò eum & tonitrus, & fulgura ceteræ prædicarent, apesq; mel in os eius infantis congestisse faterentur. Quòd verò fascia regum sit insigne, ostendimus commentario de Gestaminibus reliquis. At qui Proëmphanes populi ex Africæ parte Canis non effigiem, pro principe coluerunt, sed viuum ipsum pro rege sibi delegere, cuius motum obseruabant, ac ex eo quid faciendum, vbi standum, quòd progrediendum, religiosissima quadam auguratione intelligebant.

M I L E S.

Abscq; fascia verò canis, copula tamen religatus, non incongruum est sacramentum additum militis hieroglyphicum: copula scilicet obedientiæ iuramentum præ se fert: canis verò ipse militis officium, quòd præcipuum est, intentum esse ducis imperio, siue iter arripiendum, siue pugna ineunda sit, siue vbi receptui canis conceptum ad signa redire: quæ quidem obsequia à canibus obseruari quotidie videmus. Quid verò illud, quòd si inter se canes rixentur, offeraturq; fera æquæ illis inuisa, facta statim inter se pace vnanimiter in feram cõuertuntur: cuiusmodi decet milites esse, qui tamen inter se aliquando dissideant, aduersus tamen communes hostes vnanimiter præliantur: cuiusmodi exemplum in L. Syllæ legionibus habemus, quæ cum perniciose seditione furerent, efferatis Imperator annūciari iussit hostem adesse, & ad arma vocantium clamorē tolli, atq; ita discussa seditio est, vniuersis aduersus hostes animū intendentibus. Et Scorsilus, vel ut alij, Cocis, ut alij, Cotio Dacarum Dux, cum dissociatum bellis civilibus pop. Rom. intellexisset, neq; tamen fortunam tentandam arbitraretur, metūne externi bello pax inter ciues conciliaretur: hortantibus suis, & acriter deposcentibus occasionem arripiendam, duos ille canes in cõspectu popularium commisit, hisq; acerrimè inter se pugnantibus, mox lupum emisit, quæ protinus canes omnia inter se ira vno statim animo aggressi sunt: eoq; exemplo Dux ipse continuit barbaros ne pugnam inceperet, temerario impetu Romanis profuturo. At ea quoq; generositas animi requiritur in strenuo milite, ne is, ut super Ænea Virgil. neq; auersos dignetur sternere morte, nec imbecilles prouocare bellatores, aut armatus inermes, aut vir feminas puerosue. Comperta est hæc eadem in canibus animi magnitudo: velut in eis, quos Albanix rex Alexandro Macedoni dono misit: nam cum ex duobus quos habebat unum huic dedisset, exploraturus Alexander am-

malis vigorem, iussit vrsos, mox apros, & deinde damas emitti: ille vero contem-
ptu immobilis iacebat. Sedenim Alexander segnitie tanti corporis offensus, eum
interim iussit: quod vbi Regi nunciatum, alterum misit, addito, ne in paruas bel-
luas experiri vellet. Imperator itaque leonem primo, moxque elephantum induxit,
quos canis statim stravit: cuius insignem pugnam Plinius accuratissime descri-
psit XL octavi libri capite.

M E N A P I I.

Minime mirum igitur quod in canone provinciarum & militum, qui a Con-
stantino usque ad Theodosium, Honorium & inferiores plerisque alios sub
Imperatore Romano militabant, clypeus habebatur, in quo luteus canis in alba
parma, cuius medium pelta rubra occupabat: hic vero canis inferne positus sub
ipsa pelta pedibus sursum versis: erat is eius ordinis insigne, qui M E N A P I I di-
cti sub magistro militum per Thracas stipendia faciebant.

T E R T I O D E C I M A N I.

Canem eodem gestu inuersum in altero clypeo vidi, sed qui carulei coloris
esset, parma identidem alba, cuius umbilicus aureus, quem ruber circulus
ambibat, ab altero densioris luti caruleo ipse quoque circumscriptus: insigne hoc
erat T E R T I O D E C I M A N O R V M, qui eiusdem militie ordo fuit sub eodem
magistro militum.

Et Rat & illud hieroglyphicum, quod Aegyptij sa-
cerdotes obsequium, & ad domini iussa, nutum-
ue regressum significare si vellent, canem conuerso
in dorsum capite pingebant. Nullum porro animal
cane magis est dicto parens, quem abeuntem facilli-
mo vociferatu reuocet, etiam si sit iam captus
praedam, increpitus intermittat, iussus insequi pro-
uolet, eum denique quotiens erit libitum vltro ci-
troque verteris. Theologi nostri veteres dictum illud

O B S E Q V I V M.

ex Ecclesiaste, Melior est canis viuus leone mortuo, ita interpretantur, vt oble-
quij istiusmodi rationem habuisse videantur: nam per leonem mortuum, ait Euche-
rius, cacodaemonem intelligunt, de cuius salute nihil vltius sperandum est: non
enim potest ad poenitentiam redire: per canem autem viuum, aberrantem quidem,
& interdum contumacem hominem accipiunt, qui tamen nonnunquam praeua-
ricator fuerit & ceruicosus, ad obsequium tamen & meliora reduci potest. Et vt
ad canis morigerum admodum ingenium reuertamur, libet ex Plutarcho memo-
rabile obsequij facillimaeque docilitatis exemplum in animali huiusmodi recitare,
idque in theatro Marcelli spectatore Vespasiano editum. Mimus eo quidam canem
introduxit omnibus fere saltationibus eruditum, qui cum aegritudinem postmo-
dum simularet, panem mimus porrigebat, eo detracto pharmacum propinavit,
mox is trementi similis cruciari, distorqueri, capitisque grauedine laborare visus,
demum quasi mortuus concidere seque exporrigere, permittereque vt quoquoque
sum traheret, huc & illuc abijceretur, vt fabulae commentum exigebat. Opportu-
ne autem cum res posceret sensim mouisse se tanquam e profundo aliquo somno
conciatum, prostratisse demum, & signa quaedam veluti laetitiae & exhilaratio-
nis edidisse, atque alia plerumque magna omnium admiratione colluisse. Haec autor
ille testatur, qui nihil vnquam ineptum moliri deprehensus est. Sed quod pertinet
ad obsequium erga dominum, habet hoc canis commune cum subus, de quibus

comper

A compertum ait Plinius, furto abactos, agnita voce suarum,merso nauigio inclina-
tione lateris vnus, ad dominum remeasse.

A D V L A T O R E T S C V R R A.

Sunt qui adulatorem, blandiloquum, & mordacem simul scurram per canis
hieroglyphicum ostendant, quorum alter in obsequium plus aequo pronus,
& alter quolibet in quemuis opprobria fingere sauius. Diogenica haec est inter-
pretatio, ipsius de se testimonio. Nam is interrogatus ab Alexandro, ob quae fa-
cta Canis nomen vulgo sortitus esset: Quia, inquit, dantibus blandior, non dati-
bus oblatro, malos etiam mordeo. Quin & coniectores, vt apud Hebraeos legi,
eum qui per nocturnam quietem imaginatus sit canem videre, obrectatoribus
obiectum fore praefagiunt. Alexander idem dum sibi lusum quaerit, sportulam
Diogeni osium plenam donum misit. Accepit eam Cynicus, & superaddidit: Ca-
ninus hic quidem cibus, sed donum haudquaquam regium.

Diogenis scō
ma in Ale-
xandrum.

F A M E S.

Caninam quandam famem memorant, quam Graeci *βελμια* appellauere, nos
Cesuritionem dicere possumus: vt cumque Dauides hanc eruditissime tetigit
Psalmo LVIII, vbi canit: Couertetur ad vespere, & fame concientur vt canes,
ciuitates hac illa peruagantes, cum futuram Iudaeorum mendicitatem praefagiret:
nam & ipsum famis vocabulum frequenter pro mendicitate vsurpatum inuenias.

D E S P I C A T V S.

In sacris literis plurimum inuenias canem pro re humili, abiecta & contempti-
bili positum. Quem sermonem ne quis Neapolitanorum tantum esse putet, de
Mephiboseta Ionathae filio legimus, cum insperatis a Dauide beneficijs affe-
ctus esset, & continuo mensae Regiae sodalicio dignatus, dixisse eum, humilitatem
professus suam: Ecquis ego sum seruus tuus, vt respiceres super canem mortuum,
cui ego sum similis? Et Dauid ipse cum Regem suum Saulem se hostiliter inse-
ctantem in manibus solum habuisset, chlamydis regiae oram praecidisse conten-
tus, subsecutus eum clamauit: Quem persequeris Rex Israel? quem persequeris?
canem mortuum persequeris.

i. Reg. cap.
24.

F V G A.

Quod si fugam notare vultuerimus, canem identidem, sed subiecta inter cru-
ra cauda figurabimus. Hieroglyphici causam nemo eorum quos in hoc ar-
gumento sequimur, explicauit. Fugientem ego a re ipsa dubio procul sumptum
crediderim, vulgato in haec tempora prouerbio, vt eum qui animum despon-
deat, vel ab incepto propter ignauiam percussus meticolose desistat, subijce-
re eum, inter crura caudam obijciamus. Quotiens enim canes fugam arripunt,
pre metu abacti caudam inter crura subijciunt. Quod cum insigniter etiam in lupo
obseruatum sit, Maro elegantissime rem ipsam descripsit, vt suo loco dictum.

C L A D I S P R A E S A G I V M.

In Aruspicina memorie proditum est, huiusmodi gestum caudae vtero subie-
ctae, in victimis quae adolerentur future cladis praefagium dedisse, obtorta vero
si foret cauda, bellorum difficultatem portendere, vt apud Didymum legere est.

V I C T O R I A E P R A E S A G I V M.

Aliter autem cursu perciti seu praedam insequantur, seu temere lasciuant,
surrectam, aut exporrectam caudam habere solent, cuiusmodi effigies est
in numo C. Posthumi, in quo cernere est currentem canem, cauda ita vti dice-

C. Posthumi
numus.

banus, sursum versus incuruata; quod quidem in hostijs crematis obseruatum, ex aruspicum disciplina futuræ victoriæ portentum erat. Sedenim in numo eorum currentem canem, celeritatem significare conijcimus ex iaculo, quod est inferne situm: vnde rem propter confectam, victoriæ citò partam, si sequamur Aruspices, id indicabit.

I M P V R V S A M A T O R.

Sunt etiã qui satis impuros amatores expriment per simulacrũ canis, non ea tantum de causa, quod κύνων, vt Eustathius interpretatur, ἄσπετος, quod a mare est, deducatur, sed quod lepores auidiori quodam affectu cõfectetur: quorum significatum inter nequitias improbiores reposuimus. Neq; quidem Ouidius signatè magis Apollinis affectum incomparabilem exprimere potuisset, quàm luculentissima ea quam ponit comparatione, his versibus decantata:

*Ut canis in vacuo leporem cum Gallicus aruo
Vidit, & hic pradam pedibus petit, ille salutem:
Alter in hæsuro similis iamiamq; tenere
Sperat, & extenso stringit vestigia rostro:
Alter in ambiguo est, an sit comprehensus, & ipse
Norsibus eripitur, tangentiãq; ora relinquit.
Sic deus & virgo est, hic spe celer, illa timore:
Qui tamen insequitur pennis adiutus Amoris
Ocyor est, requiemq; negat.*

L I E N I S V I T I A.

Hominem qui aliquo splenis vitio affectus agere habeat, quæq; in vniuersum ad lienem attinent, Ægyptij sacerdotes per canis hieroglyphicum significabant. Gracillimum enim ac tenuissimum lienem canis habet: quod si vel mors, vel rabies eum inuaserit, à splene est: quin etiã illi ipsi qui correptum rabie canem medicare voluerint, morbum contrahunt, ac splenetica plurimum ea labe affecti pereunt: & qui canem eo morbo laborantem dissecuerit, ea afflatus exhalatione: contagionis vim efficacissimam experitur. Vrina quoq; rabiosi canis quomodocunq; calcata nocet, maximè vlcus aliquod habentibus. Quin huius lotio, etiã non rabidi: tam perniciofa vis est, vt si quis in id suum congesserit, ad generationem pigrior torpore lumborum fieri dicatur. Proinde rabido cani contagiosum adeo virus inest, vt omnia rabiant que momorderit: excepto homine. Nam que illi accidit ex huiusmodi contagie lues, mania est, vt eruditissimi hac ætate viri disputant: nam & Festo rabies propriè morbus caninus est. Quod verò scribit Aristoteles, canes ipsos interire morbo hoc, & quæ morfa sunt ἄλλω ἀδύνατον, nonnulli clari quidem viri πρὸς legunt, vt celerius quàm homo intereant, exponant. Sedenim vt ea missa faciam, que hominibus à rabioso cane morsis accidisse longo post tempore Albertus & Auicenna prodidè, legi apud Plutarchum, rabiem in homine non fuisse cognitam discretamue ab alijs morbis Aristotelis tempestate, neq; inde vsq; ad Asclepiadem cuiquam innotuisse. Cæterum hæc ipsi viderint clarissimi viri, qui rem enucleandam suscepè. Illud ego super hoc addam, vniuscuiusq; canis morsum tam perniciosum esse, vt ferant, eum qui semel fuerit à cane læsus, pestilenti contagione gallinarum incubitus, pecorum foetus, & abortus interuentu suo vitare, eiusq; introitu alterius vulnera aggrauari.

Olfactus

O L F A C T V S.

A Ed vt ad Canis significata redeamus, olfactũ Ægyptij sacerdotes per id animal inter alia significabant: nempe eum qui, quod prius latuisset, indagine sua deprehendere, ex huiusmodi hieroglyphico intelligebant. Satis enim constat olfactum esse cani præcipuum, de cuius sagacitate (eam enim præcipuè canibus attribuit Cicero, & à sagire, quod acutè sentire est, deductum asserit) plurima passim videntur exempla. Dominum enim qui vel diutissime abfuerit agnoscunt olfactu solo, & ignotũ quoq; si repente veniat, scrutantur in venatu vestigia atq; persequuntur, contantem ad feram inquisitorem loro retrahentes, etiã si aquam ea transierit, & abditissimo quouis loco sese occultauerit. Illud sanè quotidianum in canibus præcipuè Gallicis, vt quem prius numum alicui eorum ostenderis, abduciq; mox è conspectu canem iusseris, ac sub aliquo tapeete vel stragulo numum eum abdidideris, introductus mox canis ac numum inquirere iussus, olfactu solo fretus rem tibi quamprimum deprehendat, latebrasq; vbi numus erat obsconditus, & latratu & exultatione significet.

R I S V S.

B Via verò canis circa lienem ea quæ supra memorauimus patitur, totaq; animalis vita inde pendere videtur, factum est vt Ægyptij sacerdotes quæ super risu considerarent, per canem identidem explicarent. Rarissimum enim vel difficillimum esse risum ijs qui splene laborant, medici tradunt: & ea est canis prærogatiua, vt is à venatoribus maximè expetatur, qui faciem magis, vt vulgò aiunt, melancholicam præferat: signum enim id esse bonitatis aiunt, pernicioresq; & in cursu perseverantiores, qui tales sunt, esse prædicant. Apud Auicennam legas lienem ea ad se recipere & attrahere, quæ sanguinem benignum, clarum, copiosum & lucidum reddant, quem inde risus & hilaritatis causam auctores esse putant, quippe quod ex ita affecto sanguine spirituum excitetur multitudo, claritasq; animam exhilaret. Sed enim hoc vtcunq; habeat, coniectores etiã, vt apud Artemidorum legere est, ex splene in somnis visio & risum, & voluptates auguratur: canibus verò cum lien & tenuis, & vitio maximè obnoxius sit, necesse itidem est eos hoc hilaritatis affectu aut nihil, aut parum moueri. Ab ijs verò quæ vel absunt aut supra modum adsunt animali cuiquam, Ægyptij significationes suas comminiscabantur. Accidere verò facile potest, vt alicuius hominis memorijs natura huiusmodi sit indicanda, vt in M. Crasso, qui ob id Agelastos vocitatus: vt in C. Lelio, & in Socrate, quos eodem semper vultu eademq; fronte fuisse, proditum est.

L E V I T A S I N M O R I B V S.

Verum habet suum & risus ipse significatum. Interpretes enim Apollonij risum leuitatis signum esse dicit: vnde sapièter Ilocrates importunum risum minimè amandum esse monuerit.

C V L T V S C A N I S.

Sanè aliæ quoq; nationes, quanti animal id facerent, multis exemplis testatũ reliquere. Et Cyrum prædicant, Cyrum illum, inquam, omni laude maiorẽ, à cane nutritum suorũ omnium asseueratione, siue studiosè conficta fabula fuerit, quò venerabilior haberetur. Quippe apud Romanos etiã in magno fuere cultu, licet à Capitolij prodicione eos in crucem rapere sit ceptum. Annuò enim supplicio inter ædem Iuuentutis & Summani, viu in furcas arbore sambucea figebantur, quod eorum negligentia iactura ea facta videretur. Alioqui ge-

g 2

nito mané cātulo res diuina hostiarū vice fieri solita, adeo puros eos ad cibum existimabant, adeoq̄ nūminibus placandis idoneos, fuisseq̄ olim celebriores epulas cātulina apposita, nostrorum scriptorum testimonio satis exploratum, & apud Plautum etiā factam huius rei mentionem inuenias Saturione.

QVIBVS DIS CANES SACRI.

Quibus verò Numinibus canes donarētur, dicere nō p̄geat. Siquidem Romani eos Genetiæ, Græci Proserpinæ mactabant: vulgò verò Lupercalibus, quæ Romani in Panos Lycei venerationem celebrabant, canem immolabant, quoniam natura ipsa lupis canes aduersarentur. Alij cœptam hoc in Romulī gratiam factitari tradunt, vti cōstans fama est eum à lupa nutritum. Sacra tamen hæc primū ab Euandro instituta nonnulli asserunt, Maroniano præcipuè versu freti, quo

Euander gelida monstrat sub rupe Lupercal

Parrhasio dictum Panos de more Lycei

Cæterum apud Argiuos Cyoniæ deæ propter partus facilitatem sacri erant. Sed animaduertendum est, plerisque locis Cyoniæ vocabulum corruptum esse scriptorum negligentia, qui Lyoniam fecere, vel quod arbitrati sunt à soluendi partum facilitate vocabulum conformatum. Apud Lacedæmonios Marti canis propter audaciam & inuadendi promptitudinem offerebatur: eorum enim ephēbi inter se certaturi, priusquam certamen inirent, canis cātulum illi Deo, vtpote fortissimo, victimam ex cicuribus validissimam offerre se arbitrabantur. Ex alijs Græcis nemo, vt Pausanias ait, præter Colophonios, talibus sunt operati: hi enim catellam nigram Triuij sacrificabant. Et Caribus mos fuit canem immolare, vnde καρινὸν θύειν. Erant & Canaria apud Romanos auspicia, quibus apud Catulariam portā rutilæ canes nō procul scilicet à rubro colore sacrificabantur, vti ait Atteius Capito, cum pro frugibus cōtra vredines atq̄ seguitiam Caniculæ sideris faciebāt. De sacrificio huiusmodi Ouid. Factorū quartor

Pro Cane sidereo canis hic imponitur aris

Et quare fiat nil nisi nomen habet.

Plerique tamen ideo factum dicunt, vt flauescens fruges ad maturitatem perducerentur. Sidus enim Caniculæ frugibus est admodum inimicum. Non igno- ramus autem & Thracas cum alibi, tum præcipuè in Zerintho Samothraciæ antro nihil ferè libentius immolare, & epulari solitos, quàm canem, memorabili Euripidis nece, qui propter mactatum ab eo canem, vt nonnulli aiunt, ab Archelai canibus interceptus, miserrimè laceratus est. Quamuis alijs dicunt Arri- dei Macedonis, & Crateræ Thessali inuidorum operā, quod gratia plurimum polleret apud Regem, canes eas immittas fuisse, corrupto pecunia Lysimachō, earum curatore.

Nam id quoq̄ canis est significatum, eaq̄ de causa apud Homerum Helena se canem accusat, quod abomināda tot malorum causa atq̄ autōr fuerit, ita Hectorem allocuta: δάειν ἔμοτο κύνος κακομηνχάλυς ἀπεισάνης. Apud eundem Agamemnon quoq̄ accusatus ab Achille κύνος ἔμμοτ' ἔχεν. Nā vt apud Pollucē legimus, canis oculum habere dicitur is, qui nimio plus impudens est, cui si etiam importunitatē adieceris, Homeri eiusdem κύνος ἔμμοτ' ἔχεν feceris pro impudentissimo, mūsicæ scilicet & canis ingenio copulato, Cynomyiam Euthymius syl- uestris

IMPVDENTIA.

vestris mūsicæ genus agnoscit, quod inter cætera mūsicarum genera est impudentissimum, de qua Psal. LXXVII. quanquam super hac alibi. Hæc Catullus impudentiam expressit, vbi Acmen codicillos reddere pernegātem canem censet appellandam. Et Mathematici impudentem litigatorem ostensuri, duobus zodiaci locis canino capite hominem statuūt, secūdo quippe Arietis gradu, & Capricorni XVII. Sed nos hīc de ea loquimur impudentia, qua quis fretus, pro iustitia vel pietate audeat vnumquēq̄ vel ex potentioribus hominē erroris admonere, vel impuritatis arguere, dummodo spes profectus affulgeat, nec importuna temeritas in vitium prolabatur.

PETVLANTES IUVNIORRES.

Non præteribo hīc militarem ordinem eorum, qui PETVLANTES IUVNIORRES appellabantur sub magistro militum per Illyricum: hī enim, vt assumptum nomen hieroglyphica pictura testarentur, canem luteum in rubra parma præferebant, in cuius medio orbis erat coloris lutei, canis supernè pedibus, quoad fieri poterat, exporrectis. Sanè quidem, vt veterum quorundam est interpretatio, in diuinis literis Romani milites, qui Pilato præsidī adfistebant, canes vocitantur, vti Psal. XXI. Circundederunt me canes multi: quippe qui secundum legem immundi censerētur, atq̄ admodum etiā impudentes essent conspuendo sacrosanctam Domini faciem, caput eius arundine percutiendo, coronam spineam affigendo, & omni opprobrii genere cœli Regem deludendo, vti eius ministerij mortales penè omnes. Eoq̄ Theologi trahunt Domini dictum in Euangelio, Non decere sumptum de filiorū manibus panem dare canibus. Quæ quidem notæ si à canino genere elui possent, nihil ferè inter animalia rationis expertia cane venerabilius haberetur, vt qui nō ciuitates modò sibi honori positas habuerint, quod ab Alexandro Magno factum amissa cane Perthanome Theopompus ait, verum etiā longè maiora præconia monumentaq̄ secundum Ægyptios ritus omnino meruisse videantur.

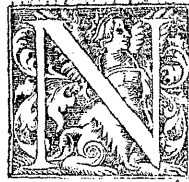
PIERIVS VALERIANVS AD CAELIVM

CALCAGNINVM, DE IIS QVÆ PER CYNOCEPHALVM SIMIAM, ET ID GENVS RELIQA, SIGNIFICANTVR EX SACRIS AEGYPTIORUM literis.

Lucundissimum illud hospitium, quod mihi apud te per duas continuas hebdomadas Ferrariae fuit, effecit vt ea omnia incommoda, quæ perpeffus eram, iacturasq̄ omnes, quas in tanta rerum conuersione feceram, inciperem obliuisci. Nam cum tu me Romana clade perterrefactum, neque non Florentinae vrbis, atque adeo totius Italiae turbationes & motus fugientem, ocij tandem cupidum in patriam meme recipere festinantem, iungere iter iussisses, & apud te dies aliquot commorari, inuitatis quotidie viris literatura præstantibus, magnam mærori meo consolationem adhibuisti, suauissimiq̄ illorum sermonibus aegritudinis totius acerbitem delinuisisti, præcipuè vero eruditissimo Xcanardo illo tuo sapius vocato. Ea demum fuit vtriusque humanitas, vt nunquam apud quempiam alias hilarius acceptum me meminerim, ita vterque vestris me

Incubrationibus certatim oblectare contendebatis: tu, dum remotissima quæq; profundissima eruditionis arcana, apud autores veteres delitescunt, e tenebris eruebas: ille, dum medicina philosophiæ loca pleræq; abstrusosq; sensus, & longa annorum serie ad huc usq; diem ignorata, multis ægritudinibus remedia luci dare admitebatur. Hinc factum, ut ego à vobis tali resectus cibo, cum primum ad Ægyptiaca mea Commentaria datus est reditus, vestra memor liberalitatis, qui me nullo laborum vestrorum fructu fraudare voluistis, statim cogitarem amicitiam tam honesta de causa olim vobiscum inicitam, aliquo testimonio comprobare. Atq; ita Cynocephali Ægyptiaci Commentarium (id enim ob varietatem ipsam præcipue placuit) nomini tuo nuncupavi, Argumentum quidem, nisi me studiorum meorum ratio fallit, forte non indignum quod tu tanta vir eruditionis evoluas, quo in legendo, tametsi nihil tibi lectionum omnium belluoni novum occurrerit, saltem ut mea erga te benevolentia signum sit atq; monumentum, opto.

NAM Cynocephali, quæ Latine Canicipitem interpretabimur, hieroglyphica, tum multa sunt, tum eo nullum apud Ægyptios sanctius animal, neq; sacratius fuit. Eadem penè forma est, qua caudatâ Simia, & propter eam similitudinè ipse quoq; Cercopithecus appellatur. Sedenim noster is corporatura maior, validior, efferatiorq; est, facie caninæ similior, unde & nomen apud Græcos accepit: quamvis multa in hoc genere sunt, quæ humani potius faciem quam caninam referunt, facileq; apud nos mira mansuescunt dicuratione. Cynocephalorum, de quibus hic agimus, lacte & Numidæ & Menusinni viuunt, armentis ex eo genere comparatis, maribus præter sobolis causam interemptis: quod ideo dictum volui, ne quis Cynocephalum hunc, de quo dicturi sumus, accipiat, ut multi perperam, pro genere illo hominum, quod & Megasthenes, & pieriq; alij prodidère, capitibus esse caninis, pro voce latratum edere, ferarum pellibus velari, anguibus venatu & aucupio vesci. Nam, ut optime nosti, agrestes homines huiusmodi Pausanias ab Euphemo quodam ex Caria oriundo visos tradit in insulis Oceani, quo tempestate delatus fuerit, quum in Italiam nauigaret.

Cum primis autem Cynocephalus Lunæ erat hieroglyphicū, propterea quod animal id pari quodam afficitur consensu cum Lunæ coitu. Nam ipsa eadem hora qua Lunâ, nullo illuminata candore Soli cōiuncta transit, nobisq; videtur penitus evanuisse, Cynocephalus mas ipse quoque visu deficere comperitur, neque interim cibum capit, sed humi procumbens ægrè habet, quasi Lunæ raptum ingentiſcat. Fœmina verò præter id quod ea quoque luminibus capitur, & cum mari pari afficitur ægritudine, sanguinem insuper egerit è natura: Quapropter alebantur in templis Cynocephali, ob id potissimum, ut Solis & Lunæ coitus exploratissimè deprehenderetur.

Hinc Cornelius tradit Simias tristes Luna caua: nam affectus idem omnino in id genus omne diffunditur, quanquam in Cynocephalis & maior & exploratior est.

Luna

L V N Æ O R T V S.

A D O R A T I O.

A Pud eosdè Ægyptios sacerdotès Cynocephalus stans Lunæ ortum significabat: ad eam speciem addebāt, ut manus in cœlum sublata haberet, & diadema regium capite gestaret, propterea quod, ut dicebamus, Cynocephalus valde sollicitus est super ortu Lunæ, qua caua angore afficiatur prorsusq; cæcutiat. Simulacigitur ea cœperit illucescere, & ipse visus particeps fieri, quasi Deo agat eo gestu gratias, et sacerdotij ornatu quodam instructus indeptâ vtriq; lucem gratuletur, eo quo diximus hieroglyphico figuratur. Ideo verò stantem pingi voluere, quod stare conueniat adoranti: què morem fuisse etiam apud Romanos, indicat Val. Martialis Epigrammat.

Multis dum precibus Iouem salutat

Stans summos respicit usq; in vngues Aethon.

B Porro adorandæ nouæ Lunæ morem, & manus in præcè sustollendi, Horatius attigit, ode illa:

Cælo supinas si tuleris manus,
Nascente Luna rustica Philyre,
Si thure placaris & horna
Fruge Lares auidaq; porca.

Quinetiâ Virgil. statū & sublata in cœlū manus esse adorationis indicium ostendit, ubi Anchisen inducit obseruato augurali portento illo, quo flamma caput Ascanij corripuerat, mollesq; comas tactu innoxia lambere visa fuerat: is nancq;

Oculos ad sidera latus

Extulit, & cælo palmas cum vocè tetendit.

Et cum mox in attestationem intonuisset, & delapsa cœlo stella per umbras facem ducens multa cum luce cucurrisset, signaretq; vias, tum longo limite sulcus lucem daret, & latè circum loca

Sulphure fumarent, genitor se tollit in auras;

Affaturq; Deos, & sanctum sidus adorat.

C Status porro Philoni inconuertibilis mentis indicium est, ac sese Deo applicatis, qui nulla præditus vacillitate, stabilis firmusq; permianēs, ut cuncta moueantur autor est. Videre est in argenteo quodam numo, què bene literatus adolescens Prosper Publicola Sanerūtius mihi Romæ videndū dedit, huius argumenti simulacrum cum inscriptione V O T. P V B. quæ suscepta sunt in gratiam I M P. C Æ S. T R A I A N I H A D R I A N I A V G. Proditū autē est, stantes Ioui sacrificasse, vota q; & preces allegasse. Sed cum Opī rem sacram faciebant, illiq; supplicabant, votaue concipiebant, sedentes id facere solitos, eo scilicet signo eam esse Terram matrem indicantes. Sedenim Pythagoras proprio dogmate adoraturos federe iubet: quamvis Plutarchus vsurpatum à Numa dicit: ut hinc colligamus, vota rata firmaq; esse debere. Quod verò ad statū pertinet, magister noster Paulus Apostolus totiens standū admonet, dum dicit: Stare ergo, neq; velitis iterū summittere vos iugo seruitutis, & illi semper inhærere. Atq; alibi: Stare conuersi ad Dominū. & alibi: Quoniam tunc viuimus, si statis ad Dominū cōuersi. Et in Gedeonis militia exautorantur illi qui ad aquā ducti flexere genua, & in

terram procidere: qui vero stantes accepta in manum aqua eam lambere obferitati sunt, ad pugnam delecti rem fortiter gesserunt. Quinetiam in Niceno Concilio statutum legas, vt die Dominica, & diebus Pentecostes, stantes ad orationem Domino vota reddamus: alia vero ratione ab ipso resurrectionis Dominicae die vsq; ad certos dies, de quibus dicere nostri non est instituti: nam toto anno plures essent colligendi; idq; importunum videretur. De sustollendis vero manibus loco suo, in Manuum Commentario plura.

ÆQUINOCTIA.

AEquinoctium vtrunq; Ægyptij sacerdotes ἡερολυφικὰς scribere si vellent, Cynocephalum sedentem effingebant, causam eam secuti, quod animal id vtriusq; æquinoctij tempore duodecies, per horas quippe diei singulas, ac duabus itidem noctibus eiusmodi, potus excrementa profundit; vnde non absurde factum, vt sedentem cynocephalum in fontium apicibus statuant, quasi iugem & perennem aquam ex eo sibi conciliari arbitrentur. Ad hæc, in his ipsis temporum cardinibus cynocephalus duodecies, horis quippe singulis quanto potest argutiore vlulatu vociferatur. Etenim horarum obseruandarum ratio clepsydri prius excogitata est, quarum præcipuus vsus in vrbe Achanta trans Nilum fuit, vbi inter alia vas admodum ingens erat, in quod singulis diebus sacerdotes singuli numero trecenti & sexaginta, ad anni scilicet rationem qui apud eos habebatur, subductis intercalariis quinque, de quibus in Vulture satis dictum, aquam ex Nilo deferebant, quæ suo emissa cauo per eius generis horologium horas indicaret: inuentum est postea tum vocis, tum sonori tympani significatione, more cynocephali eas discernere. Mos autem, vti dictum, erat apud Ægyptios, vt in horologijs aqueis cynocephalum adsculperet, ex pene cuius fistulato aqua destillaret, ea adhibita diligentia, vt quantum satis esset immitteretur, ne ue cauum nimis arctum, neq; nimis patens esset: hoc nimis celerem effusionem, illo strangulationem sepius efficiente. Ex ijs vero quæ supra posita sunt datur intelligi, quodnam sit animantium id genus, quod nullo expresso nomine Victorinus Rhetor memorat eo loco, vbi M. Tullius Rhetoricis temporis finitionem querit. Ait enim is, Trimegistum, quum in Ægypto esset, sacrum quoddam animal Serapidi dicatum duodecies toto die vrinam facere obseruasse, idq; pari semper interposito tempore, vnde ipse diem per duodecim horas dimensum esse coniecerit, exindeq; hunc horarum numerum constitutum: quanquam sunt qui velint ex cœli dimensione, quæ secundum musicam rationem in duodecim partes diuisa fertur, horas itidem duodecim adinuentas. Astronomi enim diem & noctem, quotquot alteruter horarum nostrarum fuerit, in horas ipsi suas XII singulos partiuntur. Aquam porro maiores nostri, quantum per totum diem sufficeret, exceperunt tenuissimo cauo diffluentem, eaq; in duodecim partes diuisa, ex partibus horarum numerum statuerunt.

QVIES.

Qantum vero pertinet ad sessum, sessus, vt Iamblichus ad Porphyrium scribit, quietis indicium esse videtur, de quo plura inter arbores differuimus, vbi deum in loto sedentem ab antiquis, idq; ex Nasamonum instituto, pingi solitum, & qua causa, declarauimus. In æquinoctijs vero illa vtriusque temporis æquæ dimensio paritas, quietis cuiusdam indicium haberi potest, cum nihil subsultet, quod alterutram partem inquietet, vtracq; vero firma stabilisque in æquilibrium conquietat.

Lite

LITERAE.

Literas quoq; per cynocephali simulacrum intelligebant Ægyptij: quia quoddam eorum genus eas callere existimabant, seq; illis ob literarum cognitionem cognatos esse: simulac enim cynocephalus in templum inductus erat, eorum ritu educandus colendusq;, sacerdos illi albiolum, calamum & sepiam apponebat, exploraturus an ex eo genere esset, quod in cultum recipi deberet, quippe si quid scribendo cognationem suam approbasset: ea de causa Mercurio sacer erat, qui literarum omnium autor habebatur. Ex quo iam credere possumus, simiam olim latrunculis ludere didicisse, & elephantum literarum Græcarum ductus in puluere scriptitasse: muremque quod pro comperto Albertus ponit, in conuiujs candela discumbentibus prætenta, duchi ministerium præstitisse. Mira hæc fortasse videantur ijs qui sententiam Anaxagoræ probant, animalia omnia ab homine rationem habere duntaxat actiuam: passiuam autem, vt ita dicam, & tanquam mentem, quamq; mentis interpretem dicunt, nunquam habere. Sedenim & Pythagoras & Plato asserere videntur rationis participes animas esse, vel eorum animantium que vulgo rationis expertia vocentur, tamen ratione non vtantur, tum propter incongruam ineptiamq; corporum cõpaginem, tum vero quod differendi facultate careant, vt in simijs & id genus alijs humani cuiuscunq; ferè operis imitatricibus est cernere. Quinimod Diogenes his etiam intelligentiæ aërisq; participatum impertit, quæ vt magis minusue sint humanæ figuræ similia, ita magis minusue intelligent. E conuerso autem, vt apud Aristotelem & Physiognomos alios habetur, ita mores in humana perpendimus natura, prout effigies, ipsaq; corporis species ad brutorum aliquod refertur, vtpote asinina labia, crassa quippe prominentiaq;, tarditatem & stuporem ingenij: caninas maxillas iracundiam simul & fidelitatem: hispidam angustamq; frontem, quippe suillam, impuritatemq; morum, indocilitatemq; hominis indicaret: atq; ita ferè singulis in articulis ingenij nostrum ad brutorum similitudinem explorari. Pari igitur ratione cynocephali, simiarumq; genus omne, quorum bona pars mira quadam similitudine faciem humanam, pedes autem & manus omnino referunt, humano itidem sensui & operationi, artibusq; propinquiora sunt, & propemodum intelligere nobiscum pariter iudicantur. Non præteribo hæc, quod ad hæc pertinet similitudinem, quod Galenus in aggressionibus Anatomicis ait, se multas simias & Cynocephalos difsecasse, si humani corporis copia non affuisset, miramq; in ijs similitudinem cum humano corpore deprehendisse, quare Ennius rectè admodum scribit,

Simia quam similis brutissima bestia nobis.

Sed esto similitudo hæc ingenij causa. Quid hi super elephanto dicturi sunt, quo quid brutum magis, & ab humana figura diuersius? Ei tamen belluæ esse quandam cum genere humano societatem, M. Tullius Epistolis ex confirmata hominum opinione non negat.

VNDE BRVTORVM CVLTVS APVD

Ægyptios.

Ali vero coliq; animalia, quæ rationis expertia dicimus, sunt qui ab Iside tradant institutum, quæ honorem hunc coniugi, eidemq; fratri Osiridi præstan-

Mus in conuiuio.

præstandum induxerit, magna agrorum parte sacrificulis adiudicata, moremque fuisse initio, ut quæ quisque vellet animalia in hunc usum aleret, quibus vita functis, tanquam Osiris occubisset, luctum instaurabant: Cæterum postea delectu habitum, & cynocephalo in primis honorem attributum propter excellentem quamdam, ut rerum periti asserunt, animalis istius naturam humano propemodum generi proximam: ut verò profani putant, quippe qui rerum historias ex vulgo mutuuntur, factum aiunt, propterea quòd Osiris huiusmodi satyrorum genere sit plurimum delectatus, uti nostro etiam tempore vanissimi plerique faciunt. At Romanis etiam id nequitiae genus in usu fuit. Quare nebulonem Vedium luxuriae carpit Cicero, quòd sibi obuiam factus cum duobus essedis & rheda equis iuncta, & lectica, quodque in esseo haberet cynocephalum, neque deessent etiam onagri, quare nunquam hominem nequiores autumat se vidisse. Quin verò & Satyros eos appellatos constat. Magna horum vis in Subsolanis Indorum montibus, quæ Cartadulorum dicitur regio, humana propemodum effigie, tamque quadrupedes, quam recte currentes, tantæ pernecitatis in cursu, ut propter velocitatem non nisi senes aut ægri capiantur. Atque hinc ridiculum illud Alexandri Magni militibus obuenit, qui loco quodam per Indiam facientes iter, Cercopithecos ad eos multos insignis magnitudine conspicati, qui ad exercitus similitudinem quem inferne sub signis progredi obseruabant, ordines & ipsi seruare videbantur, in eos velut in hostes montium iuga insidentes impetum fecerunt, suisque erroris admoniti à locorum peritis, non sine rubore arma inhibuerunt.

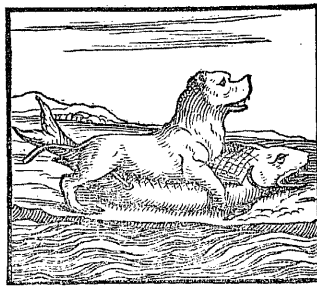
Sed ut ad hieroglyphica redeamus, sacerdotem etiam hieroglyphicè per cynocephalum Aegyptij significabant, propterea quòd aiunt animal id neque pisce, neque pane ex piscibus confectum vesci, quali Oritæ plurimum vtuntur: Indorum ea gens, qui nullum alium cibum nouere, quam piscium, quos unguibus dissectos sole torrent, atque inde panem ex his faciunt, ut Clitarchus memoriam prodidit. Veluti tres apud Babylonios familiae olim fuere, quæ nullo alio cibo victitabant, quam piscibus arefactis & pistillo tustis, ac demum in offas coactis, veluti pane: cuiusmodi religio in Christianæ quoque pietatis collegia quaedam emanauit, quæ perpetuam carniū abstinentiam sibi constituerunt, quod tamè apud eos honestiori de causa & longè maioribus argumentis institutum: externi tamè sacerdotes & pisce, & huiusmodi etiam pane vesciebantur, quo Aegyptij tantum abstinebant, piscemque hi demum omnem, ut Commentario suo dictum, religiose admodum abhorrebant: eaque potissimum de causa, tanto cynocephali cultu prosequiebantur, in quo suæ religionis timorem obseruarent.

C I R C V N C I S I O.

Cumque circumcisionis ritum Aegyptij suscepissent, animaduertissentque canicipites hos circumcisos nasci, rati, non temerè, sed diuinitus ei animantium generi id obtigisse, maiori eos habere venerationi, vnam eandemque cognationem cum illis omnino profitentes. Circumcidere verò antiquissimum fuisse Aegyptiorum institutum, ab eisque ritum sumpsisse Iudæos, Diodorus fabulatur: quem secuti scriptores quidam alij, proprium hoc, & vetus Aegyptiorum arbitratum sunt, quem morem Colchi, utpote Aegyptiorum coloni, neque non Hebræi apud

Circumcisiōnis Aegyptio vñ antiquus mos.

S A C E R D O S.

eos educati postea tenuerint. Sed eorum hæc est fabula, qui diuinarum literarum historiam tam longa annorum serie apud populos nationesque omnes receptam obscurare conati sunt: cui tamen & Strabo & Cornelius Tacitus subscribunt, qui circumcidere genitalia Iudæorum institutum asseuerant. Sedenim qui veterum monumenta studiosius perscrutantur, Abrahamum norunt signum populo suo dedisse circumcisionem, qua sui ab Aegyptijs distinguerentur. Non igitur diceret Irenæus, ad similitudinem cynocephali circumcidebant Aegyptij, sed ab Hebræis ritum hunc Aegyptiorum natio magna ex parte suscepit, quæ virum illum per annos multos in Aegypto degentem, & de diuinis assidue disserentem admirata est, pluribus & veteribus & nouis scriptoribus id asserentibus. Sed fac nihil horum inueniri, validius id mihi argumentum est, quod ex historia desumitur, mutilandorum genitalium legem antiquis temporibus populari apud Aegyptios non fuisse: cuius rei Pharaonis filiam testem appello locupletissimam, quæ cum in ripa profluentis fluuij Mosem comperisset, euestigio circumcisum agnouit, & factum gentis Hebraicæ nuncupauit. Quòd si circumcidendi mos Aegyptiorum itidem fuisset, quinam ex hoc signo in cognitionem eam deuenire potuerit? Ex quo illud etiam suspicari licet, non omnium Aegyptiorum institutum fuisse mutilationem huiusmodi, sed sacerdotum tantum, ut à prophanis secernerentur: quòd apud Hebræos semper populariter obseruatum est. Notum illud est, Iudæos olim contra Hadrianum mouisse bellum, qui ne mutilarentur genitalia vetare voluerit.

C O R D I S A P E R T A S I M P L I C I T A S.

De mysterij autem ratione varia traduntur ab autoribus penè omnibus: sed præcipue quidem nihil præter obscenorum munditiam ea re quaesitum existimant. Alij figuram eam fuisse aiunt, sed quæ ne ipsi quidem Hebræi satis intellexerint. Non desunt qui id insigne ob eam causam genti inditum putent, quo numerosa illa progenies cælestis Abrahamo promissa, à cæteris esset gentibus discreta. Antiqui omnes Theologi, ex hoc, circumcidendi cordis figuram & typum asserunt, quòd ea pars quæ circumciditur, similitudinem quandam habeat cordis: iussisse verò Deum ut ea nudaret, quòd ostenderet, aperto & simplici corde oportere nos vivere, utpote quæ in ea corporis parte quæ omnium ferè gentium ritu pudoreque velari solet, instituta sit: quia secretioris illius circumcisionis quæ in corde fieri debet, indicium fuit. Circumcisi enim sumus, inquit Apostolus, circumcisione non manu facta. Nam & propheta identidem clamat: Circumcidite duritiam cordis vestri. Declamant super hoc Lactantius, Eucherius, Irenæus, Græci Latinique omnes. Nam illa, inquit, carnis mutilatio in Iudæis, nisi significaret cordis circumcisionem, careret utique ratione: quia si Deus id vellet tantum, à principio sic hominem formasset, ut præputium non haberet. Quæ verò super hac re multa admodum magister noster Paulus senserit, cum sint quotidie in priorum manibus, & publice recitentur, superuacaneum ea repetere iudicauit: idque sat fuerit monuisse, Originem Adamantium super hoc legendum epistola ad Romanos cap. 2, lib. 2, & alibi passim, ita tamè, ne Chrysostrum, Basilium, & ex nostris neminem prætereamus.

I R A C V N D I A.

Ad hæc Aegyptij sacerdotes iracundiam per Cynocephalum indicabant. Est enim Cynocephalus ante omnia animalia iracundus, indignabundusque, de quo id dici potest quòd de Pane Theocritus,

καὶ οἱ αἱ θυμῶνα χολὰ πρὸς ἑνὶ κλύβῳ τετα.

quasi dicamus,

Semper acerbâ illi pro naribus asidet ira.

Nam omnino & Pânes & Satyros & Sphingas & Simias & Cynocephalos idē propemodū genus, diuersis tamen inter se distinctū speciebus, autores ponūt. Nascūtur verò Sphinges apud Troglodytas Æthiopes, forma haud ei dissimili qua pinguntur, fusco pilo, mammis in pectore geminis, monstro similes: sunt etiā paulò pinguiōres: naturam habent in cicurationem admodum procliuē, pluribus exercitijs disciplinisq; aptam. Albertus quoq; inter simiarum genera sphingem agnoscit, insignem duabus in maxilla maculis nigricantibus, cauda coloris itidem subnigri & oblonga. Harū ego vnam Veronæ cum essem, vidi, mammis illis & glabris & candidis à pectore propendentibus; circumducebat eam circulator quidam Gallus, ex ignotis antea insulis recens aduectam. Ostētabat idē cuniculos nostris quadruplò maiores, mira quippe corporis obesitate distentos, & quod, nisi quis viderit, credere vix queat, præditos quaternis singulos genitalibus, humanorū digitorū instar & similitudine cohærentibus. Ipsa uerò Sphinx toto erat pectore glabello, facie & auribus humanis propioribus, dorso hispido supra modum, fusco & oblongo admodū pilo, eoq; densissimo. Rector læuum brachium quo catenam, cui erat alligata, regebat, ferrea manica obarmatū habebat, dextera baculū gerebat, quem in faciem animalis identidem prætendens, bipedem secum ambulare, & loco etiam saltare interdum & obganirē faciebat, multamq; hinc à spectatoribus stipem aucupabatur.

Cuniculi ex ignotis insulis.

ARCANA TEGENDA.

Porro Sphinges in Ægyptiorum templis hieroglyphicè admonent, mystica dogmata, præceptaq; & institutiones sacras, per ænigmatum nodos à profana procul multitudine inuiolatâ custodiri debere, & in arcanis tantum tractari, cuius ergo taciturnitatis effigie huius tabellas & literas signare diu delectatur est Octavianus Augustus, quâ postea repudiavit, vsus inde, felicitis ominis causa, Alexandri imaginē.

INGENII ACUMEN.

Æverò hastæ Palladię cuspidi subiecta, vt in ea Minerę statua, quâ Athenis olim erectam ait Plinius, ostendit nihil tam abditum & reconditum esse, quod ingenij acumine exeri & palam proferri non possit: ita quidem Sphinges. At qui Cynocephali vocantur, corpore sunt deformi, ferum omnino, vt diximus initio, atq; indomitum animal, quod nulla ratione modoq; sæuit: supercilio aspectuq; sunt horrido & truci, vt genuinâ, qua de supra dicebamus, bilem ex facie possis agnoscere.

Ad dentur & Sileni Cynocephalo, sunt enim & hi, vt Pausanias attestat, ex Satyrorum grege, quos cum ætatis iam prouectioris esse cœperint, Silenos appellare cōsueverunt: quorum hieroglyphicum erat, diuinitatem in re quapiam delitescere. Erant enim Sileni, vt ex Platonicis Alcibiadis dicto colligimus, imaginatylæ quædam sectiles, ita concinnatæ, vt diduci & explicari possent: quæ vbi clausæ erant, nihil aliud quàm ridiculam & monstrosam quandam tibicinis speciem ostentabant: vbi verò aperiebantur, venerabile numen aliquod exerebant. Hinc Alcibiades Symposio, So-

DIVINA IN OCCULTO.

cratem

A cratē Silenis similem esse dicit, quod is longè alius esset interius intuenti, quàm summo habitu videretur. Vnde etiam Σιλῶν ἀλιεὺς dici solet; de re quæ prima fronte vilis ac ridicula videatur, interius tamen ac propius contemplanti sit admirabilis.

VRINATOR.

Sedenim ne reliqua Cynocephali significata prætereamus, per simulacrum eius vrinatorem etiam intelligebant: quando quidem animalia reliqua inter natandum obhorrescere, rugisq; strigosa fieri perhibentur: vnus Cynocephalus, vt apud Horum est, in quencunq; locum tranare perrexit, nullo vel squaloris vel horroris indicio fertur enatare: cuius quidem natationis facilitas vnâ cum literarum peritia, quæ potissimum in Cynocephalo discernuntur, eam animal conciliant laudē, quæ doctis & experientibus viris tribuebatur, vt scilicet & literas & natate didicissent: contra verò in ignauos & nulli negotio idoneos, nulliusq; disciplinæ aut exercitiij participes, Athenienses dicere solebant, μήτε γράμματα, neq; quidem natate, neq; literas. cuius prouerbij mentionem facit in Legibus Plato, atq; etiā Aristides in Apologia quadam. Quod verò hæc liberalia essent studia, apud Tranquillum legimus, Octavianum Augustum nepotes suos & literas & natate, aliâq; rudimenta per se plerunq; docuisse. Iam & de Caligula ad eius ignominiam dictum, quod admodum docilis ad cætera, natate nescierit. Porro vrinator non est simpliciter positum, sed eum significat qui profunda quæq; peruestiget: vnde locos apud scriptores perdifficiles, Delio natatore indigere dicimus: egregie enim Delij natandi peritia celebrantur.

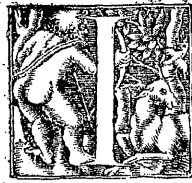
ORBIS TERRARVM.

Per idem animal orbē terrarum ἰερολυφικὸς Ægyptij significabant. Nam cum duas & sexaginta primarias terræ habitabilis regiones ponerēt, quas & Hali Amberagel in tractatu vltimo Astrologiæ memorat, obseruarunt magna in id genus animalū cura adhibita, partes totidem in Cynocephalo moriente que quotidie singulæ perirent, mox à secundo & sexagesimo die quod reliquū esset corporis interiret. Erat verò apud eos sacerdotes summa religio, vt quicumque singulis diebus intermortuus esset articulus presecaretur, riteq; vnguentis more suo obunctus sepeliretur. Quod verò mos fuerit Ægyptiorū vnguento plurimo cadauera inungendi, durauit etiam apud Christianos diutissimè mos hinc, quod ex Terulliano coniectari possumus, ita dicente: Si Arabie queruntur, sciunt Sabæi pluris & carioris suas merces Christianis sepeliēdis profligari, quàm Dijs fumigandis. Sed vt ad orbis partitionem reuertamur, Deus excelsus, diceret Clemens, penes quem rerum omnium potestas est, in septuaginta & duas partes diuisit totius terræ nationes, eisq; principes Angelos presecit: mox Christus Apostolos totidem, antequam pateretur, per omnem terrarum orbem dimisit, qui Euangelium prædicarent. Astrologi suam quandam secuti commoditatem, sexagenis tantum partibus orbem diuisere: de quibus ita Proclus in Sphæra: Sed nec interualla circulorum in toto orbe à se inuicem statuta sunt, verum pro sphaerarū descriptione ad hūc modum dispensari solent. Diuiso in LX partes meridiano quouis circulo, septentrionalis circulus à polo sexagesimarum partium quisq; interuallo notatur, Aequator ab utroq; tropico sexagesimis quaternis distat. Reliqua ex Iacobo Zieglero, huius doctrinæ peritissimo, cognoscere poteris, cuius tu eruditionem admiratus, cum principem is neminem virum in Italia, atque adeo in ipsa vrbe Roma reperisset, à quo susciperetur, tu ipse mi Cæli ho-

Ægyptiorū mos vngendū cadauera.

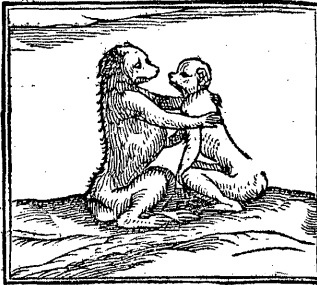
minem & probum & literatum, uti Anacharsin Solon, complexus, in contubernium tuum admisisti, & ut doctrinam suam posteritati communicare posset, per ea quae illi praestas commoda effecisti.

DE SIMIA.

IAM vero quaedam super Simia conquiramus: qua super id traditur, quod isdem sacerdotes, ubi haereditate in iuifos collata significare voluissent, hieroglyphicum Simiae, quae parvulam pone Simiolam duceret, facere consueverunt: cuius argumenti causam eam apud Horum legas, quod duas ipsa simiolas vno partu perfert. Sedenim earum altera magis diligit, altera ita negligit, ut eam etiam odio prosequi videat.

HAERES INVISVS.

Quam vero curandam suscipit, morose aded complectitur, & ante se comprehensam gestat, ostentat omnibus, tractarique gaudet, gratulationem intelligens, ut magna ex parte effectum ipsa suum, cui tanto affectu favere videbatur, atrectando enecet: mox alterum quem negligere ceperat, educare cogatur, in eum omni mox conuersa cura.

HOMO NIHILIA C NEQVAM.

Vulgatissimum vero illud est, & omnium scriptorum aetatumque testimonio receptum, Simiam pro despiciatissimo & maxime nequam homine haberi, ut pro Ctesiphonte Demosthenes, Aeschinem tragicam esse simiam dicit, quod personatus quodammodo verborum grauitate videretur, cum alioqui pessimus atque nequissimus ciuis esset. Et Dion historicus de obrectatoribus, quos ego ait, non pluris facio, quam, ut dicit solet, simias. Apud Cic. epistolis, Simium inuenias pro nihili homine positum. Quodque historijs Graecis memoriae mandatum est, Simiae, quam rex Molossorum in delitijs habebat, improbitas minime praetereunda. Illa enim, cum Spartiatae oraculum ab Ioue Dodonaeo petiuissent de victoria sciscitantes, legati que vas illud in quo inerant sortes collocauissent, vna euertit, sortesque dissipauit. Negant vero historici, ut Cicero de Diuinatione refert, Lacedaemonijs vllum vnquam ostentum hoc tristius accidisse: nam quae praeposita erat oraculo sacerdos, dixisse fertur, De salute Lacedaemonijs esse, non de victoria cogitandum. Neque vero Plautus inepte Simiam bestiam, nunc nihil vocat, nunc nequissimam, Milite, ac Pseudolo: & Rudete, pro lenone in somniorum coniectatione ponit, quando lenonibus nihil est scelestius neque perditius, ingrato dubio procul & inuiso mortalibus genere, quodque est, ut ipse dicit, Deorum odium atque hominum.

VITIORVM DISSIMVLATOR.

AD haec, hominem sua dissimulantem vitia, turpitudinemque domesticam occultatam, notare si vellent Aegyptij, Simiam micturientem faciebant: ipsa enim est ea verecundia praedita, ut quotiescunque lotium fecerit, excrementum illud, quod etiam in faece reliqua feles faciunt, effossa obruat terra, aut alia quapiam re superingesta omnino occultat. Sed quonia impresi codices in damno sunt, quantum

ad Simiae nomen, quae sit castior lectio, in Fele, hoc est, in Aeluro disputatur.

IMPVDENTIA.

PETVLANTIA.

Mhi quidem longe significantius per Simiam impudentia videtur ostendi posse, quam huiusmodi verecundia. Ea siquidem partibus suis, quas verecundia occultari iubet, assidua sessione depilatis, natibusque ita turpiter denudatis, improbum exhibet spectaculum: & eius generis mares, praecipueque Cercopithecii, natura procaciter excitata, frequenti quantumlibet spectantium theatro, satis cum impudentia pudendi tractatione lasciuunt, eorum instar fatuorum quos nunc Aegyptij, ut omnibus ad Nilum locis palam est, Maurij & Turcae omnes simulac talia perpetrare conspexerint, magnopere venerantur, summamque & innocentiam & simplicitate praeditos arbitrantur, remque putant admodum piam se facere, si cumulatam in hos stipem contulerint. Sed utcumque illa, Pitheculae insulae, quod ad hanc facit morum prauitatem, nota sunt in Tyrreno mari, quibus nomen inditum a simijs, in quas Candulus & Atlantus, ut apud Harpocrationem ex Aeschylis Sardiani iambis legit, fratres, omnium ea aetate profligatissimi impostores a Ioue transformati sunt, cum aduersus eum quoque fallaciarum machinas adiuuissent. De quibus ita Ouid. Fabulis:

*In arimem, Prochytamque legit, viridique locatas
Colle Pitheculas, habitantum nomine dictas,
Quippe Deum genitor fraudem et periuriam quondam
Cercopum excolus, gentisque admissa dolosa,
In deformem viros animal mutauit, ut idem
Dissimiles homini possent similesque videri.*

Sanè quidem petulantiam quis hoc descriptionis genere significaturus, nullo commodius animali utetur, quam simia: cuius improbitate considerata Plato in Ciuitate sua Therstem ait, illum omnium qui ad Ilium venerunt turpissimum, tantaeque impudentiae monstrum, ut Achillem Agamemnoni exprobrare nihil veritus fuerit, seque heroibus ingerere temerarius assuerit, in simiam commutatum esse, imitarique adhuc hominum facta, non re, sed specie ipsa mutata: quod etiam Q. Calaber Paralipomenis tangit. Nam si cum inter homines ageret, tam perditae fuit insolentiae, ut ne regibus quidem imperatoribusque ipsis quicquam parceret, minime mirum, si, postquam in bruta transiuit, eundem animi tenorem seruat, importunitatemque omnem aduersus leonem ipsum ferarum omnium regem exercet. Sanè Lycophron Therstem ipsum *πικνόςμορφον* appellat: & vulgo genus hominum huiusmodi simijs solemus aequiparare. Ac in eam improbitate ita nos aliquando lusimus sermone ad Leonem X. P. M.

*Denique sic petulans generoso insensa Leoni
Simia, quae natibus, caudaeque, et clunibus huius,
Tantum animi est paruis, affixa procacibus ausis,
Hoc tam magnum animal vexatque agitatque, nec vllam
Esse moram patitur, musca importunior, apta
Miseros vitare unguis et dentis acumen,*

*Lubrica dum fedit saltu, leuibusq; lacertis,
Deq; suo quarit sibi tot ludibria Rege.*

FEBRIS MEDELA.

SVI ADMIRATOR.

Reliquum hinc erat, ut ex eorundem sacerdotum dictatis remedium febris ex Leone simia vefcente significari subijceremus, sed super hoc satis in Leone,

Quo fit in prolem suam affectu simia, paulo ante diximus. Hinc autem aliud oritur hieroglyphicum. Fuerunt enim qui Suffenos Catullianos per fceram simiam apte significari posse contenderent, qui scilicet sine riuali dicta factae sua vnice amant & venerantur, generosum Pindari dictum, qui genus hoc hominum philautia, hoc est, caeco amore sui perditum irridens, adultores non aliter viros probos & amicos uideri ait insipientibus, quam simiae pulchrae pueris iudicantur. Ait enim Pithijs, καλός τοι πίδων πρὸς παύσι: bella quidem simiola est pueris. Nam & Horatius adulatorem in obsequium plus aequo pronum, ita ad diuitis nutum mutari scribit, ut credas mimum partes agitare secundas. Simia vero mimum excubis, quod vna omnium maximè atq; efficacissimè quaecunque fieri viderit imitatur. De philautia Synesius vir literatissimus, cum epistolas accuratius à se scriptas aliquando colligeret, vereri se dixit, ne quod simijs accidit, eueniat sibi: illae enim, ait, cum natos animalium omnium turpissimos pariant, putant ipsae tamen eos esse omnium formosissimos. Atq; vtinam, mi Caeli, non idem & ego fallar, qui tantum vigiliarum hieroglyphicis his indagandis impenderim, tantum laborum conscribendis exhauserim, ut quod nunc hominum est ingenium, posteaquam me studiosorum animos oblectare existimauero, ludibrio sim. Quid enim, inquier, ad nos literarum Aegyptiarum fabulae, cum nunquam satis temporis per aetatem etiam longissimam superfit, ut vel Latina vel Graeca discere quis possit: quanto satius fuerat quatuor hos & viginti annos, qui com texendis sex circiter & quinquaginta huius argumenti commētarijs periēre, vel eloquentiae, vel traducendis autoribus Graecorum optimis impendisse: aut frigidus obstabat circum praecordia sanguis, mihi potius latenter instituisse viuere, ne per continuam genij defraudationem corpus affligerem, vnde diuturnas grauissimasq; tot aegritudines cōtraherem, neq; tamen hinc vllam apud potentiorum quenquam gratiam mihi compararem. Vera haec, nō inficior, dicturi sunt. Sed quid agerem? Suus cuique attributus est error. Si quid tamen fuerit quod vel tibi, vel tribus amicis alijs non vsquequaq; displicuerit, satis me contentum arbitratus, habeant sibi sua regna reges, respondebo, meamq; iudicio tantum circiter amicorum industriam approbari vsque adeo aestimabo, ut pro laboribus tantis ingentem mihi mercedem cumulatissimè perfolutam rationibus meis sim nulla contatione relaturus. Vale, meq; Manardo,

more tamen illo tuo, plurimum commenda.

PIERIVS

APIERIVS VALERIANVS AD MAGNIFICVM

ACHILLEM BOCCHIVM BONONIENSEM, DE IIS

QVAE PER CERVVM SIGNIFICANTVR EX

facris Aegyptiorum literis.

Singularis illa mentis integritas, summaq; eruditio tua, Achilles Bocchi nobilissime, nostraeq; amicitia firmitas, perpetuaq; constantia iubent, ut quantum in me est, tui memoriam nullo vnquam tempore apud me desitiram assidue celebrem: siue nos coniunxerit olim studiorum similitudo, siue fortuna quadam paritas, quod eodem tempore pari militia tibi Bononia, mihi Roma easdem disciplinas profiteri contigerit, eorundemq; amicorum, quos diu coluimus, patrocinio protegi. Nulla tamen te amandi causa maiores exiuerunt, quam congressus illi periculi, perutiles, & in primis mihi salutiferi, cum tristissimo illo meo, Italiaeque totius tempore recens Florentia cum Aediceis meis eiectus, Bononia te superiori astate conueni: in tanta enim rerum mearum omnium iactura facta neminem habui, qui sapientioribus sermonibus maerorem, miserias calamitatesq; meas molliret, alleuaretq; magis, quam amicissimae officiosissimaeq; consolationes tuae: ita te prudenter per totius verustatis exempla, perq; ea quae etate nostra conspexeramus, de humanarum rerum vicissitudinibus disferentem audire plurimum iuuabat. Accedebat huc tua illa verborum bonitas, mira vultus hilaritas, & festiuus semper oratio, qua me ita deliniri sentiebam, ut ad arumnas meas mitigandas nihil accidere posset vtilius, nihil accommodatius. Tecum itaq; totos illos dies esse, tecum ambulare, tecum sedere nunquam desisti, donec maxima eius, quae me tum oppresserat, anxietatis partem à cervicibus meis excussisse mihi visus es, egritudineq; illius feritatem non parum mitigasse. Postea vero quam acerbitas illa temporum in mitiorem versa est fortunam, elapsus è custodia Politifex, patriae Aediceae, Romae nos restitui, mihiq; res satis belle successere, factum est ut me tot iam laborum difficultatumq; nihil omnino paeniteret. Hippolyti enim mei liber alitate sum egere vetitus, liberiusq; mihi otium indultum est. Unde datus est ad literarum studia reditus, & deserta diu Aediceae repetita. In his autem ea prima fuit cura, ut quae tractasse me olim nosti hieroglyphica, diutius in situ esse minime permitterem. Accinxi me itaq; ad poliendum eo tunc consilio, ut si niueus doctorum amicorum calculus accessisset, modo hoc, modo illud Commentarium emitterem. Quod ut commodius fieri posset, eruditissimis viris amicis meis libellos singulos singulis inscripsi, ut ipsi non magis mea, quam sua causa, quod corrigendum existimassent, accuratius emendare quodammodo cogerentur. Ex his Ceruus tibi dedicatus fuit, propterea quod sermones illi, quos calamitoso meo illo tempore tecum fuisse repetebam, argumentum id praecipue habuisse memini, ut tot inuectas multis ab hinc annis in plerosq; Principes calamitates, quales & quantas Europa fere tota vidimus, eorum delirio deriuatas inde procedere querebamur, quod id hominum genus amicosynceriores veridicosq; propemodum fastidiret, plurimumq; adultores subdolosq; parasitos vnice adamaret. Praecipuum vero Cerui esse hieroglyphicum apud Aegyptios, ut si hanc iudicij captiuitatem indicare vellent, Ceruum fistula illectum pingerent: ut si quae huiusmodi tediculae pararentur, haberet scitus homo quod sibi proponeret praecipue fugiendum.

AB ADVLATORIBVS PESSVNDATVS.

AEgyptii hominem dolo ab adulatoribus circumuentum ea pictura significabant. Quod verò Ceruo insitum natura sit pastoralis fistula, vel suauis aliquo modulantium concentu demulceri, tantaq; hinc affici voluptate, ut immemor sui nullo profus negotio capiatur, vel iniecto alicunde telo, quod propter animi abalienationem adesse tunc minimè suspicatur.

h 3

Generosum
Pindari dictum.

uestigium transfodiatur, atque ita fiat ad blandientium præda, lætū aliquod ludibrium suo conuiuium exhilaraturus: quemadmodum cum perniciæ sua ridiculi fiunt, qui lenocinijs istiusmodi sese offerunt capiendos: vt recte mihi Antisthenes philosophus dixisse videatur, longè satius esse in coruos, quàm in adultores incidere. Hæc iam tunc in congressu illo Bononiensi dicta puto meministi, cum tu, vt semper soles doctè aliquid declamare, subiecisti: Sapientissimè quidem Antisthenes, qui vt iuuentutem suam (nam ea potissimum ætas huic obnoxia est incommodo) ab Archilocheæ vulpis calliditate liberaret, vti li omnibus documēto futurus, coruos aiebat nō tam hominibus obesse, quàm adultores. Corui siquidem corporis tantū oculos effodiūt, quos ne vtilis quidem non postremi nominis philosophi existimauerūt; alij, vt contemplationis impedimentū nescio quod spontè effossos abiecerūt. Adultores verò, mentis, quæ nostrī diuina pars est, oculos eruunt, intellectum scilicet atq; iudiciū, quibus tantum reliquis præstamus animantibus, obtenebrant: quibus ita perditis euenire necesse est, vt nihil fiat humanitati reliquū. Idem etiā dicitabat, Meretrices bona omnia amatoribus suis comprecari, præter vnā mentem atq; prudentiam: ita adultores ijs quos affectantur, omnia felicia ominari, præterquam sapere, ac seipsos noscere. Addidisti etiā illud, quod Crispus Palsienus dicere solebat, nō esse claudendum hostium adulationi, sed aperiendum, veluti solet amicæ, quæ si fores impulit, grata est: si effregit, grator: prodesse enim in hoc arbitrabatur, vt homo inde qualis esse debeat, admoneret. Respondi ego: Argutè quidem Palsienus opinabatur, sed paucissimi quos ardentissima virtus vnde cūq; munierit, hoc assequi potuerunt: reliquis plerisq; omnibus, ob humane nature imbecillitatem periculum imminet, ne si ad hæc aures patefecerint, tanquā vtuli inter lupos circumueniantur, vt Cratetis Cynici sententiā declarauit. Contra verò sapienter illi vitam instituerunt, qui non ad ostentationem viuunt, non populares aures captant, sed sibi rerum suarū conscij, rationem ipsam, veram viuendi ducem, sibi proposuerūt. Quare cum veritas semetipsum noscere doceat, impediatur adulatio: illa virtutis viam, hæc vitiorū semitam collaudet: illa bonis, hæc malis parère cōpellat, reijciatur à nobis penitus adulator more philosophi Timonis, qui Demeam assentatorem ligone percussit. Nullum enim animantium genus assentatoribus, ait Plutarchus, perniciosum magis: nullum quod citius iuuentutem in præcipitiū agat: nullum quod facilius fortunas, honores, vitam deniq; ipsam radicibus euertat. Ideoq; Diogenes interrogatus, quæ bestia mortuum haberet nocentissimū: Si de feris, inquit, interrogas, obrectator: si de cicinibus, adulator. Nam veluti aucupes blandulo quodā stridore & mellita vocula simplices auiculas aut in viscum implicat, aut in pedicas injiciūt: ita pellit homines adulatio, & mox in omne scelus impellit, eoq; impulsus & inuolutus, in vitam demum calamitosam trahit, perq; caput & pedes in profundissimā voragnarū voraginem demergit. Recte itaq; dicere solebat Aristonymus: Lignum ignem nutriūt ab ipso consumi: diuitias, dum adultores alūt, ab eis labefactari. Excepisti tu: Rectè quidem mi Pieri: nam in memoriam illud mihi re-

uocasti

A uocasti, q; & Phauorinus philosophus Actæonis fabulā à suis canibus, quos alebat, deuorati, ad adulatorum trahit euentum, quorum finis & intentio est totum absumere, si possint, dominum. Quod cum ita sit, Antisthenes siue Diogenes Cynicus cum ligone suo summo opere commendādi, qui quod in vita perniciosissimum esset animaduertētes, vrbaniſſimo dicitario alter, castigatione alter, homines ad morum integritatem & prudentiā natos admonere voluerint, ne pessima parasitorum contagio labefactati, per imprudentiā in tam procliuia vitæ discrimina pessum raperentur, omniumq; ignominia, contumelijs atq; ludibrijs expositi, eorū quibus se suaq; omnia crediderant, prodicione perderentur. Subsecutus ego sum: At ne Ceruum tantum musica capi lenocinio persuasum habeamus, equos etiam, ferocia alio qui animalia, eadē affici suauitate, Persica ex historia compertum, magno eorum detrimento, qui bellatores eos effeminatis cantilenis & modulis assuefecissent. Murenas quoq; & thrissas piscium genera euocari cōcentu & tintinnabulis, exploratum vulgò: quamuis murenas geniturę tantum tempore, vtpote quæ serpentium sequi sibi feruntur, quibus eas admisceri tradunt. Iam & Otus, cui nomen inter aues ab auribus est, tanquā cantaminibus circumuentus modulamine afficitur, humerosq; iactare, saltitare, & nutare vertice quasi modulos teneat aspicitur: sed nulli horum musica est exitio veluti ceruis, quapropter hinc potius Ægyptij hieroglyphicū suum desumere voluerunt. Sanè quo minus mirum sit ceruum musicæ modulos intelligere, apud Ælianum legitur eum Indicæ vocis callere sonū, sermonemq; percipere, neq; alium quēpiam ita facile: quamuis Ptolemæo Philadelpho ceruus fuerit, qui Græcum idioma prorsus intellexerit. At iam satis super Cerui musica euagati, reliqua nunc eius animalis significata subiungamus.

P R Æ C I P I T A N T I A.

Percito quempiam ingenio, temereq; ac nulla ratione sese mouētem (vt plerunque furores sunt qui Panici vocantur: quippe cum nulla urgente causa quis in fugam se proripiat, negotiūm ue, quod præ manibus erat, statim abijciat, inceptumq; deserat) Ægyptij per ceruum & viperam adpictam intelligebant. Pugna enim huic cum serpente, cuius etiam cauernas inuestigat, nariumq; spiritu extrahit renitentem, vt luculenter his versibus Lucretius:

*Naribus alipedes vt cerui saepe putantur
Ducere de latebris serpentina secla ferarum.*

Ideo singulare abigendis serpentibus remediū, ceruini cornu suffitus, vt apud Nicandrum legitur. Idem ipse tamen tam acer anguium hostis, qui tanto eos conatu perquirat, simulac ex improviso viperam conspexerit, in pedes se repente proripit, ac fugit, ingenita scilicet naturæ discordia concitus, quæ illi accidit, vt idem Poëta refert,

*Propter dissimilem naturam dissimilesq;
Texturas inter sese, primasq; figuras,
Multa meant inimica per aures, multa per ipsas
Insuuant nares infesta atq; aspera tactu.*

Sanè coniectores etiam tradunt, eum qui per nocturnam quietem imaginatus fuerit videre se ceruum quempiam instantem tergo, longeq; sequentem, futurum vt qui tale somnium viderit, ea sit formidaturus, ex quibus nulla sit offensio subsecutura, ac perinde frustra timeat.

SIquid verò ad vetera significata addere cōcedatur, cum vipera sit profligatissimis tota vita sceleribus inquinatissima, alia mariti, alia matris parricidio polluta, venenumque eius atrocissimū, quod omnem, ut aiunt, exuperat medicinam, aptè mihi fecisse videbitur, si quis vel regem vel magistrum vel iudicem quempiam in scelera vindicem sese accerrimum exhibentem, per ceruum & extractam è cavernis viperam, quam mordicis apprehenderit, figurarit. Eodem etiam hieroglyphico virum intelligemus, qui morū impuritatem corrigit, scelera eluat, prauitatem emendet, & quod idem ait Poëta:

*Veridicis hominum per purget pectora dictis,
Et finem statuat cupidinis atque timoris,
Exponatque bonum summum, quod tendimus omnes,
Quale sit, atque viam commonstret tramite paruo,
Qua possimus ad id recto contendere cursu,
Quidne mali imminet rebus mortalibus passim.*

Hoc enim est maleficū serpentem, qui clam in insidijs excubat, è latebris extrahere, extractum interficere, interfectum denique deuorare.

F V G A C I T A S.

FUGitiuū dubio procul hieroglyphicè notare qui vellent, currentem ceruum describent. Est verò fugacitas ceruo natura insita. Hinc Lucret. Et fuga ceruis à patribus datur, et patrius pauor incitat artus. Quā verò pedum alacritatē in Achille fuisse autores tradunt, ut *ποδὸς ἄρμενος, καὶ πόδας ὠκύς* passim ab Homero vocitetur, sunt qui autument inde partum, quod eius infantia sub Chirone fuerit ceruorum medullis plurimum enutrita. Porro illum affectu esse ceruos absque canibus, & retium insidijs, Pindarus Nemeis canit:

Κτήνον τ' ἰλαφρον αἰὲν κωῶν, δολίων θ' ἐρήτων.

Nam de agilitate cerui superfluum est verba facere, cum scriptis omnium in primis celebratur, præcipue verò κατ' ἐξοχὴν quandam, Laconū chorus, Aristophanica Lyfistrate, dicat, saltandum pedibus est tanquam ceruus aliquis. Sed quod de Achillis nutrimento & nomine positum est Nazianzenus Achillē dictum ait, quod sine cibo fuerit educatus: χιλὸς enim cibus & succus est: ille verò crudis tantum ferarum artibus pasci fuerit assuetus. Sed & quod de Chironis institutione circumfertur, mirum ab Homero nusquam huius rei mentionem fieri, cum tamen Apollonius, & qui post Homerū fuerunt Poëtae plerique omnes, educatum Achillem à Chirone tradant. Addam huc Telephū Herculis & Auges filium, quem Alæus Auges pater in Panthium montem exposuerat, à cerua educatum esse, ut apud Lycophronis interpretem habetur, quod & nomen ipsum ostendere videtur: cerui quippe nutritatum significat.

I N T E R Q V I E S C E N S.

QVamuis autem cursum perniciosissimum Ægyptij ex cerui currentis specie intelligi monuissent, quia tamen is requiem inter currendum aliquam facit consistensque manet, dum qui sequitur appropinquet, tum fugam item arripit, factum est ut hominem aliquam laboribus suis requiem interponentem significat.

significare si vellent, currentē quidem ceruū pingerent, sed retrò spectantē, cum in solius tantum fugacitatis significato caput surrectū statuerent, ut cornua per dorsum demissa residerent. Ideo verò ceruus dum fugit, interquiescere cogitur, quod tenui imbecilloque est intestino, quod leuiter etiā percussum rumpi possit, cute adhuc integra permanente. Denique imbecillum aded animal est ceruus, ut tactus ab aspalatho, ea est spinæ species, emoriatur. Verum hoc & alia de causa, & alio etiā potest modo pingi, quippe si tres pluresue ceruos natantes feceris, capitibus alterius clunibus impositis, atque eorum primum auertentem se quasi ad postremū se locū recepturū, quo quidem officio mutuo se adiuuant, cum ex Sicilia transfretant in Calabriam per æstatem, pabuli gratia, idque plurimum iuxta urbem Rhegium, qui propterea quod onus capitū super aquas extantis haud facile sustinet, inter natandum singuli super anterioris lumbos caput imponunt: dux verò cum defessus est ad vltimum trāsit locum, atque ita mox alius atque alius labore ita cum quiete communicato incolumes transeunt. Si cui tamen quod superius positum est hieroglyphicum magis placuerit, res in medio posita est.

F O R M I D O.

STuporem præter hæc, formidinemque per ceruum & puniceas pennas præstent significari, omnibus innotuit, tam ex ijs qui Animalium historias conscribere, quam ex Virgiliano carmine, qui Turnū attonito quodā pauore percussum ceruo æquiparat puniceæ septo formidine pennæ. Libet verò loco hoc de pennis ad ceruorum formidinem excogitatis historiam enarrare, quæ non tantum Virgilij carmen explicabit, verum etiā hieroglyphico huic argumento plurimum afferet claritatis. Narrabat mihi Io. Antonius Pollio Geloum Princeps, Pontificij contubernij mihi socius, stare adhuc in Sicilia hanc venationis antiq̄ quæ rationē, quæ sic fieri soleat. Nobiles vbi renunciatū fuerit ceruorum greges vsquā oberrare, alter alterū inuitates properè conueniunt, afferuntque secū scorpionem aut arcum singuli, & fasciculum virgarum, quæ omnes ferrea cuspede præpilata sint, quarum caput alterum in summo perforatum est, funiculo perpetuo per virgas singulas ea transmissio. longitudo earum ad pedes quatuor vel circa. Cum ad locū peruenere vbi ceruos congregatos norunt, latè diffusi equites peditesque modum agri, quanto satis est ambitu circumfistunt, stationemque vnusquisque suam per interualla certa suscipiunt. Hinc fascem quisque suum explicat, primaque virga ad finitimi vltimam alligata, reliquas per decempedæ circiter interuallum singulas terræ affigit: idem alter, idem alij faciūt, donec ceruos vndeunque concludere. Virgis ita dispositis pennarum punicearū, quas in hunc vsum magno numero fucatas habent, fasciculos licio suspensos ad tractum per virgas funiculū hinc & illic alligāt, qui aura vel leuissima impulsū varia iactatione motentur. Stationarij mox in proxima sese quisque abdunt virgulta, sagittisque intentis expectant taciti. Liciorum hoc septum ingreditur eques tantum vnus cum odorisequis canibus, iisque non admodum magnis. Hunc venationis magistrum vocant. Is vbi gregem nactus est, sensim accedit, latratuque catulorum tantum fretus, agmen incipit agitare: illi conferti omnes vnā fugam capessunt: at cum ad licia pennasque illas pensiles peruenere, subito paucifacili vltius progredi non audent, sed illarum motum & fulgorem declinantes ad lauā non procul flectunt, & rutilantes fasciculos illos prospectantes tanquā muro inclusi circumaguntur: subsequitur magister, nomine quencque vocans ex stationarijs, prout vnicique sit proximus, atque huic primum vel secundum, illi tertium aut

*Venationis
antique ratio.*

quintum aut septimum ex libidine sua telo excipiendum destinat, futurum sa-
gittario dedecori & ignominiae, nisi oblatum à magistro sauciari, vel si alium
quempiam quam nuncupatum appetierit. Magister ita agmen tandiu circum-
agit quasi per pomceria progressus, donec ita praeda omnis per omnium uices co-
cidat exanimata. Haec sunt itaque pennae illae, quarum formidine attoniti stupi-
diue facti cerui, ab alienato prorsus animo consternantur. Has enim non aliter pa-
uent, quam elephantum colorem album: tauri phoeniceum ac rubicundum: tigres
tympanorum sonitum: uersi leonesue mappam, amiculumue in caput iniectum:
de quo locis suis. Sed quod ad ceruum pertinet, dant hoc nonnulli animalis sto-
liditati, ingenitoque cuidam stupori, qui ei de re qualibet oriatur. Natura omni-
no sunt hi meticulosi, quia frigidiusculi: philosophi enim animalia eo omnia for-
midine magis laborare tradunt, quo frigidiora sunt: idque quotidiano compro-
batur experimento. Ceruos uero esse frigidios, lachryma dulcis argumento est,
quae saluginosa est apris, qui magna pollent caliditate. Hinc fit ut ille fugiat, hic
hostem adoriatur, proque uiribus iniuriam uicisci pertentet. Sed cur non Lucre-
tius Latini philosophi, eaque de causa mihi saepius citandi, luculenta super hoc car-
mina recitemus?

*At ventosa magis ceruorum frigida mens est,
Et gelidas citius per viscera concitat auras,
Qua tremulum faciunt membris existere motum.*

Atque idem superius dixerat:

*Est & frigida multa comes formidinis aura,
Qua ciet horrorem membris & concitat artus.*

Huius rei doctrinam secutus Horatius ait:

*Quem tu ceruus vii vallis in altera
Visum parte lupum, gramini immemor
Sublimi fugies mollis anhelitu.*

Et Graeci *ελαφον αφορα* omnino dixerunt pro maxime formidoloso. Et Cleony-
mum taxat Aristophanes timidissimum hominem, quem Nebulae per figuram
cerui referebant. Sedenim quod de animalis
frigiditate philosophi differunt, longe aliter
apud Euthymium inueni, ut in subiecto habe-
tur hieroglyphico.

Vehementissimi enim desiderij signum es-
se ceruum ad aquae fontem adspectan-
tem, Diuinæ indicant literae, dum ita canunt:
Quemadmodum sitibunda cerua inhiat ad
aquarum riuos, ita anhelat anima mea ad te
Deus. Cerua enim suapte natura ita calida
est, aiunt sacri interpretes, ut frigidissimis re-
ptilium carnibus mirifice releuetur, ideoque eas
auidius appetit, quibus absumptis naturali il-
lo calore *επι τω αυτημοθυμω* magis ac magis con-
citato, studiosissime gelida fontium fluentia perquirat.

FORMIDO SVBLATA.

Quod autem Herculem ceruum enecantem multa artificum opera propo-
nunt, sumptum ex Poetarum fabulis argumentum, in quo tamen hierogly-
phicus

VEHEMENS APPE-
tentia.

Aphicus delitescit intellectus, pauorem è mortaliu vita sublatum ex eo signifi-
cari tradit Heraclitus, qui pleraque fabularum figmenta in hieroglyphicū hunc
modum interpretatus est. Sed quantum ad timiditatem pertinet, cum affectus
huiusmodi in feruis praecipue deprehendatur, utpote qui seorsum ab ingenua
liberalitate sint vel educati vel instituti, mos apud Comicos in primis inoleuit,
ut fugitiui, quod omnino timidorum est, cerui appellarentur. Eius timoris er-
go Achilles apud Homerū ignauiam obijcit Agamemnoni, dum ceruino eum
corde praeditum obiurgat. Pomp. Festus seruos fugitiuos vnus tantum literae
mutatione ceruos nuncupari solitos tradit. Sedenim ut eo vocitarentur nomi-
ne, non ipsa tantum fugacitas in causa fuit, verum etiā historia. Aiunt enim Ser-
uium Tullum aedem in Auentino Dianae sacrasse, diemque instituisse Idibus Au-
gusti, quo die ipse serua natus esset: mos uero erat ut Deae ara ex cornibus fieret,
caesorumque ceruorum capita ualuis & parietibus affigerentur, ipsumque Dianae si-
mulacrum, ut in plerisque numis habetur, cum ceruo effingeretur, quod anima-
lia ea in eius esse tutela dicerentur. Ab utriusque igitur rei similitudine, & scurrili
propemodum in regem ioco, serui fugitiui cerui cepti sunt appellari. Addam
id, animalia ea ceruos quasi geruos dictos, quod cornua gestant usque adeo gra-
dia. Nam & Ceres quasi Geres à gerendis frugibus dicta, ut Etymologici putant.
Illud uero seruile identidem est, quod onus tam magnum cerui gerunt capite,
quoniam ponderum gestatio sit seruorum propria.

AU DITVS ET SVRDITAS.

Surrectas auriculas cerui, auditus acris significatum esse, ostendit illud, quod
δωσι εσασι prouerbiu fertur, quod arrectis auribus Maro, & arrigere aures
Terentius interpretatur. Contra uero pro surditate eadem demissas pingere
moris est, quia tunc cerui acutissime audiunt, cum surrectas aures protenderet:
cum uero eas demisere, uix proximum excipiunt sonum. Nam cum auditus, ut
placet Empedocli, fiat illius spiritus in clauiculatam aurium partem introrsus
adnexa, qua tintinnabuli vicem praebere dicit, utpote celso loco sitam, pulsuique
obuiam, accidit ut negato per huiusmodi aurium depressionem ingressu, surdi-
tas obuuiat necessario. Alia quaedam Medici comminiscuntur, sed quae nihil
ad rem nostram attinent: hoc siquidem significatum ex gestu desumitur auris,
quae cum surrigitur, patefit: cum uero demittitur, auditum obrurat. Nam & A-
ristoteles ceruos ait, cum aures demiserint, facile capi, quod insidias non fense-
runt: cum uero eas intenderint, facile insidiarum admoneri.

MVLIEROSVS.

Si qui uero mulierosum hominem, & multarum concubitu appetentem
notare uellent, ceruum exporrecto genitali pingebant. Is siquidem cum tur-
gente iam uenere coitum appetit, non in vna tantum immoratur, sed mutat, bre-
uiter interposito tempore aliam atque aliam superegreditur. Aiunt uero ceruorum
coitum non esse statarium ut reliquorum animalium, sed ceruam simulac marem
accepit, identidem currere, applicitumque ceruum & rem nihilo secius peragentem
dorso uectare, illum duobus tantum pedibus terrae innixum pertinaciter subse-
qui, nec nisi re peracta desistere.

LASCIVIAE POENITENTIA.

Illud spectandae probitatis exemplum est, quod uolentes hominem propter
propriam petulantiam, qua lapsus fuerit, pudore affectum in genuo signifi-
care, ceruum in scrobe delitescentem ostentabant. Is enim cum foeminam imple-
rit,

separatur per se ipse, & propter libidinis graueolentiam solitarius scrobes fodit; foetent vt hircifacies quocq; eorum nigrescit asperginē vt hircorum. Degūt igitur hac destinatione quouicq; imber accidat, ablutiq; inde pascua repetunt.

Alia itidem de causa latitare ceruum cum obseruassent antiqui, hominem qui vel candidatus turpem esset repulsam passus, vel partam dignitatē amisisset, Vatiniana aliqua affectus ignominia, & propterea tanto perfusum pudore, vt in frequentiora loca prodire non audeat, ostendere si vellent, ceruum marē sine cornibus inter virgulta fruticesue abditū pingere soliti sunt. Cornua enim mares tantū habent, quibus amissis tandiu prae pudore latent, quoad altera renasci cœperint. Alij dicunt, nō prae pudore fieri hoc à ceruo, sed natura duce, quod se latebrarum praesidio tutari velit, qui se armis priuatam cernat: veluti sepia atramento fuso suae consulit incolumitati, ne capiatur: & polypus coloris mutatione venatores fallit. Quod verò pleriq; historiae animalium scriptores sceminas è ceruis sine cornibus esse tradunt, longè diuersum est ab eo quod Olympijs ponit Pindarus, ode quae Theroni scribitur ἐς θεογένειοι. Ita enim ibi: *χερσων ἑλαφον θύλειαν ἄφοντ' ἀν' ποτι τοῦ γέτα ἀνελθῆσ' ἀρωαίαι ἔχου. Λέν ἔραν:* quo loco interpret inductum ait à Poëtis cornutam ceruanti, cuiusmodi ea fuit quae Thelephum lactauit. Positum hoc idem ab Anacreonte, sed à Zenodoto correctum, ob vulgatam historiā, quod in eo genere sceminæ cornua non habeant; nam quod scripserat Anacreon, *ἔχου ὡς οἴετ' ἐνερὸν νεοθιλία γαλαθλῶν ποτ' οἰ ἕλαις κεροίαις ὑπολειφθεῖς ὑπὸ κροῖς ἐπρόθη:* pro locutione *κεροίαις*, quod cornigeræ significat, Zenodotus is emunctæ naris censor *ἐροίαις* reposuit, hoc est, desideratæ vel amabilis. Subiungit interpret, inuentas tamen aliquando, nec incongruū esse aliquas habere cornua, quemadmodum in elephantis, de quibus tradunt Æthiopicos & Libyicos tam mares quàm sceminas habere dentes, cum tamen in India, vt obseruauit Amytitanus, huius generis sceminæ sine dentibus esse conspiciantur.

ARMORVM APPARATVS SINE CORDE IRRITVS.

EXcogitarunt etiam iuniores hieroglyphica quædā argumenta, quæ passim referre, vt ut deposcere locus videbatur, haudquaquam puduit: cuiusmodi hoc est, quo apparatus bellicum frustratorium & inanem esse, nisi praesens ardensq; adsit animus, per ceruum magnis insurgentē cornibus significari posuerunt. Naturam enim inquit ceruo animali admodum degeneri cornua magnitudinis aded spectandæ ac asperitatis horrificæ contribuissē, quod argumentum esset, eos qui audacia & fiducia ipsi praediti non essent, frustra vllum armorum apparatus, & instrumenta bellica comparare. Dicere solebat Antisthenes, bona omnia à Dis hostibus optanda, praeter vnā fortitudinē: illa enim quotquot essent, non esse possidentium, sed eorum qui armis praestarent, & viribus polleant. Nam nisi ad opes & potētiam praesens acerbq; animus adijciatur, facile vel ipsa infringitur fortitudo: Hinc egregium illud Chabriæ Atheniensium ducis dictum, quod & Philippus vsurpare solitus: formidabiliorem esse ceruorū exercitum Leone duce, quàm Leonum duce ceruo. Tantum is animorum vigori, quo

DE RE PVLSA pudor.

A quo Dux ipse polleret, tribuebat: idq; multis stratagematum exemplis apud rerum scriptores passim verum esse comperitur. In hanc sententiam Demades Philippo, qui contra Athenienses superior euaserat, adulatoris; *ἐγνώσ' ἀν' ἔφην, δ βασιλεῦ, τὴν τὴν πόλιος δάμναμιν, ἐ ἀθλωμάτων μὲν φιλίππῳ, μακεδόνων δὲ χεραῖς ἐσρετῆ γει.* Nossēs, inquit, δ Rex, ciuitatis robur, si Atheniensem Philippus, Macedonum verò Chares exercitui praefuisset. Chares enim Dux fuerat Atheniensium. Non omittendum hic, quod Tertullianus nosse ait se Christiani gregis pastores aliquos in pace Leones, in praelio ceruos: quod quidem vir ad martyrii cruciatu impavidus & paratissimus, ad ineptias tollendas feruentissimus, necq; animos pusillos, neque ignauiam quorundam ferre poterat.

ACTÆON:

Friuola verò mihi videtur Anaximenis interpretatio super Actæonis fabula, de qua superius mentionē fecimus, qui conuersus idēo dicatur in ceruum, & à canibus suis dilaceratus, quod periculis quæ venando subierat demum consideratis, etate iam ingravescente timidior factus, in ceruum transformari sit visus, cumq; canes nihilo secius aleret, patrimonium consumpsisse, idq; à canibus laceratum esse significare, cum potius historia, non fabulæ cuiusquā figmentū, inuento huic dederit argumentū. Actæonē enim & Cippū cornutos editos, Plineius autor est. Quin apud Max. Tyriū legas, apud Corinthios, Bacchiadarū facinus in Actæone Dorico adolefcente discerpēdo admissum, Bœotio illi alsimilati, in quo Actæon à veris est canibus laceratus. Quod verò Homerus ait, Diana per iuga montium errantē gaudere telis, & Capreis ac fugacibus Ceruis delictari, sunt qui ad Actæonis fabulam contertāt: sunt qui vetustā philosophiam secuti, sagittas eas quæ ceruum assequuntur hieroglyphicè solares radios indicare velint, quorū scilicet repercussu, cornua ipsa pro loci, vbi Luna est, condicione, & appareant & obducantur. Nam & Lucretius tela hæc ita interpretatur, *Non radij Solis, neq; lucida tela diei.*

Dianam autem capreis & ceruis tantum gaudere, Homerus dicit, Leonibus autem minimè: nempe quia circa Taygeta aut Erymanthum eam venari dicit, vbi leones nō habentur. Elei sanè Dianā *ελαφιαίαν* vocant, vt apud Pausaniā est, quāuis aliter alij nomen interpretantur. Videas tamen passim Dianæ simulacro ceruum vt plurimum in venatum obijci, qualem præcipuè speciem in Hadriani numo cernere est, cū inscriptione, *ΑΡΤΕΜΙΣ ΕΦΕΣΙΑ*. In alijs quoq; eiusdē Hadriani Dianæ itidem Ephesiæ simulacrum geminis duum ceruorum inter se auersorum clunibus insidere conspicias, atq; aliter in alijs. Et cerua est in multis Gallieni numis cū inscriptione, *DIANÆ CONS. AVG.* Ea enim ambitione fuit, ingenio vir alioquin impurissimo, vt Deos omnes ad sui custodiam & cōseruationem occupatos esse iactaret. Hinc feras ferè omnes quotquot numinibus dicauit antiquitas, numis suis eadē inscriptione cudendas curauit, quorū vis magna paucis antè annis in agro Bellunensi reperta est. Necq; tamē Dianæ tantum, verum etiā Milanioni, & Atalantæ heroibus ceruus dedicabatur, quorū simulacra cum hinnulo in Olympia fuisse Pausanias testatur. Quod verò aiunt Iphigeniam cum iam iam ad aras patris iussu maectandā constitisset in ceruam demutatam, ac ipsius Dianæ numine in Tauricam regionem asportatam, Nicander in Taurum ait, Phæodimus in vrsam: atq; ita omnia variant in Græcorum fabulis, à quibus longè diuersa leguntur apud Lycophronem & eius interpretes.

Hadriani numus.

Gallieni numi.

Vivacitatem ex picto ceruo significari, quod Ægyptiorum commentum est, magis exploratum arbitror, quam vlla sit opus commentatione perquirere. Datum enim illi est à natura, vt quamdiutissimè viuat. Verùm cum id facer, dotes ostēdere volebant, cornua maximè ramosa faciebāt, siquidem vnoquoq; anno ramus horū cornibus adijcitur, sed vt nonnulli obseruarunt, non vltra sex annos, ab eo tempore similia reuiuiscere, neq; ætatem inde discerni posse, sed ex dentibus, quos tūc cum grandæuus est, aut paucos, aut nullos habeat. Sedenim experimento compertum est, cornua senescentiū asperiora quotannis fieri enor mioraq; pluribusq; tuberculis & mucronibus horrida, quo magis in senitiū ver gant. Animaduertēdum autem in manu scriptis Hori codicibus antiquis, ^{πολυ} ^{χρόνια σιμωτιναι} scriptum, non ^{πολυχρονοι}, vt in impresis habetur, quod Mulra tēpo ra interpretandum esset. Sed parui hoc momenti. Agathoclea Syracusanorū ty rannum ferunt ceruum venando interfecisse, circa cuius collum torquis erat a heneus, superinducta iam pelle reclus, in quo huiusmodi legebatur inscriptio, ΔΙΟΜΗΝΗΣ ΑΡΤΕΜΙΑΙ, quem Princeps ipse magna veneratione susceptū Dianæ statim consecrauit, diutissimeq; apud Peucecios Italię populos in percelebrū Dianæ templo, cuius meminit Aristoteles, torquis ille conspicuus fuit. Superare verò eos trecentos annos multi prodidēre, pleriq; plures, pleriq; pauciores, quod quidem vtcunq; habeat, receptissimum est eos esse viuacissimos, & viuacitatis elogio passim à Latinis Græcisq; scriptoribus appellatos.

Sed iam tempus est vt ruminatiōis signi ficatum exequamur, si prius tamen locum apud Plinium expendimus, vbi de cerui ru minatione loquitur, quem syluestrium tūc ru minare, cum à nobis aluntur, dicere videtur, quasi cicuratio sit ruminatiōis causa. Sedenim, vt i reor, vel aliquid deest, vel, q; adduci non possum, Aristotelem non expresit, qui eo probat argumento ceruos ruminare, quia idem faciunt alti à nobis. Ait enim, ex feris ea tantum ruminare nouimus, quæ ali quando cum hominibus degunt, vt ceruus, hunc enim ruminare, manifestum est. Huius verò rei significatum ex Diuinis literis inter

VIR VNDECVNQVE PERFECTUS.

pretandum, ex quibus animalia quæ ruminant, & vngulas bifidas habent, pro fana non esse didicimus; quod quidem eo velamento subinnuit, eum qui sacris sit initiaturus, pietatis meditatione, neq; nō doctrina iudicioq; prestare oportere. Bifida siquidem vngula discernēdi doctrinam, & singulorum indicat exami nationem, quam per ipsas rerum distinctiones assequimur, vt rectū ab indiro cto, lepram à non lepra discernere possimus; ruminatio verò, vt saepe dictū, pio tatem & diuinarum rerū meditationem ostendit; horum qui altero careat, tan quam ineptus reiiciendus. Alterius siquidem altera poscit opem res & coniuuat amice, diceret Horatius, de quo tamen significato in Porco latius ex Philone. Eoq; forsitan spectat dictum illud ex x x i x Psalmo, vt apud Græcos est; ^{φωνη} ^{ριου κυριου ελεος}, Vox Domini, quæ ceruos perficit, vt alij, Præparat. Signi ficat verò ^{ησταντηζον}, instruere aliquem ad negotiū, quod exequēdum suscepit. Vox

Vox igitur Domini, quæ ceruos, hoc est, viros non indignos qui admittantur ad sacra, instruit, & ad certam vitæ rationem inducit, ea est, quæ per Prophetarū vaticinia, per Euangelicam institutionem, per Apostolorū prædicationes, per Doctorū optimorū interpretationes nobis innotuit. Adamantius, cuius sentē tiam Euthymius mihi sequi videtur, eò rem trahit, vt eos viros Dominus ad profectū sapientiæ ducat, qui serpentes sint assidue persecuturi (qui sermo me re est hieroglyphicus) hoc est, bellum cum hæreticis, & falsorum dogmatum au toribus gesturi, diaboliq; tentamenta conatusq; eius omnes exuperaturi: quo debellato certamine, triumphabundi mox cantare valeant ex altero supra qua dragesimum Psalmo: Quemadmodum anhelat ceruus ad fontes aquarum, ita sitibundus sit animus meus ad te Deus: sitiuit, inquā, animus meus Deum eum qui fortis est, qui viuit. His verò ceruis montes excelsi peruis, sublimitas quip pe cœlestis illucescit, supremæq; doctrinæ fastigium, quod nubes omnes exu perat, quò, simulac mortalium insidijs appetuntur, aut canum latratibus exagi tantur, tūc confugiant, & sine perturbatione sospitentur. Vbi verò in Diuinis ipsi literis, Prouerb, quippe Solomonis legitur, Ceruus amicitia, & gratiarum pullus fabulentur tecum, hieroglyphicè quidem, ait Eucherius, ita interpretan tur, vt ceruum amicitia accipiendum putent Christum totius dilectionis & cha ritatis magistrū; nam & alibi, & præcipue Cantico, Christus ex cerui imagine describit: vt eo loco, Similis es tu fratruelis meus damulæ, aut hinnulo ceruorū. Gratiarum verò pullum quem accipiamus, nisi columbinū, ac perinde sanctum Spiritum, qui sit omnium gratiarū, quippe vt veteres vocabulum vsurpāt, ^{καρι} ^{σμάτων} distributor. Admonemur ergo per Solomonis præceptionē, vt semper Christi, vel Spiritus sancti solatia requiramus. Sed antequā cornuū ceruinorū genera prætereamus, id obseruandū, è ceruorum genere qui cornibus latis sunt, Tragelaphos, vt tradit Eucherius, Diuinis in literis nuncupari. Animaduerti interdum è summis fraxini arboris ramis nasci quid ad huiusmodi cornuū simi litudinē, furculo quippe aliquo detruncato, mox gummi de cortice exudante, qui in eam mox speciē Virgiliani visci more crescat, & vario flexu modò in spi ram, modò instar acanthi, flexibus anguinis incuruetur: id quicquid sit lignum omnino est, atq; admodū solidum, sed forma lata strijsq; multiplicibus loricata.

FEROCITAS IN TIMIDITATEM
VERSA.

Sed quoniam in Tragelaphum incidimus (qui nomen id adeptus est à corni bus, quæ propter latitudinem & strias huiusmodi hircinis admodum similia sunt, ramosa tamen, sed nō in acutum tendētia) quid de Hippoceruo dicemus, quem nostra vidit ætas, anteriore parte equum, posteriore ceruum, sessoris & e phippij patientem, ingressu tamen incōmodo, vtpote qui modò assultu, infesta modò succussatione sessorē cōquassaret. Misit hunc dono Fridericus primus Mantuæ Dux Francisco Galliarū Regi, salutis nostræ anno x x x i i i i supra M. D. Quòd si quid huiusmodi pingere voluerimus, non incongruū erit ani malis huius hieroglyphicum, ferocem impetu primo hominem si gnificare, qui mox in pauidum euestigiò de generet, & in fugacitatem elabatur.

Columbinus pullus.

Voniã verò Ceruus ad Lũnẽ similitudinẽ cornua nunc amittit, nunc reparat (nam & sideri cornua & decidere & succrescere videtur) hieroglyphicum nõnulli ponunt cerui cornua, si quẽpiam ab ignobilitate modò ad honores euectũ, modò ab honoribus ad ignobilitatem redactum alsiduo fortunæ rotatu, varioq; euentu, significare voluerint. Solis enim animalũ cornua decidua reciduaq; annis omnibus Aristoteles Achaicis Ceruis hoc ait accidere, eosq; vt suprà dictum, præ pudore tandiulã ritare, & locã difficilia accessu petere, donec alia renascantur: quamuis castratã aiũt, neq; decidere, neq; si prius deciderint, renasci. Toto verò opere cornua dignitatis, potentis, fortitudinis, autoritatis & imperij indicia esse cõmonstrant.

Hinc aliud nascitur hieroglyphicum, vt sacrosancta dignitas ex vnoquoq; cornu significetur, quod antiquissima omnis veterũ indicat disciplina. Honoris enim, vt dicebamus, & potentis signum tam apud Gentiles, quã apud Christianã pietatis cultores, quiq; eos præcesserunt Hebræos habita cornua. In Diuinis siquidem libris cornu passim pro Regia positũ reperimus, complexãq; similitudine quadam inter se, cornu, radiũ, & coronã. Inde Moses cornibus insignis effingitur, cuius facies diuini Solis lumine correpta, radijs quibusdam igneis promicare videbatur, adeò vt Israeliticus populus cum splendorẽ eum ferre non posset, oculis ad obtutum cæcutientibus, ab eo, vt velata facie verba faceret studiosissimẽ cõtenderũt. Eadẽ porrò dictio apud Hebræos, & cornu & coronã denotat. Vnde sæpius apud Latinos in Diuinis literis cornu pro coronã positum: passimq; ex instituto veteri coronæ regiæ radiorũ referunt similitudinem: vt nõ temere olim institutũ sit eas in Apollineo capite XII preciosis lapillis cõfici, qui splendore suo prõmicantes caput vniuersum radijs illustrarẽt. Totidem autem radijs coronas regias constare, tum ex numis veterũ monumentisq; alijs vel ære fusis vel marmore incisis, tum ex Virgiliano carmine videmus, vbi Latinus fœdera certaminis inter Æneam & Turnum sancturus,

*Quadrifugo vehitur curru, cui tempora circum
Aurati bis sex radij fulgentia cingunt
Solis aui specimen.*

Significarunt & in portentis cornua dignitatem, vt purpurea illa, cum quibus bos albus olim natus, Albino Clodio tum primũ in lucẽ edito: imperatoriam enim illi dignitatem portendisse, persuasum est. Quæ quidem ille iam grandis cum Tribunus effectus esset, in templo Apollinis Cumani suspendit, forte sep illis has eduxit:

*Hic rem Romanam magno trepidante tumultu
Sister, equis sternet Pænos, Gallumq; rebellem.*

Sed hæc verbosius fortẽ quam par erat explicuimus, nulla tuarũ occupationum ratione habita, mi Bocchi. Sed nosti cerui cornua esse insigniter ramosa, quæq; τὰ πικρὰ ἰσώπων pro ccenaculis ad parietes affingantur, in quorũ scilicet ramos hospites domesticq; omnes, annulos, sudaria, pileos, & id genus multa soleant appendere, cum se vel ccenaturi, vel accubaturi, volũt expeditos. Hinc tot ea fuerũt quæ ceruinis cornibus applicita reperisti. Quæ quidem si tuæ non respon-

respondent expectationi, quid ego veniam à te deprecer, qui maximẽ omnium vnus nosti occupationes meas? Pro summa verò eruditione tua dabis operam, vt Ceruus meus & torquibus aureis, & insignioribus alijs monilibus adornetur, unde aliquod in eo sanctissimæ amicitis nostræ monumentum posteritati relinquatur.

PIERIVS VALERIANVS AD ROMVLVM
AMASÆVM, DE IIS QUÆ PER FORMICAM ET
SCARABEVM ET ECHINVM SIGNIFICANTVR EX SACRIS AEGYPTIORUM LITERIS.

Uod maximẽ omnium animalium duo te, Formica scilicet & Scarabeus (quorum vitæ alterum negociosa, eius alterum quæ in natura Deorumq; contemplatione versetur, hieroglyphica sunt) in admirationem traxerint, minimẽ mirũ est, eruditissime Romule, cum & veteres Philosophos omnes in certamen commiserint, vtrum brutum, humanũ, an diuinum etiam eorum esset ingenium altercantes: & an ea verã sint, quæ lib. de Nat. Deo. apud Ciceronem legimus, in formica non modo sensum, verum etiam mentem, rationemq; atq; memoriã esse. Pythagorici enim, vt optime nosti, animã omnem quæ sensibus & memoriã sit prædita rationis identidem, atq; etiã orationis esse participem asseuerãt, neq; interioris tantum, verum etiam exterioris, quæ vniuscuiusq; generis animalia, quantum necesse habeant, inter se mutuo loquantur. Minimẽ verò mirũ esse, eorũ quæ bruta vocamus, verba nõ discerni à nobis, Italis videlicet aut Græcis, cum barbarorũ etiam multorum verba minimẽ discernamus, qui verũ loquantur an vociferentur, distinge satis non sane possumus intelligere. Quamquã proditũ est, fuisse etiam apud antiquos, qui sermonẽ animalium omnium intelligerent, inter quos Melampum & Tiresiam præcipue memorant, & multorum scriptis celebratum Apollonium Tyaneum, quem referunt in amicorum cœtu & audisse & intellexisse hirundinem alijs nunciare, asinu prope vrberem onustum tritico cecidisse, triticumq; humi diffusum. Philostratus vbi historiam istiusmodi narrat, passerem fuisse scribit, quem itã loquentem Apollonius intellexit. Utcumq; verò, calluisse eum & auium & brutorum id genus linguas, vno omnes consensu tradunt. Sedenim parũ hoc mihi videtur quod, vt alia missa faciãmus, Formica Scarabeus inter se loquantur, cum alia in his spectemus, quæ prudentia, quæ pietatem, quæ legum obseruantia, quæ agendarum intelligendarumq; rerum, quæ vel Philosophis interdum negociũ facessere consuerint, notitiã præ se ferant, quod in multis humane vitæ comoditatibus illa ipsa quotacumq; animalia nobis documento fuerint, & viuendi propemodum rationem indicarint. Sed nã ego ineptus, qui super his apud Romũ Amasæũ eruditissimũ eloquentissimũq; virum differam. Sedenim dabis hoc amicitis nostræ, vt etiam liceat ineptire, deq; is sermonem facere, quæ tu decies in anno longẽ disertius & eruditius è suggestu publico docere soleas. Nostram verò hanc diligentiam nõ est vt obscuram quispiam existimet, quod in tam tenui moremur insecto, cum in eo tam magna natura miracula delitescant: quæ cum Aegyptij sacerdotes diligenter cõtemplati essent, hæc per Formicã suis hieroglyphicis adscriptam significari voluerunt.

I N V E S T I G A T I O .

DILIGENTISSIMAM in primis inuestigationem, solertiamque in his comparandis, quæ ad usum vitæ facerent, per huius animalis hieroglyphicum ostendebant. Formica siquidem ea quoque deprehendit, quæ quisquam accuratissime occultauerit, pari cum Sole diligentia, qui quotidie omnia terrarum opera visitatione sua collustrat: quapropter in Isthmo Soli formica immolari solita.

P R O V I D E N T I A .

MOx & prouidentiam, quia memor hyemis cibaria comparat & recondit, & cellas præoptuarias facit, semina interim ne nascantur morsu fecat, abroscos condit, ne rursus in fruges exeant e terra, atque inutilia inde sibi ad usum alimentum fiant. Quin etiam si ea imbre madefacta senserit, profert atque exiccat, idque eo tantum tempore, cum tranquillum atque serenum cœlum præsenferit. Quamobrem nunquam ex nubibus imbrem effluxisse conspexeris, cum à formicis expositum est frumentum, quod supra humanæ intelligentiæ captum esse negarit nemo, nisi paucissimos commemorare velimus ea insignes præfagitura, uti Democritum fuisse memorant, quem tradunt iussisse fratri cœlo admodum sereno, ut quam rapidissime posset messem omnem sub tecta inferret: atque effusissimum paulo post diluuium subsecutum. Ad hæc, hanc prudentiam, siue cœlestium cognitionem Formicæ adscribit Ælianus, ut cum nonnum à Lunæ coitu diem inauspicatum norit, nunquam eo die de latebris exeat. Sed ut ad asseruandæ frugis prouidentiam reuertamur, ea si homini largius, aut pari saltem cum formicis portione concessa esset, Phalaris Agrigentinarum tyrannus loca quædam in Sicilia munitissima, tam paruo negotio minimè cepisset. Is enim simulato cum oppidanis scedere, frumenta quæ residuo habere se dicebat, apud eos deposuit: deinde data opera, ut camerae tectorum, in quibus ea condebantur, rescissæ pluuiam acciperent, frumentaque ita computrescerent, illos fiducia additi commeatus proprio tritico abusus, primo ætatis initio aggressus, in inopia compulsi ad deductionem. Quod ut exemplo nobis sit, sacrae etiam literæ adhortantur, quæ pigros desidesque admonent, ut ad Formicam se conferant, atque illa prudentiores fieri contendunt. Salomon formicam minimum terræ animal, sapientiorè sapientibus asseuerat, propterea quod sibi præparat in messe cibum. Deus verò, ut arbitratur Adamantius, industriam hanc, vel quasi prouidentiam similitudinem Formicis dedit, ut alijs ratione utentibus perspicuum esset exemplar, ut formicarum opera contemplantes, ad res gerendas ipsi quoque aggredierentur, vsui necessaria compararent, & parta discerent asseruare.

L A B O R I N D E F E S S V S .

AD hæc laboris perseverantiam ex Formica picta significabant: nam ea non interdiu solum, verum etiam noctibus laborem exercet. Quanta verò diligentia eadem semper itat viam, neque unquam aberrat à loco, in quo quicquid reposuerit: quanto nixu semina, quæ præ potest gestare non possit, pedibus protrudit: quam officiosè alijs seclis succedunt, operamque asserunt: ut merito sit exemplum nobis magni Formica laboris, quæ argutam longè argutius cicadam eluserit, cum illi, ut in fabulis est, respondit, Æstate que cantaueris hyeme salta. Æneas Platonius, Theophrasto, ubi differit Euxitheus, eorum opinionem refellit, qui defunctorum animas aiunt id genus animalium sectari, cuius vitam, dum

in hu

A in humanis essent, imitabantur, ad diligentissimam hanc inuestigationem, sollicitosque labores formicam accommodat: quam, si ita esset, Vlysses post obitum affectari cogere, qui nobis ab Homero exemplar datus est, in quo quid virtus & quid patientia posset intueremur, idemque laboriosus omnium Poëtarum celebratione decantatur. Plato autem Phædone tradit, eorum animas qui popularem ciuilemque virtutem absque philosophia, consuetudine exercitationisque freti exercuerint, in formicas abire post obitum. Nam & ea quæ de Myrmidonibus narratur fabula, Theogenes eo quod super Ægina scribit opere, quem scriptorem Pindaricus interpres citat, Æginetas ait olim in subterraneis speluncis habitasse, quamque excuabant terram in cultum arborum egerere solitos, mox fructus congestos introferre, unde à formicarum similitudine nomen illis Myrmidonum accesserit. Sedenim de Myrmidonibus prisorum fabula est, ne Græci unquam nugari desinant, Iouem in formicam mutatum Eurymedusam Archelai compressisse, unde Myrmidon genitus eius gentis caput.

P I E T A S .

Recte autem & pietatem, quæque mutuo mortales mortalibus officia debent, per formicam expresseris, si commeari eas in formicarium spectes formicæ alterius cadaver inferentes, prodire ex cauo aliquas, factasque obuiam quasi consternatas retrocedere, bis idem terque factitare: alias demum vermiculos ab inferiori loco, utpote redemptionis præmia, quibus cadaver redimant, conuectare: alias verò tettare, si quæ dissectæ fuerint, ut partes committant, & cohærere faciunt, impellere etiam, ut quæ nihil intermittant, quod explorent, an per se demum redire queant. Quod si quis, ut Æliano teste Cleanthes inquit, animalia hæc rationis expertia contenderet, sola huius rei contemplatio admiratione errorè emendare potest. Quantum verò pertinet ad victus conuectationem, Petrarca noster maluisset hæc de ape potius quam de formica dici, ne furacitati adeo fauere videremur. Nam & in fabulis est, formicæ que nunc sunt, homines aliquando fuisse agrestes, eodem ferme ingenio, quo reliqui ferè omnes rustici dantur furaces scilicet & raptores: qui licet in id genus animalia fuerint transmutati, pristinum tamen conuectandi prædas, & rapto viuendi morem obtinuerunt. Animaduertendus verò locus est Leuitico cap. XII, Si fractum, si cicatricem habes: ubi Septuaginta pro Si fractum, Si formiculofum reposuere: per quem loquendi modum hieroglyphicum scilicet, interpretes eum intelligi volunt, qui cogitationem omnem in terrena & secularia negotia conferat, neque pensi habeat quicquam nisi ut cibo potuque saturet: quandoquidem hæc est formicarum vita, ut quæ ventri apta sint & commoda, unde cumque contrahant congregentque, ut notat Hesychius: illudque Solomonis quo de superius, Vade ad formicam o piger, & vias eius considera: ita intelligit, nempe quia pigrum ignauumque ad negotia prouocabat, non ut qualia formica facit, rapto scilicet viuendo, faceret, sed ut laborem, diligentiam, prouidentiamque eius in rectis operibus æmularetur.

I N Æ Q V A L I T A S .

SVnt qui collegas impares, aut inæqualitatem in moribus, in dignitatibus, in censu, & in omni denique vite colore significantes, camelum & formicam pingant, laboriosum utrunque animal, sed facie, magnitudine, reliquoque ingenio magno opere inter se dissident, ut nullis comparationis terminis circumscribi valeant. Apud Ægyptios fateor hieroglyphicum hoc non haberi, sed visitatissimi procerbij citatio, *μύρμηκός ἢ γαστήρ*, ne prætereatur monet.

Illud exploratum satis, opulentiam per formicas significari non tam apud Aegyptios, quam etiam apud Aruspices, siue de nostratibus, siue de Indicis intelligamus: quarum hæc quidem victui necessaria oppidò congerunt, Indicæ aurum, & preciosam supellestem accumulanti: vt non immeritò formicaria bona de affluentibus diuitiarum copia dicantur, quam augures ijs portendi asseuerant, apud quos illæ rem congerant: veluti Midæ illi Phrygi, cum puer esset, dormienti formicæ in os tritici grana congersere, ex quo ditissimum hunc fore ita prædictum est, vt euenit.

M V L T I T V D O I N F E S T A .

Alioqui formicæ infestæ multitudinis signum apud Aruspices fuisse, vt quæ Neroni mortis appropinquantis præfagium attulerunt, qui sibi vitus est per somnum pennatarum formicarum multitudine oppleri. Nam & paulò post concitata in eum multitudo, mortem accelerare compulit. Ferales etiam fuisse Tiberio, quæ serpenti ab eo in delitijs habitum adhuc viuentem corrosere: nam aruspices cauendum sibi esse à multitudine responderunt. Sunt qui inauspicatas esse putent ob colorem, qui omnino feralis est: quanquam in Paphno insula Laconicæ formicæ candicant.

I N T E R I T V S .

In vniuersum autem coniectores ideo formicas indicium esse mortis asseuerant, quòd terræ filicæ sint, & in subterraneis cauis habitent, quòd identidem mortuorum cadauera inferuntur.

A V D I T O R V M F R E Q V E N T I A .

At solis literarum professoribus lætum est ex Onirocritarum disciplina formicas in aures obambulantibus imaginari: siquidem aiunt puerorum multitudinem hinc significari, quæ ad audiendum cum numero sit aduentura: vnde Martialis in optatissima Grammatici commoda iocatus ait:

Sic te frequentes audiant capillati:

I N A N I S G L O R I A .

Probatissimi sapientissimique morum scriptores quidam ^{neuo d'oficu} per formicæ hieroglyphicum expressere. Inanem nostri gloriam dicunt, quæ nos ipsos supra modum & meritum æstimamus, taciteque nobis applaudimus. Latet enim plurimum hoc vitium in abditis animi recessibus, cogitationisque delitijs pascitur & educatur. Formica verò in cavernis sese libenter continet, nec nisi necessitatis causa prodit in propatulum, eum scilicet aut speculatum, aut prædatum proferat, vel congestas opes curat: de quarum sollicitudine superius satis dictum. Habet verò hoc formica cum cenodoxia simillimum, quòd laboribus & fructibus insidiatur perinde ac insidiosa pestis: hæc quicquid præclare egerimus, & quacumque ad opes acquisierimus, labefactare furtim aggredit: illa in opes iam paratas, hæc in virtutes, & partem iam existimationem populabundam. Fecimus quid in bello fortiter, fors & corona donati sumus, surrepit hæc clanculum, & folia decerpit singula, dum nostra nos facinora narramus, & gloriosum militem, vt in comcediarum fabulis est, imitatur. Prudenter aliquid cauimus, id quicquid est cenodoxia vitiat, & gloriando mutat in imprudentiam. Beneficio aliquem affecimus, destruit illud gloriatio, efficitque vt de quo benemeriti fuerimus, maleficio se à nobis affectum putet, operamque ita & oleum perdamus. Plurimum tempore

A temporis in ieiunijs, in vigilijs, in orationibus, in continentia, in animi corporisque moderatione, sine vlla metis auersione consumpsimus, aduenit cenodoxia, quæ fructum omnem, quem per labores tot collegeramus, rapidissime depopuletur. Ingeniose, doctè, & accurate aliquid conscripsimus, sed dum nos ipsi illud efferimus, & aut nostros non apparere labores ingemiscimus, aut eorum venditione molesta gloriam affectamus, cenodoxia illa, illa inquam statim obscurat quæ alioquin futura erant illustria, proque ingenio stoliditatem, pro doctrina imperitiam, pro studio negligentiam obiectat. Danda itaque est opera, vt laudabilia quidem faciamus, ex quibus gloria sponte nascatur: sed cum eam visi fuerimus acquisiuisse, negligamus potius quam efflagitemus: ita enim cumulatior, & corollarijs etiam aucta vltro percita subsequitur. Si quidem virtus ipsa sibi precium est, nihil indigna laudis, diceret Claudianus: eam tamen vel inuita honor & commendatio comitatur.

D E P O P U L A T I O .

Sed vt ad Aegyptios reuertamur, agrorum vastationem & infrequentia facta loca, quæ populosa prius fuerant, per formicam & origani fasciculum facerotes illi significabant: per formicam, vt superius declaratum est, hieroglyphicum populi, quòd passim iam habetur: per origanum, solitudinem eius intelligentes. Ea siquidem herba loco apposita quæ formicæ meant, modico vel salis, vel sulfuris puluisculo simul insperso, efficit vt iter deserant, suisque relictis cavernis alio migrent. Nam & Sotionis in agricultura præceptum est, origanum syluestre frumenti aceruis circumspargere, ne formicæ grana depopulentur. Sed si actutum eas tollere quis velit, experimento competuit est, facilius summoueri posse, si captas aliquot combusseris, & cinerem in cauum inieceris: in agro verò si candactum ferrum in cespitem vbi nidificant impegeris. Est verò origanum herba vulgo etiam nota Romæ, & alijs Italiae locis, Latine cunila bubula appellatur, quam vt pote præcipue suam Ligures littorales Cornubuliam vocant putri, vt prouerbio fertur, aprissimam salamento. Ceterum cum permultæ eius species ab autoribus referantur, eademque varijs cognominibus appellatur, satis fuerit attestari cunilam bubulam esse, quæ origanon Græcè dicitur, quam à testudine, cum ea viperam ederit, ad incolumitatem carpi dicit Aristoteles, & ab eo Plutarchus. Apud Plinium legas, contra serpentes præuatim quæ cunilam bubulam appellatur: apud Aristotelem, ciconicæ cum vulnus acceperint (eas enim cum serpenti bus assidue dimicare cognitum) origanum plage imponunt. Theodorus Gaza vir accuratissimus, vbi cumque sit Origanum interpretandum, Cunilam reddit, quorum testimonia fuerunt adducenda, quia nonnulli cunilam bubulam eandem & origanum esse, pertinaciter negant. Addam illud, cum inter tres præcipuas origani species onites connumeretur, doctissimos ætate nostra viros de hac non parum dubitare, eamque sibi incognitam ingenuè profiteri. Nostri Bellunenses specie quandam origani, caule, folijs, & floribus gradioribus vulgò apud nos prouenientem, Puleium alinum vocant, vnde putarim onitis vocabulum, vt pote quòd ^{etno f' d'vs} qui alinus est, commodissime deduci potest, apud nos ita Latine interpretatum: ea verò herba nimirum cunila est. Ne verò cuiuspiam mirum adeò videatur inesse vim eiusmodi gramini tam vulgari, vt formicas fuget, Ambrosius herbarum quandam memorat Gillam appellatam, cuius folia turtur nidis suis excluso fœtu superiacere soleat, eoque pullos ab luporum incursum deprædationeque tutari. Lupus enim folium huiusmodi usque ad fugam abhorret. Leopardus verò allium

ita sibi sentit abominabile atque contrarium, ut si quis eo locum ubi ille moritur, confreuerit, exilire cogatur & aufugere. Alianus primo de naturis Animalium scribit, Noctuas à Ciconijs suo nido procul summoueri, platani eò folijs importatis, quorū contactū noctuæ ferre nequeant, ex eo in torporē illabentes, ciconiasq; ita pullorū suorum incolumitati prospicere, quibus assidue noctuas inimicabiliter insidiantur: de quarum alitum inimicitijs suo loco dictum. Neq; verò ciconiæ tantum, turturæ aut testudines medelâ sibi nanciscuntur naturæ ductu, verum etiam & canes & sues, & ex animalibus pleraq; alia. Canes quidem cum fellis vitio laborant, gramē illud suum decerpunt. Sues, si cephalalgia crucient, fluuiales caneros inuestigant. Mustelæ rutam, si quando colubrū comederint, carpunt. Angues marathro lippientes oculos depurgant. Huiusce rati quænam sit causa, non ociose quæritur à quibusdam: quippe cum animalia hæc talia neq; didicerint ab alijs, neq; quidē doceri potuerint, cur ita norint quæ suis sint ægritudinibus vtilia: quæ nos alijs disputanda in medio relinquemus, ipsi iam contenti quæ ad veterum picturas declarandas facere videbuntur.

I N C O L U M I T A S.

Feliciter mihi quidam videntur excogitasse, ut si hominem grauiore aliquo morbo confectum, minimæ tamen rei cuiuspiam ope incolumitate reddidit significare vellent, vrsam linguam in formicas exporrecta hieroglyphicè pingere: vrsam enim ferunt formicarum esu, quas lingua illexerit, ac mox potu adhibito deglutierit, morbi opem sibi comparare: quod eo præcipue tempore facit, cum primum è specu prodit, ubi ieiuna hyemari. Nam Aron in primis agreste pascitur (eam draconitij speciem Medici ponunt) cuius acerbitas intestinū inedia concretum laxat: quod si nullam attulerit opem, formicis eo modo deuoratis, incolumitati pristinae restituitur.

L A T E B R Æ.

De latebris verò in quibus aliquis se contineat, per vespertilionis alam, & formicam indicatis, inter reliqua vespertilionis significata diximus.

D E S C A R A B E O.

Cde Formica quidem hæc dicta sufficiant. Quod verò pertinet ad Scarabeum, Appion ille Grammaticus, quem cymbalum mundi Terentius berius est appellare solitus, rideri à plerisque visus, quod curiosum nimium interpretatione Solis operum similitudinem vermiculorum tam exiguo, tam bruto inesse collegerit, ad excusandos gentis suæ ritus, quæ pilularem scarabeum magna ex Ægypti parte inter numina coluerit, quæ reliqui etiam in fabulis tanta veneratione prosecuti sunt, ut scribere non dubitarint, quem admodum scarabeus inexorabile se vel ad Iouis preces opposuerit, qui multis ab eo verbis contendebat, ut cum aquila rediret in gratiâ, coactusq; Iouē ipsum aliaratione tantæ ire obuiam inimicitia. Cæterum si quæ de scarabeo traduntur vera sunt: vera autem ut credamus esse, non ipsius Appionis tantum autoritas, verum & Aristotelis & Plutarchi, & aliorum scriptorū excellentium consensus efficit. Imò ut nihil hi scripserint, quæ passim nosmetipsi fieri possumus oculata fide perspicere, non verum asseuerare, peruicacis esset ingenij. Tam igitur super operibus eius admiranda cum sint, tantum abest ut vel Appion, vel Ægyptij alij sacerdotes, qui signatè adeò rem interpretati sunt, ridendi videantur, ut merita po-

atius, hoc est, magna & ingenti laude fraudandum minimè sit eorum inuentum. **M V N D V S.**

Cir enim quis Ægyptios sacerdotes irrideat, quod mundi speciem, motusq; Cyplos per scarabeum significare tradiderint, si pilulas illas, in quibus seminum ex sese primum habuerint, ac in vermiculos primum, mox in certam effigiem conformati fuerint, ad mundi ipsius imaginem & rationem fieri conperitum est: Scarabeus enim certo anni tempore bubulum excrementum nactus, materiâ eam sibi suscipit elaborandam, quod primo statim Pacis sue versu mordet. Aristophanes, *αἰετὸν μολῶν ὡς τὰ χύμα κερθίον*. Quo loco mazâ Poëta pro excremento posuit, ut cunctis primum ex ea pilulas conficit, ut iam mundi ipsius formam initio imitetur, mox eas ab exortu occasum versus posticis impellens pedibus, non intermissa rotatione protrudit, ipse interim auersus ortum spectat, quasi de industria id det operâ, ut cœli ipsius exemplar intuenso, imaginem eius exprimere conetur. Quid verò illud, quod inter trudem à Subsolano in Africū fertur, quasi astrorū cursui fieri obuiam cõtendat, qui quidem proprio motu ab Africo ad Subsolanum est: Neq; me præterit, esse qui non bouillū, sed asininū excrementū ad hoc opus deligi autumant, & ab eo inter volutandum genitale semen fimo superfundi cõmunicantur, vnde materies ipsa concipiat. Addunt etiam, ut historia sit verisimilior, nomen ipsum conuenire, quod canthon asinus sit, vnde cantharus insectū id denominet. Sed hæc varietas ad nos nihil, cum de pila sermo sit, quam ex fimo scarabeus informet, atq; mox in aquas volutando protrudat.

G E N E R A T I O.

Proximum huic significatū est, rerum procreationē atq; principium, ex eiusdem animalis imagine significare. Siquidem ex aquis in lucem prodeunt scarabei, veluti rerum omnium generationem ab aquis esse Philosophi non postremæ autoritatis autumant: Homerū quippe secuti, qui totiens Oceanū rerū parentem omnium appellat. Nam ea quis quotidie non tueatur, scandere aquas in cœlum, diceret Plinius, eademq; cadentes omnium terræ nascētium esse causam, fruges inde gigni, arbores fruticesq; viuere, vitalem etiam herbis animam largiri, omnes deniq; terræ vires aquarum esse beneficia. Quod verò scarabeos diximus ex aquis primum lucem auspicari, ex historia cognoscere est, quod scilicet simul ac pilæ illæ ex fimo fabricatæ sunt, scarabeus terram infodit, ubi eas per dies octo & viginti sepultas occulat, quotidie diebus Luna duodecim Zodiaci signa perambularit: atq; hæc hyeme potissimum rigente fiunt. Dumq; ita pilæ terra cooperitæ confouentur, animantur primum in vermiculos, inde paulatim in id genus informantur, fimo tamē uti folliculo quodam inclusi: nono autem & vigesimo die pater è nido prodit, pilulas egerit, & singulas, ut dicebamus, protrudendo in aquam prouoluit, utpote qui diem eum Solis & Lunæ coitum conciliare non ignorat, ac perinde mundi ipsius generationem quandam assimilare, orbe inde Lunæ nouæ oriri incipiente. Pilæ autem in aquis mollitæ primum, atq; haud ita multo post ad aperta cum fuerint, informati iam excluduntur scarabei, & nigrum it campis agmen. Quod si formica tanto hominum consensu prouidæ titulum consecuta est, quod in conuectandis asseruandisq; prædis admodum sedula esse videatur, quos honores habēdos scarabeo excogitabunt mortales, qui non humanarum tantum rerum peritos eos, verum & cœlestium, et diuinarum propemodum non ignaros intueantur. Certè non immeritò *καθ' ἑσπερινὸν ἀφ' ἡλίου* prouerbiū celebratur, ab ijs qui singularem in eo vermiculo sapientiam animaduertentur.

QVod verò apud Ægyptios legitur, vnigenitum hieroglyphicè per scarabeum figuram significari, non eo tantum modo accipiendū, quo quempiam vnigenitum appellare consueuimus: sed eā etiā de causa, quòd ab vno tantum genitū agnoscat, imò quòd solus ipse sibi sibi seminiū fuerit: singuli enim ex pilulis singulis procreant, nequaquam habēt ad quòd genus referant suum, sed absq; vlla propagine, nulla maris genitura, nullo sceminae conceptu, vermium sponte nascentium instar in eam speciem prodierunt.

DEVS IN HVMANO CORPORE.

EXigere videtur locus is, vt quò æquiores Ægyptijs simus, Deum optimū maximū humano corpore adsumpto scarabei similitudinē subijisse, Theologorum dictis ostendamus: neq; verò quisquam indignum facinus clamiter, Deum ipsum omni admiratione maiorem, insecto omnium vilissimo, teterrimo putidissimoq; assimilari, qui legerit apud D. Augustinū Soliloquijs, de admiranda Christi humanitate dictum: Bonus illè scarabeus meus non ea tantum de causa, quòd vnigenitus, quòd ipsemet sui autor, mortaliū speciem induerit, sed quòd in hac face nostra sese volutarit, & ex ipsa nasci homo voluerit. Neq; verus est probus ille Theologus, pietatis & integritatis columē, dum in nitidissimo Dei fulgore cōtemplando, hominisq; ex opposita parte cloacalem quendam putorem expēdendo, subturpiculam locutionis quodammodo stomachosa nauseā, delicatiori cūpiā habitam iri derisui, qui satis exploratū haberet, Deum se vermē etiā per Prophetam appellasse: proindeq; eos qui tanti mysterij cognitionem assequerentur, ac perinde stercorearia scarabei procreationē ex historia callerēt, dictum vtroq; pollice probaturos. Quod verò ad Psalmographi dictū pertinet, Ego sum vermīs, & nō homo, fuere nōnulli qui pro Vermis, Sum scarabeus, traduxere: quāsi dicerēt, Contemptissima res ego sum. Euthymius ita ex Christi persona humiliare sese Dauidem ait, qui alioqui & Propheta erat & Rex, alibiq; se canem mortuum appellare, vt libro Regum legitur. Qui verò putant dictum hoc propter humanā Christi generationem, quæ absq; vlla vniū coniunctione fuit, id nobis indicare videntur, quòd quemadmodum vermīs pluuiā nascitur desuper in terram veniente, ita & Christus superno sancti Spiritus in virginem aduentu generatus est, quā ob causam Christus vermīs dicitur: reliqua videris apud Adamantium Concione in Lucam quartadecima, quam de Domini circuncisione conscripsit. Porrò Augustini dictum eò quoq; de dicitur potest, quòd Assertor noster ait, Ego sum vermīs, & non homo: quia scilicet ex mare & scemina homo nasci solēt, ego verò non ex masculo & scemina secundum ritum humanum, atq; naturam, sed in exemplum vermīs natus sum, cuius non est aliunde semen, sed in ipsis in quibus coalescit corporibus sua est origo. Clémentis Recognitionum opus circumfertur qualēcūq; non vocabulis tantum vitiatum, verum sententijs etiam deprauatū, in quò quidem multa à malignis ingenijs in institutionis nostræ ludibriū inculcata sunt. Sed hæc corrigere alterius fuerit censura, illud hoc loco tantum attingā, quòd circa Sexti finem scriptum est, Nos vt canthari libenter volueremur in stercore: vbi is qui glossēma ta quædam adscripsit, non vt Canthari, sed vt Cantherij legendū putat: rarus mirum Campanū proverbium ad hoc facere, Cantherius in fossa. In epistolis verò bonus ille vir quisquis censor fuerit, sed nō satis eruditus, audacter Cantherius fecit, cum Canthari dubio procul sit legitima lectio, ex hac ipsa quam retulimus

historia

A historia naturali desumpta. Sed ne quid quod ad vermē facere succurrat, prætereamus, is prauæ nonnunquam cogitationis inquietudinem hieroglyphicè significat: quod Eucherius ad Esaiæ dictum trahit, Vermis eorū non morietur.

VIR PATER VE.

CVm verò ita nascatur scarabeus, vt nullo sceminae beneficio progignatur, solaq; patris cura, labore & diligentia vitam auspicetur (nō enim scemineū est inter eos genus) hinc fit vt Ægyptij sacerdotes PATERM significaturi, scarabei prætulerint imaginem: & vbiq; maris officium, masculamq; vim exprimi voluerint, nō alio magis vterentur hieroglyphico: nam veluti pro matris & sceminae sexus symbolo vulturem pingebant, quòd illa absq; patris ope procrearetur, vt cōmentario suo disputatum est: ita virum ob similem, quam attulimus, causam, per insectum huiusmodi intelligi voluerunt.

STRENVVS BELLATOR.

ET quoniam bellatorum animi ea maximè ratione commendantur, si viriles fuerint, virorumq; sit bella gerere, Maronis Homeriq; præcipuè autoritate, illi ipsi sacerdotes masculam virtutem atq; ferociam per scarabeum expresse, cuius imaginem anulis insculptam milites gestasse, tradit Ælianus: de quo plura apud Plutarchum libro de Lide & Osiride. Erat & signum Romanorum militū scarabeus, quo virilem animum præstare se debere admonerentur, neq; muliebriter quicquam meditare facerē: eaq; de causa dictum ab Horatio,

*Tyrtaeusq; mares animos in Æcartia bella
Versibus exacuit.*

Contrà verò & Phrygas & Æthiopes, in effeminationis opprobriū Virgilius & Homerus, vterq; suos appellauit, quòd nihil saperent masculum, sed muliebrī torpore ignauiaq; cessarent.

S O L.

CVm verò plures sint scarabcorū species, trium Ægyptij meminere, quarū vna αἰλὸς οὐραφῶ appellatur, quæ scilicet felis faciem mira refert similitudine, estq; radijs quibusdam insignita: eaq; de causa solis hieroglyphicū formā hanc esse voluerūt. Aiunt verò Æluron, qui apud Latinos nunc cati nunc felis nomine receptus est, oculorū pupillarumq; vsum cum Solis cursu ἀπὸ μαθητῶν quadam cōmutare, quippe quæ & noctu, & ingruente matutino tēpore vegetiores fiūt, & acutius cernunt, ad ortum vsq; iubarīs, inde sensim incipiunt hebetari meridie versus, atq; ita quo magis ad occasum declinat Sol, eo minus obscuriores fieri. Ad hæc scarabeo digituli sunt vniciq; triginta, totidemq; sunt mēsis dies quibus Sol ortu continuo gradatim per singula signa cursum peragit suum.

L V N A.

ALtera species bicornis est, ideoq; τρωγούδης appellata, tauri quippe insignis facie. Hæc Lunę subijcit, propterea quòd cœlestem taurū Ægyptij Lunæ exaltationem cōmentati sunt. Gigni hos ex vermibus, Aristoteles, qui lignis aridis innascitur, asserit. Primū enim vermes ipsi immobiles fiunt, mox disrupto putamine id scarabeorū genus exit. Cæterū Plinius genus hoc, cui tauri cognomē cornicula dedere, terrestre putat: eos idcirco alij terræ pediculos vocāt. Lucanos appellat Nigidius, quib. cornua prælonga bifulcis dentata forcipibus in cacumine cum libuit ad morsum coeuntibus, quales infantium remedijs ex ceruice suspendunt: eos in Veneta regione Gramphos, quasi Ceramphos, hoc est

k

bicornes appellamus. Cornicula ea nō tantum collo suspensa ad quartanas, qui bus id remediij applicat Plinius, verum etiā in frigidiuscula lauatione vrinatoribus ad neruorum stuporem, qui plerumq; sit in aquis, amuletum creditur: nam & id incommodi vulgò gramphum vocitamus.

MERCVRIVS.

ERat & sua hieroglyphico Mercurij species dedicata, quippe vnicornis, & ab reliquis forma admodū dissimilis. Neq; sum nescius, quendam etiā esse paruum admodum scarabeum frumenta erodentem, qui cantharis appellatur. oritur is ex erucis fici, piri, & pini: fiunt enim ex his omnibus vermes, cæterū postmodum more muscarū coeunt. Ridicula Metrodorus Scepsius obseruationem ponit, nostro etiam tempore haudquaquam abolitam, in frumentis ole ribusq; ab earum iniuria sospitandis, quod in Cappadocia inuentū prodit, ob multitudinem cantharidū: menstruas quippe mulieres ire per media arua, hor rōstie, relectis (sit verbo venia) supra clunes vestibus, erucasq; ita, ac vermicos scarabeosq; ac noxia alia decidere. Alibi seruatur vt nudis pedibus eant, capillo cinctusq; dissoluto, versu eo pronūciato, φθγγετα καυθαρίδες, λίνα & γρηγορ δμας δόκω. Facsite cantharides, lupus agrestis vos insequitur. Cauendū verò ne id oriente Sole faciant, sementem enim tunc arefcere proditum.

LETHALIS A SOLE FEBRIS.

ADhæc Ægyptij hominem lethali febre extinctum, quam sub dīo solares radios perpetiēdo contraxerit, significare si vellent, scarabeum cæcū effingebant, oculos quippe vel acu, vel alia leui cuspide transfossū, ita vt ex oculis omnino videretur. Aiūt enim solares radios scarabeo inimicos esse, quibus si vehementius impetatur, accidere vt statim obcæcetur: simulac verò cæcus effectus fuerit, breui etiam commori.

VIRTUS ENERVATA DELICIIIS.

ATq; hic tam egregius bellatorū ductor, tam alienus à mollitia est, vt cui primū venereas rosas olfecerit, emoriatur: quasi virtutē quantumuis minusculam illecebris eneruari documento sit: quod quidem vel ab Aristotele traditum, anam dat hieroglyphico non insulso: si, puta quis velit Hannibalem cunctis Capuæ desidentem, effceminatū pingere, scutū illi cum scarabei signo tribuat, oras verò clypei rosarum fertis ambiat, aut quid huiusmodi. Sunt etiam in hominum genere permulti qui rosarum halitum ferre non possunt, atq; in ijs precij quantius viri. Nam cum Romæ essem, vidi Oliuerium Carassam magnæ celebri tatis Cardinalem, qui rosarum tempore quotānis secedere cogebatur, seq; intra suos, quos in Quirinali habebat, hortos claudere, custodij ad ostia dispositis, ne quis aut salutantum, aut amicorū officij gratia ingredientium rosam in ferret. Et in Romana nobilitate insignis vir Petrus Melinus, ingenio, eruditione, & loco nobilis, rosarum odore plurimū offendebatur. Atq; hæc de scarabeo, quæ memoria complecti potui succurrerunt: plura omnino scripturus, nisi

Commentarium, quod eo super olim paraueram Vulturi adiunctū, ex clarissimi viri Alberti Pij Carporum Comitisscriinio surreptum, & a nescio quo bibliotapho, vel fucopotius, in Germaniam asportatum, adhuc desiderarem.

DE ECHINO TERRESTRI.

Echinum Ægyptij, quod hæcenus legerim, literis suis nō inseruere: multa tamen super eo significata Græci Latiniq; excogitarunt, quæ admiratione ingenij propemodū cum ijs quæ Formica super & Scarabeo diximus, cōferri possint: atq; ea quidem ad humanę vitę comoda, vtili exemplo futura: cuiusmodi illud est, quod in primis commemoratum dignum existimaui.

OPPORTUNITATIS captator.

Hominem quippe temporum omniū conditioni sese accommodantem per id animal significari, & quod ait Phocylides, καὶ τὸν λαίπλοον τῶν. Nouit siquidem Echinus (de terrestri nūc loquor, nam de marino inter pisces alibi agitur) cubilia sua Aquilonum & Austrorū mutatione cōmutare. Duas enim cubilibus fenestras facit, alterā Notum versus, Boream versus alteram: quæ parte ventum futurū præcognoscit, fenestram obturat, alterā recludit: sin intra tectum alatur, ad parietem discedit. Quod Cyzici quidam cum obseruasset, conse-

cutus opinionem est apud omnes, vt ventos qui spiraturi essent ex se ipse præcaleret: id quod alij Byzantij euenisse tradunt, fortè quod tunc rerū summa apud Byzantinos esset. Sed vbicumq; illud acciderit, satis nobis est id ab Echino fieri, quod documento nobis est, præcauere fieri possit, ne imminens nos occupet calamitas: ea si vicerit, ne aduersus præualentis fortunæ impetum reluctabundū frustra fatigari velimus: flectendam verò viam velis, cum obniti contrā nō detur, quoq; trahit fortuna, iter intendendum. Non enim est, vt idem inquit Phocylides, in ventum restandum. Quin potius tales simus, vt quo nos cunq; rapit tempestas, æquo animo deferamur, atq; vt optimè Virgilius monet, si quo Italiam contingere cœlo nequeamus, quia scilicet

*Autati transversa fremunt, & vespere ab atro
Consurgunt venti, atq; in nubem cogitur aer,
Nec nos obniti contrā, nec tendere tantum
Sufficimus, superat quoniam fortuna, sequamur,
Quaq; vocat veritamus iter.*

Atq; hoc illud esse crediderim, quod in Echino tanti facere videtur Archilochus, dum super animalis huius prudentia ita scribit:

πολλὸν ὄνδ' ἀλώπηξ, ἀλλ' ἐχίνος οὐ μέγα.

Multa quidem Vulpes, magnum vnum nouit Echinus. Vel vt numero numerum reddamus.

Scit multa Vulpes, vnum Echinus, at magnum.

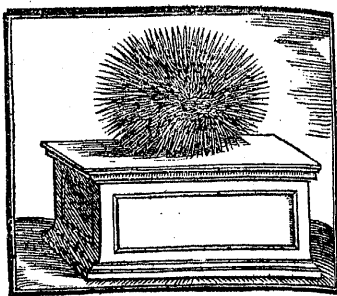
Sanè Solomon Erinacium inter animalia terræ minima, quæ sapientibus sapientiora sunt, nominat, vt Septuaginta edidit. Nam leporem vulgata ponunt.

CONTRA PERICVLA MVNITVS.

Illud quoq; super Echino significatum ponunt, vt per hieroglyphicum eius hominem ab insidijs & periculis, ac cuiuscunq; fortunæ casibus, tutum ostentent. Siquidem is simulatq; ferarum se impetentium odorem latratumue sense-

rit, in orbem sese colligit, rostro pedibusq; intrinsecus testudinis more contractis, tergore omni pilæ instar conglobato, spinisq; quibus undecunq; munitus est, ad incolumitatem erectis otiaur, contactum suum omnibus formidabilem reddens. Ad hæc autem respexisse videtur Horatius poeta, cum se ita contra fortunæ impetum præparatum scribit, vt sua inuolutus virtute, tutus ab eius iniuria fiat. Ita enim inquit:

Fortuna sauo leta negotio, &
Ludum insolentem ludere pertinax,
Transmutat incertos honores,
Nunc mihi nunc alij benigna:
Laudo manentem: si celeres quatit
Pinnas resigno quæ dedit, & mea
Virtute me inuoluo, probamq;
Pauperiem sine doce quero.

ATq; hoc tam prudens alioqui animal in opportunitate captâda, & periculis evitandis ingenio, & natura præmunitus, damni tamen alicuius, ob procrastinationem ingruentis, hieroglyphicum est, si illi factus adijciatur suus. Id enim malum ex contatione maius effectum ostendit, propterea quod aluo stimulatâ quandiu potest partû differt, quot fit vt fetus magis inolefcens, maiorem postmodum in pariundo dolorem afferat. Duo eius genera omnino sunt, maritimum & terrestre, vtriq; nomen apud Græcos Echino.

PROCRASTINATIO.
nis damna.

Terrestris de quo iam diximus, omnibus innotuit sub Erinacij nomine. Huius quoq; species duæ sunt, Suilla, & Canina, quæ quidē rictu & pedibus aut suillis aut caninis similibus distinguuntur. De Suillis Bucherius: Erinacij chærogrilli nuncupantur magnitudine propè mediocrium cuniculorû, qui de cauernis protrarum procedentes, gregatimq; in eremo, quæ est contra Mare mortuum, pabulantur, qui & Echini dicuntur, ita spinoso defenduntur tegmine, vt nec contingi quidem possint. Par huic cum formica solertia comparando victu, qui po ma aculeis affixa congerat in cauernam: infamis tantum est inuidiæ nota: quod cum optimè norit se propter cutem præcipuè peti, cuius vsus poliendis vellentibus inferuit, simulac in periculum se adactum videt, vrina sua emissa tergus omne conspergit, sibi conscius id inde putrescere, aculeosq; spontè mox decidere.

PIE

A PIERIVS VALERIANVS AD FABIYM VIGILEM, SPOLET. DE IIS QUÆ PER SACRAM SVEM SIGNIFICANTVR EX SACRIS ÆGYPTIO RVM LITERIS.

Palæmonem olim aiunt magni nominis Grammaticum, incomparabilem &c. Varronis eruditionem admiratû, literarum eum porcum appellasse, tanta sibi interea earum prærogatiua adrogata, vt Virgilium diceret iam tum de se præ sagisse, cum cecinit:

Audiat hæc tantum vel qui venit ecce Palæmon.

num se quippe futurû, qui de scriptoribus iudicaturus esset, cuius ferule atq; censura omnes veterum & iuniorum lucubrationes subijci deberent: natas secum literas, secum interituras summa vanitate iactaret. Hic est Rhemmius Palæmon patria Vicetinus, cuius monumentum hodie in Sumano monte agro Vicetino imminente cû epithaphio ostenditur, vbi rus ei fuisse verisimile est, cum aliàs etiam agricolationis & vineti studiosissimû fuisse, & C. Plinius ostendat. sed ea fuerit ductus gloria. Certe dictum illud hominis de Varrone non à grammatico, qui literarum tyrocinia doceret, non ab insano aut inepto virò quopiam effusum, sed vt diuinitus potius editum accipimus: nam & olitor sæpe non cotemenda protulit. Nos quippe Varronem non ea de causa literarum porcum vel à Palæmone vel ab alijs appellatum asserimus, quod scripta eius sint vlla in parte lutulenta, vel ex hara producta, sed quia nihil sit Varrone ipso neq; lautius, neque copiosius, neq; magnificentius, qui tam multa, tam varia, tam præclara conscripserit, magna studiosis omnibus vtilitati futura, nisi acerbissima temporum clades thesauros eos posteris inuidisset: quare is omnium consensione vir doctissimus, ac omnium disciplinarum parens, totius prædicatione vetustatis habitus. Quod verò doctrina eius porco æquiparata sit, ea est causa, quod nullum animal à sue pluribus magisq; varijs condimentis aptû, quod nihil ea carne parabilius, & omnium epularum vsui magis expositum, quin quaginta prope saporibus ex eo, vt veteres obseruarunt, excogitatis, vt non alio ex animali copiosior, neq; lautior humano victui materia supeditetur: perinde ac multa & varia Varronis scripta argumentum nullum intactum reliquere, splendidissimoq; rerum omnium apparatu vniuscuiusq; animi famem explevere. Hæc igitur cum super Varrone ipso meditarer, forte accidit vt scripta quedam mea recognoscerem, quæ scilicet olim ad ἰερογλυφικῶν interpretationem elucubraveram, eaq; inter amicos diuiderem, mei erga se vel amoris, vel obseruantia testimonium: prorupit ex his ecce porcus Ægyptius, quem aufergere tentantem cum postico arreptum pede comprehendissem, cui dono conuenienter hunc mitterem cæpi circumspicere: Varronem quippe aliquem deposcebam: hic mihi tu Fabi Vigil occurristi mortaliu eruditissime, cui merito hanc condimentorum lautitiem ὀσμὴν τοῦ πικροῦ, quam de porco memorant, vt Varroni congruâ, ita tuæ perquam similem opulentia dedicarem. Nam tu quoq; nullum dicendi genus, argumentum nullum, nullam arcana quantumlibet doctrina partem intactam reliquisti, quæ de diuinis humanisq; studijs, de rerum natura, de moribus, de ratione dicendi, de quacunq; demum re vel dici, vel excogitari possunt, tuo illo magno ingenio, felicissimaq; memoria complexus es, vt vix alterum ætate nostra conspiciam, quem Varroni illi literatissimo conferre possim. Quare porcum hunc meum tibi deberi merito iudicavi, cuius immolatione sanctissimû amicitiaæ fœdus tam pie semper inter nos cultum & obseruatû, quæ tua est animi sinceritas spero me perpetuo confirmasse.

k 3

EGYPTII sacerdotes vt odiū, quo suille genus omne perse, quebantur, literis suis testatū relinquerēt, perniciosum homi- nem Suis hieroglyphico significari instituerūt. Est enim natu- ra animal admodum vitiosa, pruritu impotēs, Luna maximē deficiente: constatq; pariter eorū corpora vitari, qui lac eius biberint, lepraq; & putida scabie contaminari. Quinetiam fre- quens suillae carnis esitatio aciem obtundit ingenij. Vnde iocū Diogenes exce- pit in athletas, de quibus interrogabat quidam, cur isti non sentirent: Quia, re- spondit ille, suillis ac bubulis carnibus educati sunt: ad animum scilicet vertens quod alter de corpore quaesierat. Huiusmodi enim cibi quamuis corpus obdu- rent, mentis tamen acumen hebetant. Ad haec, maleficum est etiam monstrum, quia satis cladem non exiguam infert, damnosamq; facit pauperiem, dum tene- riorem segetem nō depascit modo, sed & fœdē proculcat, & rostro eruit. Vnde primū hoc animal Cereri sacrificatum Poetę testantur: & fabulae exortae sunt de Cromyonia sive Apri Calydonij matre, vno ex Thesei laboribus. Itaq; Sala- minij lege statuerūt, vt eorū suum dentes attererentur, qui segetibus cladem a- liquam intulissent: de quo publicē statutum est apud Bellunenſes meos.

SENSVS MAXIME BRVTVS.

Præcipua verò fuit apud Aegyptios de sue significatio, vt per eius simulacrum intellectu mystico sensum materiae penitus affixū, atq; illi præcipue colligere indicarent: quod licet in animantium omnium, nedum in omni brutorū genere conspiciatur: nescio quo pacto tamen longē magis brutum, in sue plurimum apparere: vnicuiq; manifestum est. Hic verò sensus rationi plerunq; sese con- truit aduersariū, non aliter quam materiae ratione habita, corpus animę tam m- tis in negocijs reluctatur: de quo præclara Platonis, Phædone, sententia, *ἡ ψυχή, ὡς ἀθάνατος, ἢ νοητὸς, ὡς μονοφθῆς, ἢ ἀδιαλύτως, ὡς ἀειάσαστος, καὶ ἢ τ' αὐτὴ ἔχουσα ἐαυτῆς ὁμοιωτάτην ἑαυτῆς, τῆς δ' ἀθάνατον, ἢ θνητῆς, ἢ αἰσθητῆς, ὡς πολλοφθῆς, καὶ διαλύτως, ἢ μηδέποτε ἢ τὰ αὐτῆς ἔχουσα ἐαυτῆς ὁμοιωτάτην αὐτῆς ἐν σώματι.* Animā quidem perquā simillimam esse parti ei quæ diuina est, & immortalis, intelligibilis, vniiformis, & insolubilis, & eodē semper modo ca eadem habeat; corpus verò identidem simillimū humanæ, & mortali, & igno- gnito, & multiformi, atq; dissolubili, & quod nunquam circa eadem, eodem bea- beat modo. Ex argumentis autē huiusmodi, quicquid apud Philosophos altera- tionis est in explorandis naturæ secretis, emanauit, alijs rationem rerū, alijs su- sum præferentibus, eam illis incorruptibilem perinde ac animam esse asserentibus, his hunc cogitationi, veluti & ipsos corporis affectus, propinquiores esse concertantibus. Quare minimē mirum est Aegyptios, & qui disciplinam eos- secuti sunt, in contemplandis ijs potissimū quæ à corporibus disseparata v- derentur, occupatos, porcum quippe animal sensui tantū deditū aspernatis esse: quippe qui corpus identidem suum met, vt in Papyro cōmonstrauimus, minimi faciebant, eiusq; alendi, curandiq; negocium perexiguū suscipiebant sensui, quem falli in vno quoq; animantium facillimē posse suspicabantur, pa- cifsimē fidem adhibebant: contra verò Aristoteles, quiq; eum sequuti sunt, scilicet sum ita sunt admirati, vt eum cogitationibus omnibus prætulisse videātur. Sed nostra nos significata prosequamur.

VANILOQUENTIA.

Aegyptij autem sacerdotes, vt apud Horum est, si vaniloquentiā hierogly-

phicē significare vellent, & suum & auersum Elephantum sculpere consue- runt, idq; perinde erat, ac si rationem à brutali sensu auersam ostendere voluissent. Nam cum Elephantū significata Cōmentariō suo conscriberemus, eum in omni- ferē virtutis numero, si de brutis hoc dicere liceat, rationis propemodum parti- cipem inueniebamus. Huicfusus opponitur, qui antipathie ipsius cogēte vi, vsq; ad eū est elephanto inuisus, vt ab eo nullo possit cōcilio tolerari: sed cum primū auditus fuerit eius grunniū, fugam elephas arripere cogatur. Nota historia est, quemadmodum Megarenſes ab Antipatro afflicti, cum ad manifestum exitium premerentur, vtereturq; ille elephantorum robore, excogitarint porcos pice oblitos, & iniecto mox igne flammatos in elephantorum gregem immitte- re: quo factō validissimū Regis conatum negotio minimo irritum reddidere, victoria per ingenium sibi comparata.

VIS ANIMI LABEFACTATA.

Animosum alioqui hominem, qui tamen improuisa aliqua specie sit exterritus, per porcum & fugientem leonem exprimere quorundam inuentum fuit. Aiunt enim Leonem Suis congressum declinare: visumq; aliquando eum suam aggredere, vt setis horrentē aspexit, aufugisse. Sedenim hoc leoni haud quaquam accidit ob naturæ dissidentiam vt elephanto, sed ob horrificam Suis indignati speciem, quam cogatur exhorrescere.

SOPHISTAE.

Et vt, quod initio dicere cœperamus, prosequamur, sacerdotes illi cum nihil eque abhorrent quam inanes sophistarū nugas, & cauillosas verbo- rum argutias argumentorumq; decipulas in nature viribus indagandis, eiusmodi notę hominē per suis hieroglyphicū significabāt. Eodem intellectu apud Hebraeos suillā abstinere præceptū ait Philo, admo- nitosq; nos ea diuina lege vt sophistas euitaremus, per euitabilem huiusmodi animalis impuritatem: illi enim acutissimis tantū accuratissimisque rerum distinctionibus, quod per bifi- dam animalis vngulam interpretatur, quasi luto inhæsitantes, ita illis adhære- scunt, vt inde nunquam auelli possint, sed ad extremam vsq; senectutem ibidem computrescunt: nam & porci nihil illustre, nihil purum, nihil limpidum amant, sed turbida tantū, spissa & fordida & fœculenta sectantur: inq; his præcipuam statuunt voluptatem.

A BONIS MORIBVS alienus.

Per porcum itaq; inhesitantem luto, vel, vt Crate- tis intellectum sequar, rosas cōculcantes disper- gentemq; à bonis honestisque moribus alienum ho- minem indicabāt. Nam cum Diuine passim literę ro- sas & odorata omnia ponant pro vitæ morumq; syn- ceritate, susq; ita rosas aspernetur, vt de ijs qui sini- stro, prauo maleficisq; sunt ingenio dicatur, aptissi- mum excogitatū est hieroglyphicum, ἢ Ἰσὶ ἰσὶδ' αὐ. quo prouerbio Craterē usum aiunt opusculo quod γέροντας vocauit. Quin uiuere in Arabia suillum genus ullo genere posse negant: quippe cum ea regio sit odoramentorum altrix, à boni cuiusq; odoris hoste meritō declinat, & vt luculentissimē Lucretius,

Deniq; amaracimum fugiat sus, & timet omne

*Unguentum: nam fetigeris subus acre venenum est,
Quod nos interdum tanquam recreare videtur.
At contra nobis coenum terribilissimum cum sit
Spurcitiis, eadem subus haec tam munda videtur,
Insatiabiliter toti ut voluantur ibidem.*

Eodem spectat quod Afferor noster, Nolite, inquit, margarita vestra ante porcos proijcere: eos qui scelerum tantum fetoribus illuuiis delectantur, porcos intelligens, putorem quippe omnem tanquam odorem suauissimum expetentes. Nam quod ad lutum pertinet Ciceronis scomma est, actione in Verrem VI. Nam nos quidem quid facimus in Verre, quem in luto volutatum totius corporis vestigij inuenimus?

D I S T I N C T I O.

AD haec sciendum, vngulam bifidam in Sacris literis electionis & distinctionis symbolum esse: quod apertius dicunt, cum oportere sacerdotem morientem, ut lepram a non lepra sciat internoscere: scelerum quippe differentias, iustum ab iniusto, & a curuo rectum, Horatius poeta diceret.

C O G I T A T I O.

Ruminatio autem, ut in Ceruo dictum, memoriam & cogitationem indicat. Vtrocque autem horum opus est, si recto & sapienti iudicio esse volumus: praestandum quippe discernendi acumine: unde aureum illud Pythagorae praecipuum DE REBUS DIVINIS ABSQUE LUMINE NE LOQUARE, hoc est, quaedam esse operam disciplinis, quae veritatis lumen subministrat, si sacra tractare volueris. Sed parum id profuerit, nisi & memoria, & iudicium, bonaeque mentis accesserit examinatio. Hinc exploditur sus, qui licet vngula sit fissa, minimè tamen ruminat. Tales enim sunt, quanto hodie numero dii boni, qui licet recti prauis cognitionem optime callere videantur, ceno tamen volutati cum doctrinam ipsi suam ad rectam viuendi rationem minimè dirigant, optime, ut Menander ait, per praua sectantur. Diuinarum enim literarum doctrina, ut cum Origene loquamur, non solum sacramentorum debet scientiam continere, verum etiam mores gestas informare discipulorum. Plerique alij quoque dixerunt, ruminare esse deuouere legis meditationem: fissam verò vngulam habere, inter mundum & immundum distinguere: hoc quidem literarum & praecipuorum peritiam habere, illud verò meditationem esse, & diuinam prouidentiam, qua rectè omnia dispensat, in omnibus cogitationem, quam veteres Prophetarum eructationem, ut nostri reddunt, appellauerunt: ut, Eructauit cor meum verbum bonum: quancumque enim virtutem vitio selegerimus imitandam, eam continua repetitione mandare, & in habitu assuefacere debemus. Seligere verò est diuidere literam à spiritu, & quaedam secundum historiam solam edocere, quaedam secundum contemplationem, quaedam verò secundum utrumque intelligere. Nam qui praestare hoc idoneus est, ille mundus: qui verò vnus tantum partis est particeps, immundus. Haec Hieronymus. Neque dissimulanda est Irenaei meditatio super hoc loco, qui cum proximè fuerit ad Apostolorum tempora, multa diuinæ illius sinceritatis interpretamenta percepit: cuiusmodi hoc posito ex lege: Quaecumque ex animalibus duplicem vngulam habent & ruminant, munda esse: quaecumque autem aut non vngulam, aut alterum tantum horum habent, ut immunda segregari. Per mundum is eos intelligit, qui ea quae de Patre & Filio tradita sunt ab ecclesia, firmiter credunt, & in utroque requiescunt; utpote quae sit eorum firmitas quae duplici sunt vngula.

gula, & insuper Dei traditiones die noctuque meditantur, cogitationes suas bonis operibus accommodantes, quae quidem praecipua est ruminantium virtus. Immunda autem, quae neque in Deum fidem habent, neque traditiones eius meditantur, cuiusmodi sunt qui vocantur Ethnici, idololatriae abominationibusque dediti, nil sincere, nil laudabile sapientes. Ex eorum autem numero, qui quidem ruminant, vngulam verò duplicem non habent, Iudaei sunt in primis, quibus quidem mandata Dei plurimum in ore sunt, sed neque Patrem & Filium agnoscunt, neque sensum à litera distinguere sunt idonei. Alij demum duplicem vngulam habent, non tamen ruminant: quo in numero sunt haeretici, qui sacras imper literas euoluunt, argutasque rerum finitiones peruestigant, & quicquid vel inepte vel impie sentiunt, aliquo semper diuinarum Scripturarum dicto corroborare contendunt, ea tamen nesciunt, aut nolunt ad veri sensus examinationem conuertere, ad iustitiam, ad bonos mores dirigere quae legerunt. Nam bona eorum pars & Patrem & Filium agnoscere, colere, & toto mentis affectu venerari profitentur, quid tamen aut Pater aut Filius statuerit, ne minimè quidem meminisse volunt. Et ne longè exempla repetamus, cui nam hominum generi magis in ore est IESVS CHRISTVS, quam ihs qui hodie concordiam vnanimitatemque totius Christianismi, quam vnam sibi Iesus Christus Dei filius à nobis omnibus deposcit, auersantur, & admittere cane peius & angue vitant? Hinc tot piorum caedes, templorum profanationes, incestus, adulteria promiscua, sacrorum censuum direptiones, conciliandi se Deo contumacia, promissae diuinitus expiationis abnegatio, sacrorum ferè omnium irrisio, & omnium quaecumque dictu factuque abominanda sunt, profligatissima expeditio. Quod non nostri modò Prophetarum prauidere, sed Maro ipse, non nostri generis vates, diuinasse videtur, cum haec scribit oracula:

*Hinc mouet Euphrates, illinc Germania bellum,
Vicinae ruptis inter se legibus vrbes
Arma ferunt, seuit toto Mars impius orbe:
Ut cum carceribus sese effudere quadriga,
Addunt se in spatia, & frustra retinacula tendens
Fertur equis auriga, nec audit currus habenas.*

P R O F A N V S.

MERITO igitur per porci simulachrum Aegyptij profanum intelligebant, Susque tanta apud Aegyptios abominationis erat, ut si quis eum vel incuria tetigisset, cum ipsis statim vestibibus ad fluuium lotum abiret, subulci quoque nullum omnino templum ingrederentur, connubioque aliorum prohiberentur. Scythae quoque sues adeo contemnebant, ut ne alere quidem eos in regione sua vel lent. Apud Romanos Flamen Dialis porcum tangere sine piaculo non poterat. Quid, quod religioni, pietatis etiam nostrae fuit pontificibus, ne de sue cognomentum profiterentur? atque ob eam causam institutum ut Romanus Pontifex, quamprimum designatus est, honestum aliquod sibi nomen assumat, more hoc à Sergio cepto, cui cum nomen à rictu porci esset incuria parentis inditum, ne vox ea cederet in religionis ludibrium, Sergium se vocari iussit. Neque verò sum nescius, ex Aegyptiorum cognatione solos Panfelenos suilla in cibum vobis, propterea quod aiunt Typhona cum suem insectaretur, ligneum sepulchrum apud Panfelenon offendisse, in quo Osiridis cadaver vitro conditum, uti gentis mos eius erat, asseruabatur, atque eo prouectum odio, quod illi aduer-

sus Osirim peculiare fuit, membra eruta discerpisse, mox in rei tam nefandæ mem-
moriâ Panfelenos populos ex sue conuiuia instituisse, quasi liceret iam sepul-
chro eo tam scèdè profanato, in profligatissimū quodcūq; præuaricationis & con-
tumaciæ genus prorumpere.

N A B V C H O D O N A S O R .

Inuenies in Diuinis literis Nabuchodonafora, quem *ναβουχοδονοζορ* geographu
Strabo appellat, Suis nomine vocitatū Psalmo LXXIX. Vastauit vineā tuā
Domine sus syluestris: idcūq; ea de causa, quod in voluptatū luto volutaretur, &
quia omni spurcitiæ genere immundus esset. quanquam loco hoc nonnulli Si-
manafarem potius intelligi volunt. Nos autem per suem, vti superius ex Ho-
sychio dictū, eum accipimus, qui quidem habet scientiam diuinorū, sed ea non
rectè vtitur, vtpote quam incongruis polluat facinoribus, vitæ turpi atq; im-
mundæ deditus: de quo Petrus, Præstaret his iustitiæ viam non cognouisse
quàm ea cognita retrò reuerti, sancta sibi tradita disciplina ignauiter derelicta
quandoquidem his verè accidit prouerbiū, Canis ad vomitū suum reuertitur
& Sus lora in volutabro cenit. Omnes deniq; qui vel immunditig, vel gula, vel
reliquæ incuriæ semetipsos dedunt, porcorum & canum vitam desumpsisse le-
intelligit, inquit Irenæus. Quin & id ipsum nomen *β*, opprobrii cuiusdam indi-
cium: nam vocalem ipsam v Caius Iulius Romanus vbi de præpositionibus di-
ferit, ad vituperationis pathos exprimentum idoneam esse dicit ex Hermo-
οὐ κρυφίον λόγον, testimonio: additam postea fuisse F literam, nostrosq; Fu-
xisse, mox Fvfe, hodie passim Fy, cum putoris aliquid perhorrescimus. Facit
hoc Psalmographi testimonium, Saturati sunt porcina: quam lectionem Eud-
rius ita agnouit, vt hieroglyphicum etiam eius interpretaretur: Iudæos quippe
arcanis diuinæ legis prius instructos abstinuisse profanis, porcina mox sua
est, priuatorū dogmatū immunditia, quam eis & Christus obiecit, saturato-
rumq; negant Christum, eandem impietatem, dicit, etiā ad suos posteros tra-
misisse. Glossa illa interlinearis vulgò dicta, minimè quidem contemnenda,
munditiæ hanc attingit, & pro reliquijs quas reliquerūt paruulis suis, addit
xerūt enim, Sanguis eius super nos, & super filios nostros. Animaduerte tam-
in Hebraico scriptum esse Beni, quod filios significat, non porcina. Secun-
dā à hieroglyphicis nostris auocemur, argumentū hoc de humanis hostijs
daico populo immolatis, cōmodiori loco, in ipso calce Operis, vbi multa huius-
modi repetentur, sine vllius fortè molestia percurremus.

I N D O C I L I T A S .

FVerunt sanè pleriq; veterum, qui per hieroglyphicum Suis, indocilitate
intelligi voluerunt: nam apud Physiognomos Suilla frons, breuis quippe
hispidā, capillis sursum versus erectis, indocilitatis indicium est manifestissimū
est enim animal maximè brutum Sus, nullumq; animalium magis indocile, cui
reliquæ omnes pecudes aliquid habeant, in quibus dum viuunt, vsus, vel ind-
stria, vel frugalitas proficit: suillum autem pecus nihil afferat vtilitatis nisi me-
tuum tantum. quanquam Spartanorum inuentum fuerit porcos in pugnam
struere, & ad bellandum idoneos reddere: porcorū enim marium ludicra cen-
mina, perinde ac etiam coturnicum, in eorum Phœbeo pueri faciebant, illis
hunc morē educatis instructisq; magno rei bene gerendæ augurio ijs præ-
pto, quorum porci vicissent. Eius tamen indocilitatis ergò Marfias, qui Apo-
linem in Musicæ certamen prouocauit, suillam fertur caudam postmodum
bui

buiffē, quippe quod temerarius eius conatus turpiter illi ob imperitiā cesserit.
Et Philostratus Arcadas rudes appellat, & suis similes, tum ob alia multa,
tum quod arborū fructibus vti sues plurimum turgeant, sicutq; vt ait Horatius,
fruges consumere nati. Eadem ratione ex hara productū, non scholā, ait M. Tul-
lius in Pisonem, indoctū & illiteratum significare volens, quod allatum fuerat.
Quin & Hippocratis Coi, Medici illius clarissimi filij, ob indocilitatē & inco-
ptos mores à Comicis proficisci, suem sapere ferebantur: nō secus ac Varronem
ipsum, tantæ virum eruditionis, Palæmon Vicentinus grammaticorum dica-
cissimus, literarum porcum vocitabat: ipse enim hunc literatum quidem, sed si-
ne delectu, intelligi voluit, quod omnia dum sciri expediret, in fascem cōijceret
maiore curiositate, quàm iudicio, nihil satis pensi aut constituti habens, quid,
aut quantū diceret. Quanquā, vt in initio diximus, Palæmonis dictum in Varro-
nis laudem, ob doctrinæ copiam & varietatē, qui lautissimus ac suauissimus fue-
rit animorū pastus, modestiæ causa proposuerimus intelligendū. Cessit deniq;
res in prouerbiū, vt cum imperitissimū quencq; eruditissimo cuipiā sese conferre
viderimus, Sus Mineruā dicamus: quod ita Theocritus expressit, *ὅς ἴπ' ἀδωδωκῶν*
ἔργον ἦτορε. Et eodem serē intellectu quo asinus ad Iyram, *οὐ λππγγθ* *ὅς ἦτορε*. Subijcia-
mus & illud, *ὅς ἐκἀμασον*, de ijs qui faciūt quid ineptē admodum & imperitē: nam
illud, Sus Mineruam, Festus Pompeius exponit, cum is id docet alterum, cuius
ipse est inscius. Atq; vt inam, mi Fabi, prouerbiū in me non retorqueatur, qui
de his ad te scribere sim aggressus, & pleracq; etiam alia argumenti huiusmodi
cōmentaria ad aliorum institutionē elucubrari, quid enim (dicent nasuti ple-
ricq; viri) sibi vult aulicus vir iste cum Cōmentarijs de sacris Ægyptiorū literis?
quasi non satis sit ad multarum rerum elegantem declarationem Tullius, ad eru-
ditionē Plinius & Plutarchus, ad scientiā Plato vel Aristoteles, totq; alij Græci
atq; Latini scriptores, qui nihil intactum reliquerūt, quibus legendis ætas nul-
la, quantumuis longa, sufficiat. Sed quid agerem, si quando mihi temporis ali-
quid ab officijs vacuū relinquebatur: luderem ne alea? aut latrunculis? aut alio
quopiam insaniendi modo? At nunquam ita otiosus fui, vt vllum mihi ludij ge-
nus placere potuerit. venaretur, confabularetur, aut quid aliud ciuile faceret,
quo ipse sibi nō inuisus esset, & nulli molestus viueret, necq; nos nugis obtunde-
re cogitaret. Atqui hæc mihi alea cordi semper & pila fuit, hæc venatio, hæc con-
fabulatio mea: inuitum neminem ad lectionem trahō, mihi ipse lusi, inuidia nul-
la sit, si vnusquisque sua nouerit ire via.

Pari cum Arcadibus ratione Bœotios, quod ven-
tri & gulæ supra modum dediti essent, crassaq;
hinc Minerua præditi mentis traditate laborarent,
ita cognominatos aiunt autores non ignobiles, A-
chæus, Eubulus, Mnesimachus, & Alexis: vnde ada-
gium *ὅς Βοιωτία*. Et apud Pindarum & Cratinum con-
stat Bœotios sues aliquando nuncupatos, propterea
quod Hyantes, qui expulsi fuerunt à Cadmo, eam
olim regionem incoluerint, sumpta inde cauillandi
causa, vt pro Hyantibus, Hyas, hoc est, sues eos populos appellarent. Sed & alij
quocq; gentem eam vocitati deditam attestantur. Porro Pindarus Olympijs,
fugere se ait suem Bœotium, probrum scilicet stupidi & stolidi, quod inflatum
erat sui generis hominibus.

Peruetustum autem fuit apud hieroglyphicos Aegypti sacerdotes, delicias, victus luxum, & lasciuam, ex porci simulacro significare. Argumento est columna in aede Thebis Aegyptijs olim erecta, in qua plurimae in Menin regē execrationes descriptae erant, qui primus omnium Aegyptios a parsimonia ad luxuriam, a modestia ad intemperantiam, a virtute ad effecinationem illexit: quapropter simulacrum eius Porcum esse voluerūt. Merito itaq; Rhadamanthus apud Claudianum huiusmodi genus hominum petulans, ingluuiosum, & vorax, in fues condendos damnat eo loco:

At qui desidia semper vinoq; grauat, Indulgens veneri, voluit torpescere luxu, Hunc suis immunda pingues detrudit in artus.

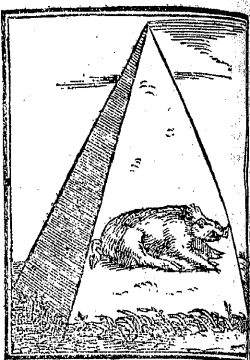
At Xenophon Socratem ait in conuiujs, ad quae non nisi coactus accedebat, temperate semper atq; parcissime cibum cepisse, iocose dicere solitum, Circaenae huiusmodi appositis homines in fues conuertisse: Vlysem vero mutari nimis potuisse, quod Mercurij memor esset, qui consilium ei dederat, tum parsimonia & abstinentia vteretur. Tale aliquid apud Musonium libro victu legas. Plotinus quoq; cum animal hoc maxime voluptarium agnosceret, ubi dissertit de Palingenesia, in id eos reuerti dicit qui vitam omnem in libidinis & voluptatibus egerint. Epicurus, qui felicitatem in huiusmodi vita fuit, scite notatur ab Horatio, qui sectatores eius cognomento Porcorum non nauit, Epistolis:

Ne pinguem et nitidum bene curata cute vises, Cum ridere voles Epicuri de grege porcum.

G A N E A.

Sanè quantum ad eius animalis carnem pertinet, delicatam cenam apud Hecataeus, vt apud Athenaeum legere est, ex maza & suilla carne describit. Verrius ait à Suilla vesci carnibus ceptum, quod animal id nullius utilitatis. Nam vt Varro animam illi pro sale datam asserbat ne putresceret Chrysippus, nihil porro sus habet praeter escam, nullumq; animal pluribus uersioribus condimentis idoneum, vt non temere T. Quintius Romanorum imperator (sunt qui T. Flaminium ponant) dum apud Chalcidensem hospitium uertisset, variaq; sibi apposita fercula obseruasset, admiratus fuerit vnde et scituali tempore tam varia & tam multa venatio contigisset: Atqui, inquit hospites omnes istiusmodi dapes ex sue domestico fuerunt. Tum (quod addidisse mihi pigeat) promptè Quintius, & acutè: Talis est, inquit, aedepol Antiochi exercitus, cataphracti alij, alij velites, alij hastati aut legionarij phalange compositi, eorum omnes Syri sunt. Porro nihil, vt supra dicebamus, ea carne parabilius, omnium epularum vsui magis expositum: nam quinquaginta prope saporibus teste Plinio, excogitatos supra memorauimus, neq; alio ex animali numero rem ganeae materiam suppeditari. Hinc apud Comicos, Iurcones, parasiti, ganesq; serui, suillam semper sibi deposcunt, pernam, glandem, sumen, callum, nitam offulam, & similia. Et seruus ille Plautinus cum se solum domi ac sine bitro relictum iri speraret: Quanta, inquit, pernis pestis erit, quanta lumbis.

LXXVRIOSAE DE LITIAE.

lenus porro suillam carnem caeteris laudabiliorem facit. Aueroes quoq; porcinam carnem, ex Auicennae placitis, caeteris praefendam asseruat, veluti hominibus natura cognatiorem: & humanum suillumq; sanguinem in omnibus exactam habere similitudinem, perinde ac etiam carnis eandem esse rationem, optimi quoq; medici scriptis prodidere.

CIBORVM VARIETATE SATVR.

Apud aliquos inuenio, hominem ciborum varietati deditum per pascentem suem significari: facile enim is vnicuiq; assuescit cibo, neq; suis parcit foetibus, neque ab humanae carnis esu refugit: os enim porci vulgus pro uerbis appellat quasi rotundum, & quod nullo escae genere abstineat, omnia voret, omnia auaritate deglutiat, nihil quantumuis putre atq; impurum horrescat: ita deniq; animalia haec gaudet pabuli mutatione, & copia, implenturq; carne, & obesoiores facti mirifice opimantur ipsa cibi varietate, cuiusmodi mensam Plato Syracusanus vocat, καὶ σικελικὴ κομιλία δ' ἴσθι, epistola quadam ad Dionis amicos nominauit. Vnde etiam Horatius inter delicias eas quas Ode prima libri tertij recenset, Siculas etiam dapes ponit, cuiusmodi distentum ingluuiè Dionysium minorè Aristoteles refert Politia, quem nonnunquam ad nonagesimum usq; diem ebrium perseverasse tradunt. Neq; absimilem huic Helio galum Lampridius incescit, qui nunquam minoris quam centum sestertijs cenarit. Vnde centenarias cenas Septimius Florens, Apologetico, vituperat, cum alioqui centenariae cenae à centum assibus ex aere dictae sint, vt Grammatici veteres interpretantur. Sed de sestertijs alibi.

SALACITAS ET AESTAS.

Est & salacitatis signum ipsa Sus, qua pecude, ait Cicero, nihil genuit natura fecundius: neq; aliam eius improbitatis causam afferunt, quam & multiplicem & assiduam voracitatem, cum longe aliter etienire in agrestibus videamus, quippe qui semel, & eodem fere omnes die, vt Plutarchus ait, aestate scilicet incipiente, foetum edant: vnde vulgatum est dicitur, non expectandum ulterius pluuiam cum sus pepererit. Itaq; nonnulli suem hanc pro gestate ponunt, de quo quidem versus vulgatus à Plutarcho recitatur:

μικὰτι νυκτὸς ὄψι ἤκεν τέκη ἀγριοτέρῃ σὺς.

Domesticae vero & sapius, & quocumq; tempore pariunt, propter eam quam diximus pabulorum ubertate, quae geniturae redundantiam plantis etiam, si edum animalibus affatim subministrat. Eandem in homine salacitatis causam tradit Empedocles. Hinc ait etiam Euripides, ἢ ἀπομονῆ τοι κύνες, ἢ πένοντι δ' οὐ, vult crapulatum Cyprus, haud famelicum: quod ab Achaeo sumptum, qui multo ante dixerat, πένοντι γὰρ ἢ κύνες πικρὰ, amara Cyprus est esurientibus. Nostri dixerunt, Sine Cere & Baccho friget Venus. Sanè quidem Aegyptij mortuorum ventres eximere, & in sole discindere soliti sunt, vt qui scelerum omnium causa essent, atque ita vel expiant, vel vti de impulsore poenas sumere viderentur. Huic vero salacitati congruere videtur illud quod χοιροπόλην verbum à porco finxere, quod corpus prostituere, quaestuiq; exponere significaret, Apud Aristophanem χοιραν, id est, porcum, pro muliebri natura positum inuenies; ac nostri identidem porcum virgineum inguen blando & iocoso vocabulo appellauere. Idem subare dicunt nequitiae verbum, quo Epodis vitur Horatius ad rem impudicam traslatum, quod est perditè impudenterq; & brutorum more commisceri.

ANNORVM CERTVS NVMERVS.

Inportentis vero porcellos supra mammaram numerum editos, tot annorum

esse significantes volunt, quot numero nati sunt: ideoque porcā eam quae La-
uinij triginta capitum scetum peperit, portendisse volunt, XXX annos illos
exigendos fuisse priusquam Lauinienſes oppidum Albam cōderent: parere o-
nīm oportet porcas quot mammas habent, vt obseruat Varro: si minus parit
fructuariā idoneam non esse: si plures, portentū. Eius autem Suis quae fuerit
neae portēto, ac porcorum vestigia, suis adhuc temporibus apparuisse, affirmat
Varro. Idem, quod eorū simulacra athena in publico loco statuta erāt, & corpus
matris à sacerdotibus quasi in salura fuerit ostentabāt. Ita nullo vnquā tempo-
re defuerūt, qui sub diuini cultus velamento, huiusmodi aliquo inuento rudes
insipientiū mentes per superstitionē modò hanc, modò illā deludere cogitauerūt.

L A T R O.

Nec quidem praetereunda Sus est tot antiquis scriptoribus celebrata, quae
Cromyoniā nuncupatam, vt praedictū est, Theseus dicitur sustulisse: cuius
rei meminit Plutarchus & Strabo. Sunt qui fabulose, vt eiusmodi plerique, ce-
tamen id à Græcis confictum putent: fuisse verò hanc mulierem quae latrocinij
regionem omnem infestaret, nonnulli prodidēre. Sunt qui Aprum Psalmo 77
Extēminauit eum aper de sylua, pro cacodæmonie intelligant. Sunt qui Veli-
sianum praemonstratum velint, qui Iudaeos bello afflixit, quodque sequitur, Sin-
gularis ferus depastus est eam, Titum hunc esse aiunt eius filium, qui assumptis
ad imperium patre, profectoque Romam solus remansit, Hierosolymamque oppu-
gnatione consumpsit, & ita Eutherius accipiendum censet.

I M P E T V S.

Quid verò illud, quod omnium poetarum consensu, impetus & bellica fer-
citas per suem, verum eum agrestem, indicatur? Ferocem enim bellatorē
velint insigniori aliquo vocabulo honestare, Aprō eum similem dicunt. Apud
Aristophanē Lyſistratē, mulierū chorus, si per Deas, inquit, hodie me cōmon-
ris, solū ego suem meum. Et eadem cōmœdia Laconū chorus minatur se eum
Leonida tanquā aprōs irruturū. Nam pugnacitas vsque adeo illi propria est,
prouocatus à venatore minime fugiat, sed vltro pugna capessat, & in ostenta-
tela nihil veritus irruat: vnde in proverbij celsit, cum de audacibus aut nimis
prōmptis loquimur, ad nos venire per hastā vt syluestrē suem. Romani nō
vt saepius animaduerti, venatōres eos ignominia notant, qui feruente iam ven-
tione Aprō conspecto, illum non illicō prouocauerit: atque hinc de eo qui sibi
exas contentione suae quæriat, vt dicitur. Harum rerum causa extremae Gra-
manorū gentes Aestyi appellatæ, pro armis formas aprorum olim gestare solite
vnā cum Mattis deorū insigni, qua superstitione etiā inter hostes sese tutos a-
bitrabantur. Aprī porro vim, & fulmineū illud robur admirat Oppianus: quod
do quidē in venatione oppressus, tādē cum occubuerit dentes vsque adeo igni-
tos praeseferat, vt setae de collo adhuc trepidantib, auulsae, dentibusque admo-
quasi prunis ardentibus applicitae concrispentur, sique propius adhaerescant
crementur. Sanè canes si tunc temporis eius dentes attigerint, tacti cutem pe-
petuis stigmatibus inuruntur. Tantam hanc tamen belluae istius ferocitatem
impetū (vt dicitur hoc dicā) facile declinari posse docet Democritus, qui ce-
ab Apris impeti negat qui caeci ungulas ac pedes alligatos gestarint. Quod
rō aprum hunc vnitessem Homerus dixit, haudquaquam huiusmodi coitus rari-
tem, vt aliqui putant, indicat, sed historiam ipsam, quam verissimā esse dicit
stoteles: plerumque enim inter pascendum eo quo defertur impetu truncis &
pitibus

pitibus acutis testes atterere, vt vix vnus interdum relinquatur incolumis.

Æ S T A S E T H Y E M S.

Aestatē perfectam suam significari tā ex historia, quā ex vulgato dicte-
rio docuimus. Nunc cur Aper hyemale tempus hieroglyphica imagine si-
gnificaret, referendum. Hyemis utique facies hispida est, aspera & horrida: hispi-
dus, asper & horridus est Aper, Humida, lutosa, pruinosaque hyems est: humidis,
lutosis pruinosisque locis Aper delectatur, quibus dum fruitur, oblaſciuire sibi
maximè omnium videtur. Adde quod hyemali fructu, quippe glande, pascitur.
Adonin ab Apro confectum, mythologi prodidēre, quem Venus luget in sola-
biliter: id quid sibi velit, operae precium fuerit explicare. Adonin mysteriorū in-
terpretes solem esse autumat. Hemisphaeria duo statuunt Astronomi, lucis vnū,
tenebrarum alterum. Fines describunt in Zodiaco hemisphaerij superioris ab
Arietis puncto primo ad Virginem vsque permeatā, inferioris à Libra ad extre-
mos vsque Pisces. In superioribus autem his signis maior lucis participatio, in in-
ferioribus longiore tenebrae. Incolit elegans Venus superius hemisphaerium,
lutulenta sus inferius. Cum igitur sol nobis excipi videtur à tenebris, Adonis
ipse conficitur: hinc reliquum est vt Venus luctu & mœrore contabescat, quae
luce quam amabat priuata, lugubre quodammodo pallā induere cogatur. Hinc
idē apud Aegyptios longē quæsitus Osiris, & Cereris tandē inuentus diligentia.

V E N V S.

Diu verò apud Ptolemaeū cognomento Assertorem disputatū ferunt à peri-
tissimis viris de Plutone, declaratumque demū est eundem esse & Osirim &
Plutonē. Cererem autem eandem ac Venerem haberi: cui cum nitor & munditia
sit cordi, meritò sibi proponit suam semper abominabilem, animal vt mani-
festum est, spurcissimū, quod in Adonis elegantia vsque adeo sauire gestat. Sa-
nè apud Sicyonios, cum victimarum omnium femora Veneri adoleri solita es-
sent, vnus tantum Suis ob huius facti memoriā femora nō adurebantur. Quo-
niā verò Venerē hic eam ponimus quā Cœlitē appellat Plato, quae pura, nitida,
lucis ac splendoris studiosa est, non humilem vulgaremque, quae suae sibi conscia
turpitudinis in antro se cubat, fornicibus & arborum umbris septa, minimè ab-
furdū est quod ex veterib, nonnulli tradidēre, suillum genus adeo inuisum Veneri,
quod immundissimi sunt sues ex omni mansueto pecore, vt superius ostensum.

A D O N I S.

Qua demum effigie ostentaretur Adonis iste in hyemalis temporis hierogly-
phicum, recitare non pigeat. Simulacrum enim eius in Libano monte olim
tali habitu visebatur, obnupto scilicet capite, specie tristi, faciem manu leua, de-
xtra amictum sustinente, in quem lachrymae confluere videbantur: quae omnia
speciem hyemis describunt.

C H A O S.

ET quoniā ita sunt mortalium ingenia, vt quod ab vno aliquo scriptore sit
excogitatū, aut memoriae mandatū, nunquā alij desint qui priorū industriā
labefactare conentur, sunt qui tradant Aegyptios non ea de causa suillo generi
pepercisse quod impurum id esse decreuissent, sed venerationis ergo, quod ani-
mal id tenebrarum symbolum haberetur: cumque illi tenebras longē antiquiores
luce praedicaret, cuiusmodi quippe erat illud quod dixere Chaos, inanis, bruta,
& stupens materia, formae experte, ac tenebrarū omnium conceptaculum, eaque de
causa porcum tenebrarū & caecitatis simulacrū esse profiterentur, quod oculos

ita supernè obumbratos supercilij prominentia fortitus est, ut cœlum tot lumina
nibus insigne, tot lampadibus illustre, nunquã intueatur, cernuus verò semper
humũ despiciat, terram inquam ipsam, & noctis & totius obscuritatis parètem
vnicè contempletur: congrua admodum visa est similitudo, & vera sympathia,
ut qui tanto cultu tenebras prosequerent, animal auersum à luce identidem ad
mirarentur: nam ea quoq; de causã Crocodilum, ut loco suo dictum, pro Deo
coluerunt. Porro Alexander Aphrodisiæus suem ait pronum ad eò cibòq; dedi-
tum, ut si fortè sursum aspicere cogatur, protinus stupore percussus fileat ob in-
solentiam. Addunt hepar eius immitti caua Luna, atq; cõsensum cum ea que-
dam habere. Lunæ verò sunt pulla omnia dedicata.

PORCICULTVS.

QVini mō adijciunt, nō Agyptios tantum id honoris porco habitũ voluisse
verum alias etiam gentes porcum inter numina collocasse. In Creta enim
era erat sus, quod creditum sit animal hoc nascenti Ioui mammam summississe,
pueriq; vagitum, ne audiretur à quopiam, grunnitu peruicisse: licet hoc An-
theæ capræ assignent plurimi, vsque ad eò nullum apud vetustatem illam totius
imperitam veritatis, tam impudens mendacium erat, quod vanitas eorum tem-
porum non admitteret, & religiosissimè approbaret.

MILITARIS ORDO.

Porcum sanè Romani inter signa militaria nō sunt admittere dedignati, qua-
quintum obtinebant locum, & instructæ aciei rationem figuramue quan-
dam, porcinam frontem appellabant.

IOVII.

INGestaminibus verò militariibus Romanorũ quæsierit fortè aliquis, qui
sibi velit sus coloris rufi, habitu quodam sedentis, positus quippe clunibus
ac reliquo corpore surrecto, quæ spectatur in cæruleo clypeo, cuius marginem
ruber ambit circulus. Insigne hoc erat eorum ordinum qui IOVII appellaba-
tur, Diocletiani principatu, & sub illustri viro Magistro peditum nuncupant
militabant.

HONORIANI.

IN eadem igitur Romanã militiã præferabatur & albus clypeus, cuius aureo
erat umbilicus à luteo circulo circumscriptus. Circulo innitebantur dimidi-
ti porci duo coloris prasini, alter alterũ inspectantes. Insigne hoc erat eorum
litem qui Honoriani vocati sunt ab Honorio principe instituti, hiq; sub Mag-
stro equitum stipendia faciebant.

AGRICOLA.

SEd ut ad Agyptios redeamus, sunt qui aliam etiã affirmant causam cur an-
mal hoc Agyptij voluerint inuolabile: nempe quod apud eos porci agric-
lationis vsu præstarent, frumentariamq; rem alicubi solis eorum operis ad-
uarèt. Nam qui, ut Exodus ait, propinquosorẽ Nilò regionẽ accolunt, quæ sanè
mollis & irrigua est, nullo aratri, rastrive aut sarculi vsu freti, suilibus tantum
stigijs terrã subigunt, exundantẽ scilicet Nilò remollescit terra, cumq; redierit
alueũ sementẽ faciunt, inde porcos abigetes occulunt & terræ mandãt, dum
li & rictu terrã subuertunt, & sparsã per agrũ semina pedibus occulcãt. Sanè La-
ni utilissimũ satis sulcũ porcũ appellauere, rarũ eum scilicet, qui deducitur aq-
deriuandẽ grãtia, quippe ut aquã frumētis nocere prohibeat. Inde veteres por-

care pro prohibere vsurpauerunt, quamuis Varro elatã terram inter duos sulcos
ideo porcã vocari dicit, quod ea seges frumentũ porricit. Sic cum dijs exta da-
bant, porricere dicebant. Quoniam autẽ mirificè inter se congruunt hieroglyphi-
ca cum sacrificiorum ritibus, quod vtracq; iisdem causis plurimum inniti videan-
tur (nam ut paulo antè positum est hieroglyphicum vaniloquentiã per porcũ,
quem elephantus auersetur; in sacrificijs identidem immolatur porcus ab labo-
rantibus delirio verborum, atq; etiam infania, & quod terrenis præcipuè sensi-
bus addictus applicitusq; est, sponteq; & voluptuose admodum inhæsit luto
lasciuia, turpitudinumq; simulacrum habetur. Idem in sacrificijs Maiã, & dis
terrenis offertur: & ita demum in plerisq; alijs hieroglyphicis, idem cõsensus
est) non incongruam rem me facturum existimaui, si de porcorum immolatio-
ne plenius quædam apposuissem; ab eo autem quod delirio super nuper attige-
ramus, incipiam.

IMmolari siquidem porcum ab laborantibus infa-
ria verborumq; delirio, multiscius Plautus indicat
Menæchmis:

*Nunc ipsi nature Deo mihi respondeas
Adolescens, quibus hic precijs Porci veneunt,
Sacres, synceri: nummum vnum en à me accipe,
Iube te piari de mea pecunia:
Nam ego quidem insanum esse te certò scio.*

In eandem sententiam Horatius Sermonibus:
Immolet ecquis hic porcum Laribus.

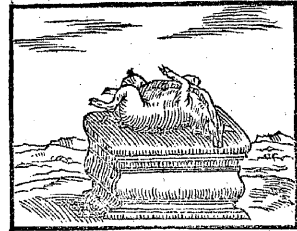
quod is infania minimè laborare videretur qui diues, neq; periurus neq; fordi-
dus haberetur.

SEd tam multis porro mysterijs Porcus sacrificari
solitus, ut animalũ soli sues *ἄται ἀπὸ τοῦ θεοῦ*, quod
immolare est, meruerint appellari: Latine sacres, te-
neri adhuc, & in veteri comœdia sues mystericũ nu-
pantur, caq; laudatissima erat hostia, si quis inuen-
tus esset porcus, qui solidas vngulas non diuisas ha-
beret. Quod ne cui mirum videatur, sciendum est ex
Aristotele, in Macedonia Æmatheolicas sues vngui-
bus esse solidis.

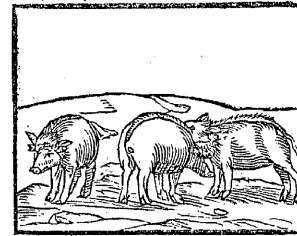
SACRAMENTVM.

PER porcum sanè iurare Agamemnonem apud Homerũ legimus. Et pugiles
certamẽ iuturos iuxta Horcij Iouis statuam in Elide maçtato porco iurare
solitos, sine fraude sese comparasse, tradit Pausanias. Quin etiam iudices præfe-
ctosq; certaminũ eodem sacro, & apud eandem statuã iurasse tradit. Nulli verò
porcum illum per quem illi iurassent edere licuisse: quare Talthibius Homer-
icus porcũ quem Agamemnon pro iuramento statuãt, arreptũ in mare præci-
pitem dedit. Addemus & illud, censores Romanos cõpleto quinquenno iustra-
ri solitos, sacrificia de sue, oue, tauro facientes, quæ vnica dictione SOLITAV-
RILIA vocabantur, ut obiter apud Pædianũ in Diuinationem corrigas, quod
duabus locutionibus disitum legitur in vulgatis codicibus, Soli taurilia. Ce-
reri autem porcus, ut dictum, in primis maçtabatur, siue quod pastu segetũ &
dissipatione, magnas aruis inferat clades, ut apud Quidium, *Prima putatur*

DELIRII PIACVLVM.

SACRIFICIUM.

*Hestia sus meruisse mori, quia semina rostro
Eruerit pando, spemq; interceptis anni.*

siue conciliandæ fecunditatis gratia, cum animal sit (vt id identidem repetimus) fecundæ admodum prolificæ. Adhiberi sanè sacrificio Cereali porcam auream & argenteam nuncupatam, ait Atteius Capito, quæ etsi numero hostiarum non sint, nomen tamen earum habere, alteram ex auro, alteram ex argento factam. Propudiatu verò porcus dictus est, vt idem asserit Capito, qui sacrificio gentis Claudiæ velut pulpamentum, & exolutio omnis recontractæ religionis est. Sed vt ad fœdus reuertamur, porco etiam cæso sacra fieri solita, quotiens inter populos confecto bello, vel pax fieret, vel fœdera confirmarētur. Sed quod Virgilius sceminino genere, Cæsa iungebat fœdera porca, dixerit, Quintilianus quædã, ait, non tam ratione quàm sensu iudicantur: vt illud, Cæsa iungebat fœdera porca, fecit elegans fictio nominis: quod si fecisset, porco, vile erat. Quod verò Seruius ait falso dictum à Virgilio, porca, quod ad hoc sacrificij genus porcus adhiberetur, Tranquillus vita Claudi, cum Regib. fœdus in foro icit, porca cæsa, inquit: tametsi Liuius quoq; porcum statuit. Sedenim apud Festum inuenies, hæc porcus, in sacrorum Pontificalium libris scriptum esse. Porcam autem dicit Veranius, quæ familiæ purgandæ causa Cereri itidem solita est immolari, quod pars quædam eius sacrificij fieret in conspectu eius mortui, cuius funus instituebatur. Extant autem etiam hodie sacrificiorum huiusmodi vestigia Romano solo: nam veteri quodam instituto in defuncti memoriam cornibus suillæ carnis atq; etiam bubulæ in frusta concisæ ostiatim circumferunt, singulisq; ædibus frustum carnis vnum impendunt: quicq; lautiozem hanc facium viscerationem, panem & vini sextarium adijciunt.

N V P T I A L I A.

Quinetiam nuptiarum initijs, antiquis regibus porcum mactare mos erat. Potentiores quicq; viri in Hetruria nuptialibus conuiujs, nouæ nuptiæ mactant, ritiq; Dis tutelariibus porcum immolabant, quod etiam prisca Latini & Graeci in Italia factitabant. Vnde is qui sponsam ducturus cum omnia apparasset, si spe sponsæ frustratus esset, exclamauit:

ἐπὶ δολοῦ γ' ἴς, καὶ τὸ λαῖβον, καὶ γάμος.

Perijt quidem sus, & talentum, & nuptia.

Hysteria sanè festa erant quibus sus Veneri mactabatur Argis instituta, cuius rei meminit Callimachus: quanquã apud Sicyonios omne animalium genus Veneri, vt alibi diximus, præter vnum suum sacrificari solitum inuenias. Aristophanes Sed veneri porcus non sacrificatur. Causam superius exposuimus.

T E R R A I V N O V E.

Mactabatur etiam Maia, sed prægnas, quæ omnino terra est, & vt ait Cornelius Labeo, nomen illi à magnitudine inditum: quæ etiam in sacris Magna mater, & Opis vocabatur: cui sceptrum etiam in sinistra manu addebatur, quod eam Iunonis potentiam habere putabant. Quanquam sunt qui Maiam eandem & Proserpinam interpretantur: ideoq; illi porca fieri, suemq; mori meruisse, quia semina, vt dictum est, pando eruerit rostro. Proserpinam verò esse vim segetum & frugum omnium per hyemem terræ abditam, per matrem verò tempus in superiori apertaq; regione commorantem, mythologi docuerunt. Maiæ autem porcus sacer erat, quo illi cum alio quopiam nullo quàm cum terra quæ

Ara quicquam cõmune esse manifestius intelligamus, sitq; deniq; vt Flaccus ait, amica luto sus: victimæ enim numinibus aut per similitudinem, aut per contrarietatem immolabantur: qua in sententia Virgilius dixit,

Er in veribus torrebimus extra columnis,

in antipharmacum scilicet, vt hostia nocens eo itidem virgulto coquatur, quod vitibus nocet: nam ea de causa præceptum ab eodem fuerat, ne inter vites Corylus sereretur. quanq; Festus columnum hastile ex corno arbore mauult esse, quàm ex Corylo: contra verò Sospiter Carisius columnum barbarissimum esse literarum transmutatione dicit, cum sit Corylus arbor: ita enim apud eum scribitur.

H V M A N A H O S T I A.

Reliquum est vt de humanis hostijs loquamur, quando constat porcos id beneficii humano generi contulisse, vt pro nobis in huiusmodi sacrum ipsi succederent. Nam scelera illa mactandorum hominum vbiq; ferè locorum admissa, minimè fabulosum: manifestum siquidem est eiusmodi fuisse sacrificium Tauricæ Dianæ, quod receptorum autorum fide testatissimum. Neq; quidem Scythæ solum hæc perpetrare facinora, quos propter ingenitã barbaris ipsis feritatem id fecisse minimè mirum videtur. Sed & Aegyptij antiquitus tales lunoni hostias immolarunt. Romani quoq; ipsi Iouem quem Latialem vocabant, humanis hostijs coluere. Iam Sicinius Dentatus multis certaminibus illustris, primus apud Romanos hoc sacrum Marti fecit. Sedenim alios quoq; fuisse dicit Athanasius, qui postquam à bello victores redijissent, captiuos per centurias diuiderent, deq; singulis vnum desumentes, eum Marti iugularent. Hinc Virgilianus Aeneas Pallantis satis manibus facturus,

Sulmone creatos

Quattuor hic iuuenes, totidem quos educat Usens:

Triuentes rapit, inferias quos immolet vmbri,

Captiuoq; rogi persundet sanguine flammæ.

Diodorus Athenæum Saturni colossum apud Carthaginem fuisse memorat, cuius brachia porrecta in gyrum erant, quicq; ad eum peruenire adolescentes sacrificandi causa cogebantur, in foueam ignis incidebant: hæc sacrificij crudelitate diutissimè prolem ipsi suam illi mactauerunt Deo, qui & filios suos deuorasse perhibetur: mox cum aliquando scelus abhorruissent, seruitia in hunc usum emere instituerunt. Subsecuta inde pestis est, mox obsidio grauissima, quare illi Saturnum sibi succensere rati, trecentos impuberes ingenuos sacrificarunt: quauis, vt in Lucerne hieroglyphicis meminimus, nonnulli ducentos tantum ponunt. Galli etiã morè hunc sacrificandorum iuuenum in Saturni cultum D. Augustino teste susceperunt. Phœnices quoq; atq; Cretenses eò & ipsi prouecti sunt infamig, vt filiorum sacrificijs Saturnum sibi placari arbitrarent, ne inhumanitatis istius nota vni Heliogabalo inuratur, qui humanas hostias libenter immolauit, lectis ad hoc pueris nobilibus & decoris per omnem Italiam, patrimis & matrimis, vt maior esset vtriq; parenti dolor. Neque temerè Appion & Iulianus Apostata, & alij Hebræos carpunt, quod humanis ostijs abusi sint, cum in ore omnium verberetur Iephthæ Galaaditarum principis detestabile facinus, qui contra Ammonitas profecturus vouit, si victor reuerteretur, illum Deo se immolaturum, quicumque primus de suæ domus foribus egressus occurrisset sibi: accidit verò vt re ex voto confecta reuertenti filia sua vnigenita cum tympanis & choris

gratulabunda occurreret prima, qua conspecta scisis sibi vestimentis infelicitatem suam & luctuosam filiae calamitatem miserabiliter deploravit: neque tamen impio abstinuit sacrificio, cum generosa virgo viriliter instaret, ne pater vorus fraudaret Deum, duum tantum mensuram implorata mora, qua in montibus virginitatem suam defleret: quo elapso tempore ad patrem magno animo rediit, sed obtulit sacrificandam. Sed id impie Iulianus & Appion, quod Iudeos omnes in unum eundemque ordinem redigunt, atque ad Christianorum quoque instituta, detortis praeposterè horum exemplis, malignè admodum infectantur, contumacium & à diuino precepto prauaricantium moribus innixi, quos neque nos unquam imitati sumus, nec ab vilo unquam pio suscepti: idque dissimulant illi quod à regio Psalmodographo tam acriter improbat, ubi Psalmo sexto supra centesimum dicitur, prauaricatores quosdam à vera pietate abalienatos eò dementiae prolapsos, ut & filios & filias suas cacodæmonibus mactare non exhorruerint: & ut rem magis exacerbaret, indignationemque suam exaggeraret, eiusdem statim rei repetitione facta, innoxium ait filiorum suorum sanguinem ab eis effusum, & Cananitarum simulacris oblatum, terra fecidissimè polluta, quæ scelus tantum, & usque adeo impium, execrari videretur. Quin & Chrysostomus, oratione contra Iudeos tertia obijcit eis, quod filios & filias suas demonibus immolarint. Negat hoc Aulimantius contra Iulianum, sed de sacrificio piorum, & Deo rite facientium loquitur non esse eos Iudeos intelligens, qui à legitimis Iudeorum sacris recesserunt. Chrysostomus prauaricatores taxat, quia demonibus ea faciebant. Et tamè hodie inter Iudeos qui cum non possint Christianæ seueritatis metu homines immolare, qua ratione tamen humano sanguine sacra faciant excogitarunt, eo quippe à thermis, à cucurbitulariis quouis precio promercentur: ita eo in vitreum aliquod vas infuso, & ad arduos carbones admoto exciendis demonibus abutuntur, quos appellarint, quoad sanguis ille deferuerit, ad mandata adstantibus, ad omnia quæ ipsi sciscitati fuerint respondentibus. Sed ut hæc non à Iudeis dimiti, sed à malis & rebellibus factitata praetereamus, Porcumque nostrum ita rude donaturi honesta etiam missione pro meritis ornemus, quid ab eo beneficium consecuti fuerimus confitemur. Siquidem Diophantes Lacedæmonius, de sacris Deorum opus admodum curiosum elucubrauit, porcum ait loco hominum immolari ceptum ab Atheniensibus: nam prius, uti dictum, qui centum homines cecidisset, Marti hominem faciebat. Magna igitur fuisse pecori gratia datur, cuius immolatione vita sit humano generi condonata.

Iudeos etiam hodie humano sanguine sacra facere.

PIERIVS VALERIANVS AD LACTANTIVM PTOLEMAEVVM NOB. SENEN. DE IIS QVAE PER GREGALIA QVAEDAM SIGNIFITVR EX SACRIS AEGYPTIORVM LITERIS.

Regalium nonnullorum significationes ex Aegyptiorum adytis erutas, super quibus multa, literatissime Lactanti, apud egregie probum virum Hieronymum dolum Picolomineum cernentes in amœnissimis eius hortis, locuti fueramus in commentarium redigerem suasisti, quod argumenti raritas lectionem hanc faceret non iniucundam, & ut addebas, etiam optabilem: quod super his Græci pauca admodum dixerunt.

dixissent, Latini verò penè omnes huiusmodi scientiam propè modum ignorassent, minime quidem hi atque illi taciturni, vel rem adeo doctam in tenebris & situ computrescere permisssuri, hæc se disciplina tunc cognita fuissent. Quota enim ea portio est, quam vel Tacitus, vel Ammianus, vel Macrobius, & si qui alij talia curarunt, vix primis libatam labijs attigerunt? Suasus igitur incitatus tuo, quacumque & hic & illic comperissem, & ex veterum præcipue numis potius quam ex libris didicissem, in usum tantum a seruabam meum, quod Principes, quos colimus, huiusmodi antiquitatum cognitione delectari plurimum animaduerteam, ut scilicet pro re qua nasci posset, interdum haberem quod super his non ineptè neque imperitè dici videretur: quædam enim omnino huius generis esse mihi persuadebam. Postea verò quàm & tu & Bartholomæus Carolus Picolomineus, neque non Marius Bandinus, sodales tui, tam emunctæ naris viri, qui quæ vna cernabant, egregie ipsi quoque literati, industriam studiumque hoc qualecunque meum commendare cepissem, tuque præclaratote, quæ scitu incunda in veterum numis obseruaras, explicasses, essentque omnes eo in argumento facti attentiores, facile impetrasti, imò, ut verius loquar, perpulisti, ne istiusmodi rei curam, quæ omnium literatorum ingenia videretur oblectatura, desererem. Aiebas enim Latinos hæc scilicet in re Græcis inferiores esse, quod præter Marcum illum Varonem, & nostrum Plinium, vixque alterum ab eo, neglexisse quodammodo visi fuerint eruditione, quam Græci tam veteres quam iuniores tanto studio amplexi sint, ut ne leuissima quidem contempserint, & ita res tam publicas quàm priuatas minutissime perquisierint, easque memoria commendare nequaquam erubuerint, ut nihil in protritibus, curtisque etiam scruiis præterierint, cuius aliquam non habuerint rationem: hinc magnam antiquitatis tam in verbis quàm rebus cognitione, ad nostram usque ætatem peruenisse. Fuisse nostros seueriores, & sublimium tantum materiarum amatores: accidereque hinc, ut eorum multa quæ ad ritus, ad mores, ad rem domesticam, ad negotij quotidiani usum faciunt, per nostrorum incuriam incognita nobis sint: per Græcorum verò diligentiam, qui tam Latinorum quàm suorum res perquirentes nostræ obuiam ierint negligentie, plurima nouerimus, quorum neminem eorum qui nunc eruditi habentur, pœnitere possit: & quæ plurima in hanc sententiam differuisti. In hoc igitur studium cum, quantum per occupationes meas licebat, auidius incubuissem, multa conscripsi commentaria, quæ tamen emendare non potui, quod principum virorum, quibus addidus eram, negotia quæ tractabam, inceptum opus sæpius interrumpere cogitationesque meas aliò omnes auertere. Et quia te in primis impulsore factum hoc est, necesse quoque tibi fuerit horum partem recognoscere, polire, castigareque, ne velego tibi frustra paruierim, vel tu vir admodum grauis rem nihili consuluisse videaris. Quæ tibi obuenerunt ea sunt, de quibus sermo tunc noster fuit, cum vir rarissimus Franciscus Bandinus Archiepiscopus vester numismata in agro suo nuper inuenta magno numero in mensam nostram iussisset effundi, in quorum bona parte, hirci, oues, arietes signati erant: traxere hæc reliquum gregem, ut vna viderentur caula posse commode coerceri.

DE CAPRA.

ST O igitur prima de Capra consideratio, quoniam ea vago lasciuoque admodum ingenio prædita, & vorandi auiditate hac illac cursitans, locoque stare nescia, è grege prima omnium prodijt.

AUDIENDI PROMPTITUDO.

HOminem auditu præpollentem Aegyptij hieroglyphicè significare si vellent, Capram ponere soliti sunt, quam per aures perinde atque per nares spiritum & emittere, & vicissim recipere vna cum Aegyptijs tam Archelaus quàm Alcmaeon autores grauisissimi prodiderunt:

quamuis opinionem hanc maximè reprobatur Aristoteles, humanamq; diligentiam id nulla adhuc dissectione deprehendisse, aut sensu aliquo euidentiore conijcere potuisse, firmiter asseuerat. Aegyptijs tamen commentum placet.

Sunt qui multitudinè vniuscuiusq; casu conseruatam obstupefactamq; indicare volentes, capram villosa à mento dependente comprehensam pingant. Accidit enim vt si earum vnā ex grege arunco eo apprehenderis, cætera stent veluti stupida, suos in illam vnā oculos conijcentes. Sunt verò qui loco hoc modò eryngium, modò moly, vel origanum etiā quærant, quem caulē si ouis capellæ pascendo auulserit, & in sublimi conspicuum erexerit, grex reliquus abiecta pabuli cura attonitus reddatur, neq; prius pabuli memor fiat, quàm caulis ille à pastoribus ab ore pecudis abstractus abijciatur. Cuius fabulæ autores etiam citant Aristotelem & Plutarchum. Nos hieroglyphicum de apprehensa capræ barba, quàm Opilius Aurelius Syrrillum vocari dicit, aruncum Plinius, ex Naturali historia desumpsimus.

CONSTERNATIO
multitudinis.

PRO VITIBVS SACRVM.

Quid autem sibi vellet hieroglyphicum aheneæ capræ inauratæ, quam Philadelphus tanto cultu profèquebantur, vt illi etiam preces allegarent, Paulanias declarat. Quippe cum manifestum sit, sydus, quæ Capram appellant, exortu suo vitibus nocere, id honoris ei habitum voluere, quòd, ne id accideret, ea potissimum ratione cauere posse iudicant. Animal porro id cum sit ex domesticis omnibus damnosissimum, lege in Acropolin Athenis adire prohibitum, morsu noxi vniuersa germina abrodens, & vt more Iurisconsultorum, ac prætorij edicti loquar, pauperiem faciēs. Alij Baccho Caprum ob hoc maculare maluerunt, vbi scia quæ morsu pestilenti vitibus maximè nocet, immolata, Deum vitibus conuolaret. Nam & Ascolia sacra, de quibus Virgilius: Vinctos saliere per vtres, eadem causa Baccho sunt instituta, quia vtres ex hircinis caprinisq; pellibus fieri consueverunt. Quoniam verò caper vitem abrodens eam veluti veneficio vitiat, conuulgatum est in Bacchi gratiam id in vtres ludibrium, vt scilicet eos flatu tumidatos per humum disponerent, superq; eos saltationibus lasciuirent, vnde ludibritate pellis suo pte pingui delibutæ pingues identidem fallerentur, præcipites saltatores, sine vilo tamen incommodo, conciderent, effusumq; omnium risum excitarent. Eadem antipathia causa dictum à Virgilio autumant:

Et in veribus torrebimus extra colurnis.

Corylos enim vitibus vicinitate sua nocere, experimèto compertum est: quare uis Festus colurna hastilia ex corno arbore facta potius, quàm ex Corylo vellet. Contrà verò inuentum est ex tam pestilente in vites animali maximam caper utilitatem, eiusq; beneficio augeri vindemiam: siquidem apud Africanū legunt cornua caprarum numero tria circum arborem cui vitis maritata sit, in terram affigi, acumine deorsum immisso, ore cornuum supra terram paululum extante, vt pluuia velut in vas influere possit, id factum vberimæ fertilitatis in vitibus auxilium esse. Nihilò secius, vt idem Africanus autor, non morsus tantum vitem lædit, verum pulmo etiā eius contra vini vim armā capit, si affetur, & ebrioso cuiuspiam in cibum detur: efficit enim vt vapor ille qui temulentiam inducit, retundatur, inaniterq; diffletur & euanescat. Quin etiā hircinus adeps, quæ

salx putatoria obuncta fuerit, ne pediculi in vite generentur, rohibet, ab eodem proditum Africano.

Hieroglyphicum erat & Panis signum, ex quo tota mundi machina intelligebatur: capripes enim erat, humana reliquum effigie. Inferior ea pars terram hirtam & hispidam ostendebat: humana verò læuitas atq; mollities, tranquillum & defæcatum æthera, mundi ipsius ducē. Huic insuper illa in Nythphas procacitas attributa, & nunquā satiata libido: mundus siquidem assidue rerū species progenerat, & humore plurimum vitur, materia quippe generationi in primis & apta & cōmoda. Quare simulacrū

VNIVERSA MVNDI
machina.

Panos tam syluis & agris, quàm hortis & fontibus & puteis vt tutelaris apponebatur. Commentitiū verò est, quòd Pana nonnulli ita dictū arbitrantur, quia Penelopes & totius turbæ procorū filius fuerit, quā in sentētia Theocritiana est apostrophe ad Penelopen, Syringē, Ἰδοὺ τὴν ἐκδὸν ἰδωτέρηα. quæ quidem Epimenides ex Ioue & Callistone genitum asserit, poematibus: gemellos enim fuisse Pana & Arcada. Sed Aristippus, Arcadico, Iouis & Nymphæ Aneidos prolem agnoscit. Sed qui veterum fabulas speciem quandam esse philosophiæ autumant, delitescentem in illis doctrinam ita solent explicare, vt Panā ideo dici velint, quòd, vt i monueramus, simulacrū eius vniuersi naturam exprimat: forma enim eius rebz quascunq; tuemur accomodata est. Cornua siquidem & Solis & Lunæ similitudinē esse perhibent. Nam alibi cum de Mose loqueremur, radiatā eius faciem pro cornuta à nonnullis acceptam ea de causa docuimus, quòd apud Hebræos radius & cornu sint æquiuoca. Pantheræ pellem, stellarum, vt Probus arbitrat, vt quidam alij, simulacrū esse terræ, quæ mira sit varietate conspicua: inferioris partis villos omnium terra nascentiū imaginem haberi. Fistulam spirantium in orbe toto ventorū imitationem. Caprinam faciem repentinas procellarū turbationes, quæq; toto aere sunt mutationes, indicare. Jam per femora hirta, syluosa loca: per crurum exilitatem, montiū abrupta figurari. Sunt qui falcem etiam manu prætentā illi attribuunt, quòd dubio procul labores, quos opèribus mortales impendunt, indicaret. De hirco autem qui Alexandri Macedonis apud Daniele m indicium fuerit, alio loco dictum. Hic illud potius ponam quòd Eucherius tradit, ex Capræ symbolo iustos intelligi ex Gentibus præcipuè venientes, eoq; spectare Solomonis dictū, Capillatura tua sicut grex caprarum quæ reuelatæ sunt ex Galea: sumpta scilicet inde similitudine, quòd capræ de sublimi cibum petunt, veluti pij quæ supernè sunt ad animi cibū inuestigant.

L I B I D O.

Caprinum ad hæc genus in Chimæra: capra enim & Chimæra idem: quippe in nequitia Bellerophontis virtute domita, mediū tenet: quòd libidinis affectum notat, ea videlicet de causa, quòd huius generis animal in libidinē & procacitatem sit immodicum, hædosq; petulcos eadem ratione dictos à Virgilio legitimus. Decq; Satyris identidem capripedibus eadem omniū consensu seruntur, non posse quidem eos libidine fatiari. Minimè verò fabulosum esse de Satyris cōmentum, ostendit Plinius, qui illos in Subsolanis Indorum montibus inuenti tradit, humana effigie animal perniciosissimū, vt propter velocitatem nisi senes aut egri capi nequeant. Sed & Pausanias hæc de illis audisse se profiteretur, Euphæ

mum quendam probate fidei virum aliquando sibi narrasse, cum in Hispaniam nauigaret, aduersa tempestate se in exteriorem Oceanum esse delatum, post multorum dierum nauigationem, ad insulas quasdam desertas peruenisse, quas homines ferino truciq; aspectu syluestres inhabitabant, corporibus hirtis, pilorum colore subrufo, caudis equina penè maioribus præditi: qui posteaquam nautas illuc aduectos inspexissent, ocyus omnes ad extremū littus accurere, vocem quidem nullam, sed stridorem quendam informem & inarticulatū emittentes: in foeminas autem quæ nauis illa casu vectabantur, eos adeo furiosos inuasisse, ut ægrè ab iniuria etiã cæsi flagris abigi, summoueriq; potuerint. Veritas verò nautas ne quid indignum paterentur, inhibita nauis procul in anchoris stetit: barbaram verò quandam mulierem, quam secum habebat, in littus exposuisse: in quam omnes postea petulantissimè debacchantes per omnia corpora caua libidinem exercuerint: easq; Satyrorum insulas à nauigantibus appellari, Euphemus idem asserbat.

F E B R I S.

Sunt qui febrem ex Capræ simulacro significant, propterea quòd animalis eo semper incòmodo laborèt: hinc anima illi semper ardentior, ita ut actu pastu exurere videatur. Vehementem verò in quocunq; animali calorē, febrem esse, tum Aristoteles, tum alij prodidèrunt. Ea autè de causa in eius venditione dominus sanitatem præstare minimè cogitur: tantum verò sufficere, si eam edidit, bibisse comedisseq; profiteatur, Florentinus autor admodum celebris, qui inter multa quæ reliquit literarum monumenta, etiã de re rustica nō in curiose conscripsit, ita semper febricitare capras ait, ut si quando deficiat febris, intereat.

AUGUSTI GENESIS.

In numis quibusdam argenteis Capricorni cœlestis signum hieroglyphicum aspicias: indicat id, ut ex Trāquillo didici, Augusti genisim. Nam cum Theogenes mathematicus ad quem in secessu Apolloniæ vnà cum Agrippa mite accesserat, genituram eius inspexisset, exiliissetq; & adorasset eum, tanta mox fiduciam facti Augustus habuit, ut schema suum vulgauerit, nummum illum argenteum nota sideris Capricorni, quo natus est, percussisset. Nummum hunc attrectauit, in quo Capricorni signū est in piscem desinens, quòd sphaera intra priores pedes positam euoluere videtur: ab altera parte Augusti caput.

Augusti numm.

M E R E T R I X.

Verò redeamus ad Caprā, ea cum pestilenti morfu præcipuè noceat, in genij meretricij, conuenienti admodū hieroglyphico, symbolum habet. ab ore quippe cuius damna tot mortalibus inferuntur: nam veluti germina præcipuè Caprā peruestigat, quæ depascitur auidiissime: ita meretrix cupida est primis adolescentioris ætatis, utpote quæ ob imperitiam magis idonea sit ut sicillimè decipiatur. Vnde non illepidè Nicò Attica meretrix ait, id est, Capra cognominata est, quoniam mercatorem adolescentem Thallum, qui in Attica caricis & mel Hymettium empturus aduenerat, abligurisset, Thallus autem genitum est, quem lusum haud iniucundè Machon ita explicat:

ἐπεκλήθη δ' αἰεὶ, ὅτι ἦν μέγα κατὰ φύσιν ἐρασιώτατος θαλάμου. quod nos ita reddidimus:

Nicò olim meretrix fuerat, mox Capra vocata.

Est, quòd amatorem eximium cognomine Thallum

Fortiter absumpsit.

Necq; aliam ob causam capræ lumbi sacrificij offeruntur.

offerri apud Hebræos prohibebantur: nisi quia necesse erat lumbū esse immaculatum, vel, ut alij, integrum, ut alij, perfectum. Capra verò cum pro delinquente ponatur, immaculatos lumbos habere non potest.

NEQUITIÆ FACINOROSITAS.

Merito itaque viri libidinosi probra & impudica facinora notare si vellent Mægyptij sacerdotes, hircum potius quàm taurum pro hieroglyphico fingere instituerunt. Taurus enim licet inguine sit præcipuè validus, & in re venerea perpetranda promptissimus, non tamè incendit quoad anniculus fiat: nec quidem iuuenca recentior quàm annicula venerem patitur, nisi ostento: hircus verò septima posteaquam natus est die, ut apud Aliantum, alij septima dixerunt hebdomada, rem veneream aggreditur, improle tamen & infecundū semen efficiens, veluti tauri quocq; vsq; ad bimatum, licet alioqui non nisi quadrimos eos generationē implere nonnulli contendant. Sedenim hircus celèrius porro quàm quòdvis aliud animal incendit, recteq; ab Horatio libidinosus appellatur: cuius fecunditatis gratia inter Deos insipienti seculo annumeratus alij

quando est, perinde ac Panes ac Satyri. Is quippe apud Mægyptios Mendefio ciuitate multarū & formosarū puellarū collegio curabatur, sacro inclusus fano, cui selectiores capras non indiligenter educabant. autor Plutarchus. Et Veneris simulacrū, quæ hircus insideret, Pausanias obseruauit, non aliā de causa puto, quàm ob huiusmodi petulantiam. Et Mathematici mulierem nudam, quæ hircum humero gesseret, vigesimo secundo gradui Virginis adscribere, ex eo impudicitiam eius significaturi, qui gradu eo oriente natus esset. Huic generi brutorū similis fuit Heliogabalus, qui mulieres nunquam iterauit præter vxorem: ille, ut Alexander Seuerus ait, nō solum bipedum, sed etiam quadrupedum spurcissimus. lam verò Sacræ literæ dum hircos hæc dosq; immolandos monent, nequitia omnemq; libidinē iugulandam indicant, ut interpretatur Adamantius: cuiusmodi etiam interpretamentū habes apud Cyrillum, perinde ac etiam reliqua Letitia contenta, ut facillè ijs accedam, qui opus id adscribunt Adamantio. Hæc autè ferè passim in Diuinis literis hieroglyphicè pro perditis & nequā hominibus, libidinis & aliorum scelerum facinoribus inquinatis designantur: idq; manifestissime cognoscitur ex eo, quòd Dominus noster consummationem seculi, ut ait Hesychius, narraturus, ouibus à dextera statutis pollicitus est eis iustorum benedictionē: in hos autè à sinistra segregatos, dira illa omnia, quæ in profligatissimum quencq; decernunt, cōminatus est. Ita verò pro sceleribus hircus ponitur, ut in Diuinis literis statuatur ante aras hircus viuēs, sacerdosq; utraq; manu super caput eius imposita confiteatur vniuersas populi iniquitates, delicta admittatq; prauè & impotenter, omniaq; in eius caput increpās oggerat: mox per hominem certū in inuiam desertamq; solitudinem emissum deportari iubet. Illud etiã addunt ad causam, quòd asperū gerit pilorū indumentū: asperum interpretantur peccato refertū: atq; ita mortale genus omne mysticè per hircū accipitur, quia nihil est peccato asperius, diceret Hesychius. Sedenim quod de capro emisario tetigimus, sunt qui eum signum esse velint profugarū legionū quæ à Deo defecerunt, quæq; in sceditatē & horrore daminatæ in omne seculum, ceciderunt.

D I A B O L V S.

Adamantius itaque hircum ait diaboli symbolum esse, vbi ita interpretatur: Cum verò ad martyriū duceris hircum obtulisti, quia scilicet autorem peccati diabolum iugulasti. Hinc vulgò receptum ut malo dæmoni cornua

palsim attribuantur. Nequitia porro per daemone[m] intelligi, in humani capite serpente loco suo declaratum est. Iam hirsutos apud Bsaia[m] inuenias genera daemone[m]: hos nonnulli etiam doctissimorum Incubones vel Satyros, aut quosdam syluestres homines putauerunt. Maximus Tyrius, ubi Midam fabulam scribit, qui Satyrum per insidias ceperit, a quo omnia fieri aurea impetrasset, Satyrum, inquit, ebriosum daemone[m], infuso in frontem mero captum.

PETVLANTIA DOMITA.

Græci autem poetæ caprum ab Hercule domitum ea de causa finxerunt, quod is cum procaci lasciuia homines ipsos antecelleret, domitus à virtute, impositum petulantia[m] modum, extinctosque libidinis æstus, suppressosque procacitatis impetus demonstraret. Nam eius nequitia vir fuit, ut triginta vna nocte mulieres aliquando feratur inisse: & ut apud Athenæum, idem septem diebus quinquaginta filiabus Thestij virginitatem imminuit. Illud de Proculo, qui Probi tempore tyrannidem inuasit, vel ex epistola sua manifestum est, qua se nocte vna captiuas decem ex Sarmatia constuprasse gloriatur, seque inter fortes annumerari affectat, dum mollitiem suam maximè commemorando manifestat. Quod verò Iunoni capras immolare primus Hercules instituerit, id ea de causa factum, quod alterius hostia sibi facta copia non fuerit, cum ei Deæ sacrificare vellet, propterea quod sibi aduersus Hippocoonta pugnantem aduersata non esset: quæ res tangitur à Pausania libro tertio. At Lacedæmonij Dianæ cognomine Corythalia[m] sacrum in agris facientes, non nisi caprarum carnes in oblationem adhibebant, neque aliud animal præter id in huiusmodi sacris immolari fas erat. Apud Xenophontem legas, Athenienses, quo tempore Persæ cum ingentibus copijs Athenas deleturi in eorum fines inuasissent, Dianæ votum fecisse, totum se Capras immolatu[m], quot hostes occidissent.

ADVLTERÆ CONIUGIS MARITVS.

Neque illud inuentum aded nouum est, ut nullam sapiat antiquitatem, quod hodie vulgò caprum eum appellamus, qui coniugem habeat adulteram: erant enim & hoc apud veteres hieroglyphicum: atque illud insuper adagium ferebatur in spurios, si de patre quispiam quaeritaret, ut *ῥῆ μντήρος ὄσ ἀλλῆ*, responderent, Mamme quippe, uti capra itidem, utpote qui de patre incertum ferret, propterea quod depellis nullum ducem pastores constituunt, ut ait Aristoteles, vel uti suos omnibus arietes, suos bubus tauros, & ita plerisque alijs. Caprarum siquidem natura instabilis, lubrica, atque mobilis admodum est: quare hoc dicitur in caprilibus à matre tantum dignosci potest. Merito itaque vir, de cuius liberis vxor tantum potest internoscere, hircus appellatur, & *ἱερογλυφικῶς* per hircum figurabatur. Nam Catullus in hanc sententiam, Putare cæteros hircos, dixit. Quod verò sunt non illiterati viri, qui dicitur inde sumptum putant, quod hirci suas foemellas inuicem facile patiuntur, etiam si coram spectauerint, ut quem notat Iuuenalis cum dicitur

Doctus est ad calices vigilanti stertere naso:

aliter traditum ab Aliano legimus, qui sentire hircos rivalitatis affectum testatur exemplo Grathis pastoris Calabri, cuius dormientis cerebrum caper cornibus in eum incitatis eliserit, propterea quod deprehensus esset ab eo cum capella qui amabat venerea copula misceri, de quo Probus Georgicon primo: sed uti dicitur copiosus Alianus, Rusticum enim & imperitum id genus hominum, hircorum rimum nequitia famosum inuenias: unde iocus apud Theocritum,

ὁ πῶλος οὐκ ἔσση τὰς μῆκας διὰ βῆτα θύπτου,

πῶλοι δὲ βάλιας, ὅτι ἔτρεχος αὐτὸς ἔγοντο.

Aepolus inscendi videat si quando capellas,

Liquitur obtutu, quod non caper ipse creatus.

Quod verò vulgò Becchum eiusmodi notæ hominem appellat, quippe cui coniunx sit adultera, atque etiam animal hoc ita vocitent, antiquissimam esse dictionem, in Græcorum habetur commentarijs. Apud historicos enim legere est, Pfammetichum Ægypti Regem Phrygiorum antiquitatem, de qua magna inter Phrygas & Ægyptios contentio fuerat, in Ægyptiacis pueris humano omni consortio inhibito educatis, eo argumento deprehendisse, quod ex suaapte natura Becchum pronunciarēt, quæ vox proprie caprarum & hircorum est, eoque vocabulo Phryges patrem appellarent. Rostrum verò autum plerisque nunc Italiae locis, olim verò tota Gallia becchum nuncupabatur: & Beccare passim pro mordere decerperēue dicitur. Quasi verò fuerint primitus homines à Capris enutriti, naturaque ipsa vocem enunciare docuerit, quæ ad alimoniam magis necessaria videretur, id honoris Phrygibus adiudicatum, ut antiquissimi omnium haberentur. Quaque ratio ne balætes oues, & latrantes canes appellamus, eadem illi becchos hircos vocauere.

DE ORYGE.

Inter minores Ægyptij greges Oryx est, quem nonnulli Caprarum adscribunt generi. Hunc ex omnibus animalibus solum auerso pilo esse, autores tradunt.

MATHEMATICVS.

Per hoc animal pictum aut sculptum, mathematicum hominem hieroglyphicè intelligebat: siquidem Ægyptij, cum Sothen astrum illud suum, quæ nos Caniculam appellamus, magno cultu prosequerentur, de quo die, quo præcipue oriretur, solliciti admodum essent, animaduertent Orygem sideris eius ortum sentire, atque etiam clamore edito significare, quasi vel ortum nunciet, vel saluere iubeat. Sedenim eo tempore quo astrum illud oritur, aiunt capras omnes, quotquot Ægyptus habet, conuersas ad ortum prospectare, peractamque ita reuolutionem cum fide fieri exploratam: consentireque in id Mathematicorum supputationes. Quinetiam, ut nonnulli alij tradunt, oryx stat contra, conuertiturque stellam, ac veluti numine adesse sentiat, procumbit adorabundus: quare primas illi partes in huiusmodi significato tribuere, cum *συμπέθετα* tam insignis cum eo sidere animal moueret, & ea viderent ab eo deprehensa, quæ longa mortalium studia non nisi multarum ætatum successu & obseruationibus per manus traditis, consequi potuere, cæli motu præsertim assidue variante, quadamque veluti trepidatione vacillante.

SOBRIETAS.

Habet & id temperaturæ cum Sirio, quod velut ille sitim semper affert mortalibus (ut Maro dixit) agris, hic assiduam, imò perpetuam sitim perfert, & ex natura loci potu omnino caret. Quare virum perpetuo sitientem, imò dixerim ego maximè sobrium, per huius animalis effigiem significabant: quin & remedia sitientibus ex eo comparabant, liquore quodam in eius corpore haustus saluberrimi reperto.

VIS nunc persequar significata, verum ea non tam ab Aegyptiis quam ab Hebraeis & Graecis autoribus desumpta: quibus nonnulla etiam addemus à Romanis accepta: trahet verò secum hæc dictio agnum simul & arietem.

IN primis autem significatum illud super oue comperi, ut ex eius simulacro stultitia significaretur: nam usurpatione vulgi, ouis cognomento insipientes appellantur, in quos adagium etiam fertur, *πρὸ βοῶντων*. De fœcordia verò stoliditateque animalis illud in ore omnium, *πρὸ βοῶντων ἴδως*, instar ouis Latini dicunt, quod more ouium Graeci. Et Aristophanes, Vespis, ad huiusmodi stoliditatem respiciens, confidere ait ouillum pecus in concilio. Quare Accius in somnijs ponit ouilem fœctum in Tarquinium concitatum, tanto verò impetu arietantem, ut Regem solo prosternat: quod Brutum indicabat, quem Tarquinius hebetem æque ac pecus esse putabat, nomine etiam ex re quæ simulabatur indito, cum tamen is pectus egregie sapientia munitum gereret. Sed & Fabius Maximus, quod ab ineunte ætate alio quanto hebetior videretur, quietemque & taciturnitatem adamaret, neque ad capessendas disciplinas promptitudine aut docilitate vlla præditus esse iudicaretur, magnamque de se torporis & insipientiæ suspicionem apud domesticos concitasset, Ouicula cognomento appellatus est. Porro autem in sacris ritibus ouem offerre Deo admonentur, expertes rationis motus, insipientesque cogitationes, & quæcunque per imprudentiam peccauimus, corrigere iubemur, ut admonet Cyrillus, sed longè plenius Origenes. Hinc *χρυσόμυλον* appellauit Diogenes virum quendam indoctum, sed splendide vestitum. Nam & proverbia illud, uti superius, Ouiles mores, de ijs qui minimum ingenio valent, dictum inuenias. Diuinæ etiam literæ plerisque locis homines diuinæ institutionis expertes indocilesque, nunc oues, nunc pecora nuncupant, quod in contemplationis sublimitatem suspicere nequeunt: sed cum soli sint voluptati dediti, imitantur animalia, quæ, ut Graeci est nominis etymologia, natura pronaque ventri obedientia finxit. De huiusmodi genere hominum quod recte optimum instituendum esset, dictum aiunt, Homines & pecora saluabis Domine. Nam quod Dominus præcipit, eum qui voluntaria dona offert, de bubus, & de ouibus offerre, ex utroque iumento similem designans hominem, qui nihil acuminis neque ad virtutem, neque ad malitiam haberet, sed traheretur ab aliis, uti & boues & oues, quæ animalia sunt insigniter mansueta, eos qui manu trahunt facile sequentia: ideoque non omnium hæc munera, sed Iudæorum tantum esse videbantur, propterea quod illis, tametsi virtutis nihil operarentur, sufficerebat tamen nihil iniquè agere. Atque huc Dauidicum illud citat Hesychius, Homines & iumenta saluos facies Domine. Neque sum nescius, pastores ouium apud Aegyptios ignominie cuiusdam nota & penè profanos habitos, quo nomine Appion, ut apud Iosephum est, Israeliticos populos appellabat, neque ipsi hoc in historia sacra dissimulant. Sed ut simplicitatem illam viuendi, quæ colligitur

STULTITIA.

Atur tam ex nostra, quam ex antiqua gentium penè omnium memoria, prætereamus (certatim enim scriptores omnes primùm hoc humanæ vitæ institutum laudibus omnibus ad cælum ferunt) est & mystica interpretatio, qua Aegyptij posteriores ij, qui à priscis illis longè descuerant, non pastores ipsos, sed pastorum significatum odio persecuti deprehendunt. Nam qui corporis incitationibus, eiusque voluptatibus indulgere sibi permisit, dubio procul hos, qui recta moneant, quadam veluti execratione declinabit. Atque id denique erat in causa, ut abolitis iam antiquioribus illis priscorum sacerdotum institutionibus, qui papyro victabant, qui castimoniam & synceram animi puritatem amplectebantur, recentiores mox ex otio & opulentia ad delicias & illecebras prolapsi, in quas cursu effusissimo ferebatur, cœperint pastores huiusmodi pariter aspernari & abominationi etiã habere, utpote qui, ut ait Horatius, nil vellent ab ijs audire, nil discere quod ægros leuare posset, fidis offenderent medicis, amicis irascere, si quãdo eos à funesta veterini suffocatione arcere properaret. Sic et Cainus pastorem fratrem, hominem quippe pietati addictum, ferrè non potuit, cum ipse terrenis tantum affectibus emancipatus esset. Sic passim etiam nunc probi modestique viri à potentioribus ignominiosè accipiuntur: scelesti, impostores, parasiti, & ambubaiarum collegia in honore sunt, & quæcunque appetierint comoda consequuntur, atque ita demum,

Potiores, bibuli, media de nocte Falerni

Oderunt porrecta negantem pocula, quamuis

Nocturnos iures te formidare vapores.

DOCTOR VIRTUTIS.

UT verò ad pastores nostros reuertamur, pastorem ouium Ambrosius interpretari videtur disceptatorem rationis, doctoremque virtutis. Et vbi scriptum, filios arietum Domino afferendos, principes ecclesiarum exponit Eucherius: & oues intelligit eos, qui simplici, vera, puraque fide pietatem hanc nostram amplectuntur: de quibus Christus, Oues meæ vocem meam audiunt. & ad Petrum: Pasce agnos meos. Quo super exclamat Salomon: Pasce animas pecorum tuorum, de quibus scriptum est, Arietes duos in primitiarum sacrificio ad septem agnos immaculatos anniculos, & vitulum vnum de armento adijci debere. Præclara quippe mandata, diceret Hesychius, et virtutes quas sequi, alias velut oues oportet, ad primam illam oblationem applicandas. Quod verò Aaron pontificalibus iam ornamentis instructus arietem obtulit in holocaustum, per arietem Theologi, ut idem Hesychius, Christum intelligunt immolatum: ille enim ducatum præbere ouibus euntibus in pascua, & ad egressum ingressumque à caulis & in caulas solet: sicut & Christus dux perfectæ cõuersationis est, à quo videlicet ea sumpsit exordium, atque ideo intrare per se & exire ouibus præcipiebat.

INNOCENTIA.

ANte alia autem tam ouis quam agnus hieroglyphicum est innocentie. Hinc illud apud Cyprianum sapientissimè scriptum libro de Liore: Meminisse debemus quo vocabulo Christus plebem suam appellet, quo titulo gregem suum nuncupet. Oues nominat, ut innocentia Christiana ouibus æquetur. Agnos vocat, ut agnorum naturam simplicem, simplicitas mentis imitetur.

MANSVETUDO.

ET imbellem, purum, simplicem, ac egregie mansuetum hominem, eundemque immaculatum, ac pectore candidissimo præditum hieroglyphicè significa-

vbi asinā oue mutandā in sacrificijs instituta Dei iubent. Asina quidem animal laboriosum, ouis verò frugi, & nō parui prouentus. Fructu igitur mutandū esse laborē, dicit Dominus, id sub hoc verborū velamēto subinnuens, quòd vniu- cuiusq; laboriosi operis finis ad fructū respicere debeat. Neq; tamen ignoro esse qui simpliciter intelligi velint præceptū hoc, ea de causa, quòd asina sit immunda, ideoq; in ouem, quæ munda est cōmutandam. Sunt qui hoc verborum inuolucro dicant, laborē & industriā omnem affectu simplici cōmendandam, per ouem simplicitatē tantū, vt etiā superius dictum est, accipientes. Qui verò profundius rem exquirere sibi videntur, liberandam aiunt animā ab ijs quæ fructū nō habēt, cuiusmodi ea sunt quæ solo sensu percipiuntur, cū fructus per ouem omnino exprimat, per asinam verò sensus ipsi materiæ simpliciter applicati.

M V L I E B R E O F F I C I V M .

QVòd verò nouam nuptam veteres in pelle lanata cōsidere iubebant, vetustum referre morem videtur, quòd id vestimenti olim vsui fuerit. Sed illud magis verisimile, quòd hoc gestu adductas se ad præstandam lanificij operā merito polliceri videntur. Nam ad hæc vsq; tempora plerisq; Italiæ locis, postquam noua nupta mariti domū ingressa est die, illi è geniali thalamo mane prodeunti obuiam propinqui fiunt, colum, fufum & lanam, acum & forficem, rumbulum, peniculum, quodq; cuiq; in promptu fuerit instrumentum, omnesq; domesticū offerentes, quòd ea muliebris haud ignara officij, se non ad delicias & voluptates, sed ad faciendam lanam, & alia quæ frugi sint curanda venissent miniscatur.

F O E C V N D I T A S .

SANè quidem Iunoni regnorum & opulentij præsidij, partuumq; sospitatio. Oues ambigua, hoc est, vt Bebius Macer ait, cum duobus agnis altrimiscè alligatis sacrificabantur à matronis quæ gemellos peperissent. At Sicyonij graues oues dis beneuolis & fortunatis, quas ipsi *δυσβήδαις*, Athenienses *στυμναις* vocabant, felicitandæ rei domesticæ causa immolare consueuerunt. Herculi quoque uitiarum & prouectus Deo, ouis ramis quatuor imposita pro boue, qui se lacus furripuerat, litasse perhibetur: vnde ipse Melò, & Melius appellatus, quod Latine diceretur Ouilius. In Pomi verò commentario plura super hoc narrabuntur.

P E C V N I A .

AD hæc, licet Ouidius & alij non imperitè dixerint pecuniam à pecudibus appellatam, quòd peculium, vt superius ostensum, olim omne à gregum numero censébat, eaq; de causa Maronius Corydon diuitias ostentatas suas dixerit,

Nulle meæ Siculis errant in montibus agnæ:

illud tamen satis constat, æs prius nota pecudum signatum à Seruio Romanorum rege: vnde Varro etiam, vt apud Marcellum est, vnum ouem multā dicit ait, cū citatus neq; respondit, neque excitatus est. Vnum verò virili genere exit, siue quòd numum intelligeret, siue ad imitationem Homeri. Ab hoc Marcelli loco fragmentū est etiā in antiquissimo, quæ Romæ vidi, codice. In cōmentarijs tamē sacrorū Pontificalium crebrò lectum aiunt, hic ouis, & hæc agnus ac porcus: quæ, inquit Festus, non vt vitia, sed vt antiquā consuetudinem retentia debemus accipere. Ex quibus omnibus liquidò apparet, nō ineptè pecunia pro diuitiarum hieroglyphico accipiendam.

P H T H I R I A S I S .

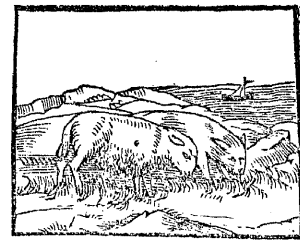
SVnt qui hominem pediculositate confectum significare si velint, ouillam à pelle

Apellem inducāt, quam lupi caput impactis dentibus dilaceret: siquidem otium quas lupus occiderit pelles ac vellera, & facta ex his vestis, longè quàm cætera aptiora sunt ad pediculos procreandos. Quod cū sit, tum ab Aristotele, tum ab alijs receptum, quasiere multi causam, illudq; cupidinariorum experimento deprehenderunt, carnes huiusmodi quæ lupinis dentibus laceratæ fuerint, dulciores esse: quod tactum ab Horatio volunt, vbi inter ea quæ iucundiora delitijs regijs enumerat, hoc edum etiam ereptum lupo recenset: quod ego tamen ad frugalitatem potius retulerim, vtpote qui eo loco parsimoniam in primis laudet, hisq; tantū carnibus fruatur, quæ aut inemptæ sint, aut, nisi absumant, periture. Vel ex eo magis iucundum, quia qui semel amissus erat, sit receptus. Sed vtcūq; illi, sanè dulcedinis huius causam esse dicunt caliditatē, & igneā propè vim, quæ sit in anima lupi, vtpote quæ ossa vel durissima in vtero liquefaciat, ariditate permollita: euenireq; inde vt carnes facilius atque celerius putrescant, si morsu fuerint huiusmodi vitiatæ: lanasq; identidem contaminatas, contagionē illam etiam in vestibus pertinaciter perseruare. Ceterū sunt qui iudicent hoc non à colore vel putredine puenire, sed ab asperitate potius, & vt Medicorū vtar vocabulo, vellitatiua quadam vi, quæ carnem scabritie interterat, pruritūq; suscitet, vnde postmodū humanæ cutis humore corrupto, pediculi suboriuntur: absurdumq; esse dicūt asserere vim illam à lupi spiritu morsiuæ vsque adeò in vellera diffundi, quæ totiens abluant, solentur, depurgentur, inungantur, defecentur, ac propè modū excoquantur. Referūt verò venatores, & caupones, animalia quæ ictu vno procubuerint, vno, vt ita dicā, spiritu suffocata, solidiora, minusq; putrefactioni obnoxia reddi. Quare Homerus rerū omnium doctrina insignis, siue coria, siue lora cōmendat, bouis ea dicit esse *ἰφικταμύθιοι*, ictu quippe valido tactati. Itaq; eorum quæ neq; morbo, neq; senectâ pereunt, sed iugulatione, coria validiora sunt, neruosioraq;. At quæ pluribus conficiantur plagis, difficulterq; aut contanter exagitata delassatq; perimantur, præsertimq; si ferro saucientur, facile putrescere, neq; in alterum diem asseruari posse. Eorum autem quæ tam lenta exanimētur morte, contaminatam vim & in pelles, & in vellera, quin & in vngues penetrare, præcipuè autem si mordentur à feris: vngues etiam ipsos obnigrescere, sanguine, humore, & medullis etiam ipsis præ timore & cruciatu contaminatis, indiciumq; id tabis esse. Quare minimè mirum si contagio huiusmodi etiā in vellera diffluat, coriaq; tentet, & omnia deniq; computrescere contpellat. Atq; hinc pediculositatis significatum.

DISCORDIA. Discordiam verò & mores maximè dissimiles Ægyptij Poetæq; omnes significare cū volunt hieroglyphicè, lupum & agnum, aut ouem ponunt. Vnde apud Horat. legas,

*Lupis & agnis quanta sortitò obtigit,
Tecum mihi discordia est.*

Et de maximè inter se discrepantibus Ouidius ait, *Nat lupus inter oues.* Aiunt verò eam esse antipathia vim, vt plerunq; agni recenter natū, neque vilius animalis extra caulas effigiem intuiti, audito repente luporū vlulatu exanimascent, subitarioq; eo percussū metu mortui concidant. Quinetiā periti rerum prædicant horum animalium inanima etiam in eadem nature dissensione perseuerare. Ouillas enim fides si alijs ex lupino intestino factis fidibus associantur,

& absonas & pre metu mutas permanere. Idem de tympanis & ouilla pelle & lupina factis accidere tradit Oppianus: simulac enim pulsantur, ouillum mutuet se, lupinum solum exaudiri.

DE ARIETE.

Sed quantum in agno mansuetudinis superius agnoscebamus, tantum in ariete ferocitatis experimur: simul enim ac cornua accreuerunt, pugnacissimi fiunt, nec se tantum in suo genere lacesunt, incurstantesque inuicem arietat, verum & homines impetunt, in bellumque pro uocant. Vnde etiam dicterium celebratur, *κρίος ἀρελωνίερος*. qua forte de causa Marti celestis Aries dedicatus: & si qua Planetis in humano corpore vis, fel a Marte regi dicitur: in eo vero sedes iracundiae, & bilis. Et Adamantius immolatos apud Hebræos Arietes, apud nos iracundiam iugulari debere, putat intelligendum.

BELLVM.

Sive igitur pugnacitas hæc in causa fuerit, siue sanctius instituti homines, cuius aliqua affecti essent iniuria, ultionis procuracionem non a se, utpote qui mansueto & innocuo essent genere procreati, proficisci, sed ab hostium improbitate atque iniustitia, indicare testatumque facere vellent, indicturi cuiuspiam bellum arietem per foccialem præmittent, quem in hostium fines immitteret, vel hostiam ita causam suam ostensuri, quod non nisi prouocati bellum gerere cogentur, vel, quod alij malunt, ut hostilem agrum suæ iam prædæ expositum indicarent. Vt tuncque, Aries, ut ait Hesychius, vexilli nostri, hoc est, Crucis hieroglyphicum est, Crux vero redemptionis: Aries ille, inquam, qui pro Isaache in hostium caustum oblatus est, in virgulto Sabech, ut Septuaginta ediderunt, a cornibus religatus. Sabech vero remissio interpretatur, quia crucem, quæ remissionis virgultum fuit, præmonstrabat.

Sunt qui rivalitatem hieroglyphicè per arietes duos cornibus se inuicem lacescentes significari dicant: quandoquidem in eiusmodi certatione amoris causa ferri eos perhibent: quippe qui offensionem intelligant sibi fieri, si quas amant oues, ab alijs saliri conspexerint: quod hirci plurimum negligentes, susque deque ferre solent.

In huiusmodi vero venerei affectus hieroglyphicum, aries multis est veterum monumentis impositus. Nam qui ante Corinthi urbem intra priores pedes lænæ, quæ Laidis tumulo imposita erat, visebatur, libidinem nimirum eius meretricis indicabat. Erat & apud Eleos in templo Veneris simulacrum eius insidens arieti, Scopæ, ut Pausanias ait, opus,

RIVALITAS.

VENVS.

eisque cognomen erat *ἄριος*, quod arietinæ procacitati videtur conuenire. **VETVLIPETA PROCVS.**

Nam quantum ad arietis libidinem attinet, per eum ita in nequitiam concitatum, hominem qui vetularum concubitum assectaretur, nonnulli notandum censuere, quod is primum verustiores fœminas inire consuerit, quarum facta copia nouellas minimè persequatur.

Mercurium autem aiunt apud Tanagraeos cum ariete humeris insidente solitum effingi, eumque *κρίοφόρον* Pausanias ait appellatum. Erat id partæ salubritatis hieroglyphicum: quandoquidem Mercurius expiatione arietis, quem circum urbem gestauerit, pestilentiam quæ Tanagras inuaserat, sustulisse dicitur: in cuius facti memoriam, die eius festo pulcherimus quispiam ex Tanagræa iuuentute delectus, arietem humeris impositum frequentissima totius ciuitatis pompa circum moenia gestare consueuerat.

CVSTODIA.

A pud Corinthios vero æneum Mercurij simulacrum visebatur, cui aries assisitebat. Causam fuisse Pausanias dicit, quod Mercurium maximè omnium deorum custodire greges, prouentusque ex eis augere persuasum sit. Sed enim cum ita Mercurio faciendæ Deo præsidii aries apponatur, maximumque humana vitæ præsidium sit oratio, ut Comici Græci dicterium est, minimè mirum, si Isocratis Rhetoris sepulchro aries triginta cubitorum adsculptus fuit, in quo Siren cubitorum septem insideret: nam ea quoque orationis suauitatem indicabat. Et ferunt astrologi, Mercurium in Ariete collocatum, orationis promptitudinem, & ex tempore dicendi facultatem dare. Sed ne ab Isocratis sepulchro discedamus, propè etiã mensa apposita, quæ Poetas haberet, ac eiusdem præceptorum, in quibus & Gorgias astronomicam sphaeram inspectabat, & Isocrates ipse omnifariæ doctrinæ hauriendæ cupidus assisitebat.

HAMMON.

In Saloninæ numo aries est cum inscriptione, **HAMMONI CONS. AVG.** Animal enim hoc in veterum sculpturis frequentissimum habetur, præcipueque Hammonem Deum, specie illa sua reciproci corni, ut Laberij dictum vsurpem, significabat. Hunc vulgus Iouem, Ægyptij Solem esse contendebant cornuamque radios ostentare: de quibus alibi locupletius. Spectare tamen est in Gallieni numo arietem inscriptione addita, **IOVI CONS. AVG.** Hammonem vero veteres salutis Deum, ut Latini Iouem à iuuando dictum interpretabantur, ex quo arietino capite eundem Deum qui omnium salutis prospiceret, *ἱερολυφικῆς* intelligebant. Hecataeus Abderita Ægyptios ait Hammonis voce vsos, cum se inuicem salute præposita compellarent, allocutoriamque esse vocem, qua boni omnis causa Deum in primis ita venerarentur. Isque mos in plerisque nostræ pietatis collegijs obseruatur, ut quicumque pultauerit, non prius ad colloquium admittatur, quam ad Virginis Deiparæ salutationem responderit. Cumque veterum mos esset, in mortuorum conditorijs bene defunctis ominari, eos deis manibus commendabant: alij columnas quæ sepulchris erigebantur, inscriptionis huiusmodi loco, arietinis capitibus hinc inde adsculptis insignibant, corymbis intermedio prodependentibus, qui foliorum & fructuum varietate lasciuiarent. Sed quod ad Ham-

Gallieni numus.

monem attinet, scriptores rerum paruula quaedam cornua in vtroque tempore eum habuisse ferunt. Qui vero penitorem doctrinam percrutati sunt, proprium id Iouis nomen apud Aegyptios fuisse tradunt. Alij dicunt arietium caput idem Hammonis esse signum, quod is Aegypti rex, praclaris admodum rebus a se gestis, in galea usus sit arietini capitis insigni. Aiunt & cum Herculi illi vetulissimo ad eum visendi studio profecto se olim ostentaret, arietino capite, quem mactauerat, vertici suo imposito, & pelle ea villosa circumdatum, alia pelle arietinum heroem admisisse. Et Saporis Regis gestamen celebrat Ammianus arietini capitis arietini figmento elaboratum. Quod & insigne militiae, & quasi sodalitatibus cuiusdam suae, recentissima memoria Carolus fortissimus Burgundionum Dux, Caroli V. Imperatoris auus adsciuit, aureum Arietis caput singulis proestamine imponendo, & Arietini capitis cognomēto sodalitatem vocando: eam Tottonis aurei vulgo appellarunt, quod ea locutio caput arietinum lingua patria designaret.

DECVSSATIO.

SED vt haec, quamuis ad vetustatis imaginem usumque facta, missa faciamus, spectat nos Aries ille toto caelo conspicuus, qui rerum temporumque diuisionem aequasque vtrorumque portiones ostentat, uniformem toto anno diei noctisque partitionem, auctum & decrementum aequilibrio semper appensum. Cur vero Aries huic sit dispensationi praefectus, ea affertur causa, quod proprium illi esse ab aequinoctio verno super dexterum latus incubare, veluti Sol quoque ad Septentrionales, quippe dexteram, vt Aegyptij statuunt, mundi regiones deflectit: ab autumnali vero aequinoctio sinistro incubat lateri, veluti etiam Sol in laeuam declinare, & australia signa occupare conspicitur. Pari propemodum ratione marum semina ipsis fructibus inclusa, brumali die spontino motu conuerti in contrarias partes obseruatum, quippe quae peracto iam omni maturitatis numerum natura opifrice, quae rerum omniumATRIX est, retro cedere, & ad radicem, ad paginam, ad specierum earundem progenerationem tendere videantur.

PRINCIPIVM ANNI.

APud Astronomos Aries pro anni principio capitur, & eo notatur hieroglyphico: variaque est ingeniorum sedulitas istius rei rationem afferre conantium, Hebraeis praesertim nonnullis Libram potius caput asserentibus, quod profuerit omnia perfecta, & seminibus sceta, summo ab opifrice creari, eo vero tempore fruges omnes maximè maturuisse. Quod vero Aries inde locum occupauerit, ex lege factum ad illius temporis solennitatem celebrandam, quo liberi sunt ex Aegypto. Sed quod aiunt tunc temporis nonnulli, quo mundus est generatus, Arietem caeli mediū tenuisse, in mundi quippe vertice constituisse, quilibet id potuerit coniectare non video, cum in sphaerica caeli figura neque vertex, neque imum, neque ortus, neque occasus, qui eodem temporis articulo sint, eodem momento gentibus omnibus dari potuerit. Nam nisi omnibus ea ratio gentibus inferuiat, admittenda non est. Solem vero qui dicat in hoc vel illo signo fuisse, nemo non intelligat. Astronomi quidem in Ariete volunt, & Virgilij doctrinam paruam his autoritate adiungit, dum ita super verni temporis amenitate caeli

Non alios prima crescentis origine mundi
Illuxisse dies, aliumue habuisse tenorem
Crediderim: ver illud erat, ver magnus habebat
Orbis, & hybernis parcebant statibus Euri,

Cum primum lucem pecudes hausere, virumque
Terrea progenies duris caput extulit aruis,
Immissaque, ferae syluis, & sidera caelo,
Nec res hunc tenera possent perferre laborem,
Si non tanta quies iret, frigusque, caloremque
Inter, & exciperet caeli indulgentia terras.

Quod vero Commentarij huius finem Virgiliani carminis amenitate condire quaesierim, optime Lactanti, non ineptè me fecisse arbitror, qui te forte gregalium rusticitate, styloque modoque pastoralis, virum tam elegantem, offensum & delassatum suspicabar. Tu quicquid id fuerit, vt omnia amicorum soles, boni consule, & Pierium virtuti doctrinaeque tuae deditissimum, vt facis, ama.

PIERIVS VALERIANVS AD PROSPERVM SANCTAECRVTVM NOBILEM ROMANVM, DE IIIS QVAE PER LVPVM, HYENAM, LYNCEM, VRSVM, PANTHERAM, TIGRIM, ET VRVM SIGNIFICANTVR EX SACRIS AEGYPTIORVM LITERIS.

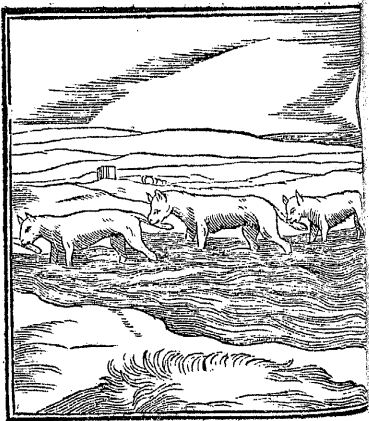
EScIO quo tuo fato acciderit, optime lepidissimeque Prosper, vt qui mortalium es incunctissimus, in truculentissimas omnium feras incideris. Tibi enim ludis meis Aegyptiacis, quos propediem istic Patavij sum commissurus, duelli sorte obtigeris, Lupus, Hyena, Lynx, Ursus, Panthera, Tigris, & demum Ursus, cum quibus tibi sit, quantum animis viribusque valeas, congreduendum. Has omnes vel captiuas facias vel cicures, vel conficias, vel forte etiam deuores necesse est, lege ita sodalitia, Cosmogerys comitijs decernente mandanteque exceptione, quacumque possit excogitari, sumnota penitus. Scio, ad haec, firmissimi licet animi iuuenis, totus es commotus, qui a bestiarum venatione pastusque semper abhorrueris. Nolim tamen putes edictum in te factum, acerbi quicquam, aut equum iustum minus continere: quod ea potius de causa decretum est, quia noua indomitaeque ferae cicuranda cum essent, neminem habuimus quem in huiusmodi negotio tibi praeserendum existimarem. Tanta enim est vultus animique alacritas tua, vt facile speremus, simulac in theatrum descenderis, illaeque, furorem, feritatem, abiectam, aut saeuitiam quaeque suam in te concitarint, futurum vt tu sola Gelasini tui hilaritate omnes actuum mansuescias, & simulac semel arripseris, ad blanditissimae fueris, ad pedes tibi omnes euestigio procubituras. Vidimus enim saepius homines quauis bellua ferociore, quos tu, vt tuus est mos, dicto aliquo salso, aut liberiore aliqua admonitione taetos castigatosque contra te irritaras, simulac furore perciti & impotentes irruerent in te minabundi, ad solam vultus tui incunditatem, veluti aliqua incantatione percussos substituisse, conseruatosque animi omnem statim indignationem amisisse, sponteque tibi sese dedere, & quibuscumque rebus gratificari possent obsequium polliceri. Quare cum velut Orpheus lyra modulatusque, tu sola illa comitate fretus tua, ferocitatem omnium mitiges, furoremque delinias, age nulla iam cotatione exhibitas a me feras aggredere, victoriam ex illis omnino reportaturus: quia in Aegyptiorum fanis aliter atque educatae, literas mihi videntur didicisse. Proinde facile erit iuueni literatissimo eas quoque volueris trahere, & ad omne obsequium paratissimas efficere: id quod iam in Lupo, qui prodyt primus, experiri potes,

PERINIQUE' mihi facere videtur, qui Aegyptios solos debitorum cultu derisui habent, atque conuicijs & cauillationibus etiam persequuntur, cum nationes ferè omnes eadem fuerint perfertione aliquando contaminatæ, præsertimque terra Græcia, quæ maximè omnium sapientiam ipsam aluisse prædicatur: Romanaque respublica, apud quam cæremonia primas semper præter obtinere. Græci enim lupum in honorem Apollinis venerabantur: in Martis, atque adeo Romuli Remique ueneratione Romani. Alias etiã belluas asserere possem, quæ apud hos & alios, diuinis sibi honores asciuerunt. Sed quoniã de hoc dicere propositum est, quod ad eum attinet præcipuè prosequemur.

A P O L L O.

Fuit autem, uti dictum, fera hæc plerisque locis Apollinis memoriam dedicatam eiusque simulacri ea asseritur causa, quod oculorum acie potens adeo sit, ut noctis tenebras euincat, acutissimo quippe pollat visu, in tempestatibus non tunc Luna sileat, clarissime tamè intueatur, & in prædis inuadendis post nocturnam mem antelucanum tempus obseruet, à Sole aut totum est lucis beneficium. Vtraque verò de causa, & quod potens lumine esset, & quod ante lucem prodiret ad prædam, Lycopolitana Thebaidos in Aegypto ciuitas hieroglyphicum lupi formam Apollini dedicauit, eiusque in lupi specie sacra faciebant, tantoque apud eos ciuibus habitu habitus est, ut cum lupum tanquam Deum venerarentur, soli ex Aegyptiis uerbis uelcerentur. Hinc ipsum Solem Homerus *λυκωλυέτιω* uocat, non ea quidem causa, quod in Lycia genitus credatur; nam fabula hæc, ut Heraclides Ponticus asseuerat, recens admodum est, neque temporibus Homeri adhuc cuiquam intuerat: sed ueluti diem *ἡριόλυον*, propterea quod *ἡ*, hoc est, diluculum generet, Solem *λυκωλυέτιω* dixit, quod matutini splendoris autor ipse sit, uel potius quod lucubata progeneret, hoc est, annum, cui nomen, ut nonnullis placet, à luporum similitudine quadam inditum: illi siquidem auctos imbribus fluuios tranaturi, caudas mordicis inuicem apprehendunt, longoque ordine seriatim aquis immerguntur, tutoque transmeant, id quod Sol ipse in animalibus Signiferi prætereundis facere uidetur, dum continuata quadam serie finem unius, alterius principium facit. Sanè aliquot in signis Apollinis lupos adsculptos uideas, de quo diximus in Ancilibus. Colebatur & apud Atheniensis in Apollinis gratiam lupus, qui forte animal id interfecisset, lege damnationis promulgata parare iubebatur, quæ ei funerando forent necessaria, ut ita magistratus quod sui iuris esset officio executi uiderentur, & religione respublice solueretur. Eam huiusce cultus nonnullam causam memorant, quod Latona prægnans per duodecim dies in lupum transmissa, Delum se contulerit, ubi illi facultas pariendi fuit: quapropter Lupæ ceteri anni dimensione omnes intra dierum XII spatium pariunt, quod Philostephanus tradidit Commentarijs, de quo inferius latius.

M

Marti idem dedicatus, siue, ut est in fabulis, propter Romuli Remique educatorem, quod deridet Festus, qui uelit non à roma, sed à uirtutum magnitudine uerique fratrum inditum nomen, quod *ῥώμη*, notum apud Græcos uocabulum, fortitudinè significet, ut inde scilicet *ἡ* nomen adepti sint, ueluti *ἄπο τῆς ἀλμῆς* Alcides: siue propter ipsam voracitatè, quæ in bello crudiuora est: inde in Sacris etiã literis legas, Gladius meus deuorabit carnes. Hinc & Mauorti nomè, ut nonnulli arbitrati sunt, quasi mares uorantè dicere uoluissent: bellatores enim mares esse debere, & mares dici, alibi ostensum. Martios porro lupos Virgilius, Martiales Horatius uocat. Et apud Plautum eos in tutela Martis cognoscit Strabax ad Iulces, ita profatus: Fuit ædopol Mars meo iratus patri: nã oues illius haud procul absunt à lupis. Græci sanè Poëtæ *λυκόφρονες* uocant strenuos bellatores: ualidi enim omnino sunt lupi, & in fallendis hostibus astutissimi. Robur uerò eorum plurimum in armis est, ut apud eundem Plautum.

Quasi lupus ab armis ualeo, clunes infractos fero.

Ob astutiã uerò Pindarus aduersus inimicos comparare se unumquemque monet *λύκω δίκαι*, more lupi, ad id scilicet respiciens, quod lupus tortuosis ambagibus uestigia perplexa ponit, modo hac, modo illac procurrens, ut non facile qua te parte sit inuasurus, aspicias.

R A P T O R.

Bellicosus uerò uiris plerisque omnibus is natura mos insitus, ut conuectare iuuet prædã, & uiuere rapto, id quod etiã inter præcipua uirtutum suarum præconia, magnificè atque gloriosa admodum recensere solent. Unde furacem & raptorem hominem per lupum ostendi, multi aptum & congruè existimarunt hieroglyphicum: quod quidem minimè alienum est à ueterum disciplina, eorum maximè Philosophorum consensu, qui palingenesiam posuere, ut remotiorè doctrinã illam, quã ab Aegyptijs acceperant, nouo commento huiusmodi fabularum inuolucris occultarent. Illi enim hominem qui semper promptus & paratus fuisset ad rapinas, post obitum in lupum abire tradiderunt, ut in Phædone Socrates: quæ tamè dictata Porphyrius & Iamblichus non sunt passi diutius in tenebris latitare: sed quid ea sibi uellent, latissime omnia pandere curæ precium habuere. Hos secutus Poëta Claudianus, prædones ait ab Rhadamantho lupis obijci solitos: ridiculeque, ut affolet, Aristophanes Simonem honorum publicorum depeculatorum exprimi per lupum à Nebulis iocatur. Et lupi nomè in Diuinis literis, ut obseruarunt Theologi, non secus ac vulpeculæ, semper in mali cuiuspiam significatum accipiunt. At cacodæmon est interdum lupus, plerumque tamè raptor, Euangelio: Intrinsicus autem sunt lupi rapaces. Quod uerò Iacob ait, Benjamin lupus rapax, mane capiet prædam, uespere autem reddet: de Pauli conuersione dictum, & Eucherius & alij plerique putant.

ET qui meretriciam improbitatè per lupæ simulacrum significari contendunt, hieroglyphicum nimirum id à rapacitate desumptum autumat. Notum enim, meretrices lupas appellari, & inde Lupanaria dici. Ea de causa Messalina flagitiosum imperatoriam maiestatis dedecus, Lyciscæ nomen mentiri delectabatur, de qua Satyricus Poëta:

*Tunc nuda papillis
Constitit auratis nomen mentis Lyciscæ.*

Cicero Miloniana, Clodius semper secum scorta, semper lupas ducebat.

Atque hoc tam bellicosum, tam noctiuagum animal, minima quadam re, lapidis quippe alicuius audito tantum strepitu, terreri solet. Vnde sacerdotes Aegyptij, si quem vanis rumoribus, & inanis rei formidine consternatum indicare vellent, hieroglyphicum ex lupo & saxi telo aliquo propere asito facere consueverunt: ita enim est eorum ingenium, ut qui neque ferrum euitent, neque fulstem tremescant, lapidem tantum impendio perhorrescant, cuius ictum adeo perniciosum sentiunt, ut qua parte tacti fuerint, computrescant, vermibus quam ocysime redditis. Quinetiam reperti sunt qui vel duorum concussu lapidum strepitum cieteres, ferocissimos a se lupos abegerunt. Nobis pueris narrare solebat Laurentius pater, homo minimè vanus aut fabulosus, cum is ex Noricis Alpibus in Bellunensem agrum descenderet via plurimum scropulosa, sibi nocte praueunto ad quintum ab vrbe lapidem repente in lupos visendae magnitudinis apparuisse, quos cum qua ratione summouere secum agitaret, id sibi diuinitus incidisse menti, ut deiecto in terram retinaculo, quod per noctem equus ad praesepe religabatur, altero capite manu comprehenso, acciperet ponere trahere: quod quidem annulis fibulisque aliquot ferreis praeditum cum ingentem per viam strepitum ciceret, saxeosque scrupulos quotquot incurfando offendisset excitaret, perterrefacti repente lupi, quasi vis magna canum cubuisset, praeproperè fugam arripuerunt. Non praetermittam super hac lupi trepidatione, hominem a lupo praueisum subito consternari, & vocem amittere quod non ex Virgilio tantum, sed & ex Platone Politij habetur: atque ita versa, si homo prius lupo viderit, eum eadem pati.

FORMIDATOR IN ANIMUM.

INDEMNIS FUGA.

Hominem in hostes illapsum, qui parua admodum iactura facta euasissent: is enim agitur a venatoribus, quasi conscius sibi amatorium virtutis quo eius inesse villo, ne captus humanae omnino satisfaciatur voluntati, eum dicit: aiunt enim non idem pollere, nisi viuenti direptum.

Et verò qui vel praedatum, vel in aciem progreffus, maiore incumbente vi quam sustinere se posse consideret, se nulla accepta clade in tutum recepisset, indicare si vellent, currentem lupo, cauda praecipue sub uterum immissa reductaque proponebant. Summa enim lupo calliditas in periculis declinandis, primumque illi studium fuga sibi consulere, seque sospitem syluis reddere: vnde λυκος πρὸ τῆς βοῆς αὐτοῦ, habetur in adagijs. Reducere verò caudam sub uterum, praecipuum est signum pauitantis. Quod cum Maro noster non ignoraret, ingenium eius descripsit his versibus, quos recitare non pigeat:

Ac velut ille, priusquam tela inimica sequantur,
Continuo in montes sese auisus abdidit altos
Occiso pastore lupo, magnamq; iuuenec;

TUTVS RECEPTVS

Conscius audacis facti, caudamq; remulcens
Subiecit pauitanti utero, sylvasq; petiuit.

ABORTVS.

Sacerdotes idem Aegyptij si mulierem abortientem indicare vellent, picturam seam instituerant, qua Lupus ab equa calcibus impeteretur, vel aliquo modo calcaretur, propterea quod persuasum habebatur, ita ea inter se natura dissidere animalia, ut praegnans equa si Lupum tetigisset, statim abortum faceret: neque hoc effici de tactu solum, verum etiam si vestigiū tantum illius pressisset, tantam inesse Lupo veneficij vim, ut omnino abortiret.

AB INFORTVNIIS POTENTIOR.

Longè verò diuersum illud, quod hominem ex infortunijs calamitatibusque beatiore potentiorque factum significare si vellent, equum in cuius clunes Lupus morsum infixisset, effingere consueverunt: ferunt enim equos quibus dimicatio cum Lupis fuerit, praetantiores reddi. Eos Graeci λυγοπαιδες, nos vulgo silupos dicere possumus, non ea quidem de causa quam nonnulli commentum sunt, ita eos a frenatis lupis utpote animosis & ferocibus appellatos, sed quia multorum experimeto compertum est, pullos qui cum Lupo certarint, euaserintque, in bonos & velocipedes mox euadere: huiusmodi enim euentus equos & animosiores & perniciores reddit: imò quia & animosi & agiles fuerint effugerunt: factoque ita in feris periculo solemus eos approbare, idque omnium consensu receptum. Qui tamè ab iniuria ita ferox euadit, longè ignauior sit naturae secreto quodam, si, ut Pamphilus lib. Rerum naturalium tradit, Lupi vestigiū calcarit: tunc enim ait eum cruribus obtorpescere. Quinetiam tanta est illi cum equo naturae dissensio, ut eum quantumlibet ferocem & generosum, vel mortuus & terra conditus absterreat: inuentique sunt hodie qui omniuolam principum quorundam impotentiam eluxuri, cum equum haberent insigniorem, quem loci dominus sibi deposcebat, admoniti sunt lupinum intestinum in via, qua producendus erat equus, clanculum sepelire, eaque mox equus in principis conspectum eductus, simulac intestini odorem sensit, nulla unquam agitatione, nullisque stimulis impelli potuit ut eam transiret, atque ita vel sternacis, vel indomiti, vel renitentis accepta nota, repudiatus a principe, priori domino suo relictus est. Addam & hoc naturae miraculum: equis torminum doloribus cruciatis nullum praesentius esse remedium, quam intestini lupini cinctus, quem Romae in usum huiusmodi asseruari apud plerosque comperi. Quod verò de consternatione dicebamus, non sunt noua haec commenta, ut terriculamenta in fodi soleant, quae vel hoc vel illud animal insigniter abhorreat. Nam apud veteres quoque viguit haec superstitio, ut eo loco, quae iter acturi sunt equi, infossa aliqua his terrorem incutiant, & ab incepto cursu aliorum auertant, vel consternati ulterius progredi recusent. Porro Amphionem Thebanum memorant Pelopi quaedam tradidisse, ut ob iter sepeliretur, quibus non Oenomai modo equi perterrefacti sint, verum omnes quotquot illac in posterum cursum arripuerunt: extititque loco nomen taraxippo, de re inditum.

IMPATIENS FAMIS.

Idem hominem famis impatientem exprimere si curassent, Lupum vel hiantem ore, vel terram mordicus apprehendentem hieroglyphice figurabant. Lupus enim cum praedae inhiat, rictu late diducto currit: alio qui si praedae copia non fuerit, peculiare habet esuriens terram deuorare. Sunt tamen qui non hoc ad saturitatem a Lupo fieri contendunt, sed ut iumentum aliquod inuafurus grauior & ponderosior fa-

ctus prædam citius defatiget, cui statim, qui mos est illi, se dentibus appende- rit, quæ quidē est Alberti opinio. Sed quoniā ita in Luporū ingenū incidimus non iniucundum relatu fuerit quod apud eundem autorem de lupi cuiusdam industria pro comperto ponitur: hunc scilicet cum animaduertisset syluestrem quandam suam cū numeroso foetu ad locū auena satū itare pabuli gratia, offendissetq; prostratū arboris truncū ramis etiamnū prostantibus, arrepto in os li- gno librarum circiter XL, super truncū efferri saltu assueuisse, ac in ramos repe- re, mox adueniente cum prole porca vnū cursu rapido de porcillis arripit, in an- bore festinanter scandit, ibiq; tutò consistens rapto potitur, & in matris con- spectu frustra adgruanientis & sæuientis filium depascitur.

PROPERANTIA.

Celerius quid maturatū per lupi catulum significari semel tantū reperi: Lu- pā enim intra XII parere dies fabulantur Ægyptij. Sedenim Philostepha- ni super hoc verba, vt lo cū superius tactū ampliemus, quantum mihi videtur, hinc rectè accepta sunt, qui libro, cui Cōmentaria nomē fecit, dicere videtur, XII esse certos anni dies, quibus lupæ omnes pariāt. Aristoteles sanè, quod fecerū XII tantum gestent dies, esse inexploratū sibi profitetur: perinde ac illud etiā quod aiunt eas semel tantum in vita parere.

Vulgatum autem & adagijs & hieroglyphicis il- lud est, hominem qui Lupum auribus teneat, significare quempiam in eo statu, quo negotium ali- quod neq; relinquere, neq; exequi tutò possit. Nam res prouerbio cōfirmata, & ferè in primis, Tiberijq; præcipuè vsurpatione dictum repetitū. Et Phormio- ne Terentius, Antiphonem dicere cōfingit, auribus se tenere Lupum, neq; quo modo dimitteret eum à se inuenire posse, neq; qua ratione retineret scire. Et cau- sa eius ambiguitatis spontè satis manifesta est, quam hic repetere mihi maxime necessarium videtur.

VENEFICIORVM AMVLETVM.

Illud potius referam, hominē tutum à veneficijs per lupi rostrum significari, quod persuasum est id si portis præfixum fuerit, veneficia ei nō obesse familie, quæ ædes illas inhabitet. Hæc verò veneficiorum cōmemoratio adducit in me- moriā mihi homines in Lupos transformari minimè olim fabulosum habitum. De Demarcho enim Olympionica, qui demutatus in Lupū, decimo post anno rursum faciem receperit humanam, apud Pausaniam legerè est, & apud Plin- ium peculiareq; id Arcadibus fuisse, vt trans paludem quandam prouecti, in lupum abirēt, & si per nouenniū humanas carnes abstinuissent, decimo post anno e- dem reuertī, vnde transuecti fuerant, ac in homines redire, decem annorum ad- dito senio. D. etiam Augustinus, Ciuitatē Dei, Varroñem ait hæc de Arcadi- bus memoriæ tradidisse.

PEREGRINVS.

Quæ ex boue, animali quippe domestico, nobiscū alito atq; educato, significari in loco suo diximus. Ex lupo autē peregrinū intelligi, historia eadē ostendit. Danaus enim cū in Argiuos mouisset peteretq; Gelanorē expelli, qui tūc Ar- gis imperabat, lupū & taurū pugnātes cōspicatus, se lupi vice statuens, quāna- ret pugnae exitus optinebatur: Lupo verò victoriāposito, aedē Apolloni Lycæo

vouit, atq; ita rerū potitus est, cum facillè ciuibus persuasum esset deos victorem Danaū per portētū eiusmodi designare, quod Gelanor inter eos educatus esset, hic verò peregrinus foris aduenisset: itaq; in imperiū ascitus expulso Gelanore: eaq; de causa in Argiuo foro Lupi & Tauri inuicem pugnantū effigies ex ære quamdiuissimè permāserūt, quas Pyrrhus Epirotarū rex inspectas exhorruit, domestici admonitus oraculi, tunc instare sibi fatalem diem, cum Lupū & Tau- rum pugnantes aspexisset. Quantum verò pertinet ad portentum, eadem senti- tiunt Pausanias & Plutarchus, Gelanorem per bouē, Danaū per Lupum acce- ptos: sed in re gesta referenda id diuersi abeunt, quod Plutarchus Danao por- tentum oblatum scribit, Pausanias ciuibus animaduersum, ciuiliq; contentio- ne de imperio certatum, dilatisq; in alterum diem comitijs, manē monstrum id accidisse, populūq; iudicium fuisse vt Danaus in regnum admitteretur, Gelanor profugus solum verteret.

MACEDO.

Macedonem Herculis comitē, qui sub Osiride militauit, ea de causa per lu- pum sculptum intelligi, Diodorus asserit, quod is lupi gestamine delecta- retur. iam & Romani veteres lupum inter militaria signa statuere.

SALII.

In recentiorū verò Imp̄. Theodosij, Honorij, & quorundam aliorū dome- stico canone, quo legiones ordinesq; totius eorum militiæ recensentur, Salio- rum quoq; habetur insigne, qui eo appellati nomine sub militū Præsentiali nū- cupato militabant: parma quippe cuius aureus erat vmbilicus, quem ruber am- bibat circulus, hunc alius latior violacei coloris admodum diluti, in summo cu- ius rosa erat: à medio lupi hinc inde dimidij duo, qui ad florem supernè posi- tum spectabāt, mox parma rubro margine claudebatur. Minimè verò mirum, si qui Saliorum sibi nomen adsumpserant, Martis etiam animalia in gestamini- bus habere voluerunt.

AVGVRIVM MORTIS.

In aruspicina sanè inuenias Lupum mortis auspicia fecisse: Maximino enim Imperatori, viro & Thraci & bellicosissimo, exitium portenderunt lupi circi- ter quingenti simul ingressi urbem in quam ipse se receperat, cum in Italiā ad- uersus Maximum & Balbinum profectus est. Et coloniam quam C. Gracchus in staurata Carthagine, quā Iunoniam appellauerat, deduxisse fertur, infelicem futurā aruspices dixere, propterea quod lupi bis metas ibi positas subito incur- su subuerterant, infaustum huiusmodi ostentum esse asseuerantes. Et ea Iudæo- rum clade quam sub Hadriano passi sunt, lupi & hyænæ per vrbes passim ir- ruentes vlulabant.

PESTILENTIA.

Apud Philostratum lupus futuræ pestilentia signum est, vbi Palamedes, propterea quod lupi ex Ida frequentes in pueros qui castris milit- strabant impetum fecerant, suadet Apollini Lycio sacrificandum, qui feras eas suis met sagittis interficeret, ac simul imminentis pestilentia calamitas summoueretur. Apud Sicyonios templū erat olim Apollini Lycæo dicatum ea de causa, quod ferunt aliquando lupos ita eorum gregi- bus infestos, vt nullum possent ex re pecuaria

fructum percipere: quare consulto Deo responsum acceperunt, ex ligno quod arido, quod humi iacebat, corticem detrahendum, eumque admixtum carnibus ris exponendum: quas cum illi gustassent, internicione periire. Sed & apud Trozenios Dianæ Lyceæ templum fuit ab Hippolyto dicatum, inde, ut Paulanus putat, expulsis lupis.

PROSPERITAS.

Elucioribus verò auspicijs lupa geminos Martè fatos educat. Trogo enim commentum placet, ea de causa Romulum & Remum Martis filios dici quod nutricem lupam habuerint; propterea quod lupa in Martis tutela esse hinc anti qua Romæ tot extant monimenta, in quibus Romulus & Remus pueri atque lactentes lupinis vberibus inhiant. Eadem in somnis vberibus suis Scipiorum alit in imperij futuri præfagium. Neque prætereundum quod Geloni Syracusano adhuc puero, & in scholis erudimenta prima discenti, lupus auxilio fuerit ut imminenti vitæ periculo subduceretur. Nam cum & præceptor eius & frequentes discipuli in ludo literario essent, visendæ magnitudinis lupus irrupit. Gelonisque tabulis morsu arreptis ire foras properabat. Gelon haudquaquam territus, ne tabellis priuaretur, eas manu non segniter tenens lupum sequebatur: postea verò quàm foras processerit, gymnasium repente corrui, magistrumque condiscipulos oppressit, Gelo incolumis euasit.

HYÆNA

RAM penè Hyænam præteriturus, autorum offensus perplexitate tam diuersa super ea tradentium, vt parum cognita esse animalia suspicarer: sed quoniam non ei legi addictus sum, vt animalium historiam perscribam, sed quæ tantum ad Aegyptiorum commenta fuerant perquiram, cuiusmodi ea sint, ex ijs quæ collegimus, intelliges.

VICTVS HOSTIS.

Hieroglyphicum Hyænae præcipuum erat contentionem, vt apud Aegyptios sacerdotes reperi, significare. Quod si victum hostem intelligi voluissent eum à dextro latere statuebant, quod aiunt, si ad dexteram conuersa cum victore pugnam inierit, eam semper esse potiorem. Nam cum flexi nisi circumstantia totius corporis nequeat, spina continua per collum & dorsum totum porrecta prægressi hominis vestigia occupare conatur: quod si successerit, quasi magica quadam vi, quæ in eius tantum dextera corporis parte pollet, alienari mentem cumuentum hominè, & si equo insideat, deciderè, atque ita omnino victum intertere.

VICTOR HOSTIS.

In victorem hostem significare vellent, animal idem cum venatore ablatum congressum effingebant, quod diuulgatum est Hyenam si non ab leua hostis occuparit, nihil ea magica vi pollerè, ipsam verò quasi attonitam deficere, ac solo penè negotio capi. Sedenim quæsierit aliquis, si pingenda sit Hyæna animalis orbis nostro incognitum, quæ figura sit. Tradunt eam magnitudine & colore lupi præditam, hirsutiorem ramen, acie in vtraque oris parte perpetua, oculo vnanimo & colores mutante, nullis gingiuis, dentè continuo, equinâ iuba per collum & dorsum totum fetis durioribus inhorrescenti, neque imaginariū esse animalis, plerique suspicantur, de quo grauisissimi tot autores permulta quàm diligentemè differuerint, quæ nisi ex visu ijs cognita fuissent, haudquaquam puto eos re vana atque mendaci vsque adeo laboraturos.

MORVM INSTABILITAS.

Instabilem verò quempia, nihil quippe in eodem vitæ tenore ac modo, quem sibi proposuisset, perseuerantè, sed alias quidem probum, fortem, audacemque tam animi quàm corporis sui domitorem, alias verò improbum, inualidum, miserumque, & ad cupiditates omnes impotentè, significare si vellent, Hyænam itidem hieroglyphicè proponere consueverunt: huic siquidem animali vtraque inesse naturam, & alternis annis esse marem, alternis fœminam fieri, Aegyptij præcipue prodiderunt, & Aegyptios secuti plerique alij. Cæterum Aristoteles commentitium hoc esse profiteretur, vulgoque persuasum eas annua vice sexum permutare: quia captæ aliquot (per quæ raro autem capiunt, præsertim fœminæ) tenellæ adhuc sine genitalibus fuerint. Mares enim impendit timen libidinis æmulos, & ideo grauidas custodiunt, morsuque prolem masculam vbi detur occasio castrant. Licet non sum nescius traditum à grauisissimis autoribus, habere quid Hyænam sub cauda positum figura simile genitalis fœminæ, sed sine vilo meatu, sub quo meatus excrementorum sit: virile verò similiter atque in lupis & canibus habetur. Fœminâ etiam præter suum illud, simile vt mas habet sub cauda sine vilo meatu, à quo excrementorum meatus est; sub eo genitale verum habet. Id ita esse contendit Aristoteles, qui difficulter vnicique Naturæ miraculo videtur assentiri. Sed miror in hoc tam veteres quàm recentiores autores diuersos ab Aristotele tam constanter ire, quod ab ijs temerè fieri haudquaquam adduci possum, cum præsertim Aelianus Historie huiusmodi scriptor diligentissimus tradat, *ἡ δὲ ἡνίκα τῆς αἰῆς ἀφροδίτη ἐκ τοῦ σώματος, καὶ γαμῶσι τε, καὶ γαμῶνται, αἰεὶ ἕτος πάλιν ἀφροδίτη τὸ γένος.* Hyænam siquædo quis marem inspexerit, eandem mox fœminâ videbit: sin modò fœminam: postea marem aspiciet. Promiscuè verò coitu alterutrage coniunguntur, ineuntque & ineuntur, per annum vnum sexus vicissitudinem alternantes. Qui quidem autor cum Aristotele longè posterior fuerit, id scriptis credere minimè ausus esset, nisi aut compertum ipse, aut fide dignorum testimonio certum habuisset. Accedit & Tertulliani scriptoris & doctissimi & diligentissimi autoritas, qui ita scribit: Hyænam si obserues, sexus annalis est, marem & fœminam alternat.

ADVERSÆ FORTVÆ DOMITOR.

Aduersas verò calamitates & infortunia toto vitæ cursu intrepide superantem hominem insignire si vellent, Hyænae corium indutum eum pingere solebant: quippe quod ex Magorum superstitionibus persuasum est, qui corium id induerit, aut aliquid ex eo secum habuerit, quacumque eum vel per medios hostes penetraturum, neque futurum quenquam qui illi iniuriam inferre ausit, vsque adeo hinc eius incolumitati cautum esse, vt iam credi possit, eos qui linguam Hyænae sub pede habeant, quod idem Magi perhibent, à canibus minimè tanquam Scipiones alteros latrari.

LARVARVM LACESSITOR.

Hæc ab Aegyptijs sacerdotibus super Hyæna tradita sunt. Vnum addidèrem ita dicam, incessentè, neque defunctorum manes quiescere permittentè, maledicta quippe & accusationes in mortuos ingerentè cõminiscenemque, notare vellent, Hyænam in sepulchretis monumentum aliquod effodientè faciãnt, cum satis exploratū sit ab vno hoc animali sepulchra erui inquisitione cadaverum, quod sit humanae carnis auidiissima. Iulius Capitolinus eas Belbos appellatas ait in vita

Gordiani tertij, decemq; tunc temporis fuisse in vrbe Roma profitetur. Vnde
 ro tunc est illa dentis vnus perpetua series, qua prædita est Hyæna: id quod
 mirum adeo sit, in quibusdam etiam hominibus aliquando spectatum. Nam
 Prusij regis filius vnum tantum os habuit dentium loco, obq; id Monodos
 pellatus. Ita & Pyrrhus rex Epirotarum, Porphyrus eo cōmentario quod
 abstinendo ab vsu carniū conscripsit, ab Indis ait Hyænam hanc Crocutā
 citari: sed Crocutam auctores diuersam ab Hyæna ponunt. Reliquum est de
 pathia quæ intercedit Hyænae cum Panthera, dicere, qualeq; inde factum sit
 roglypticum: quocirca & hoc & alia eius signifiata memorabimus.

DE PANTHERA.

SPECIOSIOR ATQVE VALIDIOR A DE-
 RIORE SVPERATVS.

Quam tetrum animal Hyæna sit, quamq; aspectu scedum, ex ijs que
 superius allata sunt, constare vnicuiq; potest. Longè verò diuersa
 Panthera, qua nulla penè fera est villorum varietate speciosior, velle
 mentior nulla, nulla impetuosior: vis tamen occulta quædam Hyæ-
 nae Pantheram exuperat. Quare cum sacerdotes Aegyptij superatum ab infere-
 ribus vel à deterioribus hominem intelligi vellent, duo tergora, Pantheræ
 num, Hyænae alterum cōmittebant, assuebantq;: siquidem compertum est
 ta inter se repugnãtia eã dissentire, vt si simul assuantur, vel etiam contraria
 spendantur, Pantheræ pili decidant, Hyænae verò nullo detrimento afficiantur,
 quæ quidem tanto esse Pantheris metu dicitur, vt occupatæ ab ea, tanta
 consternatione despondeant, vt nè resistere quidem conentur. Hinc autem
 mentum putarim, pilos cuiuscunq; generis & inutiles, maximè palpebras, aut
 ri medicamentò quodam ex Hyænae corde in cinerem concremato, & cerebri
 eius illito. Præstant hoc etiam, quod Hyænae terqus in Pantheræ pilos efficit,
 Aquilarum pennæ, quæ admixtas reliquarum alitium pennas deuorant.

IMPROBITAS.

Insatiabilem autem hominem, & omnium appetitorem, per Pantheram
 ficari ea de causa fertur, quod nullum nõ animal ea venatur, vnde illi
 nam Panthera Græcum omnino vocabulum agnoscit Varro, quod ab omni-
 ria feritate, adde etiam venatione, deducitur: siue quod omnium penè ferarum
 loribus variegata spectetur: nam & hæ atq; Tigres maximè omnium animalium
 varietate insignes perhibentur. Sanè inter pantheras, pardalin fœminã, pardum
 marem pleriq; agnoscunt. Aristophanes huius non immemor improbitatis, par-
 dali notam inurit impudentiæ, cum neq; ignem neq; pardalin æquè impuden-
 tes ait atq; fœmina est, quippe quæ omnia corripit atq; consumat.

DISSIMULATOR INGENII.

Præterea hominẽ Aegyptij suorum vitiorum dissimulatorem, quicq; prauum
 quo præditus esset, ingenium ita occultaret, ne vel à domesticis deprehensum
 posset, pantheræ simulacro notabant. Ferunt enim eius odore mirè sollicitari
 drupedes, sed capitis toruitate terreri: quod ipsa docente natura satis
 gens, occultato eo, ac odoris tantum facta copia inuitas corripit: atq; hæc
 eius in venando solertia, quamuis Plinius animalium nullum odoratum putat,
 nisi credamus, ait, de pantheris quicquid dictum est. Sentiant tamẽ cum

ptijs Aristoteles & Plutarchus, qui plurima dicunt animalia magno studio pan-
 theram sectari odore eius delectata: quod, nisi Plinius odorem pro suaueolentia
 capit, non nihil admirationis afferre potest, cum ferarum & omnium dubio pro-
 cul animantium odor quotidianam mortalium experientia canibus innotescat.
 Quin equi odore tantum Cameli percepto, in fugam auerti perhibentur. Reci-
 tata est loco suo historia, quemadmodum Cyrus aduersus numerosissimũ Cre-
 si equitatum dimicaturus, Camelos contra instruxerit, quorum odore conster-
 nati equi, fugam ruptis ordinibus corripuerint, Cressi conatum ita frustrati.

EBRIOSITAS.

Quod autẽ odore vsque adeo intenso Panthera polleat, eam Philosophi cau-
 sam arbitrantur, quod maxima prædita sit caliditate, indeq; odorem illum
 excitari: cumq; ita cum vino cōsensum quendam habere videatur, Baccho eã o-
 lim fertur dedicata. Sed quoniam sunt qui per eam ebriositatem intelligant, hic
 roglypticum à re ipsa desumptum ego crediderim: sunt enim Pantheræ vini ad
 modum auidæ, & à venatoribus ebriz plerunq; capiuntur, fontibus quo pota-
 tum eunt, suauissimo, perueteri potentiq; vino medicatis, tanta copia, vt fon-
 ticuli aquula longè superetur: exiliores enim ad hoc fontes dedita opera perue-
 stigant. Interdum ne rem perditum eant, & simul operam eludant, si latebrarum
 commoditatem iuxta fontem nacti fuerint, perforatas arundines intra terram
 modicum defossas in fontem vno immittunt capite, altero in locum vbi delite-
 scunt, adducto, obseruatoq; animalis aduentu, per vtrem ad hoc paratũ statim
 tubo vinum infundunt, quod vina veluti vena de fonte prosiliens, meracitate
 sua magis illectat, remq; celerius maturat, illis plerunq; anteaquam sitim exple-
 uerint, procidentibus. Vidimus sanè numum antiquissimum ex ære quod
 apud Massæos habetur, in quo Liberi caput iuuenile hedera redimitum, ab alte-
 ra verò facie Panthera & Thyrsus pulcherrimo opere cusi sunt. Et in Gallieni
 pleriq; Pantheræ nota est cū inscriptione LIBERO P. CONS. AVG. Sunt
 qui Tigrin esse contendunt, de qua paulò infra dicemus.

MORVM VARIETAS.

Quoniam verò Panthera varijs est maculis colorata, pleriq; morum varietate
 tem per eius pellem ostendere instituerunt. Nam & earum genus variè ab
 autoribus appellatum, proq; Pantheris Variarum nomen apud Latinos rece-
 ptum. Quare animaduertendus est apud Pædianũ locus vbi Vercias pro Va-
 rias hætenus ferè passim lectum est: de Pantheris enim illic loquitur. Eadem
 & Africanæ simpliciter vocabantur, quod in Africa frequens admodum est ea-
 rum genus: sicutq; vetus senatusconsultum, ne liceret Africanas in Italiam adue-
 here, Gn. Aufidij tribuni plebis rogatione mox derogatum. Sanè Claudius Cæ-
 sar in spectaculis, vt apud Tranquillum est, exhibuit Africanas, consciente tur-
 ma equitum Prætorianorum. Quantum verò pertinet ad colorum varietatem,
 locose dictum apud Plautum, Epidico, vbi Thesprio variè se valuisse dicit: cui
 respondet Epidicus, Caprigenum & Pantherinum genus sibi non placere, in
 quo quidem nõ coloris tantum varietate sensus est, vt interpretũ bona pars o-
 pinatur, sed ab ipsius Capræ natura sumptũ, quæ ferè semper febricitat. Quod
 verò spectat ad Pantheram, varietas morum nõ ex vario eius colore tantum in-
 telligitur, sed quod & vehemens est, & ad impetus propensa, & pernix, corpo-
 resq; ad agitationem perquam idoneo. Vnde per eam in Diuinis literis. varij ani-
 morum motus indicantur, de qua Hieremias: Nunquid Aethiops pellem suam

immutauit, & suam Pardus varietatem: quod non solum, inquit Ambrosius, de figura, sed etiam de mobilitate furoris accipitur, eo quod Indorum populus atri homines Aethiopum genus, ad fidei pietatisque candorem inuitati, tenebris terrae cauernis insueti, inquietisque ac mobilibus mentis atque animi mutationibus decolorati, boni propositi gratiam tenere non possint, neque ad emendationis correctionem uel remeare, qui ferinam semel induerit inhumanitatem. Eucherius pro daemone accipit, qui subdolos & varius sit in humano genere peruertere

DE TIGRIDE.

A pud Aegyptios tigridem non inueni, apud Graecos & Latinos frequentissimè de qua significata illa praecipue celebrantur, quae ad immanitatem, ad saeuitiam, ad ultionem, ad pernicitatem, ad amorem erga filios pertinent: quin etiam apud aliquot gentes diuini cultus particeps iudicata.

S O L.

Solis enim simulacrum esse perhibebatur. Sed Sol & Bacchus idem nomen habitum, ut vetus Graecorum habet theologia, eaque apud Indos in honore Solis culta. Indi siquidem clunes eius tantum mensis inferebant, caeteris partibus ob Solis reuerentiam abstinebant. Idcirco ea de causa, quod hoc animal simulacrum est priores pedes attollere fertur versus exorientem Solem: quem Solis adorandi morem Maro videtur expressisse, cum XII Aeneidos scripsit:

illi ad surgentem conuersi lumina Solem

Dant fruges manibus salsas.

Ita in veteribus habetur exemplaribus.

Quod verò pertinet ad ferociam, per animalis istiusmodi effigiem descriptam, indomitos & efferratos animos indicamus. Et Poetae cum hominis cuiuspiam immanitatem egregie notare volunt, Hyrcanas illas tigrides his uerba praedicant admouisse. Et quae Bacchi currui iunguntur, ut plerique autores sunt, indicant moderatum vini usum ferocientis animi saeuitiam demulcere. Ita Polyphemus apud Homerum, omnem exuperans crudelitatem, Maroneo delinitus vino, Ulyssi mollius adblanditur. Et heroës illi Troiani apud Homerum eundem, qui laudibus arguitur vini uinosus, ferocitatem saepe, aestuantisque bile cordis acerbiter vino delinere: hominibus uero irato apud Plautum propinandum edicitur, ut ille vino bilem diluat. Natura enim consentaneum, cibo potuque rigato corpore, ab eo discuti tristitiam. Quae Zenone Cittieus interrogatus, cur, cum Philosophus esset, & natura seuerus, conuiuio tamen hilarior uideretur: Atqui, inquit ille, Lupinum suapte est tura amarum, dulcescit tamen aqua maceratum. Atque hoc illud est, quod Aristoteles inias curru subiungere tigres, Bacchi Orgiis institutum.

FEROCIA EMOLLITA.

V L T I O.

Ultionem significare qui uolunt, tigridem & equum ab ea dilaceratum persequuntur. Nota est historia, quemadmodum eius venator, foetus recens editus obseruat: ad quos, cum mater pabulatum abierit, auferendos pernicissimo ferunt equo, surreptisque catulis, qui sunt semper numerosi, in cursum fertur quanto

V L T I O.

testatissimum: reuersa Tigris ubi nidum vacuum reperit, velocissimo cursu totam circumlustrat regionem, donec fugientem venatorem deprehenderit, in quem omnem conuertit impetum: ille statim unum e catulis proijcit, suscipit hunc tigris mordicus, & retrouersa in nidum refert: alacri mox cursu eadem vestigia repetit, exiguoque temporis interuallo venatorem aggreditur: ille rursus catulum alterum abijcit, cursuque nunquam intermisso nauem versus prouolat. Suscipitur hic quoque, & rapidissima uelocitate reportatur: idcirco & tertio & interdum quarto fit, donec venator conscensa nauis uix duobus & nonnunquam uno tantum catulo ablato aufugiat, equo relicto: in quem illa posteaquam frustra toto litore frendens desauit, omnem conuertit ultionis saeuitiam, totumque discerpit, & miserabiles socij furti poenas pendere compellit. Apud Iobem, ut in Hebraeo esse dicit Eucherius, tigris perijt, eo quod non fuerit praedam affecuta, de femine arrogancia dictum uolunt.

P E R N I C I T A S.

Am pernicitatis significatum ex his quae supra dicta sunt desumitur, cum citatissimum equum ter & pluries assequatur, cursu retrorsum repetito.

A M O R I N F I L I O S.

Ita etiam charitas pietasque, & affectus in filios summus, ex eadem historia consideratur: mox & ultionis studium, cum in relicto equum tanta ferocitate sauiat.

M U S I C A E H O S T I S.

Sunt qui Musis auersum ingenium, omnemque Musicae lepeditatem odio prosequentem, per tigrim & tympanum pingant. Aiunt enim eam ita tympani sonum exhorrescere, ut eo audito mirabiliter infaniam, eoque furoris prouehatur, ut semetipsam dentibus impetatur, uisceraque ipsa sua scedè dilaceret atque discerpat.

DE L Y N C E.

Lyncem in luporum genere plerique recensuerunt, eique Ceruario cognomen indidere. Sunt qui Lynces esse quas Graeci *lycaes* uocant, arbitrentur. Sedenim *lycaes* ex hyaena & lupo mixto genere nascuntur. Vt utique uerò autores uariant, Lyncem Plinius animal esse peregrinum & in Aethiopia frequens ait: Ceruarios autem lupos septentrionalibus regionibus frequentissimos esse constat. Sed parum me mouerit eandem speciem pluribus orbis locis inueniri: nam quae uidemus in Ceruario lupo, ea in Lynce identidem reperiuntur, acutissimus quippe obtutus, macularum in pelle uarietas: unde apud Maronem, Maculosa tegmine Lyncis: & quod omnium manifestissimum est signum, Lyncurius lapis ex concreta eius animalis urina.

A C U T I S S I M U S O B T U T U S.

Nonnulli igitur cum lyncem omnium quadrupedum clarissime cernere considerassent, hominem qui visu maxime polleret significaturi, animal id hie

roglyphicum posuere. Sanè multi eas affirmant conuexa etiam montium vltra penetrare. neq; defuere philosophi, qui fieri posse hoc cōmentati sunt ex imagine quæ certo ab terra spatium summo in aere pendeat, quam Lynx, utpote que in oculo admodum defæcato, intueatur. Cuius rei exemplum experimur deiectione in cauum aliquod vas numo, quem, tamen si longè recesserimus, simulacrum quæ expletum fuerit, intuemur, fundo etiã ipsius vasis in aquæ superficie se ostentante: quippe rerum earum radijs in aquæ summum sese exporrigentibus eadem species redditur, quæ aqua inde subducta, vasculi curuitate intercipitur, ac neri deri possit præpeditur. Ab hac Lynce, Lynceos oculos appellatos, quibus conendi vis acutissima sit, pleriq; putant. Vnde magnæ viri eruditionis Fran. Petrarcha, petos illos oculos quos lyricis toties laudibus extollit, ceruarios appellauit: ad id scilicet alludens, quod lyncem ætas nostra lupum ceruarius arbitrat. Alij oculos lynceos à Lynceo Idæ fratre Argonauta dictos autumant, quia quoq; quæ sub terra condita essent spectare ferebatur. Poetæ sanè pleriq; penetrabilem huius aciem celebrarunt, maximè verò Pindarus, qui Castora in quercu abditum, penetrante per lignum acie ab eo inspectum, atq; ita coniecto in arberem pilo cōfossam interfectumq; scribit. Fuit & alter Lynceus, qui Carthaginis classem à Lilybæo Siciliæ promontorio portu Carthaginis exeuntem prospicere, & numerum cum fide recensere solitus, scriptorum testimonio fertur. De quo Horatius: Non possis oculo quantum contendere Lynceus.

DE VRSO.

Ed iam nos appellat vrsus, non iniucunda fortasse, nisi oculi iam defessi sunt, spectacula præbiturus.

S Hominem originis principio deformem, mox formosum efficiunt. Huiusmodi cuius vita ineunte ætate dissolutior fuerit, nullaq; ratio moderata, cum ætate tamen modus & disciplina sanctior accreuerit, Ægyptij sacerdotes intelligere cum vellent, vrsam factam pro hieroglyphico ponere conserunt. Compertum siquidem est, vrsam factam edere sine oculis, sine pilis, cruribusq; propemodum & membris alijs indiscretum, informem deniq; carnem catto minoris maiorem mure, de qua vrigues tantum prominere, cetera sanguis cōcretus effundeatur, quæ postea pectori femoribus apprimendo fouet eodem incubituq; volucres oua, paulatimq; ita conformatur, & lingua subinde lambendo perfectam reddit. Vtitur hoc exemplo Ambrosius ad nos cohortandos, ne prolem nostram quantum ad animi rationem pertinet, instar vrsini partus initio editam, ita informem coalescere patiamur, sed disciplinarum linguas lambendo curemus, ut ad humanam, quippe rationis participem effigiem conformetur. Nam de lingua significet eloquentiam, alio differuimus Commentario.

EX INEDIA MACIES. MORES OCCVETI.

Addunt hominem inedia cōfectum intelligi per vrsam in specu latitantem, & cetera pedes lambentem: cuius quidem pigerrima est natura, solitaria, latebrosa, cōmerci societasq; cuiuslibet euitatrix: quod esse mores eos significat, qui leant in imo mentis recessu dilatescere: atq; itidem corpus simile sortita est,

ue, compactum, indistinctum, prægelidæ feræ, quæ spelæis in primis gaudet, accommodatum: vnde Παλάδεο ἀρκτοι dicuntur à Theocrito. Nam, ut Theophrastus & Sostratus aiunt, vrsi primam antra habitationibus comoda ostenderunt: hi siquidem tempore dierum circiter XL, licet longè plures alij ponant, quibus in recessu aliquo delitescunt, priorum pedum fuctu viuere, ac nihil edere perhibentur: cui rei documentum habetur captum per id tempus intestino inani esse, atq; ita id coniuere, ut adductum propè cohæreat. Id verò libenter ab eo fieri tradit Ælianus, cum se præpinguem senserit, ac pleniore corpore grauatum, quod pinguedine concocta fiat agilior. Apud Eustadium legas Athenienses aliquando famis ultione multatos indignata Diana, quod vrsam, quæ in Münychio eius sacello nata esset, interfecissent, ut ita per inediam affligerentur, qui animal inedia patientissimum sustulissent.

VIRAGO.

Mulierem præstantem animis, non molli, se virili vigore præditam, pleriq; significare dum volunt, vrsam pingunt, Pantheram alij: sunt enim hæ ex omnibus animalibus maribus ferociores animosioresq; cum in cæteris sceminae sint omnino molliores. Plutarchus tamen non vrsam, sed Leenam ponit in hoc albo cum Panthera, vbi rationem inesse brutis disputat. Cæterum in eodem genere sceminas omnes æquæ cum maribus fortitudine pollere contendit. Quare Menæchmus etiam apud Plautum, vxorem quam timet Leenam vocat, dum leoninam cauum intelligit ædes, in quibus illa habitabat. Vrsorum autem sceminitia nobilitatae sunt regiones, Lucania, Umbria, Britannia. Nam ex Britannia velut ex altero terrarum orbe, longa & periculosa nauigatione, ut tunc videbatur temporis, aduecti vrsi ad populi Romæ spectacula, maximæ fuerunt admirationi.

PVELLARIS ÆTAS.

Quia verò suapte natura vrsæ cohibet se intra frutices vel spelæa, nisi quantum pabulationis gratia prodire coguntur, isq; mos plurimum in recte institutis ciuitatibus obseruat, ut in nupte puellæ domi clausæ custodiantur, non absurdè nonnulli cōmenti sunt puellas vrsæ simulacro referre: nam & hoc quoq; sapit antiquitate. Siquidem apud Euripidem Hypsipile, & apud Aristoph. Lemnijs, ac Lysistrata, puellas apud Athenienses olim vrsas vocari solitas legimus: & apud Pollucem ἀρκτωεὶς verbū inuenias, quod latinè sonat in vrsas abire. Id verò erat cum puellæ, anteaq; nuptiarum tempus appeteret, pudicitia causa Dianæ consecrabant.

PROVIDENTIA.

Nec illud dissimulandum, licet ab Ægyptijs minimè traditum, quod per recedentem in cauum vrsam, nonnulli prouidentiam significari volunt. Vrsæ enim, ut apud Ælianus legas, ita prouida est, ut salutis suæ consultura, cum se in cauum recipit ad peculiarem inedia, ne per vestigia deprehendi possit, tantum illi natura calliditatis indulget, auersis vestigijs irrepit retro, eo scilicet modo quo traxit Auentinas Cacus in antra boues, atque ea specie venatores fallat, cum egressa inde videatur, non autem ingressa.

IRRA.

Nec defuere qui per vrsi simulacrum iram immanem intelligi voluerint, quod id animal immodicis soleat animis excitari, & in omnem truculentiam efferrī: vnde apud Claudianum legas, Rhadamanthum solere vrsis ingerere truculentos. Sanè Mathematici iracundum eum futurum dicentes qui sub primo & vigesimo Tauri gradu nascitur, vrsam ibi statuunt retro spectantem, hoc est,

ad ea quæ facta sunt indignantem. Hinc Martialis lib. VI.

Rabido nec perditus ore,

Fumantem nasum viui tentaueris vrsi,

Sit placidus licet, & lambat digitosq; manusq;.

Ira enim, vt Theocritus *in vrsu* Quin ab irritatione nomen olim vrsi impositum: Vr enim Hebraice lingua incitationem ad iram significat: & Vr Madianitarum Rex ab Israelitis occisione cæsus, significat, vt Adamantius interpretatur, affectum huiusmodi ab ijs qui Deum sequuntur debere protinus abscindi. Alij nequaquam abscindendum censent, sed veluti subsidio paratum diligenter asseruandum, vt cum res postularit, aduersus nosmetipsos, pro ijs quæ inutiliter tupiterue gesserimus, irascamur, quam solam animi perturbationem etiam Epictetus sapiens dicit. Hæc enim iusta & necessaria iracundia est, vt nostri censent, qua vnusquisque in ijs quibus errauit, aut perperam gessit, indignatur, & semetipsum incusat. Et qua quidem indignatione ignis quidam in nobis accenditur, qui velut in agris sterilem immixtus, consumptis excoctisq; voluptatis pessimæ radicibus, bonæ diuinarum institutionum semini glebam præparat fecundiorum. Atq; hic illi ignis est, quem se Assertor noster profitetur in terram immixturum, atq; vt lucendatur, non indiligentem operam daturum. Alibi verò indignatio ferocia vrsina in Diuinis literis indicium fuit Hierosolymitani excidij, vt Eucherius interpretatur 4. Regum. Nam cum Elisæus ascenderet in Bethel, scandenti semitam obuiam facti sunt pueri paruuli de ciuitate egressi, qui illudebant ei dicentes, Ascende Calue, ascende Calue. Quos Elisæus indignitate rei commotus, in Dei nomine deuouit, cõtinuoq; vrsi duo de saltu proximo prodierunt, qui exortus duos & quadraginta pueros lacerauerunt. Id sub figura tunc gestum, Imperator res duos præmonstrabat Vespasianū & Titum Romanorū Principes, qui post duos & quadraginta annos ab ascensu Domini, captis Hierosolymis, tantam Iudæorum desolationem fecere, vt delerum penitus sit eorum regnum.

IMBECILLVS PRINCEPS.

Cluitatem imbecillo rectam principe significare qui volunt, vrsi caput pingunt: inualidissimum enim est vrsi caput, quod contra leoni fortissimum. Aiuntq; vrsos aluearia non mellis pabulive vilius gratia incessere, apesq; intare, sed salutis ergò, vt scilicet apum aculeis ora vulnerati, sanguineq; ita emulso, grauedini qua plurimum laborant, remedium comparent. Venatores nostri iunt, si maior aliqua vis, quam superare desperet, vrso incubuerit, eum sibi conscium imbecillitatis, qua caput eius laborat, si fugiens ad præruptam aliquam rupem peruenerit, manus supra caput tollere, ijsq; pectinatim firmiter cõplatis, reliquo conglobato corpore præcipitem se dare, atq; ita capturam euadere.

DE VRO.

On innotuit Ægyptijs Vrus bos Germanica, sed ante feras allias gregie syluestris.

CAPTIVITATIS IMPATIENS.

Per quem, eum qui sibi mortem consciscat, ne in manus hostium concidat, nonnulli congruenter hieroglyphicum propofuerunt. Est enim vrus eiusmodi, qui propter ferocitatem vel nunquam, vel difficulter capi potest, quod si eò inciderit vnde desperet posse euadere, semetipsum præcipitem suffocat, vsque adeò se genitum ad libertatem putat, qua deniq; nihil vnicius animantium generi optabilius esse videatur.

APIERIVS VALERIANVS AD PETRVM CVRSIVM ROM. CIVEM, DE IIS QVÆ PER ASINVM, MVLVM ET CAMELVM SIGNIFICANTVR EX SACRIS ÆGYPTIORVM literis.

Fortè commentitia ea putes, Petre Cursi lepidissime, quæ multa ad eò nudius tertius Cytorio in iugo tuo, vbi bona pars Academia cœnabamus, à veteribus tam Ægyptijs, quàm Græcis, atq; etiã Latinis, super Asini significationibus tradita comemoraueram, cur a precium fore duxi, quantum solitudine prestare potui, primo quoq; tempore pleniori obsequio tibi satisfacere. Videbaris enim illa, quod facile animaduerti, attentioribus admodum auribus haurire, & auidiuscule, vt ita dicam, deglutire, sed vix adduci poterat scriptores illos veteres in Asino perscrutando fuisse adeò curiosos: & quoniã umbra etiam eius in vanissimi negocij prouerbium cesserat; reliquum etiam corpus paruis pendendum existimabas. Collegi igitur tam ea, quæ tum memoriter disserueram, quàm quæ aliàs sparsim à me fuerant ea re super adnotata, eorum citatis testimonijs, qui talia memoriæ prodidere, vbi tantum res deponere videbatur: nam minus omnia tunc ex tempore dicere aggresso succurrerant. Quare tunc non pauca prætermissa sunt, quæ recitata longè maiori tibi admirationi futura fuerant: quæ quidem nunc, qualitercunq; à me conscripta sint, benignè accipias velim. Et si minus tibi lucubratio ipsa satisfecerit, vt quæ nimium properata non ita omnia complecti potuerit, voluntatem tamen animiq; meum existimes, quantum in me fuit, tibi amico tam veteri, tam probo, satis plurimum facere studuisse: non enim recens meã erga doctrinam & ingenium tuum beneuolentia, firmaq; atq; constans amicitia, quæ ab ipso primùm die, quo Romam diu patriã cariturus applicui, cœpta, mirificum in dies accepit incrementum: accessit & tam unanime concorsq; contubernium, conuictusq; per annos aliquot iucundissimum. Ita ego pluribus atq; ijs non leuibus de causis tibi semper coniunctissimus, scripta cogitationesq; meas comunicare tecum maxime conueniens existimaui: quod optimi integerrimiq; amici, qualis es tu, vt meliores euadamus in causa sunt, si quid admoneant: vel, vt alacriores ad lucubrandum accedamus efficiunt, si probent. Sedenim quid oneris gerat Asinus inspiciamus.

IGNARVS HOMINVM QVE LOCO, RVM QVE.

VM PRIMIS autem rerum omnium ignarum per asellipitem hominem ab Ægyptijs sacerdotibus significari, & Horus & plerique alij prodidere: eamq; imperitiã in eo præcipue notari volebant, quæ plurimum ex solitaria accidit educatione, quippe cum quis tanquam Aglaus alter, intra priuatos parietes semper altus & educatus, pedem è domo, vel è patria nũquam tulisset foras, oportere scilicet hunc parũ experientem esse, & officiorũ hospitalium inscium. Israel itaq; diu apud Ægyptios educatus & hieroglyphicõn optime peritus, cum Isacharem filium suum asinum appellat.

Gen. 49.

set, intra terminos eum occubiturū dixit. Non enim longius peregrinari solent asini, vt equi, & muli, sed intra prouinciam, in qua nati sunt, plurimū continentur. Addidere etiam prouerbū in imperitos, Asinus ad Iyram: quod nō admodum ab simile est ab Horatiano illo, vt qui narraret a fello fabellam surdo, hoc est, ob stupefacto, quicquid nullum ex ea re sensum perciperet. Ideoq; Cicero in Pisonem. Quid nunc te asine literas doceam: nō opus est verbis, sed fustibus. Ad eō enim subiecti additiq; fustibus sunt asini, vt vulgus passim verbera plagasq; flagris inflictas, Asiniatas vocitet. Hanc sanē mentis tarditatē Scipio apud Numantia ita C. Merello exprobrauit, vt diceret, si quintū pareret mater eius, asinū fuisse pariturā. Quin et Iunius Bassus homo dicacissimus, vulgō asinus appellatus ob stuporē ridiculosq; mores. Ob huiusmodi ludibriū, & ignauiæ cōtempnū, qui pilæ ludo victus esset asinus appellabatur: qui verō vicisset, rex. quē morē tangit Plato, Thæeteto, & lib. nono Pollux. Ad hoc respexit etiam Horatius, cū epistola ad Meccenatem scribit: At pueri ludentes, Rex eris aiunt, si rectē facies. Contrā verō quod ad peregrinationem attinet, Vlyxem, quem Homerus et præcipuē de causa sapientem effectum putat, quōd is

πολλὸν ἀθρόωπον ἰδεν ἔσειε, καὶ νόον ἔγνα.

quicquid, vt ait Horatius, Quid virtus & quid sapientia possit, vtile nobis propolium est exemplar: nomen ipsum inquam Vlyxem etymologicē quidam hanc quaquā ignobiles scriptores interpretantur *ὄλον ἔφρον*, omnium quippe hospitem nam Æoles, quod alij verterūt *ὄδνοσθις*, λ littera quam amant incolumen retinuerunt, eosq; Latini secuti sunt, Vlyxem enunciantes. Neq; tamen sum nesciū Icariū eius patrem aliam nominis afferre causam, Odyssæa, quæ nihil quicquid nunc ad cōmemorandum necessaria. Asinus porrō in fabulis pro imperitissimā persona ponitur, & in argumento fatuitatis atq; dementiae semper habetur: quem demum, vt Plotinus innuere videtur, ille redit, qui sensus expers, brutalem & stolidam vitam vixerit. Quocirca Vlyxes apud Gryllum Plutarchem cū bruta reliqua ratione aliqua vti fateatur, Asinū tantū ac pecudem ab omni rationis vsu semotos reperit. Neq; quidem inficiatur Gryllus, sed plures inter homines eiusmodi ingenio præditos confidenter asseuerat. Huius non immemor stoliditatis Ouidius, Midam, quōd sententia sua rusticam Panos canthalam diuine Apollinis modulationi præferendam iudicauerit, ea poena multatus à Deo finxit, vt quæ iudicio peccauerāt humanæ aures, in asini auriculas demerarentur. Interpres tamē Aristophanis, Pluto, vt hæc quoq; reperamus, tres memorat causas cur Midas asininis auribus fuisse prædicetur: siue quōd acutus mi esset auditus, cuiusmodi sunt Asini, quos præter mures, cæteris animalibus auditu præstare tradunt: ita enim interpres ille, quisquis is est, scribit: *ἄνος μᾶλλον ἢ ἄλλον ζῶον ἀκρότερον ὅλων ἔφρονος*. Hinc Apuleianus asinus de se ait: Recreabatur quōd auribus grandissimis præditus cuncta longulè etiam disita sentiebat: siue quōd Phrygiæ pagum incoleret, cui nomen *ὄνος ἔφρονος*, Auriculæ asininæ: siue quōd exploratoribus accuratissimè sit vsus, delatoribusque plurimū delectaretur: vnde illud de principibus fertur, Regum aures innumeræ.

PETVLANTIA.

Immodicam verō petulantiam luxuriam per animal hoc in diuinis literis notari indicio est quod celeberrimus ille Propheta ait: Quorum carnes sunt, vt carnes asinorum. Et Plato dum antiquorum figmenta sequitur, ne sacratoris illius doctrinæ, quam apud Ægyptios perciperat, arcana propalaret, hæc non in curiosis

tractauit, ac de alijs quidem animalibus passim multa, de asino verō hoc præcipuē dixit disputante apud Phædonem Socrate: Homines qui scedis cōcupiscētis manus dedissent, ventriq; dediti per inertiam atq; lasciuam ingloriam inuilemque egissent vitam, nec quicquam pensi pudorisue habuissent, in asinos post obitum deiici.

IMPUDENTIA.

Sunt enim qui per Asinum impudentiam eadē causa significari velint, quōd Asinus sua tantū cōmoda destinatisimo quodā animo prosequatur, & modo suum morem gerat voluntati, nihil pensi habeat, castigationes cōtemnat, verbera etiā nihili faciat. Id in asino vitium ita notat Xenophon, vt de se v. de Græcorum reditu dicat: Eo in quā tempore, si quem iniuriæ villo genere lacessiui, non possum non confiteri, vel asinis me, qui esse dicuntur omnium quadrupedum inuerecundissimi, inuerecundiorē fuisse. Quōd verō Iosippus cor asini & canis impudentiam obijcit Appioni, hæc eadē sententia in vno stoliditatem & imperitiam, in altero maledicentiam incessit.

POPVLVS IUDAICVS.

ET populus Iudaicus, vt pote qui sublimioris doctrinæ, quæ in diuinis eorum literis delitescit, intellectu minimè percipiūt, simplicitatemq; scriptorū tantum prosequuntur, ob huiusmodi stuporē & imperitiā asinæ asimilatur, quā Christus posthabuerit in scenso eius pullo, qui factus est ea doctrina dignus, quā ille nos docuit. Asina enim illa, vt Græci theologi deprehēdere, populi prioris symbolum fuit, quæ scripti onus pertulerit: est enim animal ad onera tantum & labores genitū, vt Eucherius dicit: super quā Apostoli vestimenta sua iniere, hoc est, veterem hominem exuere. Pullus verō, de quo Zacharias, Ecce Rex tuus venit tibi iustus, & saluator ipse pauper, sedens super pullū asine, propter pristinā imperitiā, iuniorē indicabat populū, asinæ quidem filium, vt Euangelistæ cum plerisque alijs reddidere: nōnulli filiū sub iugalis posuere, animalis quippe quod operibus & officijs seruilibus subijcitur: plerique Gentiliū nationem appellarunt, quæ Christum insidentem tulit, promissamq; à prophetis & lege salutē minimè despexit: Agnouit enim Asinus præsepe Domini sui. Hoc porrō citato loco Eucherius, per asellum, ait, quē insedit Dominus, simplicitas fidelium exprimitur, plebs scilicet quæ Dei notitiam non habebat, quam Christus regēdo & præsidendo, ad Hierusalem, hoc est, ad pacis conspectū adducit.

A DEO ET SACRIS alienus.

Asinum porrō Ægyptij adeo impurū existimabant, vt animal etiam dæmoniacū arbitrentur, propter quandam cum eo similitudinem. Quō verō ostenderent eum ad moueri sacris minimè debere, hominem cum se celsa positis in terram genibus effingebant, cum ense ad mactationem parato, sed manibus post terga religatum: inde asinum apponebant, euentum rei nimirum fore irritum indicantes. Oderant autē id animal Ægyptij, non propter imperitiā & ineptias tantum, & contumeliosam eius naturam, verum propter colorem etiam ex albo nigroq; confusatum, quem à Deorum sacrificijs alienum abo-

Asinus Aegyptius.

minabantur. Erat vero apud eos mos, ut asinum ludibrijs omnibus incesse...

Exhilarant pingues Phœbum epula ex asino.

Citat Apollodorū etiam Clemens Stromatis, de huiusmodi sacrificio. Gaudere...

EGREGIVM PRINCIPIVM CITO DESTITVTVM.

NEq; absurdum est significatum illud, quod ex vulgi proverbio desumptum...

STOLIDITATIS LVDIBRIVM.

TOt autem ea sunt quæ de asinorum stoliditate traduntur, ut subinde...

INDOCILITAS.

ALiter frænatum asinum in huiusmodi significatum proponebant, quippe...

pto turpiter desistunt. Sedenim miror unde Grammaticus quidam adductus...

IRRISIO.

VT verò reliqua prosequamur, est & irrisio indicium asinus, propterea quod rictu labijs...

SOPHISTARVM NVGÆ.

Silentio præterire non possum, Sophistas nostros, cum asino illo suo tam...

ADVLATORVM ILLECEBRÆ.

ERat verò illud ad bonos mores excogitatum hieroglyphicum, quod veluti...

ctum ad vitij ludibriū, producebant, quò ipsi diligentius cauere, ne in huiusmodi turpitudine incidere: ita sacerdotes Ægyptij asinum inter flores & vnguentā statuebant, quorum nihil ad sensum eius pertineret, ex hoc scilicet principem, quæ potentioribus præcipue assentatorum machinis insidiatur, incantantes, cum inde risui & ludibrijs omnium exponantur, qui enormes adulato- rum assentationes aucupantur. Pleriq; enim magni alioqui viri à Musis & Gra- tibus alienissimi, omniq; turpitudinis genere spurcissimi, coram tamen & digni- tatis, & eruditionis, & temperantiæ non solum commendari patiuntur, verum etiam, nisi facias, indignantur.

I G N A V I A.

A pud multos asini significatum est ignauia, quæ quidem cum sit omnibus nota, superfluum est eam latius explicare. Ex hac tamen nota Palæstini asini excipiendi sunt, qui equos ipsos pernitate prouocare dicuntur, traditum ad Adamantio. Et apud Euphratē Xenophon primo de Cyri minoris exped. inu- tos ait asinos, qui equos cursu facile superarent. Nam cum ad eos equites pro- me accessissent, cursum illi arripiebāt: cumq; longius prouecti essent interim- stitabant, atq; ita sæpius iterata fuga equites fallebant. Et Saracoras legi asinos non ad onera compōtanda, sed ad gerendum bellum adornare. Apud Pollu- sanē legas per *ἄσιν* inter alia significata inferiorem dici molam, ita à tarditate cel- tionē quæ asino propria est, appellatam. Et populos quosdam memorat. Xeno- phon, qui non alia vicitant industria vel arte, quàm fodiendis *πρὸς ἄσιν*, hoc est, lapidibus istis, qui ad onos fabricandos idonei sunt. Et in sacris nostrorum- teris, vbi vulgata interpretatio habet, opus esse vt mola asinaria suspendatur *ἄσιν* tantum apud Græcos legitur. Deniq; nē rem tam apertā multis inferciam- ambagibus, Catullus id ipsum intelligit cū super Æmilio quodā impurissimū dicit, Et non pistrino traditur, atq; asino: Ne legamus, atq; asinus, hoc est, p- de ac asinus, vt erudituli quidam putant: nēue interpretemur lectionem, Atq; asino, ad concitandum scilicet circa molam asinum, vt nonnulli ex commēta- ribus exponunt. Sed vt ad asinam ignauiam reuertamur, hanc intelligit Antisthenes, cum Atheniensium iudicium in creandis magistratibus nota- rus, suadebat eis, vt asinos ad agriculturam deligerent: quos cum illi negarent idoneos ad arationem: Atqui, inquit ille, non satis vobis est Magistratum ele- gisse, siue aptus, siue ineptus vir ille sit ad gerendum?

E R E M I T A.

Sed quoniam de onagro facta est superius mentio, minimè prætereundū est quòd Diuinæ literæ per onagram eremitas intelligunt, qui à populis turbis secedentes, in solitudinarijs & ab hominū vestigio semotis locis tam degunt, vni Deo tantū dediti, quod tradit Eucherius: de quibus dixerit- bes, Quis dimittet onagram liberum: sed quia sequitur, Et vincula eius quis- uit: de Iudæis quidā dictum volunt, quorum præcepta vinculis comparantur.

M V L I E R M A L E M O R I G E R A.

Sunt qui mulierem conceptum euitantem, aut virum admittere nolentem per asinam, & fustem inhaerentem tergo, designēt: eā enim semen à coitu re- cit, nisi interpellatur, quamobrem statim post coitum necesse est eam verbera- agitariq; & ignauiam qua prædita est solitudine castigari. Quinetiam mar- pios fustibus salire cogit: vnde vulgò mos est viros minimè officiosos, Asini-

Appellare. Quid verò illud, quòd huiusmodi pertinacia demortui etiam spolijs inherescit: vngulæ siquidem asinæ viuentem partum enecant, mirificeq; maturant: quare Medici abortibus euocandis, nec aliter eas in suffitū adhibere consuerunt.

P R Æ G N A N T I Æ D I S S I -
M V L A T R I X.

Mulierem ad hæc prægnantiam occultā- tem notare cum volunt, parientem asinam pingunt. Obseruatum enim est, id eam impendio cauere, ne vel in conspectu hominum, vel in luce pariat: quare ducenda est in tenebras, cum excludendi tempus aduenerit.

S O L S T I T I V M V E L T E M P V S A N N V V M.

Pvilus verò Asinæ nunc solstitium, nunc tempus annum indicat, quòd eo tempore plurimum & pariant, & admittantur, vt eorum seminis frigiditas cæli calore adiuuetur, & frigoris impatiens animal eo nascatur tempore, quòd eius imbecillitati sit idoneum: annum enim integrum omnino gestant.

Minimè prætereundum est illud, quod in- signium pictorum & sculptorum etiam opere nobilitatum est, vt cum virum in re cu- mulanda sollicitum, neq; assiduos quantumli- bet labores declinantem, vxorem verò prodigam, & ad omnia perdenda dissipandāq; intē tam hieroglyphicè significare vellent, hominē sparti funiculum torquentem, illam verò Asel- li effigie assidentem à tergo, & opus quantū- cunq; fieret abrodentem effingebant. Sunt qui Polygnoti opus id fuisse dicant: meminē- re verò & Pausanias et Plinius, ac mox Romę tum in Capitolio, tum in Vaticanis hortis in- sculptum marmore obseruatū. Hinc quid sibi velit Propertianus versus, admonemur:

*Dignior obliquo funem qui torqueat ocnò,
Aeternūq; tuam pascat aselle famem.*

Illud *πασσάρον* addam quòd Pausanias ponit asellam, non asellum marem in pictu- ra spectatam, quæ funem abroderet. Plutarchus commentarijs *πρὸς τὸν ἄσιν*, apud inferos argumentum pictum ait, sed Asinum non nominat.

P A T E R F A M. P A R C V S. F A M I L I A P R O D I G A.

Diodorus asinorum intaginē istiusmodi apud Ægyptios ostentari tradit, asinum quippe vntum longioris funis nodos cōplicare, ac alios à tergo clā- culum dissoluere, vno porro eodemq; argumento cum superiori, quòd nonnul- li Ionicum figmentum putant, cæterum pictorum & sculptorum ingenio varia- tum. Alterū tamen hoc patremfamilias frugi, familiam verò prodigam & perdi- tam ostendit: nimirum enim nodum plicare, significat congerere, accumulare, rē facere, dissoluere verò, destruere, disperdere, atq; prodigere. Sane apud Pliniū,

V I R F R U G I, V X O R
prodiga.

vbi opera Aristolai Pausiae filij recensentur, inter alia est piger qui appellatur Ocnos, spartum torquens, quod asellus abrodit: quanquam hoc eo significato accipi potest, vt ignauorum opera excipi à pernicie intelligamus.

B O N V M O M E N .

QVòd verò simulacrum & asini & asinarij æneum est ab Augusto dictum, cum apud Actium ei in aciem descendenti facti obuiam essent, agasoniq; nomen Eutycho esse, bestiae verò Niconi intellexisset: quid enim non bene omnaretur victoriae nomen bonae fortunae iunctum? Sed habuit augurium hoc, liquid quod mouere possit, cum tam speciosa essent nomina: quid autem in illo fuerit, mirum est, quòd C. Mario apud Fanniam Minturnis custodiam credito, asinus qui ruditu quodam ingenti vociferatus fuerat, in domum eius à fortis cursu rapido profectus, sperandae salutis maritimo itinere augurium dedit, iam & in augurali si quis ægrotet, vidisse asinū qui à lapsu se sustulerit, indicat eum conualiturum, in omnibus dicente quopiam, Viden' vt asinus sese erexerit: decumbentem indicat surrecturum.

V I N I T O R .

NE tamen animalis istius stuporem, segnitiam & ruditatem vsquequaque deludamus, grati animi opus fecerimus, si qua nos parte iuuerit, exposuimus, & illi pro merito gratias habuerimus. Siquidem vineas colere nō alio modo doctore didicisse nonnulli tradunt, quàm asino, quando his putandū vitium & autor & prae monstrator fuerit. Nam abroso ab eo vitis palmite, vindemiae inde feraciorum prouenisse obseruatum est: idq; summa secuti diligentia montes, latiore sibi quotannis prouentum compararunt. Eius rei monumentum Naupliæ spectabatur, vbi lapideus asinus grata posteritatis memoria dedicata fuerat. Huc illud addam, quòd is neq; mortuus quidem officium facere desistit: siquidem Vadimonius compertum ait, caluariam eius in hortorum medio positam, ad loci fertilitatem facere.

O C H V S R E X .

OChum autem Persarum regem ὄφραλοχικὸς per asini simulacrum in primis Aegyptij notauere, qui cum maxima intercedebant odia, vt fieri solet inter eos qui de imperio, deq; libertate dimicant. Hic est Ochus ille avaritia in primis famosus, adeo vt urbem eadem intrare nunquā voluerit, ne aureos, qui singulis mulieribus ex lege Cyri debebantur, erogaret. Vnū miror, apud Tertullianū Cyrum eundem & Ochum dici: hunc inquam Aegyptij sceleratū patrumq; asinum cognomento vocitabant: in quos ille, vt Dinon scripsit, haec retorquere solitus, Asinus profecto vestrū deuouebit bouē, Apinq; ita postmodum mactauit, asiniq; eos imaginem auream compulit adorare, quo nihil illi quā ignominiosius accepere. Falsum verò illud est, & ab omni veritate alienum, quòd Cornelius Tacitus tradit de asinino capite, quo de superius, à Iudaeis loci numinis habito, in quo impudentissimè mētur, & ea de causa, mendacioribus quacissimus à Tertulliano appellatur: ac perinde vanus est in Iudaeorū originem repetenda, dum eos modò Creta, modò Libya oriundos scribit, modò Aethiopicum prolem comminiscitur: & in omnibus quae de Mosē loquitur, deliria mēponit. Aegyptiorū autē exemplo, Clisthenes cum infestissimo Sicyonios odere prosequeretur, eorum tribus in ridicula cognomenta commutauit, eas tum ὄφραλοχικὸς, tum χοιροχόπος appellando, Suarios quippe, Asinos, & Porcarios.

L A B Ō R I N D E F E S S V S A T Q V E S E R V I L I S .

REceptum & illud est, seruilē laborem per asinum clitella instratum significare: cuius rei causa magis vulgo nota est, quàm verbis explicari necesse sit, quippe quòd animal indefensi sit laboris, vniq; & perpetuae onerum vectationi, vexationibusq; alijs damnatū esse videat. Porro legas Ecclesiastico: Cibus, virga & onus asino, vt panis et disciplina & opus seruo. Asini etiā cutis post obitū, ne quid eius vnquam requiescat, foraminibus dilacerata, asiduae cribrorum in seruiat agitationi. Quod porro laboris significatū etiā ad somnia progreditur: si quis enim, vt alibi diximus, asini se aures habere imaginatus fuerit per quietē, ingruere homini seruitutē & ærumnas, coniectores autumant. Ita etiā si quis asinum se caput habere somniauerit. Sed quod ad hanc sententiā facit, nequeo illud dissimulare, quod iocose factum est à Ptolemaeo, qui Heraclidis Lycij de laboris laudibus lucubrationem festiuiter illudit. Nam cum is librum cui titulum fecerat πόνος ἐγκόμιον, Regi sibi obuiam facto, quidq; prae manibus haberet interroganti, obtulisset, Rex accepto libro, primum tituli elementum statim abrasit, atque ita pro laboris laudatione, asini cōmendationem legendum ostendit, quippe πόνος ἐγκόμιον, labores scilicet illos, quot tot ille laudibus in cœlum extulerat, ad asinum potius quàm ad hominem spectare. Ita enim delictiosum ac mole potentiorum genus in genuis etiam laboribus, industriæq; generosae, laudabilibusq; vigilijs illudunt, cum fruges cōsumere nati, tantillū hoc etiam gloriæ, quod per genij fraudationē quærimus, iniquissimè inuident. Sed illud in Ptolemæi scōma facetè Lucianus Menippo, decretū recitat apud inferos ex Caluarij dicto, vt diuitū animæ quæ rursus in vitam remittendæ essent, in asinos demigrarēt, donec in tali rerū statu, ad multa annorū millia asini ex huiusmodi asinis renati onera ferrēt, atq; insuper à pauperibus agitentur. Meministi autē, doctissime Cursi, argumentū hoc sermoni nostro ansam præbuisse, cum in medio conuiuio in magnorū quorundā hominū insolentiā acriter excandesceres, qui ocio & lasciuia disfluentes, & omni nequitiae genere cōtaminati, literatos viros omnes laborū causa asinos appellauerāt: fuerint, aiebas, qui stupidos, qui profanos, qui ridiculos, qui animalia maxime omnium bruta asinos existimauerint: longe diuersum illud est, quòd apud Hebræos, præcipue Cabalisticos, asinus est sapientie symbolū, cuius quippe ideā cōstituit SAPHIROTH, eā afferentes rationem, quòd eum qui sapientie sit operā daturus, vinctu admodū tenui, & eo plurimum plebeio contentū esse oporteat, cuiusmodi parsimonia præditū esse asinū ignorat nemo: ad hæc, penuriā, laborē, plagas, & famē patiētissimè tolerare, neq; ad vllā excandescere cōtumeliā, vnde cūq; illata fuerit: animo esse paruū, inopē atq; simplicē, vt qui nullū inter carduos & lactucā discrimē habeat: corde sit minimè vafro, minimè cupiditatibus cōtaminato: bile ita careat, vt cū omni animantium genere pacē sibi perpetuā cōstituerit: nec vllū sit onus quod detrectet, quod non obsequiose suscipiat, & si sit opus, pro boue terram proscindat, plaustrū trahat, præcipue verò machinæ maxime omnium necessariae pistrino æternū seruiat, ligna, poma, olera, frugū genus omne cōportet, sit deniq; totius humane cōmōditatis asiduus & infatigabilis minister, vt etiā, quod aiunt, mysteria portare cōpellatur. Meritò itaq; Ammonius Alexandrinus magno Origenē & Porphyrio discipulis, clarus, asinū his cōdiscipulū fert adhibuisse. Neq; verecūdatus Cleantes appellatione huiusmodi, cōfidentissimè respōdit, Asinus quidem sum, sed qui portare possum farcinā Zenonis. Valebit igitur Aristoteles, qui opere de

Moribus nō quemcūq; fortē esse existimat, qui quamcūq; toleret vel ignominiam vel calamitatē vel incōmodum, virtutēq; vllam negat in patientia sita esse. homo mollis & delicatus, qui tamen liquidō perspiciebat, si fortitudo parē haberet in patientia, futurū dubio procul vt Asinus animalū fortissimus haberet. Hæc atq; alia multa in Asini cōmendationem declamasti. Atq; ego acerbiorē tuā iram illam hoc sermone cōmitigauerā, qui labores quidem agnosceremus omnē verò ignauā ad eos haud grauatē relegarem, qui cautū lege veteri scimus, vtilitatis quę ex frugi aded animalī percipitur ratione habita, vt honore hominibus pari dignaret. Nam cum primogenita sacrificari præceptū sit, hominē tantū atq; asinus excepti, vt ille scilicet certo precio redimatur, hoc oue, animalium iumentorū omnium preciosissimō innocētissimōq; cōmutari possit. Sed ne vllum officiosissimæ seruitutis genus huic brutorū generi desit, nostris etiā moribus nos leuare, ac eos ad se recipere perferre, nature ipsius vi quadā occulta, minime detrectarūt. Nā vt Apuleius libro de Re Rustica ait, si quis à scorpione scorpionē super asinū affecerit ad caudam conuersus, transibit in asinā dolor, & is percussio torquetur. Addit & Democritus fabellam suā, qui ait, percussus a scorpione si statim ad asinum quempiam accedens in aurem eius dixerit, Scorpione percussit, nō doliturū amplius, dolore scilicet in asinum transeunte, qui moriendo emoritur, vt Zoroastres addit. Facetiores quidam, morbos suos phrasibus, quos ex itinere casu obuiam habuerint, commendare solent, siq; illi adixerint, transire ad eos incōmodum, donatorem liberari. Sed præstat id potius quamuis *ἡ ἀσπίς*, referre, quod hic morborū transitus in rebus etiā inanimatis inuenitur. Nam apud Quintilios præceptis de re rustica legimus, si lactens ad huc infans febre vexetur, cucumeres paris longitudinis duos dormienti, hinc vnum, inde alterū admouendos, vt cutem contingant, feruorem omnem in cucumeres transire, infantem incolumē fieri. Sed iam tempus est vt Asinorū lassatione delassati, in mulum incendamus.

DE MVLO

Voniā verò progenerat asinus mulum, par est vt mulū asino subiciamus, mox à laborum societate camelum mulo subiungamus.

NOTHV S

Ab eo verò incipiā significato quod vulgō magis proteritū est. Spurium enim hominē cognomento muli nemo non appellat: atque olim ea de causa mulos Lunę vehiculo adhibuerūt: quia veluti mulus non suo genere, sed alieno creatur, sic ea Solis, nō sua fulgore lucet. quod & Cæcilius noster agnoscit, vbi, Siue notho es lumine Luna, dicit. Nam quod alij dicunt hoc ob sterilitatis similitudinem dicunt, quod scilicet Luna perinde sterilis sit atq; mulus, dicere nō ausim, qui acceperim à Cabalisticis, Planetarū stellarum, atque adeo cœli totius vires, rerum omnium formas in vnum lunare corpus, tanquā in matricem infundere, eamq; postmodū parturientiū in morem suę species nouatusq; omnes cōformare, factasq; & adultas omnium oculis ostentare. Quod si res ita se habeat, ea sit ne sterilis appellāda, viderint alij. Nothorū, qui sine patre sit, hominē nuncupare, non tam seculi nostri mos est, quam motioris etiā ætatis, ob adulterinū, qui nulli non innotuit, conceptū. Cyrus tamen legitimo quāuis matrimonio generatus, mulus est dictus, propterea quod

A generosiore matre natus esset, Astyagis quippe Regis filia, cum pater Medorū imperio subiectus esset: de quo versus feruntur huiusmodi ab oraculo editi, quibus fuga Lydis indicitur simulac mulus Medorum inuaserit regnum:

ἄλλ' ὅταν ἡμίονος βασιλεύς μὴ δόσει γλῆνδον, καὶ τότε λυδὲ πειλαυρὲ πολλοὺν κερσίδε τῆς ἐσθλῆς φθίγην μὴδὲ μὴδὲ μὴδ' αἰδῆσθαι κερσὶς εἶν.

Quamuis alij per mulum bellicas tempestates intelligūt, propterea quod plurimus sit belli tempore mulorum vsus. Ferunt verò Medum asinum primū equæ vim intulisse, eaq; inde grauida facta, mortales id seminij parere didicisse.

ALIENVS AB AMORE.

Vnt præterea qui hominē alienum ab amore, mulæ simulacro notari velint, propterea quod ea sit tantæ cōtra amorē efficacix, vt puluerē in quo se mula volutauerit, corpori inspersum, mitigare amoris ardorē tradāt Magi. Sed quāti bone Deus est *ἡ συνουσία*, cōcordia scilicet repugnantiaq; rerū, in hoc quoq; animalium genere superstitiosa magorum sedulitate deprehēsa.

Nam quæ ipsa aded sterilia sunt, diuersissimi tamen generis fecunditati conferunt: siquidem fetas aiunt ex cauda mulæ, si iunctis euellātur, inter se colligatas in coitu, mulieres cogere vt etiam inuitæ concipiant.

STERILITAS.

Sed præcipuum apud Ægyptios est mulæ significatum, sterilitatem indicat: re: cuius partum prodigiosum esse ad expiationem vsque, veteres credidēre. Eas verò ad progenerandum ineptas ob id autores tradūt, quod animalia quæ cunq; tertij sunt generis, diuersis quippe generibus prognata, non gignant. Quas verò Theophrastus in Cappadocia & Syria vulgō parere existimauit, Aristoteles diuersum ponit genus, quos hinos appellant: fert hos præcipuē terra Syria supra Phœnicē, qui similitudine quadam nomen mularum acceperūt, cum genus omnino diuersum sit. Coeūt hæc animalia, & mutua inter se ratione progenerant. Alcæon in mularum genere mares ideo steriles esse dicit, quod tenuem admodum genituram habeant, ac perinde frigidiusculam: feminas verò propter locos minime adapertiles, quod & Horus noster et Empedocles tradidit: breues enim illi sunt, pumilesq; & restricti, vneriq; auerse coaliti, vt neque genitura recta in illos labi, neq; si illabatur percipi possit, id quod in dissectionibus Diocles optimē se obseruasse confirmat. Eandem porro sterilitatem per mulum exprimunt & Diuinæ literæ. Nā Psalmo xxxxi mulo fieri similes prohibemur, propterea quod animal id intellectu careat, perinde ac equus etiā. Hoc insuper sterile est animal, quippe nulla virtutis semina concipit, nec fructum vllū producit, atq; hoc partim malè affectę nature causa, qua præditū est, partim propter inertia, qua fit ad aliquid agiliter agendum ignauissimū. Non prætermittam loco hoc, Eleum agrū ita equorū generositati consecratū esse, vt mulorū genus non ferat: intra regionem etiam si admittatur asinus & rem peragat, equam non concipere. quod plurimum admiratur Pausanias. Vt cunq; vero hæc habeant, nemo ignorat sterilitatem, quæ mularum propria est, fuisse causam cur partus huiusmodi in annalibus aliquando obseruati, habitū sint ostentati loco: bonū verò animal portenderent, in ambiguo esse facit euentorū varietas. Siquidē C. Valerio, & M. Herennio Coss. cum mula in Apulia peperisset, totū annū domi forisq; tranquillū fuisse cōperimus, sinistra tamē quædā obnunciata. Sed quod omnium perniciosissimum Rom. Reip. fuit, inter Cæsare & Pompeio

peium exorta bella mulę partu edito, L. Paulo, M. Marcello Cofs. multi prodiderunt. Cumq; alia Romę ad XII portas peperisset M. Lepido, Munatio Plancio Cofs. subsequente sunt nonnullę sociorum direptiones, dum bella per Brutum & Cassium in prouincijs gererentur. At nihil quicquā tale euenit L. Scipione C. Lælio Cofs. cum identidem mula Reate peperisset.

MATRONARVM IMPVDICITIA.

INuenio & apud quosdam matronarum notam in partibus, ex mulę parturitatis prodigio significari, quod earum pilenta mulis iunctis trahi solita sint, in numis aliquot spectare licet.

INEXPECTATI EVENTVS.

ALijs magna rerum molimina mularum partus ostendere, in ijs præsertim rebus, quę præter spem & expectationem omnium accidere: ut Dario Babylonem elusa totiens opera oppugnanti, quam tunc demū cepit, ut vulgariſſima est historia, cum ex peruulgato per hostes ipsos omine, mula Zopyri, cuius consilio, opera, ingenio & fide vsus est in eo negotio peragendo, scetum edidisset. Simile & illud fuit, quod Galbam ad res nouas animosius tentandas conſulmauit, apud quem mula pepererat. Nā Zopyrus inde animū sumpserat, quod Babylonios cōuiciabūdos ē propugnaculis audierat inſclamare, Dariū nō an urbe potiturum quā mula peperisset, euentumq; rei apud se compererat. Galba aui sui omen exceperat, qui aruspibus rerum summam puero promittentibus responderat, cum mula pepererit. Habet enim mula regiū nescio quid eam in Diuinis literis: ut Regū III. Dauid, Ponite filium meum Solomonē in mulam meam: dicens meam, ostendit quod & ipse in mulam sedebat. Nobis veni mi Petre, quid sperandū, quidue timendum est, qui mulę scetum domi nupte inspeximus: Anno enim hoc salutis nostrę duodeuigesimo supra millesimū quingētesimū, Leonis X. sexto, quarto Non. Aprilis, qui dies de Assertoris nostri nece publico luctu nefastus fuit, apud amplissimū dominum meum Iulium Card. Medicen, hora lucis tertia, mulę, uti noſti, partus editus. Quod si quis, Galbe, portendi huic aliquando summam rerum amplitudinem dixerit, ut eueniat non erit hoc præter expectationem & spem hominum, qui vulgō illa ominantur, qui de hominis prudentia, de morum integritate, rerumq; penitentiā omnia sibi pollicentur. Id vnum precibus à Deo deprecandum, ne, quod factum est Pauli & Marcelli consulatu, Iulij Pompeijq; discordię, in magnā vrbis perniciem suscitentur: ne, quod Lepidi Plancijq; consulatu accidit, intestina belu miserabiles sociorum direptiones inuehant: ne præter expectatum, magnū aliquod & inexcogitabile malum oboriatur, maximarumq; in Italia vrbium capturas, populationes, incendia, vastitatem inducat, cum præsertim tam diras sint, quę sidera, quę fatidici vates, vetusta etiam de nostris temporibus oracula, nocturnę diurnęq; sæpius exauditę voces, breui futura minitantur: quę consentire videtur præſaga mali tacita quædam in mortalium omnium conspectibus trepidatio. Sedenim nos interim Deo freti, quicquid euenturum est fortissimo animo tolerandum nobis proponamus, inceptumq; laborum ingenuorum licet, alacriter peragamus. Sed illud non omiserim, mulas non sui generis tantum animalia parere aliquando visas, verum etiam equos, ut anno circiter MCCCCLXII, in Arenate Brutiorū agro mula equū peperit pilo flauo, cuius bus rutilus, oculis rufis: quę post Loisus Arenas apud Brutios longē primū ad Ferdinandum Neapolitanorum regem misit.

VOLVPTARIA VENVS.

STERILITATIS demum, quam superius posuimus, ergo, qui lasciuum hominem, venere quippe non ad prolem, sed ad voluptatem tantum atq; spurcitiem vententem significassent, vel mulum qui equam saliret, vel mulam surrecta cauda prurientem pingere consueverunt. Huic enim generi, quamuis ad prognerandū inepto, genitalia tamen ad voluptatem natura concessit. Quod illis dictum velim, qui animalia rationis expertia, nullo neq; voluptatis, neq; irascentiæ, neq; cupiditatis sensu affici contendunt, moueriq; ad huiusmodi incitationes naturę quodam impulsu, ut vel se sospitent, vel species propagentur. Neq; quidem dicendum asserunt, leonem audentem animosumq; esse, neq; quidem ceruum pauidum, sed quodammodo pauidū, illumq; quodammodo animosum: perinde ac si dicerent, animalia hæc neq; cernere, neq; audire, sed quodammodo cernere, audireq; quodammodo: neq; vociferari, sed quodammodo vociferari: atq; ut semel dicam, ea non omnino viuere, sed quodammodo viuere.

MVTVA OFFICIA.

EQ vero modo quo prouerbij argumentum datum, hieroglyphica sæpius excogitata, & huiusmodi picturationum species adinuentę, ut, si quis mulos duos mutuo se scabentes pinxerit, mutuam operam significari conſiciemus ex eo, quod huiusmodi utimur adagio, id ipsum innuentes, cum scilicet dicimus, Mutuo muli scabunt. Quamuis sunt qui prouerbium hoc non nisi ad improbos & imperitos sese inuicem efferentes spectare putent. Scripsit vero M. Varro librum eo titulo, cuius testimonium citat Nonius. Recte vero accommodari poterit pictura hæc ad id quod Horatius ridet Epistolis:

Frater erat Romę Consulți Rhetor, ut alter

Alterius sermone meros audiret honores,

Gracchus ut hic illi foret, hic ut Nonius illi.

Et de Poetis paulo post:

Discedo Alcæus puncto illius, ille meo quis?

Quis, nisi Callimachus? si plus deprecere visus,

Fit Nimmermus, & optimo cognomine crescit.

DE CAMELO.

PSA quidem munerum laborumq; ut dicebamus, societas, quę Camelum cum asinis & mulis coniuncta est, exigere videtur, ut ad eundem gregem reuocentur. Quoniã verò cum Porci significata recensere mus, incidimus in Camelum, quem profanum perinde ac suem deprehenderamus, inde videtur exordium, ut qua de causã veteres id existimarent, explicemus. Porcū enim ideo profanum ostenderamus, quia non ruminaret, vngula tamen esset bifida: alterum hoc longē diuersum animal, profanū & ipsum tamen, propterea quod vngula sit solida, tamen ruminat.

IMPERITVS DISCEPTATOR.

Vnde fit ut per Camelum mystico sensu illi notentur, qui distinguendi seligendiq; ratione minimè præditi sunt, qui scilicet sacra profanis, humana diuinis nullo discrimine commiscent, ruminantes utiq; veluti & Cameli faciunt, argumentorū scilicet formas aliquot concipientes, sententiã modò hanc, modò illam animo agitantes. Sedenim solipedes qui sunt, hoc est, imperiti, neq; rerum

neque verborum discrimina discernentes, ita omnia confundunt, ut curuum a directo nequeant internoscere. Quod circa non immerito apud Christianam pietatis proceres lege admodum seuera cautum est, ne quis literarum imperitus, acutissimo quamuis ingenio polleat, de diuinis quicquam differere confidentius audeat. Neque porro ad Theologicam speculationem datur accessus, nisi de disceptatorijs & naturalibus disciplinis exactissima fuisset quaestio praetentata. Verum omnia iam iam

In peius ruere, ac retrò sublapsa referri.

vsque adeo quae frivola sunt, nulliusque momenti, studiosius cōsectamur: quae vero pondus habent, quae locupletem verae disciplinae redundantiam ex toto, vanae aiunt, calathò largiri possunt, vix attingimus. Iure igitur eos reprehendit Alector noster, qui culicem liquant, Camelum vero tanquam potabilem deglutunt. Culicem enim liquant, hoc est, minutissimè mandunt illi, qui minima tantum in lege peruestigant, quibus studiosius insistant, vbi omnes ingenij vires intendant: Camelum vero, hoc est, peruersorum actuum tortuositatē, aut quae alioqui magni sunt momenti, deglutunt, hoc est, parumpendunt, nullo quippe mansu, ruminatiōeue deuorant: quasi nihil ad rem pertineat, sacra habere ludibrio & sceleratissimis quibusque facinoribus inquinari. Caeterum cum plurima sint per Camelo adnotata digna, miror Aegyptios tam parca eius vsos hieroglyphicò, cum praesertim animal esset illis admodum familiare. Sedenim illi dubio procul, ut etiam in equo fecerunt, a sacris alienum animal sedulo auerfabantur.

CRURA FEMORAQUE CONCIDVA.

NAm vix illud ab eis proditum constat, ut hominem cui inter gradiendum femora incuruari videretur, eaque de causa segnius ingrederetur, per Cameli simulacrum exprimerent, propterea quod, ut ipsi asserunt, solus ex animalibus femora etiam incuruet, vnde illi cameli cognomentum, aspera in lenem litera commutata, quasi Camerus antea diceretur, καμὰ τὸ νόσφι, quod in curuo significat, καμὰν femur. Camelus enim, ut praeter Aegyptios autor est Herodotus, quatuor in posterioribus cruribus femora gerit, & genua totidem, id quod omnino negat Aristoteles, genua singula in singulis cruribus esse contendens, totidemque artuum flexus: ut verò plures esse videantur, euenire propter alui intervallum, & tamque femorum diuarcationem. Vt cunctique verò Philosophi de re disputent, Aegyptij per huiusmodi picturam, hominem qui sub pondere deficere quodammodo videretur, gressuque admodum vacillanti progredere, innuebant. Huiusmodi mihi fuisse videtur Claudius Caesar, quem ingredientem destituebant plures minus firmi.

FORTIS.

Est tamen in Camelo mirus dorfi vigor, & onerum gerendorum robur infessum, ut fame etiam ac siti pertinacissimè tolerata, in plures sub onere perseverent dies. Vnde Mathematici figuram eius XVII Leonis, librae XVI Scorpionis XX gradibus intrulerint, fortem & validum virum eum pollicentes, quovno horum gradu supra finitorem emergente, natus esset.

OPULENTVS.

Quoniam verò sunt qui Affectoris nostri sententiam in opulentos, dicitur, facilius scilicet Camelum per acus foramen intrare, quam diuitem in regnum

Dei, ita accipiant, ut non de Camelo animali sit intelligendum, sed de grandiori quodam bestiæ genere: sciendum ex Origenis sententia, de animali potius accipiendum: eaque de causa diuitem Camelo comparatum, quod Camelus omnium animantium, si formam spectes, tortuosissimum sit, ut (veluti superius dictum) ea de causa plura femora, pluraque genua habere videatur: ita plura diuitum negotia, pluresque atque variae sunt auocaciones, cupiditatesque, quibus implicari eos, distrahi rapique necesse est. Angustius verò acus foramen, arctiorem arguit viam quae ducit ad vitam, ut idem ait Adamantius. Denique Camelus ruminat quidem, sed solida est vngula: veluti plerique diuitum cogitant quidem agnoscuntque quid agendum, sed propter peccandi facilitatem occasionemque sapius oblatam, cum cruribus sint infirmioribus, iisque perplexis, longè procliuus in libidines & reliqua vitia dilabuntur. Nam, ut prima ad Timoth. epistola Paulus ait, radix est omnium malorum cupiditas, raroque diuitiae nisi cum iniustitia congeruntur: tali, inquit Eucherius, administratione res ista capiunt, tali custode seruatur, adeo quaedam societas est penè etiã nominis duabus his rebus, vitij et diuitijs: vnde olim nos ita lusimus:

De vitijs quod diuitiae cumulentur apertum est,

Nomen idem vitijs diuitijsque datum.

Operae precium verò mihi videtur hoc loco, quod superius dissimulauimus, interpretationem Eucherij piam admodum subtexere dicti illius, Liquantes culicem, Camelum autem deglutientes. Culicem, inquit ille, susurrando vulnerat, Camelus autem spontè se ad suscipienda onera inclinat. Liquauerunt ergo Iudaei culicem, cum vna omnium succlamatione seditiosum latronem dimitti petierunt: Camelum autem glutierunt, cum eum qui ad suscipienda nostrae mortalitatis onera spontè descenderat, ut extingueretur clamando peruicerunt.

ZELOTYPICA.

Sunt qui per Camelum zelotypiam significant, propterea quod animalia reliqua tempore quo rei venereae cupidine, vel rabie potius incitata gestiunt, in suum tantum genus ferociunt ac saeuunt, camelus autem in hominem etiã, atque in vnum quodque aliud animal efferaescit, & vsque adeo sibi timet ab omnibus, ut solitudines petat, & id temporis ab omnium consortio dissepatus, solam sceminam affectetur.

REVERENTIA IN MATRES.

Illud etiam tam ad eruditionem, quam ad bonos mores plurimum facit, quod nonnulli per Camelum reuerentiam in matres significari tradunt: is enim nunquam matrem superuenit suam: quinetiam si quis cogat, ipse non patitur. Iam cum aliquando admiffarius non haberetur, curator pullum matri operatae admiffit, qui dum coiret delapso operimento agnouit matrem, & quamuis coitum absoluerit, memor tamen commissi sceleris, paulò post vbi data est occasio, camelarium morsu defixio interemit, quae quidem pietissima modestia cum sit camelis admodum familiaris, inde factum facile crediderim, quod olim nupturae camelis virginibus supplicabant. Quae verò de Cameli erga matrem reuerentia diximus, ex Aristotele sumpta sunt, quae Auicennae etiam assensu confirmantur. Simile quoddam aduersus matrem accidit equo cuidam regis Scytharum, qui ut facinus expiaret, semetipsum praecipitem ex editissimo loco dedit, atque ita animam efflauit. Caeterum non ita faciunt equi omnes. Quin Aristoteles tunc perfectum esse armentum dicit, cum parentes suam ineunt prolem, quod par crimine est cum eo, qui matrem tentat: ad quod Ouidiana Myrrha respexisse videtur, cum dixit, Fit equo sua filia coniux.

Est & illud inter hieroglyphica reponendum, quod per Camelum à puerulo rectum, māsuetudinem maximè tractabilem aptè significarunt. Siquidem māsueti adeo sunt Cameli, atq; bilis tam expertes, vt vasta illa moles minimi cuiuscq; pueruli arbitrio gubernetur. Contra verò equus, cum generoso sit animo ac preferoci, magna aduersus Camelum afficitur antipathia, neq; aspectum odoremue eius ferre potest. Notum est, quod superius attigimus, quid egerit Cyrus aduersus validum Lydorum equitatum, cui suas copias impares suspicabant. Ingentem enim is camelorum gregem ante pedites in acie prima statuit, factis Lydorum equitum impetu, simulac equi camelorum odore haufere, subito confternati non solum infidentes præcipitauerunt, sed peditum quoq; ordines pertriuerunt: atq; ita pars illa, cui Cræsus plurimum fidebat, elusa.

TRACTABILITAS

CIBI POTVSQVE ABSTINENTIA.

Longa autem ieiunia, & diuturnæ sitis tolerantiam per idem animal significari, ex eo manifestum est, quod nullum animal tanta insigni magnitudine, tam exigua cibi paucitate nutritur, neq; dies plures sitim tolerat, cum satis constet in duodecimum vsq; diem camelos sine potu perdurare, vnde à Poëtis esitientes appellantur. Habes iã Petre Cursi, Asini, Mulii, atq; Cameli laboriosorum animalium significata, quantum memoria complecti potui: reliqua tu, si argumentum placuerit, & doctrina & iudicio tuo supplere poteris.

PIERIVS VALERIANVS AD IOAN. ANTONIVM EGREGIVM NEPOTEM, DE IIS QVÆ PER LEPOREM, VVLPÈM, ET ALIA MINORIS GENERIS QVÆDAM ANIMALIA SIGNIFICANTVR EX SACRIS AEGYPTIORVM LITERIS.

Lucundissimus frater tuus Vendrandus, quem præter cognationem, ob summum ingenium & bonarum literarum studium vnicè diligo, proximis hysce diebus nosti, Roma in patriã se contulerat, paucissimosq; dies hic moratus, de discessu ipse illico cogitare: conatus sum iuuenem dies aliquot detinere, ille tamen cum minimo Venetias sibi quamprimùm redeundum repeteret, non hinc temporis conditione, non loci mœnitate, & tranquilla anni temperie remoraturus, vt in officio esset Illustrissimo Cardine Mediceo Mediceo nostro, qui eum satis agrè dimisisset, eius fidsimo & aq; gratissimo seruitio tantisper cariturus, exolui properantem, ac ne eum vterius morari pergerem, suasi etiam magis properaret, qui Patroni ingenium à teneris nouerim, quem aluerim, quem formauerim, quem si licet, ornaverim, mox coluerim, & colam semper vitæ hos dum reget artus, ob summam animi præstantiam, & optimam vtriusq; linguæ cognitionem, bonarumq; artium & disciplinarum

rum omnium studium, vt verè oculus summi Antistiti ordinis censeatur, tum ob singulariã & assidua propensione animo in me meosq; officia, & amplissimam eius munificentia largitionem, quibus iugiter suos fouet, amplexatur. Quoniam vero paucis abhinc diebus caueam nonnullarum auium, tum cicurum, tum syluestrium & externorum, Nicolao Cordato Iuriconsulto nostro dono dederam, æquũ visum fuit per fratrem, qui te ex itinere conuenturus fuerat, aliquid & ad te mittere: opportuneq; Lepusculum alueram, educaueramq; ab lactatum à paruulo: neq; non vulpeculam, & ipsam cicurem: nec nostri generis selem, sed Aegyptiacam, diuersumq; à nostris murem, eum autem ob nouitatem Ponticis forte ipsis minimè posthabendum: fibrum etiam ex Pannonia, mustelamq; & talpam ex Italia: quos in vnam omnes inclusos caueam ad te referendos eidem Vendrando commendavi. Quæ dona si quam tibi voluptatem attulerint, gaudebo: sin vero tu tam seuerus es, vt nullis neq; iugis, neq; delitijs moueare, de constantia & supercilio tuo tibi gratulatus, letabor tamen identidem mea erga te benevolentia signum, qualecunq; sit, pro loco & tempore aliquod exhibuisse.

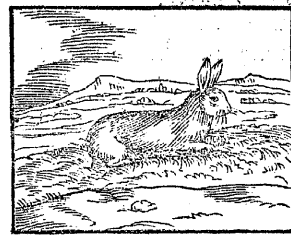
DE LEPORE

RECIPVA sunt leporis significata, vigilantia, auditus, effceminatio, pauor, venustas, fecunditas, solitudo, conatusq; summus: quorum cause quantum per otium licebit, nostra hac commentatione commemorabuntur.

VIGILANTIA.

AEgyptij sanè sacerdotes per Leporis hieroglyphicum vigilantiam in primis intelligebant. Causam ponit Horus, quod lepus oculos inter dormiendum patefactos ostentet, vnde etiam in adagium cesserit, Leporinus somnus, quotiens vigilantiam eius qui dormire videatur, intelligendam proponimus, cum tamen perspicacissimis oculis omnia, quæ vsu veniant, in agendis rebus perlustrare non cesset. Xenophon ad hæc scribit, leporem palpebris clausis vigilare, ad apertis dormire: vt non temerè forsitan nonnulli leporem λέπος λέω, quod aspicerè est, dictum existimarint.

AUDITVS.

Plutarchus verò totius antiquitatis indagator curiosissimus, disciplinarumq; omnium quantumuis abditarum explorator accuratissimus, à quo lōgè plura quàm ab alio quopiam ad materiam hanc facientia decerpi possunt, ex leporino simulacro auditũ hieroglyphicũs intelligi apud Aegyptios affirmat. Lepus enim aures proportionè reliqui corporis maximas omnium animalium habet, auritq; ideo ob excellentiam vocantur à Poëtis. Quin & ipsa locutio λέω, vt nonnulli ex Græcis interpretatur, ab aurium magnitudine cõformata est: siquidẽ λέω λέω, vt scis, auris apud Doros: quæ tamẽ locutio iam apud omnes recepta est: & λέω particula ampliacionis est, augetq; significatũ, vt perauritus Latine sonet.

EFFCEMINATIO.

Est præterea lepus eneruata cuiusdam effceminacionis signum, huiusmodi hieroglyphico iam passim inuulgato: idq; tum propter pilorum mollitiem, quam Heliogabalus in lasciuioribus delitijs vnã cum perdicum plumulis subalaribus habuit, quãq; lepidissimus adnotat Catullus in fecdæ mollitudinis scor-

Proverb. 30.

to: tum etiam propter pulpamenti vim, de quo Liuij Andronici dicitur per uulgatū, quod Terentius, vt Flauius Vopiscus attestatur, ab eo mutuatus est. Tute lepus es, & pulpamentum quæris: à Græcis verò Liuius acceperat, ita dicentibus, δεσπόπος κρηών λιθιόθυτος. Addūt ad causas eximiam etiam timiditatem, quæ maximè laborāt, quod aut mollium hominum, aut muliercularū proprium est. Lepus itaq; in Diuinis literis impurus est, qui quidem licet ruminet, vngulā tamen bifidam non habet, sed pedes diuarcationibus pluribus, iisdemq; admodum infirmis disitos. Quoniam verò delicatæ admodum est imbecillitatis, Iudæi significat populum, ait Hesychius, de quo Solomō: Lepusculus plebs inualida posuit in petra cubile sibi. Timidus etiā est lepus, qui cubile habet in corde fo midolosi Iudæi, quod ita notat vox Diuina: Væ cordibus trepidis, & manibus missis. Lasciuia in lepore plus quàm delicata, quem gentes, vt suo loco dictum Veneri dedicarunt. Eadē in Iudæis improbitas, Esaiæ testimonio, dicētis: Quo modo facta est meretrix ciuitas fidelis plena iudicij? Sed de lasciuia gentis huius atq; procacitate, multa passim testimonia suis loco & tempore dicentur.

TREPIDATIO.

QVod verò formidinis & trepidi pauoris hieroglyphicnm lepus habeatur, cit id supremè timidum eius ingeniū, cui pauor supra vnumquodque animal peculiaris, à quo, vt Pollux ait, etiam λέπας appellatur: λέπας enim formidare est. Vnde Demosthenes in Æschinem inuectus, ait, λέγω βίον, ἔχει δὲ δόλιον τρέμων, καὶ αἰὲν ἀληγοῦσθαι προσδοκῶν: Lepori similem viuus vitam, pauitans & tremens impendentia semper flagra prospectans. Hinc Cornificij poetæ dictum meminit ratur ciuili bello, qui milites suos sepe fugientes, galeatos lepores in opprobrium appellabat. Apud Hebræos Saphan occultationem, vt ita dicam, significat locutio ea per scripta lepusculum significat, quod insitam huic animali pauorem, si dicere concedatur, notet, qui scilicet in cubilibus libentissimè delin scat. Atq; hinc factum vt leporis occursum augures ominosum, improspicuum & inauspicatum dixerint, quod quidem non nostri tātum temporis vulgus credit, sed veteribus etiam persuasum fuisse, testatur senariolus,

φανείς ὁ λαὸς δυσυχής ποιεῖ τείβους.
Inauspicatum dat iter oblatus lepus.

Archidamus autem Zeuxidami Spartiata, quamuis alij Lyfandrum ponūt, Corinthiorum urbem aggressus cum leporem ex loco muris vicino excitatum aduertisset, omine in hostes conuerso, futurū ait ad milites vt hostes facile pererentur: eius quippe casu vsus ad incendendos eorum animos, & taxandā stium ignauiam, quod vrbs ea minimè bellicosa videretur, quam tuti adeo le res inhabitarent. Pari propemodum euentu Arnulpho rege, qui Berengario xilium tulerat, Romam oppugnante, excitus è latebris clamore tumultuq; tum, lepus urbē versus cursum arripuit: hunc milites toto temerè agmine con to insequi cum cœpissent, cursuq; & clamoribus acrius deterrerēt, Romani pro propugnaculis stabāt, urbē eo impetu peti veriti cui se longè impares pro pter defendentium inopiam arbitrabantur, pari consensu desertis mœnibus terram se summisere. Barbari occasione freti, sellis equorū & veterinorū ad mœnia in cumulum aggestis, per eas nullo reluctante in mœnia euasere, leoniam urbem (primaria nunc Romanæ vrbs est regio hæc) nullo negotio ceperunt.

VENVSTAS.

EST & venustatis symbolum lepus, Veneriq; fecunditatis ergo charissimè

A omnium existimatur, cui non sine religione sacer est, & inter eius delicias adnu meratur. Operaprecium verò est apud Philostratū in picturis videre leporem hunc sub arbore malo inter Amores otiantem, quem decidentia terre pomā depascentem, multaq; semela prætereuntem, & modò hæc, modò illa commorden tem vbi illi deprehenderunt, ibi tum alius cœmplofis manibus, clamore alius, alius chlamyde ventilata iactataq; perterrefaciunt: superuolitant alij feram voci feratione illam excitantes, & modò huc modò illuc cursu percitam agitat: pedestres alij vestigia consecretantur, alius tanquā aliquid iaculaturus impetum in eā facit, alioq; auertit: alius lepusculi cruribus insidias molit: ille vbi in vlnas iamia apprehensus est, mollissima pilorum lubricitate fretus, minimo se negotio expedidit, sublimiq; sublatus saltu capturam euadit. Risu itaq; Amores diffluūt, collabētesq; præ lasciuia, et nimia cachinnorū agitatione, alius in latus, alius supinus, resupinus alius, per herbas passim strati prouoluuntur. Sagittam verò nemo vnus intorquet, sed viuum capere contendunt, gratissimam Veneri matri victimam oblaturi. Atq; ita lepus præcipuè Veneri debetur. Accedit huc & Valerij Martialis testimonium, qui persuasum mortalibus ait, ex leporinq; carnis esu formosiores venustioresq; fieri homines, salso & mordaci eius Epigramatis ioco:

Si quando leporem mittis mihi Gellia, mandas
Formosus septem Marce diebus eris:
Si non derides, si verum Gellia mandas,
Edisti nunquam Gellia tu leporem.

Et quod super Alexandro Seuero dictitatum est, quem & formosum & humanum & cultum & venustum & affabilem ex assidua lepusculorum esitatione factum asserabant. Vnde versus illi circumferebantur ex Epigrammate:

Venatus facit & lepus comesus,
De quo continuum capit leporem.

Tum Plinius vbi ex Catonis sententia scribit, leporis assumpto cibo fieri somniferos, vel fieri, vt nonnulli legunt somnos, aut quod magis placet, formosos: statim enim subiungit, tum vulgò etiam persuasum conciliari ex eo corpori gratiā. Sed quod ad somniferos pertinet, Medici dicunt leporinam carnem melancholiam alere, & sensus spiritales obstupescere, quia crassum generat sanguinē, vt libello de Victus ratione Psellus ait: nam caro ea subfrigida omnino est, & humoris plurimum habet, quæq; eiusmodi sunt escæ, somnos nimirum ciere compcriuntur. Prætereo de industria quod impuri faciunt amatores, ope leporis amore sibi conciliantes, quod etiam libenter est à Philostrato dissimulatum, quando spurcissimum id genus hominum perniciosum est, neq; dignum vt à quopiam redametur, cum in amore conciliando candor sinceritasq; mentis, nō magica violentiæ conquirendæ sint.

FOECUNDITAS.

Nimirum verò fecunditatis hieroglyphicū est lepus, animal vt pote rei venereæ deditissimum. Nam scemina dum interim quæ peperit lactat, identidem superfecerat, neq; vllū vnquā parturiendi facit interuallū. Mas verò præter id quod more marium progenerat, foetū ipse quoq; concipit & excludit, pariq; cum scemina modo educat. De quo scribit Archelaus, benignā fuisse naturam, quæ innocua & esculentis tantum nata animalia, fecunda fecerit, quibus etiam vtrancq; vim tradiderit, ac masculo sceminas esse omnes, ac sine mare quæ gignere voluerit. Aristoteles tamen hoc omnino pernegat, maremq; in ijs & scemina

separatim agnoscit: quia verò foemina saepenumero marem superueniat, factum ut rerum ignari mutuo eos impleri coitu crediderint. Cæterum Archelao Philostratus, Plutarchus, & plerique alij subscribere, qui cum longo post Aristotelem tempore fuerint, neque quid ille tradidisset ignorauerint, haudquaquam credibile est eos rem de qua tam perspecta esset apud omnes obseruatio, temere ausuros seuerare. Nam Philostratus ferre quidem omnes in vtero partum ait, foemina autem non nisi ad conceptum idoneas agnoscit. Democritus huiusmodi sexus mutationem per varias vices fieri dubio procul affirmat, quod alij viderint.

SOLITVDINARIVS.

Non imperite nonnulli hominem solitudinarium & reliquorum contubernia declinantem, per leporem in cauum se proripientem describere: nunquam enim duos pluresve in eodem cubili versari comperias, sed qui maxime vici sunt, vnus vel circa iugeri intervallo secubant, cumque se recipiunt cubitum, deprehendi possint, multum prius hac & illac discurrunt, vestigiaque varijs angulis obturbant, postremo magno sublato saltu in cauum quieturi profiliunt, autor Plutarchus. Sanè Salomon Parabolis, lepusculum sapientibus sapienterem dicit, qui cum optime suam intelligat imbecillitatem, ad cauernosas latebras confugiat, infirmitatemque ita suam tueatur.

Ucherrimum verò mihi cõmentum illud inter hieroglyphicas literas videtur, quo veteres Aegyptij contentionis illius studium, quã æmulationem appellamus, ab Hesiodo maximo opere commẽdatam, cum iurgiosam & inuidiam illam alterã vituperet, per exanimatum leporem & canem sese cohibentem effingebat: cuius picturæ causam Plutarchus idem pulcherrimè delinãuit, canes dicens qui lepores insequantur, si cõtigerit ut eos vi necet, discerpere & sanguine sese proluere inquinareque mirifice gaudet: quod si animum lepus desponderit, neque vllum iam effugio locum superesse viderit, quod plerumque accidit, quantumcumque spiritum habet in intentissimo consumit cursu, ut ita dicitur, efficiat exanimeturque: tunc compertum est canes simulacra ita exanimem cõspicerent, omnino non attingere, sed consistere sibique temperare, motare caudas, argumtumque manifestum omnino præbere, se non carni, sed victoriæ tantum gratia certasse: atque hoc saepissime & passim euenire vnã venatorum omnium asseueratione confirmatur. Quod verò de leporis cursu dicebamus, id in memoriam accit quod reprehenditur à Quintiliano M. Varro, qui dixerit se à præceptoribus diuise leporẽ quasi leuipedem dici. Sedenim apud Varronẽ legas leporẽ cum esse vocabulum, Siculosque quondam à Græcis λέπριν λέπριν dicere, cum tamen neget facile euenire potuisse, ut cum à Roma Siculi sint orti, quod in veteribus annalibus habebatur, hinc vocabulum illuc tulerint, eodem apud nos relicto nomine. Quoniam verò controuersia nunc magna est, vtrum dasypus & lepus vnus idemque sit animal, an diuersa, loco Plutarchi superius citato manifestum, Canes qui dasypodas insequantur. Mox de eodem animali: Quod si animum desponderit. Vterque autem omnino hirtipes: id sibi vult antiquum dictum ostendimus, quæ Liuius Andronicus Lepus ait. Plinius tamen dasypum distinguit à lepore, ut eo loco: Pili acutè exerunt dasypodæ in buccis intus, & in pedibus, quæ vtraque Trogus & in lepore deprehenduntur.

CONTENTIO laudis.

alibi: Coagulum inutile leporis, hœdi laudatum, præcipuum tamen dasypodis. Alibi: Lepus omnium prædæ nascens, solus præter dasypodem superfoetatur. Alibi: Superfoetatur & dasypus & lepus tantum. Alibi: Dasypodes omni mense pariunt & superfoetant, veluti lepores: qui quidem loci, ut congruant, Delio indigent natatore, ita confusa omnia. Sedenim quæ Plinius de pilis loco primo posuit, mera sunt Aristotelis verba. Sunt autem ex peritis qui dasypodem Plinio positum pro cuniculo arbitrant, quæ nusquam nominat Aristoteles. Sanè Varro tria ponit leporum genera: vnum Italicum, primis pedibus humilibus, posterioribus altis, superiore parte pulla, ventre albo, auribus longis. Secundum genus Gallicum, idque plurimum candidum, quales passim Alpes etiam Noricæ progignunt, tertium quos Hispania producit, similes nostratibus ex parte quadam; hos cuniculos vocat. Si quis autem vnum atque idem animal esse contenderit ex Plutarcho aut alijs, idque liquidò docuerit, gratiæ illi merito debentur.

HISPANIA.

Ultimum autem genus hoc, omnino Hispaniæ est hieroglyphicum, ut cernere est in quibusdam Hadriani numis. Et Catullus ab hoc animalium genere Hispaniam insigniuit, ubi dixit epigrammatibus: Cuniculose Celtiberiæ fili. Leporem verò & currum Rheginorum fuisse monetam, apud Pollucem legas. Nam Anaxilas Rheginus cum Olympia vicisset, Rheginorum numis & leporem & currum impressit, de quo etiam Aristoteles lib. Rhetoricorum tertio. Aiunt verò lepores in Sicilia olim non fuisse, importatos verò per hunc Anaxilam, hanc illi memoriam comparasse: aduentionem enim ex curru significari, nisi quis victoriã malit.

TERIVNGI MILITES.

Obserues autem alicubi lepores duos dimidios coloris lutei in punicea parma, cuius medium rubra occupat columella, supra quam pila lutea, facie insignis humana, coloris idem lutei sustinet. Gestamen id erat ordinis TERIVNGORVM sub magistro militum præsentiali merentium.

VALENTIANENSES.

In eadem veteri militia lutea erat parma viridi circulo circumscripta, in cuius medio columella punicea ab imo margine ad centrum usque porrigebat: inde duæ lunulæ coloris eiusdem sese in aduersum incuruabant, inferiori parte columellæ applicitæ, superiore aliquantulum dissidentes: à medio verò columellæ lepores duo dimidij, colore & ipsi puniceo, sed densiore, in diuersa profiliabant. Insigne hoc erat, ut vetusta indicant monumenta, VALENTIANENSIVM, à Valente Principe delectorum, qui sub illustri viro magistro militum per Thracas militabant.

DE VVLPE.

Vulpem lepori subiungere non incongruum videtur: quare eius quoque significata suscipiã explicanda, quanquam apud Aegyptios super ea nihil aut minimum quid traditum reperias. Totã verò vulpẽ Græcorum & Latinorum est.

CALLIDITAS DOLOSA.

Per eam utique vasrum, callidum astutumque hominem, ac dolis omnibus instructum significari tradunt, de qua Horatius: Nunquam te fallant animi sub vulpe latentes.

Huic dolos à natura datos Lucretius attestat. Et apud Varronẽ insignis aded est animalis huius calliditas, ut vulpinari inde verbum confectum fuerit, quod

πυλὸν dixere Græci, cum astute doloseq; fieri aliquid, exprimere significanti-
voluerint: atque etiam pro decipere ἀλωπιεύω: hanc αἰδωνία Pindarus Olympi-
Agessidamo nuncupat, idq; δόλιπρον, quippe promptitudinem, & sagacitatem
morū significare ait Demetrius Triclinius eius interpres. Verba Pindari sume
τὸ πρὸ ἰμφοῦν ἐτ' αἰδων ἀλωπιεύ, ἐτ' ἀεὶ ἐξομοί λείοντες ἐξυλλάξαντο ἦθος. hoc est, Necq; callida vul-
pes, neque late rugientes leones quem à natura acceperint morem immutarent.
Vulpem sanè Siculi ob versutiam facillimamq; in deludendis canibus motatam
nem, doliq; promptitudinem, Cinædum appellauere. Deniq; hæc, vbi quid vul-
frè sciteq; dictum factumue fuerit, in Æsopijs fabulis principatum obtinet, vul-
luti Dauus in Comædijs: atq; apud Philostratum fabularum choream citat
Æsopum lasciuientem ductat: & vulpibus apud Claudianū Rhadamanthi sen-
tentia fallacium hominum animæ immittuntur. Assertor noster super Hero-
de loquens, Dicite, ait, huic vulpi: subdolam nimirum & vafram eius astutiam
notans: de qua Plutarchus Moralibus ait, Pardum vulpem olim contemneret
solutum, quod ipse tot colorum lepore pellem variegatam haberet: cui vulpe
respondit, in animo sibi esse eam colorum varietatem, quam ille haberet in ter-
gore. Ideo autem vulpem senem laqueo capi non posse dicitur. Et vt semel
dicam, vel à Prophetis, vt ait Adamantius, nec vulpis nec lupi nomen vnquam
fuit ad bonum aliquod vsurpatum. Quod verò in Diuinis literis legitur, Pa-
tes vulpium erunt, tradentur, indicat, in manus doloꝝ & fallacium verbi-
torumq; hominum, diceret Euthymius, cuiusmodi feruntur esse Palæstini, à
quibus Saul vnà cum exercitu in insidias tractus, occisione occisus est. Quam-
uis Adamantius dici de ijs interpretatur, qui extremo iudicio dæmonibus ma-
lis addicentur. Sunt enim hæc vulpes illæ quæ vineas Domini corrumpunt, vt
apud Theocritum puerulo fecundam vitem custodienti vulpes duæ insidias
haurire. Et quod ad Theocritianum hoc facit, Aristophanes Equitibus, milia
vulpibus asimilauit, quod racemos esitent per agros, dissipatisq; vitibus non
exiguam, qua qua incubuerint pauperiem faciant.

MALA COGITATIO.

Illæ verò (vt ad sacra redeamus) quæ Cantorum cantico sponsi iussu capi-
iubentur, quia noua teneraq; vitium germina corrodūt, prauæ cogitationes
sunt, & intelligentia peruersa, quæ à genio malo suggeritur. Nouellas porro
vulpes occupari iubet, prius scilicet quàm adulescant & altius insideant, fiant
aduersus rectè viuendi rationem pugnaciores. Dum enim mala cogitatio in-
tius est, de corde facile potest exturbari: quæ si frequenter iteretur, diutius
suescat permanere, quodam quasi vsucapionis iure, animam facillimè ad con-
sum adducit: confirmato autem intra cor consensu, procliuis inde est ad peccan-
dum effectus. Hinc illa Nasonis admonitio:

*Opprime dum noua sunt, subiti mala semina morbi,
Et tuus incipiens ire resistat equus.
Nam mora dat vires, teneras mora percoquit vnas,
Et validas segetes, quæ fuit herba, facit.
Quæ præbet latas arbor spatiantibus umbras,
Quo posita est primum tempore, virga fuit.
Tunc poterat manibus summa tellure renelli.*

*Nunc stat in immensum viribus aucta suis. Itaq;
Principijs obsta, serò medicina paratur,
Cum mala per longas conualuere moras.*

MAGNVS CONATVS CVM DOLO.

Siquid autem omni conatu, omniq; arte doloq; factū, hieroglyphicè veteres
ostendere voluissent, leoninæ pelli vulpinam assuebant, quarum altera vi-
res, altera fraudes indicaret, id quod, vt inquit Plutarchus, adagrj loco sæpe vs-
surpatum est à Lysandro. Dicere nanq; solebat is, Leonis spolio vulpeculæ pel-
lem assuendam: quippe vbi per vires sufficere nō posses, & astum & dolos adij-
ciendos. Omnem enim is ingenij vim ad hostes dolo fraudeq; decipiendos con-
uerterat. Quam sententiam secutus Maro, Dolus an virtus quis in hōste re-
quirat: ait. Dixerat verò longè prius Pindarus in hanc sententiam, πολλοὶ γὰρ ἰοικῶς
θυμὸν ἐρεθισθεὶσὶ θυροῦ λέοντων οἱ πόνοι, μήτιν δ' ἀλώπηξ. Leonibus vastum rugientibus auda-
cia animum ministrat ad inuadendum, consiliū verò vulpes.

RATIOCINATIO.

Ad hæc nonnulli adiungunt, hominē discursu mentis & ratiocinatione vtē-
tem, per vulpem significari, quæ aurem ad terram apprimat: ea enim palu-
dosam aliquam regionem peragratura, si de soli firmitate dubitauerit, aure ad-
mota terræ contatur, an strepitum sentiat exploratura: quem vbi percipit, non
esse soli firmitudinem coniectat, sed infirmū & voraginosum locum, ideoq; non
progreditur: nullo verò audito sonitu, omni semota contatione ire pergit auda-
cter. Videtur autem inde vt ratiocinatione, vt obseruat Plutarchus, perinde ac
si quod strepit moueri cognoscat, quod mouetur infirmum esse, quod verò in-
firmum inaccessibile. Tradit idem autor, Thracas in paludibus explorandis hu-
iusmodi vulpium indagine plurimum vtī, quas in obsequium assuetas alunt, &
ad huiusmodi negotia præmittunt.

MVNIMENTVM.

Quod si munimentum ab insidijs alibi per platani folium à ciconia gesta-
rum, nidoq; illatum suo, & per rutæ ramusculum ad alam gallinæ summis-
sum significari diximus, non erit incongruum idem hoc hieroglyphicum per
vulpem quæ scillam gester exprimere: illa enim scillam latebris apponit suis,
vt à luporum iniuria tuta sit. Nam lupum conuelli aiunt scillæ contactu.

DE FIBRO.

Ibri significata dicturus, id primum ambigi video, nunquid is ca-
stor sit, quo de apud Horum mentionem factam inuenimus. Nam
qui castoris ingenium, mores & faciem describunt, eadem ipsa pin-
gunt, quæ veteres nostri de fibro retulere: eundemq; & fibrum & ly-
tram Varro ponit, fibrosq; eos appellari quasi fimbrios dicas, ab extremis flu-
minum oris in quibus maximè versantur. Succidunt enim arborum radices per
fluuiorum margines, vbi cubilia sibi parant. Vnde Plautus: Sic me subes quo-
tidie quasi fiber salicem. Sunt qui extremas fluminum oras lytras olim dictas
autument, & antiquos fibrum pro extremo posuisse. Vnde in sagulis fimbriæ,
& in iecinore extremum fibra, hinc Fiber dictus. Sunt tamen qui lutram diuer-
sam à fibro velint, & fibrum à castore, castoremq; à lutra aliud esse animal con-

tendant. Sedenim tris eiusdem generis species obseruarunt Scythae, rusticum nobilem, & regem, quos à villorum mollitie & colore, neq; non magnitudine, distinxere, delicatissimum omnino lutram appellant. Accolere verò omnes fluuiorum ripas, foramina diuersa facere, mutare domicilia pridie quam huiusmodi men crescat, in conuectandis in cauum pomis, miræ esse solertiae. Horum porò testes castorea nuncupari, vimq; maximam esse ijs qui nascuntur in Ponto, in alijs regionibus non æquè pollere.

PETVLANTIÆ SVPLIIVM.

Per animal hoc Ægyptij sacerdotes eum qui pcena sit affectus ob nequitiam qua fuerit in muliere aliqua petulans, significabant. Proditum enim est fibrum in venatione deprehensum suos sibi testes abscindere, atq; eos proijcere, gnarum se eorum præcipuè assequendorum causa peti. Nam & adulteri eadem affici pcena solent, vt deprehensi præfectis testibus dimittantur. Omnibus vero animalibus natura duce ostensum, vt & commoda sua norint, & nocentia contrariaq; sciant declinare. Hinc illud epistola Saporis regis ad Constantium Imperatorem, cui suadere conabatur, vt bona Asiatici regni dimissa parte, quieti incolumitati suæ consulere, hoc bestias factitare dicens, quæ cum aduertantur maximo opere capiuntur, illud propria spontè amittant, vt viuere deinde possint impaudæ. Amputari tamen hos ab eo animali cum capitur, negat Socrates diligentissimus medicinz, quinimò paruos esse substrictosq; & adhaerentes spinæ, nec adimi sine vita animalis posse: adulterari autem renibus eiusdem, qui sunt grandes, cum veri testes exigui admodum reperiantur, ammoniacoloris circumdati liquore, veluti mellis cerosi, odoris grauis, gustu amaro & acido, vt sternutamenta olfactu moueant. Vtcunq; verò, siue spontè siue vi testes auerantur, cum satis constat eos ea præcipuè de causa conquiri, non ineptè dicitur hieroglyphico locus, vt per id animal, id supplicij genus ostenderetur, quo maledicorum lasciuia puniri consueuit, atq; ita male tractari.

ATRI FESTI'QVE DIES.

Sunt qui atros festosq; dies per fibros ita distinguant, vt cum festum significari velint, anteriora eius pingant, propterea quòd populi pleriq; qui in istius pietatis ritu viuunt, à Ponto & à Septentrione in Pannoniam vsq; porrecti, anterioribus membris pro carne vescuntur, posterioribus piscis loco: caudam vero eius animalis, quæ præpinguis prægrandisq; est, salitiam plurimum conditamq; pro tarico pisculento habent, eaq; ieiuniorum tempore, quo nobis ex constitutione Pontificia carnis interdictum est, mensis inferunt: eiusmodi enim dies pleræq; nationes atros vocant, quibus carne vesci ex lege nostra non licet, verò illi ratione se tuerit, quòd posteriores fibri partes aquis semper innatantem piscem dicant, & esse arbitrentur, quia scilicet animal id tam aquaticum est quam terrestre, cum in extremo riparum semper degat: partem quæ caput versus tendit, terræ dedicant, & carnem esse voluerunt.

DE TALPA.

NONIAM verò Talpa non nihil habet similitudinis cum fibro, quæ ipsa quoque in terræ cauis habitat, vt de ea post fibrum dicamus, admonemur.

CÆCITAS.

Vulgatissimū est talpā pro cæcitate poni, vulgatiusq; prouerbiū, τυφλότατος ἀοπάλκτος, propterea quòd animal perpetuæ cæcitatē tenebris damnatum est, lucemq; ita habeat aduersariam, vt simulac ad diurnā claritatemeducta fuerit, emoriat. Atq; hoc illud est quòd Academicis quæstionib. ait Cicero: Quid talpam: num desiderare lumen putas? Nihil ea prorsus videt, neq; quidem oculos habet, vt veteres tradiderit: vt verò obseruarunt alij, habet utiq; partes eadem omnes quibus oculi integri constant, nigricantem quippe illum orbiculū & quòd intra eum continetur, quam pupillam vocant, atq; etiam portionis albidæ ambitionē, sed non tam liquidò quàm oculi conspecti & eminentes. Nec in partē exteriorē apparere hæc possunt, propter cutis, quæ crassiuscula circumducta est, corpulentiam, utpote cum natura inter generandum lædatur, atq; ita opus inchoatū relinquatur. Vtcunq; apud Hesychium talpa huiusmodi cæcitatē ergò hieroglyphicum est & ignorantie, cum oculus sua pollens vi, cognitionis et intelligentie signum habeatur. Eucherius hæreticos per talpam in diuinis literis accipit, utpote qui, licet aliquid cernere videantur, ipsum liquidæ veritatis lumen minimè discernunt.

AVDITVS E' LONGINQVŌ.

Neq; verò defunt qui auditum ex quantumuis remoto loco per talpam significari tradant: liquidius siquidem audiunt talpæ obrutæ terra, tam denso atque surdo naturæ elemento. Quinetiam exploratoribus mos est caput in scrobem aliquam summittere, cum procul aduentantes turmas, vel equitatum præsentire voluerint.

PRÆSAGIUM.

Ferunt & qui per hoc animal præfagium intelligi asseuerarent. Explorant siquidem Magi, vt Proclus tradit, cor talpæ ad præfagium mirifice conferre. Nam, vt Porphyrius etiam attestatur, veteres illi diuinatores simulac talparum corda deglutissent, accipiebant subinde præsentem animam Dei ritu vaticinantem, quòd similitudinem quandam habet cum auditu illo promptissimo: siquidē quæ præfagimus minimè cernentes, sentire videmur tamen. Fuisse verò talpam in cultu apud imperitam rerum vetustatem, didicimus ex Esaia, vbi dicit: Simulacra quæ fecerat sibi, vt adoraret talpam & vespertiones,

DE MUSTELA.

Dem verò vaticinium Mustelam huc accersit, quòd persuasum sit quandam eius disciplinæ vim in ea consistere.

ARVSPEX.

A Ruspicem enim, vel eum qui quoquo modo futura prædiceret, per eius imaginem significari dixerunt: eaq; ob id ipsum Thrahybuli simulacro, quòd in Olympia dicatū erat, adsculpta fuit, vt meminuit Pausanias: illi enim præter dissectum canem, qui iecinoribus patefactis adiacebat, mustela quoq; dexterū humerum obrepebat, singula diuinationis hieroglyphica.

INFORTVNIVM.

Per eadem pictā, infortuniū etiam intelligebant: animal enim inauspicatum infaustumq; esse perhibetur ijs, quorū habitet do-

mos: insidiatur siquidem domesticis animalibus, præsertimq; auibus tam altilibus quam nidum sub recto facientibus, easq; ad internecionē vsq; persequitur. Occursus eius plerisq; religiosus habetur. Alij etiā in negotijs obeundis vel nomen ipsum horrescunt, vtpote contrarium efficaciam.

VIRAGO.

Horus Ægyptiacus autor ait, per animal hoc mulierem virilia facinora percontantem ostēdi, propterea quod offeo sit genitāli prædita. Impediō autem verecūdia, ne significatū hoc apertius explicem, quamq; inter sese mulierum turpitudinem, absq; viris exercere nonnunquā deprehensæ sint. Id potius pnam, singulare stranguriæ remediū esse genitale id, si rasum tritumq; detur, v Aristoteles de hist. Animalū testatur. Nam & Strophilus scribit, mustelæ genitale esse solidum instar ossis, cuius ramenta si in potu dentur, singulare remediū sit vrinæ stillicidio. Eam à Thebanis coli scribit Ælianus, quod Alcmena Herculi pariundo laboranti opem tulerit haud contemnendam.

DE MURE.

Vrem associari sibi deposcit mustelæ nomen, cum præsertim in omni familiari supellectile corrumpenda, nō minorem mus iniuriam & detrimentum afferre soleat quam mustela.

DETRIMENTVM.

Præcipuum enim eius est significatū, vt hieroglyphicum detrimenti sitat perditionis: siquidem, vt apud Ciceronē est, dies ac noctes aliquid semper rodit, ac omnia que rodit inquinat, & inutilia reddit. Quare in ostentis quoque mures aliquid corrosissent, perniciofa portendī aiebant hīs, quorū instrumentum aut opus esset, quod ita corruptū erat: veluti ante Marficum bellum, quod de peos Lanuuī abrosi essent, maximū id portentum aruspices dixerunt, & conque subsecuta sunt incōmodorum indicium. Iam & Carboni imperatori mure exitū abrosis fascijs, quibus in calceatu vtebatur, portendēre. Sed false videri Cato, cum eum quidam consuleret, quid ostenti esset, quod forices nocte caligas adrosissent: respondit enim is, non esse ostētum si forices caligas abrodant, sed si caligē forices ipsos abrosissent. Sedenim Cicero quamuis id & ipse videri videatur, cum iam respub. titubare cœpisset, Platonis politia corrosam turpitudinē à muribus apud se deprehendit. Et si parua licet cōferre cum magnis, nos quoque portenta hæc tetigēre. Nam quamprimū Romam applicui, sedemq; ibi fixi, p miserrimas incensæ, deualtatae, ac penè diruta: patriæ calamitates fœdissimas clades ante oculos in dies mihi atrociores spectando fieri sentirem, mihi accidit vt pulcherrimū Horatij opusculum, quod in delicijs habebā, mures à hīs, quibus cōglutinatus erat, protinus abroderēt, omnibusq; paginis ita discisis in titilem cōdicem efficerent: mox & Pindarū aggressi, eum quoq; ab eadem parte qua plicatus conglutinatusq; erat, inquinarūt: quod ostenti loco fuisse, euentū postea comprobauit, nō esse Romæ locum Musis, & amcenioribus his discipulis, Julio II. thesauros omnes ad mutuas Christianorū ferē omnium cædes effundente: idq; magna & studiorū meorum & diuturni temporis iactura comperihabui, donec vicesimo post anno, ex quo huc migrauerā, Hippolyti Medicæ discipuli mei liberalitate atq; beneficentia fui tandem subleuatus, vsu rerū ad vitanecessitatem, quod satis esse duxi, suffecturo.

OPTIO

OPTIO.

Eodem vtebantur hieroglyphico sacerdotes Ægyptij, si optionem atq; iudicium significare voluissent. Mus quippe plures diuersosq; panes aut poma nactus, purissimum optimumq; ex omnibus quo veltatur deligit. Quapropter in panificijs emundis optionem ex huiusmodi murum indicio facere, solitū est multis. Idem in fructibus alijs, præsertimq; melopeponibus, summā nepotū euriostate obseruari videmus, cū eos meliores esse constet, quos mures cœperint abrodere. Plinius vbi de Ponticis muribus loquitur, mirari videtur quonā modo do autores intellexerint eorum palatum in gustu sagacissimum esse.

IMBECILLITAS.

Sunt qui per murem exanimatum, imbecillitatem intelligi posse tradant: siquidem minimo quoq; incōmodo exanimascit, plerunq; verò spontē moritur effluentibus intestinis: hinc *ἔμυρος θλαθρον* dici solet, qua similitudine Menander vsus est, vt citat Ælianus lib. 2. cap. 10. cū valetudinarius quispiam ipsa fuerit naturæ imbecillitate consumptus. Muribus enim in vnūuersum vita breuissima: vnde musculus apud Horatium alteri ait, *Vive memor quam sis æui breuis*. Sunt qui putent soricem ea de causa dictum, quia *σορὸν* apud Græcos putridum significet, quod huic qua de loquimur imbecillitati cōgrueret. Sedenim multo magis placet eorum sententia, qui quemadmodum suem *ἐκ τοῦ ἀνοβίς* factum constat, ita *ἐκ ὑρακός* soricem deductum asseuerant. Nicander sanè *ὑρακός* mures appellauit Ætolū lingua, apud quos *ὑς*, hoc est, sus, *ὑρακός* dicitur. Murem verò, quod rostrum habeat suilli perquam simile, suis etiam cognomēto dicunt, quod interpret Nicandri obseruauit. Sus verò soricis tanta cōcordia naturæ consentiūt, vt, quod Magi tradunt, si quis muris iecur in ficu porco vorandum dederit, animal id eum qui dederit, nullo edito grunnitu vltro deinceps adfectetur quoquò ierit: quod ego Patauī factum memini nonnullorū iuuenum astu, qui ganeæ potius quam disciplinis dediti erant, nō sine totius vicinæ querelis, quæ sibi porcos incertis autoribus abduci lamentabatur.

AMATORIAE DELICIAE.

Longè verò diuersum illud, quod illecebras amatorias, petulciōresq; lasciuas per album murem significare non Ægyptiorum modò cōmentum, verum & Græcorum fuit. Nam de muris salacitate multa sunt à plerisq; proditata: sed præcipuè mihi videtur Plautus rem expressisse, vbi Phronesiū Dinarcho suadere conatur, vt multiuolus sit in re veneræ: sic enim ait: Sed tamē cogitamus pusillus quam sit sapiens bestia, ætatem qui vni cubili nunquam cōmittit suam, qua si vniūm obsideatur, aliunde profugiū quærit. Moris verò fuisse muris nomine amatoribus adblandiri, ex Epigrammatarij versu noscitur:

Nam cum me murem, cum me tua lumina dicas.

Ob notissimam verò muris salacitatem, mulierem quandam portentosa libidinis, qualem nostri Messalinā fuisse memorant, ab Epicrate Myoniam, quasi nos murinam dicamus, appellatam ait Ælianus.

INTAMINATA MUNDITIA.

Quem verò intelligat Ælianus & Philemon per album murē, nemō ex nostris, quod hætenus legerim, explicauit: si tamē ad Plinium & alios probatissimos autores aspexeris, eum esse conijcies, quem Armenium vocamus, vili pelliumq; mollitie delicatum Francisci Petrarchæ versibus pro castitatis hieroglyphico nobilitatū, vtpote qui delicatioris cuiusdā munditiæ exemplar haud

q 4

quaquam ignobile esset, cui scilicet spurcitia tantæ sit abominationi, ut limo ante ostium caui illito, capi potius à venatoribus, quam eo fœdari patiatur: quod cum sanctioris sit amoris proprium, intemeratæ castitatis symbolum, quæ diuina tantum flamma succendatur, à peritissimis rerum ponitur.

A R G V I.

Inuenitur & in numis muris signum: eam verò Argiuorum præcipuè memoritam fuisse, Plutarchus ait, apud quos fuisset moris, ut numum imagine muris insignitum cuderent.

D E F E L E

SI pro Æluro felè reddidero, satis scio paratos emissarios esse quibus inuadant. Sedenim quæ Plinius de fele refert, dum quædam quo silentio, quamq̃ leuibus vestigijs auibus obrepant feles, quam occulto speculatu in musculos insiliant, tum ea quæ ab Anniano potius memorantur apud Gellium, quæ ab Ægyptijs eo super sunt memorie prodita, cuius oculi ad vices Lunæ, aut ampliores fiunt, aut minores domestico animali, quod Albertus modò cattū, modò murilegū appellat congruere manifestum est. Sunt & qui mulsionem vocent. Felem autem alij, quæ vulgò felina, qui Martes appellatur, esse volunt, eoq̃ & Varronis & Columellæ autoritate trahunt. Nam quæ illi vnâ cum Nicandro de venatu auium clandestino nocturnoq̃ tradunt, martem id facere satis exploratum est. Sed quoniam de harummine pleriq̃ certant, ne temerè vni magis quam alteri faueamus, æluri vocatum lum interim vsurpabimus, de quo in antiquo Festi Pompeij codice hæc adinueniunt: Est elurus animal leoni cum procreatur persimile, olim syluestre: maximum ribus aduersatur, salax, oculi cuius acie flammea, ad imitationem lunæ crescit & decrescunt. Nam veluti Luna pro solaris luminis participatione facie quæ die variat, ita ælurus pari cum luna conditione afficitur, nunc aucta, nunc diminuta pupilla, prout Lunæ orbis nunc se plenum, nunc dimidiatū, nunc cauitū tuberosum ostentat. Licinius Vmbrei in Nerea: Murū strages ælurorum oculi vt minuti Lunam ariolantur. Quibus quidem verbis nescio an explicatus carus noster domesticus à quopiam describi possit. Sed quoniam de eluro satis constat, de Latina locutione nōdum per hos liquet, quamuis totiens Cicerotibis canē inter Ægypti numina socialiter enumeret, dubio procul cattū intelligens Æluri ipsius, si cattū nomen ita abhorrent, significata referamus.

I M P L O R A T I O.

Veteres cum hominem in manus hostiū illapsum, qui miserabiliter auxilium impleret, indicare vellent, foricem pingebant ab eluro comprehensum: auditur enim statim miserabilis eiulatus, & vox veluti auxilium implorantis: ubi mus in dentes incidit eiusmodi: vnde prouerbiū, Sorex Hecaten. Causam minus Capito sic interpretatur, quod is qui in manus hostium incidit, illorum auxilium implorat. Est verò eluros, vt Verrius ait, sub tutela Hecates. Apud mythologos inuenias Iouem ludicro certamine Apollinem cum Hecate tenella aduætatate commisisse, argumento proposito, vt ipsi quoq̃ certatim animalia committerent atq̃ producerent, terræq̃ theatrum implere procurarent: tum Apollinem statim hominē protulisse, aduersus quem Hecate Simiam opposuerit à se facta exceptam risu rem Apollo leone terribili producto interurbauit. At Hecate deo etiam indignata vinci, ælurum genuit. Maiore hinc Apollo effusus risu,

rem in Hecates ludibrium protulit: illa magis indignata cum vi non posset vincere, ad artes cōuersa, simiam in leonem, elurum in murem acriter incitauit. Leo diu à simia natibus eius affixa, tota est arena ad furorem vsq̃ exagitatus: mus au fugiens ad Apollinis pedes procubuit, atq̃ ita seruatus. Viturus autem leonis iniuriam Deus, vim medicam in simiæ sanguinem immisit, qua leo febre correptus sanaretur, atq̃ ita factum vt leo semper simiæ pastum appetierit: æluri autem genitale semen ita reddidit igneum, vt eius generis scemina, de re omni animalium generi voluptuosa, & angere & cruciari ad miserabilem vsq̃ vociferationem compellatur. Alij rem tamesi manifestè fabulosam, ita gestam memorant: Solè & Lunam initio rerum in certamen deuenisse, vt terram animalibus replerent, cura eiusmodi illis à summo opifice demandata: statimq̃ leonem ea, qua insignis est, specie à Sole conformatum: Lunam verò æmulatione concitā cum Deo omnes in nouæ belluæ admiratione detētos animaduertisset, neq̃ opus id æquatūram se consideret, æluron protulisse, animal quippe leoni perquam simile, sed & animis & specie tanto inferioribus, quanto luna ipsa Sole deterior est. Oborto interim inter Deos risu, indignatum Solem eam fuisse Lunæ temeritatem, vt secum ausa esset contendere, murem euestigio procreasse, vt æluri contentione eluderet: tum Lunam maioribus ingenij viribus conuocatis, quantacunq̃ potuit arte conatuq̃, quantoq̃ maxime studio proficere potuit, simiam progenuisse: id quoq̃ animal cum ridiculum aded apparuisset, elususq̃ omnium cachinnatione Lunæ conatus fuisset, aded id indignè Luna tulit, vt sempiternas inter simiam & leonem, neq̃ non inter æluron & murem, commiserit inimicitias.

L V N A.

A pud Ægyptios sanè æluri præcipuū hieroglyphicum erat, vt ex eius imagine ne Luna intelligeretur, in cuius cultum magna æluron veneratione prosequerentur. Satisq̃ constat eum qui animal eiusmodi vel incuria occidisset, populari tumultu varijs supplicijs malè tractari, & enecari solitum: cuiusmodi superstitionis exempla in Romanum ciuem edita sunt Ptolemæi illius tempore, qui à Romanis in societatem & amicitiam receptus est. Porrò nullū apud Ægyptios Iside numen maius, neq̃ venerabilius fuit. Isis verò quæuis & Astrocyona ecclestibus signis addictum habeat, in primis tamē accipitur pro Luna. Quicquid verò cum Luna consensum aliquem haberet, id apud eos honori habebatur. Ex quo verò Soli Luna maxime dicitur aduersa, æluos lunare animal sympathiæ vi animalia Soli notabiliter subiecta genuino quodam odio prosequitur, vtputa foricem, qui totus est Solis, aded vt etiam, vt dictum superius, illi Smynthei cognomentum indiderit.

O R T V S E T O B I T V S R E R V M.

Quid verò sibi vellet æluos ille in summo Sistris apice, sub quo forma illa orbicularis, cui quatuor veluti tintinnabula mobilia æquis inter se interuallis applicata erant, ex Plutarcho declaratum est: significabat enim hæc species, omnia quæ generationi corruptioniq̃ obnoxia sunt, lunari globo subijci, infra quæ omnia mouentur & alternant, quippe quæ sint ex quatuor illis principijs, quæ elementa placuit appellari, cōflata, igne quippe, terra, aqua, & aere. Cur verò animal hoc Lunæ simulacrū excogitassent, ea affertur causa, quod tum variū est colore & astu, tum noctu magis quam interdū exercitio deditum. Est præterea secundæ admodum salacitatis temperaturæq̃, cum Luna perquam simile. Nā vnū primò parere fertur, inde duos, inde tris, inde quatuor, atq̃ ita vicissim ad

septimum vsq̄ peruenire, ibiq̄ sistere, ita vt toto vitæ cursu octo & viginti nã-
tos edat, quot idem luces in Luna dinumerantur in Zodiaci transcursu pera-
gendo. Ad hæc eius facies à septimo quoq̄ die, in aliam speciẽ abít. Verum quæ
de animali traduntur fabulosa forsan aliquando deprehendi possunt, illud mi-
nimè confictum quod de pupillis eius fertur, quæ non tantum ad Solis cursum
quotidie cõmutentur, verum etiã ab incremento decrementoq̄ lunaris globi
quotidie varient, quod tum in alijs, tum in ijs quos Syrianos vocamus liquidis
apparet. Nam qui æluron describunt, & varijs eum maculis insignem memo-
rant, eam sibi speciẽm videntur proposuisse.

MVLIEBRIS SALACITAS.

QVod verò salacissimã sceminã per æluri sceminæ simulacrũ nonnulli signi-
ficari dixerint, non ea tantum causa fuit, quod plurimũ Lunæ fecunditate
quæ humoris ab ea manãtis beneficio tota terra mariq̄ luxuriat, admirarentur
quã etiam quod ipsius animalis ingenium ita affectũ animaduertent: scemi-
næ enim in eõ genere natura admodum libidinosa sunt & salaces, tametsi inuita
vix pati possunt, in quo propter ignitam geniturę vim plurimũ, vt dictum est
cruciantur: mares tamen ad coitum ipsæ frequenter alliciunt, inuitant, cogunt,
puniunt etiam, nisi pareant. Vnde vulgò nunc homines qui operam nequitia
dant incontinentius, & pudore prostituto lasciuiunt, Cattorum commercia
frequentare dicitamus.

DISSIMVLATOR TVRPITVDINIS.

Vltiorum dissimulatorem per micturiẽtem simiam suo loco significari dicitur
mus, quoniam ita in Hori codicibus impressis inueneramus: postea vero
quã & manu scriptos codices & antiquos nacti sumus, non *πικρον* eo loco, sed
αλεπον inuenimus, quod quidem vero propius visum est, cum eo omnes ingenio
catti sint, vt quanto possunt studio ventris excrementa, vel attracto, si copia sit,
puluerẽ sepeliant, vel alia re quãpiã omnino oculant. Ægyptij sanè cum in pro-
patulo ac vijs ipsi cibum caperent, cattorũ tamen exemplo ventrem domi exo-
nerare, atq̄ id quidem clanculũ, assuerant. Munditiẽm hanc Hebræi quoq̄ iu-
bentur obseruare, vt Deut. 23. Locum habebis extra castra ad quem egrédiantur
ad requisita nature, gerens paxillum in baltheo, cumq̄ sederis fodies per circui-
tum, & gesta humo cooperies quo releuatus es. Qui mos & apud Persas tanta
fuit religionis, vt qui alio quopiam inspiciente non modò quicquã non euome-
rent, sed ne lotiũ quidem emitterent: quicq̄ palã id facere aggressus esset, facti-
norosa notabatur ignominia. Quid verò quod ad hanc vsq̄ diem aiunt Alexan-
driæ vrbe Ægypti, totius orbis emporio frequentissimo celebrata, indigenti-
expulentem quempiam non aliter abhorrere, quã apud nos ludibrio & repre-
hensionis sit obnoxius, qui palã ventris crepitum emisserit?

AVGVSTEI.

ET quoniam nostra omnis dictio ad sculpturas picturasq̄ & gestamina con-
tendit, minimè dissimulanda sunt legionũ atq̄ ordinum insignia, que sepe
re obtulerint: nam pleriq̄ hominũ cum in huiusmodi signa picturã sue incidit
quid ea sibi velint, anxie admodum percontari solent. Ab Ægyptijs enim ea pri-
mordia sumpserunt, vel haudquaquã dissimilia sunt ab eorum inuentis. Cattorũ
igitur in huiusmodi gestaminibus insigne fuit, vt vetustę indicat inscriptiones
eius ordinis qui AVGVSTEI vocabantur: hi sub magistro peditum stipendia
faciebãt, Erat verò catus is prasini coloris in alba parma, quam ruber circulus
ambibat.

A ambibat, latè marginem circumplexus: gestus eius vt currentis, reflexo in dor-
sum capite.

FELICES SENIORES.

ALibi dimidius catus rubri coloris in parma punicea dilutiore spectabat,
qui à margine rubro surrectus, pedibus ad lufum compositis, adblãdiri vi-
debat. Insigne hoc erat, quãtũ ex vetustis ipsius reliquijs colligere potuimus,
FELICIVM SENIORVM, qui sub eodem magistro peditum militabant

ALPINI.

SVb eodem Duce signum etiam militare fuit, in quo catus coloris puniceus di-
sluti recta facie progrediẽs habebatur in parma viridi, cuius marginem albus
circulus ambibat. Gestamen hoc erat militum qui ALPINI vocabantur.

Sed iam Io. Antoni charissime, nolim otium tuum curiositate aliqua mea in-
terurbare, dum morosa & leui forsan dictione studiorum tuorum cursum in-
tercipio. Hæc igitur pro qualicunq̄ munusculo ita ex improviso comparato sa-
tis fuerint: de reliquis, si argumentum minimè displicuerit, aliã plura corã
conferemus.

PIERIVS VALERIANVS AD CLARISS.

CARD. BERNARDINVM MAFFEVM, DE IIS QVÆ
PER SERPENTEM IN GENERE SIGNIFICAN-
TVR EX SACRIS ÆGYPTIORVM
LITERIS.

*Ucundissima illa amicitia suauitas tua, meusq̄ ergã te cultus, & peruetus admo-
dum obseruantia, quæ Romæ primũ, vel à primis laudatissima adolescentia tuã
annis instituta, mox Patavij, quò ad ingenij cultum capeffendum concesserã, clã-
rissimarum virtutum tuarum, ingenijq̄ sanctissimi cognitione aucta est, & tuo
in omnibus rebus meis patrocinio confirmata, efficit vt nullo vnquam tempore, neq̄ longissima
quantumuis loco remotus, immemor tui esse possim. Quare licet aliquot abhinc annis te non vi-
derim, nuncq̄ maxime longe absis, & in Cardinalatus splendorem assumptus, necesse est te ma-
gnis omnino negotijs & occupationibus detineri, tam mihi tamen oculis inhaerescis, ac si te corã
continuo conspicerem. Hinc factum est, vt cum domi aliquantulum otij nactus lucubraciones
illas, quas tantopere videre concupiscis, recognoscerem, easq̄ in libellos vnãquamq̄ suos dirige-
rem, earum partem ad te mittere cogitarem: id opportunè nec ne fecerim non sat scio: at certe a-
manter & ex officio à me factum hoc certo scio, vt scilicet haberes istic, in ista qua fulges amplitu-
dine, si tibi tantulum horæ vel à publicis curis, vel à tuis sanctioribus studijs vacuum relinquere-
tur, quod cum Pierio tuo loquerere, qui te semper vnice sancteq̄ coluit ac obseruauit. Neq̄ tamen
tanquam summa eruditionis tuæ nescius, arbitratus sum noui me quicquam allaturum tibi: ve-
rũ quia nullum vnquam abs te sermonem vberiore, dum vnã fuimus, haurire me solitum
meminerim, quã de literis & disciplinis, id dedi operam, vt de literis & disciplinis nõste: hic
per libellum, quem ad te misi, congressus esset. Erit verò sermo de ijs quæ per serpentis imaginẽ
apud veteres significabantur, quibus & Ægyptij sacerdotes, & pleriq̄ alij, pro literis vsi sunt:
quæ quamuis forte haud incognita sint tibi, decies tamen repetita placere semper poterunt, quæ
de doctrina semel placuere: quare te ad rem recognoscendam, vbi primũ per-
oium licuerit, spero non inuito animo
accesurum.*

NGVIS atque aded reptiliū aliquot significata dicitur, cum pro varia eorum pictura, diuersisq; speciebus varia identidem significata sint, curæ precium esse existimari genus eiusmodi prius tractare, cuius effigies excogitata est auspiciosa augustiniorq; magno apud veteres in cultu habita: cærulea quippe specie, colore nitido, squamis pellucētibus, capite minimè formidoloso, à quo nostræ erit dictionis initiū. Cum his Basiliscū enumerant, tamen eius animalis violentiam mortales reliqui longè aliter interpretantur. Post Basiliscum aspis est, ac mox vipera, à quibus Ægyptij multa hieroglyphicā argumenta desumpserunt, & diuinæ nostrorum literæ horū sæpe mentionem faciunt, sed Danaillum suum religiose præferunt, qui opem omnibus præsentaneā polliceatur: quare quæ nam sint ea quæ hinc significantur, dicere iam incipiamus.

MUNDI MACHINA.

Mundum vniuersum Ægyptij sacerdotes scribere volentes, anguē qui caudam propriam depasceret, eumq; varijs insignem maculis pingebant de quo Claudianus:

*Perpetuumq; virens squamis, caudamq; reducto
Ore vorans tacito relegens exordia lapsu.*

Quod dubio procul significat omnia, quæ diuina prouidentia in mundo generantur, ab eodem cum solui cœperint, siue paulatim imminui atq; deficere, in se recipi, fieriq; illud propemodū, quod apud quosdā Æthiopiæ populos aspiduo est in usu, qui cum nullo alio nutriantur cibo quàm piscium, humana deinceps cadauera piscibus obiectant, victum quem ab eis acceperat ex seipsis repedentes. Hæc verò cauda ab suo animali corrosa, receptæ autoritatis assumptum illud significat, quod vno omnium consensu fertur, decrementum vniuersum ipsam rei alterius incrementū esse. Aiunt verò Phœnicū hoc fuisse hieroglyphicum, per draconem in orbem redactum, caudamq; suam deuorantē, id exprimeret, vt appareat mundum ex seipso alii, & in se reuolui. Nam cum æterna sint elementa, neq; corruptione neq; variatione per se vlla immutentur, corruptioni tamen ac variationi subiecta videntur, ea parte qua specierum informationi admiscentur, vt tamen ipsa incolumi permanente: quippe veluti ex literis nihil se paratim significantibus apud Chalcographos siue impressores librariorum dicere malimus, nomina componuntur quæ aliquid copulata significant: mox vtilitate ipsa, impresso notatoq; libro, quātum vsui venerit recepta, nomina ipsa dictionesq; omnes corrumpuntur, solutæ literæ incolumitati pristini generisq; suo restituntur, & in alterius formæ vsum asseruantur: ita corpora quæ Greci *σύνθεσις*, iuniores Philosophi confusa, hoc est, in vnum conflata dicunt, cum aduerit exitus, diminiuicq; cœperint, sigillatim in eadem ipsa resoluuntur elementarum itidem specierū compositioni obnoxia; ac semper exposita: quod ex nostris optimè Pacuius intellexit, ad hoc luculentissimis his versibus alludens:

*Quicquid est hoc, omnia animat, format, alit,
Augeat, creat, sepelit, recipitq; in sese omnia,
Omniumq; idem est pater, in idemq; eadem
Quæ erunt de integro, atq; eodem occidunt.*

Eodem respexit Lucretius cum dixit:

*Deniq; iam ruere hoc circum superiāq; quod omne
Continet amplexu terræ ai procreat ex se*

*Omnia, quod quidam memorant, recipitq; perempta,
Totum nativum mortali corpore constat:
Nam quodcumq; alias ex se res auget alitq;
Diminui debet, recreari cum recipit res.*

Sed ne multa aded cōgererent Ægyptij sacerdotes, neue longis discere volētes ambagibus implicarēt, cum omnem illi naturæ obscuritatē manifestè adeo sibi cognitam profiterentur, & quasi per manus proditam hæreditariā disciplinam possiderent, vno contenti hieroglyphico, mundi conditionē omnem expressam esse voluerunt. Serpens igitur caudam depascitur suam, vt generū immortalitatem, qua rerum naturā Deus insigniuit, ostēdet: vt principium ad finem directū esse, finemq; ad principium reflecti doceat. Nam vt hoc apertius explicetur, ex plantis fructus, velut ex principio finis: ex fructibus verò semen, in quo planta ipsa delitescit, atq; ita principium ex fine. Sic nihil deniq; intra viuum mundum perit, sed eorum quæ nobis interire videntur, solæ mutantur species: de quibus Virgilius, nec morti esse locum dixit. Idem per atomos suos Democritus intellexit, quamuis vocabulum nonnulli contendunt impropiè esse dictum: in diuidua tamen corpora ea esse voluit, quæ disiuncta cum fuerint, neq; legatur, neq; internicionē recipiant, nec sectionibus diuidantur, sed omne per æuū infinitā in se retineant soliditatem. Hoc illud idem figmentū est, quod Saturnū, quem pro tempore figurat, aiunt filios deuorare solitū, Iouem verò interceptū, lapide supposito, quem Saturnus deglutierit. Terrestria porro huic varietati cōmutationisq; rerū plurimū obnoxia esse, per huiusmodi figmentū indicabāt: animā verò, quæ per Iouē, vt Plotinus interpretat, fingitur, immortalem esse. Sanè Hesiodus posteaq; prolē à Saturno & Rheā susceptā enumerauit, illud statim adiecit:

*καὶ τὸν μὲν ἕσπερον πῦρ κροῖ, ὃ μέγας, ὄσιος ἐκείνῃ
Νῦν ἔσθ' ἰδὴν μῆτρὸς πέδῳ γυναικὸς ἰσχυρῆς.*

*Atq; hos deglutit Saturnus, vt ille vel ille
Diuino ex vtero genua ad materna veniret.*

Quod ita accipiunt interpretes: Nascitur è terra rerum species, & in terrā mox recidunt: nam Rheā defluxus est, & corruptio mundi. Quæcūq; igitur tempus protulit, eadem tempus absumit: vnde sacris quibusdam apud nos dicitur, puluerem esse hominem, & mox in puluerem reuersurum.

Non omissenda verò sunt quæ de figura anguis, Mundū ipsum mira similitudine referētis, veteres Philosophi quasi ludētes cōscripserunt, ipsam rerū speciē vniuersam nō temerè oculis omnium subijciētis. Si quidē pro corpore quod habet, grauisimū est animal, perinde ac terra, quæ ponderibus librata suis ob grauitatē insitā in centrū vnde cunctq; cecidit. Præterea verò toto distentus humi corpore, per terrā repit, vnde etiā genus id nomē accipit, modò serpens, modò reptile nūcupatū. Sed quoniā huiusmodi terræ hieroglyphicū loco suo copiosius tractabitur, ne nunc stylo vniuersi speciē percurrenti morā aliquā interponā, omitteretur. Est præterea lubricissimū, quemadmodū aqua, atq; inter serpedū pandos ac repādos vndarū flexus imitat: & apud fabularū scriptores draco euripus erat, qui Hesperidū hortis in insula positus tutelaribus effingebatur: & annes quosdā spiras circū terrarū orbē replicare instar anguiū Socrates ait, Phædone. Quinetiā Hesiodus Echidnā ait dimidia sui parte Nymphā, dimidio altero immanē anguē: pro qua interpretes vapores accipiūt exhalantes à mari, neq; nō omnē humoris vim. Nympha verò est ob id, quod subministrat nutrimentū. Serpens propterea,

quod flumina tortuosis ambagibus ferunt, perinde ac serpentiū, vti dicebamus, corpora sinuosis plurimū flexibus obrepunt. Sed quod facit ad Nymphā, quę loco omnino genius est, occulta quippe vis illa quę graminibus & plantis vitā fouet, auctūq; subministrat, ignarus nō sum quosdā alios draconē hortorū cultorū, dem pro radicibus arborū accepisse, quod tortuose sint vti serpentes, & in terrā adactę, perinde ac anguiū genus in terrę viscerib; plurimū delitescit: ita verō draconis speciem hanc pōnis operā prestare vt afferuent: radicibus enim autę sis, aut exiccatis, poma etiam auferri necesse est. Aerū verō spiritū, de quo latius in Basilisci significationib; dicet inferius, per sibila, quę vel ad audiētū horrore nōnulli eorū excitare solent, intelligimus. Squamę verō, stellārū mundum ambientū varietatē, quę ignes in supremo micāt orbe hieroglyphicę significanciam et hınuleę pellis varietatē, quā Pan gestare fert, stellas ex maculis imitari ait Probus. Eandē Libero patri attributā, idē significare tradit Eusebius lib. de prepar. Euang. primo, vbi Osirim, Siriū, Liberū, Solē, et Phana, ex Homeri, Eurymolpi et Orphei versibus eundē esse differit: de quo loco suo plura erūt inferius repetenda. Est & alia super hoc cōsideratio, quod anguis hyberno situ membrana corpori, precipuē aut oculis, obducta obcęatur, verno verō tēpore fecundum partus, id Gręcę *μαρμαρ* est, eiusq; succo oculos inungens, impedimentū illud exuit, & acutissimo quo pollet visui restituit, senectutemq; ita singulis deponit annis, nudusq; propemodū vernat, & glabro corpore iuuenis, vt Maro ait, *Lubrica sublato conuoluit pectore terga.*

Leberida verō, membranā scilicet quā deponit, ita exuit, vt à capite orsus ad caudam replicet, interiore parte in exteriorē, exteriorē in interiorē versa, cute intus altera subnascante. At mundus quoq; (de inferiori hoc modo loquimur) hyemali tempore pruinoso, quodam nō modō obcęatus, sed vnde cūq; obductus, tu, annuo peracto spatio, Zephyris flare incipientibus, squalorē abijcit, quę rerū semina intus fuerāt superioris defectu caloris obstrusa occultataq; extrā periuuē excludunturq; ac senectute deposita per vices iterū iuuenescunt. Quę etiā quęcūq; de anguis renouatione traduntur, cū hac ipsa mundi nostri renouatione cōsensum habent: ferunt enim colubrū cū exuere incipit, ab oculis primū detrahi, ita vt obcęari videatur, tum caput exuitur, glabrumq; hoc omnino antē quā reliquū corpus, apparet. Arborea quoq; oculos primū exerunt gemmas alij vocant, germen alij: sed inoculatio inde, insitionis genus; mox exstant flores, paulatimq; fructuum fetus aperiant. Neq; vere tantū exuit anguis, verum etiam autumnō, & pro locorū temporūq; conditione: æstate enim Aristotele hoc asserente, licet id abneget Plinius. Atqui mundum etiam nō vt re tantū hæc facere, sed æstate autumnōq; omni, tot species, tantosq; ortus, variosq; nouatus aperire, pro regionum situ ac rerum natura, conspiciamus.

I V V E N T V T I R E D D I T V S.

Sunt verō qui per anguē & leberida hieroglyphicis hominē ostendāt iuuentuti redditū, si vel de morbo, aut alia aliqua lue aut calamitate, squallorem que maciem deposuerit, sitq; demū habitior atq; validior factus. Libet verō fabellā super huiusmodi renouatione, ex Nicandro & eius interpretibus recitare. Mortales enim aiunt impetrasse olīm à dijs multis precibus, vt perpetuo iuuentutis munere donarentur, atq; ita nunquā in posterū senio cōtabescerēt, sed quandū vniciq; viuere permisū esset, integris viribus & florenti semper te te vegeti perseverarēt. Hanc igitur simulac benignitate Iouis accepissēt, imperitor

Aded rerum fuisse, vt eam asino vectandam cōmendarint: hunc verō siti confectum ad fontem quendam peruenisse, in quo serpens loci custos statiuam habebat custodiam, cūq; inde bibere tentasset, à serpente prohibitum, neq; alia cōditione bibēdi facultatem illi factam, quā vt id omne quod vehebat onus angui mercedis nomine cōcessisset: ex eo inde tēpore omnes angues senectute singulis annis abiecta iuuenescere, homines verō senio confectos, emarcescere, ac stoliditatis pœnas luere, quod iuuentutem tanto expetitā studio negligēter custodissent. Hinc illa Tibulli querimonia:

Anguis exuitur tenni cum pelle vetustas,

Cur nos angusta conditione sumus?

Sed quoniā in fabularū figmentis varij admodum Gręci sunt, easq; vnusquisq; suo ex commodo, & vt adlibuerit cōmunicatur, ferunt alij Promethea cū cœlestem ignem furatus esset, eumq; mortalibus cōmunicasset, nullam illos accepti muneris gratiā Prometheo retulisse: quod cū Iupiter approbasset, pharmacū hominibus quo senectutē amolirēt, elargitus est, quod donū asino vectandū illi destinarent, atq; illa mox subsecuta, de asini imprudentia, de serpētis astutia, de cōmutatione, quę superius enarrata sunt. Meminit huius fabulę Sophocles, *καρπός*. Quoniam verō asinus ille & sitim ed contulerat, factum est vt ex pacto serpens eam quoq; sibi vēdicaret, hinc supra modum illos siticulositate pleriq; eorum pertentare solent, quos momorderint: de quo tamen plura loco suo dicuntur, vbi Dipfadis significata recensemus.

T E M P V S.

ERat autem aliud hieroglyphicum serpentis, caudam suam sub guttur attractam occultantis, eaq; species in Saturni dextera manu statuebatur, quę pro annuo circuitu, pro tempore, pro ætate, pro immortalitate poni ex multorum scriptis accepimus. De anno apertissimē Maro:

Atq; in se sua per vestigia voluitur annus.

Quod verō serpens temporis signū esset, causam Cyrillus hanc subiicit, quod in longitudinē porrigit, & multis cōplicatur spiris, quę sunt multę dierū annorūq; series, taciteq; prosperit, nullo edito strepitu: vnde Poeta non incelebris dixit,

Labitur occulte fallitq; volubilis ætas.

Verū ea quoq; causa esse potest suppressæ caudæ, quod tempus aut à præterito, aut à præsentī, aut à futuro consideratur, quæ omnia incerta nobis omnino sunt: præteritū siquidē intueri minimē possumus, & cū principio careat, neq; mente quidem concipitur: futurū longē minus, quia nondum est, & finis eius prorsus incognita, qua de Horatius tertio Carminum:

Prudens futuri temporis exitum

Caligosa nocte premit Deus.

Præsens verō cū sit instabile, velocissimeq; trāscurrat, vix percipi potest: veluti si digitū in defluentē aquā intingamus, discernere nō possumus vtrū in præterita, an in futura, an in præsentī: quia præterita iam elapsa, futura nondū adhæsit, præsens pūcto ipso statim elabit: quę cū omnia cognitioni nostræ subducant, Ægyptij forsitan pro hieroglyphico huiusmodi caudā ita reduci occultariq; voluerunt.

C A L A M I T A S.

Habet & vocabulū ipsum, Temporis, hieroglyphicā omnino significatio nem, vt hoc obiter attingamus, & à perniciosā Saturni vi non admodū alienam. Nam Poetę tempus edax rerū esse dicunt. Neq; Latini tantū, verū etiā

Syri & Hebræi dictionē Tempus, pro calamitōso rerū statu ponere cōsueuerūt. Nā, Et erit tempus eorū in seculū, primo & octogesimo psalmo legas, & huiusmodi passim multa. Quod verō hic in seculū legit, interpretes de calamitatibus dictū volunt, quæ post neglectū Christum perpetuō erant Iudæos oppressuræ.

MVNDI MOLES.

Sunt qui aliam etiam picturam simulacrumue mundi fuisse dicant, ut scilicet intra circulum æreum serpentis effigiem accipitrino capite insignem circumducerent ad epropemodum literæ similitudinem; ære quippe ignem referente, circulo magnitudinem & formam orbis indicante, serpente bonū demōnem, cuius merito ac beneficio omnia alantur, vigeant, ac perennent. Sed nō elementalem hunc orbem tantū ex hieroglyphico huiusmodi colligimus, verum etiam & cœlum ipsum, quod sub Iani sigmento fabularū inuolucris occultatur. Ianus enim ab eundo dictum, peritiores asserunt. Mundus itaq; in initū ex se faciens, cum in se reuertat, figuræ ipsius, quæ posita est, rationē ostendere videtur.

ANNVS.

Cæterum quia Ianus ubiq; anni dominus decantatur, quæ à circuitu vocatū dicebamus, eundemq; ac Apollinē intelligunt, veluti Dianā Ianam olim appellatā affirmant, quos vtriusq; anni arbitros esse testat antiquitas, præcipuè verō Vergil. cum dicit, Vos ò clarissima mundi Lumina, labentē cœlo quæ ducitis annū, Liber & alma Ceres. Nam & Lucretius serpere solem dixit vt annum struat. Annua Sol in quo contundit tempora serpens. Quod verō Maro Liberum & Cæcerem huc inculcarit, doctissimè factum, utpote qui apud Orpheum legerat.

Ἡλιον ὃν διδύκωσαν ἐπιλήθον καλίσσαν.

& apud Euripidem & Aristotelē eundē Solem & Bacchū esse, de quo nos apertius alibi. Dionysiu eundē & Bacchū & Liberū & Solē, aut igneā solis vim, nō ex Orpheo tantū, sed & Euripide, Aristotele & Eusebio Macrobioq; citatis indicauimus, vbi apud eundem Virgiliū ex antiquis codicibus legendū ostendimus, Qui ducitis annū, scilicet Liber & alma Ceres: licet, quæ lumina, idem sit.

ÆOLVS.

Ipsa autem macularū varietas, & anni significatū in serpente detectū, id in memoriā adducit, quod Æolum eiusdē varietatis gratia vetustas tempestatibus præpositū effinxit, per quem annū ipsum intelligebant, eaq; de causa Hippoteliū dixere, quod celeri cursu tempus elabatur. Equis enim hoc à natura tributum, vt nascantur ad cursum, quod loco suo disputatū est. Habere verō Æolios X I I ait Homerus, mares sex, scēminas totidē. Mēses ij sunt, ait Phurnutus, quorū qui fecerūt fruges omniū vsui reponūt, scēminę dicant: qui verō steriles sunt, mares habeant. Apud alios lōgē secus inuenio, ex religione quippe veterum mēses singulos ita dis singulis adscriptos, vt Ianuario Iuno præficiat, Februario Neptunus, Martio Minerua, Aprilī Venus, Maio Apollo, Iunio Mercurius, Iulio Iupiter, Augusto Ceres, Septembri Vulcanus, Octobri Mars, Nouembri Diana, Vesta Decembri. Apud celeberrimū Cardinalem Hippolytū Medicem cippum Romæ vidī marmoreū obrotundū, in quo duodecim hæc numina pulcherrimo opere circūsculpta sunt: qui quidē cippus indicans Augusti Octauiani mensam illam, qua de Suetonius mentionē facit, cōfuisse eum & sodales amiciores ad duodenariū vsq; numerū deorū habitu cœnare, & quod ex athenis cōstituit celebrare, ad eius certē rei argumentum mirificè conformatus est: nam & figuræ quæ pro Apolline sculpta est, Augusti ipsius faciē totā refert & excubiat, quod in ple-

In plerisq; alijs eius Dei statuis factum obseruauimus. Sed nos ad anguē nostrū reuertamur, quo super animaduerti, plerosq; figurā eius in orbem circumducti, & caudā nunc occultantis, nūc admordentis, nunc depascētis, cōfundere: quod ita distinguendū est. Quæcūq; de mundi anniq; varietate reciprocationeq; dicta sunt, ea per caudi morsum intelligunt. Sedenim cum æternitatē, siue vt nō nulli malunt, æuū seculūmue significabant, serpente pingebāt cauda tantū sub corpus, ita vt delitesceret, reducta: sic enim circuitus ille perpetuus intelligebat.

BASILISCVS.

Anguis autē huius species ea erat, quæ VRAEON Ægyptij, Basiliscū Græci vocāt. Animal id duodecim nō amplius digitorū magnitudine, vt autores nostri prodidere, candida in capite macula, & quodam diademate, vnde regiū illi nomē, insigni: siue Basiliscus ea de causa dictus fuerit, quod eius aspectū reliqua serpentū genera vereantur. Hic sanē flexu haudquaq; multiplici corpus impellit, quod reliquæ faciūt serpentes, sed celsus & erectus à medio incedit, quæ omnia cū Nicædri versibus his optimè quadrāt:

Τετραίχως δ' ὄλιγον μὲν, ἀπὸ τοῦ περὶ φέροντος ἄλλων
Ἐστῶτων βασιλῆα, δ' ἰδὲ δέμασ' ἄξυνον ῥῶσ',
Ξανθοῦ ἰδὲ τέλει δὴ οὐ φέρον μίχως τε, ἔθ' ἰδὼ
Οὐκ ἄρα δὴ κέλεσ' σπαράχθ' ἐκ κνώδαλα γαίης
Ἰν γὰρ μίχων δ' ἄ γομόν' ἢ ἔθ' ἄλλω.

Surrectum verō pectus in animali huiusmodi, in obeliscis & alijs Ægyptiorū monumentis animaduertas, præcipuè verō in numo quodam qui Fabatio cuius est, in cuius altera facie caput est cum spolio capræ, ab occipitio vasculū in modij formulā, quale etiā in Antonini Aug. & aliorū quorundā numis cernere est, nusquā verō frequentius, quā in Ægyptica Bembi tabula ex ære, vbi Basilisci huius forma sæpe conspicit, capite aliās accipitrino, aliās humano, aliās vt hic figurauimus. Quod verō Albertus de ouo galli gallinacci fimo obruto tradit, quodq; inde Basiliscus enascatur, sitq; figura eius omnino gallo similis, cauda tamē serpentina, fabulosum iudicat peritiores.

ÆTERNITAS.

Sedenim cur Ægyptij per hoc potius colubri genus, quā per aliud quodquam seculū æternitatēmue significarent, causa erat, quod inter serpentū genera hoc vnū interfici vi non potest, si Horo Niliaco hieroglyphicē nō nullo rum autori fides adhibenda est: quinimō tanta huic vni vis est, vt animalia reliqua solo sibilo fuget, quo audito ferūt omnes auium cantus coerceri, fruticesq; & herbas nō vllō morfu, sed olfactu aspectūe solo enecari. Archelaus tradit, vt apud Ælianū habetur, veterinum olim iumentū in Africæ solitudine quadam defecisse, ad cuius cadauer serpentes plurimę ventitarint vt eius viscera depascerēt, interim Basilisci audito sibilo omnes profugisse, aut in sabulum sese abdidiisse: progressum verō Basiliscū, per otū sine etiusquā tumultu quantū appetierat esitasse, cumq; satur iam abiret, iterū edidisse sibilū, quod indicū fecerat serpentibus alijs ad escam tutū patere reditū, atq; ita eas oblatā prædam repetisse.

CALVMNIIS AFFLICTVS.

Hæcigitur Basilisci vis quæ sine morfu perniciofa sit, argumentum hierogly-

phici dedit Ægyptijs sacerdotibus, vt si hominem à calumniatoribus male acceptum, & mortiferis delationibus afflictatum significare vellent, Basiliscum apponerēt: non enim alia ratione calumniatores homines conficiunt, quam faciat Basiliscus: clam siquidem illi principum auribus infurrāt, nullo palam mortu infixio, quò diluendi ansa præripiatur: atq; ita pleriq; falso delati, extrema queq; pertulere. Sed ne talem ac tantam Basilisco vim inesse quispiam admiraretur, Thebiorum natio pestifera adeò fuit, vt vel solus oris eorū halitus exceptus, intermendi vim habuerit, illorumq; præsentia nō animalibus tantum, verumetiam fatis noxiā fuisse: de quibus hæc & alia secundo Symposiorum Didymus.

IN ea tamen religione Basiliscus habitus

apud Ægyptios, vt ex auro dedicaretur. Caput autem illi accipitrinū faciebant, oculosq; eo artificio cōcinnabant, vt et claudi et aperiri possent. Hunc simulatq; oculis adaptis proferebant, vniuersa Ægyptus lætitia atq; hilaritate perfundebatur, perinde ac si deorum oculi eos aspicerent, opemq; presentē omnibus pollicerentur: in luce igitur & in propatulo omnes esse, & risui & iocis atq; conuiuijs dare operam. Quòd si clausis eum oculis extulissent, ibi tum omnia mœrore luctuq; confundi, auersos & iratos esse deos existimari, abdere se omnes in tenebras, & obscura penetralia, miserabilisq; deploratione pro se quencq; niti, vt deorum indignationem quacuncq; possent ratione mitigarent. Non fuit horū ignarus Philon: & Epies quidam diuinorū interpretes apud Ægyptios nominatissimus, rem memoriæ prodidit. Figura autem hæc ita habetur in Bembæa tabula. Vt verò hæc magis innotescant, Iouem Ægyptij, autore Plutarcho, spiritū esse dicunt: spiritus nulli animalū vehementior quàm Basilisco, ideoq; nulli magis diuinitatis symbolum quadrat.

O C V L I D I V V M.

S P I R I T V S.

Porro anguis apud eos hieroglyphicum est spiritus illius qui per vniuersam mundi molem diffatur. Anaxagoras quoq; quatuor elementis constitutis, que per anguem significari statim initio diximus, rectorē adiungit, siue spiritū, siue Deum, siue mentē, vt Probus interpretatur, per quem hæc quatuor regantur: quod Virgilius etiam nullius ignarus disciplinæ affirmat dicens:

*Principio cælum ac terras camposq; liquentes,
Lucentemq; globum Lunæ, Titaniamq; astra
Spiritus intus alit, totamq; infusa per artus
Atens agitat molem, & magno se corpore miscet.*

Quem enim Anaxagoras vocat, is spiritum & mentem dixit. M. Tullius Platonis sententiā, quæ in libro de Anima est, secutus, principio terram ait sitā in medi mundi parte, circumfusam esse hac animabili spirabilisq; natura, cui nomen aer.

Æ O L I P I L Æ.

Non imperitē igitur qui Æolipilas cauant, solent illis in cōuexo draconē superinducere, ex cuius ore circa medium sito spiritalis illa fistula promineat, quæ ventum profler. Sūt verò pilæ huiusmodi æræ, cauæq; in quas per angu-

stissimum

stissimum punctum humore instillato, vbi ad ignem admotæ concalescere cœperint & efferefcere, spiritum vehementem admodum efflāt: humor siquidem calorē vi rarefactus, magnam aëris copiam generat, cuius cum minimè capax sit ea concavitas, vehemēti eo impetu cogitur erumpere: cui si tantillum argenti viui infundatur, ex discordia quam materia hæc habet cum calore, inquietata magis aqua vehementius expirabit.

S V C C E S S V S V O T I.

Tantam verò affinitatis cū Dis existimationē Basiliscus assecutus est, vt aut si olim sint mortales sanguinem eius difficillimè cōquisitum curiosius asseruare, Saturni eum sanguinē appellantes: quem si penes se haberent, existimabāt & successus petitionū à Potestatibus, & à Dijs etiam precū, morborū remedia, beneficiorumq; munera largius impetrari. Astrōlogi quoq; Basilisco tantū tribuunt, vt stellam in corde Leonis sitam, Basiliscū appellent, quam Chaldæi rerū cœlestium reginam & dominam existimarunt, quod in Arati cōmentarijs tradit Theon, vbi de leone agitur, neq; dissimulat Nicephorus in Astrolabij structura. Quanquā in vniuersum inesse anguib; vim magicam ad gratiā sibi comparandam, Magi tradidēre, quibus perluasum est primum vniuscuiusq; Dracōnis spondylum mulcere aditus Potestatum, principumq; gratiam conciliare.

S A C E R D O T I V M S A C R O S A N C T V M.

Qui verò serpens sacerdotum insigne oblongo obuolutus pileo gestabatur, monumento erat, vt si quis contra Reges (penes enim sacerdotes Ægyptiorum erat imperiū) auderet insurgere, sciret se in venenatos morsus incursum.

O R I S V I S.

Hac autem de causa oris vim describere si voluissent, colubri signum protulissent: nā coluber nullis alijs corporis partibus validior quàm ore ipso. Celebratum est illud ad horrorem incutiendum, *ὄφις ἀκανθώδης*, cum virulentum & immedicabile vulnus aliquod intelligi volumus. Aspidū ictui vel nullū, vel rarum admodum remedium inueniri, tradit Ælianus: compertumq; est plerunq; ictu læsos huiusmodi, vix horis quatuor superuisse. Et Moses cantico venenū aspidum ait insanabile. Eustathius, eam morfu lethiferū somnū superinducere: Plinius, ea percussos torpore & somno necari tradit: eaq; de causa somniculosa dicitur à Sisenna. Color aspidis plurimū niger, quibusdā & cineritius: quādoq; etiā aspis fulua deprehēsa est, quā ego in agro Bellunēsi vidisse olim reminiscor.

F V R O R I M P L A C A B I L I S.

Implacabilem furorem Diuinæ literæ per serpentem voluminib; implicatū, & qui linguis micet ore trilulcis (ita enim describitur irritatus) expressere. Psal. LVIII legas: Furor eorum serpentini furoris instar, & sicut aspis, & quæ sequitur. Incomparabilis porrò est in angue furor, qui simulac se læsum sensit, ita vesanè furit, vt nunquam abstat donec venenum intulerit, aut præ rabie exanimetur, vt ait Euthymius. Et quoniā feritate, vt dictum, reliquas colubras aspides antecedit, posito genere ad istius accedit speciem quæ maximè sit intractabilis.

C O N T V M A C I A.

Inde aliud desumitur hieroglyphicum: sunt enim qui cōtumacem hominem, nulli quippe legum imperio, vel magistratum edicto, potentiorū mæ iulsis parere destinatum, per aspidem aurem obturantem aptè significari tradant: ea siquidem vbi se excantationibus accersiri senserit, statim vna in terram aure defossa, alterā cauda obturat, ne carminū vocem exaudiat, atq; ita Magorū conatū

eludit. Verā autem esse serpentium excantationē, manifestissimē cōstat Psalmo L VII, vbi David ita canit: Furor eorū par est anguiū furori, sicut Aspidis surdē & obturantis aures suas, quæ vocē ritē quantūlibet excantantiū non exaudiat.

DE VIPERA.

VXOR INIMICA MARITO.

AD hęc vipera suo quodam ingenio prædita, extra ordinem sua habet hieroglyphica, quorum illud præcipuum, quod mulierem quæ vitium oderit futurum, cui mortem etiam intentet, neq; nisi coitus tantum gratia blandiatur, per pictam viperam sacerdotēs illi intelligebant; ea quoque quidem, vt apud Horū est, cum mari copulatur, caput eius ori insertat suo, atq; in concubitus cōflictu nimia voluptatis vi superata, capite maris mordiculis amputato, maritum extinguit. Id cum Plinius, Nicander, Galenus, tum pleriq; alij autores grauisissimi tradunt, miror Albertum vnum ē nostris conatum eos redarguere, qui dicant viperam in coitu mariti caput amputare. Sed missa faciam quæ Galenus & alij scripsere in hanc sententiam, Nicandri verò carmina tam pulchra minimē prætermittenda fuerint:

Μὰ σὺ γ' οἴη τελέδοιοι τύχοις, ὅτε δῖγμα πεφυζῶς
Πρόκνος ἔχῃς Δυκοί τυπῶν, ἰοδότοιοι ἔχιδνις,
Ἡνίος, Δογνυμῶν ἔχιδνις, Δολόροιοι κωρόβοντι
Θουράς ἀμυξέ ἐμφύσα κελύω ἀπώροιοι ἰοδότοιοι,
Οἶδε πατὴρ ῥόβω, μετεκίανον αὐτίκα τυτθοί,
Τεινόμωιοι ἔχιδνις ἰδί ὄρε μητρός ἀρῶν,
Γαστὴρ ἀναβρώσαντος ἀμύτοροιοι ἐφελύοντο.
Οἴη γὰρ βαρύνθαι ἰσοκίματι τοῖδε καὶ ἄλλω
ὄτοποιοι ὄφιοι λεπυρῶν, Διέλλποιοι γνέθωλιν.

Quæ sic Latinè traduci possent.

*Dij meliora velint, ne tunc incautus apertis
In triuijs, cum fortè acres mas luridus atra
Coniugij enasit dentes, & fulminis ictum,
Vipereo occurras generi, namq; illa in apertas
Excipiens semen fauces, caput inde mariti
Complexu in dulci abscondit; mox damna parentis
Extincti fera progenies vlcisicitur, aluo
Materna abrosa, & catuli sine matre oriuntur:
Sola etenim hæc animant factum, reliqua oua colubra
Per syluam excluduntq; fomentq; in cortice prolem.*

Neq; me præterit, esse qui alia quedam serpentium genera animal parere tradidit, qua super historia multum diuq; annis proximè elapsis decertatum est inter literatos viros, lite adhuc sub iudice destituta, cum etiam fuerint ætate nostra, qui has quas putamus vipersas vtriusq; sexus electas viuarijs includere, easq; aliorum instar animalium coniungi, concipere, parere, educareq; foetus suos experimento compererint, nullo parentum desiderio. Quod si quis in hoc negotio plura deposcat, ab editis iam eorum libris defumendum fuerit. Sanè alia etiam est viperæ generatio: siquidem Aristoteles, vt apud interpretem Theocriti legitur, in certam exiccatam ait in viperam mutari.

FILII CONSPIRANTES IN MATREM.

VT verò reliqua prosequamur, filios aduersus matrem conspirantes, Aegyptij sacerdotes per eiusdē viperæ hieroglyphicū notabāt. Quod si quis hominum

A minimum tantū sceleris admisisset, articulatum eum acutis calamis cæsū iubebāt ^{Parricidæ} viuum super spinarum aceros comburi, meritò maximum omnium scelus iudicantes ei mortem inferre, à quo vitam quis accēpisset. Hac verò de causa dicunt vipersas in parricidæ culeum includi solitas: nam Simia, quam Iuuenalis innoxia appellauit, filios, vt in Cynocéphalo diximus, suos necare ipsa solet. Canis verò & Gallus non alia de causa creditur cum his idem subire supplicium, nisi quia & ipsi impiè facere videntur, quòd & sorores & matres ipsas saliant. Sed quod ad parricidium attinet, non id tantum animantium genus eo scelere cōtaminatur, verum etiam phalangia, vt & polypos et fluuiales equos taceam, eadē prorsus impietate notata sunt: hæc enim foetu numeroso, quippe supra triginta interdū, edita, matrem quam primū orta fuerint interimunt, nonnunquā & patrem, eò viperis immaniora, quo illæ nascendi necessitate, hæc iam nata, nulla cogente causa, nullo inuitante commodo, sponte se parricidio polluunt. Non præteribo quòd Theophrastus negat viperarum vterum à catulis suis exedi: nāq; autor ille summæ inter Græcos diligentia, aliam in his maternæ mortis causam comminiscitur, dirumpi quidem spontè vterum, vtpote qui angustus ad eò sit, vt tam numerosæ prolis multitudinem & incrementum capere non possit. Idem marinis acubus euenire, quas admodum tenues prolis multitudo dirumpi cogat. Quòd verò Dominus Phariseos viperarum sobolem vocat, ad Davidicum illud spectare dicit Irenæus, Alienati sunt peccatores ab vtero, ira eis secundum similitudinem serpentis, siue quia venenum semper sub lingua promptissimum habebant, siue quia erga patrem ingrati abdicatiq; sunt, nullam hæreditatis partem affecti, siue ob perplexas vias, quas à recto itinere declinantes occupabāt, per ambages & deuia progredientes.

ABORTVS.

PRæter hæc sunt è iunioribus, qui abortiuum incommodum per viperam mulieris pedi suppositam significare commenti sunt, quod apud veteres nusquā memini me legere. Figmenti tamen huius causam minus explodendam apud Plinium olfecisse videor: siquidem is traditum ait à veteribus, mulierem pregnātem si viperam siue studio, siue incuria trāscenderit, abortum facere, vsque ad eò vipere venenum vel afflatu solo in humani generis perniciem grassatur, sitq; ita c serpens ea humanorum partuum fascinatix, quòd illi ritè parere non liceat: vt minus iam miremur venenum illud quo Scythæ sagittas suas inficere consueverunt irremediabili scelere, non alijs libentius rebus confici solitum quàm viperina sanic, & humano admixto sanguine.

VVLNVS AMATORIVM.

QUæ verò de morfu viperæ ponuntur à Platone Symposio, eius scilicet ictu tactos aperire nolle quid patiantur nisi ijs qui similiter agrotant, mysticè, vti suus est mos, posita sunt. Sed cur Platoni veritatis discipulo innitatur, cum liceat homini Christiano Platonis ipsius præceptores, Prophetas quippe & sapientes alios legere, qui de mundo, & ijs quæ supra mundum sunt, accuratissimè differuere, ccelestisq; numinis afflatu cognita, mortalium ingenijs cognoscenda proposuere, perq; eos ad eam, quæ vera & sola est, sapientiā peruenire? In hoc autem serpente, sacratioribus interim interpretationibus omisis, nostræ nobis imbecillitatis conscij, humaniora quædam prosequemur, quæ si non ad diuinorū intelligentiam, ad mores certè, & vitæ nostræ conditionē facere videbuntur, camq; ingrediemur viam, quam admirandus Philon primus omnium videtur

aperuisse. Dicemus igitur viperinum hunc morsum spectare nimirum ad illud amatoriae mollitudinis hieroglyphicum, quod apud nos in Diuinis literis per serpentem qui Adamum decepit, probatissimorum autorum opinione designatur: in illo enim, vt hi tradiderunt, voluptatis, nequitiae, mollitieiq; fomes delicti scit. Picturata siquidem cutis, vt cum ipso Philone & alijs super hoc latius philo sophemur, varias delicatasq; rerum omnium illecebras praese ferre videtur. Et mortale genus nulla re magis afficitur, quam rerum varietate. cuius rei experimentum est in pictura, in fictili fabricaq; arte qualibet, aliqua ratione digesta. Quin & natura ipsa varietate ad lasciuiam vsq; delectari videtur. Plantarum enim diuersicolores flores, varia germina, speciosi fructus, & alia atq; alia forma, hisq; atq; illis coloribus intincti, ac multiformes animalium facies, visum oblectant, quibus si supra modum delectemur, in eorum admirationem nimium illecti, inhaerere videmur luto, proniq; in faciem procumbere, totoq; ventre serpere: terreno enim vescimur cibo, posthabito caelesti: nam vt optime ait Horatius,

*Insani sapiens nomen ferat aequus iniqui,
Utrà quam satis est, virtutem si petat ipsam.*

Illo prius aptè proposito subsequitur:

*Quid censet munera terrae,
Quo spectanda modo, quo sensu credis & ore?*

Ad haec comestiones & ebrietates, gulae ministræ, non minus quam mordax serpens miseros artus animae depascuntur. Reptatus autem nihil aliud significat, quam animum qui attolli nequeat in sublime, semperq; deiectus ad sola terrea commoda prorepat. Spirae conglobataq; volumina, mille quibus assidue decipimur, laqueos intento veluti digito demonstrant. Latebris gaudet coluber, latebris & voluptas impura, quae veluti in scrobibus & hiatibus, in humanis quippe sensibus occultatur. Hinc apud Graecos Mycheæ Veneris sacra, quae in specubus & abditissimis penetralibus celebrantur: *μυχός* enim secessus est. Et licet Lyfiteles Plautinus adolescens Trinummo, amorem lasciuum latebricola rum hominum corruptorem vocat: super hoc Tertullianus ita declamat: Abiicte dat itaq; se serpens quantum potest, totamq; prudentiam in latebrarum ambagibus torqueat, altè habitet, in caeca detrudatur, per anfractus seriei suam euoluat, tortuose procedat, nec semel totus lucifuga bestia: haec ille. Venenosa verò sibi la veluti surrepentis ipsius mali blandimenta quaedam sunt: nam boni specie decipimur. Ad haec futurum dicit Deus, vt homo serpentis caput obseruet, ille hominis calcem aggrediatur: malorum illud affectuum principium contagionem mentis ex multiplicis voluptatis vsu indicat, cum eius praecipua vis nostrae inideat cogitationi. Per calcem verò animae pedem intelligimus, quae illa est portio despiciatissima, qua materiae vti solo innitimur, alitrix inquam, & cibaria potestatis libidinis irritamentum, & voluptariae totius lasciuiae magistra. Est haec, inquam, Philonis sententia, cui D. Ambrosius è nostris libenter accedit, & ex serpente specie figuram delectationis intelligi asseuerat Hexaëmero, & ad Sabinum epistola. Nam & Origenes reptile venenatum in nobis esse dicit, cum mulierem proximam ad concupiscendum eam, atq; vt in ea penetralia & sacra adyta subeamus, vnde sublimiora quaedam ad puriorè aërem patefactis hiuleq; terrae foribus profuferamus. Nonne idem Origenes de immaculato Virginis utero, & ortus vitae eius integritate perpetua loquens, eam ait neq; serpentis persuasione deceptam, neq; venenosis eius flatibus infectam? Cyprianus de serpente eodem contra No-

uatiatum: Plus metuendus est, inquit, & cauendus inimicus cum latentè obrepit, cum per pacis imaginem fallens occultis accessibus serpit, vnde & nomen serpentis accepit: ea eius est semper astutia, ea est circumueniendi hominis caeca & latebrosa fallacia: sic à principio statim mundi sefellit, & verbis mendacibus blandiens rudes animas incauta credulitate decepit.

DE SYRTIBVS ANGVIPEDIBVS.

Abulam Libycam ponit Dion Chrysostomus oratione quinta, ab istiuscemodi commento non admodum alienam. Esse quidem in Libya ferarum genus ex promiscuo bestiarum plurimum, & diuersorum generum coitu progenitum: id autem immane admodum saeuumq; & ferocissimum circa Syrtes plurimum versari: cibi gratia tum feras reliquas venatu, tum humanum pastum conquirere quamaudivissimè. Eius verò monstri naturam faciemq; forma esse huiusmodi conspicuam: corpus quidem muliebre: idq; admodum formosum, lasciuè tumētes papillae, totumq; pectus ac ceruix pulcherrima, colore cutis nitidissimo: mirab ab eius oculis profilliebat hilaritas, quae intuētē quemlibet in amorem procliuiter alliceret: reliquum autem corporis horridum, & squamarum scabritie asperum & intractabile: infernè demum in longum anguem desinebat, cuius caput in extrema parte positum acre admodum esset & mordacissimum: alis non esse praeditum, sed sphyngis instar factum, neq; tamen eloqui, vt illae faciunt, sed draconum in morem sibilum tantum aedere acutissimum. Feras has tota Libya plurimas, atq; omnium quae quot & qualibuscunq; pedibus ingrediantur velocissimas, vt nemo esset tam alacer, qui earum insultus effugisse gloriari posset. Animalia itaq; reliqua quotquot noctae fuerint, pernicitate sua freta ac robore, per vim assequuntur & opprimunt, sed vnum hominem dolo tantum blanditijsq; adoriuntur, & superant, vtpote quae pectoribus tam amabilibus ostentatis, spectatores vti praestigijs implicant, fallacissimosq; amoris laqueos intentant conciliandis cōgressibus admodum idonea: in hos quippe cum inciderint, nullum cient tumultum, nihil hostile minantur, immota verò manent oculis intērim ad terram magna cum modestia deiectis, instar speciosae lepidaeq; sceminæ ad colloquij congressum inuitant, lenocinijsq; omnibus alliciunt: simulac verò quis, vt voluptuosorum hominum imprudentia est, cominus accesserit, extemplo eum arripiunt, iniectis quas ad uncis vnguibus praeditas habent manibus, tandiu prius occultatis, quoad praedae capiundae oblata sit occasio: insurgit extemplo serpens à tergo aggressus, apprehensumq; lethali morfu trāstigit, venenoq; immisso necat euestigio, mox cadauer miserabile serpens & feræ ipsae lætantes vnà socialiter depascuntur. Ad haec addit, Herculem Libycum iter ea facientem in eas incidisse, quas vbi primum è longinquo prospexisset, cursum arripuerit pernicissimum: illae autem cum diu nec ignauiter subsecutae, praedam tamen eam nancisci minime potuissent, indignatione succensae omnē in se crudelitatem conuertēte, ora pectoraq; vnaquaeq; sua scedissimè dilacerata discerpentes. Ita monitos esse nos debere, vt more Herculis, improbitatem atq; lasciuiam tantummodo fugiendo superemus. Quod quidem figmentum ex aurea illa Ecclesiastici sententia mihi desumptum videtur, Peccatum tanquam colubrum fugiendum: paratum id enim esse vnumquēq; ad se accedentem haud grauatè suscipere.

FAVNVS ANGVIS.

HVIC perquam simile est quod apud antiquiores Graecos super Hecatē pro-

ditum, eam alij Semelem vocant, quæ tãdiu Fauni patris nequitie restitit & ob-
luctata est, etiam virga myrtea verberata, & vino oppressa, donec ille in anguë
transformatus, filiam spiris vndicq; colligatam improbitati suæ parere compule-
rit. Cuius fabule apud veteres indicia fuerint, ab Hecates templo lōgè summo-
ta myrtus: vitis supra caput signi eius extensa: vinumq; , quod proprio nūcupa-
re nomine non licebat, sub lactis vocabulo inferri solitum, quicq; ibidem passim
obrepunt innoxij serpentes: quæ quidem fabula facile ostendit eandem diuina-
rum humanarumq; rerum disciplinam vniuerso mortalium generi diuinitus in
vsu habitam, sed ab alijs nullo verborum aut rerum inuolucro, ab alijs sensu my-
stico, ab alijs per symbola, ab alijs per similitudines, per fabulas ab alijs memo-
riæ scriptorum diligentia commendatam, aut à patribus acceptam, posteris per
manus proditam: lacepsit enim assidue humanum genus, quod & Apostolus
Paulus apud Deum queritur, Faunus pater naturæ stimulis importunus, id est,
originis ipsius compages coagmentatioq; , & modò myrto, hoc est, imaginatio-
ne Veneris, modò vino, hoc est, lætitia & hilaritate, modò spiris ingētibus, hoc
est, multiplici voluptatis ipsius varietate suggesta, nos oppugnat, perq; eam de-
mum exuperat. Atq; hæc illa patris domus, cuius obliuisci nos debere, admonet
Propheta.

SENSVS A' VOLVPTATE, MENS A' SENSU
DECEPTA.

MVlieris porrò figura apud Diuinarum literarum interpretes pro sensu ac-
cipitur, viri verò pro mente: vnde quidam Adam terrenam mentem inter-
pretati sunt. Hic igitur siue Faunus, siue, vt nostri rectius, serpens, accingit se pri-
mum ad expugnandam mentem, subuertendumq; intellectum. Hic sua viri-
tate opibusq; fretus, hostem repellit acerrimè, vti Adamum decet. Quid ille vaser
& malignus: Eam adoritur, sensus ipsius obiectat cōmoda, delicias proponit om-
nes, voluptatum explicat illecebras, quarū gustu vel minimo expugnatur. Eua
imbecillitas: illa incautum opprimit Adamum, mendaciumq; cōmenta, lenoci-
nio suo atq; blanditijs eum cogit aberrare. Athanasius sanè cū puritatem ani-
mi, quæ in Adamo primitus fuit, in spiritualium rerum cōtemplatione tantum
occupato, metaphoricè Paradisum à Mose nominatū ostendisset, ibidem adie-
cit quo pacto sensus mentem à spiritalium rerum meditatione serpentis consilio
ad corporis voluptates auerterit abstraxeritq; . Diuus Augustinus in 48 Psal-
mū, Singulis, inquit, nostrum inest mulier hæc: quippe caro nostra, Eua est, que
seducit virū, id est, rationem: per quam carnem labitur homo, quem lapsum ca-
canei nomine quod à serpente fuerit impetum, Prophetę appellauerunt. Hinc
Menander Samarita occasionem sumpsit scelesti perniciosiq; dogmatis, qui
ptias & generandi studium à viperinæ naturæ satana mentiebatur emanasse.

SENSVS QVINQVE.

IN Euangelica lectione virgines quinq; fatuæ totidemq; prudentes cum lam-
padibus producuntur, quæ, vt Ambrosius putat, sensus quinq; in sapientibus
suo lumine lucidos, eosdemq; in insipientibus erroris tenebris obfuscatos in-
carent. Quare videndum an Fulgentius rectè ex Apollophanis Epico, vt ip-
sè dicit, carmine commentus sit Saturnum fatum v̄s appellari, quod v̄s Græcè
sūs dicatur, quem pro mente & intellectu poni passim inuenimus: nisi ea de ca-
sa vocabulum vsurpemus, quod per sensum, vt Aristotelici, ad rerum cognitio-
nem deuenimus: à v̄s enim v̄s, Quod tamen alicubi v̄s significatum vsurpa-

A pro sensu, id in Aonibus Valentianis habetur: nam is Aristotelem secutus,
λόγος à N̄s emissum prædicabat, rationem quippe à sensu proficisci, de quo Ire-
næus lib. 11, cap. 39, & 40. nam hæc nunc nostri nō sunt negotij. Duo verò sunt,
si credimus Aristoteli, quæ nostri ad vnamquancq; rem motus causa sunt: vel i-
psa scilicet cogitatio, si nūc intellectum vereamur appellare, vel sensus, rerum e-
nim aut vtilium, aut cōmodarum, aut quas quoquo modo bonas existimamus,
imaginatio, vel ab ipsa cogitatione procedit, quia tales fore existimamus, vel ab
eo quod sensu experti sumus. Ipsa igitur vel cogitatio vel sensus, imaginationē
creat, imaginatio statim excitat appetitionem, appetitio affectum, affectus mo-
tum, vt ad assecutionem perueniatur. Nostri igitur primi parentes duo, intel-
lectus & sensus. Intellectum verò hīc accipio cogitationem quæ certo sit cursu
peracta. Sensus vbi intellectui paret, perpetua vitur tranquillitate, ipsoq; deli-
ciarum paradiso perfruitur: vbi verò intellectus sese sensui manciparit, tota ab-
errat via, & à priore illa amcenitate quieteq; ad labores, & inuisas rerū omnium
turbas eijcitur.

MALVS DÆMON.

QUod verò malum dæmonem per viperinam figuram indicamus, multo-
rum consensus accedit. Nam & apud D. Hieronymum draco inter diaboli
cognomenta numeratur: & diabolus locutione Mali sæpe ponitur, vt in prece
quotidiana diceret Cyprianus, Sed libera nos à malo: quod tamen ipse, libera
nos à maligno, protulit. Sed præcipuè Ecclesiastici X, eo loco, Si mormorderit
serpens in silentio: si quem, ait is, serpens diabolus occultè momorderit, & nul-
lo conscio, eum peccati veneno infecerit, & quæ super pœnitentia sequuntur.
Et causam addidere nonnulli linguæ motationem, quæ tam multiplex appa-
reat, ex quo multiplicia eius incitamenta interpretantur. Nam qui eius minister
est, aliud porrò lingua loquitur, aliud corde meditatur: his Dominus ait, Ge-
neratio viperarum, quomodo potestis bona loqui, cū sitis mali: Et in Diuinis
litteris alibi factum silētium in cœlo legas, dum committeret bellum draco cum
Michaële archangelo: alibi contritiū ab Assertore nostro caput draconis in Ior-
dane fluuio, atq; ita nos ab eius dominatione liberatos: & huiusmodi pleraque
alia. Nam & Pythones genus dæmonum est, & Pytho serpens apud gentiles
effingitur, quem Apollo sagittis confecerit: quod quid sibi velit, alibi diximus.
De Pythonibus habemus in gestis Pauli, qui vnum ex his exire iusserit è mu-
liere, quam is occupauerat, propterea quod clamitabat illa, & Paulū & eius co-
mites esse seruos summi Dei, qui viam salutis annunciarēt. Id verò dolebat Pau-
lus, inquit Origenes, quod indignum iudicaret sermoni suo à Pythonis spiritu
testimonium exhiberi. Et Regum primo Saul mulierem, quæ Pythonem ha-
beat, sibi sibi mandat, vt per incantationes, Samuelis animā euocaret. Sunt qui
dicant (vt hoc v̄ πείρηστος admoneamus) Samuelis non animam, sed imaginem
Pythonissæ oggestam: sunt qui Dei permisso veram animam afferant, vt ex ca-
lamitatis, quæ Sauli totiens prædicta fuerat, asseueratione, acrius cruciaretur: a-
lioquin vt Deut. X VIII, maxime eū abominatur Deus qui Pythones consulat.

DELECTATIO.

QUantum verò pertinet ad delectationem, audimus Deum Opt. Max. ita
illum execrantem deuotentemq; , vt super pectus suum, & vtero incum-
bens suo, sit semper incessurus serpens: quod, vt diximus, Philoni, Ambrosio,

Athanasio & alijs subscribentibus, de terrenis delectationibus intelligitur: quare in id quoque deuouit serpentem Deus, ut terra perpetuo uesceretur. Ac ne Menippeam fabulam ab alijs recitata serijs his admisceam, adagium illud ex ea tantum attingam, quod de Lamia fertur, quae libidinis appetitu percita, Menippi admodum iuuenis sanguinem deglutire cupiebat, ab Apollonio Tyaneo, ut memorat Philostratus, dictum, *ὄφις δὲ λαιῶν, καὶ οὐκ ὄφις*, anguem concupiscis, reque anguis: quod is scilicet mulieres appeteret, & ab eisdem identidem expeteretur. Quid Plato? nonne Mosaicam secutus historiam ait Phaedro, daemone aliquem in ipso statim principio rebus humanis voluptatem immiscuisse, veluti oblectamentum aliquod non inconcinnum, adulatori grauissimae bestiae, maximamque calamitati, natura inferuerit?

LIBIDINIS ANTIDOTVM.

A Nimaduertendum verò est naturam ostendisse nobis, ieiunii hominis spiritum serpentem necari posse: ex quo tacite submonuit, Venereas voluptates libidinisque ardorem, ieiunio identidem extingui; nam haec sine Cerere & Baccho, ut ait ille, omnino frigent. Et Matth. 9. adolescens ab impuro oppressus dormone, non nisi oratione & ieiunio curari potest, ut Assertor noster admonuit. Et quoniam sunt quibus commentitium hoc videtur, asserit id Galenus *πρὸς ἰπποκράτην* tertio, asserunt idem Alexander Aphrodisius, autor minimè contemptibilis, & Plinius, & plerique alij rerum naturalium scriptores, qui rem ita tradunt: Si salua ieiunii hominis in os vel vulnus Scorpionis, vel serpentis vel alterius venenati animalis inciderit, & ad interiora penetrauerit, exitialem eis esse, quod & Lucretius his versibus tangit:

*Est itaque ut serpens, hominis quae tacta salua
Disperit, ac sese mandendo conficit ipsa.*

Causam Philosophi perscrutant, aiuntque fieri hoc ob magnam inter utrumque animal contrarietatem: serpens siquidem frigida & sicca est corporatura, homo autem calida & humida: hinc alteri alterius visu tactuque exhorrescere, humanoque spiritu tactum anguem atque fugere, ac si feruentem in aquam incidisset, id si penetrarit in fauces, etiam extingui. Quod verò aiunt pollere ad hoc ieiunioris hominis saluam, sciendum & ab ieiunio quoque morsum esse pestilentem.

PETVLANTIAE FINIS.

Necque ab simile est à facris inuentis, quod de Chimæra dicitur, cuius extrema pars in draconem deserit. Amorem enim lasciuum per figmentum illud significari tradunt autores optimi: cuius finis quinam alius esse potest, nisi voluptuosa procacitas: quae tamen ut ex voto facta transactaque omnia sint, venentidemum interneciuam animi exulceratione relinquit, quae latius in Leone, ubi Chimæra agitur, sunt explicata, ubi & quid super hoc Hesiodi interpretes asserunt, addidimus. Talis dubio procul serpens incautam Eurydicen afflixisse fingitur à Poëtis.

VOLVPTAS MATVRE EXTINCTA.

Herculem verò, quem vetustas illa pro virtutum omnium tam animi quam corporis idea proposuit, angues etiamnum in cunabulis elisisse canunt: quippe eum innuentes, qui ad magna praeclearaque negotia sit natus, debere ad teneris unguiculis extinguere voluptates. Meritò igitur insigne facinus hoc vtili omnibus exemplo futurum, tot in marmoribus sculptum videas, atque

Animis etiam: cuiusmodi ille est, cuius altera facies inscriptionem habet ΚΡΟΤΩΝΙ. Literae verò reliquae in numo, quem attrectauimus, detritae sunt. Quod si qui figuram huiusmodi autumant institutam, ut fortitudinem, incolumitatem, ac membrorum robur, quo Crotoniatæ vulgò praediti ferebantur, Herculi commendarent, non laboro: quippe qui non ignorem bonae valetudinis laudem scriptorum omnium consensu Crotonitatis attributam, adeò ut in vno certamine Olympico septem viri, qui reliquos virtute praecesserant, pariter Crotoniatæ omnes sint reperti: quod latius apud Strabonem libro Geographiae sexto. Vnde etiam dictum illud emanarit, *κροτωνῶν ὑγιεινότητα*. Deque optima valetudine Plautus ait, pugilicè, atque athleticè: nam membra fortia vegetaque magis omnino ea sunt, quae minus sese voluptatibus & nequitiae dediderunt. Sed ut ad anguem reuertamur, ne adeò mirum sit eum voluptatis & libidinis habere significatū, legimus apud Plutarchum eos puellarum amafios aliquando deprehensos esse, omniaque amoris & nequitiae signa praebuisse: veluti is qui Aetoliæ cuiusdam amore captus, noctu eam adire fuerat, puellae corpori circumfusus, hac atque illac illabens, illam nunquam neque vltro neque inuitus laedebat, opportunèque sub diluculum recedebat: quod cum ij quibus puella curae fuerat intellexissent, eam aliò migrare compulerunt: serpens per triduum & quadriduum non adesse, sed diligenter accurateque circuire, illam quaeritans: quam ubi mox inuenit, casu illi obuiam factus, non uti solitus erat mitis & blandus, sed asper & horridus in eam insiliit, manibusque primùm spira ad corpus adstrictis, caudae residuo femora flagellabat, leuem quidem iram praese ferens, quae licet indulgentia aliqua permixta esset, castigationem tamen aperte demonstraret.

ARAXA.

Necque quidem dissimulandum, quod Scythae huius salacitatis ergò, quae per serpentem symbolicè fingitur, Araxam famosae libidinis femminam, cuius Diodorus tertio meminit, semiuiperam figurabant: humana quippe forma vmbilico tenus, reliqua viperina. Ferunt hanc cum Hercule copulatam filios treis genuisse, Agathyrsum, Gelonum, & Scytham iuniorum, qui totidem gentium mox autores fuisse perhibentur.

CONTINENTIA.

In facris Hebraeorum literis Dana serpentem aereum Moseos admonitu factum legas, qui aduersantem voluptatibus virtutè praese ferebat, hominemque à pestifero quouis veneno sospitem reddebat: ea est continetia, atque constantia, atque ideo ex aere, hoc est, fortiori perenniorique materia conformata: aë enim valde solidum est, neque vlli obnoxium rubigini: quare nexas aere trabes apud Virgilium legas ad perennitatem catenarum: & monumentum aere perennius apud Horatium eodem sensu. Idem & viuientium salubritati aduersus putrescentiam efficacissimo est remedio. Acuti quoque mucrones aerei cadaueribus infixi, ea ne putrescant, vel ut diutissimè saltem asseruentur, efficiunt.

CALLIDITAS.

Sed neque calliditas praetereunda est, quae per serpentis imaginem indicatur. Sed Moses prudentissimum inter bruta serpentem dixit. Animal praeterea motu varium est, atque ad subsidium defensionemque praecipue paratum, quodque hostem vlcisci probe possit & norit. Draconi verò similis est virtus indagatrix, quae diligenter omnia perscrutetur, rimeturque studiosissime: ideoque ab acuto visu nomen illi factum. Et quoniam in primis voluptatem ex eo significari dixi-

mus, vt quod instat agamus, ea demum vera voluptas est, quæ ex intellectu de- purgato, & sano sensu perfectissima redditur, vnde absolutum oritur iudicium, quo freti possumus nosmetipsos prudenter tueri, atq; sapienter cōseruare. Quod igitur vitæ periculum amatoriae morfiunculæ, & voluptatū vulnera, inortisq; deliciarum laquei intentare videbuntur, id omne temperantia depellat, longeq; summoueat: illa enim vna incontinentiæ opponitur aduersaria: equū hæc, vt pote ferocientis improbitatis & vitiosæ cupidinis simulacrum, mordeat, atq; in vitio prostrato, fessorem in virtutis æqua planitie sanum in columemq; sistat.

PIERIVS VALERIANVS AD ACHILLEM
MAFFÆVM PATRITIVM ROM. DE SĒRPENTE IN ALI-
QVOT SIGNIS MILITARIBVS, DE QVE
CADVCEO AD REM IPSAM, EX SA-
CRIS AEGYPTIORVM
LITERIS.

VI verò opusculum hoc alterū de quibusdam serpentis significationibus, in signis
præcipue militariis, deq; caduceo, nuncupem potius, quam tibi, Clariss. Achil-
les? qui præter absolutam Legum peritiam, totius etiam es antiquitatis non minus
rius affectator: cuiq; hæc domi nascuntur tam patri tui viri elegantissimi cura,
quàm accuratissima aui illius tui clarissimi diligentia, qui cum à secretis Pauli Veneti II. P.
M. esset, quantulumcumq; otij publicis à negotijs surripere poterat, totum id rerum harū cogi-
tationi studioq; tradebat: meq; fateor à vobis mutuo accepisse plurima in toto hoc negotio mea,
quæ tibi reddere, post rem arbitrio meo digestam, iustum æquumq; existimaui. Accipies igitur
tū à me redhibitionis, sed libera & ingenuæ nomine, multarum rerum expressa significatio,
quarum figuræ imaginesq; apud vos laudabili cura custodiuntur: illudq; præcipue familiaribus
nobilium domorum insignibus argumentum contra iuniorum quorundam eru ditorum opi-
nionem scriptum ostendisti, quod ex ipsa vetustate desumptum, & aperitissime comprobatum
perlegisti. Subieci, me quoq; sentire tecum, & in hoc comprobando non parum allaborasse impe-
ratorum veterū atque adeo militū insignia, & in parmulis & insignis more nostro picta fuisse
multa enumeravi, præsertim eorum qui serpentem protulissent: nam circa caduceum solent
plurimum esse videbaris: & quæ de principatus hieroglyphicis multa disserui. Insuper mox vt
omnia conscribere, quod per otium ea recognoscere constituissem. Quamprimū igitur mihi quæ
per otium licuit, quod optare te tantopere contenderas, efficere procuravi, idq; quamlibet
mè, qui quantū in lucris ponerem non ignorabam: simulq; mihi stimulus addebat, ad studium
hæc veluti postluminio reuisenda, quæ in multarū occupationū quasi concursu, diutius fuerant
intermissa. Tuæ præterea humanitatis opera, multa in melius resarciri posse videbam, vt ita
nime forte peritura esse lucubratio mea, quæ talem tantumq; sibi argumenti huius
non lectorem modò, verum etiam adiutorem comparasset: censu-
ram enim doctrinamq; tuam spero mihi pluri-
mum profuturam.

1 M P L

IMPERATOR.

R I M V M igitur hieroglyphicū in hoc genere illud erit, quod
ad rerum summā pertinet. Sacerdotes enim Ægyptij si vellent
Imperatorē, aut potentissimū quempiā Regem per institutas
ab eis imagines indicare, anguem, vt apud Niliacum Horū est,
in spiram collectū faciebant, palatij cuiusdam specie in volumi-
num medio statuta: siquidem domus regia in imperij totius
cetro sita esse debet, vt omnium æquè cōmodis cōsuletur. Nam Plato Legum
quinto, Reip. suæ urbē iubet in medio regionis, quoad fieri potest, poni. Et Ge-
neleos 23, cum dicendum esset, Erat autē Ephron longē princeps Hethæorū: scri-
ptum inuenias ad huius instar hieroglyphici, Habitabat autem Ephron in me-
dio filiorum Hethios. Hinc rerum scriptores memorię nō temerè prodiderunt,
Antoninū Pium in urbe semper sedisse, vt ita medius nūcios vndiq; citius acci-
pere possent: ideocq; ne longius abesset, nullas vnquā expeditiones obiuit, prædia
sua tantum in Campania nōnunq; visere contentus: quamuis esse scio qui factū
hoc ab eo dicant, quod grauem esse provincialibus comitatū Principis etiam ni-
mis parci existimaret. Diodorus autem licet alia quoq; serpentis significata cō-
memoret, quin tamen & imperiū ex eiusdem animantis pictura intelligi possit,
nequaquā inficiatur. Quidam hominem regni potitum hieroglyphicè ita descri-
bunt, vt eum manu serpentem comprimere indicent, cuiusmodi simulacrū est
in numo Aurelij Cæs. Aug. Pij filij, in quo sigillum est, serpentem à medio manu
tenens, admouentem caput dexteræ cibum porrigenti.

Numus Au-
relij Cæs-
aris.

O S C V S.

M Anethon Ægyptius autor, quisquis ille fuit, ait Oscum, qui Tyrrenis im-
perauit, insigne serpentis habuisse: Oscosq; ait Seruius, populos dici vbi
plurimū serpentes abundant, in Campania quippe: nam Oscum hunc aiunt co-
loniā eò transmississe, Hetruscis tunc Italię ferè totius rerū potentibus: urbemq;
in ea regione longē principem, ab accipitris augurio, quem Hetrusca lingua Ca-
pym appellabant, nominasse, vt scriptores quidam vetustiores memoriæ pro-
diderunt: licet tempore succedente creditū sit, eam ita à campestribus locis nun-
cupatam. Poëtæ verò Hecataum secuti, eosdemq; Hecateus, Capyn Troianum
c virum urbis autorem fuisse tradunt, & ab eo nomen. Sed hæc vt cunq; fidem fa-
ciant (in nulla enim re magis autores diuersi abeunt, quàm in urbiū originibus
repetendis, dum Græci sibi omnia adscribunt, Latini sua possidere cōtendunt,
nationes pleraq; alię non ignobiles esse volunt) satis constat Oscum, Ægyptio-
rum principū more, serpentis insigne gestasse, & Oscos eius colonos inde nun-
cupatos. Oscus dubio procul Hetruscū nomen est, & apud eos ad hæc vsq; tem-
pora vipere Oscorzones appellant, si modò vipera serpēs ille sit, qui tota Vene-
tia vulgò Marassus dicit. Et sacre apud nos literę serpētē principis elogio nomi-
narūt, dū ait Assertor noster, fore vt huiusmodi princeps foras eijciatur, cum de
diabolo loqueretur, qui per serpētē multis in locis vtriusq; institutionis nostræ
figuratur. Hanc interpretationē D. Ambrosius è nostris nequaquā aspernatur.

I V N O D O M I N A.

E T indicandi dominij causa, in Iunonis quoq; dextera serpētis caput statue-
batur, in læua verò lapideum sceptrum, cum Iuno ipsa dominij præses apud
gentes haberetur, incederetq; vt ipsa de se apud Virgiliū dicit, Diuim regina,
Iouisq; & soror & coniunx.

IVNO CONSERVATRIX.

Iulie Mamæ
moë numus.

NAM in Iulie Mamæ Aug. numo simulacrum est, sinus fluentes collecti, lœua hastæ adnixa, dextera anguem in spiras conuolutum porrigente; ubi anguis omnino imperium, hasta defensionem indicat: quod vt consuetudo facit scriptio, quæ in hunc modum legitur, IVNO CONSERVATRIX.

ORBIS DOMINIVM.

Serpentes quoq; leonibus, qui Opis deæ simulacro apponebantur, adiuncti terrarum orbem vel orbis ipsius dominium significabant. Argutum verò dictum apud Græcos contra potentiores civili quadam libertate iactari solitum. *ἄγριος, ἔμψυχοι φάσμα δεινόν, φράσην δὲ χυμώσεως.* Anguis, nisi anguem comedit, nō fiet draco. Nō inter serpentum genera, Dracones ij vocantur qui corpore sunt immaniore, vastioreq; magnitudine, tametsi pro quocunq; angui plerunq; nomen autores vsurpant. Quem igitur Imperatorem statuas, eo adagio aiebant illi, ei necesse esse Reges & Principes multos deglutire, vt ita Rex regum fieret, & dominantium dominus.

IMP. DV0.

IN Græcorum etiam numis dominium per serpentū effigiem significari oblectauimus; nam in numo quodam videas serpentes duos ad semicirculi curvaturam inuicem spectantes, caudis introrsum incuruatis, cuius inscriptio dominium penes duos esse demonstrabat: ita enim habebat, ΔΥΝΑΡΧ. ΕΞ ΥΝΑΤΩ. Quod ita apertius exprimitur, *δυναρχία δὲ ὑποτάτων δύο.*

PROVINCIE PRINCEPS.

QVod si regem Ægyptij prouincie tantum alicui iura legesq; dantem pingere voluissent, dimidiatum, vt apud Horum est, anguem figurabant, per animum mal quidem Regem, per segmentum verò, quod non vniuerso imperaret orbem, subindicantes: omnipotentē si quidem ex integro dracone intelligi, superius ostensum est. Sanè anguis ille qui Tarquinij Superbi animum perculit, anxium reddidit, cum à columna lignea repente elapsus omnes vertisset in fugā, tota rei miraculo curia consternata, nimirum significabat nouum & inexpectatū principem, eundemq; iuuenem L. Brutum, de columna lignea, hoc est, de stupore, quē diu simulauerat, proditurū. Lapis enim & caudex, pro stupido & alienatamēntis homine, apud Comicos ponitur.

REX OPTIMVS.

SI verò Regem optimum significare procurassent (*ὀψιστος* enim, non autem *ὀψιστος*, in emendatis Hori codicibus habetur) anguem utiq; in orbem collectum effingebant, cauda mordicis apprehensa, sed regis nomen in spire medietate describebant. Quin etiam certam anguis speciem *μυδι* cognominatā, huic significato adhibebant. Cur verò anguem fingerent sibi caudam admordentem, aut tores quos sequimur nusquā tradunt: sed si ariolari licet, indicabat, omnia vltima ad minima vltimaq; curæ esse regi, qui bonitatis nomen sit adepturus, cum præcipue de causā Sardanapalus & pleriq; alij infames habiti sint, quod firmius ad principatum peruēnere, omni abiecta cura sibi met tantum vacare, sedq; vniuersum curare instituerunt.

REX TVTELARIS.

QVod si Regem Ægyptij suum vel alium quempiam in obeliscis aut monumentis alijs curam populi sui gessisse regiam attestarentur, eumq; tutelam

rem fuisse comonerent, anguem vigilem, vertice quippe surrecto, elatoq; pectore sculpebant, cuiusmodi species adhuc plerisq; locis inspicitur: hic verò pro regio nomine CVSTOS inscribatur, utpote quod æquē vigilandum esse deceat Regē, cui gentiū regniq; tutela sit curę credita, quare apud Homerū Somnus Nestoris personam indutus, his verbis compellat Agamemnonem:

*ἔχρη παυλύχιον δὲ δεινὸν βροχίφρον ἀνδρα,
ἢ λαοίτ' ἐπιτετραφάται, καὶ τόσσα μέμνη.*

Quam sententiam ita reddamus:

*Non decet ignauum tota producere somnum
Nocte virum, sub consilio, sub numine cuius
Tot populi degunt, cui rerum cura fidesq;
Credita summariū.*

Quod P. Scipio, vir alioqui rebus tot præclare gestis omni laude maior, cum minimè præstaret, somnolentiæ taxatione malè apud Romanum populum audiebat, autor Plutarchus libro ad Traianum Imper. de civili institutione. Sanè verò dracones à visu, quem acutissimum habent, nomen id *παρὰ δὲ πάντων ἀθροῦν, καὶ βλεπέων, καὶ περὶ πάντων νοεῖν*, factum nonnulli tradunt: prudentiamq; hinc interpretantur, quæ omnia perspiciat, & ante omnes intelligat. Carpit Horatius quendā, qui in amicorū vitijs tam acutè cerneret quàm aquila, aut serpens Epidaurius, puto prouerbiū secutus, *ὄφεις ὄμμα*. Neq; temerè Aristophanes finxit angues duos Pluti oculos in Æsculapij lambere, cuius rei beneficio ille ex cæco cernere cœpisset.

HEROS.

QVod autem Heroibus in vniuersum draco sacer habeatur, ea de causā Plutarchus, Agide, factū putat, quod ex medulla hominis serpens gigni soleat: quod nō ignorauit Virgil. cum ad Anchisæ tumulum hæc accidisse memorauit:

*Achyris cum lubricus anguis ab imis
Septem ingens gyros septena volumina traxit
Amplexus placide tumulum, lapsusq; per aras:
Ceruleæ cui terga notæ, maculosus & auro
Squammam incendebat fulgor, cætu nubibus arcus
Acille trahit varios aduerso sole colores.
Obstupuit visu Aeneas, ille agmine longo
Tandem inter pateras & leuia pocula serpens,
Libavitq; dapes, rursusq; innoxius imo
Successit tumulo, & depasta altaria liquit.*

Quod quidem non temerè fictum à Poëta, sed ex historia desumptum. Atheniensibus enim contra Medos apud Salamina naualem pugnam inicitur, serpens draco in naui dicitur apparuisse, secundissimo rerum, quæ prosperè subsecutæ sunt, prodigio: cuius rei monumentū in Salamine templum fuit Cychreo, vt apud Pausaniā est, dicatum, quod Apollo responderit serpentem illum Cychreū heroem fuisse, qui auxilium allaturus aduenisset.

EPAMINONDAS.

EPaminondas autem Imp. ille clarissimus, qui ad Mantineā tam fortiter occubuit, draconis gestamine insignis fuit. Eo verò loco ubi præliū commissum est, columnam erexit antiquitas cum clypeo draconem in eius memoriā sculptū

ostentante. Quod Pausania ideo factum arbitratur, quod is ex Spartiatarū cognatione, quæ Thebis erat antiquissima, progenitus diceretur, quorum id geniale esset insigne, quippe quod à feminio anguineorum dentium, quos Cadmus feuerit, oriundi essent: Spartanosq; ipsos in Laconia inde originē duxisse nonnulli credidere, quos olim ^{quod dicitur} nūcupatos alia de causa historici tradiderunt: cum enim annonæ caritate laborarent, compulsi sunt serpentes, quorum vis magna in Laconia multiplicauerat, in humani cibi vsum conuertere. Sed quoniam de clypeis & gestaminibus militum atq; cohortium multa dicturi sumus, quia id præcipue contendebas, vt aduersus eruditorum quorundam sententiam veterum exempla tibi suggererentur, quod non esse nouum institutum familias varijs gestaminibus tum colorum, tum dissectionum, atq; etiam insculptarum in illis animantium, figurarū, plantarū, instrumentiue alicuius adiectione discerni, comprobare posses, priusquā ad horum explicationem aggrediar, alia quædam ad principatum & nominis claritatem per anguem commonstrata dicere necessarium est. Sed prius aliqua de ostentis.

AMPLITVDO NOMINIS.

In ostentis enim summam nominis amplitudinem portendere anguis fertur: non is tantum quæ ad imperiū aut alium quemcunq; principatum attinent, sed ad ea quoq; quæ vel ingenio vel arte celebritatem sibi aliquā comparauerit, ut in histrione Roscio, artis suæ gloriam præmonstrauit: cum enim puerum anguis dormientem noctu complicasset, pater ad aruspices detulit, responderunt, nihil illo puero clarius, nihil nobilius fore.

DOMINIUM.

Avreliano verò, quamuis modicis parentibus ortus esset, summum tamen imperium anguis portendisse fertur, cum eius pueri peluim plerunq; cinxisset, neq; vnquam occidi potuisset: postremò matrem eius, quæ templi Solis sacerdos erat, & aruspicinæ non ignara cum hoc vidisset, serpentem quasi familiarem occidere noluisse. Pari præfatio Seuero imperium præmonstratum est, cui dormienti, vt Spartianus ait, in stabulo, serpens caput cinxit, & sine noxa, expergefatis ac acclamantibus familiaribus, abiit. Quin & Maximini iunioris, quem pater secum Imperatorem appellauit, caput dormientis serpens circumdedit, futuræ dignitatis argumento. Quid autem somnia? nonne ipsa quoque vel in conceptu vel in partu quotiens draconem obtulissent, eiusdem amplitudinis prænuncia fuerunt: Mamæa Alexandri Seueri mater, prædictam quam puerum eum pareret, somnauit se draconculum enixam edidisse. Nam & Alexandro Macedoni draco dominij claritatem præfagiu, qui matri Olympiæ cōgressus in somnis. Hoc idem de Pomponia Africani Scipionis matre traditum est, & ipsi draco circumfusus nihil attulit nocuenti. Dedit & Augusto Imperij præfagium ostento simili. Nam cum Actia mater eius ad solenne Apollinis sacrum media nocte venisset, positaq; in templo lectica, dum cæteræ quoq; matronæ dormirent, obdormisset, visus est draco repente ad eam irrepere, pauloq; post digressus: illa verò expergefata quasi à concubitu mariti se purificauit, & statim in corpore eius extitit macula veluti picti draconis, quæ nunquam eximi potuit, adeò vt publicis inde balneis perpetuò abstinerit. Sedenim facile fuit ostenta quæ principibus viris aut nobilitate aut opibus claris accidissent, ad futuram eorum amplitudinem accommodare, quid de seruis dicemus: si prima fortuna genitis? Spartacus venalis cum Romā delatus esset, deprehensus est

A est dum quiesceret, habere sub capite draconē in spirā complicatū: quem Thracia itidem mulier conspicata vaticinandi peritissima, signum esse dixit magnæ cuiusdam & formidabilis potentia, quæ tamen infaustum esset exitum habitura. Idem serpens vbi defectus casu aliquo fuerit, imperij adesse finem identidem ostēdit. Nam Tiberius Cæsar serpentē draconem in delicijs habere solitus, eiq; manu sua cibū ministrare: quem cum is corrosum à formicis reperisset, monitus est cauendam sibi esse vim multitudinis: formicas enim populi significatum habere, nō fabula tantum Pelei Thessaliæ Regis, verum & portenta & prodigiosa somnia declarant. Nam & Nero paulò antè quàm extingueretur, visus est sibi per somnium pennatarū formicarū multitudine oppleri. Sedenim de formica loco suo plura. Quod ad serpētem pertinet, idem Nero qui serpentis spoliū à matre pro amuleto cōmendatum, brachio alligatum aliquandiu gestauerat, inde memoriæ maternæ tædio abiecerat, tunc id perquisiuit incassum, cum omnia contra se fremere comperisset, maternæ erga se pietatis serò memor.

ASIA.

Antea verò quàm militaria signa promoueam, scrupulus ille mihi videtur eximendus, quod nonnulli per serpentes tris, Asiam prouinciā significari putant, non secus ac ibes Ægyptum, elephanti Africam, cuniculus Hispaniā, equus Italiā, quæ sigillatim suo quæq; Commentario declarata sunt. Id ea de causa suspicari videntur, quod numi pleriq; argentei conspiciuntur, quorum inscriptio est, CÆSAR IMP. VII. ab altero latere angues tris, quorum duo pectoribus hinc inde sinuose surrectis attolluntur, tertius iacēs capite caudam vnus, cauda verò caudam itidem alterius implicat. Hos inter Victōria surrigitur calathisco insistentis, quippe ad ipsius terræ Asiaticæ feracissimam vbertatem significandam. Inscriptio verò est, ASIA RECEPTA. Sedenim ego angues eos tris indicare crediderim, Imperium Romanū tris iam orbis partes occupasse: Europā enim diu possederant, Africam paulò antè subiugarant, nunc Asia recepta, & ad reliquas applicata, tertiā quoq; partē adepti videbatur.

PRÆFECTVS MILITVM.

Quod verò pertinet ad insignia militum, numus est Cæsaris Dict. III. in quo Victoriæ caput est, alatum quippe, & capillis in nodum collectis, ab altera cuius facie Roma gradiens, stola ad pedes demissa, capite, vt mos, galeato, ancile sinistra gestans, læua trophæum, quod humero inhæret, sustentans: à latere verò serpens Draco prorepit capite surrecto, magnis voluminibus terga trahens, cuius inscriptio est, C. CLO. VI. PRÆF. M. Caius Clodius VI. præfectus militum. In sacris literis legas, draconum capita in aquis à Deo cōtrita, quod Psalmo quarto supra LXX habetur: quod milites, centuriones & duces eos significat, qui fuerant à Pharaone immisi, vt Israëliticum populum persequerentur: ij aquarum mox inundatione suffocati sunt, atq; ita cōtriti, quodq; mox sequitur phrasi longè insigniori, Tu cōfregisti caput Draconis, Pharaonē ipsum intelligit. Qui mysticum sequuntur sensum, hæc ad Christum referunt, qui demonis vim omnem sustulerit.

COHORTES.

Quin & cohortiū erant insignia, perq; singulas earum, vt Flavius Vegetius scribit, ferebatur ad præliū à Draconarijs, quo nomine ^{κατὰ τὸν} significatos omnes appellabant. Quo verò pacto gestarentur, videre est apud Ammianū Marcellinū, vbi pompam describit quam Constantius Imp. urbem ingrediens

duxit: erant enim, vt is inquit, & dracones hastarum aureis gemmatisq; summitatibus illigati, hiatu vasto perflabiles, & ideo velut ira perciti sibilantes, caudarumq; volumina relinquentes in ventum. De ijs Claudianus:

Mansuescunt varij vento cessante dracones.

Erat verò signum draconis purpureum, vt idem Ammianus attestatur. Atque nō in signis tantum serpentes militibus vsui fuere, sed viui etiam pugnatoribus, cuius auxiliū non contemptibile præstitere. Legimus enim Annibalem monstrasse Antiocho nauali prælio pugnaturū, vt in hostiū classē vascula iacularentur viperis plena, quarum metu perterriti hostes à dimicatione & nauticis ministris impedirentur. Idem cum Prusias iam cedente classe sua fecisset, victor euasit. Antiquæ vero illius militiæ vestigia quædam habentur apud vos Massæos Romanæ in Canone quodā circa Theodosij tēpora & aliquanto etiā prius cōfecto, in quo militū omnes ordines recēsentur, gestaminaq; ipsa suis etiā coloribus picta cōspiciuntur, quæ quisq; manipulus turmaq; ex quadrupedibus, vel alitibus, vel ex colorū varietate signa sibi desumpsissent: ex quibus quæ facerent ad anguē, quoniam niam id operis ordo sibi deponere videbatur, subijcere nō importunū iudicauit.

SENIORES MENAPES.

EX his enim seniores Menapes dicti, anguem luteum pro insigni habebant. Parma viridi, cuius marginem rubor limbus ambibat. Umbilicus argenteus erat, circa quem luteus circumducebatur circulus. Hic autem serpens terga interne habebat, caput & caudam sursum versus inflectebat.

CORTONACENSES.

QUI verò coloris albi draconem præferabant in rubra parma, cuius umbilicus erat argenteus, in margine verò circuli duo, quorum interior præstinus, albus exterior, ij Cortonacenses appellabantur, & cum superioribus vtriusq; sub Magistro peditum stipendia faciebant.

THAIPALI.

NAM qui sub equitum Magistro militabant Thaipali, nisi codex in damno est, & Thessali forrē castior lectio sit, nuncupati, cæruleū gestabant anguē, terga læuam versus porrigentem, in dexteram verò caput & caudam incuruantem: qui gestus in Cortonacensibus diuersus erat. Horum verò parma alba, umbilicus identidem argenteus, circum quem ruber ducebatur circulus, inter caput & caudam colubri, violaceus erat orbiculus.

PRÆFECTI FABRICÆ.

INTER gestamina verò Fabricæ præfectorum, quæ sex numero erant, dimidiatus serpens luteus in horum vno conspiciebatur, parma cærulea, aureus umbilicus, margo ruber, intra quem à læua parte onyx paruus cum Æthiopsis sigillo. Sequebantur ij virum illustrem, Magistrum officiorum appellatum.

SAGUNNENSES.

SED angues duo in huiusmodi militum gestaminibus colore rubro, siue, vt in Ammiano diximus, purpureo, ad similitudinem X Græcæ literæ in transuersum siti, in cærulea parma, cuius marginem ruber limbus circumdaret, eorum erat insigne qui sub Magistro peditum merentes, Sagunnenses appellabantur.

BIANENSES.

HUMANICIPITIS autem serpentis effigies in cærulea parma ipse quoque viridior, spiris duabus circa umbilicum aureum datis, capite eo humano super arrecto, & in auersum respiciente, cauda aliquantulū infernè summissa propere

A denteq; gestabatur à militibus qui sub Magistro militum per Illyricum merebant, Bianenses nuncupati.

HONORIANI IUNIORES.

ERAT inter hos quoque mutilati serpentis insigne, cuiusmodi eorum habebatur qui Honoriani iuniores vocabantur. Serpentis id frustum luteum, totā ferè parmam circumplexum. Inter caput & segmentum quadra erat & ipsa lutea, angulis in os & in cæsura versis, in qua tessella conspiciebatur purpurei coloris. Intra anguem parma omnis rubra, extra tergū circulus albus ducebatur, umbilicus erat argenteus. Erant ij sub illustri viro equitum Magistro.

MARCOMANI.

SVB eodem præfecto merebant & Marcomani, qui dimidium ipsi quoque serpentem præferabant coloris identidē lutei in alba parma, cuius aureus erat umbilicus. Inter segmentum & caput lutea etiam lunula cernebatur adpicta.

CVRATII IUNIORES.

CONTRÀ verò in nigra parma luteus erat serpens eodem circumductus modo, & ipse curtus, orbiculo quodam cæruleo inter caput & incisionem collocato: umbilicus ad angulos rectos decussatus, partes duas aduersis angulis oppositas albas, duas cæruleas habebat. Gestabant hoc Curatii iuniores sub eodem Magistro equitum militantes.

MAVRIALITES.

AT dimidij duo seque inuicem inspectantes albi coloris in parma viridi, quā margo ruber ambibat, eorū erat gestamen qui sub eodem Magistro equitum Maurialites appellabantur. Huius quoque parme umbilicus decussatus erat transuersis lineis, cuius duæ oppositæ partes albæ, aduersæ cæruleæ.

FABRICÆ.

PRÆTER sex illa insignia, quorum superius mentionem fecimus, præfectus Fabricæ septem alios ordines ducebat totidem gestaminibus insignes, in quorum vno serpens luteus dimidia sui parte conspicuus, capite trunciq; parte cæsa in læuam versis: parma cærulea. Inter serpentis caput atq; segmentum orbiculus erat luteus: umbilicus quoque in obliquū decussatus, partim aureus, partim argenteus erat.

DEFENSORES.

DVOS verò angues in caducei speciem implicatos, capitibus ad osculū coeuntibus, in parma cærulea, quam ruber ambitus latè circuibat iuxta marginem, illi gestare soliti sunt qui Defensores vocabantur. Horū præfectus erat illustris vir militum Præfentialis nuncupatus.

SEXTA PARTHICA.

INteger etiā caduceus, hoc est, totis expressis anguibus, ijsq; vnà cū baculo, luteis, in parma cærulea, cuius marginē purpureus circulus ambibat, insigne erat legionis eius quæ Sexta Parthica vocabatur. Militabat sub Magistro militum per Orientem.

ANGLEVARI.

SVB militum autem Præfentiali Angleuarij erant, quorum insigne fuit caduceus ruber, in baculi cuius summitate pila erat, vnde angues prorumpabant, & ad osculum iuxta parme medium adflectebantur. Parma erat sapphirei coloris, at dilutioris, quam purpureus ambitus circuibat.

CORNVTI.

AT sub Magistro militū præsentiali (alia hæc erat præfectura) Cornuti me-
reban, quorum gestamen erat parma tota lutea, sed nigro circulo aliquã
tulum interius circūducto, in medio cuius angues rubri duo non è baculo, sed
velut è cippo quodam identidem rubro emissi ad osculū incuruabantur. In cip-
pi medio ancile paruum erat colore perpictum luteo, duabus in medio nigri-
lineis à dextera ad læuam in parallelum dissecantibus, in superiore cuius parte
T. centurionis signum notatum erat: de quo alibi diximus.

FALCONARI.

IN eadem Magistri militum Præsentialis militia gestamen erat in parma tota
purpurea angues duo cærulei, colore tamē dilutiore, binę vtriq; aures acuta
longeq; surrectæ. Hi nõ baculo, sed lato cuidã pedamēto cõmittebantur (licet
ita columellã appellare, quæ sustinebat angues) vnde mox in superiorē caducei
partem curuabantur: fulcrum illud lato satis spatio binas hinc inde plicas acutis
angulis porrigebat. mediū huius spatij vmbilicus aureus occupabat, qui id præ-
ferabant, milites Falconarij nuncupabantur.

VINDICES.

Is proximi erant & ordine & præfectura vocati Vindices, qui cæruleas Mon-
linstar colubras in caducei morē flexas pro insigni habebant in parma tota lu-
tea, vbi angues pedamēto cõmittebant appliciti coalitiq; aureus erat vmbilicus

SAGITTARI NERVI.

DVcebat & Magister peditū ordines aliquot caduceis insignes, ex quibus
præcipuè erant sagittarij Nerui, qui dimidio utebantur caduceo, quorū
licet parma coloris erat prasini, rubro circūducto limbo, Parmę mediū occu-
pabat orbis luteus, in quo angues purpureę rubro coalitæ fulcumento, ad oscu-
lum in circuli se formam incuruabant.

BATAVI.

Horum socij erant qui cæruleos gestabant angues in caducei morē flexos,
in parma tota rubra: anguium verò pedamentū album erat veluti squamis
acutis quatuor altera super alteram scandentibus, quarum apices inferne sum-
mittebantur. Bataui autem erat eorum nomen.

MARCOMANI IUNIORES.

Is additi erant Marcomani iuniores, qui & ipsi caducei formam præferabant:
albas quippe angues in clypeo rubro, cuius margo albo circumplectebatur
circulo, qui fundamentum ad angues vsq; coloris eiusdem proferebat.

MARCOMANI SENIORES.

Neq; quidem hinc aberāt seniores Marcomani, qui hunc eundē secuti præ-
ctū, prasinas habebāt caducei colubras in alba parma, quã luteus ambili-
circulus: rubra verò erat sedes pro fulcro supposita, cui applicitæ erāt colubras

ATECOTTI IUNIORES.

ORdinibus his adnumerabantur illi quoq; quorum gestamen erant angues
ex caduceo luteæ, cum rubro pedamēto in cærulea parma dilutiore, quam
margo ruber ambibat: intra ambitum anguium figura cordis erat coloris pur-
purei. Hi verò Atecotti iuniores appellabantur.

EXCVLTATORES.

VNus etiamnum ordo caduceatus eundem Magistrū peditum sequebatur
quibus nomen erat excultoribus. Gestabant ij caduceū ex luteis angui-

Abus auritis, quorum terga crispis acutioribus inhorrescebant. Alba erat parma,
quam margo ruber amplectebatur.

BRACHIATI.

Qui verò sub Magistro equitū caducei gestamen vsurpabant, albas præfere-
bant colubras cum pedamento identidem albo in parma prasina, quã ruber
ambibat limbus, hiq; Brachiati vocabantur. Reliqua verò insignia, quę in nu-
mera penè sunt, per cõmentaria cæterorū animalium, vt loco quæq; cõgruebāt
singula disposita sunt, partim in arma & signa reliqua militaria congesta. Nunc
quia res nobis cum angue est, & in caduceum incidimus, satis habituri sumus si
reliqua caducei significata Cõmentario hoc explicuerimus.

DE CADUCEO.

Aducei species tota prorsus Ægyptiaca est, quã Mercurio præcipuè
veteres cõsecrarūt, draconibus duobus, mare scilicet & femina, par-
te media voluminis sui inuicē in nodum, quem Herculis vocant, ob-
ligatis, quorū primæ partes reflexæ in circulum pressis osculis am-
bitum circuli iungunt, caudę verò ad Caducei capulum reuocantur, ornanturq;
alis ex eadem capuli parte nascentibus.

GENESIS.

ARgumentū huius hieroglyphici cõmenti ad geniturã hominis, quæ gene-
sis appellat, Ægyptij protendunt, deos præfides homini nascenti quatuor
esse memorantes, *δαίμονα, τίχλη, ἔσπαρα, & αἰόγνη*. Ac priores duos Solem & Lunam
intelligūt, quòd Sol autor spiritus, caloris & luminis, humanę vitę genitor et cu-
stos est, ideoq; nascentis dæmon credit. Luna *τίχλη*, quia corporū præses est, quæ
fortuitorū varietate iactantur. Amor osculo significat, Necessitas nodo: pinnæ
mentis velocitatē indicant, qua pernicious nihil. Inuolucrū verò draconū, iter v-
triusq; flexuosum ostendit. quæ omnia & pleraq; alia Macrobius diligenter exa-
minauit, à quo, quæ diffusius quis exponi quæserit, petendū. Occultam sanè re-
rum originē per serpentis effigiem Valentiniani cõmonstrabant, positionē inte-
stinatorum nostrorū per quæ cica infertur, in exemplū adducentes, quæ serpenti-
næ spiræ instar in vtero delitescens, occultata in nobis genitricis substantię spe-
cimen habeat.

MINE PAX QVE.

SVnt autores haudquaquã aspernadi, qui serpentes illos mutuis nexibus im-
plicatos, minas et pacē simul ostentare putēt, cuiusmodi simulacrū Gephyrei
armato exercitui prætulisse ferunt, cum Eumolpus Athenienses profligauit: illi
enim Caduceū prætendentes, & pacē quietis, & minas insultantib; offerre visū.

TERRA.

Interpretationē eam quæ Caduceū ad geneleos significatū trahit, Ægypticã
esse nõ negarim, sed alia quadã ratione à Macrobiano cõmento seciore. Siqui-
dem Ægyptij, cum maxime omniū humanū genus ex cceno genitū profiterent,
colubros terrę filios esse nõ ignari, prout etiã in ostentis aliquot accipiūtur, sin-
gentes colubros ita mutuo complexu ad osculū tendere, omnem indicāt huma-
nitatem, si salua esse velit, oportere in eiusmodi concordia cõuenire. Caduceato
res itaq; serpentes eo complexu coniunctos præferunt, vt eos qui alijs iniuriam
facere moliantur, humanitatis admoneant. Quòd verò terrę signum sit anguis,
plerisq; historiarū locis, sed eo præcipuè reperias, vbi Cræsus aduersus Cyrum
bellum suscepit: eo enim tempore vis colubrorū ingens in suburbanis Sardiūm
locis repente coorta est, quos equi in pascua dimissi passim deuorarunt: respõ-

derunt diuinationum periti, futurum ut externae gentes indigenas consumerent, indigenam enim esse colubrum, terraeque filium: equum vero & aduenam & bellicosum hostem, de quo suo satis dictum Commentario.

CONCORDIA.

Verum si quid in longa huiusmodi rerum indagine ariolari licet, putarim ego picturationem hanc in pacis & concordiae significatum inde sumptam, quod serpentis effigies plerisque locis pro bello & odio, funestaque alia quavis clade poni solita est: osculum autem, & pacis & concordiae signum esse, negarit nemo. Quin & sacrae pietatis nostrae literae pacis osculum identidem attestant. Virga, ut loco suo latius ostenditur, tum disciplinae vim indicat. Si quis igitur pietate grauis, & eloquentia potens, altercates aggressus, nullam bello salutem esse docuerit, dubium bellorum omnium euentum dixerit, funesta perniciosaque demum esse bella demonstrabit, et quaecumque alia ad huiusmodi rem pro loco, tempore, personisque facientia excogitare et eloqui potuerit, per facile is discordes animos in concordiam trahet, duosque angues, hoc est, odia mutua doctrinae suae virga in unum obligabit, quibus ad oculum coeuntibus, conuenire animos et ad concordiam conuersos esse, meridiana luce clarius apparebit. Neque me fugit, esse quorum genus in magna Galliarum fama, quod anguineum appellat Druidae, quod ex numero suorum ouorum faciant angues, conuoluentes ea, & saluissimum fauicium corporumque spumis conglomerantes, ut tandem fiat ex multis unum, siue angues ea sint oua spiribus ita conglobati, artificisque complexu adstricti: saluarumque profluentium humore concreto crusta superinducatur. Vt cumque id sane constat, ouum hoc quodcumque sit, ad victorias litium, ac ad conciliandos sibi Regum aditus mire laudari, perinde ac etiam pinguen anguis in pelle dorcadum (ne draconum, ut in corruptis Plinij codicibus habetur, dicamus) neruis ceruinis alligatum in lacerto, conferre ad iudiciorum victoriam perhibetur, cuiusmodi rebus magica superstitio mortalium plurimos eludit. Quod si hoc credibile videatur, Philostrato etiam, praeter innumeras quas confixit fabulas, fides adhibenda est, qui Gygis anulum habuisse lapidem scribit, qui montanis Indiae locis cristatorum quorundam draconum capitibus insit. De quo quidem anulo multa Plato libro de Iusto, & ab eo Tullius Officij, quod is qui eum gestaret, pala in volam conuerteret, a nemine spectaretur quandiu pars illa palam attingeret.

PAX.

Plerisque sane locis videre est anguium huiusmodi globos in unam quasi massam adstrictos, de iugorum verticibus ad ima peruolui. Et in Aethiopia aiunt tantum anguium vim conuenire, conuoluique in gyrum inuicem, ut motus speciem procul aspicientibus reddant: cuiusmodi quidem complexus anguium, & frugifera eorum concordia, causa, ut Plinius inquit, videtur esse, quare extere gentes caduceum in pacis argumentum circumdata effigie anguium fecerint: neque enim cristatos esse in caduceo mos est. Ad haec numismata tot caduceis insignita, pacis inscriptionem praeferebant, ut in numo Caes. Vesp. Aug. P. M. TR. P. COS. VIII. sigillum est cum caduceo, et ramo oliuae, inscriptione adiecta, PAX AVGVST. Vidimus et numum aureum Bononiae apud Achillinos, in quo simulacrum alatum est cum caduceo & serpente quodam a pedibus abeunte, cuius inscriptio est, PACI AVGVSTAE. Illius sane serpentis abitus ablegatum aliud bellum ostendit. Aliae in hoc numo literae sunt, TI. CLAVD. CAES. AVG. P. M. TR. P. Nam in altero ex aere eiusdem Claudij numo alatum sigillum est, dextera vestimentum a pectore ad faciem tollens, laeva caduceum exporrigit, pedibus serpentem sinuosum calcat, quod bello oppresso pacem condonatum omnino significat.

FELICITAS.

Caduceo vero si cornu copiae adiciatur, felicitatis indicium est, quod in eiusdem Vespasiani & aliorum numis obseruauimus. Nam & Hadriani numus est eodem significato atque inscriptione, quae in Traiani habetur, quippe FELICITAS AVGVST. Vidimus etiam in Antonini Pij numo caduceum, & oliuae ramum fructibus & folijs onustum, cuius est inscriptio, FELICITAS AVGVST. In Seueri vero Macrini Augusti numo, non oliuae, sed hasta in laeva est manuum: caduceus dextera praeteditur: inscriptio, FELICITAS TEMPORVM. S. C. Hastam autem intra alia significata humanae etiam aetatis indicium esse, alibi ostendimus, ac perinde temporis. In Iuliae Mamae numo dea laevo cubito columellae assurgens capitulo innititur, dextera caduceum tenet: inscriptio, FELICITAS PVBLICA. S. C. Colonna enim habet nescio quid in significato quod ad publicum pertineat, de qua loco suo plura. Ex his dubio procul constat, quid sibi velit caduceus ille, qui situs est in medio cornuum duorum in numo Drusi: quidque solus ille in numo cuius inscriptio est, M. PLETORICEST. EX S. C. ELOQUENTIA.

Ed qui serpentem pro astu poni docti sumus ex Aristotele dicente, animalia quaedam esse astuta per se, sicuti sunt serpentes: magis vero ex lectione sacra, quae prudentiam huic in primis animali tribuit: ea etiam de causa angues caduceo complicari putamus, quod ostendere voluerint, & calliditatem & prudentiam necessarias eloquentiae, quae per virgam significatur, quippe quae regat dictis animos. Neque desunt qui virgam auream in Mercurij manibus, a qua Deus ipse $\chi\sigma\upsilon\delta\delta\epsilon\pi\alpha\pi\iota\varsigma$ appellatur, dignitatis & excellentiae, quae illum ornant qui & scite & opportunum norit orationem contexere, signum esse contendunt.

SAPIENTIA.

Virga vero Palladii totius sapientiae deae, ab Homero passim accommodatur. Vlyssis quoque socij uno virgae capite, falsa quippe persuasione ac insipientia, in brutorum species transformantur: altero virgae capite, vera quippe disciplina ac rerum peritia, in humanam restituntur effigiem. Reliqua vero taceo, quae Moses ubique virgae fretus munere scribitur effecisse: nam alibi super hoc suus erit locus. Quam vero nunc tractamus, ea est diuina virgula, de qua M. Tullius in calce primi libri Officiorum ait: Quod si omnia nobis, quae ad victum cultumque pertinent, quasi virgula diuina, ut aiunt, superpeditareretur. Atque hanc dicendi formam apud alios etiam autores inuenies, qui ex hoc effusissimam eam Dei Opt. Max. munificentiam intelligunt, quae omnia secundat, fortunat, atque felicitat.

VERA DISCIPLINA.

Eundem hunc scipionem nostri sic figurant, ut ad omnium ferè templorum facies iuxta limina, colosseae magnitudinis figuram humanam pingant, quae Christum puerulum in humeros sustulerit: quod, ut mea fert opinio, nam historia omnino apocrypha est, ea de causa sit, ut si Christum gestare humeris,

hoc est, veram sapientiam enancisci volumus, dandam esse operam impensissimam disciplinæ admoneamur, robori cuius innixi, rapidos quorumcunque amniū cursus profunditatemque, ac torrentiū impetus facile superemus. Et quod Iacob ait, In virga nostra Iordanem pertrāseamus; sanè Iordanis vel quoduis aliud flumē, fluxos animi motus, & voluptariæ mollitudinis affectus indicat: virga, disciplinā, sine qua non esse progrediendū Græco monemur adagio, qua qui firmiter innituntur, nullis perturbationū occurribus deturbantur, nullis vndarum quantumlibet inturgentiū fluctibus immerguntur: pedibus verò per ima vel ipsius pelagi dermersis vix crure genūue tenus alluimur: capita autē, vt ait Iob, le, condimus intra sidera, Deumque ipsum sustinere humeris videmur, ac veridemum euadimus, in quos vbi sagittæ fuerint immissæ, eadem in iaculatores suos spontè retorquentur, vt in vulgata habetur historia. Quid enim in vniuersa literarum peritia facilius, quàm eorū calumnias repellere, ac suismet, vnumquencque iaculis cōficere, qui sanctissima nostræ pietatis instituta vel incesse re vel cōuellere aggrediatur, quæ certo Dei sit præsidio firmata, ac magni verique numinis munimento quamualidissimo roborata?

PIERIVS VALERIANVS AD MAGNIFICVM MARIVM MAFFEV M ROM. PATRITIVM, DE IIS QUÆ PER ÆSCVLAPIVM, GORGONAS, HYDRAS, ET ID GENVS ALIA SIGNIFICANTVR, EX SACRIS Aegyptiorum literis.

MIBI verò, elegantissime Maffei, tertium de serpentium significationibus commentarium dedicandum iudicavi, de vniuersa hac materia quæ a vobis honoratissimis fratribus magna sui parte profecta est, ad vos identidem rediret, laudatissimè quæ ad Reuerendiss. Cardinalem, quæque ad Achillem fratres tuos miseram, significasti, libellos illos pro humanitate tua libenter à te lectos, in illis tamen desiderasse quadam alia, vt opus absolutum vndeconque videretur, præter Æsculapiū, fabulosa scilicet illa, Gorgonas, Hydras, & id genus alia: tum quadam veneratorum genera, Dipadē, Scorpionem, Salamandram, quòd in illis quoque inesse debere hieroglyphica arguaris: proinde curasti vt hæc mihi nomine tuo per Florum nostrū significarentur, ne contentus ijs esse vellem, quæ duobus illis Commentarijs collegissem. Respondi, dilectissime Maffei, agere me gratias incomparabili humanitati tuæ, quòd ita me admonueris: mearumque nugarū qualescunque essent curam suscipere dignareris: sed quòd in prioribus illis non omnia sim complexus, minime per negligentia esse factum scias: immo quia veritus sum vos fratres viros tam præstantes, magnis & innumeris Christiana Reipub. negotijs oppressos, dictione mea tam leni diutius occupare, summamque fuisse breuitatis studium, in publica peccarem comoda, si tempora eorum longo morari sermone voluissem. Quomòdò ita te cupere declarasti, vt illa ad argumentum hoc adderentur, dedi operam vt ea quoque colligerem: quæ cum longè plura essent quàm pro corollario subijci possent, eadem impeditus verecundia, ne nimia nugarum congerie importunus fierem, longè tolerabilius esse iudicavi, si res illas hæc in vniuersū, idque iustum adstruerem commentarium, ac veluti serpens linguis micat ore trifidus, tribus itidem libellis loqueretur. Nam si alituum pleraque, quadrupedum multa, humani corporis aliquot, multa de plantis, de piscibus & alijs rebus non admodum pauca, cur non & de tanta serpentium varietate conscribi possent? Sedenim hoc tertium nulli conuenientius dedicari debuit quàm tibi, qui autor impulsorque fueris vt ea cōquirerentur, egoque importuni morum per belle declinauero, cum tu ipse crabrones in te sponte tua concitaris. Vale.

AESC

ÆSCVLAPIVS.

ANGVIS significatum apud Romanos, perinde ac apud Græcos & Aegyptios, sanctum semper fuit, per quem nimirum ipsum salubritatis deum Æsculapium intelligebant, quòd numismata, quòd marmora, quòd Græcè Latinæque omnes historiarum testantur, plurimæque passim statuæ, per quarū crura & genua serpens flexuosis voluminibus implicatur, locorū vbique Romæ, ac in toto terrarū orbe conspiciuntur. Inesse quidem angui remedia multa, experimento compertum est, neque vllum esse aiunt apud Medicos volumen, quòd anguium in ægrotudinibus beneficia non latissimè demonstrat: vt minus miremur serpentis effigiem ex aere in contum surrectam à Mose, in quam populus oculos intendens, ab incōmodis, quæ se in itinere tam longo oggerere potuissent, diuino aspirate præsidio liberarentur: de quo loco suo plura diximus. Quinetiam, vt ad remedia reuertamur, inuentū est ab Antonio Musa Augusti medico, in vlceribus insanabilibus viperas edendas dare, miracque ita celeritate perfanare. Et quamuis perniciofa multa sint ex anguibus exempla, non ita tamen alienum à ratione est eorum genus, si modò quæ bruta honestè atque prudenter facere videntur, ratione ea fieri concedamus, vt non aliquando magna & amicitia & fidei documenta præstiterint, & eam iustitię partem exercuerint, quæ in homine rarò admodum inuenta perhibetur.

HOSPITALITATIS IVRA.

Scribit Plutarchus, aspidem ab Aegyptiaco viro quodam patrię religionis superstitione tam familiariter alitā, vt ad mensam assidue ventitaret: quæ cum catulos enixa esset, quorū vnus hospitis filiū enecauit, regressa parens, intellecto facinore, filiū & ipsa suum morte multauit, ac voluntariū exiliū sibi in perpetuū delegit. Apud Philostratū legere est, Aiaci Locrensi draconē mansuetū in delicijs fuisse, cui cibum de mensa cōmuni ministrabat, quemque perinde ac canē secū comitem adducebat: addit, eum quinque cubitorū magnitudinem expleffe. Neque illud prætermittendū, quantum ad salutis significatū pertinet, publicatum esse, Neronē à percussoribus, quos in eum Mesallina immiserat, serpentis ope seruatū, cum è puluino, vbi ipse quiescebat, se proferens, eos absteruisset, siue ea fabula fuerit, siue serpētis exuuię, quas ex voluntate matris dextero brachio adal ligatas aliquandiu gestauit, ac tædio tandem maternę memorię abiecit, rursusque vt alio Cōmentario diximus, extremis suis rebus frustra requisit, quippe qui speraret aduersus infortunia, quæ vndique iam pertimescebat, amuletum id sibi profuturum.

SERVATOR.

Quinetiam ferunt Heleos aduersus Arcadas dimicaturos, serpentis ope victoriam consecutos, oblato sibi puero, dum in aciem descenderent, quæ nudū ante omnes ordines statuerūt, Arcadibusque irruentibus puer is in draconē mutari visus, cuius horrenda specie perturbati Arcades, disruptis ordinibus fugaturpiter arripuere: in cuius rei monumentū Helei sacello ibi erecto vbi cōdi serpens visus fuerat, Sosipolin inde Deum religiosissimè coluerunt.

SALVS.

Merito verò salutis significatū serpens sibi vindicasse videtur, à quo, vt initio dicebamus, multa in humanum genus remedia procedunt. Apud Latentium legas ictui viperino præfens admodum esse remediū viperam ipsam exulta & in cinerem redactam. Citat hanc artis medicę peritiam Adamantius,

vbi homilia XVII super Numeros, sacrificiorum dæmoniorum virtus per sacrificia, quæ olim Deo offerebantur, depelli dicit, veluti serpentium venena medicamentis nihilominus ex serpentibus confectis depelluntur, vt perhibent. Apud Cebetem obserues, viperæ dēte semel tactum quempiā, nulla deinceps venena formidare. Tradunt alij, qui viperæ iecur conditum semel hauserit, nullius inde serpentis ictum pertimescere debere. Quid verò illud quod à Dioscoride traditum est, homines qui viperis conditis in cibum vti consuerint, longiora vitæ spatia producere, & ad summā senectutem incolumes peruenire? Ifigonius Cirnos memorat Indorum genus, qui centenis quadragenis annis viuunt, quia viperinis carnibus alantur: ad hæc, neq; capiti neq; vestibus eorum, noxia corpori inesse animalia, eamq; causam videtur Tertullianus asserre, cur tanta sit ceruo viuacitas, quippe quod ipse ætatis suæ arbiter serpente pastus, veneno augetur in iuuentutem; vel, veneno languido exit in iuuentutem, vt vulgata habent exemplaria. Et Nazianzenus, vbi Basilij rudimenta cōmendans, philosophiam & politiores alias literas à Christiano homine minimè contemnendas esse differit, viperam in exemplum adducit, ex carne cuius singulare remediū grauioribus morbis excogitatum est: id ad hanc vsq; diem à maximè fera perniciosissima bestia κατ' ἰσοχλί Theriacum vocamus. Sunt qui tradant vipersas in Arabia, vbi balsamū colligitur, innoxias ictu, quod venenū balsami leniatur succo, quo illæ dicuntur ali. Addam & illud, tametsi ἰσοχλί, quod apud Theophrastū legas, viperarū morsibus tibi cinem qui moduletur adhiberi, efficacitatem habere medicinæ. Quæ quidem cōmemorare libuit, vt nō immeritò numismata tot culas existimemus, quæ serpentem habent cum inscriptione salutis: veluti ille est in figuram collectus cuius inscriptio, SALVS ANTONINI AVG. In alio eiudem numo serpens est tractu sinuoso, tortiliq; obrepens virgæ, quam signum ibidem adiectū dextera humi applicat. Atq; in alio Dea ipsa læua virgam gerit, dextera poculū angui porrigit: inscriptio, SALVS AVG. COS. III. In alijs ipse secula sedens paterā porrigit angui suo de loculo exeunti, caputq; pateræ admouentis: inscriptio, SALVS AVG. In numo verò M. Aurelij Seueri Alex. sedentis simulacro paterāq; porrigenti assurgit anguis, cum inscriptione, SALVS PVBLICA. Sed ne singula cōmemorem, quæ quidem sunt innumera, Comodi, Crispinæ, & aliorū, per angues deniq; omnes salutem intellexere. Quod autem ferunt Aesculapium sub anguis specie Romani legati nauem spontè ingressum, cum ipsi Epidaurū aduersus pestilentiam opem imploraturi ad nauigassent, scribunt Græci tale aliquid sibi etiam obtigisse, cum ipse idem Deus draconis effigie à Nicagora Echetimi vxore ad Sicyonios mulorum bigis inuectus est. Nec defunt qui super Aesculapio cōminiscantur historiam: educatum quippe draconem ab eo, in Pelei montis loco, qui Pelethronius à florū vbertatē nuncupatur Throna enim flores vocant lingua Thessala. Addūt anguem eum fuisse nigritate vtero subuiridi, figura pulchra, triplici dentium ordine, fronte & supercilio admodum pingui, cui præ pinguedine toruli veluti quidam sub mentum redacti, barbæ speciem reddebant, quæ lurido fellis colore intincta videretur. Ictus eius innocuus, illi quem vorices insigunt perquam similis, etiam cum vehementer lædere conabatur. Genus hoc serpentum assidue cum aquila bellum gerere aiunt, sæpeq; in eius nidum prorepere, ouaq; depasci, ac illi semper insidiastruere, cum præsertim ad prædam abuolarit, quasi Iouem vlcisci velit, qui de minimum suum fulmine sustulisset. Horū autem conflictum operæ precium est apud Nicandrum legere. Sed vt apud Pausaniā est, dracones qui Aesculapio adpingebantur, colore erant subflauo, quales in Epidauria tellure tantū inueniri tradit. Cum verò Aesculapius Apollinis, hoc est, salubritatis filius fingat, ideo nonnulli dixerunt, serpentis eum insignia gestare, quod homines cum in ægritudinibus, vt Homerus inquit, neq; non Heliodus, citò senescāt, salubritate adueniente iterū inuenescere videantur. Spectatur hoc idem in sole, dum ab hyemali senectā ad vernam sese proripit iuuentutem.

Numismata plurima cū serpentibus quare cūsa.

PRVDENTIA.

Quod si medicinæ rationem habeamus, serpens hic prudentiā indicare videtur: nam & Afferoris nostridictum est, nos esse debere prudentes, admodum mentis, sicuti sunt serpentes. Ideo ex Valentinianis quidam sopheriam illam suam serpentem factam dicunt, quapropter & contrariam extitisse factori Adæ, & rerum cognitionem hominibus infudisse, eaq; de causa serpentem omnium sapientiorum habitum: de quo latius apud Irenæum. Nam cum prudentia non presentia tantum examinet, verum & lapsa & futura meditetur, & tanquam è specula prospectet, medicum exscribere videtur, quem oportet, inquit Hippocrates, perscrutare diligenter.

Οστ' ἡδὲ τὰ τ' ἰοντα, τὰ τ' ἰσοχλίνα, πρὸς ἰοντα.

Quæ sunt, quæ fuerint, quæ mox ventura trahantur.

quod quidem hieroglyphicè per tricapitium in Apollinis etiam simulacro factum inuenies, cuius pedibus ingentis vastitatis serpens triceps subiiciebatur. Capita ea, canis vnus, lupi alterum, tertium leonis; de quo alibi differuimus, & prudentiæ signum id esse demonstrauius.

PERNICIES.

Videretur autem in Delphis apud oraculū serpens, qui singulari certamine videretur Apollinem prouocare, obseruatum à Plutarcho. pernicies enim salutis semper aduersatur. Inter agalmata Pontificia, quæ Romæ in Pulchræ speculæ recessu, ob veterum quippe artificum admirationē, visuntur, Iulius II. admirandæ illud verustæ artis & ingenij signum restituit, Apollinem ἐκπυθελίω, vbi vipera serpit ab imo laurini trunci, cui dextero innititur femore. Non temerè illa facta, sed tum hæc quæ modò retulimus, tum Pythonis, hoc est, ægritudinarij veneni cædem indicat, quem Apollo, vt Ouidius,

Ἄττιλε quidem sedit telus & pluribus hydrum.

Statuæ verò huius facies osq; ipsum Octauiani Augusti videtur esse, eiusq; iunioris lineamenta quæ spectantur in numis, repræsentat. Sunt autem Pythones & dæmonum genus, cui, vt scribit Adamantius, dracones alijsq; serpentes ministrare perhibentur. Sed de his alio commentario plura differuimus.

GIGANTES.

Diodorus quoq; per serpentem voluminibus implicatum, malum interpretatur, præcipueq; Gigantum genus qui terrarum orbem olim oppressere. Et Commodus Imperator, vt legere est apud Lampridiū, homines obtortis pedibus, vtpote draconteis, Gigantas appellare solitus, eosq; sagittis ex libidine configere. Et statuas giganteas penè omnes obtortis cruribus videas, vt anguipedes illos Terræ filios ostentent: nam & Naso anguineos habuisse pedes ait Gigantes, qui centum quisq; brachijs cælum capere conati sunt, eo versu:

Cum centum quisq; parabat

Injicere anguipedum captiuo brachia cælo. Et Ætna Maro:

Pierii Val. Serpens III.

*His natura sua est aluo tenuis, ima per orbis
Squammeus intortos sinuat vestigia serpens.*

H O R R I F I C V M .

QUas verò colubras Eumenidū crinibus obuolutas aiunt, ab Æschylo poeta tragico primū excogitatū Pausanias attestatur, cum antea nihil neque his, neque in alio quopiam ex infernis deis quicquā esse horrificū existimaretur. Manifestissimū est enim totum hoc terroris argumento confictū, loca tamen et terribilia esse ex Assertore nostro totiens audimus, vbi sit fletus & stridor detentium, & quæ passim sacræ literæ de gehenna ponunt. Vt verò ad anguium terrificum hieroglyphicū reuertamur, nō temerè Tib. Gracchus timuisse videt, cum in spatiosa galea, qua in bellis vti consueuerat, angues offendit ova peperisse, et tusq; iam formatos, paulò antequā multitudine Quiritū oppressus interficeret.

V A S T I T A S .

Iam draconem, quem mali significatum habere dicūt, Crocodili nōnulli speciem esse putant, fortasse quia vastiore pingretur corpore: nam alicubi mirificè crescūt. Maximus enim Tyrius tradit, apud Indos Alexandri tempore draconem fuisse quinq; iugerum magnitudine, cui boues & oues in cibum Indi ministrarent. Alij omne serpentum genus indifferenter accipiunt, cuiusmodi monstrum Annibal à tergo subsequi prospexisse fertur, belluam quippe vastā & immanem circumplicatam serpentibus, quæ quacunq; incederet, omnia arbuta virgulta & tecta peruerrebat, quod vastitatem Italiæ portendere diuinitus intellexit. Neq; temerè Faustina visa sibi in somnis serpentes parere, sed ex his vniuersociorē, cum Antoninū & Commodū in vtero gestaret: quod vita deinde Commodi voluptuosa simul ac perniciosa, re ipsa comprobauit, non hominē, sed immanem hydrum ad humani generis internicionē emissum. Argiphontē Pausanias dicitum ait Mercurium, quia *δρακόντιος* fuerit, serpentem quippe sustulerit, quem nonnulli *ἄγγυλον* vocant, vel quasi *ἀγγύλις, ἀπὸ τοῦ φωνάου*, quod cæde abstineat: patris enim Deus est Mercurius, quāuis Leutyhidias Lacedæmonius Aristone patre nobilis, neq; sua obscurus virtute, portenta hæc atq; alia eludere consuevit: nam cum propinquioreis portæ clauis Draco circumuolutus esset, monstrumq; id esse vates denunciaret: Minimè mihi quidem videtur, inquit, sed si clauis draconis circumuoluta esset, monstrum esse asseuerarem.

V O L V M E N .

Alibi cur dracones Cererī vectandę adhiberentur, explicuimus: sed quomā nihil prætereundum existimaui, quod in significationum argumentum apud scriptores veteres cōperissem, addendū quoq; fuit, scripta lucubrationesq; in anguiū nomen deuenire: siquidē Zezes Hesiodi interpres, dracones quibus vecta Ceres Proserpinā quærēbat, significare ait volumina quæ Triptolemus de agricultura conscripsit, eoq; loco *δρακόντιος*, Terram matrem interpretatur: consueffe enim Dores *γῆν* in *δ* vertere, ita quæ *γῆν* *δρακόντιος*, *δρακόντιος* mox dicta.

T R O P H O N I V S .

Simulacra quædam iuxta Ercynam fluuium in specu quodam fuisse, memorat Pausanias, quæ dicata erant cum sceptris, circa quæ dracones obuoluti conplicabantur, quæ nonnulli antiquarū rerum ignari, Æsculapij & Hygiæ simulacra existimabāt, cum tamē & Ercynæ & Trophonij essent hieroglyphica, quibus etiā antiquitas dracones consecrauit, siue ob oraculorum prudentiam, siue ob rei quæ in promptu erat similitudinē, quod oracula Trophoniana subter-

Liber XVI.

Araneo in specu reddi solita, in specu autē et subterraneis cauernis angues libenter mē latitare, ignorat nemo. De Trophonio pleni sunt doctorū gratias nostrę libri.

B O R E A S .

Boream quoq; ventum aiunt hieroglyphicè viperinis caudis, pedum loco, præditū figurari: quæ quidem specie insignis cum Orithyæ raptu in Olympiā visēbatur in donario à Cypselidis dicato.

D E S C O R P I O .

NT E R serpentia Scorpium non habet locum, sed quia venenosum est animal, hic minimè prætereundus fuit: super eo tamen partē eam tractare prius instituius, quæ cum crocodilo negotium habet.

H O S T I V M C A E D E S M V T V A .

Hostes enim duos pari conditione inter se dimicantes, vicissimq; in damna mutua concurrentes, ostendere si vellent Ægyptij sacerdotes, Scorpium & Crocodilum pingebant: nā ij genuino quodam inter se odio flagrant, simul atq; alter alterum inspexerit, in mutua funera spontē rapiuntur, amboq; eadem dimicatione perimuntur. Quia verò & terrestris & marinus Scorpium inuenitur, de marino hic dubio procul intelligēdum. Quod si rem cuestigio peractam, indicare voluissent, crocodilum scorpium subiectum pingere mos erat: ictus enim scorpium quamprimū interimat crocodilum: sin distractam diutius pugnam, difficulterq; in necem deuentum ostenderent, superatum à crocodilo scorpium faciebant: is enim motu segnis longē diutius laborat antequam hostem affequetur, & interficere possit.

D O L I F A L L A C I A E Q V E .

Terrestris verò scorpium doli atq; fallacię signū habetur in primis: estq; apud Sophoclem, Captiuus, prouerbium in hanc sententiam, *ὡς τῶν γούρτων σκορπιός* *φύσσει λίθος*, quippe, sub omni lapide scorpium insidiari: Sic & Theriacis Nicander, *σκορπιός ἀπειδίης δλίγος ἐπὶ λέλι λολήσας*.
Scorpium insidias parua sub caute retendit.

Apuleius acerbiter morum per scorpium notat, vbi illa: Nosti quendam barbarum nostræ ciuitatis Decurionem, quem Scorpionem præ morū acritudinē vulgus appellat. De insidijs verò quæ post aliquam felicitatē subsecutę fuerint, Sidonius de fortuna loquens ait: Quæ virum, vt scorpium, vltimā sui parte percussit. Quin & mathematici, vel Ambrosio teste, percussorem, & ad inuadendū ex insidijs promptū eum futurum dicunt, quem Scorpium nascentē exceperit.

I N N O C V A P R A V I T A S .

IS in aquāmersus si figuretur, innocuam significat prauitatem: quando quidē & ipse & serpentes alij qui præualent in sicco, si præcipitentur in aquam, vt Cyprianus ait, præualere nō possunt, innoxijq; efficiuntur. Diuinæ verò literæ per scorpium indicāt & diabolium & eius sectatores, de quibus Euang. Dedi vobis potestatem calcandi super serpentes & scorpiones. De serpente autem, quod ad hanc rem facit, satis superq; superius dictum est.

L I B I D O .

AD hæc libidinē & nequitia scorpium pictus ostendit, eiq; ex humani corporis partibus pudenda sunt dedicata. Ei signo Mars dominatur, adulteriorū semper infamia notatus. Et milites omnes mulierosos ait Aristot. Et supra fini-

torē prodeunte Scorpio ortos, Mathematici lasciuos esse dicunt, quare huc for-
tē spectat illud diui Hieronymi dictum de virgine ad Auitum: Cauendum, ne
cuato vulnere scorpj vulneretur. Cœlestem verò Scorpionem, ob aculeū, qui est
instar teli, sunt qui velint humani generis perditionem significari, cum Libra Ve-
neri dicata, inter Scorpj chelas posita, matrimonij concordiam ostendat.

TERRA.

Ab eisdem Mathematicis desumptum crediderim id Scorpj significatum.
vt pro terra nonnunquam figuretur: aiunt siquidem illi necem à terre
bus animalibus ijs obuenturam, quibus Mars in Scorpio certo quodā loco
pertus fuerit. Ad hæc numus quidam est, in quo quadrigæ sunt cum Victoria
his literis, Q. EL. IVLI BVRGIO. ab cuius altera facie caput est cū laureis
& alis, ab occipitio cuius fuscina est & Scorpionus, quod victoriam terra maris
partam significare videatur.

AFRICA.

Trum verò doli fallaciæq; Pœnorum, quæ tot bellis vniuerso terrarum or-
bi per tot annos innotuere, an corporum color fuscus, an quid aliud argu-
mentum dederit, vt Scorpionus Africæ terræ symbolum haberetur, diu multi que-
siuere. Id sanè constat, in Hadriani quibusdam numis Scorpionem non aliter Afri-
cam significare, quàm cuniculus Hispaniam, equus Italiam ostēdet. In quam sen-
tentiam vt adducar, facit ingens atq; adeo perniciofa Scorpionum multitudo,
quam ea regio gignit, aduersus quos Strabo ait remedia ab indigenis excogita-
ta, cum dormitum eunt pedes allio, atq; etiam lectos ipsos illinere. Animadu-
tendū verò, si Scorpjū pingere contingat, ne quis Nicandri versu decipiatur, v-
bi autor ille dicit, à cuspide nouē cōpagibus spondylos cōtineri: τοῖς δ' ἑπτὰ σπον-
δύλοις ἀνέδωμοι παρὰ τὸν οὐκέρως. Ἐννέδωμοι non est ibi simplicitate

pro nouē nodis positū, vt Antigonus & Demetrius arbitrati sunt, sed pro mul-
tis, ait interpretes: septē enim tantū cōpages habere caudā scorpj, manifestū est
sæpe verò nouem pro multitudinis numero ponitur. Quin etiam Nicander dicit
ἀνέδωμος dixit, de eo qui duos tantū aculeos haberet: quæ quidem opinio est
Apollodori. Et de nobis numero septē, vnicuiq; cernere volenti facillè cōstat.

DE SALAMANDRA.

Salamandra quoq; inter malefica venenosaq; animalia recensetur.
quare illā quoq; quanta poterimus dexteritate tractabimus. Est hæc
crocodilo terrestri facie perquam similis, licet nō sit stellione maior
maioris quippe lacertæ magnitudine, quales ego in Bellunensis ag-
saltibus Castalioneo secessu meo magnis imbribus excitatas aspexi: & in fonte
mei cuiusdam aquæ ductu, quem macerie atq; cespitibus struxerā septimo post
anno cum eum reficerem, multas inueni ipsū fluentis aquæ marginem acco-
lentes, paruo inter se distantes interuallo, ea ipsa figura coloribusq; præditas
qua pingitur ab autoribus.

AB IGNE CIRCVMFVSO NON OFFENSVS.

Hominem vndiq; ignibus impetivum, siue cladibus ijs quæ per ignem signi-
ficantur, obiectū, minimè tamen vlla ex ijs parte lesum significare si velle-
Ægyptij sacerdotes, Salamandram pingere consuerunt: ea siquidem per arden-
tes carbones inambulans, nullo ab his afficitur nocumento: tantus enim illi
gor

gor, vt ignem tactu extinguat, non alio modo, quàm glacies.

CONSTANTIA.

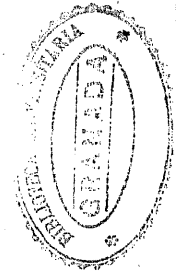
Nazianzenus pro constantia Salamandrā ponit, dum animal id in igni me-
dio, qui omnia domat, nō solum letari dicit ac viuere, sed eum omnino etiā
extinguere. Ita se cū Basilio, Athenis in igne perfidiæ Deū verū colendo incolu-
mes versatos gloriatur, quinetiā eū professione sua atq; cōstantia suppressisse.

AMATOR.

Vnt qui per huiusmodi speciem, per Salamandram quippe in igne positam,
Samatorem ostentent, quod amorem ex igne significari apud omnes vulgariū
sit, vt in Facibus latius à nobis dictū, & ardere se amantes omnes profiteantur:
cumq; ita vitam in æstu trahant, eruditè se fecisse putant, si figuram huiusmodi
ardoris sui simulacrum prætulerint. Sedenim hoc haudquaquam mihi proba-
tur: quia si Salamandra ignem rigore extinguit suo, ea utiq; non æstuat, quod in
primis amator sentire se clamat, vtpote qui vel in intimis medullis exuratur, vel læ-
tis penitus ignibus maceretur: hunc vrat amor, hunc vrat proteruitas, cum fer-
uidus sit puer Veneris, Cupidoq; semper ardentes acuat sagittas, Ardeat Atri-
des medio in triumpho virgine rapta, & quæ plurima in hunc modum Poëtæ
scribere consueuerunt: vt etiam apud Maronem, Cæco carpitur igni Dido, A-
gnoscatq; eadem veteris vestigia flammæ: Vritur infelix, ardet amens, traxitq;
per ossa furorem, ac totam incensa per vrbem debacchatur. Mitto quod fabulā-
tur alij, Salamandram igne pasci, atq; ideo amantem referre, quod ille sit huic ve-
luti cibus, quo se oblectet assidue.

AMORIS NVTRIMENTVM.

Significantius enim hoc exprimi potuisset, si bestiola illa posita esset paulò mi-
usca grandī maior, quæ in medio nata igne, per ignem salit atq; inambulat, id
quod in Cypro insula videri autores tradunt grarijs fornacibus, vbi chalcites la-
pis ingestus diebus compluribus crematur: de qua quidem illud spectandū ma-
ximè, quod quamprimum longiore paulò volatu à flammis abscesserit, emori-
tur. Hanc alij Pyralin, alij Pyraustam vocant. Zenodotus in eius cognomine vi-
detur hallucinari, cui de lapade id attribuit, quod minutulo cuidam papilionū
generi inesse videmus, æstiuis temporibus, vespertino crepusculo statim incipi-
ente, quam Apuleius nouo, vt i suus est mos, vocabulo Flammidem appellat,
multi Nitedulam, certè Græci Lampyridem vocitarunt. Verū hæc qua de lo-
quimur Cypria, longè alia est. Quod verò dictum est Salamandram inambula-
tione sua ignem extinguere, autores grauiissimi sunt qui contra vnā cum Sex-
tio sentiunt, ignemq; ab ea lædi omnino negant, idq; Plinianis adhuc tempo-
ribus Romæ incompertū erat, neq; adhuc aliquis se vidisse testabatur: nos verò
eam non modò ardentes prunas non extinguere, verū etiam euestigio emori
experimento comperimus, animali eo à Bernardino Pollano nobili Taruisino,
hospite tunc meo, ab eodem fonte meo allato in domū. Alj verò qui rem vt ex-
ploratam & ipsi scribunt, causam etiam inuestigarunt cur id efficiat Salamandra:
animal enim sine squamis & cute esse, corpus habere frigidum, & maximè humi-
dum, quo singula quæ cunctq; contigerit humectet multò magis, quàm limaces fa-
ciant: humoremq; illum à corpore tam longè diffluentem, vim eam habere, vt
ignem extinguat quem attigerit: λικωδὲν δὲ ea de causa Nicander eam appellat, si-
ue quod cute careat, que σινδὸς dicitur, siue quod à cute humor
ille largius emanet.

Nec mora, nec requies, pocula mille parat.
Exammarianus ad hanc, hanc o mibi querite amici,
Figat ut illa meos officiosa pedes.

Sapienter itaq; ut reliqua, Moses Deuteronomio inter maximè perniciofa animalium genera Dipsadem posuit, vbi terrificam illam describit solitudinē, in qua erat serpens flatu adurens, quippe Basiliscus, & scorpio animal insidiosissimum omnium: mox adiecit, & Dipsas: quod ut atrocius redderet, subiecit, & nullo modo aqua, quae scilicet opem essent aliquam allaturae. Eadem de causa Apollonius poeta terram aridam Dipsadem vocat. Admiratur autem Aphrodisiensis, cur illi quos animal hoc momorderit, sitim illam intolerabilem Theriaca epota sedent, cum genus id medicaminis ex siccis & calidis rebus conficiatur: neq; adduci potest id alia ratione fieri, nisi mutuo consensu quodam, viperarum, quae admiscetur, carnes antipathiam habere aduersus quoduis animal venenosum.

APPETENTIA.

Neq; verò sitis ipsa simpliciter passim intelligenda, sed nonnunquam pro effectum nata rei cuiuspiam appetentia capitur; nam & sitibundum pro maximè cupidum auctores ponunt: & sitim Onirocritae nihil aliud praeseferre auctum, quam avidissimam cupiditatem. Ipsa porò sitis hieroglyphicè saepe ponitur in Divinis literis, ut Ambrosius super hydropico in domo Pharisei curato differit: nam Bitire impium dicit, dum huius mundi bona concupiscit. Iam & sitire aurum, in huiusmodi significationem passim inuenias, non aliter quam & auri sacra fames, Poeta dixit. Delitescit autem, ut ad Dipsadem reuertamur, anguis id genus in insidijs inter Struthiorum ova, quae Garamantes non ad cibum tantum perquirunt, verum etiam ad vasculorum & poculorum usum, quippe qui propter solum aridum & exustum argilla carent, qua nos vasa nostra fictilia conformamus. Quae etiam eiusmodi ovis, quae aliquanto grandiora fuerint, dissectis, elegantissimos sibi pileos faciunt, ex ovis singulis binos, quibus capita obtegant, eoque gestamine plurimum delectantur.

DE MEDUSA.

Edusa quoq; figmentum licet fabulosum, aliqua subministravit hieroglyphica.

TERROR.

Illam enim horrificis anguium hiatibus tremenda, terroris significationem habuit. Praefectum verò caput id à Perseo, terrorem summum ab eo patria procul indicat virtute duce, quae per falcatum enses & interpositum speculum effingitur.

PRVDENTIA.

In historijs Theogneti antiquitatum scriptoris (nam alium poetam Comicorum memorat Athenaeus) Medusa legitur ex tribus Phorci filijs magis astu peccatens, quae regnum à patre derelictum in magnam auxerit opulentiam, atq; eius prudentiae causa serpentinum caput illi confectum à poetis. Caeterum Apollonius Rhodius *οὐ τὴν ἀλεγεινήν κτλ*, omnia quae morsu laedunt genita dicit ex guttis eius sanguinis qui ab obruncato Gorgonis capite destillauit, quamuis Acusilaus haec ex Typhonis sanguine asseueret. At Nicander Hesiodi testimonio *αἷματι*, quippe Titanum à sanguine nata haec mauult, quod tamen apud Hesiodum, in ijs quae extant operibus, non inuenitur. quare nonnulli scribunt Hesiodum à Nicandro falso citatum, qui poetarum morem & licentiam non examinat, etiam Oratoribus, in declamandi genere tam nomina quam historias pro comodo committit.

comutare, atq; etiam praeter fas quaedam in usum suum extorquere concedatur. STVPOR ET ADMIRATIO.

Quam verò Medusam Domitianus Imperator pro pectore est gestare solitus, ut in pulcherrimo eius sigillo spectauimus, omnino stupore quem de se omnibus in negocijs quaecumq; tractaret concitatum volebat, significasse tradunt: quamuis nonnulli non alia causa factum putant, nisi ut patris gestamen usurparet: nam in pulcherrimo Vespasiani signo apud Melinos Romae, Gorgonem huic pro pectore adpositam aspexi. Alij factum à Domitiano in honorem Mineruae volunt, quod numi id sibi colendum praecipue susceperat: nam clypeus huiusmodi serpentum horrore praemunitus, in primis Palladii dedicatus erat. Eam Eustathius ideo Glaucopin appellatam caeteri scribit, quod ex Poetis nonnulli dracones Glaucopas vocitarint, quamuis & à formidoloso aspectu dici posse non inficiatur, quod leones illi qui praecipue Regij nuncupantur, quosq; loco suo inter alia significata symbolum terroris esse ostendimus, glauci à colore nominentur.

Domitiani sigillum.

Vespasiani signum.

PRVDENTIA.

Neq; tamen desunt qui Gorgonis caput pro Mineruae pectore statutum, prudentiae, uti id superius, signum esse contendunt, quae locum habeat in pectore, qua qui praediti sunt, facile alios confundere, vel imperitiae redarguere, saepe quodammodo reddere, vbi adhibuerit, possint. Apud Poetas tamen Pallas Medusa caput ad incitandum, vel ad terrorem incutiendum praetendit, ut tradit Ouidius loquente Perseo:

Nunc quoq; ut attonitos formidine terreat hostes,

Pectore in aduerso, quos fecit, sustinet angues.

Idem praecipue cernere est in scuto Herculis apud Hesiodum: quamuis non sum nescius, esse multos qui opus id Hesiodi illius celeberrimi, quippe ut Naso, Seruantis pecudes vallibus Ascratis, esse negent, alios qui ad C C L tantum carmina Hesiodi, reliqua subiuncta ab Aristophane grammatico contendunt. Sanè Megacles Atheniensis legitimum agnoscit opus, sed Hesiodo succenset, quod Vulcanum finxerit matris inimicis arma fabricasse. Apollonius Rhodius & Stesichorus Hesiodi omnino esse volunt: ait igitur,

οὐ γὰρ σὸν μὲν ἦν θεῶν γλαυκῶπις ἀδελφῶν

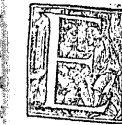
αὐτῶν ἀποείσοισα.

Quem Statius ita secutus est:

Se etae praetendens colla Meduse

(eu stimulis accendit equum).

DE HYDRA.

Ram me iam de his anguium voluminibus explicaturus, cum maiori me obuolutum negotio conspexi: supererat enim Hydra, quae me ultimo loco aggressa moraretur: quare ope Herculis implorata, ipsam quoq; ita confecimus.

SOPHISTAE.

Hydrae significatum, cuius vno praeciso anguineo capite, alia atq; alia euestigio repullularent, multi alijs atq; alijs modis interpretati sunt: nos ea contenti esse possumus expositione quam Plato, Euthydemo, posuit, vbi per eam perinde ac per cancrum sophisticas ait nugas significari. Hydram Pausanias vno tantum capite praeditam scribit: sed enim Pisander Camireus multa illi capita

tribuit. Alcæus *ὀϊακὸς φάλας* eam vocat, *ἠωντισητακὸς φάλας* Simonides, quem Maro nos ter sequitur, vbi dicit:

Quinquaginta atris immanis hiatibus hydra.

Sedenim hi numero vsi sunt multitudinē significante, more poëtico: numerus enim nouenarius, neq; non quinquagenarius, ex ijs sunt qui multa significant vt illud apud eūdem Maronem, *Quinquaginta intus famulæ*, pro plurimæ, *ἠωντισητακὸς φάλας* in Arati carmine, pro multæ viuacitatis, quod superius in cauda Scorpj tetigimus, & in Digiti cōmentario, vbi de numeris agitur, latius explicuimus: vbi passim numeri illi recensentur, qui tam apud Græcos quàm apud Latinos pro multitudine vsurpantur.

I N V I D I A.

Nonnulli ex peritioribus inuidiam per Hydræ speciem significari tradunt, ideoq; in nullo alio monstro domitādo Herculem magis laborasse, quam vt Horatius ait, supremo tandem sine domari cōperit. Ea verò palustris fingitur, & è sordido cœno pullulare, quod non nisi in abiecto vilicq; animo reperitur: qua de causa Ouidius inuidiam in imis vallibus latitare cōfinxit: ita reliqua quæ super ea cōscribit, ad hydræ significatum omnia quadrare comperiēs. Nam & Erichthoniū, quem alij pedes anguineos habuisse, alij serpentem illi ad custodiam datum scribunt, inuidiam significare nonnulli arbitrati sunt: ea enim potes præclare gestas suboriri solet, & in cordis penetralibus occultari, virulentia ad custodiam adiecto spiritu. Atq; hoc illud odium est, quod Diodorus exerpente picto significari tradit.

E D O M I T V M A V I R T V T E V I T I V M.

Habet & pietas nostra heroas suos, quorū è numero fortissimū illum cecidit, qui fatalem draconem ex vrbi subiecto lacu quotidie profluentem, nunc longo voluminum tractu spatiosa per arua latè proserpentem, nunc spinis implicatū collectumq; in insidijs per frutices & florulenta gramina latitantem, horrenda interdum letiferacq; die noctuq; sibila dispergentē, immani venenolarum faucū hiatu letum omnibus intentantem, nulloq; non die mortaliū aliquē deuorare solitū, interfecerit. Nō temerè hæc literarū monumētis tradita, tamēntem vt gestam Concilia maiorū nostrorū actis inferendam vetuerūt. Videtur enim hæc picturæ species vnūquēq; admonere virtutis, cuius telo fretus illecebras amatorias, quæ dubio procul per serpentē exprimi cōsuerūt, fcedasq; voluptates ex lacu, hoc est, ex infirma fluxaq; mollitie mētis emergentes, sinuosis voluminibus, hoc est, varijs delectamētōrū laqueis manusq; pedesq; hominū implicantes, arctissimisq; vinculorū nexibus obstringentes, nullo timore percussus sum mouere contendat, simulq; odiū & æstuatia indignati cordis incitantia, vnde rixæ, cōtumeliæ, calūniæ, pelsimæq; persuasiones ortæ, magna semper rerū humanarū perniciē, vt sibila teterq; halitus per cogitatus auresq; nostras labētes extinguere aggrediat: malos deniq; affectus, prauosq; mores omnes, qui grassatoris veluti quodam insultu animū incautū adoriunt, cuius puritatē, qui per virgunculā interligit, virulēta cōtagione turpiter labefactāt: letalēq; mortū in pedes affixo, vniuersum corpus cōtactu vitiāt, proserpētēq; in dies magis pestilenti morbo fcedissimè interficiūt, firmo cōstantiq; proposito perdomitet, atq; in columitati nitoriq; suo assertū restituat patri. Opere precū est videri, quæ admodū virgunculā puellā expositā adapertis faucib. rictuq; latè diducto, in parentū ac totius vrbis conspectu iam iā inuadere tētaret ingluuiosus draco.

Atq; tam præstans animi iuuenis intrepidè eum aggressus, vibrato pilo, ferroq; per os medium adacto, pertransitacq; ceruice terga illa immania transfoderit, at tollentemq; interim iras & cerula colla tumefactum, harena moribundum strauerit, frustra q; volumina illa terrifica quatientem replicantemq; pluribus tandem ictibus ad saxum alliso capite cōfecerit, atq; ita verè fortitudinis coronam, & deorum illatus numero consecrationem etiam fuerit assecutus.

PIERIVS VALERIANVS AEGIDIO VI-
TERBIENSI, CARD. S. P. D.

M P I E me facturum existimo, nisi studiorum meorum, qualiacumq; esse possunt, rationem omnem ad te deferam, quem humanissimum semper eorundem moderatorem habui. Nam durissimis etiam temporibus, cum ea omnia deessent quæ vniuscuiq; ingenium ad labores inuitare solet, rebusq; sepius desperatis non Romam tantum, verum etiam ipsa literarum studia deserere sollicitarer, cum præsertim essent non semel in officij societatem à Bannisio, qui de Maximiliano suo tam multa, tam honorifice predicabat, inuitatus, vna tamen autoritas tua in causa fuit, cur non vsque adeo animū desponderem: tu enim nunc hortando, nunc monendo, nunc operam auxiliūq; tuum pollicendo, bono me semper animo esse iussisti. Neq; per te stetit, dummodo æquiora fuissent tempora, quin aliquod studij meo otium aliquando compararetur: quo vno ego grauitatis & beneuolentiæ tuæ presidio sustentatus, angusta illa omnia ea constantia pertuli, quam in tot annos firmissimam perdurare, amici dubio procul omnes admirabantur. Quem verò non confirmassent frequentissima illæ adhortationes tuæ, cum tanta me charitate complecterere? cum me non priuatim modo, sed publice etiam cōmendares? Poterò ne ego vnquam dememisse præclarissimæ illius concionis tuæ, quam frequentissimo totius Urbis, an orbis dicam, confesso, tanta vir autoritatis habuisti, vbi cum è re nata quedam atatis nostræ lumina laudibus in cœlum extulisses, quæ tua de me quoq; specula, quæ prædicatio fuerit, Roma (scimus quanta huic nomini vis) tunc noui vniuersa: in quo licet illa pietati erga te mea permiseris, non quod merita postularent mea, id tamen de me iudicium testimoniumq; tuum multarum inde vigiliarum incitamentum fuit. Hinc factum vt lucubrationes aliquot alias, tum in primis Aegyptiaca illa commentaria de rerum significationibus, tot annorum vigilias, tot dierum atq; noctium sudores, tot in reconditis rebus eruendis luci q; dandus conatus, in eam demum speciem informarim, vt conspicere nullo iam meo, quamuis maxime verecundi, rubore posse confidam. Quod verò in huiusmodi negotio absolueno reliquum est, cum vniuersum opus insignire nunc speciosis literatorū hominum nominibus constituerim, argumentaq; ipsa partiri, ne vno continenter libro complexa, odiosum ob rerum multitudinem volumen efficiant, amicos mihi quosdam designaui, quorum hortatu modo hoc, modo illud à me conscriptum esset (nostri hoc Πλατωναίου): id enim maxime cōmodum visum est quod ambitioni prætexerem, amicorum scilicet impulsu me tam multa laborasse: quando hodie id plurimum vitio verti video, quod laboriosa quis aut difficilia aggredi ausus sit, quod honestam industriam turpi otio prætulerit. Inter hos autem eorum in primis rationem mihi habendam proposui, qui mihi talia meditati suffragati sunt: cumq; tu omnium maxime non modo album adieceris calculum, sed autor penè fueris ne inchoatum hoc opus olim abijceretur, mihi præcipue delectus es, cuius nomini lucubrationum huiusmodi partem nuncuparem. Quod si meum hoc institutum non aspernatus fueris, fac ex te sciam, quod præcipue animal tibi velis inscribi. Putes verò inuitatum te ad Corinthianas cœnas, in quibus discumbent tecum Bembus, Sadoletus, Sanaazarus, & pleriq; alij, quos à te summo

opere diligi, & à quibus te plurimi fieri non ignoro: vbi tamen id tantum honoris extra ordi- nem tibi habendum sit, vt eius animalis, quod tibi apponi iusseris, ferculum accipias. Obsecro ve- rò te pro summo meo erga te cultu & incoparabili obseruantia, ne aliter huc descendere dedi- gneris, quam vocatus olim ad Elegiacam Amorum meorum cœnam conferre te non erubuis- set, & meam hanc qualemcumq; grati animi declarationem eo vultu suscipias, quo me ad exhiben- dum huiusmodi munus totiens accendere consueisti.

AEGIDIUS CARDINALIS PIE- RIO VALERIANO SVO S. P. D.

Quantum me commouerint literæ tuæ, suavissime mortalium Pieri, vt sine in- dubili voluptate cogitare, ita verbis satis assequi nunquam possem. Nam tametsi antiqua illa amicitia nostra, omnia quæ ab amicissimo expectari possunt, ab hu- manissimo isto ingenio tuo mihi expectanda esse pollicebatur, non erat tamen vt vnquam aut præcipue hoc tempore, diuinis illis tuis lucubrationibus, tot huius ætatis luminibus, posse me hominem admodum tenuem & obscurum inferi, sperare auderem. Sed vt nihil infelicius quam in mala ingenia incidere, ita nihil felicius, quam in bona. Næcis enim istius bonitas fecit, vt nec huius temporis absentia diuturna obfuerit, nec mea superiorum temporum negligetia, ne culpam forte aptius dixerim & peccatum. Dicit enim, cum laborares rebus parum secundis, minus arridente fortuna, persæpe te à me fuisse in bonâ spem erectum, & ad melius sperandum confirmatum. Disperere si quid vnquam occurrit mihi in vniuersa vita, vnde plus angar, erubescam, doleam, quam quod solis verbis isto tunc officio functus sum, cuius ego rei cum recordor (recordor autem frequentissime) non modo facti, aut infelicitati potius me pœnitet, verum etiam mei supra modum cogitare quis posset, & piger & pudet. Quod vere & boni consulueris, & bene merentissimi illa clarissimisque viris annumerari me statueris, facis, vt cum iure illi quidem hæc à te recipiant, vnus ego, cui nullo ista iure tribuantur, grauisimo obstringar are alieno, quo quidem non sum in cõtrahendo promptior, quam futurus sim, si vnquam dabitur, in soluendo. Animal mihi pecunia- re est cœnis inepti Ciconia, vbiq; nõ obscuri exemplum pietatis: nõ ab Aristotele & sensu hu- dianis modo memoria proditi, verum à Theologia arcana Hebræorum tum culta, tum diuinis ho- noribus venerata. In arcanis enim eum habet locum ea auis, vt nihil possit aut reperiri sacrius, aut diuinius excogitari. Poteris, si videbitur, auem vt in hominibus pascendis ineptam, in im- mense parentibus laudatam commendare. Quod si id minus ad rem quæ tibi proposuisti, facis, dici posset, quando Ciconiam ad dapes ferre non est, columbam similem afferri licere: Sed iam sus non ulterius dixerim. Ego non ad Corythanas cœnas, vbi quandoq; quasi digladiati pugna plus qui- Centaurea, sed velut in arcana Corythi specum, qui, vt Pomponij verbus utar, mirificus & pi- cher, ac paulo post totus augustus & vere sacer, habitariq; à Dijs et dignus et creditus. Nam si di- tores talon Dijs, quis neget antrum Æluse tuæ à dijs inhabitari, qui eodem tempore Aegypti- riam instauras, quo Turca euertit? simulq; illa sensit inde malum demonem militiam delectam tyrannide prementem, signa, statuas, marmora, & quicquid antiqui splendoris erat, diripiunt. Hinc te Dijs comitibus non cœnata, non saxa, non vanas pyramides, sed sapientia veteris di- diuina eruditionis, sed arcanarum sacrarumq; literarum sepulta monumenta reponere, genit- mortalibus arcana instaurare, lucem cana doctrina, quam à Grecis abesse audiuit Solon, ppi- tot secula ab inferis reuocare. O felicem Aegyptum: longè quidem illa felicitior à te facta est, cum- cecidit, quam cum staret: illa enim humi sita à Selym Turcarum principe occupari potuit, hæc- vt sapiens Ciconia altum in cælo nidum struens, in æuum tuta vincit sempiternum. Vale. Ro- ma, N. D. XXV. VII. Id. Aprilis.

PIERIUS

PIERIUS VALERIANVS BELLVNENSIS AD AEGIDIUM VITERBIEN. CARD. DE IIS QVAE PER CICO- NIAM, MEROPEM, CVCVPHAM, IBIN ET GRVEM SIGNIFICANTVR, EX SACRIS AEGYPTIO- RVM LITERIS.

CCE tibi, Præstantissime vir, Ciconia illa tua pietaticultrix, Sacerdoti omnium pietissimè dedicata, quam tu scilicet non reliquis tantum volucris, verum & vniuerso animantium ge- neri solitus es antepone: quippe quod adeo peculiaris & inge- nita sit illi pietas, vt & ipsum humanum genus, in huiusmodi ca- pienda adorea, logo post se interuallo reliquisse videatur. Hinc non in Aegyptiacis tantum hieroglyphicis sculpta, verum etiam in Romanorum principum numis summo cultu cusa reperitur.

PIETAS.

Videre enim est eam passim in Hadriani numis, inscriptione etiam adie- cta, PIETAS AVGVSTA. Significabat hæc hominem erga parentes pium, & veræ charitatis officij insignem, quippe quæ parentes nunquam dese- rat, senectutem eorum curans, non modo senescentium, sed quotiescunq; opus est vt alantur opera liberorum. Alites enim hæc nec patrem neq; matrem errare huc illuc cibi causa patiuntur, sed operam dant vt sit cubili maneant, & eorum labo- re pascantur, quos ipsi genuerunt, educaruntq;. Vnde pietissimè illud ἀτιπίαç γῆρ, vsurpatum in adagijs. Et antiquissima lex Pelargica, honore nominis his a- uibus habito, de parentibus, vt ita dicamus, renutricandis. Sed quas nos, rogo, mortalium aut naturæ ipsius leges curiosius vestigemus, cum in sacris literis, post tria illa de diuino cultu præcepta in Decalogo conteta, primum rerum hu- manarum decretum à summo Deo sit, Parentes venerari? quæ doctrina apud Hebræos primum popularibus literis mandata est, vt omnibus esset in prom- ptu fugiendorum expetendorumq; notitia. Identidem verò nos admonent diui- næ literæ, vt si diuturniore vita frui cupimus, & patrem, & matrem cum primis honore prosequamur. Vnde senariolus ille dictitatus in scholis,

Ἰκανὸς βίωσις ἡγελοοκῶν ἐδὲ γονεῖς,

Diu viues, senectam si parentum nutrias.

Quam sententiam Homerus ita sibi furripuit: ἔδὲ τοκοῖσι

θεῖσσι φίλοις ἀπὲδ ἀκε μινυυθῶσι, & οἱ αὐτῶν.

Et quoniam charis nunquam genitoribus æquum

Reddidit officium, immatura est morte peremptus.

Cæterum Athenienses eos tantum filios huic legi addictos voluerunt, qui vel disciplinis, vel honestis artibus fuissent à parentibus instituti: qui verò negligenter educati essent, nihil eos parentibus debere. In hanc sententiam Boëtius histo- riam recitat minimè contemnendam, libro de Institutione scholastica, de eo qui malè à patre institutus, cum post multa & enormia scelera per patris indulgentiam perpetrata traheretur ad crucem, accersito ad se patre, quasi pietatis officio, veniã actæ per flagitia vitæ petiturus, dum osculū se ferrē simulat, ei nasum den- tibus amputauit, memorabili nimirum omnibus exemplo futurus, educatio- nem esse, quæ vniuscuiusq; vitam instituat, & siuè boni, siue mali euaserimus, vni illi acceptum ferre nos debere. Neq; obijciat quis, ingenium vnicuique suum in vtero matris ipsius attributum, cum vel in brutis animalibus Lyeurgus, con-

cione super liberorum institutione, rationeque legum ferendarum habita, ostendit ex duobus catulis, quos ab eiusdem matris uerberibus subductos, in syluis alterum, in culina alterum educandos curauerat, ubi aliquantulum adoleuissent, in media concione simul emissos, ad patinam hunc in medio positam, ad leporem illum, qui statim emissus erat, insequendum accurrisse. Atque hoc illud est quod apud Horatium legimus:

*Venaticus ex quo
Tempore ceruinam pellem larravit in aula,
Neculat in syluis catulus.*

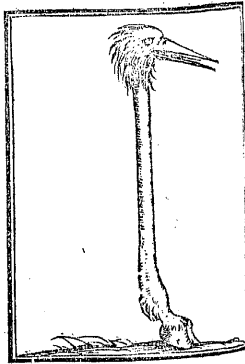
At quanto magis honorandum est ingenium Ciconie, eo magis damnandum est humanum genus, cum satis olim celebres ciuitates, eò impietatis ferantur irruisse, ut senes quicumque sexagesimum ætatis annum excessissent, de potestate in subiectum profluentem deicerentur: aut si fabula est, tam perditio fuisse quenquam ingenio, qui rem usque adeo abominandam commentari sit ausus. Vt cunctæ fabula inde ansam cepit, quod aliquando senes eius ætatis Romæ in Senatum ad ferenda suffragia non admitterentur. In Comitibus uero per potestatem, qui colliculos duos iungeret, transitus erat: qui uero prohiberentur eò accedere, Deponantur appellabantur. Sed ut manifestas fabulas, bona Festi & Erasmi uenia omittamus, alij lege longè iniquiore sanxerunt, ea ætate senes mortis inter se certamen intrare, ut inutilis, quod illi censebant, etas facerent, victusque necessaria & iuuenibus & adultis uiris largius suppeteret: quod moris in Iulide Ciconia uerba Menander fuisse notat, ut apud Stephanum legitur. Menandri uero uersus qui susperant, ita legi debent:

*καλὸν τὸ νῆαν νομιμὸν εἶναι φρονία,
& δ' ἀνώμενος ἔτι καλὸς, οὐδ' ἴσ' ἡ κακός.
Lex pulchra Ciconiæ ciuitatis Phania,
Cui lata non est uita, ne tristis fiet,
Ferro iubentur præsecare incommoda.*

Ultimum hoc, quæ legis sanctio est, apud Stephanum non habetur, sed ex historia omnino subiungendum.

In piscium Commentario cum Hippopotami significata recenseremus, memorabile illud Ægyptiorum documentum recitauimus, quo illi sceptri regia in summa parte Ciconiæ capitibus insignita faciebant, fluuialis equi ungulis in imum appensis: ex eo innuere uolentes, amplexandam, colendam, suspiciendamque esse pietatem, gratumque animum ingrato præferendum: impietatem uero, cuius hieroglyphicum est Hippopotamus, pessundandam. Amphibium enim animal hoc patrem solet de matris coitu, quem affectat, malè multare. Id sceptri in ahenea Bæbi tabula ita habetur.

IMPIETATI PRÆLATA PIETAS.

DE MEROPE.

Sunt qui Meropeni etiam in hoc statuunt significato, cui pietatem eandem in parentes Aristoteles attribuerit. Eam Ælianus omnino Ciconiarum genere posuit, esseque in parentes ea nutricandi pietate, uerborum senium haudquaquam opperiat, quibus pietatissimam educationem dicitur

di curam impendat, sed quamprimum uolare cœperit, spontè animum ad necessaria parentibus subministranda conuertat: quapropter eam auium iustissimam appellauit. Figuram eius apud Simeonem quendam Antiochenum, qui multa de animalium uia medica conscripsit, ita traditam inueni. Meropi animali uolati li pectus esse accipitrinum, uentrem albicare, tergum & apicem auro similem, genas candidas, rostrum magnum, indeque nomen consecutam, quod procliuus admodum sit ad contrahendam cum humano genere amicitiam. Homines enim *μεροπας* appellare præcipuè Homericum est. Sunt qui gangrenam eam uocent. Id uero insigne est in eius ingenio, ut paritura huc & illud transmigret identidem, ut ita fallat, neque facillè partus eius deprehendi possit. Verum enim uero diuersum hoc Merops habet à Ciconia, quod cunabula in terra facit, corporis grauitate sublimè petere prohibita: in specu itaque nidificat, sex pedum defossa altitudine, quod & de Calsita fabulosè perhibetur. At Ciconia nidum in altissimarum abietum uerticibus ponere comperitur, quamuis quoniam loco ueniret, quod uere referrent Plinianis adhuc temporibus incompertum erat. Sed quantum ad regium illud sceptrum pertinet, Plutarchus hoc de grue sentire uidetur, opusculo cui titulus, Quæ nam sint prudentiora animalia, terrestria an aquatica. Gruem enim facit fluuiiali equo oppositam, ea qua de superius causa dictum est.

DE CUCUPHA.

Hilippus ille, qui fragmenta quedam ex hieroglyphico literarum Ægyptiarum interprete, cui Horapollinem nomen faciunt, satis curiose collegit, & Græco sermone scripta posteritati commendauit, Cucupham quandam nominat in huiusmodi pietatis significatum. Nomen mihi, ut ingenue fatear, nondum cognitum uocabuli nouitate, siue potius ea Ciconia sit, quæ & ipsa parentum curam suscipit, & à Latinis inter Ciconiarum genera recensetur. Sedenim in his facillè sum ijs, qui certiora cõpererint, acquieturus.

GRATVS ANIMVS.

Sed ut cunctæ, gratum animum is per eius altis hieroglyphicum significari dicit apud Ægyptios, propterea quod unum hoc animal (ita enim illic habetur) ante alia omnia genitoribus senio cõfectis eodem modo gratiam rependit, quo ales ipsa fuerit educata: in eodem enim loco ubi fuerit à parentibus enutrita, eis nidum parat, pennas uellicat inutiles, eoque cibum importat (*μεροπας* enim in manu scriptis codicibus antiquis, non *μεροπας*, legitur) idque quoad resumptis pennis ipsi sibi sufficere queant. Atque hæc est, quæ ait in sacris sceptris prærogatiuam habere. Apud Sudam in Reciconiadi prouerbio, ut nouo uocabulo uerbi Græci proprietatem explicemus, nimirum legere est, in eiusmodi sceptris *μεροπας* adsculpi, quæ dubio procul Ciconia est. Atque ego animaduerti quibusdam in numis huiusmodi sceptri speciem Ciconiæ capite insignem esse.

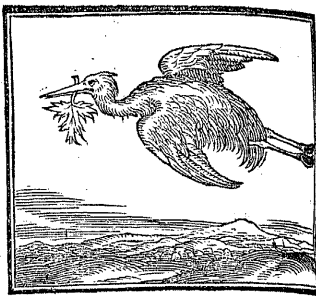

VERNVM TEMPVS.

Habetur & tepidi temporis hieroglyphicum Ciconia, quippe quæ adueniente hyeme in tepidiores regiones transmigrat, uerno uero tempore nos inuisit: quare Petronius eam felici cõpositione exulyemem uocauit. Hinc in ætatis pictura Ciconiam nonnulli addidere, quando constat eam ex erraticis auibus ætatis aduenam esse.

Inuenio & munimentum ab insidijs atq; ut
ineficijs per Ciconiam platani folium gestan-
tem significari: ea siquidem huiusmodi folio ni-
dis imposito, editis ouis ea ab noctuarum iniu-
ria defendit. Compertum enim est, si noctua ea
contigerit, fascinari: incubationem quippe o-
mnem, ac si oua essent subuentanea, irritam fie-
ri, quod obseruauit Aelianus. Nouit uero Cico-
nia amuletum id, ut eò nò accedat noctua, ubi
platani folium fuerit. Quid enim còmunie esse
potest aliti letali cum arbore geniali? Vel eam
in esse folio vim dicemus, ut ab eiusmodi fasci-
natione valeat oua liberare:

MVNIMENTVM AB
insidijs.

MEDICINA.

Quod si Ciconia ore tenentem origani ramusculum quis figurarit, hierogly-
phico eo medicinam sibi comparatã indicabit: nam eius herbe pactione Ci-
conia stomachi fastidium leuant.

VIGILIAE SPECVLATIONES QVE.

In augurali disciplina Ciconia vigiliarum custodumq; urbium signa perbi-
bentur, propterea quod aediũ fastigia & acroteria plurimum inhabitat. Hinc
augurium Attilae dederunt, futurũ ut Aquileiam, quam per triennium obsede-
rat, multisq; oppugnationibus attriuerat, expugnaturus esset: visã siquidẽ Ci-
conia vno impetu ex vrbe migrare, fetusq; suos sublato rostris per rura foras
asportare. vnde ille urbem euestigio perituram praesagiuit, ostensoq; militibus
augurio, expugnatione perquam properẽ parata, voti compos euasit. Et, si par-
ua ponere cum magnis licet, Patauij sub Ezelini dura dominatione, cum inio-
cta esset Iordano Bonzio viro strenuo tyrannidij cõcepti calumnia, ob quam
is damnatus est, domusq; eius disiecta, & à fundamentis euerfa, obseruatum est
paucis antè diebus Ciconiam, quæ in summa illarũ aedium turri nidum strux-
erat, paulatim nidum ipsum auellere coepisse, moxq; eum in Manfredi Cunicelli
turrim transtulisse, ibiq; oua posuisse: quod casu factum credere difficillimũ est.

MILITARIS DISCIPLINA.

Et & militiæ hieroglyphicũ Ciconia,
in ea siquidem frequenter illud agita-
tur, qua quis ratione locum ponendis ca-
stris praecipiat: vel si maior ingruat vis,
quo pacto motis castris hostẽ fallat. Com-
pertum uero est huius generis alites ma-
gno numero certo cõgregari loco, ex om-
niq; prouincia omnes in vnũ cogi, ut nul-
la sui generis relinquatur cui liberũ sequi
fuerit, idq; praedicta veluti die: & siue di-
scendant, siue adueniant, etiam obseruãtes
fallunt, quod nocturnis vtruncq; temporibus
aggrediuntur. Quid quod & concilia
inter se in cõcionis morem agitare eas
obseruatum est: ut in Come Pithonis pa-
tentibus Asiae campis congregatae inter se cõmurmurant, tamq; seuerẽ discipli-

nam hanc exercent, ut eam quæ nouissimè aduenerit, lacerent, atque ita caeteris
negligentiæ castigatè admonitis, castra subito volatu mouent, & vnanimi pro-
fectione commeant.

HOSTIS PROFLIGATVS.

Primũ uero illud optimi est imperatoris munus, ut hostes longè à patrijs
sedibus summueat. Serpentem loco suo belli & ingruentis calamitatis esse
signum, multis ostendimus argumentis: atqui nullum animal contra serpentes
acrius, neq; assiduè magis dimicat, quàm Ciconia: quare honos illi serpentium
exitio habitus, capitaleq; fuit plerisq; gentibus, si quis Ciconiam occidisset, pœ-
na eadẽ legibus statuta, quæ homicidis: quod Thessalos religiosè admodũ ob-
seruasse, tradit Plinius, & pleriq; alijs. Et apud Stephanum de urbibus legas, θεωρε
λια οὐ πωτη ἐκ ἐξουσι πελοπονησικῆς κτάνης, ὅτις γὰρ τῆς χύρας ἔφασκε ἀταροσιν. Id quod notatũ volui-
ne quis ταλαροὺς legeret, ut in vulgatis habetur exemplaribus. Vnde fortè factũ
ut dum illi vtili hac de causa parçitur, prohibitum sit eam mensis inferre, non ali-
ter quàm bouem olim occidere atq; ciuem, eidem subiçiebatur supplicio. Sed
veluti neq; boui perpetua fuit immunitas, ita Ciconia in culinam & ipsa rapte:
in quo tamen hoc illi accessit honoris, ut cùm delicati alijs cibi plurimum ab hoc
vel illo ganeone priuatim conquisiti laudatiq; fuerint, vna Ciconia edicto Præ-
torio epulis inferri meruerit: de quo Flaccus in Galloni gulam, qui acipenserẽ
tantũ approbat, ita scripsit:

*Quid tum Rhombos minus aquora alebant,
Tutus erat Rhombus, tutoq; Ciconia nido,
Donec vos autor docuit Prætorius.*

Nam Ruffus quidam vir Prætorius, ut apud Porphyriõnem legimus, quidam
Asellum dicunt, instituit ut Ciconiarum pulli manderentur: isq; mox repulsam
in Prætura passus, huiusmodi scazonte proficissus est:

*Ciconiarum Ruffus iste conditor, Hic est duobus elegantior Plancis,
Suffragiorum puncta non tulit septem:
Ciconiarum populus vltus est mortem.*

Cornelius Nepos, qui principatu Augusti obiit, cùm scriberet de saginandis a-
clitibus, turdosq; paulò antè ceptos saginari monuisset, addidit, Ciconias magis
placere quàm Grues, quamuis longè secus humanum mox palatum iudicauit:
nam grues inter primas, Iouis etiam nostri iudicio, commendantur.

IRRISIO.

Prætereundus non est Persianus locus, per quem Ciconiam illusionis & fug-
gillationis signum haberi dicimus, ubi dicit:

O Iane, a tergo quem nulla Ciconia pinxit.

Ad id scilicet respiciẽs, quod petulciores homines cùm quempiam ludibrijs in-
cessere aggrediuntur, soleant digitis in vnum adstrictis exporrectisq; quasi cico-
niani rostri speciem reddentes, identidem pinfando abeuntes eludere, qui mos
in principum aulis frequentissimus.

DEVS.

Ad demus & illud, posse etiam hieroglyphico Dei Ciconiam ea ratione figu-
rari, quod his alitibus non inesse linguam obseruatũ, ideoq; earum vocena
murmurationi potius esse similem quàm clangori. Nam & Crocodilum ea de
causa Dei simulacrum Aegyptij statuebant, de quo suo dictum Commentario:

elinguis enim omnino est crocodilus: idque tam significat Deum tacito omnino silentio perficere, quam non debere nos super eo loqui, quem nulla queat humani vis ingenij satis admirari.

ANIMVS DIVINIS INTENTVS.

Necque vero minori obseruatione dignum illud, quod purum animum, supra terrenas faeces elatum, & diuinarum tantum rerum meditationi deditum, per Ciconiam hieroglyphicè significat sacre etiã nostrorũ literę. Fastigia enim apicesque rerum semper quæritat Ciconia: quicquid Hebraicã sequuntur lectionẽ apud Psalmographum, quod vulgò legitur, Herodij domus dux est eorũ, ij rediunt, Ciconiã domiciliũ abies præbeat: vel, Ciconia nidum suum ponit in abiete, arbore scilicet supra reliquas verticem attollente. Quod quidem ex Hebræorum disciplinis meminisse te, Pater amplissime, pro concionibus declamitare, nidos scilicet eius alitis in excelsissimis abietibus positos ostendentẽ, multa super ea ex vndecimo Leuitici capite, octauo apud Hieremiã, quinto apud Zachariã, & tertio supra centesimum Psalmo memorantem, præcipue verò xxxix Iobis locum declarantem, qui non intellectus longè alienum habeat sensum, quam plerique interpretes opinati sunt. Quædam enim ibi enumerantur animantes, præcipue autem aues, in quibus multa, in primisque manifesta atque clarissima apparent prouidentia, inter quas Hæsidia ista tua est, quam nostram esse Ciconiam (id enim rectè memini) contendebas, de qua dictum ab Iobe: Num illa relinquit humi oua sua, vt quæ puluis excalfaciat, pes opprimat, fera calcet: Quem locum interpretes tuus enarrans, ait nequaquam ita esse, sed Hæsidam auem vt clementissimam, ita & prudentissimam, eminentissimis in speculis arboribusque, montiumue aut ædificiorũ apicibus nidificare humo humilibus ue locis minime credere animalium accessum, omnesque fortunæ casus inaccessæ altitudinis altissimo cõsilio catiere: quamuis Latinus interpretes, oua eam humi relinquere tradiderit. Vtile verò theologos, quos enumerabas, multa inesse Ciconiæ diuina lumina, omnium supremum, quo maxime dando clemens appareat Deus. Nasci præterea plerisque, imò innumerabiles animas tantæ lucis fastigio ineptas, raras admodum aptas, propterea quod corpore mortali obiectæ sunt, cuius si quando oculos habituræ sunt, ita vt nidum illum antiquum agnoscant, quæque inferiora illo sunt, contemnant & aspernentur.

Habet & hoc Ciconia cõmune cum superioribus, quod, vt dicebamus, bellum illi assidue cum serpentibus est: quod quidem animantium genus ita prorsus terrestre est, vt humi repat, humi semper vel adhærescat, vel in abditissimas se terræ latebras occultet. Ita animus qui mortalium delicias auerfetur, terrenosque affectus humi propemodum obuolutos longè summoueat, & penitus amoliat, per hieroglyphicum huius alitis, quæ serpentem dilaceret, aptè significabitur. Serpentem verò inter alia significata petuliciorum voluptatũ, molliumque illecebrarum symbolum esse, plerisque locis toto hoc Opere declaratum est, suo verò Commentario plenissime.

VOLVPTATVM ET MALORVM
affectuum dissipatio.

ANIMVS AD HUMILIA DEIECTVS.

Ad hunc itaque modum Ciconiæ nidulantur: sed si super ea vnquam mentio sit, quod humi oua deponat, alterius significati gratia confictum, quasi rem ab ingenio suo alienissimam aggrediatur: eritque Ciconiæ humi oua deponentis hieroglyphicũ, animus ad humilia deiectus. Aliqua est omnino anima talis, atque vti non innumerabiles huiusmodi reperirentur, quæ, licet totæ in res diuinas vergant, totæ affurgant, totæ humanas res cõtemnant, totæ diuinis aspirēt, quadam tamen vulgari animarum labe contagioneque sit, vt cum alijs mortalibus versentur, eorumque curas inanissimas in necessarijs parandis, in periculis vitandis, in familiã, domo, agris, honoribus, aliisque id genus sexcentis procurandis imitetur. Atque ita auis cœli gratia nata, dum ad humana serpit, humi oua collocare dicta sit, & a sanctissimis naturæ suæ institutis aberrare. Memini verò et illud disputasse te, Latinorum aliquot per Hæsidam Cæsitam interpretatos, fabuloseque Gelliũ fabulam cõmentum de nidificatione in agris & in segetibus: sed eum apologũ, non historiam scripsisse: dicebasque Latinos nostros, vnã cum Græcis, quippe qui sint ad diuinos sonos soli barbari, cum sacris literis careant, aspirationem grauem in c literã mutare solitos, & pro filio Noa, Ham, scriptitare Cham: pro Ahab, Achab: pro Ohoziã, Ochóziã. Et Blondũ in asportãdo diuini Marci corpore suum tergis operto, exclamatum scribere, Cancir Cancir, ab his qui Alexandria custodes erant, cum Hæzir Arabum lingua enunciaissent, quæ vox suem sonat: esse verò Arabum linguam Hebræorum linguæ non absumilem, & hos & illos æquẽ suillam abominari, manifestum est. Qui quidem error à quodam nostri temporis nouo interprete, omnibus diuinarum institutorum ex historiã tam veteris quam nouæ libris, supraquã dici possit auctus est. Sed hæc alij viderint. Nos quæ ad alitis significata spectare videbant, quæque ad rem ipsam attinerent, ita vt vides, qua potuimus cura collegimus,

Ne tua dicta vagis nequicquam credita ventis,

Effluxisse meo foris putes animo.

Hæc demum est illa Ciconia quam per literas apponi tibi iusseras, Pater sapientissime, insipida illa quidem futura, nisi aromatibus ex Arabia illa tua petitis, largisque superfluis, commendationem aliquam acquisierit. Sed iam reliqua huius generis aggrediamur.

DE IBI.

Ibi nunc dicere consentaneum est, quæ quidem omnino est Ciconiæ species, excelsa ea quidem, rigidis cruribus, procero rostro, multo tamen alia quam nostra. Atque eadem in Ægypto duplici genere distinguunt: sunt enim aliæ candidæ, aliæ nigre. Candidæ apud Pelusium tantum non sunt, cum in reliqua tota Ægypto habeant: ideo verò candidæ appellatæ, quia capite sunt & collo penè candido, reliquo tamen corpore nigricante. Nigræ contra apud Pelusium tantum, in cætera Ægypto nullæ. Sunt verò hæc nigre totæ cruribus gruinis, rostro maxima ex parte adunco. Sed quæ candidæ dicuntur, pedibus sunt humanis propè similibus, & graciliori capite.

ÆGYPTVS.

Quæ quidem geminæ species in Ægypto tantum repertæ, argumentum dedere, vt lbes geminæ pro Ægypto ipsa figurarentur, vt pote quæ ei tantum

regioni familiares & propriae essent. Eas in huiusmodi significatū passim in obeliscis videas. In numis verò Q. C. Mari, obseruauimus Ibes Elephanto adhibito, earū quippe regionū hieroglyphica, quas ipsi ditioni Romanæ subiecissent, aut in quibus aeternæ memoriæ aliquid dignū effecissent. Sunt verò aues hæ in Ægypti propriae, vt extra eam regionē viuere nō possint, asportataeque oculis in moriantur. Est & alia ratio cur Ægyptū hieroglyphicè significarent Ibes: nempe cum ea regio Delton, à Græcæ literæ figura nuncuparetur, eam cum Ibis similitudinem habet, quod alites hæ literam eam incessu pedum, interstitio ad æquales trianguli lineas diducto, figurare videantur: idemque rostrū patefactum signat: *ἰβὶς τῆς ἰβῆς ποδῶν αὐαπόσ πῶς ἀλλήλας, ἢ πῶς εἰς ἕνα ἰσπλιδρον τεύγωνος.*

C O R.

Quoniam verò Ibis Mercurio in primis dedicata erat, qui totius cordis et sermocinationis dominus habebatur, aies ea cordis hieroglyphicum proponebatur: nam & alibi cor in thuribulo positū, Ægypti habere significatum ostendimus. Verum alia ibi ratio. Quod verò ad Ibin pertinet, auis ea simulacra est, si perpendatur, duas equè drachmas ponderat, Plutarcho referente, quod vti pondus est par cordi nuper nati pueruli: *τὴν ἰβὶν φασὶν ἐκκαλασθῆσαι αὐτῶν ἐκ τῆς δραχμῆς, ὅσον αὐτῆς παιδὸς γαγοντός καρδίαν.* Medici verò causam aliam adducunt, quia licet suapte natura Ibes cordi mirificè cōferat, de quo apud eos locupletius, Sedenim super hoc in Accipitre plura.

Adem, quia medicamenti genus quod in maximo ad salubritatem vsu est, cōmonstrauit, rostri aduncitate per eam partē se proluens, qua reddi ciborum onera maximè salubre, & in primis necessarium est: eo illa gestu figurata, salubritatis apud Ægyptios hieroglyphicū fuit. Eo autem præsente remedio cum vulgò vterentur Ægyptij, euenit, vt postquam eius vtilitas vniuerso terrarum orbi comunicata est, dicitatum sit, in Ægypto omnes esse Medicos: quod ab Homero sumptū multi postea vsurparunt. Accessit huc ciborū abstinentia, succorum herbarumque non incuriosa cognitio, de quibus licet alij multa, plurima tamen Ægyptij deprehendere: institutumque apud eos, vt singulorum morborum singuli essent Medici, vnde Medicorum illic coaluerit multitudo. Alij eam afferunt causam, cur Ibes salutis simulacrum essent, quod ex Arabia in Ægyptum volent alatae serpentes, quibuscum Ibes certamen in eunt, Ægyptiosque ab earū iniuria defendunt. Earum verò serpentium alæ minimè pennatę perhibentur, sed vespertilionū alis perquam similes, glabra subtilique membrana quadā insignes. Nota est historia, quemadmodū Moses florente iam ætate, vt Iosephus memoriæ prodidit, Ægyptiorū copiis aduersus Æthiopes hostes infestissimos profecturis, dux à Pharaone, ita oraculo præsente, electus: quia is per loca magna vi serpentū occupata ducturus erat, vim Ibis dum ingentem papyraceis instrumentis in arcarum speciem contextis include-

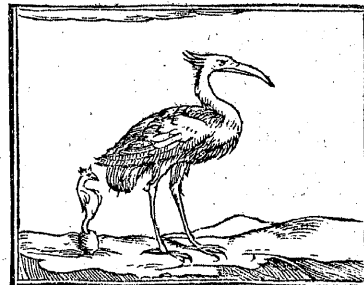
SALVBRITAS.

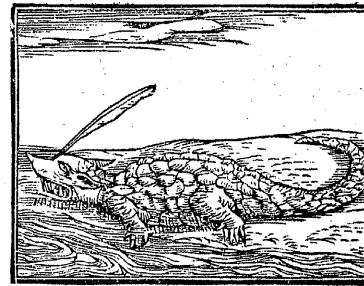
rit, incolumemque ita exercitū earum alitum ope presidioque ad hostes traduxerit.

Perniciem aliquam ex institutis optimis sanoque consilio subsecutam Ægyptij significare si voluissent, Ibin & Basiliscum facere consueuerunt: siquidem ex Ibidis ouo Basiliscum nasci, plerique veterum tradiderunt. Causamque insuper eam philosophi afferunt, quod auis ea multiuora sit, & serpentum venenatorumque genus omne abliguriat, quorum virulenta putredine oua ipsa predata, animal id perniciosum efficiant. Ægyptij sanè cum Ibin alioquin egregiè colant, oua tamen eius, ne quid tale progeneretur, inuenta frangunt.

MALVM EX BONIS IN-
tius subsecutum.

INEFFICACIA
voti.

Eisdem ac adeo eneruatum hominē, vt nulla in re sibi sufficere possit, frustra que omnia tentet & aggrediatur, neque vilius rei compos per summam ignauiam euadat, hieroglyphicè significare si vellent, Crocodilum Ibidis pennam in capite gestantē effingebat: compertum enim est animal id ad rapinam & impetum alioqui promptissimū, si penna Ibidis demulceatur, ita obtorpescere ac debilitari, vt immobilis reddatur, omnem pristinae rapiditatis violentiam obliuiscatur, tanquam aliqua fascinatione sit repente demutatus. Quinetiam serpentum genus omne reddi immobile penna huiusmodi ipsis iniecta, ex Democrito tradit Florentinus libro de re rustica.

VOCALIS PRIMA.

Erat & Ibis auis primæ literæ symbolum: siquidem Plutarchus ait Mercurium, qui primus literas Ægyptijs cōmunicauit, Ibin primam esse literam voluisse. Sedenim ipsa quoque literarum elementa non apud Ægyptios tantum, sed etiam apud Græcos Romanosque hieroglyphicū aliquid habuerunt: vt, A indicium erat absolutionis, C condemnationis, N verò & L, comperendinationis, per quam nō liquere significabant. Vniuersi enim iudices, vt Pedianus ait, in citam tabellas simul coniciebant suas, singularibus literis signatas. Interdum etiam sententiā suā cur quis damnaret, aut cur absolueret, perscribere consueuerat.

DE DAGNIDE.

Inter Ægypti aues celebris est Dagnis, ab infesta mordacitate ita nuncupata: *δάγνω* enim mordeo est.

EBRIETAS.

Per eam supra coronam aliquā statutam, ebrietas significabatur: eas enim volucres Ægyptij in symposijs, quibus redimiti essent coronis aduincire soliti sunt, vt assidue morsunculis vellicando cantitandoque, porantes dormire non permitterent.

GRuum significata in postremis minimè habenda sunt, quibus multa cum humana diligentia, rectèq; regendæ familiæ ratione, communia sunt.

Sed illud in primis referam, quo exercitus ducem ab hostium insidijs se custodientem significabant. Proponebant quippe Gruem vigilem, hoc est, lapillum pede sustinentem: illæ enim excubias ordine suo tota nocte disponunt, lapillumq; ideo prestant, ut lassatis somno decidens indigentiam coarguat. Cæteræ dormiunt capite subter alam condito, alternis pedibus insistentes. Philippus ille, qui brevissima Hori Apollinis lemmata in Græcam linguam traduxit, loco hoc *ἡρηγοροσίου κατ' ἰσθμίου* Romano vocabulo tunc à Græcia cum imperio cepto, usus est. Harum alitum vigilantiam imitatus Alexander Macedo, si quando peruigilandum esset, ne somni violentia opprimeretur, vas aheneum prope thorum adsidebat, supra quod brachiū exporrigebat, pilam, ut Ammianus Marcellinus ait, argenteam manu complexus, quæ si quando ipse somno vince retur, elapsa, sonoro strepitu somnum abrumperet. Sedenim idem autor Iulianum Cæsarem absq; pila, vel instrumento alio, quotiens & quantum voluisset, euigilasse profitetur.

EX eo verò collegio quod Grues celebrant inter se, nonnulli dicunt democratiâ hieroglyphicè significari: cum pluribus enim cōsultandū, si quid rectè fecisse voluerimus, & felicem rebus nostris successum optauerimus. Æsymnio Megarensi honestissimo loco nato, dum super hoc consulta posceret, respondisse Apollinem Delphicum ait Pausanias, referret ad multos, si gerere quid feliciter vellet: plurimorum enim sententijs auditis, facile est quod optimum sit discernere. Ea de causa Megarenses, ne vllam interpretandi oraculi occasionem amitterent, vel quidpiam quod intelligi potuerit præterirēt, comitia ad heroū sepulchra habere deinceps decreuerunt: nam plures esse mortuos manifestum. Sanè quidem apud nostros consensus vniūq; partium in eandem sententiam aut rem, Latino vocabulo formā ab ipsis Gruibus videtur accepisse, ut inde **CONGRUE** pro conuenire dicamus.

PRUDENTIA.

Si aut volantem Gruem cum lapillo pinxissent, hieroglyphicū id prudentiam significare dicebat. Ex probatissimis enim autoribus didicimus, Grues, dum in sublimè volant, lapillū ideo gestare, ut lapsu illius explorēt, supra terrā ne an mare

CUSTODIA.

DEMOCRATIA.

A mare volitent, quod intelligunt ex sono, ac proinde cōsidendū ne, an ulterius procedendum sit. Maximus Tyrius causam aliam memorat lapilli assumendi. Nam quoniā in volatu fluitare vidēt instar nauis, quā agitent impellantq; vndæ, suæ sibi consciæ imbecillitatis, antequam volatui se credant, lapillum rostro suscipere, quo vnaquæq; earum veluti firmamento vacillaturi volatus vtatur, eamq; habeat salutis suæ custodiam. Atque hoc est quod apud Solinū legas, Grues harenam deuorare, sublatiq; lapillis ad moderatam grauitatem saburrari. Quarum prudentiam cum Deucalion nō ignoraret, eum à diluuij clade seruatum aiunt Gruum beneficio: hunc enim Pausanias ait ad superuolantium Gruum clangorem enataste, atq; ideo montem, in quem demum euasisset, Geranium, in harum alitum honorem, appellasse.

SVBLIMVM RERVM INDAGATOR.

Quod si absq; lapillo volantem Gruem figurassent, hominem sublimiū indagatorem, & eorum quæ terra procul, & à materia remota sunt studiosum, significari volebāt. Ipsa enim præpes altissimè volat, ut longè lateq; speculetur. Quod si subsidere nubes infra despexerit, nunquā ad terram se demittit, vsque adè tempestates & ventorū procellarumq; motus summo studio declinat, ut pote quæ sit quietis amantissima. Si verò acciderit ut in tempestate aliqua depressa sit, confestim ad terrā se cōfert, atq; humi potius quiescit. Quod si quam in alitem Plotinus hominē transmutari dixerit, qui absq; sapientia sublimia tractauerit improbius, cum nullam ille speciē ponat sublimis huius volatus, nempe Gruem ipsam ex Plotini sententiā cōmodè pinxerimus.

PERSÉVERANTISSIMI MORES.

Plucherrimum & illud est, quod alij excogitarunt hominem qui cum ætate per mores minimè cōmutauerit, sed eodem semper ingenio perseuerauerit, per Gruis pennas indicare. Reliquarum enim auium pinnæ per ætates ferè omnes mutantur, nigrescereq; in senectâ perspicuntur, sed Gruum eodem semper colore perseuerant.

ORDINIS OBSERVATOR.

Quinetiam in moribus eadem propositi constantia cōsideratur, cum Grues in volatu ordinem pertinacissimè seruent. Quare Palmedes apud Philostratū Vlysi obijcanti literas, non ab eo, sed à Gruibus inuentas: respondet is, Grues quidem, quod ad literas attineat, nihil adinuenisse, verum ad ordinem, quem nunquam Vlysses seruare didicisset, earum curam referri. Vlyssē enim aiunt quotiens in bello aut Hectori, aut Sarpedoni, aut Æneæ obuiam fieret, ordinem deserere solitum, & ad imbecilliora declinasse.

LABORIS TOLERANTIA.

Indefatigatum verò laboribus hominem significantes, alas vel pedes Gruum in manibus eius statuebant: serunt siquidem non lassescere vllō labore, qui nervos ex alis aut cruribus Gruis habeat.

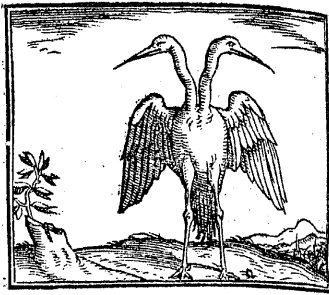
FERACITAS.

In ostentis Grus biceps feracitatis indicium est. Appion enim tradit, Oenæo in Menide rerū domino bicipitem Gruem apparuisse, vberimq; eo anno an-

nonam in Ægypto fuisse. Ad hæc, auem sub alio Rege conspectam quatuor capitibus in signem, latissimumq; frugum omnium prouentum subsecutum.

VER ET HYEMS.

SVnt qui per venientem Gruem, tempus vernum, per abeuntem, hyemem significari tradant: quandoquidem ea ales omnino est veris & hyemis nuncius, modò veniens, modò recedens, propterea quòd calorem & frigus peregre præsentiat. Itaq; cum frigus ingruit, altè sublata vastum quid in clamat: cum verò clementius est nacta cælum, per interualla vocem emittit, et taciturna propemodù allabatur. atq; ita vel ex accessu, vel recessu, et ex earum voce, nunc veris, nunc hyemis admonemur.

DE MILVIO.

NE verò picturæ desint, ex quibus temporum qualitates indicentur, cum æstatem cicada, autumnalē vindemiam epops, brumale tempus alcyone, ver cuculus, lusciniæ, & aliquot aliæ, aduolat huc Miluius, in huiusmodi ipse quoq; hieroglyphicorū caueā includendus.

VERNVM TEMPVS.

ERat enim Miluius ipse quoq; verni tēporis hieroglyphicū, propterea quòd ales ea verno primū tempore incipit apparere, certissimumq; sit eius nuncium. Vnde etiam prouerbiū emanat, Miluijs procumbere: quia scilicet perperum sit mos, hyeme iam defæuiente, qua malè semper afficiuntur, aduentantibus Miluijs procumbere eo gēnuū cultu, quo Reges coli solēt, vt apud Suidam legas. Aristophanes ait, eo apparente contrariū autumnō tempus ingruere, ad effecq; tondendi opportunitatē. Nomen autem illi *ixtuo* apud Græcos ab aduentu, quòd tanto scilicet desiderio expectatus accedat. Hanc autem loci temporisq; cognitionem sacræ etiam nostræ literæ per Miluium ostendunt, in quibus habetur: Miluius in cælo non ignorat tempus suum: Turdus & hirundo & ciconia, tempus ipse quoq; aduentus sui obseruauere, populus autē meus iudiciū Domini non cognouit.

LOCVPLES.

SVnt qui locupletem hominem, latiscq; agrorum possessionibus ditissimum, per Miluij volantis hieroglyphicū significari tradant: siquidem is dum prædam enanciscitur, spatiosissima aeris interualla vno oberrat impetu, quasi latè fundia descripturus. In huiusmodi significatum Iuuenalis Satyra nona:

Tot Niluis intra tua pascuata lassus.

Et Persius prius dixerat:

Dinos arat Curibus quantum non Niluis oberret.

RAPACITAS.

SEd enim Philosophi antiquiores illi qui doctrinā ab Ægyptijs magna ex parte mutuati sunt, deq; hominum moribus per palingenesiæ segmenta diliteruere, cuiusmodi est Plato, quiq; eum secuti sunt Plotinus & Harpocratius, Boethus & Numenius, rapacitatē per alitem huiusmodi intelligi tradidere, non

nesq; eos qui auaritiæ studuissent, promptiq; semper ac parati ad imbecilliorū expilationes, & rapinas, & violentas tyrannides fuissent, in Miluios ac lupos cōueri, vt Socrates, Phædone, disputat, abireq; omnia in ea genera opinati sunt, quorū in vita moribus similes fuissent. In diuinis quoq; literis Miluius pro graffatore prædonēue ponitur, Psalmo, vbi secundum Hebræos haberi ait Eucherius, Milui abies domus est. Aristophanes ad hanc alludens rapacitatē, *ixtuo* dixit *παιρόφθαλμον ἀρπαγὰ γρίφων*, aliturus omnium ac rapacem Miluiū. Admiratur Plinius rapacissimam & famelicam semper auem, nihil rapere vnquam ex feneratorum animas eundē tenerē sensum, & isdem affici voluptatibus, quæ vnicuique, dum viueret, placuissent. Addunt & aram Olympiæ, quam alites huiusmodi nunquam infestant. Idem sacri sunt apud Britannos, non enim Miluium is occidere licebat.

NAVIGATIO.

SVnt qui navigationem, sunt qui gubernandi rationē ex Miluij volantis hieroglyphico significari tradant, propterea quòd multorum sit opinio, ait Plinius, didicisse homines ex Miluijs temonem nauibus immittere, quippe cum obseruassent Miluium cauda modò hac, modò illac flexa, vice clauis volatus sui cursum dirigere, natura scilicet in liquido cælo monstrāte, quod opus factū esset in humido profundo.

AD CORNELIVM MVSÆVM PRÆSVLEM

BITONTINVM, DE IIS QVÆ PER VLVTVREM SIGNIFICANTVR, EX SACRIS AEGYPTIORVM LITERIS.

Interrogasti me, Præsul honoratissime, quā illa sit Vultur mea, quam libris editis Germani quidam ex Horo Niliaco à me Latinam factam diuulgauerunt. Sed enim scias me olim Romæ dedisse eam videndam clarissimo Alberto Pio Carporū principi eruditissimo, verum ex eius scrinio, vna cum aliquot alijs huius notæ scriptis ancisio quo laborum alienorum suppressore ablatam, & in Germaniam asportatam. Cuius facti iudiciū est, quòd docti quidam viri, cum opusculum id legissent, Hori esse arbitrati, scriptis prodidere, Horum Apollinem de sacris Aegyptiorū literis à Io. Petro Valeriano Latinum factum. Ioannis autem Petri mihi est peculiare nomen (cur enim id inficiar?) priusquam Ant. Sabellicus præceptor meus id Venetijs in Pierium immutasset. Sed Horus Apollo à me non est conuersus, frequenter verò in scriptis huiusmodi citatus: argumenti enim huius alios etiam autores eosq; multos habui. Vcunq; ea deperditā lucubratione, alteram reparavi: ablati enim illius reliquijs archetypi totò pluteo dissipatis, hanc priori illi non absimilem informavi, quam tibi dono darem, qui aliquid ex hoc meo argumento lecturum te libenter significasti, quod quidem summa tua erga me humanitati potius, quam vlli studiorum meorum merito attribuerim, & tamen in is aliquid est, vnde huiusce generis lucubrationes tibi fortè minimè displicent, mibi confingam: siquidem ego libentissime, hinc occasione qualibet arrepta, vt hac parte videre poteris, ad nostræ pietatis doctrinam, diuinarumq; literarum interpretes me conferre soleo. Ex is verò tam multa excerpseri, vt profiteri valeam, autorem alium neminem meo huius argumento, quod multis iam commentarijs auctum est, plura suppeditasse. Neq; enim ego vnquam impurum nonnullorum ingenium approbavi, qui dum politiores haberi volunt, sacras

nostrorum literas, utpote squallorem, quod unum obijciunt, quendam prae se ferentes, attingere perimescunt: sed enim in ea semper sententia fui, nullam esse lectionem quae plus afferre possit, et ditionis, quam sanctorum hominum, qui diuina tractant, institutiones. Nam si artium ferè omnium liber alium finis deniq; est, ut veram edoctirationem, bene honesteq; viuere adlaborem, fateor me, quantulumcunq; hoc studiorum genere assequi licuit, non plura, neq; admirabiliora ex quibusuis disciplinarum quarumcunq; magistris exhaustisse, quam ex mysteriorum, quae ad pietatem nostram faciunt, interpretibus, siue rerum naturam, siue morum sinceritatem, siue quae ad veritatem, & Dei Opt. Max. cognitionem pertinent, inspexerimus. Sed ego imprudens, qui haec tibi commemorem, qui tandiu, tam diligenter, tam assidue in omnium doctrinarum lectione versatus es, quia alios haec per doctissimas conciones tuas, tam docte, tam eleganter, tam piose doceas potius, quam à quoquam doceri possis. Idcirco his omnis, ad rem ipsam, quae, quilibet cunq; sit, recognoscere cupis, accedamus.

DE VULTURE

VOLUCRVM genere nullā omnino Vulture magis admirandam inuenias, siue peculiare in eius vita, & ab omni vulgo motos mores, siue conceptum, partum, educationemq; alius, siue excellentes quasdam ingenij dotes, siue significata varia per eam in picturis, in portentis, in diuinijs posita cōsideres. Neq; illa quidē plebi obuia & vnicuiq; exposita, sed magnis regibus atq; dijs accommodata, ipsi etiam philosophis, ac peritissimis theologis explorata: per huius namq; simulacrum hieroglyphicum ue, annum, matrem, siue, ut apud Ammianū est, naturae vocabulum, mundum, intuitū aut speculationē, terminum, haereditatem, stragem, praefagituram, miserationem, iustitiam, liuorē, Pallada, lunonem, & quaedam alia, veteres significabant.

ANNVS.

Quoniam verò ex ea praecipuum erat anni significatum, qua ratione sit receptum, opera precium fuerit explicare. Vultur, ut apud Aegyptios habetur, trecentos eos quinq; & sexaginta dies, quibus annuū conficitur tempus, ordine mirifico diuinitur. Nam cum annum Aegyptij per tris tantum qualitates metirentur, ver quippe, aestatem, & hyemem, quae singula tempora centum viginti diebus constare voluerūt, ac uti Theopompus ait, hyemē Saturnū, aestatem Venerē, ver verò Proserpinā appellabant: quinq; in super dies addiderant, quos intercalares vocitabant: Vultur verò ad eiusmodi partitionem anni accommodata, cum primū concitata fuerit ad conceptum, qui sit à vento, quinq; continuos dies sine cibo & potu consumit in eiusmodi inuitu, natura in ventum adperta: mox centum & viginti dies praegnans manet, totidemq; diebus pullos ducat: reliquos CXX dies immunis est, suarumq; tantum rerum fatagit, neque praenationi, neque educationi intenta. Summotis itaq; intercalaribus, ad anni quiozem illam rationem trahere possumus supputationem illam Xenophontis libro qui *περὶ τοῦ κόσμου* inscribitur, vbi sex mancipiorum millia, si singuli singulis diebus obolū lucrifaciant, vnoquoq; anno hos sexaginta talenta vectigalis alituros: sic enim CCLX dies in vnius anni tempus videtur enumerasse. Sed ne quid, quod vel vtile vel delectabile esse possit, praeter eamus, super horū quinq; dierum, qui anno superant, argumento fabella fertur, quemadmodū Rheacum Saturno clanculum reū habuerit, idq; vbi Sol explorasset, imprecationibus deuocent

uocent, neue mense, neue anno pareret. Mercurium verò deae amore captū hōc inisse consilium, ut opem laboranti ferret: Lucinam quippe deam talorum ludo illectam detinuisse, atq; ita ab sexagesimo quoq; die lucem vnam interuertisse, donec dies sibi quinq; cōparasset, quos anno vertente certis illis temporibus elapsis, immunes, liberos, exemptosq; cum nusquam nomina dedissent, ad anni supplementum accommodaret: factumq; ita est, ut per huiusmodi dies Rheac facultas pariendi fuerit. Hos intercalares Aegyptij habēt, Deorumq; suorum adscribunt genethliaco. Ferunt verò die primo Osirim, rerum dominū futurum, editum: secundo Aruerin, quem Apollona, & seniore Horum nonnulli vocant: tertio Typhona, verum hunc intempestiue, neque proprio meatu egressum, sed ex disrupto latere: quarto Isim: quinto Nephthen, quam nonnulli finē, vel potius interitū, alij Venerem, alij Victoriā appellarunt. Satis haec ad intercalares dies quinq;. Quid verò sibi de dijs quinq; cōmentum velit apud Plutarchum quaerere licebit. Neq; verò hīc numerū illum CCLXV ccelorū, cuius principem Abraxan Basilidis deliramenta constituerunt, curiosius prosequar, ne tam seriam inanibus & ridiculis fabulis infarciā. Illud addam, quantū ad annirationē pertinet, quod Vmbriicio teste Plinius scribit, Vulturē oua XIII parere: quod ad instar totidem Lunę coitionū accipio, quae per vniuersum annū potissimum obseruantur. Porro annus etiam apud Persas in dies CCLXV describebatur: eaq; de causa igni illi suo, quem sacrū & aeternū vocabant, totidē sacerdotes iuuenes instituerāt, qui canentes, ignem quaquā gestaret, sequerent.

ANNORVM CENTENA.

Annus itaq; per Vulturem apud Aegyptios significari non leui de causa, manifestum est. Ab hoc aliud sequitur hieroglyphicum, ut per eandem alitem vel senio confectam, vel demortuā, centum annos intelligamus: eam enim augures magna semper religione sunt obseruare soliti, ac per singulas vultures annorū centena totidem portendi tradiderūt: duodecimq; illas quas Romulus obseruauit, imperiū Romanū ad MCC annos duraturū ostendisse: quod obseruatū à Vectio tradit Varro: exceptum mox à Censorino, qui circiter millesimo ab vrbe cōdita anno claruit: quod ita postmodū euenisse, sceda ac miserabili totius Italię clade, quodq; acerbius est, totius literaturae interitu, fati cōstat. Nam quo tēpore capta est vrbs Roma, et in ciues omnes occidione aut misera captiuitate saeuitū à Genserico, qui dolose seruis impositis eam occupauit, anni circiter MCCVIII, ab ea cōdita numerant, ut Paulus Diaconus in ijs quae addidit Eutropio, neq; non Orosius recensent, peneq; tunc perijt Romanū nomen. quare Vectij quadrat interpretatio, tamen hanc Romani imperij ruinā nonnulli properantius annis aliquot accipiūt. Sub Athalarico tamē (ita in numis nomē eius inscribit, non Halaricus) qui Urbē quatuor & XL annis antea inuaserat, Imperatore Romano incolumi, nō extinctū, sed valde attritū Imperiū est. Neq; sum nescius, Imperij speciē quae ab Augusto inceperat, in Augustulo finitā, qui metu Odoacris, qui totam Italiā sibi armorū vi subdiderat, perterrefactus, purpuram Imperatoriam spontē abiecit, maiestatemq; illam deposuit, barbaro tyranno tota rerū concessa potestate, quod fuit anno ab Vrbe condita circiter MCCXXIX, à C. Cæsare DXVII, à salute nostra CCCCCLXXV. Sanè dignitas haec apud nostros, occidentales scilicet, ad CCCXXX annos non resumpsit purpuram, quam omnium primus Carolus Magnus ab interitu propemodum veditauit. Eo verò tunc miseriae redacta est Rom. maiestas, ut Odoacer ipse de

Roma Odoacria vocanda cogitarit, quod nominis etiã Romani memoria aboleretur: factumq; omnino fuisse, nisi qui melius aut piẽ magis sentiebãt, persuasissent Regi, maiorem illi apud omnes gloriã futuram, Romam domitam, quam Odoacriam instauratam. Neq; verò prætereundum est, in nostrarũ etiam miseriarum memoriã, quod rerum scriptores prodidere, Octauiano etiam primo Consulatu augurium captanti duodecim se Vultures, vt Romulo ostendisse, atq; iam ex eo tempore, anno quippe vitæ x x, ad monarchiam aspirabat, quæ longa annorum serie ad nos vsq; permanuit, si non imperij viribus, saltem cõpulo tenus, & licet aliquando interrupta, in eundem tamen titulum postmodũ restituta, prout temporum vicissitudines permisere. Quorum quidem temporũ historias si perpenderit, ad annos circiter M C C ab Augusto, inueniemus Pontificũ totiusq; Senatus decretis magnũ id Imperij nomen abolitum, perq; annos multos adulterinã fuisse Imperatoris nuncupationem. Quanquãne tam venerabili titulo defraudaremur, aliquot post annis, sanctissimo Gregorij V. Pont. Max. decreto, noua quadam ratione ansã præbita est, vt ea maiestas per Electores certos conseruaretur, cuiusmodi suffragiorum ratione post Othonem, Othonis secundi filium, primus omnium Henricus Imperator declaratus. Quorum electio ita aliquando despiciatui habita, vt Othocarus Bohemiæ Rex vocatus ab ijs ad Imperium capeffendum, vltro contempserit, qui pluris Bohemiæ Regem esse existimaret, quã Romæ Imperatorem: atq; illi tandem ad Rodolphum Habsburgi Comitem, qui Magister curiæ Othocari erat, deueneret. Sed ne longius ab instituto nostro recedamus, qualiacunq; hæc fuerint, illud inter hæc obseruatione dignum mihi videtur, ter iam hanc annorum M C C suppurationem, tribus in maximis imperijs, æquo propemodum temporis sui curriculo, insignes admodum rerum mutationes adduxisse. Primam à Romulo ad Genfericum, siue quis ad Odoacrem maluerit, secundam ab Octauiano Augusto ad Fridericos, tertiam Constantinopolitanã, à Fl. Constantino ad Constantinum eum, qui oppressus ab Othomano Turcarũ duce, vitam & imperium finiuit, qui etiam eiusdem nominis matrem habuit cum imperij conditore. Nam inter duos hos Byzantijs principes anni mille centum supra vnum & nonaginta decurrerãt. Neq; obstat quod à Valente mathematico inspecto vrbis horoscopo prædictum sit, imperiũ id ad annos D C X C V I duraturũ, quia post eam annorum summã qualescunq; fuerint Principes siue viri siue foeminae, à Maximianũ tamẽ Constantini institutis pendere videbantur. Sub Turca verò longẽ aliam imperij formã, longẽ aliã leges, longẽ alij ritus superinducti. Itaq; cur annorũ centena per singulas Vultures significarentur, inde sumptũ, quod eas ad centũ viginti annos viuere cõpertũ est apud antiquiores, quibus astipulatur Ambrosius. Nunc reliqua huius imaginis hieroglyphica aggrediamur.

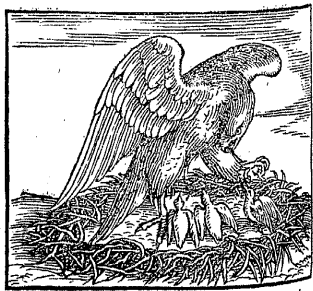
Cum ergo in genere Vulturum mas nulloquam inueniatur, omnes autem foeminae sint, vtpote quæ ex vento cõcipiant, manifestũ est cur Ægyptij sacerdotes per eam alitẽ vropygio surrecto, atq; ad Aquilonem verso, matrem aut naturam ipsam intelligerent: mater siquidem foemineum est animal. Vultur enim, vt dictũ, tempore cõceptus appetente, quod

per quinq; dies illos quos supra memorauimus, producit, natura in Aquilonem, vt Ægyptij tradunt, in Eurũ, vt Plutarchus, exporrecta ad apertaq; ab eodem inuitur, non secus ac plantæ Zephyris genialibus iniri traduntur. Sed enim hic dissimulare nõ possum nonnullorũ imprudentiam, qui Horum Apollinem citant nouo verbo *δρυζω*, conficito, vltimoq; Hori capite appellato verba etiam infarciunt, *δταν δρυζω πωδς συλλυμιν η γυμν*, cum in codicibus manu scriptis, ijsq; plerisq; quos euolui, non *δρυζω*, sed *δρυζω* scriptum reperiatur: vti etiam aliquanto post de ceuente vacca, cap. *πωδς ακολω, επει δ' αθ' γαρ η θηλυδα δρυζωσιν πωδς συλλυμιν η δρυζω δε ε πλων η εφ' αρας ηρεσ*. Quæ porro de Vulture apud Horum habentur, vndecimo in impressis capite sunt, non vltimo: Perdurat verò Vultur quinq; eos dies pertinacissimo ieiunio macerata, tale est eius in concipienda prole studium atq; cupiditas. Neq; quidem negarim alia etiam esse volucrum genera (*δρυζωσιν* enim, non *γυμν*, in castigatis Hori codicibus legitur) quæ vel inter se, si mas non adsit, fœmine quæ saliant, & mutua libidinis imaginatione concipiant, vel, vt nonnulli arbitrati sunt, ipso puluere in naturam vi pruritus attracto, cuiusmodi sunt columbæ, gallinæ, perdices, anseres, & vulpanferes, quarum tamen oua irrita, minimeq; prolifica sunt, ad cibi tantum vsus facientia, minora reliquis, ac minus iucundi saporis, cæterum magis humida. Tertullianus: Et gallina, ait, sortita est de suo parere, sed Vultures foeminas tantum parere aiunt. Oua huiusmodi, quia vt pleriq; omnes asserunt, ex vento generantur, & zephyria, & hypenemia, quasi subuentanea dicere velint, appellantur. Eos verò non audiendos dicit Aristoteles, qui dicunt, vere tantum hæc fieri, incubatione derelicta, cum & iuuentæ expertes adhuc coitus ea pariant. Cæterum idem autor, qui subuentanea omnia infœcunda esse vult, in quodam auisũ genere existere simile piscibus, spõtica oua ad fœcunditatem progenerantibus, nõ inficiatur, quod nimirũ de Vulturibus in primis fertur. Eas porro autor is quoq; volare versus Austrũ, atq; ita ab Aquilone iniri, pregnantescq; fieri tradit, perq; tres annos parere: quod etiã apud agricolares Constantiniani legimus. Apud Hesiodũ *οιωσι* interpretes aiunt: Vultures, quatuor oua subuentanea sunt, absq; maris copula, neq; alia earum generatio reperitur. Neq; desunt interpretes etymologici, qui dicant *οιωσι* quasi *οιωσι*, quod *οιωσι* sibi sit, quippe qui sine maris auxilio ex vento concipiat. In cuius quidem fœcunditatis cõmendationem illud addere nõ incongruũ est, quod non intra suum tantum genus ea felicitas cõtinetur, sed proficua quadam vi ad aliorum etiam beneficium celebratur. Penna siquidem vulturina subiecta pedibus, adiuuat parturientes. Id verò quod de Vulturum huiusmodi conceptu fertur, ne quis fabulosum putet, inter quadrupedes etiam equas aliquot ex vento cõcipere, Probus ex comperto refert, quod & D. Augustinus, diuinarum humanarumq; rerũ peritissimus, affirmat: & velocissimos ex eo genere iugales apud Homerum comperies haudquaquã fabulose dictum. Basilius Magnus ex hoc omnibus animaduersum cupit, vt cum nostrum arcanum nonnullos homines irridere conspexerimus, quasi fines naturę cancellosq; egrediatur, quod fieri nõ posse contendat, vt virgo pariat, virginitate ipsius integra, illæsa atq; intemperate persistente: cõtemplari debere nos, Deum exempla pleracq; iam inde ab initio præmississe, ex ipsaq; natura rerum semina quædam conspersisse, vnde posset vnusquisq; vbi quod alta iam mente conceperat, effecisset, talibus mirabilibus fidem adhibere, atq; ita ijs occurrere voluisse, quorũ stuporine dicã, an peruersitati, nihil quicquã aliud persuadere queas, quã quod vel manibus attingũt,

vel oculis assequuntur. Hinc ait Ambrosius, nemine subuentaneo Vulturis au-
dito conceptu, rerum naturalium scriptoribus refragari: cum verò virginem di-
uino afflatam numine peperisse audierint, risum inceptare. Tangit hoc idem A-
damantius, vbi Celso respōdet, duplex Almę significatum ex Hebræorū inter-
pretatione obiectanti. Sed enim de intacta virgine, non autem de adolescentula
(quod Theodotion Ephesus & Aquila Ponticus intelligendū frustra conati
persuadere) prophētātū est priusquam in Babylonia fieret populi trāsmigratio,
hoc est, anteaquā Medi & Persę principatū inuaderent. Reddita autē sunt hæc
in sermonē Gręcū ab ipsiſ Iudæis multū ante tempora aduentus Domini no-
stri, vt nulla relinquat suspiciō, inquit Irenęus, ne forte morē nobis gerentes lu-
dei, hæc ita sint interpretati, qui quidē si cognouissent nos futuros, & his testimo-
nijs vsuros quæ sunt ex eorū scriptis, nuncq̃ & hæc & monūmenta prophētari
reliqua comburere dubitassent. Venerunt igitur in Latinorū manus Græco se-
mone translati Hebræorū libri multo anteaquā Romani Iudæos in potestatem
redegissent, Macedonibus quippe adhuc Asiā possidentibus. Ptolemęus enim
Lagi cupiens bibliothecā, quā Alexandria struxerat, illustrib. scriptorū omniū
monumentis implere, ab Hierosolymitanis petijt fieri sibi copiā vt eorū libri in
Gręcū sermonē transferrētur. Illi, qui tunc Macedonibus parebant, Septuagin-
ta viros ex primoribus, & vtriusq̃ linguę cognitione præstantibus, ad Ptole-
męū miserūt: qui veritus ne, si inuicē cōsultarent, veritatē absconderēt, eos om-
nes in singula contubernia separauit, iussitq̃ vt vnusquisq̃ pro se librū eundem
trāsferret, eorū in libris singulis ordine seruato, operēq̃ perfectō, omnibus mox
conuocatis, & per libros singulos interpretationem suam vnoquoq̃ eorū pro-
ferente, ita omniū sententiā eandē esse constitit, ac si ab vno tantū traductioes
omnes emanassent. Neq̃ tamē ignoro esse qui rem aliter gestā narrent, & Pen-
tateuchū tantū à LXX traductū cōtendant, & nō separatos, sed vnanimi con-
cordia sententiā vnoquoq̃ suā proferēt. Sed ego & Ireneo, & antiquis alijs po-
tiorē adhibeo fidem. Quare non est vt calumniatores, Almā, iam excogitent
loco virginis legitimi nominis, & à tot eruditis agniti, substituere contendant.
Plurimum verò (vt ad Vulturem redeamus) indignatur Adamantius, plerōq̃
adhibere fidem historicis philosophisq̃ hæc de Vulture & alijs aliquot animan-
tibus, quæ sine maris coniunctione concipiunt, indubitato tradentibus, & Deo
negant qui hæc in aliquot alijs animalibus facit, posse etiā in hominibus idem,
vbi adlibuerit, facere. Et Græcorū pleriq̃ credūt homines primū ex limo pro-
creatos: nos nō credemus ex dimidia humanæ substātię parte, iussu Dei, imò
de se ita statuētē, fieri potuisse, vt IESVS ex eo filius nasceret: Esto igit Vultur
documentō nobis, ne mysteriū illud sacrosanctū, vnde vera salus, veraq̃ felicitas
nobis obtigit, fabulosum fuisse vel minimū
quidē suspicari vnquā in animū inducamus.

AD Hęc Ægyptij sacerdotes miserationem
per Vulturē femora sua rostro proscin-
dentē exprimebant: illa enim centū & viginti
diebus, quib. in filiorū educatione detinetur,
nunquā ad prædā longius prouolat, vni illi cu-
ræ intenta, ne pullos deserat, decq̃ propinquo
tantum quæ fuerint in promptu conuenatur.
Quod nisi aliud quicquam suggeratur occur-

MISERATIO.

ratue, quod filijs in alimentū parat, ipsa suis femoribus rostro vellicatis sangui-
nem ciet, quem filijs exugendū præbeat: tanta curat charitate, ne illi victus ege-
state deficiant. Sanè verò factum hinc crediderim, vt maiores nostri, cum incō-
parabilem prorsus Assertoris nostri miserationē, qui pro salute nostra sangui-
nem suum profundere non dubitauit, alitem hanc, non autem Pelecanem, in sa-
cro sanctæ crucis apicem, ea femorum vellicatione spectandam popularium o-
mnium oculis crexerint. Nam quāuis omnino per Pelecanem incredibilis erga
filios amor hieroglyphico longē alio significetur, nusquā tamē apud antiquissi-
mos rerum scriptores, qui saxū hoc euoluerunt, legimus autē aliam, quā Vul-
turem, femorū suorū vellicatu pullos suos pascere consueſse. Phœnicem tamen
& ipsum vellicare femora, sed, vt suo loco disputatur, non vt eo filios alat, quos
nullos habet, sed vt ex eo fuso vermiculus ille oriatur, qui mox exeat in Phœni-
cem. Alia verò ratione mortem oppetere Pelecanē, vt filios sospitet suos, Ægy-
ptij tradiderunt; de quo quid illi tradiderint, suo disseruimus Commentario.

I V S T I T I A.

HERODOTUS Vulturē ab Hercule pro iustitię simbolo habitam tradit, quod
Hæc iustissima omnium auium, quæ volatilibus vescantur, iudicetur: eaq̃ de
causa semper apud eum magnæ æstimationis fuisse, lætariq̃ solitum cum inter
res agendas Vulturem aspexisset. Vultur enim nihil quod viuūt attingit, nec a-
nimatum quicquā interficit, quod accipiter & aquilæ faciunt: cadaueribus verò
contenta, nullius vnquā auis pastione pollui visa est, vt Ægyptij obseruauere.
Eadē fructus nunquā lædit, nec vlla in re animalī cuiquā mansueto nocet. Qua-
re mirū videretur quod traditū est à Dionysio, aquilarū pullos, quorū nidus erat
in Palma quę Tarquinij Superbi regię incumbebat, dum parentes absunt incur-
su subito à Vulturibus discerptos. Sed id videretur ea præcipuē de causa diri pro-
digij loco habitū, quod cedes ea ab animantis genere profecta sit, quę in anima-
tum animal sæuire minimē cōsuerit. Vt cuncq̃, nō immeritō innocentes Vultu-
res ait Hermodorus Ponticus apud Plutarchū: nam & ab ijs quæ maximē no-
cere soleant animantibus, mortale genus liberāt: ex volucris enim in auxilio
contra serpentes primam aiunt esse Vulturem: corq̃ eius alitis habentem, tutū
esse nō solum à serpentum impetu, sed etiam à ferarū & latronum periculis: & vt
aliquid omnino dicant, à regum etiam indignationibus incolumem euadere.

D E S I G N A T I O.

ALIA quædam ex vulture hieroglyphica cōmentū sunt Ægyptij sacerdotes,
ex ijs quæ ab ea plurimum fieri obseruarūt. Nam scopum, siue locum quō
quis tendere designarit, per eam alitem altē volantē expressere, propterea quod
Vulturem supra reliqua omnia animantia acutissimo visu præditam asserbāt:
atque oriente Sole occasum versus aspicientem, decedente verò ad orientem
spatio sissimis quantumlibet interuallis esculentum, quod vsui suo competit,
prospectum enancisci, vnoq̃ ad id volatu quasi sagittam ad scopum ferri. Quin
etiam, vt D. Hieronymus attestatur, trāsmarina cadauera sentiunt. Sunt autem
qui visui, sunt qui odoratui, quo sagacissimē pollent, rem adscribant: sed vt cun-
que hoc ab ingenijs hominum disputetur, illud satis cōstat, Ægyptios intuitum
ea loci designatione, in remotissimas quantumlibet partes, per Vulturis hiero-
glyphicum significasse.

T E R M I N V S.

QVINTIAM circumscriptū terminū per eiusdem alitis picturā intelligi vole-

bant, propterea quod, si conflictus vsquam futurus est, locum ipsa praescribit, ubi acies concurrunt, & pugnam initurae, quo septem ante diebus, vt Aegyptij tradunt, vt alij, triduo tantum praeuolant. Hinc illud apud Plautum, Truculento, de cenipeta Dynarchus ait: Iam quasi Vulturij triduo prius praediunant quo die esuri sint.

PRÆSAGITVRA.

Ab hac verò praefagiendi vi, quod tot ante dies ubi strages futura sit praesentiunt, ijdem sacerdotes Aegyptij praesagituram ex Vulturis simulacro significabant: ijdecipr asserunt, consueffe prisco Reges belli tempore exploratores dimittere, qui obseruaret in qua nam exercitus partem Vultures imminerent, inde comonefacti stragem ibi futuram, ubi earum alitum grex frequentior incubuisset. Quae quidem huiusmodi alitis prouidentia redigit in memoriam mihi, quod Hermes astronomus eum qui Vulturis caelestis afflatu ab horoscopo fortitus fuerit, sapientem & prouidum in negotijs obuentis futurum asserit, imperiumque suum, nam & Regem fore pollicetur, valido munimine, animoque, consilio & prouidentia optime valiturum. Quod si priuatae vitae fuerit, pecuniosum omnino futurum, multos eius auspicijs bene res gesturos, magnasque diuitias comparaturos. Praeter haec etiam asserunt, futurum eum militum ductorem, cui Vultur volans in horoscopo feliciter affulserit, eundemque magnis semper negotijs deditum honoratissima quaeque modo in hac orbis partem, modo in illam appetiturum, quod nomen in longinquas regiones extendat, populosque, ciuitates & regna externa ditioni suae subiiciat, cui libenter omnes, tanquam Indi Augusto, inferuiant, & studijs omnibus obsequantur.

Inuiores hereditaria, mortuorum quippe bona captantem, per Vulturem significari tradunt: vnde mordax apud Senecam dictum: Si Vultures, cadauer expecta. Huc etiam alludit Martialis epigrammatarius:

Quis Vulturis hoc erit cadauer?

In primis verò diuinæ literæ neque aquilam neque Vulturem mensis inferri volunt. Hic Adamantius illos in ijs nominari putat, qui alienis mortibus incumbunt, qui arte fraudulente testamenta subiiciunt, velut mortuorum cadaueribus inhiantes, propterea quod his auibus semper mortuorum, ait, corporum cadaueribus est, & ex cadaueribus nutriuntur & viuunt. Ea verò de causa profanae literæ in diuinis literis, vt ait Hierosolymitanus Hesychius, quod per eas homines intelliguntur, qui rixis & bellis gaudent, vt cadaueribus, visceribus quippe mortuorum & atro sanguine depascantur, cum minime oporteat hominem contemplationi deditum, aliorum casibus pasci & enutrir.

FVNVS.

Sunt, qui Marti Vulturem dedicatam asserant, quod diuerso ab alijs ingenio praedita omnem viuentium consuetudinem abhorreat, studiumque omne suum circa huiusmodi caedes intendant, atque demum funesta omnia hieroglyphicè significet. Sane cum natura omnia in sese recipiat, sitque decidentium omnium receptaculum, Vulturem

HEREDITARIA.

vt saepe dictum, naturam excipiat, non mirum si quae sponte cadauera nanciscatur, tam pro naturae quam funeris signo accepta est à veteribus. Olim autem apud Iberos Vultures erant pro sepulchro, sicut apud Hyrcanos Canes, ob id dicti sepulchrales. De Iberis ita Silius XIII.

Tellure, vt perhibent, is mos antiquus Ibera,

Exanima obscenus consumit corpora Vultur.

De his Virgilius dixit: Alitibus linquere feris. De his Homerus, οἰωνοὶ τε πῶσι. De his Octavianus Philippensi praelio cuidam suppliciter sepulturam precantem respondit, Iam istam in volucrum potestate fore.

PEREGRINVS.

Sunt qui peregrinum hominem & ignotum omnibus, hieroglyphicè per Vulturem aptè significari dicant, propterea quod multae Vultures exercitum sequentes repente apparere soleant, volatu semper ob raritatem prodigioso, & tamen vnde, constet nemini: quapropter eos ex diuerso orbe nobis incognito aduolare plerique putant, argumentum, quod nemo, vt Herodotus Brysonis rhetoris pater asserbat, nidum Vulturis vidisset. Illae sane in excelsissimis & inaccessis rupibus nidificant: & quanquam difficulter nidum aut pullos eius alitis videris, aliquando tamen visos tradit Aristoteles.

CONCVPISCENTIA.

Quod verò Poetae fingunt eam Tityi iecur abrodentem,

Per tota nouem cui iugera corpus, vt apud Maronem legere est,

Porrigitur, rostroq; immanis Vultur obunco

Immortale iecur tundens, secundaq; penis

Viscera, rimaturq; epulis, habitataq; sub alto

Pectore, nec fibris requies datur vlla renatis.

ab Aegyptiacis comentis haudquaquam dissimile est. Anima enim, vt Philosophi Poetaeque veteres comentantur, in portionem rationis participem unam, & rationis expertem alteram dispertitur. Sedenim quae rationi adglutinata est portio, supra sensum & sensibilia sublata, quanto potest luctamine, tanquam Vulcani congressum effugiat Pallas, semetipsam sibi asserere meditatatur, quae verò aliena est a ratione brutis proxima, temere omnia vel appetit, vel concitat. Appetentis autem vim totam in hepate Philosophi plerique constituunt. Quare quod concubitus illegitimos Tityus appetierit, iecur ab alite rodi fingitur, siue ea Vultur, siue, vt alij quidam, aquila sit, quae illud abrodat. Vt cunq; noctu ait Hesiodus tantum accrescere, quantum die fuerat absumptum, propterea quod mentis agitatio noctu praecipue vigescit, cogitationesque & consilia noctu vndique suggeruntur. Sedenim quia dictum est superius, Vulturem odoratu sagacissimo ad putredinem deferri, cogitationis inquit nonnulli principium, motusque omnis a corde proficiscitur, qui quidem est voluntatis fons: vt ex Homero & poetis alijs tam Graecis quam Latinis accepimus. A corde igitur est quod male habet iecur: itaque Tityus ratione hac a Vulture laceratur. Sedenim Triclinius apud Pindarum viscera Tityi a serpentibus discerpi depascisque dicit, quae quidem est Poetarum licentia non in his fabulis tantum, verum etiam in historijs, ex comodo suo quaecunq; voluerint variare.

LIVOR.

Nonnulli liuorem ex hieroglyphico hoc interpretantur, eoque spectare Tityanam Vulturem in appendicibus Virgilij,

Qua semper lacerat, comestq; mentem,

*Viuit pectore sub dolente vulnus,
Quod Chironia nec manus leuarit,
Nec Phæbus, sobolæ sue clara Phæbi.*

In quam sententiam alitis huius figmentum Petronius Arbitr., Nicagoras, & Aristoxenes acceperunt.

DIVINA PROVIDENTIA.

Quod denique Vulturem nonnulli Promethei etiam cordi abrodendo applicant, Ægyptiæ eruditioni longè accommodatius est: Vultur enim in mundi modum considerant. Cui picturæ illa etiam applicatur causa, quod mundus celeri quadam volubilitate versetur, & cadauerum nascentium occidendumque perennitate pascatur: cumque in corde sapientiæ sedem veterum plerique posuerint, alitis huius cor depascentis hieroglyphicum, ali sustentarique mundum diuinæ sapientiæ providentiâ, quæ nec ipsa finire nouit, nec mundus cessare ab eius alimētis vel tantillum queat, manifestissimo significat argumento.

CONSUMMATIO.

Nec illud parui momenti mysterium est, quod cum perfectum quid in re natura Ægyptij sacerdotes indicare vellent, Vulturem & scarabeum ponere consueverunt, utpote qui ex duobus his simulacris Palladem & Vulcanum, ut ipsi aiebant, intelligerent. Comprehendebant autem picturam hanc vno tantum argumento, ex quo masculo femineum, ut ita dicam, sexum significari profitebantur. Ita tamen imagines disponebant, ut si Vulcanum significare vellent, scarabeum primo inceperant, mox in Vulturem desinerent: si Mineruam intelligi vellent, à Vulture principium sumentes, in scarabeum desinebant. Cæterum quia primo statim obtutu noua hæc forte videbuntur, ea latius explicabimus pro eorum institutione, qui nondum rerum naturalium sacris initiati sunt.

PALLAS ET IVNO.

Illud autem in primis non ignorari velim, cælo in superius & inferius hemisphærium diuiso, Ægyptios quod supra finitorum est palladi consecrasse, quod verò infra ab oculis semper nostris summotum, Iunoni dedicasse. Et quoniam cælum ipsum muliebri genere vraniam, non *ερανος*, quod præcipue etiam apud Arabes erat, vocitabant, utpote quæ Solis, Lunæ, stellarumque omnium mater haberetur & Vulturem, ut sæpe dictum, omnino femineam intelligerent, vtrumque itidem hemisphæriū, quo cælum constat vniuersum, per Vulturis hieroglyphicum exprimebant, atque ita tam Pallada quam Iunonem, simulacro Vulturis significabant. Quinetiam vnicuique muliebri signo alitem hanc pro gestamine addidit, atque ita demum vnamquamque Deam vnius figuratione Vulturis intelligebant. Ut verò ad Vulcanum & Pallada reuertamur, mundum in vniuersum Ægyptij ex mare atque femina constare profitebantur, solos verò deorum Vulcanum & Pallada masculo feminas asserere, cum tamen, uti castigatiores Herodotus codices habent, supra Vulcani caput scarabeum, supra verò Mineruæ, Vulturem statuere soliti essent. Atqui mundum ex scarabeo, qui tantum mas est, ab eisdem intelligi, suo ostendimus commetario: ex Vulture autem Pallada significari, quæ præcipue est hemisphæriū, ac muliebri sexu perhibetur, ut paulò antè dicebamur, atque ita fieri ut Palladis & Vulcani opera, quicquid in rerum natura cernere etiam formam consequatur, & ad absolutam speciem redigat. Nam Pallas ingenio capacissimo freta, nihil non concipit, nihil non parturit: Vulcanus verò eo quo possidet officio optime peritus, ignis sui accedente beneficio, omnia quæ fuerint dissoluta

da liquat, contra verò alia cogit in duritiem, firmoque concretu peruincit. Atque hoc illud est quod Maximus Tyrius principium artis Vulcanum ab Homero dictum autumat: nam & quem ignem Prometheus furatus dicitur, Hesiodiani interpretes vitam varijs artibus implicatam exponunt. Nec sepius in ijs quæ ad sapientiam spectant, de quo potest latius dicemus, operatur.

ARS ET INGENIUM.

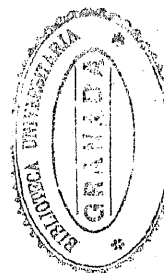
Ea verò de causa comenti sunt Ægyptij Vulturem adiungere Scarabeo, quæ itidem fabulæ Pallada Vulcano matrimonio collocatam fingunt. Vtur patrum autem veteribus maximè, quod in Orphicis etiam hymnis obseruatur, duas has vires in eadem substantia meditari, quarum altera contemplatur, quod minus est Palladis: altera præest corpori, quod ad Vulcanum spectat, easque cognominibus maris & femine nuncupare. Sedenim alij omnium hanc celestium animorum prærogatiuam esse dicunt, ut vtrumque obeant munus, concipiendi quidem per contemplationem, quæ à superiori potestate eorum infunditur intelligentiæ: simulque agendi in inferiorum corporum cura, quæ sibi credita regant, instruuntque qua ratione per afflatu datur, atque etià è periculis eximant, & sospite valetudine tueantur. Vnde etiam Empedocles cum se Deum iam effectum asseueraret, puerum & puellam esse se dicebat, cuius hæc circumferuntur carmina, quæ rem attestantur:

*Χαίρειτ' ἔγώ δ' ἦμῶν θεός ἀμύροτ' ὅ, εἰσὶν θνητῶν
Ἄδῃ γὰρ ποτ' ἔγώ γενόμην νεότητι νεότητι.*

Immortalis ego, haudquaquam mortalis habendus,

Sumque, valete omnes, puer ecce, puellaque factus.

Atqui etiam si rem ulterius scrutari voluerimus, hominem, de quo apud Philosophos consideratio, vtriusque sexus esse comperimus: vnde quantum pertinet ad intellectum, nullum discrimen Socrates inter marem & femina discernebat, eandemque virtutem atque docilitatem in vtroque deprehendebat: celestemque illum nos etiam tale agnoscimus, cuius appellatione & angeli ipsi, & sæpe mali demones intelliguntur: cui nuncupationi nostræ etià Sacrae literæ ad stipulantur, frequentissimique hoc apud Prophetas de bonis angelis, ac de malo etià demone, qui nihil natura differt ab illis. In Euangelio scriptum est: Inimicus homo hæc fecit. Denique apud antiquos, quamuis duos hos tantum Ægyptij masculo feminas ducerent, in deos omnes vtriusque sexus testimonia reperias. Quinetiam minimè comentitium est, vtriusque naturæ homines inueniri, qui partem inter se vtrumque peragant, cuiusmodi sunt populi supra Nasamonas, confinesque illis Maclias, Calliphanis testimonio satis cogniti, ac in reliqua etià Europa deprehensi, ne apud solos Lunenses hermaphroditum existimet annalium comentator Fenestella: seueraque admodum lege cautum, ut quem mauehant sexum eligant, altero si abutant, capitali supplicio puniendi. Qui verò hermaphroditum ex marmore facti passim reperiunt, facie quippe muliebri, manibusque notabiliter tumentibus, aluo coxendicibusque grandioribus virilique natura procacius excitata, ad superiore intellectum referri debent. Huius imaginis simulacrum pulcherrimum Romæ apud Petrum Melinum vidi. Sed ut ad deos, de quibus agebamus, reuertamur, Ægyptij tum alia plerumque, tum præcipue liberorum procreationem, sententia à Græcorum fabulis aliena, inuentum esse aiunt Palladis & Vulcani. Atqui Scarabeus natos ex materia putida conformat, humique fouendam condit: Vultur ex halitu superioris aeris prolem suscipit: iuncta hæc hominem efficiunt, in cuius dispositam materiam animus immittitur cœlitus, dum scilicet embryo in matris utero coalescit. Porro quod Vultur & matris &

Palladis symbolum est apud Aegyptios, id in memoria adducit, quod in diuinis literis mater sepe hieroglyphicè pro sapientia ponitur, vt apud Solomonè Pro- uerbij: Fili mi audi doctrinam patris, id est, Dei, & non discedas à lege matris tuæ; id est, sapientia. Quod verò natà ex Iouis capite Pallada cõfinxerè, sciendū eam pro intellectu Iouis accipi, in eiusq; prouidentia consistere: quapropter in Mineruæ gratiam antiqua superstitione Sapientia templa, eaq; potissimum in areibus, dedicabantur. De capite autem veteres præcipuū animæ regimē emā- nare iudicant, quod & alij postea multis experimētis cognitū prodidere. Præ- terea veluti caput superior pars humani corporis est, ita æther, in quo regimē rerum, & totius prouidentia causa, vertexq; deorum, vt apud Euripidem est.

Lucidus hic terra qui circumfunditur æther.

Nullò præterea matris beneficio genita Minerua, quò magis cum scarabeo sine compare genito, cõmercium inire possit. Virtutis siquidē generatio diuersa est ab eiusmodi rebus, quæ parium cõcubitu fiunt. Hinc Iouem nonnulli aiunt consiliū (ita enim *βουλή* exponendū) deglutisse, & mox Palladem edidisse: quippe qui consultor & sapiens sit habendus, nō alia quàm cõsiliij via ad prudentiā de- uenire potest. Alij fabulam aliter cõtexuere, dum Iouis caput à Vulcano cõmi- nutum aiunt, sitq; ita de patrio vertice nata dea. Ignis siquidem quo in operibus ad demonstrandā naturæ puritatē vtimur, humanæ est instrumentū industria. Ignis occulta omnia dat luci: quod verò quis exquirat, si fuerit inuentū, id is & parere, & tanquā scetum edere videtur. Sanè vetustas (id enim sepe repetendū) Mineruā omniū operū inuentricem sapiētissimā ponit: & omnia apud nos per Filiū facta sunt. Orta illa ex Iouis capite confingitur. Vera Minerua, sine qua la- ctum est nihil, noster quippe Ehieh, hoc est, artifex, quod nomē secundo locoll- terē sacre ponunt, nutū cõsilioq; intimo summi Dei, non inferiorū operum mo- re, sed ex Dei capite emanauit. De hoc, Prouerbij: Et Ehieh secundū se artifex, & Ehieh deliciae quotidianæ. Nostri: Cum eō eram cuncta cõponens, & delecta- bar per singulos dies. Ita semper diuina dubio procul dispensationē apud natio- nes omnes aliquis semper veritatis fulgor illuxit. Nam ignis quem Hebraei, vt Reuchlin obseruauit, Esth vocant, vnū est ex primorib. Dei nominibus, Ab eo nomine Græci *ἔσθω*, Romani Vestam fecere, de qua Ouidius:

Nec tu aliud Vestam quam puram intellige flammam.

Quate triplex illa diuinorū nominum obseruatio, quæ ad omniū ferè genitū, quæ disciplinis vsq; sunt, vsu faciunt, diligēter animaduertēda, ita enim habet:

Hæbrei	Hu	Ehieh	Esth.
Græci	Ζῆς	ἄθω	ἄφροδίτη.
Latini	Iupiter	Minerua	Venus.
Theologi	Idem	Ens	Ignis.
Antiqui	Nox	Cœlum	Æther.

Deniq; Deus, inquit Apostolus, qui dixit in tenebris lucem splendescere, ipse illuxit in cordibus nostris, ad illuminationem notitiæ claritatis Dei, in personā IESV Christi.

IGNIS DVPLEX.

Cum itaq; Pallas translucidus & purus ignis intelligatur, ne Græcorum se- gmentā huiusmodi prætereamus, merito Vulcani nuptias auersat, vt in huius- ginitatis suæ puritate persistat: neq; quidem ea coniugē aspernat, sed ab eo cõ- gi cõtaminariuē minimè patitur: siquidem is, quò vtimur, ignis, qui materiam hærescit, aerē tamen cõmissus, Vulcanus est. Affectat is nuptias Palladis, quæ

Atq; conatu potest sursum versus erigi, ac nisi perpetuis materiae vinculis præ- peditus quodammodo in ergastulis detineretur, nimirū sponsæ thalamū ascen- deret. Iouis hic & Iunonis filius effingitur, Homero id asserente: quorundam ve- rò commento, Iunonis tantum, vt apud Hesiodum:

Ἰουὸς ἠΰ ποισον κλυτὸν ἔχιδνα τέκνον Ἰουνοῦ.

Illustram Iuno nulli coniuncta marito

Vulcanum genuit; propterea quod den-

siori applicitus materiae, atq; vti pauimēto adglutinat; ne ad sublimia sustolli possit, coërceat. Inferiora aut hæc Iunoni adiudicata esse tunc ostendimus, cum infernū hemisphæriū eam sortitam esse cõmemorauimus. Quare Varro dicere solebat, Vulcanū intelligi de vehementiore, vtpote fabrili fornacaliq; igne, Ve- stam verò de domestico. Vt cūq; autem, flamma nihil aliud est quàm aer crassiusculus incēsus: inferior verò aer hic Iuno, sic ea Vulcanū generat. Claudus idem perhibetur, siue quod ob densum materiae meatū, consensum habet cum ijs quæ vmbra reddunt: vmbrae verò pleræq; omnes obliquæ sunt, neq; sine solido cor- pore esse queūt, inde etiā conficta claudicitate, quod progredi nequeat absq; aliquo quasi ligneo baculo: siue quia superioris mucronis motum diuersum & inæqualem ab inferiori, vbi depascitur, efficit, qui cum sit omnino tardior, clau- dicare Deum ideo dixere. Verum apud Homerum vtroq; pede claudicat, quia scilicet nunc in dexterā, nunc in læuā agitur, dum aërem perumpere contē- dit, cuius densitas, ne ascendat ad Palladem, ob sistere videatur: inde cum sit cor- pori adalligatus, dum se vinculis liberare nititur, modò hunc, modò illum pedē tentat è compedibus extrahere, vnde motari quoquouersum, & vndequaq; di- storqueri cogitur, atq; ita speciē hominis vtroq; pede claudicantis exhibet. Pro- iectus ab Ioue de cœlo in terram fertur Vulcanus idem, nempe quia, vt nonnul- li tradunt, qui primi ignis vsu adinuenere, in ardentem materiā aliquā fulmi- ne tactam incidere, atq; ita mox vtilitate cognita, ad ignaria deuentū: quam in- ter varias opiniones, vnde ignis datus mortalibus, primam ita Lucretius ponit:

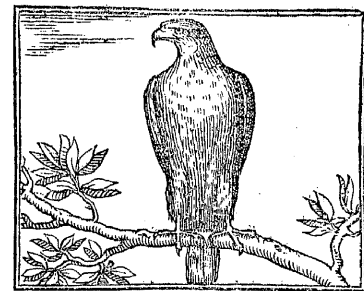
Illud in his rebus, tactus ne forte requiras,

Fulmen detulit in terras mortalibus ignem

Primitus, inde omnis flammarum diditur ardor.

Hic igitur notis Aegyptij tam in mysterijs suis edocendis, quàm in naturæ secretis a- perendis, & ciuiliū morum præceptis pro- ponēdis vtabantur. Sed & in reliquis discipli- nis ab eodē descriptionis genere non recedebāt: vt si de mathematicis rebus locuturi, in nume- ris drachmas duas ostendere voluissent, Vul- turē, aut Horus, ponebāt. Causam nonnulli cõ- menti sunt, quia vnitas apud Aegyptios dua- rum drachmarū instar æstimatur. Vnitas ve- rò vnā cum binario, totius est numeri genera- tio. Merito itaq; si drachmas duas indicare vellent, Vulturem pingebant, quan- doquidem & matris & generationis prærogatiua polleat, perinde ac vnitas ipsa vnā cū binario, numeros omnes generat. Quare cum ita mater esse videat, opti- mē Vulturi cõpetit. Vt cūq; curta sunt hæc in exēplaribus Hori, quod alij vide- rint, si castigatiōra in exēplaria inciderint. Caterum si ariolandū sit in re vsque adeo perplexa, putarim ego cor hinc significari, qui legerim apud eosdē sacra

DRACHMAE DVAE, siue cor.

dotes, vel qui doctrinam eorum interpretati sunt, infantium anniculorum cor duabus drachmis ponderari, augeri autem per annos singulos drachmis itidē duabus ad annos vsq; quinquaginta: inde per annos alios eodē decrefcere equi librario, quo ad id vsq; tempus auctū fuerit, hominēq; tunc deficere cū ad drachmas iam duas cor ipsum redactū fuerit: ita vitā humanā centum annis plurimū circūscribi, nisi aut negligenter, aut intemperanter acta, ipsa sibi met, vti turde la, incōmoda cōpararit, scq; parte aliqua fraudauerit: nam cor affectū iniuria, & trāquillitate sua defraudatū, pro molestiarū portione properantius efflaccet & deficit. Quē quidē cū admodū insignia sint apud Aegyptios, nō vno erunt loco repetenda. Id autem annorū spatium cū vulturinā cōgruat vitā, sitq; vitē omnis vis in corde sita, facile vnicuiq; cōstare puto, cur drachmę dug ex Vulturis simulacro significentur. Sanē verō siue numus hic fuerit duabus drachmis imputatus, qui vulturis imagine signaretur, siue alia fuerit eius nota, illud manifestū est, didrachmam apud veteres numi pondus fuisse, quem suo nomine Siclum Hebraei vocabant, qui quidē x x obolis imputabatur: frequentissimusq; est huius locutionis vsus in diuinis literis, vt alij siclum, alij didrachmam ponant. Nam Leuitici cap. vii, supra vigesimū, vbi legislator precium ponit quo se redimere possit is, qui honorē animæ suæ Deo vouerit, legas, A quinto anno ad vigesimū qui se Deo vouerit, siclis viginti posse redimī, Septuaginta interpretes, viginti didrachmis reddidere. Ita illud precii masculi à vigesimo anno vsq; ad sexagesimū, quinquaginta sicli argenti ad mensum sanctuarij, idem Septuaginta transtulerūt, quinquaginta didrachmę. & multa passim huiusmodi. Ad eō verō illis ardebat didrachmę vocabulū, vt si drachma vna esset enunciantū, didrachmæ dimidiū potius, quā drachmā vnā, aut sicli dimidiū ponerent: cuius facti rationem, & cur hoc pondus sanctum appellaretur, legas apud Hierosolymitanum Hesygium, libro eius septimo in Leuiticum cap. x x vii. Atq; vt huius monetę pōdus ad temporis nostri vsū deducamus, sciēdū obolum eius precij esse qui Romæ nunc literis aliquot immutatis Baliocus, quasi obolicus dicere velint, appellatur. Drachma verō pondus est eius numi, qui Romæ Iulius hodie vocatur. Venetj Marcellus argenteus eiusdem ferē ponderis est: vti etiam Ferrariæ atq; Mantuę vulgō Buxoloti nomine. Aureus quoque numus drachmæ ferē pondus æquat: atq; ita siclus argenti vel didrachma, vno Mocenico Veneto imputatur, qui proximē accedit ad Iulios duos: non enim hæc ad vnguem explanari possunt, propter locorū varietatem: quia Iulij monetæ Romanæ precium, extra Romanæ Pontificiæ ue ditionis loca, minoris quā Romanæ æstimatur: contra Mocenicus moneta Veneta, extra Venetorum ditionem preciosior est quā apud ipsos, vel eorum socios. Aurei quoque tam precio variant, quā varij sunt qui eos cudunt domini. Sed pondens in eodem genere parua admodum differētia. Atq; hæc sunt, eruditissime Preful, quæ doctrinam Aegyptiorum secutus super Vulture conscripseram: in eodē an plura in eo archetypo fuerint, quem surreptum initio conquestus sum, puto tamen hæc ad huiusmodi mysterij cognitionem factura satis. Multa verō de industria præterij, veritus ne nimia prolixitas delicatioribus fastidio esset: & orti, quod mihi exiguum concedebatur, habenda ratio fuit, cū multa alia, ac penè innumera sint in huius generis commentaria, si per otium licuerit, redigenda, vt amicis argumentū hoc, vix vlli hætenus attentatum, deposcentibus, quantum pro tenuitate mea præstare potero, satisfaciā.

AD

AD CLARISS. ABB. D. PAVLVM IVSTINIANVM PIERIVS VALERIANVS, DE IIS QVÆ PER AQVILAM SIGNIFICANTVR EX SACRIS ÆGYPTIO RVM LITERIS.

Summum ingenij tui acumen, suauissimi mores, incomparabilis benignitas et eximia in amicos omnes liberalitas effecerunt, Paule Iustiniane vir rarissime, vt Aquilam tibi ex auariorum meo Aegyptiaco dedicare cogitauerim, quippe quod tu alitibus huius plerūq; vt ita dicam, virtutes, aut excellentis naturæ dotes, præ te ferre mihi compertus es. Sed potior nimirū causa fuit, quod Iustiniana familia gestamen est Aquila aurea, quia scilicet progeniē hanc ex Iustiniani Imp. sanguine deduci omnibus est exploratissimum, celeberrimi illius in quā Imperatoris, qui Byzanti præcipue claruit, & vniuerso præfuit Orienti: illi siquidem Aquilam in signis auream præferebant, qui Orienti præerant: qui verō Occidenti, quod in hanc vsq; diem cotinuat. fuscā: bicipite autem vtrāq; sed vno tantū corpore conspicuam: quod hieroglyphicum erat, administrationem atq; potentiam in duos diuisas, vnius tamen esse consilij atq; voluntatis. Ex ea vos progenie progressi, in Venetamq; nobilitatē cooptati, regias virtutes inesse vobis per ætates singulas restatissimū effecistis, Fabiorumq; Romanorum exemplo bello Hierosolymitano pro Christiana pietate cōtra barbaros fortiter dimicantes, in acie ad vnum cæsi, mox vno tantum, qui Venetis supererat, vitamq; cœlibem Deo vouerat, rogatione Senatus ad maritalem copulam compulso, reparata familia, ex qua breui post tempore tot illustrium Senatorum affulserunt lumina, Marcus Iustinianus, summa vir probitatis: Beatus ille Laurentius, sacra literatura scriptisq; nobilis, sanctitate vitæ insignis, & primus Venetiarum Patriarcha: Leonardus Dini Marci procurator, Græcis Latinisq; literis ornatus: adde Bernardos, Ursatos, procuratores ipsos quoq; & honoratissimis legationibus functos, vltimum hunc in super vigilantissimū classem Venetæ imperatorem: ætate verō nostra Sebastianum & Antonium literis & disciplinis excimios, qui legationibus ipsi etiam ad summos quosq; principes felicissimē administratis, patriæ charissimi, gentis huius splendorem offuscari minime permiserunt. Tuam autem hereditariam illam à maioribus tuis acceptam probitatem, & te studiosissime cultam appellarem, quam Venetia prædicant, admirata est Patavium, Gallia nouit vniuersa, & vbiubi literarum studia florent, omnes gestiūt celebrare: sed de re omnibus manifesta, ne actum agam, neue modestiam offendam tuam, qui manus probus esse, quā videri, longior non ero. De te verō quid sentiam, quid reliqui summis laudibus efferant, non tibi, sed seculis spero me aliquando in propatulo positurum. Nunc ad Aquilam aggrediamur.

DE AQVILA.

QVILA, vt hinc exordiar, non temerē cognomento Romana meruit appellari, cū nulla ferē fuerit in vniuerso terrarū orbe pars, quā daretur accessus, quā auspiciatissimo ductu Romanæ non subiecerit autoritati. Quamuis nō sum nescius, Persas multō ante Romanos auream Aquilam pennas extendenti similem sacrasse. Huic autem vni aliti, ætatum & aruspicum omnium consensu, id honoris datum, vt magnarū rerum prosperi semper euentus significatione, auspicia faceret, Buteonem, Sanqualin, immusculum ac Vulturium longē anteiret, reliquarum verō volucrum ostenta, quæcunq; oblata essent interuētū suo aboleret, neq; per aërios tractus omnes, vlli cederet, quā fulmi-

ni. Cum verò auspicia portentaq; omnia ferè similes quasdam habeant significat
tiones cum Ægyptiorum hieroglyphicis, & manifesta inter se germanitate con
sentiant, non ab re fuerit in aquila primum auguria, mox hieroglyphica percurre
re, vt hoc honoris ei tribuatür cuius est in augurijs prærogatiua.

RERVM PROSPERITAS.

PRæcipuum itaq; eius significatum est, vt oblatam diuinitus prosperitatem
ostendat: quod iam inde initium sumpsit, quòd Anacreon autor antiquissi
mus scribit, Iouem aduersus Titanas profecturū, sacrificium Cœlo fecisse, Aquila
læq; volatū prospero ei auspicio victoriã portendisse: quæ cum subsecuta esset,
insigne bellicum auream inde Aquilam gestasse. In huiusmodi autem augurijs
id veteres obseruabant, vt quo gestu Aquilã spectassent, magni dicerent inter
esse. Nam si volantem conspexissent, faustissimum & citra puluerem augurium
putabant, vt Arexion Parrhasius indicauit Xenophonti expeditionem in Bi
thynos agitant. Sin verò sedentem animaduertissent, magnum omnino esse au
gurium, præclaræq; rei alicuius indicium, in qua tamen peragenda laboris plu
mum esset adendum, propterea quòd sedentē Aquilam auēs reliquæ infestare
consueverunt: cuiusmodi augurium eidem Xenophonti tunc oblatū est, cum E
pheso ad Cyrum iter arripere: dexteræ enim Aquilæ, quæ sedebat, obuiam fa
ctus, futuræ celebritatis, magno tamē labore comparandæ, vt postmodum pro
bavit euentus, omen accepit. Nimirum autē illud in Aquila præcipua admi
ratione dignum est, quòd vna omnium animantium idem apud gentes natio
nesq; omnes semper indicarit, cum pleraq; alia ita vel populorum vel gentium
certarum propria fuerint, vt quanto huic vel illi feliciora portenderent, in fausta
alijs & ærumnosa magis minitarentur, quæ locis quæq; suis toto opere cõmon
strantur. Verum Aquila cui non semper prospera felixq; fuit? Quæ bella vn
quam hominum memoria depugnata sunt, in quibus illa fuerit otiosa, siue quis
Assyriorum, siue Medorum, siue Persarum historias percurrat, siue Græcorum,
atque adeò Macedonum monumenta, resq; præclare gestas memorauerit, siue
Romanorum, qui mox omnium excepere gloriam, famam celebritatemq; &
sublimem felicitatis apicem, admiretur? Apud hos autem quid vnquã Aquila
frequentius? quid honoratius? quid vnquã sacratius fuit? Sed vt ab externis
ordiamur, quanta illud admiratione dignum, quòd Aquila currus Gordij pau
peris alioqui viri iugum per totum diem insedit, vnde Phrygiæ regnum Midæ
ius filio præmonstratū. Vel illud potius, quòd cum apud Argiuos Heraclidarum
familia defecisset, ex qua Regē eligere mos illis antiquitus fuerat, quis res
creari deberet per oraculum sciscitantes, responsum acceperunt, Aquilã id ostē
suram: paucisq; admodum post diebus, Aquila sup
perne delapsa super Ægonis domo cõsedit, atq; ita
omnium consensu Ægon Rex creatus. Hieroni
quoq; Siculo admodum adolescenti, priuatæ fortu
næ homini, Aquila, quæ primo bello quod inijt, in
eius clypeo resedit, Regemq; eum aliquando futu
rum indicauit. Vulgatissima ea sunt quæ de Tarqui
nio Prisco memorantur, cui Romam migranti A
quila pileum ex itinere abstulit, futuri, vt Tanaquil
vxor interpretata est, principatus augurio. Quin
& Diadumeno Macrini filio in agro ambulati, a qui

la pileum abstulit, quæ in capite cuiusdã regis statue deposuit, id honoris aruspici
bus adolefcenti pollicentibus. Et quoniã in nostra deuenimus, C. Marius cum
nidū Aquilæ cum septē pullis puer adhuc in agro reperisset, eumq; gremio susce
ptum ad patrē detulisset, is admiratione motus, consultis aruspibus, septies pe
nes filiū rei summã futuram accepit, quod in tot, quos gessit, consulatibus appa
ruit, quos eo numero primus omnium assēcutus est. Quãuis Plutarchus, Roma
narum quodãmodo hostis historiarum, rē ideo fabulosam existimat, quòd au
tores tradant Aquilã nō vltra duos parere, tamen Musæus dixerit ab ea tris ex
cludi, vnum ali, duos abdicari. Cui responderi potest, id ostēto fecisse fidē, quod
& patri admirationē incusserat, præter morē septem genitos: illi enim portētofi
partus Varroni nostro sunt, qui longē morē excedunt, vti porca quæ triginta ca
pitum foetus enixa, Æneæ auguriū dedit. Cæterū, quod ad numerū facit huius
modi, Albino etiã septima postquã natus est hora, cõuiuio quod eius celebra
ti deputabatur, cum ei fierent nomina, septē Aquilæ paruulæ de nidis allatæ sunt,
& quasi ad locū circa cunas pueri cõstitutæ: quod omē pater eo procliuius ad
misit, q̄ rarissimū est in illis regionibus vbi Hadrumētū, huius natale solum,
in Africa, videre Aquilas. In huiusmodi ostentū accepit Octavianus, quòd si
bi ad quartū lapidem Campanæ viæ in nemore prandenti, Aquila ex improui
so panē de manu rapuerit, cumq; altissimē volasset, rursus ex improuiso leniter
delapsa reddiderit. Eadē nunquã antea Rhodi cõspecta, antē paucos dies q̄ Ti
berius inde reuocaretur, felici admodū auspicio in culmine domus eius assede
rat. Et Claudij, qui diu inter ludibria aulae fuerat, sub Caio demum fratris filio
consulatū adepti, quã primum cum fascibus ingressus est forū, præteruolās a qui
la dexteriore cõsedit humero, in indicio futuri apud eum imperij manifesto. Acie
autē Bebryacensi, priusquã cõcursum esset à militibus, Aquilæ duæ in conspectu
omniū confligere, victicq; altera tertia subuenit à solis ortu, quæ victicē abegit.
Ita duob. inter se decertantibus imperatoribus, Vespasianus, qui Orienti præe
rat, rerū potius est. Quin & maximo, qui turbulentissimis Reip. temporibus
Imperator electus est à Senatu, vt Maximini obuiã iret crudelitati, quamuis hu
millimo genere nato, patre quippe plebeio homine, arte ferrario, vt alij dicunt,
carpentario, auspiciū imperij dederat Aquila, cum eo nato carnē bubulã & qui
dem multã in eius cellã proiecisset, quæ angusto patebat impluuiō: cam deniq;
cum iaceret, nec quisquã auderet attingere religionis timore, iterū sustulit, & in
proximū sacellum, quod erat Iouis Præstitis, detulit. Eadem ostentō huiusmo
di infantē adhuc Aurelianū vinctum fasciola sine vlla noxa de cunis sustulit, &
in aram quæ iuxta sacellum fortē sine ignibus erat, deposuit. Verum hæc teme
rè fortē accidere potuerunt, cum nulla nō die ignobilissimis etiam viris Aquilæ
se ostentent, & his etiam admirabiliora nonnunquam faciant, quorum tamen
nemo vllam assequitur celebritatem. Ostenta in illis obseruata, quòd eorum
qui ad aliquã rerum amplitudinē euehuntur, dicta factaq; omnia quantum
libet leuia repetuntur, & oraculorum instar in acta referuntur. Sed demus hoc
contentiosis. Illud puto non negabunt, alicuius esse momenti, quòd Aquilæ ge
rendis rebus tam sæpe se duces exhibuerint, & quasi diuinitus missæ, vel quid
agendum ostenderint, vel quòd res euasuræ essent præmonuerint. Cum natus
esset Alexander Macedo, Aquilæ duæ tota ea die præpetes supra culmē domus
insederunt, omen duplicis imperij, Europe Æliæq; præ se ferentes. Ea autē quæ
à classe incontinentem progressa, ibiq; firmata, augurio fuit, Persas terra, non

mari debellandos esse, Alexandri ipsius interpretatione, secus quam Parmeno sentiret. Et difficillimo eo praelio, quod cum Darianis apud Arbellā commissum est, quo nullum vnquā acrius inter eos fuit, Aquila paululum supra caput Alexandri placidē volitare visa, nec armorum sonitu, nec gemitu clamorē vilo morientium territa, diuq; circa equum ipsius regis pendenti magis quam volati similis apparuit, præfagio, vel indicatione potius, quod res euasura esset, manifestissima. Augurium huiusmodi legas apud Tacitum Fabio Valenti oblatum. Cum is exercitū in bellum ageret, ipso profectiois die Aquilam leni meatū, prout agmen incedebat, veluti ducem viæ prouolasse, longumq; per spatium, nullo gaudentium militum clamore, augurium accipientium, & alitem saluere iubentium, terrefactā, ita iter continuasse, vt haud dubiē magnā & prosperę rei omen acciperetur. Eiusmodi auspicij lætitia Vitellio fuit, copias aduersus Othonom præmittenti: siquidem à parte dextera repente Aquila aduolauit, iustratisq; signis, ingressos viam sensim antecessit. Et memorabili ea pugna, qua Locroni XV millia tantum, ducenta & viginti millia Crotonensium profligarunt, qua pugnantibus parte Locri, Aquila ab acie nunquā recessisse fertur, eosq; tandiu quoad vincerent circumuolasse. Quid, quæ Deiotaro Regi augurium dedit, ex itinere diuertendum: cui ille obsecutus cum esset, conclauē mox illud, vbi Rex mansurus erat, si ire perrexisset, proxima nocte corruit. Eadem Mario reditum cum summa gloria triumphabundum pollicita est, cum anguem arreptū vnquibus dilacerasset, & in aquas abiecisset, & occasum inde versus abuolasset: quæ Cicero luculentissimis carminibus in Mario decantauit.

IMPERATORIA MAIESTAS.

Omibus igitur nationibus & gentibus Aquilam in ostētis imperij magnitudinem portendisse, multis exemplis apparuit. Cæterum cum multæ sint Aquilarum species, eam Ægyptij sacerdotes in regio hoc significato deligebat, quæ à nigricanti colore fulua potest appellari: huic enim Rex deorum Iupiter, regnū, vt Horatius ait, permisit in aues vagas: in ea regiæ virtutes omnes elucescunt, quippe quæ viribus omnium præstantissima, vna fetus suos alit atq; educat, vna pernix, cōcinna, polita, apta, intrepida, strenua, liberalis, minimè inuida, minimè petulans, verum quadam etiā modestia prædita: ea non clangit, non lippit, nō murmurat, sed regios deniq; mores, regiam prorsus maiestatem in omnibus imitatur. Quinetiā inuenias homines eo naso præditos, cuiusmodi Aquilæ rostro est, pro regijs æstimari solitos, quod Plato tradit, & Plutarchus receptū asseruit: Persæq; hominum id genus mirum in modū cōmendabant: eiuusmodi dicitur fuisse Cyrum, historiarum autores tradunt, atq; ea se specie factum gloriantur solitum. Sed quoniam rostro *ἰπυρῶν*, illud est quod isti regium existimant, an maduertendū duplex esse *ἰπυρῶν* genus: vnum, cui à fronte statim nasus inlucet, id impudentis animi signum ponit Aristoteles, similitudinemq; eam acorum propius accedere: alterum, cui nasi curuatura separatur à fronte, circa medium intumescit, & in vniū speciem exit. Hoc esse magnanimitatis indicium, ad Aquilam referri, Philosophus idem tradit. Merito itaq; Pyrrhus quoq; multis à se rebus magnificè præclareq; gestis, Aquilæ cognomento plurimum gaudebat: quanquā ea erat modestia, vt non omnem sibi rerum gestarum gloriam videret, sed bonam eius partem in milites transferret. Nam cum aliquando rebus bene gestis domū redisset, illumq; milites Aquilam appellarent: Per vos, inquit, Aquila sum, qui vestris armis veluti pennis subleuor. Vidimus eius mu-

num, in quo Aquila cū fulmine sub pedibus iacente, & ramis duobus quaternis in coronā flexis, cum inscriptione Dorica, Α Π Ε Ι Ρ Ω Τ Α Ν. ab altera parte caput est, quod alij Iouis, alij Pyrrhi ipsius esse dicunt: nam inscriptio Epirotarum videtur ad Regem spectare. Querna verò corona, quæ apud Romanos hieroglyphicum eius est qui ciuem seruarit, in hoc numo glandes Chaonias & oracula Iouis Dodonæi significare potest. Apud Pindarum legas Aquilam ita volucrum reginam ab Ioue declaratam, veluti Delphinū piscium, vtriusq; pernicitate genus omne suum exuperante. Hinc idem ait, Aquilā in sceptro Iouis præfigi solitam. Neq; verò mirum, Pindarum vbiq; honoris tantum Aquilæ tribuisse, cum Aquilæ apud Thebanos nō aliter inter numina colerentur, quam Cynocephali, Crocodili, & alia quædam bruta apud Ægyptios in cultu fuere, & vt fumus passim totis his Commentarijs ostensuri, pro dijs habita.

A P O T H E O S I S.

Um igitur Imperatorem atq; regi Aquila describeret, eorū etiā iustis dedicabatur, qui filijs superstitibus decedebant: eos enim inter diuos referre mos erat: cuiusmodi morē Herodianus in Seuerianis iustis latissimè prosequitur, ex quibus Aquila, simulac ignis pyræ subiectus esset, ex intimo suggestus tabernaculo emittebatur, quæ Principis animā in cœlū referre videretur. eamq; in numismatis videre est, nonnunquā cum spolijs, nonnunquā cum fastigio: sic enim suggestum illum, in quo cadauera principum cremabantur, Cicero videtur appellasse, cuius formā apud Herodianum legimus, & in plerisque numis conspiciamus. Vsq; adeo verò sunt Imperatoribus Aquilæ dedicate, vt ne in extremo quidem vitæ eos deseruerint, deq; cœlo, quibuscūq; modis possent signa dederint, si qua posset ad salutem viā præmuniri. Nam eidem Imperatori Seuero signa mortis attulerunt Aquilæ quatuor, à quibus sibi visus est per nocturnam imaginē in cœlum rapi. Et Octavianū Augustum, cum lustrum in Campo Martio magna populi frequentia cōderet, Aquila sæpius circumuolauit, transgressaq; in vicinam ædem, super nomen Agrippæ ad primā literā sedit: vnde aruspices interpretati sunt, eum paulo post moriturum: quod haud ita multo post euentus cōprobauit. Videre autem est in numo, cuius inscriptio est DIVI AVGVSTI PATRIS, Aquilā igni subiecto, quod ego ad iusta eius retulerim, quamuis nonnulli sacrū esse putant, propterea quod Imperatoria, quæ Greci Hecatomben appellant, ex centū leonibus & centū Aquilis celebrata fuerint ab aliquot Imperatoribus, & à Græcis etiā, quod tradit Iulius Capitolinus in vita Maximi & Balbini. Sed nihil hoc ad Augustum, de quo nihil tale memorie proditū. In numo cuius inscripto est, DIVVS PERT. PIVS PATER, Aquila est pile insidens, quasi eum supra cœli cōuexa sublatū esse velit innueret: nā altera inscriptio est, CONSECRATIO. Atq; hæc in diui M. Antonini Pij numis multipliciter habetur, nonnunquā cum fulmine, nonnunquā etiā Antoninum ipsum inter alas gestans, nonnunquā verò cubicularem lectulū in cœlum tollens, cum inscriptione, CONSECRATIO. Qui Bellunensi in agro reperit argentæi, ex vno latere pulcherrimū ipsius Antonini caput habent cū inscriptio

Vespasiani.
Hadriani.
Sabinæ Augustæ.

ne, DIVVS ANTONINVS, ex altero Aquilam argrotundi ambitus insidentem: Inscriptio, CONSECRATIO. Verum etiã in Vespasiani numo Aquila est quæ pilam gestat, atq; in eiusdem alis tabernaculum corymbis & fertis redimitum. In Hadriani numis aliquot, Imperator ipse sceptrum ab Aquila recipere videtur, quasi illi ab Ioue delatũ esset Imperium, quod & inscriptio declarat, PROVIDENTIA DEORVM. In numo diuæ Sabinæ Augustæ Aquila est cũ fulmine, & inscriptio, CONSECRATIO. quamuis in fœminarum iustis Pauo, nõ Aquila, est adhiberi solita, de quo in Pauonis commentario.

REX PIVS ET MISERICORS.

Sed iam nos appellant Aquilæ virtutes, illaq; in primis, quod pium & misericordem Regem, qui scilicet victum & necessaria inopibus erogat, ostendere qui volunt, Aquilam eam proferunt, quam à vigore, quo egregie prædita est, Osifragã appellant: ea enim pullos, quos subaquila, vel montana ciconia, inuida illa inquam & famelica, quã Græci γυραιον, nostri aliquot vulturinam Aquilam nuncupant, nido eijcit, parentis adhuc operam desiderantes, cum volandi facultatem nondum adepti fuerint, ad se recipit, atq; educat, benigneq; tuetur, dum quantum satis sit adoleuerint.

BENIGNITAS.

Quæ quidẽ mansuetudo fecit, vt iuniõres (nam apud Ægyptios cõmentũ huiusmodi nõ inueni) si benignitatẽ cõmodissimo hieroglyphico explicare vel lent, Aquilã cũ alia quavis alite ex eadẽ olla cibũ capientẽ fingeret. Sed quoniã in Aquilæ benignitatẽ incidimus, missum illud facere nõ possum, quod admiratione dignũ apud Plutarchũ legi, vt si cui argumentũ placuerit, totius historię scenã sibi pingendam curet. Cum pestis olim Lacedæmona exhauriret, oracula monuerũt mali vim cessaturã, si quotannis nobilẽ aliquã virginẽ immolassent. Obsecuti Lacedæmonij, oraculi fidẽ approbauerũt. Fortẽ verò euenit vt Helenæ sors obtigerit, quæ cum mactãda duceretur, Aquila deuolans sacrificuli glandium abripuerit, & ad armenta delatũ super iuuençã demisit: cuius prodigij argumentum *καρπιδεοντις*, id genus sacrificij sublatũ est, quod memoriẽ prodidit Aristodemus. Idẽ olim euenisse Romæ in Valeria Luperca, & eadẽ de causa, tradit Aristides Italicarũ rerum volumine decimonono, quem idem Plutarchus citat.

RELATA GRATIA.

Rates verò Pergamenus, quod & Stesichorus Poeta poemate profecutus est, historiã ab eiusmodi beneficentia nõ absimilẽ recitat. Nam cum decẽ & sex messorẽs quendam è socijs aquatũ mississent, reperit is apud fontẽ serpentem, qui cõplexus Aquilam arctissimis eam spiris implicitã suffocabat. Ille vt falce messoria armatus erat, audacter progressus, ferro serpentem dissecuit, Aquilam liberã abire permisit: cumq; hausta in vnam aqua redijisset, socijs singulis poculũ ministravit: mox cum & ipse quoq; bibere vellet, præstò adfuit Aquila, quæ poculum ab ore dispulit eiectũ procul: dumq; messor factum miratur, & Aquilã, quam probe nouerat, increpat, eamq; apud socios ingrati animi ream agere meditatur, vt

det eos & hic & illic concidentes vitam exhalare, vnde simul & aquam, quã illi biberant, veneno infectam, & se periculo sub ductum intellexit, beneficiumq; involucrem optime collocatum, manifestissimẽ cognouit.

CONVICIORVM CONTEMPTOR.

Quantum verò illud est, & verè regium, quod Aquila est conuiciorum contemptrix: Vnde nõnulli cõmentũ sunt Aquilã figurare statu immobili cõsidentem, nulla pennarũ asperitate terribilem, neq; hiatu rostri minacem iuxta hanc cornicem summittere, eo gestu, vt & lacessere, & conuicia facere videatur, si conuiciorum contemptorem hieroglyphicẽ referre voluerint. Cornicẽ animant solere Aquilã lacessere, & in certamen quodammodo prouocare illã verò non plus cornicis conuicia & importunitatem facere, quàm elephas culicentũ.

PATERNADIFFICVLITAS.

Sed enim ab his diuersa ponere videntur Ægyptij sacerdotes, qui morosum spatrem, & difficilem admodũ in filios, per eius generis Aquilã cui Pygargo nomen ab albicanti cauda est, significari voluerint, siue hæc γυραιος sit, de qua superius: ea enim maxime omnium animalium pullos fastidit suos: vt non immeritò Plotinus eos qui sine ratione modoq; ciuitates atq; imperia gubernanda regendaq; susceperint, post obitũ per *πικλιον γυραιος* Aquilas fieri dixerit. Damnat & Basilus in hoc ingenium Aquilæ, & in educãda prole sua iniquissimã appellat.

SOLITVDINE REGNI.

Quod verò per Aquilam regni solitudinẽ intelligimus, sunt qui factũ ea ratione defendant, quod regium esse dicant, vnũ è filijs hæredẽ instituire, vniterum habenas commendare, quandoquidem, vt ait Ouidius,

Non bene cum socijs regna Venusq; manent.

Et apud rerum scriptores quotidie legimus, potentissimas vrbes euerfas, clarissima deleta regna, illustres familias extinctas, & in populos omnia malorũ genera debacchari cœpta, simulac potestas regia pluribus fuerit cõmunicata. Quinetiam Isocrates, quamuis de regimine multa, quo quouersum disputet, & nunc huic, nunc illi rationi fauere, pro loco quem tractandum sumpserit, videatur, æquabiliorem tamen ciuibus monarchiam ostendit, propterea quod illa ambitiones, omnium popularium dissensionum semen, extinguat: quod cum Aristoteles quoq; mirum in modum approbaret, Homeri sententiã secutus, quod disputationibus suis pondus adderet & autoritatem, versum eius citauit:

ἐν ἀγαθῶν πολιτικῶν ἡγεμονίᾳ, ἕως ἐπὶ βασιλείᾳ.

Multos esse duces haudquaquam proderit: esto

Rex vnus, princeps vnus, qui publica tractet.

Non indecenter igitur Aquila, vt vulgato per Aristotelem Musæi versu fertur, *Tris parit, atq; duos nido eijcit, educat vnũ.*

Sed, vt superius ostendimus, specierũ diuersitas in eõ genere efficit, vt contraria super alitis natura autores scribere videantur. Vt cunq; verò, educationis huiusmodi ratione habita, per Aquilæ pullum solitudinem interpretabantur.

PERNICIOSA POTENTIA.

Quinetiã idem sacerdotes Ægyptij potentia cuiuspiã, quæ socijs & amicis omnibus perniciosã esset, per Aquilæ pennas significabant. Huiusmodi siquidẽ ea vis est, vt aliarũ auisũ plumas, si cõmiscantur, interterere, et quodammodo deuorare videant: quod & in tergoribus pantheræ atq; hyænæ identidẽ fieri cõpertũ est. Pantherinũ quippe tergus hyænæ cedere suõ loco diximus. Eandẽ

inter iuglandē & quercū antipathiā esse, scribit Plinius, tanto quidē nature disti-
dio, vt si quercus iuxta nucē iuglandē sata sit, prorsus emoriat. Est & illud huic
miraculo per se simile, quod de cardamo fert. Oulus id apud Persas vsitatissimū,
cuius natura est humorē omnē terrę ad se ita attrahere, vt reliquę circūpullulan-
tes herbę cogant exarescere: de quo prouerbiū est apud Aristophanē. Id alio vo-
cabulo Scaphon vocant, Iberis est Dioscoridi, Ægyptijs Semeth, nasturtiū Ro-
manis. Causam verò super Aquilę pennis Philosophi cōmentant, quod cum a-
uis ipsa sit omnibus alijs infensa, deriuat vis ipsa animalis in res quoq; eius inani-
mes, per sympathię contagionē. Alij pestiferā maleolētę vim quandā inesse ali-
ti deprehendēre, propter quā tacta ab ea facillē cōputrescāt: indicio esse reliquias
eius hesternas neq; ab ea ipsa, neq; ab alio quopiā animalū repeti. Permeare ve-
rò cōtagionē eam etiā in pennas, quę alienas iuxta se positas adurere propemo-
dum pro cōperto tradunt. Ita eius qui rerū summa potiat maiestas, fulgore suo
reliquos obscurat, & veluti micantissimū Solis iubar, vbi exortū fuerit, lucē om-
nibus stellis intercipit. Obijciunt alijs hoc in multorū principū tyrannidem & ra-
pacitatē, quibus nō sine rerū tuarū iactura possis adhaerescere. Quomodo cūq;
autem quispiā acceperit, natura hoc cōparatū, vt debiliora à validioribus absu-
mantur.

ERV D I T V S I M P V R V S.

IN Diuinis literis, quę rem hanc austerius tractāt, Aquila, gryphs, halæetus &
miluius rapacitatē significant, & à sacris vt immunda reijciuntur: per quas ali-
tes, vt signat Hesychius, intelligimus eos, qui sublimia quidē perscrutari videan-
tur, cœli quippe motus & rationē, stellarum situm atq; naturā, quęq; superiori-
bus in elementis igne & aere fiunt varietates, contemplationi vigilijsq; non sua-
tantū causa, sed aliorū etiā institutionib; dediti, vita tamē & impuri sint & male-
fici, dum vel insidias alijs intendunt, vel sordida quęq; cōuenantur, suarū itare-
rum satagentes, vt ad cōmoditates suas omnia cōtrahant, inexplēbiliq; auaritia
æstuant, nō suis tantū fruuntur, sed imbecilliorū quoq; bona diripiāt, qualem
Hieronymus notat lib. de Viuēdi forma ad Rusticū monachum, super eremita
quodā, qui publicas priuatasq; elemosynas in suum & suorum tantū vsū ver-
terat. Ita enim scribit: Vidimus & planximus Creem si opus vnus morte depre-
hensas, vrbisq; stipes quasi in vsū pauperū congregatas, stirpi & posteris de-
relictas.

M A L V S D Æ M O N.

Non imperitē igit Aquila diuo Gregorio malignus est spiritus animarū ra-
ptor. Vt verò ea quę de perniciofa dominatione dicta sunt, quę omnia ad
mundi huius principē accōmodari possunt, iam pretereamus, habet & hoc pro-
priū Aquilę, quod pisces ab alto aere cōspicata, eos precipiti cursu delapsa ra-
pit. Pisces verò animarum hieroglyphicum esse, dictum Commentario suo.

P R I N C E P S S I B I T A N T V M S T V D E N S.

Adiungunt ad hæc Ægyptij sacerdotes, Regem rerū tantū suarū satagentē,
neq; aliorū incommoda calamitatē sue miserantem, per quā proposuissent
Aquilā ostendi, eam quippe in astruendo nido sollicitā: illa siquidē in solis excel-
sis, arduis & præcipitibus locis nidulatur, & omnino longē sublimius volat, q̄
volatilia reliqua. Hinc fit vt ab aliarū auiū consortio atq; consuetudine sese ab-
ducere videatur, qui quidē plerisq; Regibus mos est, qualem in Hadriano sexto
Pont. Max. viro Batauo vidimus, qui humanā omnē consuetudinē ita auer-
satur, vt nō nisi propria vel vtilitate vel necessitate cogente, sui vidēdi copiam
faceret. Quod si, quod rarò admodū vidisses, spatiatum in subiectos Pontificio
palatio

Apalatio campos obequitaret, nullis accitis comitibus, nullo, vt Pontificū mos est,
arris tinnuli signo dato, iter arripiebat: simulac principes, antistitesq; & cohors
reliqua ex officio assecuti essēt, equū ipse, nullius salutationē moratus, citatiore
gressu perurgebat, conspectumq; omnem hominū, tanquā nihil ad se eorū inge-
niū pertineret, effugere properabat, seq; in intimas palatij latebras occultabat.

P R Æ F A M E M O R I E N S.

Quod si hominē eo mortis genere periturū, quod Homero Platōniq; omniū
est miserrimū, idē significare voluissent, hieroglyphicū habebāt Aquilę,
cuius rostrū esset enormiter incuruatū: senescentibus enim Aquilīs rostrum su-
pernum accrescit ad eō, incuruatq; subinde magis ac magis, vt nulla demum
aperiendi data copia, inediā plerumq; deficiat & extinguatur. Hinc illa in biba-
ces, Aquilę senectus, exprobratio: quippe quę amissā edendi facultate, humorē
asidue sorbillare cogitur, vitamq; aliquādiu pertenui eā ope protrahere. Ac, ne
vsquam desint Græcorum fabulę, commenti illi sunt fuisse olim hominem, qui
hospitem affecisset iniuria, proindeq; deorum ira in Aquilam cōmutatum, inq;
sceleris pœnam eo affectum malo, vt fame consumeretur.

I V V E N T V S R E N O V A T A.

Addunt alia quędam iuniōres, vt illud ex Psalmō interpretentur, Renoua-
bitur vt Aquilę iuuentus tua: quod nescio cur nonnulli legunt, Reuoca-
bitur, cum Græcē sit ἀνωκαινότης. Diuus Hieronymus Aquilā ait, vbi consue-
rit, pennis supra modū grauari, ideōq; fontem ab ea quæri, cuius aspergine pen-
nas egerat, quibus leuata calorem intrā se colligit, sanariq; tum primū oculos,
mox ab immersione in iuuentam redire. Eucherius Aquilę ait vi nimie sene-
ctæ implumes fieri, & nido relatas à pullis suis vicissim ministratibus pasci, do-
nec deterio senij veterno, cum pennis volandi etiam vsū recipiāt. D. Augusti-
nus Aquilam ait senio grauata rostri immodicē crescentis aduncitate eō redigi,
quod paulò antē dicebamus, vt nec os aperire, nec cibū vilo pacto capere pos-
set: impulsam itaq; naturę vi collidere rostrum ad petrā, cuius attritu excussa ea
parte quę redūdabat, ad cibū redire, atq; ita ex eo senio reparari, vt omnino iuue-
nescere videatur. Nostri petram loco hoc Christum intelligunt: proq; rostro
cōbunco, prauitatis peruersitatēq; opera, quod Pnyssognomici eius figurę na-
sum, vti superius dictū, iracundię & rapacitatis indicium esse volunt: huiusmodiq;
homines auaros plurimū alieni appetentes, & vltionis studiosos inueniri. Vicia
verò hæc nō alia excuti ratione, quā per Christi disciplinā queūt, atq; ita pro
iuuentutis renouatione animi depurationē intelligūt. Corpus enim nostrū ab
adolescētia pergūt in seniū, verū anima sapientis, pij probatq; viri, à senectā in
adolescētia trāmittit, atq; ita homo hic exterior flaccescit, & deficit indies, inte-
rior verò eo magis vigescit ac renouat, quò diutius in iusti honestiq; meditatio-
ne exercitijsq; vitā degit. Tale aliquid apud Platonē inuenias, dicente Socrate:
Tunc sanæ mentis oculus acutē cernere incipit, cum corporis oculus incipit he-
bescere.

A P O S T O L I.

Quod verò legitur Euangelio Matthæi, Vbi fuerit cadauer, illic & Aquilę
cōgregabuntur: per cadauer Adamantius Dominicę passionis mysteriū in-
terpretatur, per Aquilę Apostolos, de quibus etiā dixerit Esaias: Assumēt pen-
nas sicut Aquilę, & current, & nō lassabunt, & ibunt, & nō esurient: siue vt alibi
legitur, Currēt & nō laborabunt, iter faciēt, & nō lassabunt. Huic interpretatio-
ni ad stipulatur etiā Eucherius, qui loco hoc Euāgelico pro Aquilīs sanctas ani-

mas accipi tradit: & Salomonicū illud, Via Aquilæ in cœlum, de Christi ascen-
su intelligi debere cōtendit. Quod si ad eruditionem hanc profana, etiã adiu-
gere liceat, Antipatri memorabile fertur epigrāma, siue illud Speusippi fuerit, in
Platonis sepulchrum, quem vt diuinum antiquitas vniuersa venerata est, cuius
ille animam ad sepulchrum è cœlo allapsam in Aquilæ speciem agnoscit:

Αλετὲ, πῆρε βέβαιος ὑπὲρ τοῖ φον, ἢ λινός, ἀτὰρ
Ἄστρον τὰ δεῖλα οἴκον ἀποσκυπέει;
Ψυχὴ εἶμι Πλάτωνος, ἀποσημείως δὲ δλυμπαῖς
Εἰκὼν, σάμα ἢ γὰ γλυκερὸ ἀτ. δις ἐχθ.

*Cur Aquila ad tumulum hunc volitas dic: nuncquid ab astris
Hic habitare Deum forte aliquem intuita es?
Imò anima extincti sum diua Platonis, Olympum
Quæ colo, sed corpus terrigenum. Attica habet.*

INGENIVM VELOX.

Pindarus & alijs plerisq; locis, tum precipuè Nemeis, ingenij promptitudine
& velocitatem per Aquilam ostendit, sumpta ab eo cōparatione, quod præ-
dam etiam valde procul distantē mira pernitate nāciscatur, visuq; ita polleat,
vt profundissima quæq; prospectet: quæ omnia ingeniorū acumini sunt accō-
modata. Idem cum Bacchilidis & æmulorū suorū gloriā eleuat, coruos illos, se
vnū Aquilam iactat, quod promptissimo ingenio nihil nō cōcipiat quantumli-
bet arduū, & à terra mariq; remotū, mox & styli velocitate quæcunq; conceperit
assequatur. Ad huiusmodi rerum amplitudinem alludere mihi videtur Aristo-
phanes, Auibus, cum Atheniensibus aut adularurus, aut eorum spes inanes elu-
surus ait, αἰετὸς εἰ νεφέλῃσι γυνοίται. Nimirum enim oraculum acceperant Atheniēses,
fore vt tātō vrbes reliquas post se interuallo relinquerēt, quāto Aquila reliquas
aues volatu superat. Et Sosithæi dictum illud celebre super vi eius impetuosa:

Εἰς μύριος ἕρη. Δας ἀετὸς ἑστῆ.
Una Aquila innumeras exagitat aues.

NILVS.

Atq; Aquila hac quidē de causa Nili fluminis hieroglyphicū in sacris Ægy-
ptiorum literis habita: quoniã enim Nilū perniter currere, tantaq; pro-
funditate insurgere obseruatū est primūm Promethei tempore, eam enim fuisse
Aquilam nonnulli tradunt, quæ Promethei cor discerperet, quippe cum causas
incrementi peruestigare non posset, ab Hercule demūm Aquilam cohibita, qui
fluminis impetum partim aggeribus, partim fossarū deriuo coercuerit, Promē-
theaq; omnes exundationis causas edocuerit. Inter autē vetusta Nili cognomē
ta **A Q V I L Æ** nomen inuenias, quod nomen à colore nōnulli dictum putāt, vt
pote qui, vt Maro ait, viridem Ægyptum nigra fecundat harena: & æquora ab
eo colorari Catullus inquit, nomēq; illi à limo, quem trahit, factum aiunt etymo-
logici, nam mare in lōga inficit spacia, eaq; de causa Melas olim, & mox Melon
appellatus Ennio, Aulonio, & alijs: idq; etymon in nomine à nigrore Festus &
Seruius agnouere.

ALTA COGITATIO.

Non defuere tamen qui Aquilam huiusmodi Promethei cor adrodentē, ad
mores trahere conarētur, ac profundæ cogitationis principem significare
contenderēt. Sed ne diutius in Prometheo hēsitemus, quæ nostri super Aquila
senferint potius aperiamus.

DIVVS

DIVVS IOANNES.

Sanè homines cum solam auium omnium Aquilam esse diuinam autment, &
Santiquitas eam loui tela gestare crediderit, inde persuasi sunt, quod eam om-
nium maxime oculo valere conspexerant, longissimoq; interuallo minutissima
quæq; discernere, Homeri ad hoc accedente testimonio, ita dicentis:

Ἔστ' αἰετὸς δι γάτε φαοίης
ὄβριταβίης δ' ὀρνιθῶν ὑπερανίων ἀτελωδίας.

*Ut louis ales,
Cuius acutam aciem perhibent prestare volucres
Ante alias, quotquot cœlo spatiantur aperto.*

Et hymno Mercurij, vbi Apollo de Mercurij occultatione loquitur, qui ita latē-
taret, ait, vt neq; ipsum vel Aquila, quæ tam acutē videt, inspexisset. Hinc Theo-
logi nostri D. Ioannem Euangelij scriptorem per Aquilæ hieroglyphicū à diui-
nis illis vatibus præmonstratū deprehendēre. Sanè Aquilam (vt nomē etiam
interpretetur) ab acutē vidēdo dictam nonnulli ex veteribus asserunt, vtpō-
te qui Aquilam quasi aculam ab acuminē dictam velint: quamuis, vt paulō ante
dicebamus, alij ab aquilo colore vocem ducant: est enim aquilus color fuscus et
subniger, ab aqua denominatus. Vt cunq; autē, acutissimi visus Aquila est Ioan-
nes, qui oculi acie in altissimæ diuinitatis recessum directā, præ omnibus maxi-
mè superioris naturæ secreta reuelauit: cuius facies Ezechieli visā supremum ex
quatuor locum obtinere: qui ad abolendam Abiōnitarum hæresim, quæ Chri-
stum hominē tantum, non Deum etiam asseuerabat, ad altissima remotissimaq;
rerum principia præpetibus euolauit pennis, deq; penitissimo diuinitatis nido
nitidissimas ac maxime pellucas illas gemmas surripuit, quæ postmodum in-
tuentiū oculis quantumlibet conuentibus hallucinantibusq; micantissimi lu-
minis claritatē attulere. Illic enim erat lux vera, quæ sola lumen mortalibus elar-
gitur. Hic ille deprehendit humanarum diuinarūq; rerū omnium λόγος initio fuis-
se, atq; penes Deum, ipsum deūq; Deū, ipsam esse rationem, quæ apud nos sub
Verbi nomine recepta est: vt reliqua missa faciā, tam multis diuinæ sapientiæ lu-
minibus illustrata. Hæc est deniq; illa Aquilæ volitantis effigies, diceret Irenæus,
e quā sacri preuidere vates, quæ Ioannis nostri beneficio, spiritus in Ecclesia aduo-
litantis gratiā manifestat. Nam hic altē exorsus principiū, quod à patrē est, effi-
giem Verbi, quæ refertur in filio, & præclarā eius generationem enarrat, tantā
cum fiducia rem tam arduā aggressus, vt Aquilæ simbolo meritō figuret: Ioan-
nes in quā ille altiloquus, quod Aquilæ referatur hieroglyphico, ipsa susceptæ lu-
cubrationis materia sublimis, ait Eucherius, & ab ipso rerum principio repetita,
in causa fuit. Proinde cum volatu sublimi in ipsam Dei omnipotentis aulam elā-
tus sit, & oculorum aciem visu præpollens in admirandæ diuinitatis faciem infi-
xerit, doctrinam nullo antea mortaliū ingenio conceptam ab alto derulit, cuius
initium, In principio erat Verbum.

STATVTA FIRMITER SEDES.

Hoc quoq; sacerdotū Ægyptiorum hieroglyphicum fuit, per Aquilam, quæ
faxum gestaret, hominem significare, qui firmam stabilemque in ciuitate, lo-
cū aliquo, sedem sibi posuisset: illa enim simulacridum sibi comparauit, quod
possit firma & inconcussa rem suam procurare, lapidem quempiam exquirat,
quem in nido pro libramento collocaet: neq; aliam huius rei causam sacerdotes il-
li tradidere, satis habentes constructi nidi firmitatem per huiusmodi argumen-

z 4

tum indicasse. Nam & firmandis nauibus, priusquam anchorę vsus repertus esset, id opis saxa contulere, id quod Apollonius Argonautas fecisse scribit; ut minime mirum sit, saxum, etiam in Aquilę nido positum, inseruire stabilitati. Ceterum lapidem hunc eum esse credere possumus, qui *serpens* appellatur, Aquilinum Latini dicunt, ad multa remedia vtilem; adque id precipue, quod partum contra omnes abortuum insidias custodit. Idem muliebribus feminibus adalligatus, quotidiano experimento mirifice prodesse, pariundique facilitatem inducere comperitur. Eo incenso morbum Herculanum, hoc est, furorem qui plerumque ex atrabili accidit, qua potissimum Herculem laborasse tradunt, explorari putant. Inedificari nido asserunt auctores nostri, nihil igne deperdere, prægnantem esse, alio volut in utero sonante. Sed vim illam medicam non nisi in nido direptis pollere, magorum tradit superstitione; nec tamen in omnium generum nidis inueniri, sed in Melænæti tantum, Pygargi, Morphni, siue ut Homerus, Percni, atque Cnesij. Duas vero Aëtis species agnoscit Zoroastres: vnum densum & solidum, alterum raram & inanem; inesseque solido vim illam perficiendi fecit, & vsque ad partus debita tempora continendi. Occurrebant hic multa super lapide significata, quandoquidem ex eo ab Aquila in nidum collocato, rerum stabilimentum Aegyptij significare comenti fuerant; eaque firmitas ad Capitolij immobile saxum referenda videbatur: quæque veteres passim de cultu lapidis sanxissent: utque vel nomen ipsum magni instar numinis aliquando habitum; quæque hic pietas nostra de petra sentiret; sed quoniam nobis cum Aquila res erat, quæ lapidis essent, in comento quod est super ædificiorum partibus, transferre, ibique commodius de argumento huiusmodi differere constituimus, cum multa adhuc ad Aquilam pertinentia superessent.

TERRARVM DOMINATIO.

ET vt longo circumuecti circuitu rursus ad imperij significatum reuertamur, nostræ etiam sacre literę per Aquilam terrarum dominationem intellexerit, vbi apud Ezechielem legimus, Aquilam visendam magnitudinis, quę late passis alis, immani que membrorum ductu, oppleta plumis, varietate insignis, vnguibus ferox & minabunda, præpeti volatu ad Libanum applicuerit, Cedricque inde medullam, tenellosque surculos euulserit, tota altiorum frondiū summitate decerpta, adhuc succis etiam vitium seminibus, quæ omnia Babylonia translata sunt, ibique lata. Neque huic absimilem alteram adiecere, quæ vitium earum palmites de prædaretur. Per priorem illam nostri aiunt Nabuchodonosora Babylonia Regem interpretari; per alteram hanc Aegypti tyrannum, quorum prior Hierosolymam cepit, & populum cum Rege ipso Sedechia principibusque alijs in captiuitatem abduxit; alter vero, cum bellum aduersus Assyrios mouisset, Israeliticum populum seruitutis affectum tædio ad se traduxit. In utroque Rege Aquilæ hieroglyphicum proponitur, sed longè latior interpretatio est in ea quæ Nabuchodonosora describit. Alæ siquidem diffusæ, numerosos indicant exercitus, quos ille secum traxerat. Membrorum exporrecta longitudo, regni eius diuturnitatem. Plumæ nihil aliud sibi volunt quam diuitias, quibus locupletissimus esset. Varietas plumarum, rerum ab eo gestarum gloriam indicat. Armorum horrorem, vngues. Libanus Iudææ claritatem atque celsitudinem longa annorum serie conspicuam, vnde ille medullam Cedri auulserit, quippe nobilitatem extirparit, & summas quasque frondes decerperit, hoc est, ne tenerrimæ quidem Regum proli, ætati scilicet infirmæ, pepercerit. Sedenim totam oraculi ænigmatici sententiam

^A Interpretatur Adamantius in eundem Ezechielem homilia vndecima.

AQUILARVM INSIGNIA QUÆDAM.

Quod vero initio dicebamus Iustinianam familiam aurea insignem Aquila, alios huc trahit ex antiquis, quorum claritas gestaminibus huiusmodi innouerit. Sed illud prius dicam, quod dissimulandum in huiusmodi narratione minime videatur.

TERRARVM VMBILICVS.

A pud Delphos scilicet duas fuisse Aquilas ex auro, quod monumentum erat terrarum umbilicum apud eos esse, quem Iupiter ea ratione explorauerit, ut Aquilas duas, vnam ab Oriente, alteram ab Occidente dimiserit, quę pernici volatu in aduersum allapsæ, supra Pythona factæ obuiæ sunt: quo loco designato, declaratum est ibi terræ habitabilis medium esse, isque honos geminis Aquilis habitus, ut in templo ibidem excitato, aureæ constituerentur. Atque hinc illud innoscit, quod in Maronianis appendicibus legitur:

*Pallas Cecropias tuetur arces,
Delphos Pythius orbis umbilicum.*

^B Ab Apolline autem ad Respub. & milites transire ipso narrationis ordine inuitamur; ad eorum igitur insignia quædam ostendenda calamum conuertemus: gentilem enim scutorum usum, variasque in eis imagines, aut picturas, quæ familiarum indicant stemmata, cognationesque, tametsi viri haudquaquam contemnendi, esse hæc recentioris ætatis inuenta existimarint, nos antiquissimi moris esse, & hic & alibi toto Opere differuimus.

LACEDÆMONII.

Namque Aquila, quæ draconem arreptum gestet, Lacedæmoniorum rempublicam ostendit; huiusmodi enim signo literas illi publice obsignabatur. Tradit hoc Iosephus, vbi literas Lacedæmoniorum recitat Arii eorum Regis ad Hebræos Onia Pontifice datas, quarum sententia ea erat, ut profiterentur Lacedæmonij se per Abrahamum Iudeorum esse consanguineos, proinde gentem ipsam hortabantur, ut quæ Lacedæmoniorum essent pro veteri necessitudine communia ducerent. Epistolam eam Iosephus ait complicatam figuram quadrangulam fuisse, eoque obsignatam argumento, quod supra posuimus. Quod vero designarit epistolam fuisse quadrangulam, alios atque alios indicat complicandarum epistolarum modos apud hos vel illos extitisse: alij enim paginis, alij tabellis, voluminibus alij in umbilicos complicatis scribere consueverunt.

CLEARCHVS.

Clearcho autem Heraclienstem Tyranno, qui Iouis se filium dixit, in publicum prodeunti aurea Aquila velut argumentum generis præferebatur.

HERCVLIANI IUNIORES.

Eiusmodi coloris Aquila, quippe lutea, trunco insidens in parma luti sapphiri, cuius marginem eodem colore, sed admodum dilutiore, circulus ambibat, Herculanorum iuniorum erat, qui sub Magistro militum Presentiali militabant, quod in antiquis quibusdam eius militiæ commentarijs inueni apud Massæos Romæ.

HERCVLIANI SENIORES.

Seniores vero Herculiani cæruleam Aquilam alis utrinque passis habuere in rubra parma, cuius latus ambitus in margine lutei coloris erat, quæ nigra linea circumducta in partes duas æquidistantes dissecabat. Erant vero Iouiniani, siue, ut apud Vegetium est, Iouiani, atque Herculiani, Illyricæ legiones duæ, quę sena

millia militū habebant, quos Diocletianus, qui se Iouē Latinè vocitabat, & Maximianus, qui pro Hercule se gerebat, cum ad Imperium peruenissent, pro merito virtutis ita nominibus à se inditis, appellandos censuere, eosq; eunctis legionibus prætulērunt. Tela verò illis erant plumbatæ, quos Manobarbulos vocabāt, eosq; portabāt scutis insertos, ijsq; opportune iactis, hostes equosq; priuquam nō modò ad manū, sed ad ictum missiliū peruenirent, graui admodū percussione cōsauciabant, Imperatoresq; illi. horū opera bella plurima cōfecerunt.

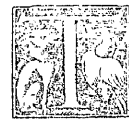
IOVINIANI IUNIORES ET SENIORES.

Iouinianorū autem qui Iuniores vocabantur, insigne erat Aquilæ apothecis, redimiculo supra caput imposito. Ales ipsa natiui coloris in parma lutea, quæ rubro primū circulo claudebatur, inde altero sapphiri coloris toto margine cōplectebatur. E pectore autem Aquilæ aureus extabat vmbilicus. Seniores verò purpuream gestabant Aquilam in parma cærulea, duocq; erant pro margine circuli, ruber interior, exterior luteus.

QUARTODECIMANI.

Cærulei coloris aliquanto diluti Aquilam gestabant Quartodecimani, qui sub Magistro militum per Thracas militabant. Ea verò ales in alba parma infidebat orbi cæruleo densioris luti, intra quem circulus ruber erat, à cuius medio aureus extabat vmbilicus. Verū hæc satis fuerit attigisse, ne opusculum vniuersum insignibus & gestaminibus faciamus. Hæc atq; alia pleraq; huiusmodi scriptores rerū memoriæ prodiderunt, quæ si prosequi velim, nullus vnquam futurus sit modus; quare manum de tabula, sitq; iam super Aquila satis superq; declamatum.

PIERIVS VALERIANVS BOLZANIVS BEL-
LVNEN, AD CLARISS. ACTIVM SYNCERVVM, DE IIS QVÆ
PER PHOENICEM, PELECANVM, ET QVASDAM
ALIAS AVES SIGNIFICANTVR EX SACRIS
ÆGYPTIORVM LITERIS.

IBI verò SYNCERE ACTI rarissime, Phœnicem & Pelecanū, qui in ipsam historiam seriem quibusdam veluti laqueis detenti sese inuicem implicauerunt, sociatq; in hunc locum aptissime conuenerunt. Noctuam, Cornicem & Phœnicem, dedicare consilium fuit. Ac Phœnicem quidem ea de causa, quod veluti ille admirabili quadam insignis pulchritudine, visu rarissimus post longissima temporis intervalla conspicitur, ita Latina lingua nitor, & eloquentia cultus ornatusq; per tria ferme Phœnicis secula desiderati, ætate demum nostra, beneficio, opera, & labore plurimū tuo suscitati, spectandos sese theatris iam omnibus exhibuere. Pelecanum ob eam, quæ præcipue commēdatis, in amicos omnes charitatem atq; beneficentiam, vt nemo vnus hodie magis amico amicus, quam Syncerus Actius esse prædicetur. Noctuam, quæ tuarum indicium sit lucubrationum, quas dicitur na haudquaquā inuita elegantissimas elaborasti. Cornicem ob diuturnitatem, quæ scripseris dicitur tuis, non modo vno plus seculo, sed perpetuo summa omnium cōmendatione victurus. Phœnicem ob orationis tuæ Veneres Cupidinesq;, quæ nihil suauius neq; iucundius excogitari potest. Sedenim quæ multa atq; præclara de ingenij tui sublimitate dici possent, ea consulo præterea, quia tu longè maior es quàm mea te capere possit cōmendatio: quis enim Soli lumen asserere, fatuus quispiam, aggrediatur? Igitur cum tuo ipse sis splendore clarus, principatum hunc in

nature candore tuum suo se præsidio tuentem missum faciemus, quodq; nostrum est institutum, ad animalium quæ interpretanda suscepimus, significationes conuertemur: quæ quidem quales & cuiusmodi sint, quamuis tu eas tum ex Græcis Latinisq; scriptoribus non ignoras, tum ex admirabili illa venerabilis antiquitatis tabula aenea, quam simul apud Bernum inspeximus, potes edoceri, quæ omnem Ægyptiorum historiam antiquiorem, argento atque auro delineatam ostendat. Quid tamen & nos super his compererimus, ex ipso Phœnice indicare iam incipiemus.

INSTAVRATIO

ÆGYPTII sanè sacerdotes, cum longa quid annorū serie intermissū, & iam antiquatū esset, quippe ludi, sacra, cærimonie, supplicationes, mores, ritūsque aliqui, triumphorum splendores, vel quid huiusmodi, euenissetq; postmodū vt eadem instaurari cōtigisset, Phœnicem in huius rei significatum sculperere consue-

runt. Vnicum eum pleriq; omnes autores tradunt orientales habitare solitudines, ab omni hominū cōmercio visuq; separatū. Nomen illi Plinius inditū ait à phœnice arbore, quæ palma Romanis est, ob id, quod ex Syagrorū genere vna quæ in Chora est intermoritur, ac ex seipsa renascitur. Phœnix quoq; noster vbi moriendi tempus ipsemet aduentare præsentit, post annos, quos viuere perhibetur, circiter quingentos, in Ægyptum fertur, vbi ad humū demissus (ita enim Ægyptij rem memoriæ prodiderūt) rostro semetipsum vellicat, acceptoq; ex eo vellicatu vulnere cruorem emittit, ex quo primū ceu vermiculus nascitur, mox pullus fit alter, forma priori similis, qui quamprimū pennas indeptus est, confert se vna cum patre in Heliopolin, quæ in Ægypto est, vbi primū Phœnicem ortum ait Athenæus, quod simulac venerit, oriente mox Sole moritur, nouo pullo in regna sua transmigrante. Vnde minime mirum est, duos aliquando Phœnices simul visos proditum ab historijs. Alij scribunt defunctum parentem à Phœnice pullo in eandem Soli dicatam vrbem gestari Smyrnea sphaera reconditū, quod non inficiatur Adamantius: sed enim cuius textoris manu obrotunda illa cistula cōtextatur, maximè velim edoceri. Ouidius hoc prius dixerat x v. Metamorph. vnam esse alitem quæ sese ipsa reparat atq; refeminet: nam vbi vitæ suæ secula compleuit, structo in palmæ altius vertice, ex cassia, nardo, cinnamo & myrrha nido, se superimponit, finitq; in odoribus æuum: inde Phœnicē alterū renasci de patris corpore, qui cum satis viriū per ætatem indeptus fuerit, vt oneri ferundo sufficiat, nidum è ramis auellat, suæq; incunabula & sepulchrum patris in Heliopolin deferat, atq; vt ipse dicit, reponat ante ipsius Solis fores: res quippe ingeniosissimo quouis Poëta digna. Horus nihil amplius ait, quàm ab Ægyptijs sacerdotibus alterum defunctum illum summo cultu suscipi, cui mystæ iusta ea ritè redderent, quæcunq; in reliquis alijs sacris animalibus facere mos erat. Quæ verò de nido eius Manilius senator togatorū, vt aiūt, diligentissimus, tradidit, quæq; inde nouis adiectis ad fabulam cōmentis posteris licentiosius ampliarunt, cum maximis ille nobilis doctorinis, doctore, quod asserit Plinius, nullo fuerit, hi verò nullo veterū autorum

testimonio fabulentur, quæ sit adhibenda fides, aliorum fuerit iudicium. Obicit aliquis Lactantium, summum, non inficior, virum: sed is, vt etiã Quidius, post scribit, non historiam. Ego sanè super Phœnice atq; Pelecanè, de quo patet potest, superq; nonnullis alijs, maiorem his adhibeo fidem, qui eadẽ in regione locisq; vbi animalia hæc reperiuntur, & geniti & educati sunt, ac ea perinde cõfiteri aliquando potuerunt, quàm ijs qui auditu tantum eorũ naturas exceperunt.

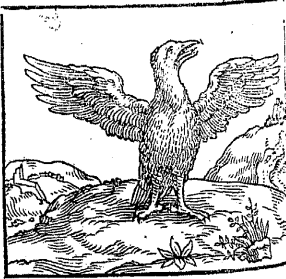
Quamuis verò de moriendi modo, deq; funerandi ratione super Phœnicem scriptores diuersi abeant, in eam tamen omnes concordia deueniunt atq; cõfessum, vt Phœnicẽ nouũ ex præmortui corpore fieri nequaquã inficiuntur: esseq; hoc plenissimũ atq; firmissimum futuræ resurrectionis specimen, Tertullianus asseuerat, quippe qui de Phœnice loquens ait: Ille semetipsum libenter funera renouat, natali sine decedens, atq; succedens iterum Phœnix: vbi iam nemo iurum ipse, qui nõ iam alius idem. Quid expressius in hanc scilicet resurrectionis causam: aut cui alij rei tale documentũ: (de resurrectione quippe loquitur.) Adidit & hæc etiã scriptis suis: Et florebit, inquit Deus, velut Phœnix: id est, de morte, de funere, vt credas de ignibus quoq; substantiã corporis exigi posse. Profertur mox rationes suas. Multis passeribus antestare nos Dominus pronuntiauit, si nõ & Phœnicibus: nihil magnũ. Inde subiicit ironiam: Sed homines lo mel interibunt, aibus Arabiẽ de resurrectione securis. Ita ille passim acerrimus Christiani nominis propugnator, labentem hanc aciem restituere cõtendit, cui veluti sacrę innixus anchoræ, vxorem quoq; vna eius cõmemoratione ad viduam pudicitiaẽ obseruationem adhortatur. Probè enim vxor, inquit, quæ maritum in pace præmisit, pro anima eius orat, & refrigeriũ interim postulat ei, & in prima resurrectione consortium, offertq; annuis diebus dormitionis eius: & quæ plurima omnium lectione digna profequitur.

ABSENTIA DIUTVRNA.

VT cunq; autem de morte Phœnicis traditũ sit, Ægyptij sacerdotes tam diuturnæ migrationis ergò, cum qui peregrè profectus diutissimè domo procul abfisset, per hanc alitem significabant: propterviuacitatem autem, animam hinc diuturno tempore versatã. Nam animi patriam nõ esse corpus, sed nos hinc, quandiu viuimus, peregrinari, non Ægyptij tantum, sed Græcorum Latino- rumq; autores præstantissimi, nostraq; in primis pietas, passim admonere.

SOL

CVm verò Phœnix vnicus omnino esse perhibeatur, & pulchritudine volatiliũ genus omne longo post se relinquat interuallo, quippe qui sit aureo circa colla fulgore rubicundus, cætero corpore purpureo cæruleam caudam roseis pennis distinguentibus, cristis faciẽ caputq; plumeo apice, vt Plinius diceret, honestatus, simulacrũ Solis ab Ægyptijs ferebatur, cui, quòd solus sit, à raritate nomen: quo quidem nihil admirabile magis intuemur, dum lumen ille suum longè lateq; per ima etiã penetralia exiguò quouis aditu veluti suprema quadã inundatione diffundit, eadẽ de causa Polys cognominabatur: id enim est apud Philippũ Ægyptij vocabuli significatum voce Græcica inductum, à multarũ scilicet dotum opulentia magnitudineue, quia omnia sibi collata latissimè superat & excellit.

PRÆSTARE.

Ægyptij deniq; cum Sole magis quàm reliqui homines gaudeant, eiusq; beneficium perfruantur, quo maximè feruet tempore, provincijs reliquis quantumlibet remotis & in Septentrionẽ declinantibus grauis, Ægyptijs solis est cõmodus, Nilo tunc scilicet exundante. Cum verò per Phœnicẽ Solem intelligerent, per eundem exundationem identidem significabant. Neq; tamen simplex erat apud eos exundationis vocabulũ, sed id PRÆSTARE ET EXCELLERE etiã indicabat: atq; vt cuiusquam esset in aliqua vel ingenti, vel corporis vel opũ dote claritas, ita eum exundare dicebant. Nos quoq; rarissimos doctrina virtuteq; viros, qui longè reliquos antecellunt, Phœnices appellare cõsueuimus. Opposito verò modo multitudo, pro vilitate ponitur: vt, vnus è multis, apud Pliniũ Epistolis, ex vulgaribus quippe & ignobilibus hominibus. Et apud Ciceronem, multi sæpe eodẽ sensu. In Sacris literis Psalmo LXX. Quasi prodigium factus sum multis, hoc est, imprudentibus, incipientibus & ignobilibus.

DE PELECANO.

EX eadem solitudine Pelecanus occurrit, quã Latini plateam, vt putat Gaza, vocauerunt. Nam sunt qui plateam eam apud Plinium vocandam existimèt, voce hac ex Ciceronis de Natura Deorũ lib. secundo desumpta. Idem nomen apud Hebræos Quat, à nonnullis pelecas, ab alijs onocrotalus interpretatur. Pelecanũ sanè autem paruam esse, quæ solitudine delectetur, Eucherus scribit. Esse tamen aliud Pelecanorum genus in Nilo, non inficiatur, passimq; in stagnis & lacustribus locis habitare, penè cygnis simile, nisi quòd paulò maiores sunt. Atq; hi forsã onocrotali, quos Veneti syllabis aliquot adeptis crotos vocant. Deuorãt hi cõchas auidissimè, multitudinemq; laxo admodum ingestã gutturi euomunt, atq; ita mox quod aptũ cibo quasi coctum absument, crustas negligunt. Deq; genere hoc dubio procul quæ dicturi sumus hieroglyphica desumuntur.

INSIPIENTIA.

INSipientem hominẽ, quippe qui nullam rerũ rationem examinet, per Pelecani hieroglyphicum significari tradunt Ægyptij, propterea quòd auis ea cum post in editioribus locis nidificare, veluti prudentiora faciunt volatilia, quæ ita se à multorum iniuria subducunt, ea factis cum imprudentia spatiosas areas perquirat, in quibus terra defossa oua ibi edita deponat: quod simulac animaduersum est à pastoribus, vel ab ijs qui id genus alites aucupantur, vbi primum pulli exclusi sunt, eò properant, & vel aridis boum excrementis, vel aliò quopiam fomite locum sepiunt, mox ignem iniiciunt: (ἐπιλάσσει enim in manu scriptis codicibus, nõ ὑποβάλλει) Pelecanus autem quamprimum conspexit fumum, ocyus aduolat, & longè maiore imprudentia quàm nidificauerat, ignem alarum quassatione quærit extinguere, cæterum ignis ventilatione agitatus, vehementius incenditur: perstat illa nihilo secius flammis alis verberare, rata se opem ita filijs allaturam: sed enim contrã accidit quàm sperarat, quia pennis omnibus ita exustis, euolandi facultate priuatur, at-

que ita minimo negotio capitur. Animaduerte verò in antiquis Hori codicibus esse, ἡ ἀνακαταλύσις τῶν ἐκείνων πηγάδων, non vt in vulgatis, ἡ ἀνακαταλύσις. Hinc Ægyptij reliqui, qui sacris initiati non erant, alite hac nulla religione vescebantur: pietatem autem in filios huiusmodi, vitio dabant insipientiæ. Dicebant enim Pelecanum nō consultò, vt vulpanseres faciunt, ad id certamen ferri, sed per imprudentiam, & mentis alienationem quandā (ἐνοιας enim, nō δινοιας, in manu scriptis Hori codicibus habetur) quare tanquam autem inauspicatò genitricem ac male feriatam contemnebant, nullo eam honore prosequentes. Hebræi nomen id huius alitis, quo de superius mentio facta est, punctis ijs præsignant, quæ profanam eam, et à mensis reiectam indicant. Sanè Leuitico Pelecanum, quem Septuaginta interpretes cum ibide, porphyriōne, cygno, herodio, & charadrio nominant, ideo cum his omnibus profanū decreuere, quòd longigutture sunt, si nouum licet proferre vocabulum: quæ autem alites sunt huiusmodi, cibum nō ex aère, aut ex arboribus aucupantur, sed vel à terra, vel ex mari, fluminibus uel stagnis: vt ibis serpentes venatur, porphyriōnem vermēs, pelecanus & cygnus pisces: ex earum figura hominē scilicet intelligentes, qui cibo posthabito cœlesti, terreno pascatur, aut marino, hoc est, mentem ad inferiora deiciat, diuinoq; neglecto cultu, humana quæq; atq; ea & sordida & parum utilia perquirat. Sordidi enim vermēs, sordida reptilia. Pisces verò parum conferunt ad nutrimentum, de quibus loco suo disputabimus.

PIETAS ET AMOR IN FILIOS.

Sacerdotes tamen Ægyptij alitem hanc cum primis sacrā venerabantur, eius parcendum existimabant, & honoris causa nullo pacto vt mensis inferretur, æquum arbitrabantur, cum factum id, quòd pro filiorum salute neci se tam atroci dederet, nō imperitiæ stuporū uel aut imprudentiæ impurarent, sed incomparabili paterni affectus charitati, supræmæq; miserationi, qua erga filios maxime omnium afficiatur. Fallere enim venatores, eosq; transuersos seducere, non sine spe fugæ, quòd vulpanser agit, parui omnino momenti est. Femora etiam, quòd vultur facere perhibetur, vellicare, vt excusso sanguine filij pascantur aliquandiu, non magni admodum est cruciatus. Sedenim in adeò penetrabiles furentis ignis ardores iniicere se, eaq; perseuerantiā tam cruciabili tormento torrerī, suprā quàm excogitari possit admirandum. Quodnā enim animal tam fatuum, tam stupefacto sensu inueniemus, quòd ad vnus prunæ tactum non euestigiò resiliat: quòd adeò robustum atq; impaudum, vt accensam non expauescat flammam? Animosi atq; imperterriti ante omnia animantia leones illi tamen tam feroces, tam indomiti, tanto animi corporisq; vigore præditi, consternantur statim ad vnus prætentæ faculæ conspectū, præq; timore propemodum exanimascunt. Videt Pelecanus ignem, cuius non ignorat vehemenciam, audacter accedit, ardorem in membra singula intolerabili cruciatu penetrante sentit, neq; loco dimouetur: exuritur penè tota, neq; tantillum quidem consternatur, patientissimæq; constantia vicens, salutem filiorum intenta potius, quam suæ mortis genere omnium atrocissimo conficitur: tanta in eo charitas, tantus amor, tanta vis pietatis elucescit: & quispiam audebit eam stuporis insimulare, & male feriatam auem appellare? Subit ad hanc sententiam Arsinos recordatio, quæ à Ptolemæo fratre insidijs & fraude decepta, cum percussores in duos filios impuberes immisos à fratre cōspicata esset, complexa eos ad se fugientes, ea parte qua vulnera filijs intendebantur diu corpus suum cæcè dum opposuit,

mulisq;

multisq; ita vulneribus faucia, eorum tamen salutem consulere non potuit, illi enim in matris gremio inter oscula ipsa truculentissimè trucidati sunt. Quòd si Pelecanum simili casu sese morti obijcientem, insipientem appellauerimus, longè quidem insipientiorem Arsinos dicemus, quæ ita pro filijs trucidari patere tur, cum præsertim ipsa non ad mortem, non ad vincula, sed ad nuptias & regni successione à Ptolemæo deposceretur. Sed tantū abest vt vel Arsinos, vel Pelecanus sint imprudentiæ damnandi, vt omnium consensu merita, hoc est, ingenti laude, ob incomparabilem, quam omnes admirentur, charitatem, mini me fraudandi esse iudicentur.

Sedenim nostri quoq; cum Ægyptijs sacerdotibus in hoc pingendi genere consentientes, Pelecanū pro miseratione ponunt, & Afferoris nostri hieroglyphicū in summa cruce statuit, qui nos sospitaturus, atrocissima torqueri morte voluerit. Agnoscit & Eucherius Pelecanū pro Christi simbolo. quamuis Hieronymus tradit eam pullos suos rostri percussu interficere, poenitentem mox factum, nido in ipso per triduum lugere, postremò seipsam grauius vulnerare, & sanguinē suū super filios effundere, quo illi perfusi reuiuiscant: quòd alij viderint. Sed quòd eam alitem, vt etiā alijs plerisq; persuasum est, rostro pectus dissecantē pingunt; vt ita fuso sanguine filios alat suos, ab Ægyptiorum historia valde alienū est: illi enim vulturem tantum, vt suo diximus Commentario, id facere tradiderunt, neq; non, vt paulò antè dicebamus, Phœnicem: sed hunc non pietate adductum, vt vultur, sed fato ita coactum suæ consulere posteritati. Sunt & mutua filiorum officia, quæ parentibus vicem reddunt, & escā famelcentibus subministrant, verum ijs quæ à parentibus in eos proficiuntur, haudquaquā paria. Quòd verò Celsus persuasum facere nititur, eos humanū genus superare pietate; Adamantijs hæc ab ijs geri natura tantum duce proficitur.

S O L I T U D O.

NOstræ autem sacræ literæ per hieroglyphicum Pelecani, solitudinem interpretantur, cuius factum se esse similem Dauides canit, quia scilicet errabundus tunc per solitaria diffugiebat loca, qui Saulis Regis indignatione euitaret: quòd vt apertius explicaret, nycticoꝝ acis etiā similitudinem adiecit, qui quidem non luce, sed tenebris in comparandis vitæ suæ necessarijs plurimum fruitur.

DE VULPANSERE

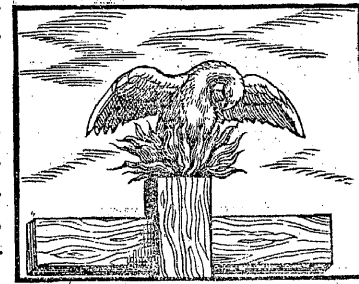
NE longius ab hac in filios charitate discedamus, insigne illud quoque exemplū incomparabilis amoris est, quòd à Vulpanserē præstat.

F I L I V S.

ILLium, vt inquit Horus, vt alij, affectu in filios, scribere si vellent Ægyptij sacerdotes, Vulpanseris hieroglyphicum faciēbāt. Ales hæc ex anserū genere, qua lautiores epulas non norat olim Britannia, tanto filios amore prosequitur, vt si vnquam accidat, vt cum filijs in venatores incidat, simulatq; conspecti sunt illi, pater & mater sponte accurrunt, seq; ipsos venatoribus dedit,

A 2

MISERATIO

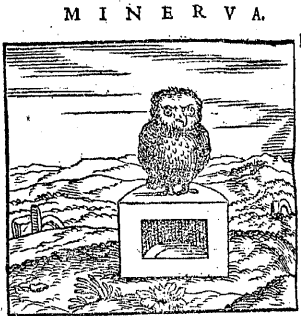

vt ita eos à filijs aliorum auertant: διασωθῆναι enim, non διασωθῆναι, in antiquis manu scriptis codicibus habetur. Cuius pietatis ergo visum est Aegyptijs animal huiusmodi magna profequi veneratione. In iisdem enim manu scriptis exemplaribus est, αἰγυπτιοῖς ἰδοὺ σέβαν τὸ ζῷον, non autem συμβάλλει, vt habetur in impressis. Porro Britanni, qui, vt dicebamus, Vulpanferem in delicijs habebāt, nostrum anferem religiosum opinabantur, eoq; abstinabant. Nam cum de moribus eorum Cæsar loqueretur, eos dixit anferum cibo non vesci, perinde ac etiam neq; gallina, neq; lepore. Verum olim istud, olim.

DE NOCTVA.

Reliquum est vt & Noctua, & aliarum auium quas promisi significata profequamur, quæ cum nostrates sint, Latinis & Græcis plurimum innotuere, quare de his longè certiora sumus allaturi.

Primarium Noctuæ significatū est, vt Minerva per hieroglyphicum eius intelligatur, de qua ipsa Glauco-pidis etiam cognomentum sumpsit, siue propter cæsum oculi colorem, quo qui præditi sunt, præstantioris & acutioris ingenij feruntur esse, siue propter lucubrandi contemplandiq; munus, quod animi vis nocturni potissimum temporis silentio vegetatur. Qua de causa dracones etiā, Gorgoneum quippe caput, ægidi adsculpebantur. Acutissimū enim esse draconi visum, ex eo potissimū apparet, quod ab intuendo illi nomen, vt in Serpentis commentario copiosius. Addunt alij tertiam quandam causam, quia nusquā Noctuarum vis maior quam Athenis, vbi dea ipsa præcipue colebatur, vnde prouerbiū illud emanarit, γλαυκὸς Athenas ferre, siue id ob Noctuarum copiam, siue ob numerum multitudinem, qui Noctuæ signum habebant. Acerbe verò Demosthenes in huiusmodi Noctuæ cultum iulit, cum è carcere populi Atheniensis elapsus fugeret: nam ad Palladis arcem subinde respectās, sublatis manibus: Ὁ Πάλλας, inquit, ὑρβίῳ δόμῳ, cur tribus infaustissimis bestijs delectaris, Noctua, dracone, & populo: ex vna fortè cæcitatem, ex dracone liuorem animorum, ex populo instabilitatem & inconstantiam intelligens.

MINERVA.

SAPIENTIA.

Sanè verò cum Minerva consilij prudentiaq; Dea diceretur, aliquot in ostentis Noctua sapientia signum fuit, vt quæ in Hieronijs priuati adhuc hominis hasta confedisse conspicta est primo bello quod iniit: nam aruspices hinc eum cautum in consilio futurum prædixere, id quod sapientissimum totius eius vitæ regimen comprobauit.

VANÆ SAPIENTIAE STUDIVM.

Sed quantum pertinet ad doctrinae studium lucubrationesq; ipsas, interpretationem eiusmodi non respuit Basilius, sed eos intelligi vult, qui vanam sapientie studijs incumbunt. Nam vt illius aspectus noctu quidem valet, Sole autem illucescente nō medio criter obfuscat, ita istorum hominū mens acuisima quidem ad inanum rerum cognitionem esse videtur, hebetissima vero cæ-

ligineq; oppleta ad veram lucem hallucinatur, neq; liquidò quicquam intueri potest. In hanc ferè sententiā Hierosolymitanus Hesychius Noctuam comedi prohibutum ait, quia lucis beneficio nocte polleat, interdum cæcutiat, ex quo illi debeant intelligi, qui legis contemplatione & scientia plurimum gloriantur, Euangelicam autem claritatem ferre non possunt.

NOCTVARVM NUMISMATA QVÆDAM.

In numis aliquot videas Palladis ipsius simulacrum cum ingenti vmbone, dextera ad oram vmbonis adiecta, virga à pectore ad solum applicata, cui videtur inniti: nam virga, vt in caduceo disputatum, disciplinā ostendit. Sub vmbone noctua est: inscriptio, ΒΡΕΤΤΙΩΝ. Ab altero latere caput galeatum, cū Pegaso in plano galeæ. Sunt verò Brettij, quos nos Bruttios vocamus, vt Hermolao Byzatio, qui Stephanum deflorauit, placet, à Bretto Tyrhenorum ciuitate, quam Brettus Herculis filius condidisse fertur: quin & regio ipsa Brettia nuncupata, neq; non & Lingua. Aristophanes, μέλαινα δὲ νηὶ γλαυκὰ βρεττῆα πικρῶν. Antiochus autem Italiam vocatam olim Bruttiam dicit, mox Oenotriam. Alibi verò videre est in numis caput Palladis galeatum, ab cuius altera parte noctua est prostrato innitens carchesio, iuxtaq; quadrigæ cum Victoria, laurea circumducta cum baccis. Huiusmodi autem numos argenteos magno numero comperies. Literæ in nonnullis quæ legi possint, ΑΘΕ. à tergo caput ipsius Palladis galeatae. varijq; admodum sunt hi Noctuarum numi.

VICTORIA.

Porro Noctua Atheniensibus indicium victoriae fuit, cuius etiam volatus in adagium celsit, γλαυκὴ νῆατο, cum profligatos hostes, & subsecutam victoriam innueret. Id verò sibi proponebant, propterea quod diuis hæc, vt dictum, Mineræ sacra crederetur, quæ quidem dicta est etiam malè consulta Atheniensium fortunare. Atq; hac de causa Demosthenes oratione περὶ παρασκευῆς, Solonis versus citat:

ἡμετέροι δὲ πόλις κ' ἔμν' ἰδὸς ἔ ποτ' ἀλέπει, αἴσαν ὁ μανθάνων θεῶν φρένας ἀθανάτων. τοῖν γὰρ μεγαθύμος ἐπίτητος ὄρημοπότρη παλλὰς ἀθηναίων, χεῖρας ὑπερβίως ἔχει.

Nostra quidem ciuitas nunquam fato Iouis neq; Deorum immortalium arbitrio peritura est. Talis illi contigit custos, magnanima scilicet potentissimo patre genita Pallas Athenæa, quæ manus supra caput eius habet. In adagijs autem, rebus quibuscunq; feliciter & ex animi sententia succedentibus, dici consuevit vsitatissimum apud eos illud, Noctua volat.

PECVNIAE.

A pud eosdem Noctuæ cesserunt in pecuniarum nomen: hinc apud Plutarchum in vita Lysandri à Gylippi seruo dictū, multas sub domini sui tegulis Noctuas cubitare. Gylippus enim cum ex ingenti pecunia, quæ Lacedæmonem asportare iussus erat, partem interuertisset, eam sub ædium suarum tegulis occultauerat: cumq; seruorum testimonia contra dominos non admitterentur ex lege, & irritum facerent iudicium, callidè admodum ille commentus est rem aperire sub eo verborum inuolucro, vt indicio pecuniarum facto, neq; ille accusasse dominum videretur, neq; ius vllum violasse, Atheniensis tamen reipub. commodo consuluisse. Alibi Noctuas Laurioticas pro pecunijs appellatas inuenias, nō, vt nonnulli putant, à circumducta in numis laurea, quæ admodū con-

spicua est, sed à Laurio Atticæ regione auriuenera. Obserues tamen in huiusmodi numis non modo laureas circa Noctuas, sed eas lauro etiã ramo insidentes eudi, eius dubio procul hieroglyphico victoriæ, qua de superius meminimus. In aliquot procumbentem leonem superuolat, cum inscriptione, ANTI O X O Y, quod nimirum hostis ferocitatem Atheniensium prudentiæ succubuisse significat. Sunt aliquot numi in quibus Noctua cum Iouis facie cusa est, eos diobolares fuisse tradunt: quibus verò Noctuæ duæ impressæ sunt, quatuor obolis expendebantur.

M O R S.

Apud Ægyptios verò Noctua mortis erat hieroglyphicum, vulgatissimo iam etiã apud nos & Oratorum & Poetarum testimonio, Noctua letale aliquid, aut inauspicatissimum infortuniũ afferre. Causam huiusmodi significationis duplicem inuenio: vnam, quod cum cornix vitæ longioris symbolum habeatur, compertum est Noctua quãdam nature discordia, eius nidis magis quã aliarum auium insidiari, repere eam clanculum, noctis tenebris fretam, & vel pullos, vel oua cornicis inuadere atq; perdere. Nam & in manu scripturæ Hori codicibus legas, ἡφνία ἢ ἐνέγραπται ἅς νεοσφίς ἢ ἰσφάνδν. quæ vltima locutio in impressis exemplaribus desideratur. Altera consideratio est, quod mors sicutum irrepit, & nox pro morte ponitur, vt illud:

In æternam clauduntur lumina noctem.

& alibi:

Sed nox atra caput tristi circumuolat umbra.

& similia passim. Bucherius lumẽ in Diuinis literis pro die, iusticia, fide, prosperisq; cunctis poni autumat: contra tenebras pro nocte, iniquitate, infidelitate, aduersisq; omnibus, ac perinde pro errore, & ignorantis cæcitate, atq; etiam mortis acerbitate. Deniq; diuinæ literæ mortem sæpe pro vniuersa calamitate frue ponunt: sicuti etiam viuificare, pro liberare à periculis & grumnis: ita enim interpretes exponunt illud Psalmo LXXI, Et conuersus viuificasti me. Demũ Noctua noctis domina perhibetur, vnde illi apud Latinos nomen. Quod verò nocturno cantu suo infortuniũ semper aliquod munitetur, Pyrrhi tantum Epirotarum Regis exemplum ponam, qui cum Argos expugnatum duceret, infelicissimæ atq; ignominiosissimæ mortis signũ accepisse fertur à Noctua, quæ hæstẽ illius ex itinere insedisset. Nam cum is detractõ insigni à galea, ne interosceretur, in Argiuos oppidanos cõdem inceptasset, alicuius filius eum hasta leuiter vulnerauit. At cum Pyrrhus impetum in percussorem fecisset, Argiuus mater, quæ supernè spectabat, periculum intuita, tegulam ambabus manibus arreptam super regis galeam effudit: quo ictu cum exanimatus concidisset, Zopyrus quidam, qui sub Antigono militabat, Rege cognito accurrit, detractaq; galea ferrum gutturi admouit, sed toruis Pyrrhi oculis attonitus, os & mentum eius pro iugulo recidit. Hoc igitur mortis signum illud esse crediderim, quod ab lictore ferebatur ad damnatum publico iudicio, præsertim apud Æthiopes, à quibus Ægyptios aiunt multa rituum id genus mutatos: nam pios eos ante omnes extitisse, familiaritates eorum cõmerciaq; cum dijs, & inuicem agitata conuiuia, de quibus & Homerus & alij scripserunt, facile indicant ita fuisse tunc hominibus persuasum. Eo verò signo viso reus sponte sibi mortem consciebat, magno & sibi & patriæ dedecori futurus, nisi fecisset: adeo illi Regem suum vt numen vnerabantur, vulgoq; adorabant. Atqui ferunt quendam per hæc morti destinatum, cum de fuga cõpisset agitare, priusquam periculo se

abstraheret, zona à matre strangulatum: adeo persuasum fuit genti, non licere mortem magistratum pronuntiatione decretam, exilio vel subterfugio quopiam alio cõmutare: vt iam seuera Lacænarum exempla in desertores filios edita mirari desinamus. Quamuis verò Regem illi suum tanto cultu & obedientia prolequerentur, supra Regem tamen, qui Meroem incolebant Memphitici sacerdotes erant, quibus memoriæ proditum ius olim fuisse mortis Regi per internum imperandæ, alteriusq; in demortui locum, cum libitum esset, constituti. Sed nos ad hieroglyphica, quæ tractanda suscepimus, reuertamur.

MVTVA HOSTIVM DETRIMENTA.

Verò hostes duos capitali odio detrimenta & insidias alteri alteri sempiternis indignationibus molientes, manusq; mutuarum caridum sanguine comaculantes, notare vellent. Ægyptij sacerdotes, Noctua & cornicem proponere consueverunt, quarum vsque adeo immortales sunt inimicitie, vt & hæc & illa in mutua semper damna odiũ exerceant: cornix enim interdum oua Noctuæ rapit, absumitq; sibi conscia Noctua interdum cæcutire. At Noctua contra, vt dicebamus, noctu in oua cornicis inuadit, quæ subfuretur ac edat: sicq; altera interdum, altera noctu potentior. Quinetiam, quod ad earum inter se temperaturam nullo modo congruentem, facit, sunt qui exploratum se habere dicant, confusum vtriusq; sanguinem coire non posse.

A B S T E M I V S.

Longè salubrius est significatum illud, quo hominem sibi ab ebrietate cauentem significare volentes, Noctua oua sua defugentem effingebant: quando memorant oua Noctuæ ea vi pollere, vt si per triduum ebriosus in vino dentur, caridum eius adducant, & abstemios homines reddant: quod etiam apud Philostratum assertum comperij, qui abstemium scribit ita reddi puerum, vt donec vixerit vini odio teneatur, si priusquam vllum vini gustum nouerit, Noctua oua leuiter cocta, illi forbillanda propinentur: vini enim odiũ inde suboriri, quia temperatior hic fiat naturalis calor.

PATROCINIVM FRVSTRA IMPLORATVM.

Ad dit his Horus, vt si hominem ad alicuius misericordiam, patrocinij vel salutis causa cõuentu irritò confugientem significare vellent, passerem & Noctua soliti essent figurare: siquidem ille, vel alia quæpiam auicula, vbi aucupis infestas artes declinare studuerit, ad Noctua confugiat, cuius patrocinio speret se periculum euitare posse: sed enim ibidem interceptiuntur, vbi sibi perfugium adesse proposuerant.

Huius quodammodo generis est Nycticorax, quæ tyrannidem significat, ob occultationem scilicet consiliorum, quæ dissimulare potentiores pro magno habent negotio. Huic significato Callimachus ansam dedit, qui tyrannos loqui veluti οὐδῆρας ait: οὐδῆρας verò ai vnicuique dicitur, quasi οὐλοπῆρας, quod scilicet eorum sermones nocturni plurimi sint, & in arcanis habeantur, vt Nycticoraces noctu plurimum obstrepuunt. Et quoniam ales hæc mihi inter lucubranda obstrepuit, minimè prætereunda fuit, vt omen eius eluderemus.

TYRANNVS.

H Y P O C R I T A.

EAm diuinæ literæ inferri mens non permittunt, quoddam hominū genus hieroglyphicè innuentes, qui palam strepitū nullum, tumultū nullum, infidias nullas mouent, sed hypocritæ tristes, omnem mansuetudinis, modestiæ, benignitatisq; colorem præ se ferūt, clam verò fornicationes, immunditias, crapulas, ebrietates, & multa humani generis opprobria cōsectantur: latet enim interdū Nycticorax, noctu verò prodit ad infauusta negotia, deq; culminib. ædiū, talia quæq; meditat, & inuisum quiescentib. tumultū excitat inauspicatissima.

C H R I S T I H U M I L I T A S.

EAdem verò causa, qua Christi humilitatem agnoscimus in humana forma suscipiēda, quem scilicet modò vermem, modò scarabeum, modò quid huiusmodi aliud in diuinis literis appellatum comperimus, Nycticoracem quoq; nuncupatum Theologi veteres obseruauere, & ipsum inquam, & vnumquēq; ex ijs qui eum tempore hallucinationis sectabatur, nempe quòd tam Christus, quàm Christiani, despectui ludibrioq; fuerint apud Gentes. vnde Paulus: Nos Christum prædicamus crucifixū, Gentibus quidem stultitiam, Iudæis scandalum. Eoq; spectare aiunt Psalmi dictum: Factus sum sicut Nycticorax in domicilio: de quo apud Eucherium. Sunt qui Noctuam & Nycticoracem eandem alitem putent, & qui hanc bubonem esse contendunt: neq; tamen desunt qui Orientalem esse autem autem, nostris parum cognitā, apud quos nominis tantum interpretatio manifesta sit, nocturnus quippe coruus.

D E C O R N I C E.

Cornicem ea potissimū de causa noctuæ subiunximus, vt qui summa ex vtracq; discordiā intelligi ostenderamus, ex altera tantum, quippe Cornice, concordiā significari comprobemus, si tamen cur Martem & Venerem per Cornices duas Ægyptij significarent, ostendi prius curauerimus. Ex alitis huius fœtu duo tantum oua oriri comperit, inde autem et marem & fœminam pariter excludi. Quòd si, quod raro accidit, geminos vel mares, vel vtrancq; fœminā gigni contigerit, cœlibem vtrancq; vitam agere; coniugatorū verò si alterum moriatur, marem cum nulla vnquam alia Cornice copulari: neq; etiam semel viduata fœmina, marem vnquā amplius quaerit, vel quodam viuut, sed, vt apud Maronem est, sola in sicca secum spatiat arena. Vnde fit ex Ægyptiorū disciplina, vt in Cornicem vnā tantum incidentes, inauspicatum esse mortales putent: quod Ælianus etiam tradit, viduato scilicet animali obuiam facti, ac perinde cœlibem solitariumq; hoc est, tristem, ac necessarium destitutā adminiculis, vitam degēdam esse. Hinc etiam Zezes apud Hæliodum, vbi poëta vxorem auspicio ducēdam monet, si, ait interpretis, Cornices duas obseruaueris. Sunt qui autem hanc inauspicatæ omnino putent garrulitatis, à quibusdam autem impendit laudatur.

M A R I T A L I S C O P U L A.

ET eodem quidem argumento, hsdemq; Cornicibus geminis, congressum maritalis copulæ legitimū indicabant, quòd aiunt eas ita intricem copulari, quemadmodū homines naturali more coniunguntur. Hinc illud, quòd ore caecum coire vulgus arbitratur. Præterea omnia quæ coruinam speciem habent, raro coire solent, identidemq; sacrū matrimonij fœdus nulla labefactari petulantia,

vel improbiore lasciuia nequitia debet, vt multos legimus non nisi liberorum quærendorū causa coniūgi solitos, à conceptu sibi temperasse: qui quidem modus & tenor sobriè ac honestè seruatus in causa fuit, vt per Cornices duas nuptiarum fieret hieroglyphicum.

C O N C O R D I A.

Ceterum quia in nullo vnquam vitæ colore ac statu concordia magis expectatur quàm in maritali cōmercio, Cornix hinc ipsa concordia symbolū habetur: ideoq; vulgò Græci, vt Hori interpret Philippus obseruauit, nuptialibus festis ἐκκοιμισσάμενοι clamitare cōsuerant, cum tamen ignorarent, ex instituto veteri Cornicem in nuptijs omine auspiciatissimo nominari solitū. Animaduertēdum autem in Græcanica illa fœclamatione aliquid desiderari, videndumq; apud Æschylum, Danaidibus, ita scribi, οὐδὲ κείνην τὴν καὶ κέλευσεν, καὶ τὸ βίον ἐκκοιμῆσαι, πτό κέλευσεν κέλευσεν. Nonnulli verò dicunt hortandi modo enunciantū, ἐκκοιμῆσαι κέλευσεν κέλευσεν, quòd nescio quid esse volebant, quòd cantillatū verècundiam ijs, qui liberis operam dabant, auferret: quæ si quis vberius sibi declarari cupiat, ad cōmentaria Pindari se conferat, Pythijs, ode tertia. Sed vt ad concordia hieroglyphicū reuertamur, alitis huius simulacrum sæpe vidimus in Faustinae Augustæ numis, cum inscriptione, C O N C O R D I A. Eoq; nimirum Iuuenalis respexit, cum veterem concordiam dixit nido increpitare. quamuis superiore ætate fuerunt, qui ciconiam ad hoc signari arbitrati sunt: sed enim quam in numis cōspeximus, nihil habet quòd ad ciconiæ effigiem referri possit.

C O R O N A V R B S.

Cornix verò in manu Palladis, cuius simulacrum aheneum sub dio Coronæ visebatur, ciuitatis ipsius & nomē, & nominis causam significabat, ait enim Pausanias, Coronem ciuitatem ideo eo nomine nuncupatā fuisse, quòd in fundamentis, dum vrbs ea in Peloponneso conderetur, ahenea Cornix inuenta fuerit: ea verò ἰσοβῶν Græcè nimirum est.

G A R R V L I T A S.

Sed esto, fuerit cornicis simulacrū in manu Palladis in clara admodum Peloponnesi ciuitate, longè secus Athenis, vbi Cornices ad arcem Palladis non aduolabant, de quo Lucretij sunt carmina in hunc modum:

*Est & Athenis in montibus, arcis in ipso
Vertice, Palladis ad templum Tritonidis alma,
Quò nunquam pennis appellunt corpora rauca
Cornices, non cum sumant altaria donis.
Usque adeò fugitant, non iras Palladis acres
Peruigily causa Græcum vt cecimere poëta,
Sed natura loci hoc opus efficit ipsa suapte.*

Ex Græcorum igitur ipsorum sententia, abiecta repulsaq; Cornix à Pallade est, utpote quæ meditationū peruigilio infesta sit, & mentis agitationem interpellat obturbetq; garrulitate sua, cuius est hieroglyphicum. Inde autem & Cornicari verbum, quo vtitur Persius:

Nescio quid tecum graue cornicaris inepte.

Id Græcè κέλευσεν, de garrientibus.

T A B E L L A R I I F I D E S.

Sed enim ea quæ ad Crocodilorum urbem supra sepulchrū quoddam Cornix in columna sublata erat, fidelem operam in tabellario munere præstitā indi-

cabat: huiusmodi enim honos & sepulchri & colunæ habitus est olim Cornici à Marthe Ægyptiorum rege, quod munus id diligenter obiussit, quod volandum, aut vbi sistendum, summa docilitate perdocta. Sepulchrū id visebatur ad paludem Myridis appellatum.

PROSPERITAS VITAE.

Iustum vitæ spatium ab homine feliciter decursum Ægyptij sacerdotes hieroglyphicè tunc intelligendum proponebāt, cum Cornicem vita functum signassent. Viuere enim Cornices multos dicuntur in annos: & Lucrētius Cornicum seclā vetusta dixit. Compertum verò est ex alitis huius viuacitate, carnes etiam eius in cibum sumptas, nō tantum ad diuturniorē vitam conferre, verum etiam in longissimis morbis, & carnes esse, & nidurū contritum illinere vtilissimum. Quod autem tradiderunt Ægyptij centū eas annos superare, animaduertendum est, annos de quibus sacerdotes illi mentionem faciūt, quadriennes esse singulos, ratione à Sotheos ortu supputatā, quatenus scilicet superantibus vnoquoque anno solari horis sex, integer demū dies vnus, qui apud nos intercalaris habetur, apud illos integrum & perfectū annum absoluit. Quare qui annos eas ferè quingentos viuere dixerunt, haud ita multum diuersi abeunt ab Ægyptijs. Neque me præterit, Aristotelem arbitratū, nullum animal homine diutius viuere præter Elephantum: quod si ad huius ætatis spatia referamus, breuissima admodum erit viuaciorū animalium vita. Cæterum Ægyptiorum traditioni subscribunt plerique auctores minimè contemnendi: acceptissimumque illud apud omnes dictum, Cornice viuacior: vt non temerè mihi videatur Hesiodus scripsisse,

ὄννεοι τῶν ζώων γενέσθαι λακέρυζα κορώνη
αἰδῶσιν ἡρώωντας.

Et reliqua de animalium ætatibus ex grauisimis auctoribus exploratissima. Quem secutus Plutarchus eo opusculo, quo bruta etiā ratione vt differit, ἐν ἐπιπέδῳ φησὶ αἰὲν ἀφραδίῃ ἀρῶν, ἐν ἀλίῳ χρόνον, ἀλλὰ οἰνέα χερσὶν γενέσθαι ἀφραδίαν: quarum vniuscuiusque vir si occubuerit, nō breue temporis spatium, sed nouem hominum ætates vidua permaneat. Theon tamen in Arati carmine οἰνέα χερσὶν κορώνη, non pro nouem ætatibus, sed pro multis accipiendum censet, effecque tantundem ac si πολλὴν γενέσθαι κορώνη dixisset: eam enim esse nouenarij numeri vim, vt pro multitudine accipiatur: de quo etiam in caudam scorpj disputatū à nobis est super Nicandri versu. Quinque itidem ætates hominum Cornicem viuere legas apud Aristophanem. Psalmographus autem intra octoginta annos plurimū ætatem hominis conclusit, quæ summa in Cornice esset quadringentorū annorum. Atqui receptū est apud nostros ex diuinis Hebræorū literis, aliquos noningentos circiter annos peruixisse, qui vt etiā ad veterem Ægyptiorū rationem supputentur, quadrimensibus annis ad calculum reductis, vt nonnulli accipiunt, erunt omnino anni rationis nostræ multo plures, quàm nunc viuunt. Sed vt sacra missa faciamus, quorum fides à Theologis absque cōtrouersia est accipiēda, nonne Seras adhuc populos supra CCC annos viuere prædicant: Quare si fides rerum scriptoribus adhibeatur, nihil hinc diuersum ab alijs allatū ab Aristotele fatendum erit, si modò is nullum animal homine diutius viuere professus est. Sed fuerit uaria annorum ratio pro locorum & gentium institutis, dummodo vno auctorum omnium consensu Cornix viuacissima reperiatur.

IVVENILIS SAGACITAS SENILI EXPERIENTIE PRÆPOSITA.

ILLud ad hanc materiam facit, quod huius viuacitatis ergo prouerbium factum ait,

aiunt, Cornici oculos configere, quo Cicero, Macrobius, & D. etiam Hieronymus vsi sunt, volentes antiquitati vel sublatam, vel diminutam auctoritatē nouo iuniorum inuento cōmonstrare. Porro Ciceronianū illud pro L. Muræna, Inuentus est scriba quidam Gn. Flauius, qui Cornicum oculos confixerit, eò spectat, vt aduenisse eum rationē ostendat, qua legum sacrorūque interpretibus auctoritatem & existimationem imminueret, cum eo præcipue nomine colerentur à rudi populo, quod fasti diebus penè singulis ab eis petendi essent, vt ex eius arcani peritia cognitioneque cresceret, suamque illam scientiā magis ac magis populo venditarēt: is verò cum singulis diebus ediscendos fastos populo publicasset, re iam diuulgata perucit, vt in minori deinceps precio sacrorū interpretes haberentur, atque ita consilia eorum de tuenda existimatione profus euertit, Cornicumque demū oculos cōfixit, fama per magnam inuidiam sibi comparata. Quod verò ad mentis prauitatē pertinet, ibi Propertius tangit, vbi de lenæ cuiusdam ingenio & sagacitate differit, pluribusque eius vafra mentis & imposturis enarratis, vt vno omnia verbo claudat, ait:

Posses et attentos astu cacare maritos,
Cornicum immeritas eruit vngue genas.

Sumptum ex historia, quod Areopagitæ puerum damnauerunt, propterea quod is Cornicum oculos studiosius erueret, perniciosissimæ mentis id signū esse iudicantes, quæ multis malo futura esset, si adoleuisset.

INQUIETUDO.

Horus hominē in assiduo motu mentisque agitatione ita versatū, vt neque dum cibum capit interquiescat, per Cornicis pullos significari tradit. At rectius per Cornicem & duos illos pullos suos dixerimus: hæc enim volans, volantes identidem pullos aliquā diu pacit. Nihil verò magis negotiosum hominem indicat, quàm & rerum fatagere, & nihilo secius interim aliquid esitare.

HYEMIS.

Apud Hesiodum Cornix est hyemis symbolum, vt eius interpres eo versu tradit:

μή τι ἐφεζομένη κρόζυ λακέρυζα κορώνη. quod ita Maro transtulit:

Tum Cornix plena pluuiam vocat improba voce,

Et sola in sicca secum spatatur arena.

Apertius Euphorion: ὑέματις ὅτι κρόζυ κορώνη.

DE PASSERE.

Ongè diuersum à cornice Passeris est ingenium, ac perinde vitæ breuitas angustissima: Passerū enim mares anno diutius durare nō posse, cōpertum est: cuius rei causa salacitas incontinētissima, quæ tot hominū etiam ante diem effectos exhaustosque viribus tradit senectuti.

ANNVVM VITAE TEMPVS.

Sedenim & Ægyptij, & aliæ quoque nationes, tempus annuū per Passeris hieroglyphicum intellexerunt. Nam & Calchas in artificioso augurandi genere ce

leberrimus, ex Passerū numero, quot serpens deuorasset, belli Troiani tempus auguratus est, qui pro Passeribus annos, pro angue tēpus intelligeret, vt in Serpente Saturnum significari ex huius animalis gestamine demonstratū. Solum enim Tempus edax rerū, tuq; inuidiosa vetustas Omnia destruitis. Quare iam taceat Epicurus, neq; amplius portenta derideat, neq; vterius asseueret Passerem nihil simile habere cum annis, cum & Gregorū disciplinā, & hęc Aegyptiorum oracula testatissimum relinquant, tempus annuum ex figura Passeris non temerē ab Homero & alijs positum.

PROLIFICA SALACITAS.

Idem Aegyptij sacerdotes si prolificū hominem & petulantiaē intemperatū deditum significare vellent, Passerem pingebant *μυρτῶν*, fuluam quippe & aris instar rubicūdum, non autem pyrgetem, quod nōnulli turricolam interpretati sunt, cum exemplaria Hori manu scripta *μυρτῶν* legendum indicent. Passer enim titillatione immodica & seminis vbertate concitatus, vel septies vna hora fceminam salit, nunquā egens geniturā. Eiusmodi porrò salacitatis obseruatio effecit, vt ad languescentem venerem excitādā Passeres in cibo, vel eorū oua Medici propinarent: ideoq; eos Veneris currū trahere mythologi confinxerūt. Iam & Thericles ait Passerum esitationem rem veneream plurimum adiuuare.

SIRENES.

Quos & Sirenas quę suauitate cantus & mollibus quibusdam illecebris illos a pectore supra, fcemineam uerò infra habuisse tradunt quædam Græcorum fabulæ, vt in Sudæ Collectaneis habetur: quamuis alij, aues eas fceminea tantum facie fuisse prodiderint. Has verò Veneris illicū significare vtitatissimo hieroglyphico, negat nemo.

PETVLANTIA PERNICIOSA.

Ad dunt & perniciem, quæ subsequitur ex nequitia, per Sirenis imaginem significari: eoq; trahunt nautas illos apud Homerū cantilenis illectos, exitij sibi causam comparasse. Sapientissimūq; ideo Vlysem fingūt, quod sociorū auribus cera oblitis, pereundi periculū sustulerit, sibiq; cauerit, ne illi quicquā, quod imperaret, aut nutu significaret, faceret, ad malum se vinculis alligari palus, neq; prius dissolui, quā in tuta superato periculo euassent.

ELOQUENTIA.

Sapientiores tamen, Sirenas pro hieroglyphico eloquentiæ, felicissimāq; persuadendi vi posuerunt: vnde dictum illud de Catone Grammatico:

Cato Grammaticus Latina Siren.

Et Apollonius Tyaneus apud Philostratum, in Apollinis templo suspensas etiam aureas Sirenum illecebras memorat, in huiusmodi significatū. Atq; vti Passerem reuertamur, diuinæ etiam literæ alitis huius hieroglyphicū nomen quam pro anima ponūt, quæ voluptatibus & sensui dedita facile seducatur, nequitiaq; laqueis identidem irretiat. Vnde Psalmographus ille fatidicus plimum exultat, animam suam ereptam esse, veluti Passer, de venantiū laqueis. Psalmo 82. Inuenit sibi Passer domū: qui scilicet prius erat erraticus & vagabundus, modò his modò illis illecebris auocatus. At vbi sacras cepit ædes frequentare incolereq;, domum est sibi visus inuenisse.

IOAN

IO. PIERIVS VALERIANVS AD IACO BVM SADOLETVM VIRVM PRÆSTANTISS. DE IIS QUÆ PER ACCIPITREM SIGNIFICANTVR, EX SACRIS AEGYPTIORVM literis.

Commētaria de sacris Aegyptiorum literis, quæ aliquot abhinc annis inter varias occupationes, quæ studiorum meorum cursum sapius interrumpere, conscripseram, prout ab amicis, modo hoc, modo illo poscebantur, ita sua singulis distribuere cōsueui: tota enim hac lucubratiō ad eorū fuit obsequium accommodata. Inter hæc tamē cum Accipitrē pleriq; à me extorquere cōtenderent, impetrare minime potuerunt, quod eum, honoratissime Pater, præcipuum mei erga te cultus & obseruantia argumentū esse constitueram. Memor enim tuorum erga me meritorum, neq; non humanitatis ac beneficentiæ, quæ me totiens duro meo tempore liber alissimè persecutus es, id semper in animum induxi meum, vt quādo nullam tot beneficij gratiam referre possē, quantum saltem tibi deberem apud omnes ingenie profiterer. Accipitri itaq; meo id præcipue mandauit, vt quaqua iter arripere, quāq; expatiaretur, si modo probante Deo volatum auspiciatus esset, Sadoleti merita locorum vbiq; meo nomine predicaret: neq; tamen magni se effecisse aliquid arbitraretur, si doctrinam hominis in vnoquoq; disciplinarum genere absolutissimam, si summum ingenium, si beatissimam eiusdem eloquentiā attestaretur (nō enim nostra hæc indigent prædicatione, quæ sua se vi per vniuersum iam terrarum orbem immortalī cum laude diuulgant, nomēq; nullo ynquam tempore intermoriturum sibi ipsa peperere) sed ijs quædam admirabiliora patefaceret, nulli quippe parem in eruditione tanta humanitatem, nulli in tam varijs aula nostra consuetibus castiores mores, nulli manus ad promerendum promptiores, nulli ad amicorum quorumcūq; res inuandas officia præsentiora. Natos e literatis hominibus pleriq; sibi, natos alios patriæ, domesticisue suis, alios ita huic vel illi, vt per factiones etiam reliquos infectentur: Sadoletum vnū ad totius humani generis commoditatem huic seculo ab immortalī Deo datum. Hæc secum allaturus est Accipiter noster, quem pro testimonio opera ipsa tua omnibus cognitissima subsequenter, neq; non omnium, quotquot a te nostra viri probi sunt, succlamatio consensu mirifico reperita. Sedenim tu, qui vt literatissimus es, ita etiam humanissimus, cum hæc leges, puta te Pygmaeorum agmen inueneri, quod dormienti Herculi negocium faceffere conetur, armaq; eius omnia sibi asserere medietur, qui tamen si nihil proficere videantur, de ridiculo tamen conatu delectabile possunt spectaculum exhibere. Interim quid Accipiter ex Aegypto attulerit, explicare incipiam.

DE ACCIPITRE

ACCIPITRIS quidē significata multa et admodū varia sunt, cum ex eo victoria, celeritas, aer, sacerdotium, Sol, Deus, Animus, Mars & Venus, & pleraq; alia hieroglyphico schemate ostendantur, quorum causas sigillatim explicare nostri fuerit instituti.

SOL.

Præstantissima autem omnium apud Aegyptios consideratio super Accipitre fuit, vt Soli eum æquipararent, solarisq; vigoris symbolum hieroglyphicūq; inter volucres omnes cōstituerent, propterea quod animal esset geni

B

turæ, vti compererant fecundissimæ, eaq; de causa in eo genere recensere bant, quæ Latini Butionem appellarunt, siue quod re ipsa tris habeat testes, siue quod duo tante salacitati sufficere nō posse crediderint. Ea nuncupatione Agathoclem Siciliae Tyrannū à Timæo historiārū scriptore notatū obseruauimus, quem tota pueritia *καὶ τὸν τῶν πρῶτων* fuisse tradit, nec minus petulanter reliquū ætatis tempus in nequitia peregrisse. Cæterū Accipiter præter id quod egregiè est prolifica vi præditus, id etiam commune habet cum Sole, quod & viuacissimus esse perhibetur, & iubaris ipsius radios firmiter intuetur. Vnde etiam fit vt Medici ad oculorum morbos Accipitrinæ herbæ vtantur beneficio. Qui quidem rerū consensus etiam transit ad metalla: si quidem ferūt ossa ex eius tibijs admota auro, ita id attrahere, quemadmodū Magnes ferrum sibi cogit adhærescere; nimirum enim Chymici aurum solare metallum ponunt. Porro autem Accipitrē Apollinis nuncium dici, legas apud Adamantium. Plutarchus, qui eundem Osirum & Solem interpretatur, omnino propter eximiā videndi facultatē hoc assertum putat. Habet & aliam cum Sole similitudinē Accipiter, quod, vt perhibet, tricelimo quoq; die solet æmēq; consortiū appetere, vti Sol eo circiter temporis interuallo superato; Lunę coniungitur. Ea verò fuit mortalium religio, Medicinæ inuentum Apollini adscribentū, vt in desperatis à clinica medicina morbis, cuiusmodi quartanæ sunt, in quibus parum illa, aut nihil pollet, persuasum sit, vel puluerem, in quo se volutauerit Accipiter, lino rutilo in linteolo adalligari decumbentis collo, remedio, vt aiunt, efficacissimo.

Sed cur ego dissimulem quod ab Eusebio refertur super alitis huius præstantia, vt inquit ille, à Zoroastre traditū, Deū accipitris habere caput: quippe qui inter omnia ea quæ labem nullā aut corruptionē sentiant, primus ingenitus, neq; interiturus vnquā, partium expertus, sibiq; ipse simillimus, honorum omnium auriga atq; autor, rerum pater omnium optimus ac prudentissimus, sacrū iusticiæ lumen, absolutissima naturæ perfectio, eiusq; inuentor, & sapientia: quas dotes cum Soli pleriq; attribuant, quanto magis eius auctori summo cōueniunt, qui tabernaculum suum in eo, vti apud scriptores diuinos legitur, collocauit.

D E V S.

Motum ad hæc philosophantis cuiuspiā, qui rectā feratur in sublime, nulla prauæ rationis fallacia perplexitatēue labefactatus, sed quicquid hic cōspexerit, statim surrigat ad Deum, ijdem ipsi sacerdotes ostendere si vellent, Accipitrem sursum versus aera captantem pingere consueverunt. Cætera enim volatilia si cursum arripuerint in sublime, obliquo ferri tractu, curuatisq; spatijs agi coguntur, neq; rectā cursum possunt intendere. Solus autem Accipiter sublimipeta recto meatu volat.

S V B L I M I T A S.

Contrā verò si à sublimium consideratione sese ad hæc inferiora demiserit, quasq; ibi ideas cōspexerat in centro hoc recognoscat, neq; ab recto quicq; aberrarit itinere, volentes indicare, Accipitrē idētidē sese ad terrā demittēte factebāt: nam volucres reliquæ veluti sursum versus volaturę, per circuitus ascendunt

H V M I L I T A S.

ita cum descendunt, transuerso tortuosoq; volatu id facere cogunt. Verūm Accipiter vti sursum versus efferendus rectā fertur: ita si supernè delapsus ad terram humipeta fiat, recto ad nos tramite defertur.

A N I M V S.

Cum itaq; potiores volandi partes Accipitri datæ sint, animusq; sit Platoni Calatus, sint volatilia etiam in Paradisum deliciarum, quippe in animā ad hominem adducta, quod varios ipsius cogitatus ostendit, nō immeritò Accipiter tam ob hoc, quā etiam ob ea quæ superius dicta sunt, animi simulacrum habetur Apud Ægyptios: hiq; duo quos ponunt motus, totidem in animo affectus indicant, qui tunc Accipiter sublimipeta est, cum cogitationem in Deum & in celestia surrigit; humipeta verò, cum se ad ea quæ terræ beneficia sunt, examinanda applicauerit. Accipitrem igitur sursum versus tendentem si quis pingat, animum qui ad diuina sustollatur intelligemus, quem si ad inferna delabentem effluerit, philosophum præcipuè Peripateticū, cuius scilicet omnis contemplatio circa materiam versatur, delineatum intuebimur. In vniuersum autem, vt Hesychius ait, volatilia in sacris literis homines ostendunt qui contemplationi vacant, terrenis se negocijs haudquaquā immiscentes: quod si necesse fuerit ab ea se desistere, statim reuolant in sublime. Nam & Eucherius sanctum virum hieroglyphicè poni tradit per Accipitrem in Diuinis literis, siue ea de causa quam superius attingimus, siue quia volucris hæc præcipuè, mutata veteri penna, insigniter renouatur. Ita vir qui se Deo dedicat, inueterata prioris vitæ studia proijciens, simplicem bene viuendi regulam assumit, ad quam omnem vitæ suæ rationem dirigat: eoq; spectare Iobis dictum, Nunquid in sapientia tua plumescit Accipiter?

M A R S E T V E N V S.

Erat & illud apud sacerdotes Ægyptios memorabile cōmentū, quod Martem & Venerē per duos vtriusq; sexus Accipitres intelligebant, quorū marem Marti, femina Veneri dedicabant. Causam figmenti eam memorāt, quod reliqua feminei sexus animalia maribus concubitum assiduum deposcentibus minime morigera sint, quod vna præstat Accipiter: trigentes enim vno die requisita, quantumlibet secesserit, appellata à mari iterum atq; iterū obsequitur. Feminas verò maribus morigeras, siue, vt in aliquot Hori codicibus habetur, in Venerē procliuiter pronas, elogio Veneris Ægyptij honestabant: difficiles autem rusticas & morosas, ab huiusmodi cognomento repellabant. Alia item causa est cur Martis vocabulo Accipiter accipiatur, quia scilicet ex traditione quadā astronomica sanguinē à Marte regi nouerant, cuius Accipiter est egregiè sitibundus, est autem animal omnino violentum, imperiosum, cædis cruorisq; audum hinc apud Platonem, Phædone, legas eorum animas qui dominationem per violentiam & iniuriam & rapinas exercuerint, post obitum in Accipitres et miluios abire.

R A P I N A.

Hinc quoq; sacræ literę, Leuitico, mensis inferri prohibēt, propterea quod Hrapax alioquin animal, ad impietatis quidem disciplinam, vt diceret Hesychius, cicuratur, & imperata facere assuescit: vsus tamen eius ad simplicium exitium expetitur. Hi sunt, qui sacerdotalem huius vel illius familiæ vitam professi, meliora secuti videbantur, vt nihil iam his ad hominis verè Christiani tranquillitatem abesse videretur, principum tamen aulas affectantes, ad

rapacitatem, ad pristinos reuerſi mores, & ſuis & aliorum libidinibus inſeruiere, diuina profanaq; omnia commiſcent: hinc hæreſum fauor, atq; fomentum: hinc bellorum adhortationes, impulſionesq; hinc bonorum preſſuræ vexationesq; populorum cædes, urbium incendia, regnorum euerſiones, terrarumq; defolationes oboriuntur. Sic olim Baſilius, ſic Athanaſius, ſic Chryſoſtomus, ſic magno numero alij malè habitū: ſic nunc armorum ſonitum totus ferè Chriſtianus orbis exciuit, quæ tragœdia quæ ſit habitura catastrophæ, nemo coniectare poteſt, calamitatē tamen in Chriſtianū nomen facile omnes præſagire poſſunt.

FILIORVM ABDICATIO.

Simile quid aquilæ in Accipitre accidere tradunt Ægyptij, cum ſcilicet tria pariat, vnum tantum ouum ſeligere, fouere, ac alere, reliqua vero duo conſringere. Quapropter ijdem ipſi ſacerdotes, ſi quem filios domo exactos ablegantē exprimere voluiſſent, Accipitrem foetam vel incubantem pingere ſoliti erant: ita tamen rem accipiebant, vt qui abdicaret, vel à ſe reiſceret, propter egeſtatem & inopiam id facere cogeret. Nam eadem in Accipitre cauſa fertur, cum in aquila non indigentia, ſed faſtidium in cauſa ſit, vt vnum tantum alat. Ferunt autem incubationis tempore vngues Accipitri decidere, quorum adminiculo deſtituta, ſit vt vix ad alimenta, quæ vni ſufficiant conquirenda, idonea ſit: quare, ne qui reliquus eſt vnus pereat, omne in eum ſtudium & diligentiam impendi.

VITA VITALIS.

Sed illud interim obliuiſci nolim, alitem hanc indicium eſſe vitalis vitæ, ſiue ſid propter ſanguinem, cuius eſt auidiſſimus, ſiue propter Solis imaginē, quæ excubitat, ſiue, quod receptum erat apud Ægyptios, circa centimum ætatis annum, vt ſupra dictum eſt Vulturis Commentario, hominem ex defectu cordis deficere, vt Plinius etiam atteſtatur: nam, vt Varro tradit, hominis anniculi cor, quod ſæpe in his Commentarijs repetendum erit, duarum eſt drachmarū, atq; ita ſingulis annis vſq; ad quinquageſimum, accedunt binæ, conſtatq; hominis quinquagenarij cor centum drachmis: ab eo tempore, annis ſingulis totidem imminuitur drachmis, quot excreuerat: creditūq; inde, ex defectu humani cordis non vltra centimum annum poſſe homines viuere: cuiuſmodi vitæ terminum in homine ſtauiſſe videtur etiā Dioſcorides (Aſtologū illum Dioſcoridem intelligo, ex cuius dictatis ea excerptiſt Varro) ille enim hac ipſa ratione cōpertum ſe habere ſcripſit Alexandrij inter libitinarios, quorū ibi cura mortuos exenteratos & aromatibus delibutos diutiſſimè conſeruare, hominem plus centum annis viuere nō poſſe: eaq; de cauſa Empedocles, quem in hoc Ariſtoteles ſecutus eſt, ante omnia cor iudicauit increſcere, quod hominis vitā maximè cōtineat. Quamuis Hippon, Democritus, Anaxagoras, Diogenes, atq; alij nonnulli aliter, quorū bona pars cerebro principatum formationis attribuunt. Quod tamen pertinet ad annorum centena, Mathematici & diuinæ noſtrorum literarū viginti inſuper addunt, neq; amplius cuiquā eſſe conſeſſum aſſerūt, atq; hoc terrarum orbe iam mortalibus expleto, & vitæ noſtræ decreto quali quodam diuinitus promulgato. Illud etiam adijciunt, Moſem ſolum, Dei (vt Iudeorum libello quuntur) familiarē, centū viginti quinque annos vixiſſe, qui cum quererēt quod iuuenis interierit, reſponſum ei ferunt à numine, neminem plus eſſe victurū. hec Pollio. Plurimum vero octoginta & vnū à natura & à ſyderibus cōceſſum aut, quod vitæ ſpacium his potiſſimū cōdonatur, qui & corpore & animo valeant, vt Platoni, Dionyſio, Heracleotæ, Diogeni Cynico, Eratoſtheni & Xenocrati

Platonico liberaliter conſeſſum. Qui vero centimum attigerint, Carneades, à quo tertia Academia eſt, quæ dicitur Noua, neq; nō Cleanthes & Xenophanes Colophonius, Democritus Abderita, Iſocrates rhetor, & Gorgias Leontinus, cum alijs pleriq; memorantur.

ÆGRITVDINE CONFLICTATVS.

Quod autem dictum eſt imminui cor in ſeniū vergentibus, ſunt qui cor dentibus ambuſum pro homine ponāt qui ægritudinibus afflicteretur. Nam Homerus frequenter admodum iſs & exedi & conſumi cor ait, qui vehemētiore alia qua animi ægritudine cōſſictantur, quod ipſe vnā cum Heſiodo facile homines in anxietatibus & ærumnis in ſeniū ire peſſum aſſeuerat, fatalemq; neq; nō naturalem ætatem ita vitio vel imprudentia noſtra cōminui. Pythagoras quoq; volens nos admonere, vnicuiq; vitæ ſuæ curā minimè negligendam eſſe, eruditè ſimul ac ſapienter imperauit, *μη εὐθὺν τὸν νεανίστον*, hoc eſt, adhibendā eſſe diligentiam, ne noſmetipſos ægritudinibus ſubiicere contendamus: quæ potiſſimum in cauſa pleriq; ſunt, vt dono diuini conſeſſus vitæ curſus interrumpatur.

ANIMA.

Quoniam vero Latini ſermonis autores, animum quo ſapimus, animā qua viuimus eſſe dicunt, nos eorū ſecuti diſtinctionē, cum ſuperius de iſs quæ ad animū pertinent ex propoſito argumento diſſeruerimus, nunc quæ ad animā faciunt exequemur: quanquā differentiā eam nō vſquequaq; receptā video, vnde necelle ſit interdum, vel in eodem vtrunq; ſignificato ponere, vel alterutrū vſurpare. Animam igitur quæ noſtræ ſit vitæ fundamentum & ſedes, Ægyptij ſacerdotes per Accipitrē intelligi voluere, quando quidē BAIETH apud eos iſ eſt, qui apud Grecos *ἡψαῖ*, apud nos Accipiter. Ægyptiaca vero elemēta illa ſi per ſyllabas diuidantur, BAI per ſe animam, ETH vero cor ſignificat. Vtebantur enim illi liberter ex huiuſmodi compoſitione vocibus, ex quibus ipſa rei natura, vel originatio, vel aliqua vis appareret: quod & apud Hebræos frequentiſſimū eſt, vt vnā cum locutione ipſa, res etiam qualis, cuiuſmodiue ſit, intelligatur: vt quo vocabulo cælum nominant, conſtare id ex aqua & aere doceant: cum Adā dicunt, & crāſſam qua compacti ſumus terræ materiam, & inſitam ſimul mentē oſtendunt: mentem enim terræ applicitam, id nominis ſignificare tradit Philoſophus. Sed iam quid cōmercij anima cum ipſo corde habeat, videamus. Ægyptiorum opinio fuit, cor eſſe animæ receptaculum: quali igitur nominis coagmentatio ſignificetur, & in eſſe animam cordi conſtet, per Accipitris ipſius picturā animæ reminicebantur. Neq; quidem Ægyptij tantum, verum & Stoici animā in corde potiſſimū ſtatuere: ſentiendi enim vires omnes ad ſenſum, quem ex re ipſa cōmunem vocamus, vt flumina ad mare, confluunt: hic autē, ſi Ariſtotelē ſequimur, in corde eſt. Neq; abſurdè dixerimus, ab eo mari quinque corporis ſenſus, viſum, auditū, guſtatū, odoratū, tactū, quaſi quinque maria mediterranea, diſfuſos intrare corporis continentē, quæ manifeſta Platonis in Theæteto ſententia fuit. Quod vero ſuper animo paulo antè dicebamus eum Accipitri comparatū, imò alitè ipſam pictam congruū huius eſſe ſymbolum, redigit in memoriā mihi Zoroaſtris dictum: alatū quippe eſſe animū, quod apud Platonē latiſſimè diſſeritur, deciditibusq; aliſ præcipit eum in corpus ferri, illisq; mox ſuccreſcentibus ad ſuperos reuolare. Sed percontantibus eum diſcipulis, quo pacto aliſ bene plumantibus animos volucres ſortiri poſſent: Irrigetis, inquit, alas aquis vitæ. Ite rum ſciſcitantibus, vnde has aquas peterent, ſic per perabolā, qui erat hominis

mos, respondit: Quatuor amnis Paradisus Dei alluitur & irrigat, indidē vobis salutares aquas hauriatis. Quasi erit verò aliquis, qui nam hi fluvij sint, ut si Accipitrē mersare suū ibi velit, eos nanciscat. D. Ambrosius flumina Zoroastris quatuor, virtutes totidē, in quas diuidit sapiētia, prudentiā quippe, temperantiā, fortitudinē, & iusticiā intelligit: fontemq; esse sapiētiam, ex quo flumina hęc quantacūq; sunt deriuētur: nam in Diuinis literis fons passim accipitur pro sapiētia, ad quē accedere sitiētēs admonemur, de quo plura in Cælo aquis tribuo. Vbi verò Plato in alarum, quas anime tribuit, mentionem incidit, per alas naturalē eam intelligentiā capit, quæ, ut inquit Alcinoüs, est intellectio quæcūq; in anima quæ corpori sit applicata, non ea quæ animo à corpore soluto cōuenit: ea igitur, cum labem à corpore contraxit, nunquā sese tollere humo poterit, nisi fluminibus, quæ posita sunt, insectum eluerit scelus. Quoniā verò sunt qui duram metaphorā contendant, Gangem, Nilum, Tigrin, & Euphratē, ea enim ipsi amnis nōmina faciunt, pro quatuor illis virtutibus poni, quæ omnē in hominum vita principatū obtinēt, minime fuerit importunū hæc latius interpretari.

P R V D E N T I A .

EX amnis his Gangem primū enumerant, qui pro prudentia ponatur. Trahit hic ramenta auri, carbunculū, prasīnū lapillum, quem alio nomine Smaragdum vocamus. Aurum pro inuentis prudentiū sapius accipimus: unde diuinū numen per Prophetam ait, Odi illius aurū et argentū: de quo quidem alio loco cōmodius. Deuoluit & splendidū carbunculum, in quo scilicet anime nostre viuit igniculus, qui si tempore suscitetur, neq; apta fomenta deficiant, micantissimū ignis fulgorē totis sit edibus exhibiturus, ut in anima corpori insit, pennarū radices actæ altius inhaerescat, quæ si prorūpere semel coeperint, breui sint omnē corporis molem per sublimē aera libraturæ. Per Smaragdū verò virorem intelligas: porro autē quæ virent, viuacitatē præ se ferunt. Ostendit præterea viror, præteriti seminis vitam. Aurū fulgore suo presentū rerū precia proponit. Carbunculus excitato lumine, quid futurum sit, quidūe aduentet, aperit, quæ tria sunt prudentiæ munera. Ganges ad hęc Phison est Hebræis: vocabulū significare tradunt oris mutationē, siue dicere velimus, sermonis varietatē: non enim Ganges vnā tantū gentem circuit, sed, ut aiunt, omnē terrarū orbem ambit, & ut nōnulli opinati sunt, vel mysticē rem intelligentes confinxere, in Libyam vsq; prolabit: manifeste enim accipiendū, mythologū nō ad historiā, sed ad mysticū aquarū sensum animū adieciisse. Atqui prudentiæ munus est prodelse quā plurimis, neq; vllā tam remotā, tam efferā gentē prætermittere, quā beneficio nō demereat: ideoq; in omnē terrā exiuit sonus eorū qui nos pie sancteq; instituerūt.

T E M P E R A N T I A .

GAngi mox Nilum adiungunt, per quē temperantiā intelligi volunt. Alluit Nilus planitiem Ægypti: Ægyptus in Diuinis literis voluptatum & deliciarū illecebras significat, ut de ferociente equo, suo dictum Cōmentario, quilibet Ægypti campos gaudet insultare. Lex igitur Israeliticis data est, in Ægypti captiuitate detentis, hoc est, nequitie ac effeminationibus impurissimē deditis, ut ex Ægypto quamocysimē recederent, succinctiq; lumbos agnum ederent, quod est temperantiæ signū: castos enim oportet, & viuo ablutos flumine, sacro Deo ferre, suprēmiq; numinis Pascha celebrare. Gæon hic amnis Hebræis est, à quo terram etiam Æthiopicam perlui dicunt, nempe ut despiciatissimum corpus abluat, & libidinis ardorem extinguat. Æthiopia enim, ut nonnulli diuina

rum literarum interpretes exponūt, abiecta, vilis, & despiciata sonat, cuiusmodi nostrum est corpus Æthiopiæ perquam simile, quod scelerum infectæ maculæ deturpant, & aduscq; nigri coloris ferruginem inficiunt.

F O R T I T V D O .

Tertius amnis Tigris est, qui fluuiorum omnium velocissimus perhibetur, nomenq; illi tam animali omnium rapacissimo, quam fluuio velocissimo, a sagitta est, Armeniorū lingua: qua enim parte ex Armenia in Mesopotamiā labitur, ibi propter rapidissimā velocitatem Tigres sagitta dicitur. Per hunc fortitudinē interpretantur, quod fortitudo cursu quodam pernici cōcita, obstātia quæ quæ demoliri atq; prosternere videatur, nullisq; obicibus oppositisq; molibus aut obstaculis impediri, quin quod ferri destinarit, eō victrix prorumpat.

I V S T I T I A .

Quartus est Euphrates, per quem fecunditatem & fructuum exuberantiam intelligi volunt, ac perinde iustitiæ symbolum esse. Ex nulla siquidem virtute opimiores letioresq; fructus colligi feruntur, quam ex æquitate. Hinc Ceres, quod sepe diximus, legisera Poëtis, eademq; Astrea. Hinc tellus ipsa iustissima, ac ipsius iustitiæ simulacrū perhibet. Putant verò pleriq; Euphratē *εὐφρατὴς* appellatū, quod nullā res magis quam æquitas ac iustitia, humanū genus letitia perfundat, & hilaritate repleat affluentius. Ex his igitur manifestū est, quibus æquis implūmis Accipiter noster iustrari possit, atque identidem ita plumescere, easq; alas emittere, ut nō supra nubes tantum, quod faciūt grues, sese attollere, verum super omnes cælorū orbes efferi valeat, pariq; eū Aquila honore acceptus, in ipsius Iouis grēmiū audeat volitare.

S A N G V I S .

Habet præterea similitudinem Accipiter cum anima, ut aquā omnino non bibat, sed solo sanguinis succu sitim leuet, quo vno & anima ipsa nutrirī quodammodo videtur. Ideo veteri illo instituto, libaminibus quæ pro anima parabantur, sanguis apponebatur. Et Deut. xii, sanguinē hostiarū pro anima esse monet Moyses, idcircoq; nō debere nos animam comedere cum carnibus. Passim verò Leuitico monemur, sanguinem nō esse comedendum, quia vniuscuiusq; carnis animā sit in sanguine. Sed præcipue ca. xvii, interminatur Deus exitium cuiuslibet, tam ex domo progenieq; Israelis, quam etiam hospitibus & peregrinis, qui apud eos diuertissent habitarentue, si sanguine vesci ausi fuerint, quem ea de causa datum eis asseuerat, ut super altari per eum animas suas expiarent, essetq; ita sanguis animæ litatio, dum funderetur per altaris circuitum, & quod residuum esset, terra operiretur. Quod verò dictum, vniuscuiusq; animā in sanguine eius esse, nequaquā intelligendum est, substantiā anime esse sanguinem, ait Hesy chius, sed quod societatem cum carne per sanguinem habeat. Vnde quidam sanguinē animæ vehiculū appellarunt: emissus enim vbi frigere ceperit, à carne dissoluitur, abiolatq; anima. Eaq; de causa Ægyptij, si sanguinē significare voluissent, Accipitris imaginem faciebāt. Multorū sanē opinio fuit, animam esse sanguinem, siue, ut Empedocles arbitrabatur, in sanguine. Hinc illud apud poëtās: Purpureā vomit ille animā. Et: Vitam cum sanguine fudit. & alia huiusmodi. Et apud Ouidiū, Pythagorico monitu exturbare quorumcūq; animalū cognatas nobis animas nefanda cæde ideo prohibemur, ne sanguine sanguis alatur, & in hanc sententiā tum apud Græcos, tum apud Latinos plurima. Quamuis alio significato accipi purpuream animam, alio de Piscibus cō-

mentario docuimus, vbi agitur de purpura vno ictu collidenda, si sanguinē ad tinctum comparare voluerimus. Sed quantum ad eos pertinet qui sanguinem animę cōmifcent, ego non ita fuerim impius vt non profitear, de brutorum animis hoc tantum intelligi, de quibus cap. 1 x Geneleos scriptum est, Anima illius in sanguine est, cum in homine tantum ex animalibus, anima per se vitalis sit, suāq; se contineat immortalitate. Et quamuis Salomon pro concione tertia, vnu eundemq; interitū hominis & iumentorū, & æquā vtrorūq; conditionem, ex impiorum opinione posuerit, ex sua tamen sententia, puluerem ad terram reuertit, spiritum ad eum qui dederat, asseuerat. Basilius ad hæc, vbi concione octaua die quinto locum exponit, Educat terra animā viuētem, brutorū tantum animam esse sanguinem disputat. Ait verò sanguinem coactum in carnem suapte natura verti; carnem autem corruptā in terram redire, vnicuiq; manifestū: itaq; iumentorū animā terrēā quandam esse naturā. Eos verò valere iubet, quos nihil quicquam pudet animas suas, & equorū, & canum, in eadem specie collocare; quicq; seipfos etiam, & mulieres, & frutices, & æquoreos pisces olim fuisse reminiscantur, idq; asserere nō erubescant; quos quidem pisces fuisse nemo sanæ mentis dixerit; quo verò tempore isthęc literarum monumentis mandauere, expertes magis rationis quàm pisces fuisse, quisquis mente iudicioq; polleat, dubio procul asseuerarit. Illud verò cōmercij cordi est cum sanguine, vt ex Philosophorū obseruatione compertū sit, cor ijs omnibus esse, quibus & sanguis; id quod etiā de iecinore proditur. Neq; tamen infirma est eorum opinio, qui nō nihil sanguinis ab iecinore procedere iudicarunt. Sedenim potior eorū, qui sanguinis principatum cordi dedicarunt, à quo, tanquam à fonte perenni, in venarū conceptacula diffundatur: nusquā enim nisi in corde sanguinem concrefcere, ex Medicorū & Aristotelis traditione didicimus, in quo quidem primū oritur, etiam antequam totum corpus informetur, quæ idem latius libro de Animalibus tertio pertractat. Ac ne interim nos plura de anima, de corde, de sanguine differamus, ea consulo præteribimus quæ dici possent, si quid cordi, quid iecinori, quid arteijs, quid venis inseruiat, & vnde triplex animæ potestas originem & fundamentum cōsequatur, repetere voluissimus: sed enim hæc ita breuiter tacta sufficere visa sunt pro redditione causę, cur talia sacerdotes Ægyptij pingere cōmentati essent. Illud addam, sanguinem religiosissimo Hebræorū ritu in summo cultu semper habitū, quem ex alite qualibet effusum simulac ostenderint, in perso puluere sepelire pro magno negotio habēt, quod persuasum illis ex Prophetarū dictatis, sanguinem ad contractæ labis abolitionem, & animorū depurationem facere: sed nō intelligūt, mysteriū id ad preciosissimū CHRISTI sanguinē spectare, cuius aspergine maculæ omnes nostræ, cum expiari voluerimus, abluuntur.

VICTORIA GLORIA VE.

Deniq; propter eas dotes, quas huic aliti natura supra volatiliū aliorum conditionem elargita est, factū vt in vniuersum Accipiter esset excellentiæ hieroglyphicum, præcipueq; victoriā significaret: nam reliquas omnino volucres volatu antecellit. Neq; frustra Theoclymenus apud Homerū, obseruato Accipitris auspicio, Telemachum bene sperare iubet, eiusq; genus in Ithaca supra reliquorū omniū gloriā potens, celebre & illustre futurū pollicetur. Ea sanè Accipitris prerogatiua est, vt agilitatis in volando principatū obtineat, ab eoq; delatantur præclara illa alarum insignia, quæ cuncq; in huiusmodi deueniant glorię significatum. Hinc Victorię hieroglyphicum passim in numis & monumentis

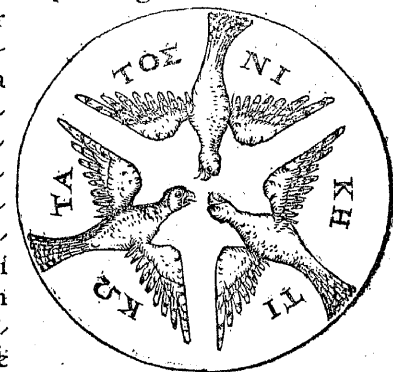
alij alatum, quia victorię partæ famā sese statim humo tollit, amplexaq; gloriā per summū æthera latè volat, perq; immentos terrarū tractus expatiatur, offensiones impedimenta q; omnia agilitate sua declinans. Hinc ipsi numi Victorię ticti, quibus Drusus in Tribunatu plebis octauam partem æris argento miscuit. Hinc Musis coronæ ex pennis quas ex Sirenum alis euulserē, postquā eas in certamen impulsu Iunonis cōgressas facillè superauerāt, vt Eustathius & Pausanias meminere: quamuis alij Sirenas indignatas spōtè alas deposuisse dicant, reiq; monumentum esse Apteram ciuitatem, ea de causa cognominatā. Vt cuncq; verò, ad id Homerū alluissē ait Eustathius, cum ἐπὶ πηλοῦτα protulit quem Horatius noster secutus, volare verba dixit, Et nostri per pennas columbę de argenti tatas in Psalmo, sermones Dei interpretantur, vt ait Adamantius, quod merum est hieroglyphicū. Philosophi ad dissectionem æris, quæ verborum tanquā alarum illapitū sunt, id referendū autumāt, Sedenim de Musis alibi locus erit suus.

VICTORIA PERPETVA.

Quamuis autem & in Olympia, & vulgò esset alatum Victorię simulacrum, apud Athenienses tamen exarmatum alis cernebatur, vt & Pausanias & Heliodorus Periergeta meminere: Mineruæq; id fuisse signum dedicatū, in cuius dextera manu malum Punicum esset, in læua galea, de quo ita Harpocratio: *ἡ δὲ Περὶ Ἰδρείας, ὅτι νίκης ἀθλοῦς ἐδάουτο ἀπὸ τῶν ἔχον ὀ μὴ τῆ δέξτερας, οἷτε τῆ ἀδανύμα κερὰ τῆ ἐπιμὰ.* Id ea de causa factū Pausanias tradit, ne Victoria discederet Athenis, ac aliò quopiam abuolaret. Ita numen apud se perpetuò detineri posse arbitrati sunt Athenienses, dum alarum omen, veluti quoddā instabilitatis signū, reformidabant. Nam quæ Amori alæ attribuantur, ad frequentissimas in eo rerū vicissitudines referuntur, vt Propertius de eo qui figuram eius pinxerat libro 11,

*Idem non frustra ventosus addidit alas,
Fecit & humano corde volare deum:
Scilicet alterna quoniam iactamur in vnda,
Nostraq; non vllis permanet aura locis.*

Alæ autem à Cyro visæ, quę Darij humeris in hærentes, vna Asian, altera Europam inumbrabant, nimirum victorię signum portendēre. Solitus verò est Darius, qui sibi totius orbis victorias proponebat, pallam gestare auro distinctā, quā aurei Accipitres tres, velut rostris inter se concurrerent, adornabant, literis ΝΙΚΗΤΙΚΑΤΟΣ, inter alas & singulorū caudas ita dispositis. Et Antiochus magnarū sibi conficius expeditionum, quia multa strenuè fecerat, gentes plurimas debellauerat, vrbes innumeras subegerat, longa victoriarū continuatione illustris, Accipitris cognomine vocari gestiebat. Septem autē Accipitres qui Vulturē insectabantur, victorię eius signum hieroglyphicè constituti fuere, quam viri septem in Smerdis Magi exitium cōiurati, ascuti sunt, votiq; compotes facti, patriam ab illegitimo Rege liberauerunt. Ille siquidem regnū sibi nullis natalibus comparauerat, veluti vultur non ex legitimo cōceptu, sed sine patre generatur ex

uento. Est & illud victoriae significatum hieroglyphicum, quod in antiqua columna Viterbij spectatur, duos scilicet Accipitres ex diuerso aduolantes, per quos, vt nonnulli tradunt, Hercules ab Alpibus, & Osiridis à Brundisio motus in Gigantes, neque non victoria describitur. Neque verò ea solum de causa, quòd Accipiter volatu praestet, quòdque alae victoriae attribuuntur, ales ea victoriae symbolum est, verum ob id etià quòd eius pugna tam artificiosa est, eoque astu patrat, vt necesse sit hostem qui cum congressus fuerit, omnino vinci. Nam si cum fortiori res agatur, tum sese in aere resupinat, vngues sursum versus intendens dimicat, alas verò caudamque inferius expandit, quibus vice soli fungatur. Vnde fit vt cum aduersarius voti compos fieri minimè possit, vel re infecta abire cogatur, vel omnino superetur. Quae quidem solers dimicatio cum sit etiam noctuarum propria, quae maiore circumdante multitudine resupinè pedibus repugnans collectaque in altum rostro & vnguibus totè teguntur, Accipiter simulac pugnam animaduertit, aduolat noctuis opem allaturus, atque ita quodam naturae cōlen su eis auxiliatur. Nam & noctua apud Athenienses victoriae hieroglyphicū fuit, de qua suo loco, quae ad rem spectant, diximus.

Sed minimè *ἰερωσύνη* puto ponere quod in quodam Canone Imperialium militiarum apud Massæos Romae vidi, militarē ordinem fuisse qui Accipitrem luteum in parma identidem lutea gestabant. Erant hi, qui Sagittarij Venatores nuncupabantur, qui sub Magistro peditum stipendia faciebant. Sed & alius ordo LAVNI nuncupati, insigne idem Accipitris lutei in parma identidem lutea gestabant, & sub eodem Magistro peditum merebāt, eo tamen discrimine, quòd sagittariorum Accipiter caput in alam laeuam vertebat, Launorum in dexteram. Iam de DIVITENSIBVS, Gallicana legione, quorum insigne erat caeruleus Accipiter, colore tamen dilutiore, vnà cum tauro, in ipsius Tauri commentario dictum.

CELERITAS.

Diodorus per Accipitrem volantem, per quem alij victoriā interpretantur, celeritatem ipse significari tradit, propterea quòd in volatu sit omnium velocitissima: vultque significatū ad res domesticas transferri, quae cito fiunt. Leges & pterophoros apud Plutarchum, Othonis vita, qua locutione tabellarios intelligendum, quorū insignia forent surrectae pennae, ad celeritatem indicandam. Inde Iuuenalis:

Anxia praecipiti venisset epistola penna.

A E R.

Accipiter ad haec passis alis figuratus, elementum aëris indicat apud Aegyptios sacerdotes. Atque adeo alae pennatorū singulae aërem significant, vt pote solum aibus propriū, perinde ac aqua piscibus, terra alijs atque alijs solum est. Animaduertendum verò, locum de pennis alisue corruptū esse in impressis Hori codicibus, legique debere vt in manu scriptis exemplaribus antiquis, *ἰερωσύνη* & *ἰερωσύνη*. Inde quaedam desiderari, quae ad aliud pertinent significatū. Sunt qui ventos ex ea specie significari tradant. Ventus autem nihil aliud est, quam incitatus & fluens aër. Triclinius apud Pindari Pelopis *ἰερωσύνη*, velocissimos exponit. Sunt qui celestium corporū ortum hinc interpretentur. Nam quae sidera sine per horizontem attolluntur, volucrum in morem surgere, & per immensum in aëne ferri videntur. Pennata verò apud Mercuriū talaria, nimirū Homericū illud inuēit, quòd verba ipse volucra nuncupauit. Eadem ratione Irin & aëripedem & pro

& procellipedem vocant, quae deorū sit internuncia, vt apud Maronē legimus: *Irin de caelo misit Saturnia Iuno.*

ANIMVS.

Sedenim cum etiam animi signū sit Accipiter, facile identidem celeritatis indicium esse potest, cum animi celeritas omnem exuperet velocitatē. Sedenim siue victoriā, siue hanc quam alij ponunt alacritatem, ex Accipitre significari dixerimus, tantundem esse videtur.

SACERDOTIVM.

Neque quidem tabellarij tantum alas gestare iussi, verum etiam sacerdotes Aegyptij capita habuerunt alis insignia: quod quidem gestamen ideo susceperunt, quòd Accipitri ex eo honorem habitū voluerunt, quem dicitabant librū olim puniceis literis perscriptū, Thebas ad sacerdotes detulisse, in quo quidem libro, qui cultus, quicquid honos dijs deberetur, quaque ratione sacra plurima procuranda essent, notatum erat. Hinc eos sacerdotes à Poëtis nostris Cristatos appellari comperias, vt apud Martialem:

*Limigeri fugiunt calui cristataque turba,
Inter adorantes cum stetit Hermogenes.*

Habes honoratissime vir Accipitris hieroglyphica, lectionem non quidē tuō sublimi ingenio dignam, neque multiplici eruditioni tuae necessariam, sed cultus & obseruantiae in te meae pignus. Neque enim is ego sum qui putem te ex dedicatione hac mea vel minimū crescere, sed si illi locus apud te in angulo aliquo concedatur, sciam me laudis plurimum comparaturum. Vale.

PIERIVS VALERIANVS BOLZANIVS BEL-
LVNENSIS AD ILLUSTRISS. HEROINAM VICTORIAM
DAVALAM PISCARIAE PRINCIPEM, DE IIS QUAE PER
COLVMBAM, TVRTVREM, ET HIRVNDINEM SIGNI-
FICANTVR EX SACRIS AEGYPTIO-
RVM LITERIS.

Magni omnino ponderis est Pindari Lyricorum principis dictum illud, alio quāuis numero, in hanc certē sententiam:

Carminē res viuunt, carmina rebus egent. Nam scriptor quantumlibet elegans & excimius, si vana & inania mandare literis aggrediatur, puta purpuram simiam vestiat, nihil aliud assequatur, nisi vt omnibus sit derisus atque ludibrio. Si verò facta in clypea praclarāq; ab inepto imperitoq; scriptore celebrentur, neglecta statim turpiter exolescent. Haec dum mecum reputo, honoratissima VICTORIA, tuamque erga desideratissimū coniugem pietatem considero, illiusque res praclare gestas. Acusarum tuarū elegantia decorari conspicio, fortunatissimum Principem appello, qui cum tot ante annos e vita migrarit, per te quotidie reuiuiscat, clariorque & illustrior euadat. Te autem non minus beatam, quae materiam susceperis tam insignem, tam celebrari dignam, quae immortalē gloriā tam illi sit quam tibi sine dubio paritura: ideoque vestra plurimū gratulor felicitati. An non ille egregie felix, qui virtutibus omnib. heroicis ornatissimus, rebus tot tantisque sapientissime procuratis, gloriosissimeque confectis, post optima illa spolia tam praclara ad Ticinū parta, quasi splendidius nihil in posterū expectare possit, e vita migrans, uxorem te reliquerit tam piā, tam pudicā, tam doctā, tali praestantem ingenio, eaque facundia & arte scribendi praeditam? vt quantum ille rerum gestarum splen-

dore illustris est, tantum tu scribendo, & vnum illum celebrando, clarissima passim habeat: in ambiguoq; posteris, vtrū ille res illas prudentius feliciter fecerit, an tu ea doctius & elegantius victura memoria comendaris. Magnificentius dicat forte aliquis Artemisiam fecisse, qua marito celebrationis tantæ sepulchrum struxerit, vt inter septem orbis miracula nomen habere meruerit. At tu quotidie tuo Ælausolea facis, quotidie nouas statuas ponis, quotidie columna erigis, non quas temporis iniuria demoliatur aut perdat, sed que in animis hominum sua, nulla vnquam fortuna temeritate labefactari possint, nulla vetustatis edacitate consumi. Quem referent Ælaus viuet, merito Poeta clamant: & e classe tua vnus, isq; summus, fabricas has edens, exegisse se monumentum ære perennius, regaliqua situ pyramidum altius, gloriatur. Vnicuique igitur Victoria Artemisiam, qua marito nullo non die monumentum aliquod excitat, non ex marmoribus aut cæmentis, qua aliquando fatiscere putrescereq; necesse sit; sed ex politissimis poematibus, qua donec erit hominum memoria, summa cum vtriusque laude perdurabit. Euadnem opponet alius, in qua vulgus maiore quendam affectum charitatemq; decantat, quod flammis iniecta mariti arserit. Imo superstitio maior ea fuit, ac perinde execrabilior, vt pote qua vtriusq; acciderit perniciosa: sibi, quod se ausu temerario tam atrociter dono vitæ priuauerit, pœni affligi pœnis voluerit, quas superi mortem sibi consciscitibus statuere: marito autem, quod manes eius non ea tantum morte tam miserabili mæstos reddiderit, sed vt de supplicis etiam eiusdem, si quis apud manes sensus, æternum cruciaretur, effecerit. Altera huic non absimilis, Cornelia Annia, clara satis femina, qua ne in desolata orbitate superuivueret, viuam se vitam in arcam cum viro defuncto damnauit. Sedenim furor hic, profecto furor, non amor fuit: cuius recordia testimonium vt transfret ad posteros, testamento etiam cauit, vt sacrificio super arcam Plutoni & Proserpine peracto, ea rosis exornaretur. Sed factant exempla hæc à pietate institutisq; nostris alienissima. Longè gloriosius proferet se forsitan Alceste Admeti Regis coniux laudatissima, qua mori ipsa pro mariti vita, quem fata sub hac conditione damnauerant, elegit: cuius mutua inter coniuges charitatis exempla, apud Romanos pleraq; sunt memoria commendata. Tu non minori in coniugem tuum affectu succensa, mortem ideo non affectasti, quia viuendo, viuam nobis maritum ingenij tui clarissimi opera representas, & quod admirabile fruetur beatitudine, tua tamen pietatis officijs, sensu nescio quo, rerumq; nostrarum, quacumq; illum tangit, cura, iucundior em hilarior emq; efficit, ac beatior em. Cum itaq; insignioribus viduis, qua ante acta etate claruerunt, anteferenda sis cogitavi ego ex hieroglyphicis lucubratiombus meæ Columbam & Turtur em tibi dedicare, vt commentariū hoc sanctissima viduitatis exemplar, non tibi, qua testimonijs his non eges, sed mihi iucunditatis illius, quam ex virtutū tuarum contemplatione percipio, monumentū sit, atq; conseruatio. Tu quid fusci coloris Columba apud Ægyptios, quid Turtur sacris eorum literis significaret, & qua veluti in comitatu accedunt, si viduerit, leges. Ego me satis animo fecisse videor, si quam antiquissimi sacerdotes illi viduitatem quibusdam rerum imaginibus occultabant, nostro tempore per te prodire in lucem, & omnibus innotescere contigerit.

DE COLUMBA.
PERSEVERANTIS CONTINENTIÆ
VIDUÆ.

VAMVIS multa essent apud Ægyptios & nationes alias Columbae significata, illud tamen in primis continentissimis illis sacerdotibus admiratione dignum habebatur, quod cum animal alioqui procacissimæ salacitatis esset, lasciuiaq; nota apud omnes ferè gentes cōtraxisset, incomparabile tamen exemplū continentię, summamq; pudicitiam in ea deprehendebant, quod marito fidem seruaret inuiolatam. Quare mulierem quæ vidua perstaret significare illi cum instituisset, Columbā nigram pingere cōmentum sunt. Pudicitia siquidem Columbis prima, & neutri nota adulteria; coniugij fidem non uiolant, communemq; seruant domum, quam nisi cœlebs aut vidua non relinquit, & quandiu marito priori viduata est, alij nō copulatur. Si verò iussa sit à domino transire ad secundas nuptias, fidem eandem seruat secundo, qua se priori obstrinxerat, vt Propertius:

Exemplo iuncta tibi sint in amore Columba,

Æsculus & rotum femina coniugium.

Idcirco Tertullianus in sua illa Monogamia hanc in exemplum trahit, nos ad simplicitatem eius prouocatos ea de causa differens, quod ea auis non innocua tantum sit, verum etiam pudica, quam vnā vnus masculus nouit. Nigram autem illam Ægyptij faciebant, id scilicet indicantes, quod ad secundas nuptias nō transisset, sed atrata viri prioris desiderium præ se ferret: in luctu enim pullo vt colore, multarum gētium mos est: quamuis apud Romanos in Imperatorū funebus vestibus albis, vt Plutarchus & Herodianus afferunt, utebantur. Venetos autē Padanosq; omnes atratis vt vestibus, quod Phaëthontis casum adhuc lugent, fabulosus idem Plutarchus ait: siue, quia niger color firmitatis & perseverantia signum. Colores enim alij ex vno in alium transeunt, obscuriorisq; corporis admitione densiores fiunt: sed vbi ad nigrorem peruentū est, ibi consistunt. Aiunt verò nonnulli, non omnium hanc Columbarum naturam esse, vt pudicitiam ita custodiant suam, at earum tantum quas Græci φάλακας vocant, paruis gallinaceis haud multo minores, quas ferunt trigessimū sæpius & quadragessimū etiam vitæ annum excedere. Cœlibatum verò quem alterutro eorum extincto coniux alter fideliter seruat, & coruis & cornicibus & graculis cōmuncem esse perhibent. Columbarum autem oblationem in sacris Theologi ita accipiunt, vt coniugij tam firmi ratione habita, nos quoq; mentem stabili firmitate perseverantiam Deo, vti vero coniugij, sociemus.

CORRECTIO.

Sed & ille Columbarum pullos, aut par turturū obtulisse dicitur apud Adamantium, qui aliquem absterruerit à vitijs & sceleribus, hortandoq; monedoq; ad animæ simplicitatem traduxerit. Tangit hoc etiam Cyprianus, qui emissam ab Noë Columbā lapforum imaginem præ se ferre commentatur. Sed his iam aliquantulum insistamus, cum nequaquam diuinæ literæ sint ab hoc argumento dissimiles, in quibus Columbam multipliciter figurari comperimus, ac perinde significata etiā variari. Sed hic series exigit vt prius de fusca loquamur, de aurea atq; argentea suo mox loco dicturi. Nam quæ ad Noam oleæ

virentis ramum ore gestat, fusca ponitur à Prophetis, esseq; indicium perhibetur mentis, quæ à perperam factis iam abstineat, seq; quieti dedat, hoc est, tranquillitati, quæ non nisi in depurgato à vitijs animo locum habet. Sub vesperâ hæc reuertitur, deficiente quippe luce, quod tantundem est, ac si momentaneæ, aut breui temporis curriculo duraturæ felicitatis diceremus. Sub vesperam, in quâ, aduolat, ne occupetur à nocte, quippe ne intercipiatur à morte, priusquam infectû eluerit scelus, atq; ita perpétui carceris supplicio afficiatur. Promissam enim esse veniam ei, qui paratus sit in posterum bene, piè & honestè viuere, & à quibus emerferit vitijs & voraginibus abhorreere, alio loco indicat vropygium auri fulgore illitum: de quo tamen apertius disputatur inferius. De olea quoq; quæ sit misericordiæ signum, suo loco dictum.

ILLECEBRÆ AMATORIÆ.

Quod verò sacerdotes Ægyptij per volueris huius simulacrum illecebras amatorias significarent, duabus vtriusq; sexus Columbis sese inuicem osculantibus adpictis, ea de causa factum, quod illæ non prius ad Veneris copulam, quàm ad osculationem deueniunt. Hinc legas apud Senecam Mœcenatis dictum illud, Columbatim labra inferens labris. Extant & Gallieni Imp. carmina satis luculenta, quibus lasciuia huiusmodi per amatorium etiam murmur ab eis exprimi declarat eo in epithalamio quod ipse lusit, cum fratrum suorum filios iungeret:

Ite, ait, o pueri, pariter sudate medullis

Omnibus inter vos, non murmura vestra Columbae Brachia nō haderæ, non vincant oscula concha. Ea autem de causa, quod osculorum blanditias Columbae norunt, dedicatas eas Veneri, Græcorum plerique tradidere. Cæterum Athenæus ob id factum putat, quod in Cypro Columbae primùm repertæ indeq; ad gentes alias transmissæ. Veneri enim sacræ esse Cyprum, omnes norunt. Propter verò salacitatem eam quæ notissima est in Columbis, Albertus non ineptè nomen ijs inditum ideo putat, quod lumbos colat: in venerem quippe se vitro incitent, ingenta nequitia stimulatæ, cuius sedē in lumbis esse, alibi disserimus. Apollodorus quoq; in ijs quæ de Dis conscripsit, columbam, Veneri sacram lasciuia ergo dicit, nomenq; illi Græcè *νεγιστερον, πνευματις εραυ*, quod supra modum amori det operam, arbitratur. Sanè Siculi olim persuasum habuere Venerē ab Erycis monte digressam, per dies nouem stato singulis annis tempore secessum colere, interimq; nullas toto eo tractu Columbas apparere, abire enim illas Deæ suæ comites, nonam verò post diem aduētare vnam reditus prænunciam, quæ Veneris templum ingrediebatur, reliquas mox vno turmatim agminere uerti, atq; hinc gaudio exultantes Venerem adesse profitebantur, diemq; cum hilarem, cantibus & iocis festiuum atq; iucundum celebrabant.

CHARITAS.

Sanè quod mutuis sese osculis Columbae suauiter, ansam dedit vt charitatis amoris quippe pijs virtutem, hieroglyphicè per Columbam nonnulli interpretentur. Et Apostolum citat Origenes, qui de charitate locutus Columbam protulerit. Eruditissimus etiã Cyprianus tã vitæ sanctitate quàm facundia dicitur, in ijs quæ aduersus Nouatianum pro vnitatis concordiaq; piorum omnium scripsit: Idcirco, ait, & in Columba venit spiritus sanctus simplex animal & lætissimum, non moribus sæuim, non vnguuium laceratione violentum, cuius

ingenium est hospitia humana diligere, vnius domus consortium nosse, cum generant simul filios educare (ita enim legendum est, non, edere) cum cōmeant vocalibus inuicem cohærere, communi conuersatione vitam suam degere, oris osculo concordia pacis agnoscere, circa omnia demum humanitatis omnē imple re legem. Noti sunt humanissimi Gallorum omnium mores, qui passim oscula tanto studio colunt, vt honori sibi ducant, quod adueniens hospes vxorem, sorores, filias etiamnum virgines osculo adhibito salutauerit, & in amplexum acceperit, & in gremiū sibi alsidere iusserit. Nam & apud Romanos olim licebat obuias qualq; mulieres excipere osculo: quod ideo Cato institutū tradit, vt explorarent an mulieres temetum olerent: capitale enim erat Romanis sceminis gustare vinum: ideoq; ferunt sceminam quæ sub Romulo vinum biberat, à marito impunè occisam. Apud Lacedæmonios oscula non concessa modò, sed etiã instituti Ludi, propositaq; præmia ijs, qui seniores lepidius suauarent. Nisæorum id inuentum, & à Megarensisibus etiam in honorem Dioclis obseruatum. Nam & illæ Romanorum exosculationes, vt scemineo generi honos haberetur, sancte sunt, vt apud Plutarchū legitur libro de claris Mulieribus: nempe quod Aboriginibus in Tyberim inuectis, Roma quædã nomine inter mulieres quas secum adduxerant nobilis, autor fuit vt classis absumeretur incendio, vnde coacti sint ibi sedem figere: quod cum illis feliciter successisset, eius generis præmia mulieribus detulerunt, quæ auspiciatissimi facti memoriam prorogarent. Ad hæc Nomadum asperrima rusticitas incessitur, quorum tanta fuit seueritas, vt ne filios quidem suos oscularentur. In Diuinis nostræ pietatis monumentis ipsum Assertorem nostrum legimus charitatem, vt ita dicam, frigidam in Simone hospite, quod osculo non fuerit ab eo exceptus, exprobrasse. Et sacris Pontificijs Romæ ritu solenni per mutuas exosculationes pacis augurium celebratur:

*Ipse etenim casta dum operatur mente sacerdos,
Oscula dat, quæ dent ille vel ille alijs.*

AER.

Redidere nonnulli Columbam ab Assyrijs colit in Semiramidis gratiam: sed cautores Græci, in Rheæ potius memoriam, vtpote qui asserant, aerem & aquam potiores esse partes, in quibus ostendet se natura rerū, pariq; ratione abstineri eos à piscibus. Cum verò volatile vnumquodq; animal sit aeris indicium, Columbam præcipuè nuncupatione hac hieroglyphicou veteres honestarunt, quod domesticis alitibus nulla neq; longius domo neq; diutius abuolet, tecti tamen lariumq; memor summa fide reuertatur, & mansuetissima nobiscum consuetudine diuersetur. Obiectabant hirundinem alij, quæ trans mare etiam migret, ad sibi domesticam tamen sedem redeat: sed illæ nunquam cicuratur, neq; vlla nobiscum consuetudine sociantur: siue ea potius fuerit huius honoris causa, quod illi tanta sit cum aere familiaritas, vt ibi tutius quàm humi versari videatur, tantaq; sit eius volatus facilitas, vt Maro dicat,

Radit iter liquidum, celeres neq; commouet alas.

pernicissimus enim est eius volatus. Vnde Hesychius Columbam neq; nõ turturem hieroglyphica ponit hominis qui mente sublimia quæq; facillimè penetret, & cōtemplationi sit egregiè deditus. Merito itaq; Syri qui aerē vsque adeo colunt, tanta religione Columbae pepercere, quod ita tangit Tibullus:

Quid referam vt volitet crebras intacta per vrbes

Alba Palestino sancta Columba Syro?

In numo sanè Cibratico Columba cusa, hanc loci religionē mihi videtur indicare. De vrbe hac Horatius:

Ne Cibratica, ne Bithinna negotia perdas.

In Cilicia ea est, quāuis & alia sit minoris Phrygiæ. In numo autem inscriptio est ΚΥΒΙΠΑ. Signū, Columba volans. Fuit & puella Phthia nomine, quam Iupiter fertur adamasse, eiusq; formā in Columbe speciem cōmutasse, traditū ab Aliano. Sed hoc nihil facit ad Aegyptiaca. Quod verò de Semirami dicebamus, ad demus & illud ab ea deriuatū, vt Persæ matrum filiarumq; suarū coniugia non abhorreant, vtpote quæ filium ad stupri vscq; consuetudinē adamasse fertur.

IMPIVS INGRATVS QVE.

QV in hac iniusta est Columbarum generi nota, quod eorum mas iam vili dior factus, patrē rostro impetit, & a matris consortio tentat abigere, eiusq; cōiugij locum occupare. Quapropter Aegyptij sacerdotes impiū in gratumq; hominē, ac in eos qui de se bene meriti fuerint perduellem, significare si vellent, Columbū, inquit Horus, aut pullū eius qui matrē sollicitaret, facere consueverunt.

CASITAS.

SEd esto lasciuū animal columbinum genus, contra palumbes parcissimi coltus sunt, ideoq; quod parcant lumbis, Albertus existimat appellatos. Nam & qui frequentiori vsu eos in cibum sumptitare consueverint, in venerem hebetiores redduntur: quare non incitē illud de alitibus huiusmodi dictum:

Inguina Torquati tardant, hebetantq; palumbes:

Non edat hanc volucrem qui cupit esse salax.

SEMIRAMIA PROCACITAS.

QVonia verò, vti dictum, fama est Semiramis sub effigie Colūbæ ab Assyrijs coli, Gnidius scribit eam à Columbis enutritam: & in Columbam inde conuersam, qua specie colebatur apud Assyrios: id quod de petulca eius improbitate intelligendum est, tametsi quos Diodorus citat, eam & modestā, & nota admodum integritate præditam fuisse prædicant: necq; eam ignobiliter natam inficiantur, vtpote quæ circa stagnum quoddam in parte Syriæ in crepidinem aquis prominentē proiecta, aliquandiu fuerit ab aquatilibus volucribus, quæ apricatum eò se recipiebant, miro propemodum studio educata, quippe quæ non solum alimenta congererent iacenti, sed perinde eam fouēdo, ac im plumes pullos ab omni aëris iniuria protegerēt, quoad pastores creberrimo volucrum cōcursu, insolitaq; trepidatione moti, ex proximis insulis eò conuenientes iacentem extulerunt, alitamq; apud se diligenter Menoni, Regis Nini familiari, in vxorem cōcessere. Sedenim de famosa huius fcemine procacitate Scaurobates Indorum Rex apud historicos ita in eam inuehitur, vt pastorale scortū, vt Assyrij Regis concubinā fuisse proclamet, vt nullum egerit dicm in castris sine adulterio, raroq; vllus ad eam adulter bis admissus fuerit. Satis verò cōstat tantimmoderate libidinis fuisse, vt equum ab ominabili probro turpitudineq; admauerit, autore Iuba. Eam sanè ob libidinis feruorē Euphorion *δυσπλω*, hoc est, ardentem appellauit, epitheto admodum proprio, perinde ac Callimachus Venerem eò versu *δυσπλω κίχρηδ' ἀρμονίω*, id est, ardentem Cypridis harmoniam. Hanc Hieremias quoq; Columbe notauit elogio, cum Babylonios Hebræorum excidio venturos vaticinaretur: Fugite, inquit, ab occurſu gladij, quem Columba vibrabit: per Columbam Babylonis cōditricem & eius populū autem

reminnēs. Quod autem vates hic fatidicus eam gladio insignē inducit, de feroci & impigro eius ingenio multa rerum scriptores tradidere: sed illud præcipue facinus memorandum, quod Nino Bactrianos obsidente, Menon hanc, vxorem quippe suam, accersiuit: quæ vbi primum in castra venit, mulier acri ingenio Bactrianæ arcis situm contemplata, confestim viro rationem ostendit loci modico negotio occupandi. Erat arx ab vna parte præceps, atq; in profundam vallem insigniter abrupta, quā hostes velut inaccessam, nullo presidio custodiebant. Huc audax mulier cum paucis, quos sibi ad id facinus delegerat, per loca ab hostium oculis maximē auersa, atq; eadem aspera & confragosa, præter spem omnium obrepſit: vnde cum sese velut cælo delapsa hostibus (quorum oculos Assyrius, dum negotium conficeretur, subita oppugnatione ab omni sensu eorum quæ fierent longē auerterat) ex improuiso obtulisset, Bactriani omni spe retinendæ vltieris vrbis abiecta, alij aliò præcipiti fuga dilapsi, vrbem in regis arbitrio reliquere.

REGIVM AVSPICIVM.

ANumerantur verò Colūbæ inter eas alites, quæ Regibus auspiciā faciunt. Hinc Marontano Aenæ, Colūbæ geminæ à matre in auspiciū missæ. Et Cæsari originem inde trahenti prospero fuerunt ostento, cum palmam eam nidis frequentare ccepissent, quam ipse castris locum capiens, inter sylvas quas cædebat repertam, conseruari vt omen victoriæ iusserat: ea enim de causa mirum & inusitatum videbatur, quod id auium genus duram & asperam frondem studiose soleat euitare. Et eadem die qua natus est Diadumenus Macrini filius, Aquila ei palumbum regium paruulum attulit, & in cunis posuit dormienti, recessitq; sine noxa: quod dubio procul eum ab inuente ætate Imperatorem futurum indicauit. Quinetiam aruspices dixerunt Alexandrum Seuerum futurum Imperatorem, consulti quid haberet auspicij, quod anicula quædam, quo die natus est, matri eius huius generis aues obtulerit. Apud Hebræos legas, prædiuicum ac potentiorum hominum morem fuisse, Columbarum alas gypſo illitas in summâ felicitatis signū summis tectis affigere. hoc Buthymius,

A SEMINIME IRACVNDVS.

QVod verò de bilis defectu in Columba paulò antè dicebamus, Aegyptij sacerdotēs hominem natura ipsa nequaquā iracundum, qui tamen aliorū perversitate commoueri posset, ostendere cum volebant, Columbam pingebant vropygio surrecto, propterea quod eam, vti dictū, vel nō habere bilē, vel si habeat, in vropygio esse tradunt autores veteres. Vnde Græci cum mansuetudinem exprimere vellent, *ἡ μὲν τὸ λειπὸς*, hoc est, quieta Columba dicere cōsueuerāt: & *ἡ πύργος τὸ πύργος*, eodem significato. Quæ cum porrò sit gregalium omnium mansuetissima, iudicata est à Mose purissima, vt inquit Philo, veluti ex solitarijs sola turtur delecta, quæ in eo auium genere, tali omnes antecellit ingenio. Neque temerè Dauides ab uolandi desiderio succensus, vt sese periculis eximeret, pennas sibi dari cupit, vt instar Colūbæ volare possit. Psalmo LV Columbam ponit, non Aquilam, non Accipitrem, longē fortiores impetuosioresq; alites, nempe quia eadem prædita est mansuetudine, tractabilitateq; & simplicitate, qua Rex ipse insigniter pollebat. Puritatis huius meminere etiam autores Græci, quin & osculorum, propter quæ sit Veneri dedicata: & quod ea de causa Dis adoleretur, quod fel in interioribus haudquaquam habeat.

TREPIDATIO.

ILLud autem vulgatissimū est hieroglyphicum, Columbam pro trepidatione
ponere: nam & nomen illi apud Græcos τρέφων hoc idem significat: τρέω enim
deducitur, quod trepidare est. Et poetæ tam Græci quam Latini passim in pau-
dis hanc vsurpant comparisonem: vt Homerus,

*αὐτὸ δὲ βολβὸν τρέφωνσι πελάγους ἰθυσὶ ὁμοίαι.
Hæ panidis gressu similes abiere columbis.*

Quam similitudinem Maro ita transtulit:

Præcipites atra ceu tempestate columba.

Etymologici enim τρέφων paronymon, non epitheton Columbæ ponunt.

SALVBRITAS.

CÆterum quāuis aliqua det impietatis exempla, nihilo secius inter animalia
maximè pura recensetur, propterea quod persuasum est eam carere bile, vi-
dictum: morbosacq; & pestilenti quantumlibet tempestate sæuiente, qui non a-
lia quàm earum carne vescatur, contagio eiusmodi nō contaminari. Quare si pe-
ftis vnquam debacchari cœpisset, nihil aliud in obsonium Regibus comparaba-
tur, quàm ex Columba: quamuis Diodorus vitulū alio qui & anserem simplicē
tantum, eorū regum cibum fuisse contendit. Sanè Florentinus lib. de re Rustica
pulos columbarum necessarios esse dicit ijs, qui vires à morbo recolligunt.

MEDICINA PETITA A DIS.

CVM verò aliquē, medicina ab aliquo Deorū præmonstrata, à morbo conua-
luisse ostendere voluissent, Columbam, vel vt scribūt alij, Palumbem (nam
hæc etiam in augurijs aliquando confunduntur) lauri ramusculū rostro gestan-
tem exprimebant. Ales enim ea quotiens ægrotare cœperit, lauri folio decerpto
sibi ipsa medetur. Neq; verò palumbes tantum, sed & graculæ merulæq; & per-
dices lauri folio annuū fastidiū purgāt. Coruus quoq; occiso chamæleonte, qui
etiam victori nocet, lauro infestum virus extinguit. Vnde dicitur frequen-
tissimū est apud Græcos, scipionē laureum gestare, de ijs qui in aliquas insidias
lapsi, vitæ periculum feliciter euaserint. Medicinā autem multifariam ab ora-
culis petere antiquorū mos fuit, & suis quoq; temporibus petita memorat Pli-
nius: ille enim quotiens grauiori aliquo morbo correpti essent, soliti erant in tri-
uijs aut sacris locis deponi, operientes vel oracula, vel somnia, quibus quid ad-
sanitatem faceret, edocerentur. Præterea non contemnenda fuit veterū opinio,
quam Homerus sequitur, morbos ad deorum immortalium iram referri, meri-
toq; ab eisdem opem poscere necessariū esse. Philon medicus pharmaca quædā
summæ efficacis, quæ ipsemet concinnare solitus erat, *θεῶν ἰατρῶν* appellabat, quod
nō aliter ad salubritatem conferrēt, quàm si dii ipsi manus suas ad curationē ap-
posuissent. Et Astrologi quosdani homines à genesi eo fato nasci prædicant, vt
votorum potius ope, quàm medicinis, ab ægitudinibus & morbis liberentur.
Notum est Alexandri Macedonis exemplum, cuius milites pleriq; & cum his
Ptolemæus, cui postea Ægypti regnum obtigit, sagittis veneno intinctis ad Sa-
mi regnum, vel, vt alij scribunt, in Musicanis, cum vulnerati essent, neque reme-
dium vllum ad salutem inueniretur, draconem in somnijs, qui herbam quandā
ore gestaret, oblatum Regi, qui remediū sibi ex illa imagine commōstratum
ratus, exquisita inuentaq; herba ea vulneribus adhibita, vel, vt nōnulli tradūt,
portionibus instillata, cunctos sanauerit. Solitum enim esse Deum Opt. Max.
hac etiam ratione mortalium rebus ferre opem, & vt à dæmonibus quoq; ferre-
tur

atur permittere, vt nostra nunc missa faciamus, ex multis veterum memorijs &
poetarum testimonijs confirmatur. Nam quod pertinet ad Æsculapium, quem
ægitudinum causa confulebant, in agro Bellunensi Læbactiorum vico memo-
ria est huiusmodi:

A S C L E P
I O . P . X E
L I V S P O
L I O M O
N I T V S P O
S V I T .

Et Pannoniam è No-
rico à Bellunensi terri-
torio proficiscētibus,
Albæ Iuliæ monumen-
tum offertur in hunc
modum:

I . O . M . S T A T .
C . V A L E R I V S
V A L E R I A N V S
E X V I S V P .

Multaq; huiusmodi passim reperiuntur. Quod verò traditum est à Poëtis, Ho-
merus, qui somnium ab Ioue esse ait, Agamemnonem excitari facit ad prælian-
dum, somno ab Ioue misso. Nausicaam à Pallade, vt in agrū progrediatur, quò
susceperet Vlysses, & multa passim eodem modo. Virgilius quoq; hanc ipsam
rem latissimè & hîc & illic profecutus, nusquam tamen plenius, quàm vbi de
Latino loquitur:

*At rex sollicitus monstros oracula Fauni
Fatidici genitoris adit, lucosq; sub alta
Consulit Albunea, nemorum quæ maxima sacro
Fonte sonat, sæuamq; exhalat opaca Ælephium.
Hinc Itala gentes, omnisq; Oenotria tellus
In dubijs responsa ferunt, huc dona sacerdos
Contulit, & casarum ouium sub nocte silenti
Pellibus incubuit stratis, somnosq; petiuit.
Multa modis simulacra videt volitantia miris,
Et varias audit voces, fruiturq; deorum
Colloquio, atq; imis Acheronta affatur auernis.
Hic & tum pater ipse petens responsa Latinus,
Centum lanigeras mactabat rite bidentes,
Atq; harum effultus tergo, stratisq; iacebat
Velleribus, subita ex alto vox reddita luco est.*

ANIMORVM FUTVRA FELICITAS.

Sed quoniam incidimus in oracula, nusquā ego plura notis hieroglyphicis si-
milis comperio, quàm in diuinis nostrorum literis: ita omnia sensu mystico
conscripta quæ cunctis Moses, quæ David, quæ Prophetæ reliqui diuino afflati
spiritu protulere. Talis est argentea Columba illa, cui aurum in dorso, postero-
rem partem versus inductum. Significat quidem hoc, vt Theologi nostri inter-
pretantur, instare à tergo aurum perpetuæ felicitatis. Nam quam quis quietem
in humanis assequatur quæ præ manibus sit, & ante oculos sita, eam per argentū,
quo anteriores Columbæ istius partes bracteatae sunt, accipiunt. Longè autem
preciosiore illam, quæ subsecutura est post obitum, per aurum à tergo illitum,
intelligunt, si modò, vti superius monuimus, ante noctis tempus ad arcam cum
oleæ surculo reuertamur. Nam & apud aruspices profanos, feliciora tempora
subsecutura indicatū est, ex aureo gibbo, quem sibi accessisse in tergus Domitia-
nus Imp. paulò antè quàm interficeretur, per nocturnā imaginē visus erat se vi-
dere. Eucherius Columbā illam argento illitā, cuius posteriora in specie splen-
dit

dentis auri radiabant, significasse ait, prima quæq; in diuinis literis argento fulgere, occultio rem verò sensum longè preciosiorē veluti aurum rutilare: longèq; admodum disceptatione rectè procuratum ostēdit, vt illa sermonum, qui de diuinis haberentur, castitas intemeranda à promiscuis cunctorū oculis, in abdito seposita, suo quasi quodam velamine pudicitiae cōtegeretur cœlestibus obumbrata mysterijs, sicut secreto ipsa suo diuinitas operiebatur. Nam quid aliud sibi vult, Aperiam in parabolis os meum, & in ænigmate antiqua loquar, quàm hieroglyphicè sermonem faciam, & allegoricè vetusta rerum proferam monumenta. Et illud: Iesus in parabolis loquebatur ad turbas: nisi, sermones suos mystico sensu conuelabat. Ita Prophetæ, ita Apostoli ab vsitato loquendi more recesserunt, facilia in promptu habētes, magna in recessu cōtinentes. Quod ea de causa congruum fuit, vt sacra de Deo dicta à cæteris scriptis, sicut merito, ita & specie discernentur, ne illa cœlestium arcanorū dignitas passim & indiscretè patefceret, sanctumq; canibus, & margarita porcis exponerentur. Ita cōsecrata vasa templi, inuoluta promiscuis populus ferret, nec tamen conspicerentur. Ad dam & illud, quod ab eodem Eucherio traditum in ijs quæ de formula spiritalis intelligentiæ scripsit, Posteriora in diuinis incarnationē (admisere enim vocabulum Theologi) filij Dei, quæ subsequētur esset, indicare: eoq; spectare quæ per angelum Moyse dicta sunt, Posteriora mea videbis, faciem autem meam videre non poteris, quia scilicet Patrem nouit nemo nisi filius, et cui voluerit filius reuelare. Atq; hæc quidem de Columbæ hieroglyphicis Theologi veteres tradidere: & argenteam eam, purissimo scilicet candore spectabilem fuisse dicunt, quæ supra caput asstiterit Assertori nostro, dum sanctissimæ illi aspergini in Iordano tinctus initiaretur. Columbæ autem oculos habere, vt Canticorū cantico, ea intelligitur anima, vt tradit Adamantius, quæ diuinis literas non in superficie primoribusq; vt aiunt, labris, sed ad intimū vsq; sensum exquirat. Duabus hæc dum solet, alis tegitur: iisdem nixa fertur in sublime. Volamus, cum philosophica quædam morte separati à corpore, rapimur ad diuina: sedemus, cum in amicorū cōuentu atq; cōsortio, de sobrietate, de temperantia, de modestia sermones varios cōmiscemus: cuiusmodi illi sunt qui nos quotidie monēt, vt cum Columba pro cantu gemitum edamus, cum scilicet quæ perperam à nobis facta sunt expendimus: id procuremus, vt veluti Columba felle careamus, hoc est, iracundiæ amaritudinem à nobis amoueamus, vt Columba osculis inhiemus, quippe pacem ipsam vndecunq; perquiramus: vt columbæ gregatim volitemus, piorū scilicet cōuentus candida simplicitate præditos frequētemus: vt Columba ex rapto vi uere abhorreamus, nempe nulli esse iniurijs, nulli detrahere, neminem offendere caueamus: vt Columba, cum cibum sumimus, meliora grana secernamus, dicta quidem præceptaq; ad institutionem & bonos mores faciētia, à turpibus scilicet, ea gustare properemus: vt Columba cadaueribus vesci abominemur, aliter scilicet qui corpori sunt insiti, qui sensibus adblādiuntur, auersetur: vt Columba in petra foraminibus nidulemur. Petram Christū diuinæ lectionis Magistri interpretantur, in cuius vulneribus & plagis nidum nostrū imponere debeamus. vt Columbæ iuxta riuos & fluentia resideamus, vt vmbra accipitris inspecta, si forte impetū in nos fecerit, possimus eum cōmodius & expeditius declinare. Fluenta, riuos, aquam cœlitus stillātem pro disciplina poni, alibi dicitur hinc igitur lectionibus incumbendū admonemur, vt à mali demonis fraudibus ita nos facilius subducamus. Vt Columba geminos pullos enutriamus. Co-

lumbam

lumbam amorem superius significare dictum. Geminos igitur amores educa-
mus, vnum quo Deum pie colamus, alterū quo mortales alios ardenti quadam
charitate prosequamur: quæ quidem si præstiterimus, nihil nobis ad bene bea-
teq; viuendum est in posterum defuturum.

DE TVRTVRE.

Arum Ægyptijs cognita Turtur fuit, nisi plura super ea tradiderūt,
quàm legatur apud Horū. Sedenim minimè verisimile est, sacerdo-
tes eos in vniuersa rerum natura toto vitæ tempore versatos, nō lon-
gè plura ac penè innumera intellexisse, quàm ea paucissima, quæ, vt
Plautus diceret, frustillatim hinc & illic conspiciuntur. Sed quoniā doctrina hæc
prorsus extincta est, satis nobis fuerit si quando corpus ipsum ab inferis reuoca-
re non possumus, aliquam tamen rei vmbra ob oculos exhibere, siue ab Ægy-
ptijs, siue ab Hebræis, siue à Græcis aut Latinis ea tradita reperiantur.

CONTINENTISSIMA VIDVITAS.

Pleriq; igitur continentissimā viduitatem exprimere cum volunt, Turturē
in aliquo ramo insidentem pingunt: ea enim coniuge vita functo, ita se ab a-
liarum volucrum consortio separat, tantiq; meroris exempla exhibet, vt nun-
quam inde societatem inire cum alio quopiam patiat, sed quod reliquū est vi-
ta, absq; coniuge in perpetuo cœlibatu degat, sola volet, neq; in frōdescendi ra-
mo vnquam insideat, eaq; omnia faciat, quæ ad luctum spectare, & ad viduitatis
ac solitudinis merorem exprimendū aptissima vel in homine videantur. Eius-
dem est etiam mas continentia, qui nulli amplius scemina copulatur, sed in eo-
dem comparis desiderio perseuerat. quinetiā dum viui sunt, mas nullam aliam
adit, quàm eam vnam, qua cum semel coniunctus fuerit, & identidem scemina
suum ipsa marem vnum tantum agnoscit. Quod quidem ex eo maiorem affert
admirationem, quod nullus adhuc hominū, neq; quidem ipse Paulus, ausus est
legem viduitatis præscribere: & tamen vna inueniatur auicula, quæ nos spontè
in continentia moribus antecellat. Audiant, inquit Basilius, mulieres ipsæ, vt
animalia rationis expertia viduitatis honestatem indecoro iterati connubij an-
teponant, si hæc auicula, recordatione consortis, coniugium alterius abnuat, sua
contenta solitudine.

PVDICITIA.

Apud Hebræos ipsos omnino reperias Turturū per pudicitiam significare:
siquidem, vt apud eundem Basiliū habetur, in circuncisione per Turturū
aut duos pullos columbarū offerre mos erat, quod indicium esset pudicitia, ac
vitæ cōtinentis exemplū. Origenes porro, siue ea Cyrilli fuerint, quæ in eandem
prorsus sententiam pleriq; locis & huic & illi inscripta reperit, tunc offerre
nos Deo muneri per Turturum inquit, cum mentem nostram Dei verbo velut
vero coniugi sociauerimus, sicut hoc genus auium vnū atq; illud idem castum
feruare coniugū dicitur. Addit alibi, Apostolos, cum de castitate sermonem ha-
berent, eam per Turturum, quam memorauerint, intelligi. Diuine siquidem literæ
per Turturum vnamquancq; animā castitate præditam intelligunt, de qua Psal-
mo LXXXII dictum volunt, Inuenisse eam nidum, vbi poneret pullos suos,
hoc est, Ecclesiam, piorum scilicet cœtum, vbi uirtutum genus omne appareret.

Turturis enim pulli pro virtutibus accipiuntur. Alibi diximus pudicitiam à Romano manibus velatam facie pingi sculpique solitam, & apud alios testudini æquiparatam, quod pudicarum est sese domi continere, & frequentia loca omnia declinare. Atqui Turtur in secretioribus & remotis à multitudine locis vitam transigit, aut deserta montium deligens, aut secreta sylvarum à frequentiore avium aliarum cœtu sequestrata.

P R O V I D E N T I A .

Oblatio verò Turturis & columbæ in sacris literis significat, ut Hesychius exponit, hominem contemplationi deditum, qui munus offerat suum in scientia & mansuetudine spiritali: hic enim opus est prudentia, ut non excedat legis consideratio circa res vanas occupata. Turturum quidem ponit, quia cognitionem atque prudentiam habet rerum, quas sibi necessarias fore viderit, ita ut eius exemplo exprobraretur populus Iudæorum, Hieremias dicente: Turtur & hirundo & cicuta custodierunt tempus aduentus sui, populus autem meus non cognovit iudicium Domini. Columba autem munda est & simplex, præsentia sancti spiritus index, quales esse oportet eos, qui diuinarum literarum contemplationi sese dedicarunt: quam quidem simplicitatem Iesus Assertor noster Apostolus ita commendavit, ut eos simplices esse debere sicut columba identidem admoneret, & beatos mundo corde plurimum affirmaret. Ideoque Ezechias cum neque altum la pere vellet, neque maiora se querere paratus esset, Meditabor, inquit, ut colūba.

S A L T A T I O .

Apud Philippum illum qui sacerdotum Ægyptiorum lemmata quædam Græcè scripta posteritati tradidit, saltatorum hominem & tibijs deditum, per Turturum significari comperio, neque quicquam aliud: nam cum omnino tibijs mirum in modum affici compertum est, quarum etiam audita modulatione, dare eam motus incompósitos, & saltationem imitari dicunt: quinetiam eo cantu in insidias alluci atque capi. Ad huiusmodi saltationem addemus, quod Theocritus Idillio cui *Συγανωσία* titulus est, loquaciores quasdam sceminas Turtures vocat: illæ enim non ore tantum garrulitatem ostentant, verum etiam caudæ motu, qua propemodum obstrepere videntur.

I N T E L L E C T V S Æ T H E R E V S .

At in diuinis literis Turtur intelligentiam, quæ à diuino spiritu est, significat, ait Eucherius, eo Cantici Canticorum loco: Vox Turturis audita est in terra nostra: neque inficiatur idem de columba dici. Sed spiritum sanctum ex columba tunc intelligi vult, quando, quæ de sacris literis disputatio commentatioque profertur, ea manifesta est & ad aperta: tunc verò ex Turture, cum res altis obscurisque mysterijs agitatur.

D E H I R V N D I N E .

Hirundo, quam Hieremias dicit turturum comitem itineris additam, in manus incidit, eaque non minus garrula quam turtur notetur à Theocrito, naturæ puritatem quandam secuti, significata eius superioribus duobus, priusquam abuolet, excipiemus, quæ sunt huiusmodi.

Æ Q V A L I T A S .

Agyptij per Hirundinem in primis, quæ filijs suis cibum subministraret, hominem intelligebant qui liberis æquas hæreditatis portiones distribueret.

Neque non principem, qui se ciuibus æquaret suis, neque villo vellet ornatu vel apparatu magis quam reliqui, sumptuosiore accipi. Hirundo siquidem mira filios alit æquitate, singulis cibum parem imparties, ea adhibita diligentia, ne qui semel acceperit, bis accipiat, atque ita, ut par sit omnium sportula, procuret. Æqualitatis istiusmodi adeo studiosus fuit Hadrianus Imp. ut in victu familiari Homericum illud obseruari voluerit, ne quis *στυγερὸν βίον* indigeret: quoque obsonatoribus nullum relinqueret peccandi locum, sæpe fercula de mensis aliorum etiam infimorum apponi sibi iubebat. Nihil enim ad conciliandos sibi populorum animos æque principibus prodest, quam æqualitatis ostentatio. Nam cum potentia suapte natura odiosa sit, per moderationem maximè omnium euadit amabilis.

I N S T I T V T I O .

Sunt qui calathum cum pullis hirundineis in aliquot veterum monumentis obseruatum, hieroglyphicum institutionis esse contendunt, argumentumque eiusmodi ad Osiridis & Cereris beneficia in mortales collata, referant, quod scilicet ab ijs & viuendi leges, & agrum colendi præcepta receperimus, & æquo cum reliquis iure vitam degere didicerimus. Legifera enim Ceres est Poësis, de qua plura alibi. Et apud Diodorum in sacris Ægyptiorum literis, Osiris Iupiter, iustus, pater, dux, & consultor omnium habetur: quæ siue ad institutionem, siue ad æquitatem accommodes, omnia quadrabunt.

A R C H I T E C T V R A .

Studiosum ædificationis hominem, quicquid ampla ædificia, vel etiã oppida condiderit, per Hirundinem, quæ nidum astruat, intelligi nonnulli volunt: ab Hirundinibus enim aggeres fluminibus apponere, muros construere, domos cémentitis ædificare didicisse nos, qui de architectura scripserunt autores optimi tradidere. Opere precium verò est spectare alitis artem & ingenium. Cum nidum luto construit, stramento roborat ad lutarię paleationis normam: ac si quando euenit ut lutum copia non suppeditetur, ipsa se tota aqua madefacit, mox volutat in puluere omnibus pennis, lutum ita contrahens, ne omnino illi materia desit ad fabricandum. Manifestum autem industriæ huius argumentum in Heraclæotico Ægypti ostio præstant usque adeo tenellæ auiculæ, molem continuatione nidorum ita vaganti Nilo inexpugnabilem opponentes stadij vnus spatium, ut id huic mano opere perfici vix posse credatur: vnde mortalium primi, qui casulas ædificare ceperunt, exemplar non tantum ad ædes, verum etiam ad aggeres & mutationes construendas acceperunt.

P A T R I M O N I V M .

Hæreditarium patrimonium ex asse filijs relictum, per nidum hirundineum apud sacerdotes Ægyptios significare tradit Horus, hieroglyphico inde desumpto, quod ab auium nulla nidus tanto labore, tanto studio, tam diuturnus, & posteris quoque vsui futurus ædificetur: nam si parentes intereant, eam adeunt hæreditatem filij, vel eam artem à parentibus edocti, vnde sibi necessaria comparare possint, norunt. Agnoscit hoc Basilus, ubi ait: Nemo paupertatem deploret suam, neque is de sua vita desperet, actumque iam esse de ipsa putet, cui nihil est de patrimonio relictum: non enim desunt artes & industriæ, quibus, si nos exercere voluerimus, neque Hirundinibus deteriores esse, vitam commodè agere valeamus. Huius verò hieroglyphici argumentum ex eo desumptum scribit Horus, quod, ut superius dictum, Hirundo usque adeo filiorum commodis studet, ut vel peritura, dum aqua perfusa, & puluere volutata capturæ periculum adit euidētissimum,

nihilò fecius sedem filijs paratura opus perficere conatur.

IMPLORATIO AVXILII.

Inuenias apud Xenophontē (quisquis illē fuerit) eo libello qui titulo de æqui- uocis circumfertur, per aues has in nido ore patentē pictas, populos auxiliū implorantes hieroglyphicè significari: nidus enim patriam, os verò adaperitum, clamorem & implorationem ostendit. Hinc illud Ezechia canticò: Sicut pullus hirundinis, sic clamabo. Vnde admodum eruditè Plautus Hirundines obijcit in somniū Demonē, quas Simia sollicitabat, qui sit filium statim penes lares suos in phano Veneris opem implorantem inuenturus: illa enim Hirundinum more quodammodo transfretauerat, & ad cōsuetas sibi sedes, domum quidem paternam, delata erat.

AMICVS INUTILIS.

Apud aliquos Hirundinem pro amico poni tum inutuli, tum ingrato & perdifficili, comperias, quippe qui moribus nostris, & familiaris vitæ rationi difficulter assuescat. Hirundo siquidē nostro magis quàm vlla alia volucris contubernio freta, diu nobiscū versata, nostra omnium maximè familiaris atq; domestica, nullā tamen nobis vtilitatē affert, nunquā mansuescit cicuraturus. Proinde verno, hoc est, tranquillo aduentante tempore, nos inuisit, & quasi in officio futura præstò est: hyeme verò, hoc est, turbido cælo instante, aduersa q; fortuna ingruente profugit: qua similitudine vtitur ad infidam amicitia notandam, auctor Rhetoricorum ad Herennium. Ea q; de causa Pythagoras eas à testis ablegauit, id scilicet innuere volens, huiusmodi notæ homines euitandos, ac nullo pacto consuetudinem & amicitia cum illis ineundam esse. Id quod & Plutarchus Symposiacò octaua decade latius explicauit, quæ ne tam multa congeramus, breuitatis causa præterimus.

VERNVM TEMPVS.

Illud verò nulli nō innotuit, Hirundines plures cōuolantes à mari verni temporis indicium esse, cum vulgatum sit adagium, Vnam tantū Hirundinem vernō facere. Accedit huc Ciceronianū scōmma in C. Verrem, vbi dicit: Satisne vobis magnam pecuniā Venerius homo, qui è chelidonis sinu in prouinciā profectus est, Veneris nomine quæsisse videtur? Alludit, inquit Afconius, ad nomen, quod Hirundo, quam chelidona Græci vocāt, Verris, id est, temporis verni sit amica: illa enim adulto semper vere præstò est, totamq; apud nos æstatem agit. Atq; hoc illud est quod Horatius ait, Cum Zephyris & hirundine prima. Et apud Aristophanem, Equitibus, πάλιν ἔχ' ἄρα δ', ἄρα, νίκα χελιδόνας. apud Athenienses legas Rhodijs præcipuū fuisse morem sub tempus vernū Hirundinē inuitari, idq; χελιδονίας dicebant. Apud Aristophanem Hirundo chlænā vendere, thestrum emere suadet: præterijisse quippe hyemem admonitu, adesse verò æstatem.

GARRVLITAS.

Cæterum D. Hieronymus & Cyrillus cum Aristotele cōsentientes, per præceptum illud Pythagoricum, ὁμοφώνως χελιδόνας μὴ ἔχειν, abstinentiam à cōmuni garrulorum & susurrorum intelligunt: quam quidem sententiam corroborat Alexandri historia, quem cum quiescentem Hirundo quædam magno garritu supra Regis caput importunè volitans inturbaret, Aristander Thelmyseus pro domesticis accipiendum, qui Alexandro insidias pararet, interpretatus est, quas tamē facile deprehenderet, idq; garritum indicare: quod euentus postmodum comprobauit, Alexandri Aropi, quem ex amicorū numero Thessalis equitibus

æquitibus præfecerat, consilio patefacto. Sanè κατὰ μὴν ἢ χελιδόνῃ Hesiòdo, propter garrulitatem, vnde poeta is ἰσχυρόν formauit: κατὰ μὴν enim garrire est: eòq; cognomento ales hæc apud Anacreontem & Simonidem appellatur. Et Aristophanes, Ranis, musæa hirundinum vocat nugationem nihili, & quæ folijs leuior sit. Sunt qui super hoc D. Hieronymum impugnent, sed ñ fabulose potius, rhetoriceq; lasciuunt, quàm quicquam sani afferant, præter ea quæ desumunt ex Plutarcho. Nos ex Nicoftrato garrulitatē hanc notatā his iambis afferemus:

Εἰ ᾖ σιωπῆς ἢ πολλὰ ᾖ τυχῶς λαλεῖν,
ὡς τὸ φρονεῖν παρολοποιεῖ, αἱ χελιδόνες
ἐλέγονται ἡμῶν σωφρονέστεραι πολλύ.

Loqui si indefinenter, multaq; & velociter,
Prudentiam indicaret, vtiq; hirundines
Fortasse quàm nos sapere dicantur magis.

LVCTVS ET QVERIMONIA.

Alij Pythagoricum idem symbolum interpretantes referunt ad tragœdiā, quasi triste omen, lugubreq; argumentū secum afferat Hirundo, quæ, vt apud Ioannē Grammaticū in Hesiòdi Cōmentarijs legimus, cum prius Philomela Pandionis esset, nūc Hirundo auis τρωϊς, φησὶ, μὲ ἐβλάζετο: Tereus, inquit, mihi vim intulit. Nam quod nonnulli tradiderunt Philomelā in Iusciniā abijisse, idem auctor Procnæ, nō Philomelæ id obtigisse dicit: ἢ περὶ τὴν ἀνδρῶν γαμοῦ τὸν ἰταῶν ὀδύρεται. Et Procne in Iusciniam commutata Ityn deplorat. Idem apud Ouidium habemus:

Sola virum non vlt a prius mæstissima mater,
Concinit Ismarium Daulias ales Ityn.

Ita & Horatius Flaccus de Procne loquens, quamuis nō expresso nomine, Iusciniæ tamen similem dicit:

Nidum ponit, Ityn flebiliter gemens,
Infelix auis & Cecropiæ domus
Aeternum opprobrium, quod male barbaras
Regum est vlt a libidines. Et Catullus eodem modo:
Qualia sub densis ramorum concinit vmbri
Daulias absumpti fata gemens Ityli.

Sentit idem doctissimus Probus in Bucolicis. Sed hinc alia oboritur quæstio, quoniam super eadem hirundine dixerit Hesiòdus,

Τὸνδε μετ' ὄρθροισι πανδίωνος ὄρεο χελιδόν.
Quem mane gemens Pandionis excitat hirundo.

ὄρθροισι exponunt interpretes, clamosa, non autem diluculò flens, cum Hirundo tota calamitet die, non autem mane tantum aut vespere, veluti facit Iusciniā. Sed hic quoq; quantum pertinet ad cantus, querimoniam & fletum, quæstionē mouet Proclus, Platonis nixus testimonio, nullam alitem dicēs dolore affectā canere: quare quod Hesiòdus de Hirundine ὄρθροισι scripsit, is ὄρθροισι legendum censet, quæ scilicet matutinò clamat. Atqui nullo etiā teste scimus aut nullam afflictam canere. Sedenim hauquaquā leuiter, sed ex arte Poeta dixit Hirundinis loquacitatē lamentationē esse, fabulæ ratione habita, quæ de Pandionis filia fertur, cuius lamentationē paulò antè ex Io. Grammatico retulimus. Sed quoniam modo Proclus lugere negat Hirundinē, cum eam Pādionis filiā agnoscat: quomodo ὄρθροισι scribendū contendit, cum nō matutinò tantum, sed toto vocifer-

retur die, diluculo verò haudquaquã magis: Sed vt ad Platonis sententiã cõuer-
tamur, illè nimirũ de auibus, quatenus aues sunt, afflictas eas non canere dixit:
qui verò flebili quid Pandionis filijs attribuũt, ad eam, quæ de ijs fabula vulga-
ta est, respiciũt. Verũm operæ precium est fabulam, quemadmodum apud Sopho-
clem digesta est, poëmate de Tereo, subtexere. Pandiona quidẽ ait is, Athenien-
sem filias habuisse Procnen & Philomelam, quarum Procnen Tereo Thraci in
matrimonium collocarit, qui Ityn ex ea filium suscepit. Aliquo verò post tempo-
re accidit vt Tereus Athenas repetierit, Philomelam ad Procnen vxorem dedu-
cturus in Thraciã, quam in Aulide Bœotix deflorauit, linguamq; eius abscidit,
ne quid ad sororem deferre posset. Cũ verò hæc in Thraciam appulisset, histo-
riam vt acta fuerat, acu pingit, remq; ita omnem manifestat. Procne re cognita
Ityn filium discerpit, patriq; Tereo epulandum apponit. Hic verò ubi se filium
absumpsisse cognouit, eas erat districto iam gladio interfecturus, quas Deimi-
fertis, vt aiunt, in aues transmutarũt, & Procne quidẽ luscinia facta, Ityn absum-
ptum lamentatur, Philomela Hirundo, Tereus mihi vim intulit, absiditẽ cla-
mat. Ille verò in epopem mutatus, w̄ w̄ gemens dicere uidetur. Hæc cũ filium
meum discerpissent, eum mihi in epulas apposuerunt. Quare Proclus ueniam
antiquissimo poëtæ dare potest, qui sorores infelicissimas, etiam aues factas, sor-
tem quamq; suam, quasi permanente præteritæ calamitatis memoria, ita lamentari
confinxit.

PEREGRINATIO.

IN coniecturis alioqui, habere se Hirundinis caput imaginari, peregrinationẽ
significat: id enim earum auium præcipue proprium, utpote quæ nec quidẽ
apud parentes degere soleant. Hinc Hirundo quæ in Pyrii tabernaculo nidũ
posuit, rerum quæ peregrè instituerat, irritum euentum ostendit. Indicauit id
ipsum Cyro, quæ in tectis eius nidificauit. Quamuis Dionysio priori arcem relin-
quenti, cũ ibi nidularentur, reditum portendẽre.

RESIPISCENTIA.

Sunt qui resipiscenciam per Hirundinem acu transfossam oculos indident: ea
si quidem si vulneratis oculis obæcata fuerit, oculos tamen & lucem recupe-
rare fertur. Cuius rei causam commentantur, imperfectionẽ quandam qua præ-
dita sit, natura quippe nondum uires omnes subministrante: in pullis enim tan-
tũ hoc euenire, quare si punctu læsi eorum oculi fuerint, superesse uigorem ad
huc luminis, quem natura ipsa subministrat. Lumen autem pro sapientia & cog-
nitione poni, perinde ac pro imperitia & insipientia tenebras, unicuiq; manife-
stum crediderim. Tertullianus addit, uti eam ad hoc chelidoniæ suæ beneficio,
cuius scilicet herbæ succo pullorũ oculos oblinat, atq; ita uisum restituat. Ne
tamen nullus sit nobis ex Hirundine usus, Cecinnam Volaterranum equestris
ordinis virum, legimus comprehensas Hirundines in vrbe, secum in expeditioni-
bus afferre solitum, quas postmodum victoriæ nuncias amicis mittebat in eũ-
dem nidum remeantes illito victoriæ colore. Vt minus iam illud admiremur,
quod à Fab. Pictore traditum aiunt, cũ obsideretur præsidium Romanũ
Iugurthinis, Hirundinem ablatam à pullis ad se mox cum epistola re-
dijisse, vt lino ad pedes eius alligato, nobis significaret
quoto die adueniente auxilio, eruptio
fieri deberet.

p 1 E

PIERIVS VALERIANVS AD ANGELVM CO-
LOTIVM BASSVM, DE IIS QUÆ PER OLOREM, LVSCI-
NIAM, PSITTACVM, ET ALIAS ALIQVOT AVES
SIGNIFICANTVR EX SACRIS AEGYPTIO-
RVM LITERIS.

Primè quidem, doctissime Coloti, vt totius es antiquitatis studiosissimus, bonarumq;
disciplinarum egregie peritus, mecum saepe de non contemnendis veterum scripto-
rum inuentis, quocunq; scripta fuerint argumento, differuisti, etiam si non usque-
quaq; eorum enitescat eloquentia: quæ ex diuturna & variata tam Græcorum
quàm Latinarũ lectione, & eorum etiam qui remotiora quædam literis mandauerunt, de pro-
digis, de somnijs, de sacrificijs, deq; multis antiquorum ritibus & institutis collegeras, mecum
communicasti, quæ licet ex usu iam recesserint, delectant tamen, & veterum scripta reddunt
ad intelligendum faciliora. Præcipue verò ea mihi placuere, quæ de ponderibus & mensuris
comperisti, quæ paucissimi hactenus perspexere, licet idem saxum voluerit pleriq; etate nostra
conari sint. Hæc, inquam, mecum ingenue conferre, meaq; vicissim qualiacunq; esse ausculta-
re dignatus es. Quia verò videbas cogitationes meas ad materiam hodie, dicere possumus, inta-
ctam, vel parcesimè à nonnullis traditam, intentas esse, ad Aegyptiorum scilicet hieroglyphica
studiosus anhelarẽ, longamq; istiusmodi rei seriem iam instructam, nõ tamen absolutam, quã
tamen quanta poteram festinatione urgebam, vt quod angustia temporis inuidebat, industria
& vigilantia supplerer, subinnuere visus es mihi, cupere te quamplurimum, quæ super Olore con-
scripsissem inspicere: nimirũ enim quod senio tuo tam iucundo, tam facili, tam virbano atq; festi-
uo conueniebat, poposcisti. Quare ego tuo huiusmodi studio delectationeq; perspecta, nihil conta-
tus Olorem ad te misi: poetica quippe alitem optimo Poetæ cantatrice in senectute sua, suauissi-
mam seni lepidissimo, qui etatem iam grandiore pari cum Cygnis harmonia traducit, Sopho-
cleamq; secutus diligentia, Nilus cursu nunquã intermisso prosequi perseverat. Subsecuta au-
tem sunt Olorem alia quoq; eiusdem ingenij volucres, Luscinia, Psittacus: quinetiam nonnullæ
earum emule, sed præ raucitate sua mima illarũ potius quàm cantatrices, Pica, Larus, Mil-
uius, Gryphus, & Coruus demũ. His omnibus necesse est cauere pares vnicuiq; suam, quia tua
indigent saginatione: quæ quidem tibi haudquaquã gravis futura est, viro eorũ, quibus altiles
mee pasci queat, opulentissimo. Sed vt iocari desinamus, tu vale, & quantumcumq; id est quod
exhibere potuimus, boni, vt solitus es, consulito, quod enim ab amicissimo profectum est, id &
anes, & charum habeas necesse est.

SENEX MVSICVS

Egyptii sacerdotes senem Musicæ studiosum per hierogly-
phicam Cygni effigiem significare consueuerunt, quippe quæ
omnes eo suauius modulari ferunt, quo magis in senium ver-
git. Musicæ uerò illi symbolo (vt hoc obiter interpretemur)
compositissimos mores intelligebant, veluti in senibus mores
ipso compositores, & sibi maxime cõsonos esse par est: de ijs
loquor, qui Colotio similes, sanctius instituti, vitam integerrimam, & à turpitu-
dinibus alienam peregère. Socrates porrò apud Platonem, Cygnos tum magis
dulciusq; canere affirmat, cũ se breui præsentiant morituros, quasi lætantes
Deo gratias agere videantur, quòd ad eum, cuius ministri sunt, migrationẽ pa-
rent. Addit, homines quosdã, cũ ipsi mortẽ expauescãt, Cygnos quoq; falso
criminari, cantusq; huiusmodi dicere doloris argumentũ esse, quæ ex aduentan-

te morte cōceperint: sed enim haudquaquā animaduertunt, in omni volatiliū ge- nere nullam esse auem, quæ vel in esuritione, vel in rigore, aut alio quopiam in- cōmodo, quo se affectam sentiat, emoduletur, cantilletue, nō lusciniam quidem ipsam, non hirundinem, non epopem: quarum cantum, & luctum & querimo- niam esse fabulantur. Sibi verò videri neq; quidem aues has, neq; Cygnos pra- dolore canere, sed quia Phœbo sacræ sunt, eaq; lætitia concitata, forsan & diui- natione præditæ, alterius vitæ bona prælagiunt. Hinc M. Tullius Tusculanis quæstionibus Cygnos ait non sine causa Apollini dedicatos esse, sed quod ab eo diuinationem habere videantur, quia præuidentes quid in morte boni sit, cum cantu & voluptate moriantur. Omnino autem quod de morte narratur, falsis aliquot experimentis compertum est: tamesi Lucretius poeta peruulga- tam tangit opinionem, cum eos nece detortos, ac anxie cruciatos, liquidam lu- gubri voce querelam attollere ait ex vallibus Heliconis. In quo illud etiam ani- maduertendum, ad hoc & Horatium & alios respexisse, cum poetas Cygni sym- bolo nuncuparunt.

P O E T A.

Nam veluti Cygni senio confecti argutioribus, ob gutturis exilitatem, or- ganis effectis suauiores simul & vocaliorem emittit vocem, ita etiam bo- ni poeta, quo per ætatem magis profecerunt, scribere itidem solent & elegan- tius & sapientius. Sic Oedipus Coloneus ea conscriptus ætate, qua propter se- nium autor desipere videbatur, à filio etiamnum rei familiaris malè curata a- ctus insanæ reus, omnium quæ antea conscripserat operum cultissimum iudici- catum est. Et Isocrates (vt Oratores etiam huc admittamus, nam & id dicēdi ge- nus musicum est, & certis constat numeris) Panathenaicam orationem, omniū quas antea scripsisset luculentissimam, post octogesimum vitæ annum elucubra- uit. Sic Pontanus & Vraniam & Meteorica, Syncerus Actius poemata pleraq; Aurelius Augurellus Chrysopecciam, & alij pleriq; ætate nostra bene literati vi- ri eo suauius cygneum hoc melos emodulati sunt, quo magis visi consensere. Sic tu Musas affectaris, quæ salis & lepōris purimum præ se ferunt: deniq; o- mnia quæ ad eruditionem spectant, non ignauiter peruestigas. An verò Plato- nem dissimulare poterimus, quem annum circiter octogesimum agentem scri- bendo vita functum aiunt? Vt fabulosum minimè videatur, quod Socratem perhibent per quietem existimasse nouellum se Cygni pullum inter genua tene- re, qui plumis repente sumptis euolauerit in sublime, ætheraq; omnem suauis- simo clangore compleuerit: postridieq; Platonem ab Aristone patre ei cōmen- datum in institutionem: visocq; statim puero dixisse Socratem ferunt, eam esse auiculam, cuius imago nocte proxima sibi per somnum fue- rat obuersata.

MUNICIPIBVS INIV- rius suis.

Sed, vt etiam attingamus poetarum fabu- las, Cygnum aiunt hominem municipibus suis iniuriam hieroglyphicè significare. Siqui- dem Olores in volucrum genere id habent pec- culiare, vt alter alterum depascatur, atq; inter se morsus cōuertant, vnde illum crediderim Pin- dario inhospitalem appellatum: id quod nescio qua æmulatione præstantig, in poetis præcipue, &

& nunc esse, & fuisse semper, exploratissimum est. Nam vt ipsi aiunt, Qui vellet ingenio cedere, rarus erit.

Adde quod Melistus Euboicus auem hanc ita conuicijs plenam esse dicit, vt ea clamante, reliquæ aues quæ præstō sunt conticescere cogantur.

Sed fuerint hæc improborum exempla, cum ego bene literatos viros eo benigniores can- didioresq; semper expertus sim, quo magis & ingenio & eruditione pollerent. Pontanum aiunt omnium ingenia fouisse, de nullo vnquā etiam cum familiarissimis obloqui solitum. M. Antonium Sabelliciū, quem ego per quinquen- nium audiui, tanto candore præditum agno- ui, vt quia nulli vnquam detraheret, neminem carperet, neq; manifestos quidem hostes inces- seret, quos profefsionis initio, molestissimos

ANIMI CANDOR.

inuidia homini comparauerat, & quod omnes alba, quod aiunt, linea notaret, non emuncti satis iudicij plerunq; retulerit notam. Talem fuisse Romæ Pom- ponium Lætum aiunt, qui licet à multis iniuria laceraretur, nunquam tamen i- pse maledicēdo calumnias propulsare curauerit. Talis apud nos Nicolaus Leo- nicus, talis tu, talis Iacobus Sadoletus, cuius nomē ætate nostra in Modestie ap- pellationem abiit. Sunt itaq; Cygni, qui verè literati sunt, qui benigni, qui nulla syncerum animum macula labefactarunt. Nimirum enim candoris est indicium Cygnus, quem omnes insignem memorant albedinis epitheto, ne λευκός albi- tudinem, vt Plautus, dicam. Ita apud Ouidium:

Ad vada Meandri concinit albus Olor.

Et candidior Cygnis, apud Virgilium. Theocritus ea de causa ἄλλω κίβων dixit, quod scemineus color plurimum à cādore cōmendari soleat. Albos autem esse à natiuitate Cygnos, ait Hellanicus.

GLORIAE CALCAR.

Idem verò poetæ hoc cōmune cum Cygnis habēt, quod glorię studio trahun- tur, fauorisq; & laudationis omnino sunt auidiusculi,

Nec petitur sacris nisi tantum fama poetis.

Cygni quoq; tunc suauius canūt, cum Fauonius eos ad cantum visus fuerit inui- tare: φαυών γάρ χυμίου πτερος πω δὲ δὴ λαφροῦ ἐσθδία, ait Philostratus, Phaethonte. Sed longè venustius & plenius id recenset, vbi palustria & aquatica loca verbis pin- gere conatur. Ælianus quoq; non canere eos ait, nisi flante Zephyro.

MUSICA.

Quod quidem ideo repetendum duxi, quia si quis Musicā ipsam aptissimè describere voluerit, nō aliam libentius speciem imitabitur quam quę in hunc modum ab eo autore oculis subijcit. Ex Oloribus verò qui vocaliores sunt, in ripæ margine, circulo quodam facto, sidunt, vbi argutum nescio quid certandi studio vidē- tur emodulari. Cantilenæ verò signum videas puerulum alatum, qui ventus Zephyrus est, is enim cantū Oloribus inspirat, & elargitur. Pin- gitur verò is delicatus, mollis, cuiusmodi est au-

ra eius, quam libenter ad eò captamus. Olorum verò plumæ identidem afflatu
eo surriguntur, quippe quæ percussu venti commouentur.

A P O L L O F I D I C E N.

A pud Card. Hippolytum Medicen alumnum meum, signum ex marmore
enim manum admouet ad lyrae iugum: ea Cygni dorso sustinetur: Cygnus ipse
collo suaviter reflexo, rostroque ad chordas verso, parè cum lyra videtur harmo-
niam emodulari. Dextera dei dextro innititur genu, eaque plectrum continet: adia-
cet ibidem humi pharetra, utpote signum, deum ipsum non semper arcum ten-
dere, sed aliquando tacentem Musam cithara fuscitare. Et hæc quoque faciunt ad
Musicae significatum.

O R P H E V S.

Sanè Plato Ægyptiæ doctrinæ nunquam immemor, cum felicem illam ci-
uitatem conderet, illic fermè ait Orpheum Calliopes filium, cum à mulieribus
scedè discerptus excessisset è vita, homine, quod erat, derelicto, in Cygnum
emigrasse mutata specie, ut qui insignis Musicus fuerat, Musicam itidem perseue-
rantius exerceret. Hinc locum mutatus est Horatius noster, cum in Cygnum
abire se scribit ad Mecænatem:

*Iamiam residunt cruribus asperæ
Pelles, et album mutor in alitem
Superne, nascunturque leues
Per digitos humerosque plumæ.*

Et cum piscium silentio vocalissimam opponeret harmoniam, ita de lyra canit:

*O mutis quoque piscibus
Donatura Cygni, si libeat, sonum.*

Platonem ea super Orpheo scribenti adsentitur Æneas philosophus, qui quidem
ubi ex Chaldaeorum, Ægyptiorum & Græcorum opinione defunctorum ani-
mas euocari posse docet, Orpheæ Cygni specie euocandum ait. Quod si quis Ho-
merum euocare voluerit, oportere eum Luscinia formam indurum apparere:
de qua paulò post.

N A V I G A T I O S E C V N D A.

Cum verò Cygni & aquis & Fauonio plurimum gaudeant, in depi. dorychi. fo. 7
lis nautis, veluti aquila tempestati, columbæ Regibus dedicantur. Hinc il-
lud apud Virgilium:

*Ni frustra augurium vani docuere parentes,
Aspice bisseos latantes agmine Cygnos,
Aetherea quos lapsa plaga Iouis ales aperto
Turbabat caelo, nunc terras ordine longo
Aut capere, aut captas iam despectare videntur.
Ut reduces illi ludunt stridentibus alis,
Et cætu cinxere polum, cantusque dederunt:
Haud aliter puppesque, tuæ, pubesque tuorum,
Aut portum tenet, aut pleno subit ostia velo.*

D E L V S C I N I A

Eluti post Orpheæ, ex antiquorum traditione, merito succedit Home-
rus, ita post cygnum Luscinia locum tenet, quando, ut paulò antè dice-
bamus, Cygnus Orpheæ, Luscinia Homeri simulacrum est.

M V S I C A.

Non immeritò autem Musicam, atque omnibus eam numeris absolutam, per
Nalitis huius hieroglyphicum significari tradiderunt, siue multiplicem vocis
varietatem, siue delectabilem suauitatè, siue pertinacem in ea continuationè ad-
miremur, ut vna denique perfecta Musicae scientia sonum moduletur, quem nunc
còtinuo spiritu in longum trahat, nunc inflexo variet, nunc conciso distinguat,
intorto copulet, promittat, reuocet, & ex inopinato infuset. Quid cum secù ipsa
murmurat, quàm plena, quàm grauis, quàm acuta, quàm crebra, quàm exten-
ta modulatio: atque ubi visum est, ut sonus ipse vibrans, ut summus, ut medius,
ut imus exauditur: omniaque tam paruulis in faucibus, quæ tot exquisitis tibiartu
tormentis ars hominum excogitauit. quibus Musicae leporibus enarrandis cum
Luscinia Plinius ipse contendere videtur. Ut iam Luscinias taceamus Græco
& Latino sermone doctiles Druso & Britannico Claudij filijs fuisse. Huic autem
aui tam genuina, tam voluptaria est modulatio, ut, si Aristoteli credendum est,
obseruati sit eam pullos erudire. quòd si procul à matribus alantur, non ita sua-
uiter, neque ita peritè canant. id quod tamen non mercedis neque gloriæ spe faciunt,
quæ duo mortalibus ad augendam industriam calcaria potissimum adhibentur,
sed vnius delectationis gratia qua sese oblectat. Quòd si qua vnquam auis fuit, ex
cuius cantilenis homines Musicam excogitauerint, ut Chamæleon Ponticus arbi-
tratur, nimirum Luscinia est, quam habuisse magistram neminem pudere debeat,
dummodo vim in hac re alitis non ignauiter assequatur.

G E R M I N A T I O.

Germinationis tempus nonnulli per Lusciniam indicant, propterea quòd a-
uis ea cum primò sylua frondibus incipit opacare, diebus ac noctibus quin-
decim assiduè canat, lætitiã testata, quam ex verni temporis aduentu perferunt.
ab eo verò tempore canit quidem, sed non assiduè.

L V C V B R A T I O N E S.

Quare factum, ut qui eam vernis mensibus per totam ferè noctem dulci eo mo-
dulamine delectari obseruarunt, vigilantiam ex eius hieroglyphico, noctur-
nasque lucubrationes significari dixerint. Nam nisi literarum studijs summa ines-
set delectatio, mirificusque concentus, pro vniuscuiusque ingenij captu, haud facile
reperias qui laboriosis vigilijs temerè velit infensescere, atque assidua mētis agita-
tione consumi. Cui quidem sententiæ fauet, quòd Hesiodus ea similitudine quã
de Luscinia ab accipitre in altum rapta, miserabiliterque conquerente, posuit. Per
Lusciniam, ut interpretes addunt, Poëtam causa modulationis intelligit, semet-
ipsum scilicet, qui fuerat à iudicibus vexatus; per accipitrè verò iudices, ob rapa-
citatem, qui Persæ fratris largitionibus corrupti iniquè iudicauerant.

D E P S I T T A C O

Psittacum apud Ægyptios, de quibus aliquid habuerim, non inueni: sed
autores, nationesque reliquæ, auem in humani sermonis imitatione om-
nium maximè admirabilem, indictam minimè reliquere.

PER eius enim effigiem eloquentem hominem, qualem se negat Tullius reperisse, significabant, cum nullum ex animalibus rationis expertibus articulatius humanas explicet voces: id quod ideo præstat, quod linguam habeat latiore carnosioreque, et humana propemodum similem: nam quæ angustam habent, literas proferre non possunt. Atque hanc uerisimile est inter eas, quas Psaphon Libycus enutriuit & instituit, principatum obtinuisse: ille enim cum alioquin uir esset perditissimus, & omni scelerum obscenitate contaminatus, uia excogitauit, qua non modo se purgaret infamia, sed diuinos etiam honores post mortem assequeretur. Aues enim magno numero in seductum penetrabile clauis, quas cicuratas, nemine conscio, docuit canere, μέγας δὲς ψαφών, magnus deus Psaphon: mandauitque moriens, ut penetrabile illud nulla interposita mora dissectis in nostris patefieret, atque ita prouolantibus per urbem totam, totumque agrum aurbus, & magnus deus Psaphon, ubique Græcæ concinentibus, factum ut sit creditus deus, & templa sacræque illi fuerint instituta.

ELOQUENTIA.

DE PICA.

PICÆ docilitas ad humana uerba, sed quoniam non ita liquide nec concinne loquitur ut psittacus, & quadam omnino raucitate sermonem obfuscat, præfractoque sono syllabas enunciat, estque memoria nimè tenaci, ut nisi quæ didicit frequentius replicari audierit, facile obliuiscatur, ideo non meruit, ut Psittacus, eloquentiæ titulum sibi uendicaret.

GARRULITAS.

SED pro garrulæ potius loquacitatis hieroglyphico posita est, quod & in rudis plebeculæ ore quotidie uersatur, garrulos Picæ cognomento uocant: ea enim & loquacitate plurima, & assidua uocum mutatione insignis est, utpote quæ diebus ferè singulis diuersam emittit uocem. Cuius quidem garrulitatis ergo Baccho dedicatur, ut Plutarchus affirmat: dicacitate enim plurimum ebrii ualent, & arcanum demens detegit ebrietas, atque ut apud Horatium est,

Fecundi calices quem non fecere disertum?

Sedenim super hoc plurima apud Platonem in Legibus, ubi nullum tormentum, ad ueritatem eliciendam, uino efficacius adhiberi posse differit. Mira sunt quæ de Pica Plutarchus refert, quæ alioquin loquacissima, auditis Romæ buccinatoribus obstupescit siluerit euestigiò, tantoque ita silentio dies aliquot meditata, repente quasi expergefata omnem eum buccinarum sonum, harmoniam & numeros summa omnium admiratione reddiderit. In portentis quoque Pica sermonis significationem habet, ut ea quæ Ezelino in Feltrinos mouenti facta obuiam, & in eius humeros delapsa, indicium fuit, populum cui plurimum in loquendo studium, ad eius auctoritatem se nullo negotio collaturum: pauloque postea, teaquam incenibus appropinquaret, affuerunt ab ea urbe legati, qui se duci deberent, pacataque ad eius arbitrium omnia nunciarent. Nonnulli uero scribunt huiusmodi Picam militari signo insedisse, quam manu captam, & in augurij omnium acceptam, Tyrannus ipse expeditionibus omnibus serio circumtulit.

SIMVLATIO.

EST & mendacij siue simulationis hieroglyphicum Pica, utpote quæ antea

re parte candida sit, posteriore autem nigricet, amicum scilicet purum atque syncerum affatu primo simulet, mox uel decipiat, uel eludat. De his Pythagoræ dictum aiunt, ἢ μιλανέραν μὴ γίνεσθαι, minimè gustandū ex his, quibus est nigra cauda: non admittendos in amicitiam homines simulatores & dissimulatores hypocritas. Quod uero facit ad mendacium, Tryphon Grammaticus ait, ἢ ψεῦδος ἐν τοῖς ἐσχάτοις μιλανέραν, mendacium quippe in extrema parte nigrescere.

DE LARO.

HUONIAM à Musicis elegantibusque uolucris, in clamorosas incidimus & importunas, Larum quoque nescio quid obstrepentem audiamus. EXPECTATIONEM FRVSTRATVS.

Hominem, de quo magna aliqua fuerit expectatio, quam tamen ignauiter sit frustratus, ostendere si uellent, Larum figurabant: illa siquidem clamore arguto admodum cum parturit uociferatur, partusque edit plumosos uti que ac apprimè pennatos, ceterum carne admodum exigua. Sunt qui hanc auem eandem cum Cephpho esse putent, prouerbio decepti quod circumfertur, λαρος κέπφος. Sedenim diuersam esse Larum alitem à ceppho, inde mihi suspicio est, quod Larus longè aliud est ingenium quam ceppho sit: cepphus enim ad cibum tenuia quæque lectatur, ut etiam marina sit spuma contentus: Larus uero inter voracissimas numeratur, omniumque animal esse fertur, unde sit à ueteribus Herculi dicatus, quem helluonem maximū fuisse prædicant. Neque temerè Aristophanes, Ranis, Cleonem rempub. omnem deuorantem, Laron uocari. Præterea Hesychius Hierosolymitanus, Larum ait esse auem quæ tam in mari quam in terra uersetur, & utriusque partis cibo, quem plurimum & undecunque perquisitum deuoret, enutriatur: perque eam piorum mensis Leuitico prohibitam, eos à Theologis accipi, qui circumcisionem simul uenerabatur, & baptismum minus aspernabantur, de quo Paulus, ipso diuinarum institutionum primordio, restitit in faciem Petro, licet ipse Timotheum, utpote uno ex parentibus Iudæo genitum, circumcidisset. Eos demum homines alitis huius hieroglyphico indicari posse manifestum, qui uitam suæ libidinis arbitrio degendam instituere, modo e Iudæorum rigorem in diuinis literis æstimantes, modo in his tantum quæ ad uoluptatē suam faciunt, excusso legis iugo, omnia sibi licentius permittentes, Christianorum dogma in eo tantum sectantes, quod de summi Dei clementia, plus quam audere debeant, sibi pollicentur, mox per fractis utriusque agonis carceribus, effusissimo cursu in Mahumetiam, aut si quid hoc perditius, libertatem, & uinorum omnium campum effunduntur. Quod uero ad Lari uocabulum pertinet, cum adolescens adhuc essem, Luciani opusculum De his qui mercede conducti aliena quadra degunt, ut ea ferebat ætas, Latinum feci. In eo locus est, ἐπιλαροῦ ἢ γαυροῦ, ἢ δελφῶς, καὶ ἀπὸ τοῦ λαρος ὄλον πώδινον τὸ δέλφω. Illud, καὶ ἀπὸ τοῦ λαροῦ, ueluti gauria fecerā, secutus Gazam, qui Laron gauriam reddit ex Eucherio, qui ubi de Laromentione est in Pentateucho, eam gauriam esse dicit. Et ita reliqui, uulgatis Luciani codicibus in quibus λαροῦ habetur, decepti, modo gauriam, modo mergum traduxere. Ita & ego, cum alia non extaret lectio, quam præ manibus habebam profitebar: sed posteaquam Romæ in uetustum Palatinæ bibliothecæ codicem incidi, reperi loco hoc, καὶ ἀπὸ τοῦ δελφῶς, lectione longè castiore scriptum esse. Piscis hic est edacissimus, quem lupum Latini uocant. De pisce autem & hami esca eo

Luciani loco agitur, non de alitibus. Sed vt ad Larum nostrū reuertamur, vtu-
sus Homeri est, *ἄλιος ἐπὶ τῆς ἰσθμῶς*,
Σάρατ' ἐπὶ τῆ ἰσθμῶς κῆρυκα λέγει ἄλιος ἰσθμῶς.

vbi Mercurij ornatus omnis scribitur: quem locū Maro Æneid. quarto totum
sibi desumpsit. Vbi verò de mutatione in hanc alitem agendū est, ita eloquitur:

*Hinc toto praeceps se corpore in undas
Misit, cui similis quae circum littora, circum
Piscos scopulos humilis volat, aequora iuxta.*

Hic Seruius: Incongruum, inquit, heroo credidit carmini, si mergum diceret, vt
alibi ciconiam per periphrafin posuit:

Candida venit auis longis inuisa colubris.

DE CEPHO.

Sed quoniam & Cephphus ipse suam habet significationē, quem is in
hieroglyphicis locum teneat, videamus.

F A T V V S.

CEpphus vbiq; hieroglyphicum est fatuitatis & stuporis, quo ani-
mal id egregiè laborat. Ferunt siquidem eum spuma marina victitare, cuius rei
non ignari piscatores, spumas è litore collectas eminus proiectāt, ita volucres
ad escam allecantes, mox cominus, inde etiam manu porrigentes, facillimo eas
negotio capiunt. Theodorus hanc Fulicam interpretari videtur, ea, vt arbitror,
ratione adductus, quod Arati carmina quaedam Virgilius ad verbū ferè Geor-
gicis expresserit, atq; vbi ille κέπφοι, hic fulicā posuerit. Arati carmina ita habent:

*Κεῖ ποτε καὶ κέπφοι, ὅποτε δὲ διοὶ πρῶτων τῶν,
Ἄνθη μελλόντων ἀέμεον ἄλμα φέρων ὄ,
πυλῶν δ' ἀγροῖάδ' ἐν νῶσσι, ἢ ἐν ἄλλ' ἰνῶσι
αἰθρῆαι χροῖαί τε τινάσσοντ' ἠδὲ γροῖαί τε.*

Virgilius ita reddidit:

*Cum medio celeres volitant ex aequore mergi,
Clamoremq; ferunt ad littora, cumq; marina
In sicco ludunt fulicae.*

Quod verò vnà iungantur κέπφοι in adagijs, geminatum esse opprobrium
dixerim, vt lapis caudex apud Terentium, & quod ad mergū & fulicam nostros
facit, scortatores nebulones, & alia huiusmodi apud Horatium.

DE GRYPHE.

RXigere videtur rerum series, vt qui ab olore Phoebea alite exoristi-
mus, Gryphes identidem Apollineos subiungamus, tametsi quid-
hi sibi vellent nunquā compererim apud Ægyptiorū hieroglyphico-
rum interpretes. Ægyptiū tamen esse cōmentum Bembæa ostendit
tabula, in qua Gryphes multis varijsq; formis cælati, & ea etiam quam fabulan-
tur effigie cōspiciuntur, passimq; in terra Græcia, & Italia vniuersa, quæq; Roma-
num olim imperiū extendebatur, in mysticæ huius philosophiæ vsu figurati.

A P O L L O.

HI siquidem auritū animalis genus, qui capita habent aquilæ, cætera leonis,
vt pleriq; tradidere, & vt in athena Bembæa mensa cernitur, cum alis ingen-
tis admodum magnitudinis, Apollinem indicabant, veteresq; eos Apollinico
curru succedere sinxerunt, Grypheneumq; Phoebum hac de causa vocitatum a
nonnul-

nonnullis manifestum est, quod ita tangit Claudianus:

*At si Phœbus adest, & frænis Grypha iugalem
Riphaeo tripodas repetens detorsit ab axe.*

Et in Gallieni numis Gryphes cufos inspicias, cum inscriptione, A P O L L I
N I C O N S. A V G. Duo verò animalia in suo quæq; genere reliquis imperā-
tia complectuntur, veluti Sol reliquis in cælo micantibus ignibus imperitare,
& luminis sui magnitudine vberrateq; reliquos omnes alere & illustrare uide-
tur: merito itaq; sacris profanisq; rebus omnibus, aris, sepulchris, vrnis, tēplis,
publicis priuatisq; ædibus custodes passim adhibiti. Sunt tamen qui Gryphis
figuram non, vt vulgò creditur, leonina in inferioribus specie esse dicant, sed e-
quis haud absimilem, verum quæ capita cum incuruis rostris aquilarum more,
sed ea aurita habeant: ita enim ab Aristæo Proconesio memoriæ super his pro-
ditum tradit Pausanias.

N A S O N E S.

Inuenies aliquando Nasones, id enim nomē à nasi magnitudine est, Gryphos
nuncupatos, quo quidem cognomento Syriæ Rex Gryphus Cleopatæ filius
appellatus est: fuit enim is uisenda nasi magnitudine præditus. Sed quid ego vl-
terius de Gryphis commentari pergam, cum rerum scriptores dubitēt, an huius
imaginis animal inueniatur? Capite enim nono supra quadragesimum libri de-
cimi Plinius sententiā attestatus suam ait: Pegasus equino capite volucres, &
Gryphas auritos aduncitate rostri, illos in Scythia, hos in Æthiopia, fabulosos
reor. Idem tamen quarto libri XXXIII. cap. apud Scythas ait aurum à formicis
aut Gryphibus erutū. Sed hoc ait ex vulgatæ historiæ opinione. Nam illud Vir-
gilianum, Iungentur iam Gryphes equis, nihil aliud sibi vult, quàm euenturum
vt ea quæ minimè fieri possunt, protinus fiant: aëria quippe animalia cum terre-
stribus eidē iugo summittantur, quod natura minimè patitur. Sed, bone Deus,
quorum Hydra multiceps: quorum triceps Geryon: quorum tribus compa-
cta feris Chimæra: quorum Sphinges, & monstra alia: nisi vt partium comple-
xum ostendant, veluti ex verbo & diuersis nominibus oratio constituitur. Qua-
re qui simplicium significationes rectè perceperit, facile ad mixtorum interpreta-
tionem accedet, quæ cum tibi, mi Coloti, cognitissima esse non ignorem, super-
cuiuacuum duxi plura super his inculcare.

DE CORVO.

Rinem eram his nugis facturus, qui mihi videbar plus nimio tibi ob-
strepuisse, cumq; coronidem ducere pararem, visus mihi sum croci-
tantem audire Coruum, quasi se quoq; Phoebeam alitem veditaret,
& in harum consortium admitti se quoq; postularet. Non ineptum
iudicauī, qui orsus essem à cādidiſsima, desinerem in nigerrimam, à vocalissimam
in rauicissimam, quod sciebā antipathiam istiusmodi in naturæ rebus considerā-
dis suā habere voluptatē. Tu igitur necesse est summittas auriculas, & quicquid
crocitauerit, & quicquid contra aliarum auium morem fecerit, boni consulas.

F I L I O R V M E X H Æ R E D A T O R.

Corui autem figura hieroglyphicū erat hominis qui liberos suos exhæreda-
ret, abdicaret ue, aut domo quoquo eijceret modo: aiunt enim eum pullos
suos, simulac volādi potestatem assecuti fuerint, nido expellere, mox & regione

tota interdicere, quod vsque adeo sit amans solitudinis. Faciunt hoc & subaquilæ, quarum greges vsquã difficulter inuenias. Autores nostri, qui rerum naturalium historiam conquirunt, magna ex parte scribunt, Coruum pullos quidem parere, sed eos non alere, inestitia scilicet affectu, quod eos, simulac exclusi sunt, pennis candidibus præditos aspiciat, ac perinde vix à se genitos arbitretur. Vt cūq; pro maximè laborantibus inopia, Psalmographus ait: Et pulis Coruorū inuocantibus eum alimenta subministrat Deus. Cū enim ita fuerint tanquam adulterini, à parentibus destituti, vel rore cœlitus destillante, vel minutissimis quibusdam animalibus, quæ nidus eos circumuolant, nutriuntur, in supremæ benignitatis summæq; prouidentie diuini numinis argumentū. Eucherius hinc filios fideles doctrina cœlesti imbutos, ex infidelibus tamen parentibus genitos, indicari ex veterum Theologorum traditione commonuit.

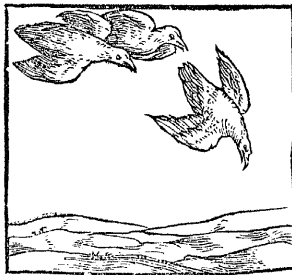
I M B R E S.

In augurijs Coruus, perinde ac cornix, de qua dictum alibi, imbrium significationem habet. quare Nicander ita de Coruo: *κροαξ τ' ἀμβροθια κρωζων*, ubi ait interpretes, *ἰπποκράδνα ἀφλοσι οἱ κροακός* & *φύλα κροαίδν ἰδατος ἀρχολόγιο διός ποδι σῆμ' ἐξέλε*. Quæ Virgilius secutus, de pluuiæ portentis ait:

*Et e pastu decedens agmine magno
Coruorum increpuit densis exercitus alis.*

Longè autem diuerso à cornice significato Coruus accipitur, quippe cū ea, vt suo loco dictum, sit concordie signū, vt pleraq; poetarum elogia indicio sunt. Corui contra futurā quandoq; inter collegas discordiā ostenderūt, aquilam, quæ Augusti tentorio superfederat, duo numero insectantes, à qua & afflicti, & ad terram deiecti sunt, cū is ad Bononiā Triumuirorū copias traduxisset, Philippo rerum exitum, qualis inde subsecutus est, prælagiente. Fuerūt & Alexandro Babylona iter intendenti, infausti ominis signum, Corui sublimi volatu se mutuo incessentes, quorum afflicti quidam, ac penè discerpti, in illius conspectu ad terram decidere.

DISCORDIA MILITARIS.

E M A N S O R.

Et quoniam in milites incidimus, est cur apud eos aliquantulum immoremur. Emanforem ex Coruo figurato significari, tam diuinæ quàm profanæ literæ docuerūt: quippe eum qui officium suum deserat, veluti miles ignauus, qui ad constitutum diem adesse iussus domi defederit. Secundo Fastorum habemus, Phcebum, cū Ioui sacrum facere instituisset, Coruum qui aquam de viuo fonte afferret, præmisisse: qui cū infedisset fico quæ acerbos adhuc fructus habebat, tandiu moratus est, quoad maturi fierent: inde pastus anguem corripit, quem ad Apollinem defert, eum aduersariū causatus moram iniecit, ne aquam haurire potuerit: quem Phcebus cū mēdacij redarguisset, Coruum inde damnauit, vt quandiu ficus lacteus esset, aquam de nullo fonte biberet. Atqui multis ante seculis

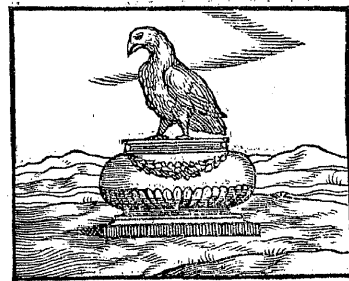
A seculis Coruus in Diuinis literis contumaciæ huiusmodi nota iniustus est: præmissus ille siquidem ab Noë ipsa ex arca, vt pacatæ ne res essent exploraret, circa sordes definentis diluuij defedit: quod quidē, vt Hierosolymitanus Hesychius philosophatur, signū fuit futuros homines, qui admissi ad sacra, sublimisq; scientiæ mysterijs initiati, animo postmodū inconstanti, qui sub fulcarum penarum veste delitescerebat, præclara incepta ignauiter frustraturi essent, institutionis probe sanctæq; cōsortia derelinquētes: vt inter Domini discipulos Iscariotis filius Iudas tam turpiter q̄ flagitiose defecit à Domino. Sanè Cyprianus ad Nouatianū, Coruum hūc emissum à Noë, neq; reuersum, quod ad cadauerū pastū se conuerterit, hæreticos indicare ait, qui secedētes ab Ecclesia, ad meliora, ad mēbra quippe suā redire minimè curāt, sed cum immundo grege perpetuis sordibus volutant. Has volucres Abraham frumenta depascentes abegisse dicitur, vnde nomen meruit Abactoris, nimirū indicaturus futurū, vt is Assertoris liberatorisq; nomē assequeretur, qui prauorū hominū collegia summoueret, qui impios tolleret, qui de sacris literis, quæ animorū pastus sunt, malè sentientes opprimeret. Ita Samson, vt Hieron. quintis supra vigesimis castris Hebræorū ait, à fructibus suis aues abegit, vulpēs quæ vineas exterminabant in vincula cōpegit, in terfectoq; leone illo rugiente, in eius mox cadaueris ore fauum mellis inuenit.

IGNOMINIOSA REPVLSA.

Per hominem Coruis obiectum destinatumue, aut quid aliud ita expositū, id hieroglyphico manifesto intelligimus, quod ignominiose repulsum fuerit, è conspectuq; summotū. Et quoniā dæmone malo nihil magis abominabile, nihil contēptius neq; abiectius, Eucherius monet eum ipsum in diuinis literis per Coruū intelligi, eo apud Solomōnē loco: Effodiant eum Corui de torrētē, atq; hinc prouerbiū apud Græcos Comicos vsitatissimū, *ἀνίσπανος*. Sed eruditè atq; copiose alij de prouerbio. In hsdē diuinis literis Psalmo vigesimo sexto legitur apud Græcos, *μη ἀπροσπαλιός με*, quod nonnulli ad huiusmodi prouerbiū trahunt, verbumq; *ἀπροσπαλιόμοι*, Suidæ agnitū dicunt, eo ipso Davidico citatō versū: & ignominiosæ repulsæ mētiōe facta, Latini simpliciter, ne repellas me, reddidere. Sedenim Euthymius innuit posse id verbi ex metaphora scoriæ defumi: nam scoria spurcitia illa est, in omni metallo, quæ tāquā sæx, nulli vtilis operi, proijcitur: indeq; fieri *ἀπρόσπαλιός*, contemnere: & nomen *ἀπροσπαλιόμοι*, contemptus.

R H E T O R.

Svmuntur etiā hieroglyphica de celebris alicuius viri nomine, veluti à Corace rhetore, qui post Hieronis obitū primus Rhetoricā Syraculis docuit: propter cuius celebritatē Metellus Diodorū rhetorem, quo magistro vsus fuerat, iam defunctū honoraturus, Coruū lapideū eius sepulchro imposuit, quasi antiquissimo illi Coraci simile indicare vellet. Cæterum Cicero rem falsè detorsit cauillatus in Metellum, rectè eum fecisse, propterea quod discipulū non dicere, sed volare docuisset, inconstantiam scilicet Metelli, qua malè audiebat, eo scōmmate perstringens.

A P O L L O.

Quod verò Coruus hieroglyphicū Apollinis haberetur, nonnulli ea de causa factum existimant, qua caper Baccho, Sileno asinus datur, & eadem ratione

in antipharmacum alijs alia. Inauspicatissimū, aiunt, animal, auspicatissimo oraculorum auctori meruit immolari. Sedenim aliud est, hostia hac vel illa deo cuiuspiam facere, aliud speciem sua deum ipsum explicare: nam hoc modo dicimus animalium figuras esse huius vel illius hieroglyphica, quorum figura posita deus statim suus intelligatur. Igitur alij dicunt, propterea quod medijs æstiu temporis feruoribus, Solis beneficio fretus, pullos excludat suos, quod præter aliorum animalium naturam Coruo datum, peculiare aliquid sibi cum Sole intercedere significat. Inde legere est apud Petronium:

Si contra rerum naturam muna nota,

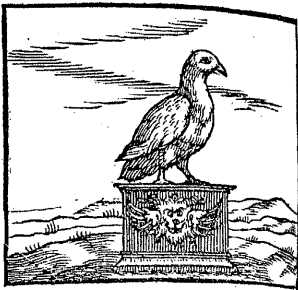
Coruus maturis frugibus omnia refert.

Sedenim cum Porphyrius dicat libro De abstinentia carnitum, colorem nigri Soli dedicatum, quod eius calore humana etiam corpora sterciora nigriora reddantur, sitque Coruus inter aues maximè niger, manifesta est causa cur is Apollini sacer habeatur. Porro Brachmanæ colorem atrum in primis venerantur, propter Solem omnia denigrantem. Iam & Salomonem egregiè nigram ostensurus Canticorum cantico, Crines, ait, eius ut abietes, nigri sicut Corui. Autem autem eam Apollini prius familiarem fuisse, neque non insigni candore præditam, Apollinis mox indignatione, quod ad se dilectæ Coronidis crimen derulisset, in eam nigritiam demutatam fabularum scriptores Hesiodum secuti meminere. Sed Artemio Pindarum commendat, qui, Pythijs, dissimulata quæ de Coruo fertur historia, Apollinè ipsum scripserit per se Ischios & Coronidis furtum deprehendisse. Anaximander in Horoscopicis libris Apollini sacrum ideo Coruum facit, quod solus inter omnes aues vocum significationes, quas accuratè admodum augures obseruarint, habeat. Addam & illud, nigrore ita Coruo ingentitū esse, ut ad intinguendum capillum, nihil eius ouo dicatur efficacius: & nisi intinguendum ore oleum contineatur, dentes quoque ita nigros effici, ut mox vix possint elui.

Coruum superius siti damnatum ab Apolline dicebamus, ideoque hieroglyphicum esse incommodi eiusmodi, eaque de causa Nicædrum scripsisse, frequentiores eius alitis crociturus veteræ pluuiæ indicium esse. Sedenim Corui natura ipsa siticulosi sunt per sexagenos præcipuè æstatis dies, quibus ventris profluuium laborant, vltroque potu abstinent, ut incommodo illi obuiam eant, aluumque sistant. Quare si consilium eius animalis pensitemus, sobrietatem conuenientius quam sitim hanc vocitabimus.

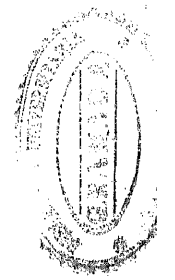
IMPOSTURA.

Non possum loco hoc dissimulare, quam aptè quispiam impostorè per Coruum ore saxum tenentem, & urnam appositam, significarit. In Libya siquidem siticulosa admodum regione, viri aquam, quam de remotis admodum fontibus aut fluuijs attulerint, in fictilla vasa ad hoc comparata distribuunt, quæ alioquin ventre sunt admodum capaci, ore tantum patent quantum satis est ad gallinaceum ouum recipiendum, cap-

SITIS.

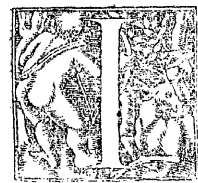
minus obturata, ad captandum nocturni aeris beneficium, per summa domorum recta disponunt. Corui rem intelligentes, non data alterius aquæ copia eò conuolant, immisisque in urnas capitibus humorem sorbillant, qui simulac deficere ceperit, lapillos conquirunt (quod Plutarchus se vidisse affirmat) quos afferentes in aquam subinde deiciunt, atque ita surgente in dies humore, siti consulant suæ. Idem scribit de cane, qui lapillos in amphoram oleariam conijciebat, donec oleo redundante lambere arbitrio posset suo. Dicit aliquis, philosophum hinc aut geometram significari potius, quam sycophantam: quia rerum plenitudinem, mutuaque corporum inter se repugnantiam atque celsionem cognoscant, natura ipsa docete, & coruus & canis, & qui maiora etiam de intellectu suo miracula profitentur: in hoc autem probè norunt necesse futurum, ut in corporum conflictu alterum alteri cedat, eam quippe intelligant rationem, qua coronæ illius facoma deprehenderit Archimedes, quam Hieron Syracusanorum rex faciendam locauerat, de quo late apud Vitruvium. Ego verò ipsa edoctus re, impostorè potius ostendi ex huiusmodi hieroglyphico dixerim. Fuit siquidem mihi Romæ famulus natione Gallus, patria, ut ipse aiebat, Viridunensis, Rolandinus ille, què probè noueras Coloti facetulum, & morionem non sanè illepidum, & cum primis officij memorè sui, cuius opera utebar plurimum in scribendo. Allatus ad me Venetijs fuerat vini Cretici cadus generosi admodum atque suauissimi: iussi, uti mos est talia non credere famulis, diligentius asseruari, amicis aduenientibus, potius quam mihi vsui futurum: interdum tamen vinctiati minimum quid hauriebatur: intermonebat subinde famulus, ne car (sic enim ipse vinum id appellabat) facile, si parcere ita pergerem, in massam obdurari posse, atque etiam lapidescere. Putabam ego de firmitate dici, quam vinum in dies veterascens acquirebat, atque Bene facere, respondebam. Quid autem venit æstas, visumque est cadum, ne conciperet æstum, loco dimouere: cumque in comodiorem cuppam transferre vellem, vix duobus inde sextarijs effusus, nihil amplius effluebat, ipso tamen pondere permanente. Quid sit miror, operculum supernè tollo, introspecto, rem immisso intro digito peruestigo: atque ecce ibi vim glareæ ingentem quanta nux iuglandis est magnitudine, ad summum vsque cadum aggestam, quam non in cuppam, sed in vimineam corbæ transfundere necesse fuit. Ita astutus ille veterator quotidie aliquid subducebat, & ne tubulus, qui paulò infra cadi medium immisus erat, aliquando rem proderet, ad exhausti vini modum lapillos eos, amoto supernè operculo, qua liquor infundi solet, immitebat, oppletoque ita calculis cado, ut nullum amplius infarcire posset, satis iam colluctatus, non expectato ut res propalam fieret, domo emigrauerat. Atque hæc certò mihi videtur, quæ verisimè dici possit impostura, tot per tris continuos menses lapillis subducti liquoris loco fraudulenter impostis. Sed agnosco, mi Coloti, Parioniam loquacitatem, quam tamen ita auribus tuis familiarem scio, ut post tot animum clangores eam imitari non erubuerim, tua quippe fretus beneuolentia, quæ dictionem meam longius protraxit, quam tuæ postulerent occupationes: itaque omnia boni consules, & ut tuus est mos, næuo etiam in amici articulo delectaberis.

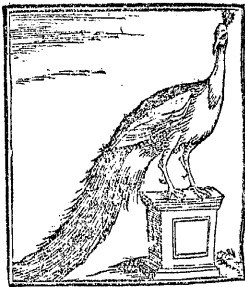
PIERIVS VALERIANVS BELLVNENSIS AD NICOLAVM CORDATVM NEPOTEM IVRISCONS. DE IIS QVÆ PER PAVONEM, GALLVM, GALLINAMQVE, GALLINAGINEM, ANSEREM, PERDICEM ET COTVRNICEM SIGNIFICANTVR EX SACRIS AEGYPTIO. RVM LITERIS.

Erquirenti mihi, cui magis cogitationes meas, quas de Pauone, Gallo, Gallinag, Gallinagine, Anseris nō nostri generis Perdice & Coturnice ex sacris Aegyptiorum literis in hasce nostras misissem, dono darem, Cordatissime Nepos, ex mente potissimum delegi, cui hæc familiariora gustu ex clientum nostratum, & præcipue externorum muneribus, qui his vel quotidie ædes tuas frequentant, & veluti superponit ad te deferunt pro tuis responsis in personarum & fortunarum suarum tutelam, ut grauioribus illis veræ (ni fallor) philosophiæ studijs delassatus, te ad harum lectionem quandoq; transferas, moxq; tibi & amicis tuis lautiores mensas pares, exhibeas, qui his opime saturati, ex earum iudicijs seu significationibus te referente secunda veluti cæna animū pariter pascant & oblectent, conferantq; quantum hæc his salsamentis sapidiores epulæ, & quotiens ad huiusmodi discubuerint, & palato & animo simul faciāt satis: quas etiam Petrulo nostro propinabis, quæ iam videre videor discumbentem, & supra ætatem maiora satis audentem, cui Dij tutelam fortunent. Reliquum est, ut & tu de tuarum reliquijs mihi communices: sin minus (quando plures non flagitem quam præstare possis) præscriptis verbis tecum experiar. Vale.

I V N O

VNONI Pauo præcipue dedicatus erat, deamq; ipsam nonnulli solo Pauonis hieroglyphico intelligebant. In Iuliæ Piæ Felicis numo signū Iunonis est cum hasta, & patera Pauone iuxta apposito, cū in scriptione, I VNONEM, casu quarto, quod lectu rarū est. In Faustinae verò numis idolū identidē est cū lancea & patra, à cuius pedibus Pauo inscriptio est, I VNONI LVCINÆ. Iunonis autē auem esse hanc, eiusq; curruī succedere nonnulli ideo confingūt, quòd Iuno dubio procul opulentiam significat: ea vero cū exponitur spectanda, omnium in se oculos co-trahit. Verūm ideo Pauones Iunoni consecratos putat Athenæus, quòd huiusmodi aues in Samo insula prius repertæ fuerint, indeq; ad gentes alias delata: cra enim apud veteres fuit Iunoni Samos, & in Samiorū pecunia impressus Pauo, ut idem Athenæus auctor est. Spectabatur & Mycenis Pauo pulchritudinis admirandæ, in æde Iunonis, quam Hadrianus dedicauerat.

DIVITIARVM TURPITVDO.

Cæterum plerunq; diuitiarum finis in turpitudine consistit, talesq; sunt Pauonis pedes: quare Theophrastus super hoc sapienter dixit, & cum admonere vellet, in speciosa rerū ostentatione etiā alia circumspicienda per scrutandaq; esse, quasi multa turpia & fœda visu dictuq; sub tam formosa specie delitescant. quod Theophrasti dictum ita Horatius expressit:

Sed videt hunc omnis domus & vicina tota Inrorsum turpem, speciosum pelle decora.

Huiusmodi sunt apud Lucianum tragicædiarum libri, cocco, purpura, auro, argentoe foris amplifice decorati, in trō verò simulac inspexeris, nihil lætabile, nihil deliciosum deprehendas, sed adulteria infanda, incestus, sacrilegia, turpissimas cædes, & omne scelerum & impietatis genus: & iawxi enim, ut antiquus Phocylides ait, ὁ πολλὸς πλεῖστον, καὶ ἐστὶν ἕλεος ἀέφα. Diuitiæ elatū faciunt, scelera impia adaugent. Argumentum autem huiusmodi ἰσογλυφικῶς exprimere qui voluerit, apte Pauonem cauda passa, vnoq; elato pede ostentatoq; figurabit.

DIVITIÆ VICISSITVDINARIÆ.

St hominem qui modò diuitijs afflueret, modò rerum inopia premeretur, Variocq; euentu fortunæ volubilitatem iacturis & donis experiretur, significare qui vellent, pro hieroglyphico Pauonis tantum caudam facere confueuerunt: caudam is siquidem singulis annis cum primis arborū frondibus amittit, cumq; earundem germine recipit. Ab elaboratarum autē diuitiarum similitudine factum crediderim, ut Homerū Platonici dixerint in Pauonem abiisse, qui tantam rerum varietatem poeticis coloribus ornatam explicuerit.

N O X.

Noctem verò significantes, Pauonem surrecta in orbem cauda figurabant. Nam cū Pauonem Argum interpretarentur, tot luminibus insignitum, neq; aliud quidpiā per Argū quàm cœlū nocturno tempore, si detur dicere, oculatissimum intelligerent, atq; illi nomen à splendore atq; velocitate inditū profiterentur, vtrunq; enim ἀργὸν significat, neq; alio tempore micantissimi stellarū radij coruscaret splendorēq; quàm nocturno, datus est fictioni locus, ut per oculatā eius alitis caudā nox ipsa sensu mystico hieroglyphicocq; significaretur.

D I E S.

Qvòd si diem innuere voluissent, eandē ipsam volucrē demissa cauda pinxissent, quasi tunc nox stellas oculere videatur, cū dies ipse cœperit aduentare, tamq; diu latent stellæ, quandiu Sol supra terram est.

G L O R I O S V S.

Verūm eadem species quæ noctem significabat, hominem etiam gloriæ plenum exprimebat: Pauo enim preciosam eam caudæ supellectilem tū plurimum ostentat, cū plurimos ad se spectandum aduenisse conspexerit: quòd si nullū admirari, adesseue cognouerit, eam recōdit veluti indignatus. Hinc Ouidius, Laudata Pauone superbior, de valde sibi placente dixit. Quoniā verò sceminarum est proprium, qualibet in re sibi applausum quærere, gloriosasq; esse, inter Pauonem & sceminā mirus quidam naturæ cōsensus est: ut minimē mirū sit virginem in Leucadia vsque adeo adamatam à Pauone, quem ipsa aluerat, ut ea defuncta ipsa etiam commori voluerit.

P R O D I G V S.

Non inepte autem nonnulli, perditō luxu prodigos, Pauonis imagine describunt, in quibus quidem cauda mirę conspicit pulchritudinis: verūm ea neque ad volatū, neq; ad motū utilis, cū plerisq; alijs omnibus volatilibus cauda vel ad volatum dirigendum loco temonis cuiusdam attributa sit, aut etiā vt motum iuuat, vicemq; remorum subministrat, Pauoni verò ea tam ampla, tam sui prodiga, ad solam colorum ostentationem data.

C O N C O R D I A.

In numo DOMITIÆ AVGVSTÆ IMP. DOMIT. altera facie Pauonis effigies cū inscriptione, CONCORDIA AVGVST, Hæc ea Domitia est,

quā Domitianus Augustā salutauit, posteaq; ex ea filiū suscepit, mox eam re-
 pudiauit, repudiata ob instabilitatē ingenij cœpit iterū deperire, iterūq; eam du-
 xit, quasi populi precibus coactus, atq; huc spectare crediderim Cōcordiæ, quæ
 scilicet maximè omnium in cōubijs expetitur, inscriptionē. Pronuba enim Iuno,
 cuius Pauo, vel ex Pauone imperiū, cui fuerat restituta; siue quod cum se Domi-
 tianus Iouē appellitari pateretur, vxorē etiā Iunonis honore voluerit decorari.
Sedenim in Faustinae numo, quem argenteum vi-
 di, Pauo habetur cum inscriptione, **CONSE-
 CRATIO**. In numo etiā cuius inscriptio hæc, **DI-
 VA PAVLINA**, caput grandioris natu mulieris
 ab occipitio velatæ, à tergo Pauo, qui eandē effigiē
 insidentem dorso inter alas sustollit, eadē quæ in su-
 periori est inscriptio, quippe **CONSECRATIO**.
 obseruatū enim est in sceminarū consecrationibus,
 Pauonem, auem quippe Iunoniam, è fastigio emitti,
 prout in marium apothefi aquila Iouis ales emitte-
 batur: quamuis in Diuæ Sabinæ Augustæ numo
 aquila non Pauo sit. Videmus etiamnum Faustinae Piaæ numum, in quo aquila
 imagunculam cum radio gestat, cuius inscriptio est eadem, **CONSECRATIO**.
 Sed minimè mirum Faustinae aquilam ritu virorum datam, quæ viro ipsa
 dederit imperium, quod etiam iure suo plerisq; in rebus administrabat, nō sine
 Marci Antonini coniugis viri vndecunq; probatissimi nota, cui cum amici sua-
 derent, principis sui ignominia offensi, repudiandā esse Faustinae, si nollet eam
 occidere, quæ vt fama erat Commodum ex adulterio cōcepisset, & apud Caietam
 conditiones sibi & nauticas & gladiatorias elegisset: Atqui, respondit ille, fieri
 hoc minimè potest, nisi dotem etiam reddiderimus: dos autem erat Imperium,
 quod ille à focero, volente Hadriano, adoptatus acceperat. In numo tamen cu-
 ius inscriptio est, **DIVÆ MAXIMINÆ**, cum muliebri capite, quod Lunæ in-
 sidet cornibus sursum versis, ab altera facie solus Pauo est, cauda in rotā passat:
 inscriptio, **CONSECRATIO**. Horum numorum vis magna, dum hæc scri-
 bebam, eruta est in agro Bellunenfi, vico Plauterio, cum ingenti Gallienorū co-
 pia. Ad huius similitudinē factus & numus ille quem Romæ apud Colotium,
 alterumq; apud Georgium Anselmum Parmæ vidi, in quo scilicet Pauo est cau-
 da in rotam effusa, à cuius pedibus hinc inde s. c. notæ singulæ conspiciuntur:
 circumcirca, **CONSECRATIO**. ab altera facie muliebri caput occipitio ve-
 lato: literæ, **DIVÆ MARINIANÆ**. Inferiorum ea Augustorū aut mater, aut
 coniux, quod ex operis ruditate conijcimus; nam quo tempore, non reperi.

DE GALLINA.

Gallinae significata, quæ Pauoni subtexere visum est, in hunc modum
 habent.

TRIBAS.

Mulierem tribadem, vel quæ maris officium aggredi nō erubescat,
 vel etiā quæ viro dominari affectet, per Gallinā quæ cristam erexerit, caudamq;
 sustulerit, cuiq; etiā parua quædam calcaria prominant, intelligi veteres tradi-
 derunt: ea siquidē vbi marē, quod nōnullæ faciūt, pugnādo vicerit, cucurrit, in-
 cipit, & exemplo mariū tentat coitu superuenire, Gallinasq; reliquas perinde ac
 si rem

si rem peragere possit, sollicitat, & saliendo defatigat, cristam caudaq; erigit, atq;
 ea incedit specie, vt non facile inde sit, vtrum mas an scemina sit, internoscere.

DIVINARVM FLAGELLATOR.

Vtrum verò qui opulentissimas diuitias prodegerit, & vt apud Horatiū est,
 res maternas atq; paternas fortiter absumpserit, significare qui volūt, Gal-
 linam aureos numos depascentem pingunt: de qua miraculum id proditur, vt
 si auro liquefcenti Gallinarum membra misceantur, illud in carnes eas consumi
 deprehendatur: atq; ita fit vt Gallina sit auri venenum. Tradit hoc Aristoteles,
 atq; eum secutus Plinius. Coniectores tamen autumant eum, qui per somnium
 Gallinarum gregem ad se venientem, & domū ingredientem inspexerit, & diui-
 tij & honoribus auctum iri, quietiam addunt, si Gallinæ ita per quietem visę,
 pusillæ admodum apparuerint, lucelli identidem tenuitatem præfagiri.

PERDITIO RERVVM.

Quifabulas delectabili philosophadi genere cō-
 menti sunt, Sirenas confinxere, quæ blanditijs
 amatorijs & voluptuosa nequitia homines ad se tra-
 herent, illecebrisq; irretirēt, apud quas mollitudinis
 omnifariæ luto inhæsitantes scedē computrescerent.
 Harū pedes Gallinaceos fuisse tradūt, intellectu à su-
 periore non dissimili. Scribūt enim huiusmodi fabu-
 larū interpretes, significari ex hoc hominē libidini-
 bus deditū, fortunas suas perseueranti studio disper-
 gere, inutiliterq; prodigere, cuiusmodi esse Gallina
 rum morem, cum pleno aceruo pascūtur, aspiciamus.

FOECVNDITAS.

Sunt qui ratione habita quotidiani fetus, & geminorū aliquādo pullorum,
 qui ouo ex vnico excluduntur: ouorū etiam, quæ nonnullæ gemina singulis
 diebus edunt, cuius generis Gallinas Patavij vidimus, tertio etiā nonnunquam
 addito, verum eo abortiuo, sola quippe cartilagine conspicuo, scēcūditatem per
 Gallinā & ouum significari velint. Sanè de Gallinarū scēcūditate Albertus mul-
 ta. Illud mihi satis fuerit adnotasse, quod apud Macedones Gallinā repertā aiūt,
 quæ oua duodeuiginti semel ediderit, & in cubitu binos pullos ex ouis singulis
 excluderet. Sed à mirifica omnino alitis scēcūditate factū, vt Theologi veteres
 Gallinam pro piorū conuentu poni tradiderint, ideoq; dictum in Euangelio ait
 Helychius: Sicut Gallina congregat pullos suos sub alis.

SALVBRTAS.

Quæ verò Gallina apud veteres Æsculapio est immolari solita, salubritatis
 indicium erat, propterea quod id sacrificij genus ideo ferunt institutū, quod
 earum caro leuissimæ sit digestionis, ac perinde languentib. cōmoda. Huius rei
 locupletissimū testimoniū apud Angelū Colotiū deprehēdimus: magnā quip-
 pe pedū Gallinaceorū copiam proximis dieb. defossā iuxta cippū, in quo Romæ
 Æsculapij statua erecta erat, loco qui hodie Viuariū appellatur: quis enim tan-
 to numero pedes eiusmodi edē congersisset, nisi sacrificiorū reliquias ibidē relin-
 quere mos fuisset?

SECVRITAS.

Atqui veluti per lauri furculum in ore columbæ, & per platani folium in ei-
 conie nido securitatem significari prodidimus, cur non etiā per Gallinam,
 ad alam cuius rutæ ramusculus applicitus sit, securitatē eodem modo pingi, hic-
 roglyphicūq; sapere fateamur? Si quidē Africanus in ihs, quæ de re agraria Con-

stantinus Cæsar colligi mandauit, ait Gallinas à fele tutas fore, si rutæ syluestris d
ramusculus sub eius alam applicetur. Quin Democritus etiam tradit, eo præsi-
dio munitas, neq; à vulpibus, neq; ab infesto quopiam alio animali contingi.

DE GALLO.

Gallinacei Galli significata quædã dissimulare nostræ fuerit verecun-
diæ, utpote quæ vix saluo verborum pudore scribi queant. Id tantum di-
camus, Gallum alitem, eiusdem nominis gentem interpretari. Scimus
Gallinaceum aliquando gentem ipsam Gallicam prodigio Vitellij de-
monstrasse, cui Viennæ pro tribunali iura reddenti, Gallinaceus supra humerum
ac deinde capiti superastitit, quod ipsum venturum in alicius Gallicani hominis
potestatem portendit, ut Tranquillus etiam interpretatur. Is mox ab Antonio,
primo aduersariarum partium duce, oppressus est, cui Tolosæ nato cognomen in
pueritia Beccho fuit: ea verò voce Gallinacei rostrum & olim appellabatur, & nunc
vniuscuiusque alitis nuncupant: quam locutionem à Scythis omnium antiquissi-
mis emanasse alibi diximus, quod illi cibum Bech dicunt vocabulo genuino. Et
orto Galliarum aduersus Neronem tumultu, Romæ passim columnis adscri-
ptum est, GALLI TE CANTANDO EXCITARUNT, aptè scilicet ad
eiusdem nominis gentem nuncupatione deflexa.

Qantum verò ad alitis petulantiam pertinet, cre-
didit ego pullum illum Gallinaceum, qui ex-
clusus est in manu Liuiæ, Tiberium adhuc in vtero
gestantis, cum ipsa exploratura, an esset marem pa-
ritura, ouum incubanti gallinæ subduxisset, idque nunc
sua, nunc ministrarum manu ad eum usque fouisset, ut pul-
lus excluderetur, non tantum sexum in Tiberio por-
tendisse, quam salacitatem & procacitatem eam, qua
ille mox famosissimus fuit.

PVRITAS ANIMI.

Sed quanto sanctius fuerit hieroglyphica illa re-
ferre, per quæ animi diuinitatem ex Galli simulacro apud veteres intelligi so-
litam comprobemus? Pythagoræ præceptum est, Gallum nutrire: quod nihil ali-
ud sibi vult, nisi ut diuinam animi nostri partem, diuinarum rerum cognitione,
quasi cibo solido, & cœlesti propemodum ambrosia pascamus. Quare Socrates
moriens cum animi sui diuinitate, maioris mundi diuinitati speraret se copula-
turum, Gallum Æsculapio, id est, animorum Medico, iam extra omne morbi discer-
men positus, debere se dixit: cum enim de corpore migrandum intelligeret, conua-
luisse prorsus arbitrabatur. Ut verò interpretantur alij, ea de causa dictum hoc
à Socrate, quod letali eo sumpto pharmaco, sanitatis beneficium iam sentiret, cum
exiret à corpore, a quo omnes animi morbi scaterere pullulareque sentiuntur. La-
ctantius Firmianus, Septimius Florens Apologeticus, neque non illi omnes qui
cum Aristotele Platonis verba, non sensa, cauillis incessunt, hoc dissimularunt,
quo summæ sapientiæ veritas delitesceret. Sed ut animi Medicum cum his dissim-
ulemus, non desunt Platonis interpretes, qui Galli huiusmodi sacrificium eo
trahunt, ut animas in cœlum migrantes Phœbo pœana
canere comminiscantur.

TI. IMP. NEQVITIA.

A P O L L O.

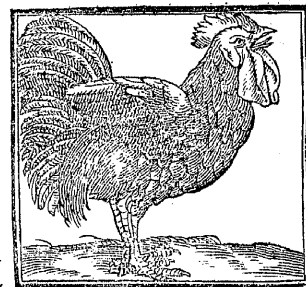
Nec ea quæ Apollini dicata sunt, quippe arietem, crocodilum, scarabeum,
Laccipitrem, leonem, Gallus etiam à Chæremone Stoico & à Porphyrio recen-
setur. Insuper autem est Gallis, inquit Proclus, numen Apollinis aduocare, & ve-
luti proprijs canticis assurgenti applaudere: & ut lib. de Diuinatione ait Cicero,
animal hoc admodum canorum est sponte sua, nos verò sacris hymnis canimus
gallinæ Luciferum venturæ lucis prænunciū excitari, obductum caligine cœ-
lum aperiri, dari copiam ut patefacta iam via, errores ambagesque omnes decli-
mus, canente Gallo valetudinarijs aliquam salutis, aut saltem alleuationis spem
affulgere, metuculosos trepidatione liberari, & multa quæ per insidias paraban-
tur dissipari: quæ omnia aduenientis lucis beneficia sunt. Neque verò Soli tantum,
verum etiam Lunæ dicatum cum esse Pythagoras aiebat. Pausanias ubi statuas
eorum qui cum Hectore singulari certamine congregi, coniectis in urnam sorti-
bus, minimè recusasset, ab eo prouocati, ab Achiuis in Olympiâ dicatas ait, Ido-
menci clypeum Gallo gallinæ insignitum fuisse tradit, propterea quod is à Mi-
noë & Pasiphaë duceret originem, quæ Solis filia fuerit, cui Gallum dedicari con-
stat, quia ortum eius præsentiat, & cantu indicet mortalibus.

Quia verò Gallus à prima mediæ noctis in clina-
tione explaudentibus, ut Lucretius ait, alis

Auroram clara consuetus voce vocare,

matutino crepusculo, matutinis astris Deum itidem
laudantibus quotidie comodulatur, excubiarum &
vigiliarum signum apud antiquos fuit, eaque de cau-
sa Mercurio dicatus ferebatur. Ac ut nostra quoque
atingamus, eo multo ante lucem canente aberrans
respicit Petrus, & ut Ambrosius ait, expergefactus
facti culpam incessit sui, amaroque fletu crimen rebel-
lionis expurgat, ne mirum ad eum sit quod datam ali-
tuhic intelligentiam apud Iobem legimus.

E X C V B I A E.

PROPHETÆ DOCTORESVE.

Sunt qui super hoc Iobis dicto intelligi velint Prophetas, & sacræ disciplinæ
doctores hieroglyphicè per Gallum accipi, propterea quod illi inter vitæ præ-
sentis tenebras venturam lucem quasi cantando prænunciarunt: unde illud in eo-
rum ore frequentius, Nox præcessit, dies autem appropinquat. Est & illud con-
gruum doctoris munus, ut quibus, quid, quando, & quomodo sit quidpiam indi-
candum, inferendumque animis, debeat veluti diuinitus cognouisse: non enim, in-
quit Eucherius, vna eademque cunctis exhortatio conuenit, quia nec cunctos par-
morum qualitas deuincit atque constringit. Itaque Gallus certa per interualla modò
hos, modò illos excitat, & antelucanum tempus discrimine veluti quodam dipartitur.

P V G N A C I T A S.

Ineorum arce Pallados simulacrum ex auro & ebore, Phidias opus, erat cum
Gallo in galea surrecto, quod pugnacitatis hieroglyphicum esse Pausanias ar-
bitratur, cum tamen non inficietur Gallum Mineræ cognomento Operatrici fa-
crum esse. Sanè Sybarite, gens ad omnes mollitudinis numeros nata, Gallum in
vrbe esse prohibuerunt, ne nocturni somni quietem interpellaret: ideoque et fabriles
omnes artes ablegauerant, ut memorie prodidit Athenæus, ne quid esset, quod
voluptates suas interturbaret. Quod autem pertinet ad pugnacitatem, Nicander

Alexipharmacis, ἀλιφάρμακον νοσησός inquit; pugnacibus quippe pullis Gallinaceis exponit interpres, qui ut inter se dimicet assidue nati videantur, cum praesertim pugnam semel ceptam idētidem repetant, nescij cedere: vnde Graeci illud adagium, ἀλικύβωας ἰδιπιδε, insultat Gallus, de redintegrantib. certamē: & Martis pulum eum vocat Aristophanes Auibus. Non est illud dissimulandū, quod illi sint animalia ad pugnam nata, inuentū tamen est incitari eos ad pugnacitatem alio in cibum dato, quod Graeci σικερόδελος dicunt. Quod verò ait Salomō, Gallus ambulans inter gallinas laetus, Eucherius imperij esse dicit significationem. Quod si in numum incidere Gallinaceorū conflictu signatum, scias eum fuisse Dardanorū pecuniā, Polluce teste: nam illi magnū pugnacitatis decus sibi antiquitus vsurpauere. Hinc honoratū semper apud Maronem Dardaniæ nomen, cum secus Phryges ferē semper velut imbelles notarentur. Iam & Chrysiptus Gallorum æmulatione nobis adijci stimulos ad fortitudinē, atq; inde quodammodo calcaria subijci scribit, libro de iustitia. Themistocles quoque Gallorum exemplo, in quos acriter pugnantes incidērat, exercitū confirmauit, cum ostēderet eos non pro patria, neq; pro penatibus, neq; pro maiorū sepulchris, vxoribusue aut liberis id in cōmodi aggressos, sed ea tantum de causa, ne vincerentur, nolle alterū alteri cedere. Omnium verò pugnacissimos Gallos habuisse fertur Rhodos insula, neq; quidem adhuc ibi degenerauit ea volucrū huiusmodi ferocitas, & visenda proceritas, ut in quibusdam, inde Romam allatis, ipsi conspeximus. A Galli verò pugnacitate factum ut gemma Aleatoria, quā in Galli ventriculo inueniri tradunt, victoriā dicatur eam gestatibus cōparare, qua Milo Crotoniates vsus, inuictus in certaminibus fuerit: de quo Plinius lib. XXVII. ca. X.

PERSÆ MILITES.

Persarum porrò milites Galli nuncupabantur à Caribus, ob conos, quibus galeas ornatas habebāt; eaq; de causa Artoxerxes hominem à Caria, qui Cyrum iaculo vulnerasse creditus est, eo honestauit prēmio, ut Gallum aureum in lancea praefixū ante aciem ferret, auctor Plutarchus. Sed enim Athenæus Gallos in Perside primū ortos ait, vnde forasse cognomentū id Persæ potuerint habuisse. Aristophanes, ut suus est mos omnibus illudere, Gallum ait olim Persis imperasse, vnde adhuc cristatos in casidibus. Quæ verò simulacra tria totidem Gallis adblandientia spectantur in Antonini Pij Augusti numo, crediderim ego ad mansuetissimū eius ingenium spectare, ut qui pugnacitatem cōmitigare procuraret, qui omnem belli ferociam quanto potuit studio emolliuerit, ut potest qui mallet vnū ciuem seruare, quàm mille hostes occidere, solusq; omnium Principum sine ciuili sanguine, & hostili etiā, quantum ad se pertineret, vixerit.

SVESANI.

Vnus autē Gallus toto surrectus corpore, cum phosphoro à tergo stella ad dita, ut inscriptio indicat, Suesanorum pecunia fuit.

VICTORIA.

Inaugurali verò disciplina Gallus est victoriæ signū, propterea quod auis illa victa silere solet, canere si vicisset. Hinc Lacedæmonij, ut apud Plutarchū est, cum hostem viribus prosligassent, Gallum immolabant: qui bouem tunc sacrificare soliti essent, cum sine cæde victoria obtigisset. Ferūt Socratē Iphicrati duci animos adiecisse, cum Gallinaceos corā Callia pennis & rostro dimicantes cōpraemōstrasset: quod & Themistocles, ut diximus, ad suos animandos fecerat. Quod verò de cantu dicebamus, refert Tullius historiā ex Callisthene Leucina

Suesanorum pecunia.

ca calamitatis tempore, quæ Lacedæmonios propemodū oppressit, cum apud Thebaidē Trophonio res diuina fieret, Gallos gallinaceos in eo loco sic assidue canere ceppisse, ut nihil intermitterent: tum augures dixisse, Thebanorum esse victoriā, Pergami omnibus annis spectaculum Gallorum edi solitū scribit Plinius: idq; Athenis etiam institutum à Themistocle superatis Persis, ait Aelianus: quamquam ea & ludicro fieri apud Lucianum & Herodianum legas.

Methona ciuitas est in Trezeniorū agro, cuius incolæ Gallum pro vinearū incolumitate mactare soliti sunt, ut Africi venti, qui eas plurimū infestat, incursionem vel auerterent, vel saltem emolliant: cum enim flare institerunt, vitium oculos exurunt, spernq; vindemiæ fallūt. Moniti igitur ab aruspibus, sacri genus hoc instituere, ut viri duo Gallum vnū, & eum album, manu vterq; sua apprehenderent, & in diuersa abeuntes trahendo discerperēt, partemq; vterq; suam manu praeferentes vineta loci omnia perlustrarent, donec ita omnibus expiatis in eundem conuenirent locum vbi Gallum dissecuissent, ibiq; partibus vtriusq; humi defossis, nullum eius anni in cōmodum se passuros persuasum habebant: iuuatq; fors, ut quandiu sacrum id celebrare, res illis ex voto succederet. Quid verò sit in causa, cur tanta vigeat in Gallo vis,

VINEARVM INCO-
lunitas.

Ut nequeant rabidi contra constare Leones,

Inq; tueri, ita continuo memimere fugai.

nempe cum vtrūq; animal solare sit, ex magorū obseruatione inesse maiore solaris virtutis vim Gallo q̄ Leoni, idcirco Leonem potentiori cedere, satis superq; in Leonis commentario disputatū à nobis, Proeliq; super hoc opinio recitata.

IMPIETAS.

Neq; pretereundū est illud, quod ex imagine Gallinacei impietas ipsa hieroglyphicè figuratur: is enim matrē salit, ut hippopotamus, & patrem etiā immaniter incesit: eaq; de causa sapientissimi legumlatores Gallū vnā cum vipera & cane in parricidæ culeum includendum censuerunt, ut qui eiusdem criminis rei sunt, eodem supplicio simul afficerentur, & pœnas pares luerent. Notū illud apud Aristophanem, quod Philippides, qui patrem verberauerat, exemplo Galli factum tuetur suum: patrem enim ille malè multat.

DE GALLINAGINE.

Trahit ad se nominis similitudo, ut Gallinaginem huic adnumere-mus gregi, quamuis super ea nihil Aegyptij.

BENEVOLVS.

Sunt qui benevolū hominem per Ascolopaca, quam Gallinaginē Latini vocant, pictam intelligant, quod auiū nullam maiore erga hominem studio affici compertum sit. Magnitudo volucris quanta Gallinæ est, rostrum longum, attage-næ color.

DE AN-

Ed ut ad chortales redeamus, de Anserē dicendū, de qua tamē nulla apud Horū mētio: quāuis libellus ille qui superest, valde curtus sit.

C V S T O D I A.

SVnt qui per anserem pictum, custodiam interpretentur, idē ex Romana potius historia desumptum, quā ab Ægyptijs traditum. Neque tamen ab huiusmodi significato physica abest ratio, quippe qui naturę admodum pauidę cum sit, per uigili cura, ut acutissimus est ad ea sentiēda quę latent, facile excitatur, & minimo quoq; strepitu expergiscitur, ut ita olim Urbem ipsam, sedem ac domicilium Imperij, defendēdit ac conseruauit, vnde illi honores apud Romanos instituti: quāquam Heliogabalus totius humani ordinis inuētor, omniumq; bonorum morum illufor, eos ita sit vltus, ut canes iecinoribus anserem pascēdos instituerit. Illud verō iuniorum commētum est, per anserem alligatum ad anchoram, firmam custodiam intelligere. Anchora porro firmitudinis indicium est, ut loco suo dictum.

NEQ; hoc ab Ægyptijs obseruatum, ut silentium in tempore seruatur, per Anserem qui lapillum rostro apprennderit, significetur. Auis enim hec quę clamorē grauiter obstrepenti ferē semper clangit, ut etiam inter pascendum silere nequeat, exemplo est humano generi taciturnitatis etiam, vbi res exigit, obseruandę, quippe quę salutē suam alto interdum silentio tueri solet. Ille siquidem, ut Ammianus auctor est, ab orientali calore inualescentē, in occiduum plagam transmeare consueuerunt, cumq; Taurum montem aquilis abundantem penetrare cœperint, fortissimarū volucrum vim pertimescentes, rostra sua lapillis occludunt, ne vlla vel extrēma necessitate clangor elici possit: idēq; collibus āgiliorē volatū transcursis, tutum iam iter nactę, calculos projiciunt. Neq; me præterit, eruditissimū virum de disciplinis omnibus & politionibus etiam literis optimē meritū, hæc quę Ammianus de Anseribus scribit, grūū esse asseuerare, quod alij viderint. Res hæc mihi suggerit in memoriam non improbdens Aristotelis consiliū, quod Callistheni sectatori & propinquo suo dedit, cum eum ad Regem Alexandrum mitteret: admonuit enim hominē, ut quā rarissimē, & id iucundē, apud eum loqueretur, qui vitę potestatem & necis in acie linguę gestaret.

ALioquin Anser in vaticinijs, & rerum aliarum Ælogijs, improbitatem quādam præ se ferre videtur. Hinc Homerus in somnij præfagitione, procos per anseres innūit: eiusq; inauspicata garrulitas & a Virgilio, & a Propertio quibusdam vitio data est. Auersum enim ad eō est a poëticijs studijs Anseris ingenium, ut Phœbeam arborem laurum, quam sibi exitialem, si eius folia vescatur, intelligit, pertinacissimē fugiat. Nam cum natura sit admodum calidus, liquidis & frigidis delectatur cibus, lauationesq; amat, & ea declinat quę perniciem asferre possint. Laurum vero

SILENTIUM OP-
portunum.

I M P R O B I T A S.

igneam

igneam esse suo loco diximus. Non dissimulabo, quod ad procos attinet, inuenta aliquando in Anseribus amoris erga homines exempla, ut proditum de eo qui puerum Amphilochem Olenium genere deperierit, quod & Clearchus & Theophrastus testatū reliquere. Et Glaucen Ptolomæi Regis citharistriā memorat Plinius, quam Anser, & eodem tempore Aries etiam adamarint. Alius Lacydi Philosopho comes perpetuō dicitur adhæsisse, ut nusquam ab eo, nō in publico, non in balneis, non noctu, non interdiu, digrederetur.

D E T R I M E N T V M.

ESt & detrimenti hieroglyphicum Anser pascens, propterea quod quacuncq; ille oletum suum sparferit, adurere omnia solet: neq; quicquam magis vel satis vel pratis officere, quā si eo pabulatum Anseres imitantur. Quinetiam eorū sterus, si muria dissoluatur, & oleribus inspergatur, omnia vitiabit. Tum Anser ille poetarum perditissimus, qui inter olores satis cum impudentia strepere notatur a Marone, a Cicerone quoq; carpitur, quod illi Falernum fundum Antonius dono dedisset: quod nisi & improbus & perditorum morum fuisset, cōiectura est Antonium id minimē facturum. eorū spectat Ciceronianum illud in Antonium, Anseres de Falerno depellendi sunt.

A C C V S A T O R I N A N I S.

ET ne longius ab eo digrediamur, apud eundem oratione pro Sex. Roscio, Anserem inuenias pro eo accusatore positum, qui obstrepat tantum, noceat tamen nihil, cum canis non tantum allatret, sed etiam mordeat. Eius verba sunt non importunē repetenda. Anseribus cibaria publicē locantur, & canes aluntur in Capitolio, ut significant, si fures venerint: at fures internoscere non possunt, significant tamen si qui noctu in Capitolium venerint: & quia id est suspiciosum, tametsi bestię sunt, in eam partē potius peccant, quę est cautior. Quod si luce quoq; canes latent cum Deos salutatum aliqui venerint, opinor his crura suffringantur, quod acres sint etiam tum, cum suspicio nulla sit. Simillima est accusatorum ratio: alij vestrū Anseres sunt, qui tantummodo clamant, & nocere non possunt: alij canes, qui & latrant, & nocere possunt.

S V O S T A N T V M C V R A N S.

NEQ; illud dissimulabimus, quod hominem qui suę tantum familię curam suscipiat, aut rerum tantum suarum satagat, quid rei gerant alij securus, ac minimē curiosus, per Anserem ouis incubantem apto admodum hieroglyphico indicare possumus. Anserem siquidem, ut Quintilij, qui de agricultura quam diligentissimē scripserunt, tradidere, aliena oua in suo etiam genere fouere nequaquam solent: quare curatores eorum, dum oua pariunt, certis characteribus vnus cuiusque factum signare debent, atque ita vniciquę sua ad nouem supponere.

D E P E R D I C E.

Dissimulanda fuerat & Perdix, ne pudendum super ea significatum propalam proponeremus: sed quoniam suscepti operis ordo nos compellat, nihil est supprimendum quod inter hieroglyphica a veteribus adnumeratum inuenerim. Habere verō potest Perdix cū chortalibus locum, quod ea quoq; domi alitur, saginatur, & cicuratur. Sedenim vitia ideo ponuntur, ut reprehendi possint, quodq; abominabile videatur, mortales audientes ipsi absterreantur.

F

Impudicissimum hominem, tamq̄ efferata nequitia perditum, vt in cōsanguineis quoq̄ nullo pudore sit petulans, significare si vellēt Aegyptij sacerdotes, Perdices duas pingere sunt soliti: ipsæ enim coniuge viduatæ, sese inuicem abutuntur. Mares quippe, vt cernere est ex ijs qui domi aluntur, inter se tumultuant, clamitant, pugnamq̄ de coitu cōserunt, quos cœlibes vocant: qui autem victus in pugna fuerit, sequitur victoris venerem, neq̄ aliud pugnae præmium, nisi victum à victore pollui. Verum hoc nō fieri semper, sed certo anni tēpore, obseruatum ait Aristoteles. Illud ferè semper, vt cum primū pullus exire cœperit, à mare subigatur, ne tibi mirū adeò videatur, quòd Marcellus Perdicē ex aulibus virili genere appellandū dicat, Varronis autoritate nisus. Romani sanè pro huiusmodi notæ puero, pullum dicere soliti sunt: vnde Q. Fabiū, cui Eburno propter candorem cognomen fuit, pullum Iouis appellarunt, quòd natis eius fulmine ista fuerit, quasi eam Iupiter appetisset, cum potius interpretari debuissent, & eum, & eius amatores omnes igne perdendos esse. Apud Ausoniū quoq̄ Marcum quendā impudicissimū sellem pullariā dictum reperias. In fabulis fertur, quibusdam, Perdicē venatorem matris amore deflagrasse: vt eadē improbitas sit filiorum in matres, quæ in eo alitum genere parentis est in filios. Sunt qui figmento historiam, sunt qui philosophicum sensum applicent, sed ipsa volueris impudica procacitas, argumentū fabulæ proculdubio suppeditaui. Quare mihi non deliciarum tantum causa videtur Heliogabalus Perdicum plumulis in stratis, in puluinariibus, ac etiam accubitis passim vsus, quantum naturæ similitudine, cum portentosus ille, uir 'ne dicam an brutū potius, nullum nequitiaegenus intactum reliquerit, pudore prorsus omni perdito atq̄ profligato.

IMMODERATA NEQVITIA.

Sed vt semel dicam, nihil ad eneruatissimam libidinem & impotentissimam salacitatem exprimendam Perdice commodius, quæ plerunq̄ de coitu tanta efferatur rabie, tantaq̄ æstuat libidinis intemperantia, vt mas oua interdum frangat, ne cubando detineantur fœminæ, quocirca illæ, vt fœtus sospitēt suos, oua modò huc, modò illuc, quòd mares fallant, transferre coguntur.

Potest & celer profectus ex Perdicis pullo, verum eo ouī adhuc corticis parte aliqua vestito, significari. Perdix siquidem moræ velut impatiens, minimè expectat vt ouum incubatione ad tempus aperiatur, sed occupatis spatijs spontè erumpit, pertulsoque ouo vbi primū caput exeruit, pedesq̄ protulit, reliquo adhuc adhærescente cortice, procurrat, sibiq̄ cibum enanciscitur.

REDITVS IN VIAM.

Aberrantem hominē aliquandiu, falsaq̄ ductum opinione, sed viē demum redditum & recta sententiā ostendere qui volunt, Perdices duas grandiores faciūt, pullis aliquot inter vtrancq̄ pictis. Si enim eueniat vt Perdix oua sua fracta compererit, tanto incubationis studio afficitur, vt aliena surripiat, nidocq̄ infoueat: suū verū illud euenit quod D. D. Hieronymus & Ambrosius ex Hieremia tradunt, vt cum pullos eduxerit, illos amittat: hi siquidem audita illius voce quæ oua pepererat,

PRAECOX PROPECTVS.

perpererat, naturæ vegetatione perculsi, hac veluti nutrice deferta, ad eam se cōferunt, quæ oua illa vnde exclusi essent, ediderat. Clamasse, inquit vates, Perdicē, pullosq̄ quos minimè pepererat, cōgregasse, familiamq̄ ita suam imprudenter auxisse, interimq̄ pullis ad matris vocem procurrentibus, derelictam hanc insipientiæ suæ demum admoneri. Nostri tamen Theologi historiam hanc aliter interpretati sunt: alij enim per Perdicem malum demone accipiunt, qui Dei fœtus in prauitatis nido adulterina educatione sibi sperat enutrire. Per oua spem, quam de subigendis eis, & sub imperio suo detinēdis concipit. Per eam verò auem quæ vera mater est, quæ oua illa ediderit, piorum conuentum interpretantur, ad quem, vt legitimam & naturalem matrem, simulac vocem eius audierimus, deserta falsa, procurrimus. Adamantium per Perdicē aliena oua confouentem, intelligit hæreticos, genus quippe hominū Perdicis instar malignum, fraudulentum, callidum, quodq̄ decipiendis venatoribus multum infumit operat: vbi tamē veræ matris, sanctioris quippe institutionis, vox audita fuerit, eos deserit, atq̄ ita penas suæ insipientiæ luere.

REI FAMILIARIS CONCORDIA.

Necq̄ tamen aues hæc ita semper in libidinem efferascunt, vt nō interdum ardor ille deferueat, & vnanimi concordia mas & fœminam rem familiarem curent, quippe bina ouorum faciant receptacula, in quorum altero mas, in altero fœmina incubet, oua inter sese partiti, excludatq̄ vterq̄ sua, atq̄ educet. quod quidem ansam dedit, vt rei familiaris concordiam in consortibus, per duas Perdices incubantes exprimere pleriq̄ voluerint, cui rei aduersari videtur, quod superius de perdita earum incontinentia dictum, vbi marem oua frangere indicatum libidinis impatientia, ne fœminæ incubatione detineantur. Sed id non semper, sed interdum accidere positum.

ASTVTIA IN EVITANDIS PERICVLIS VAFERRIMA.

Quinetiam vaferrimum in periculis euitandis hominem, astuq̄ maximè potentem significantes, Perdicem & venatorē pingunt: quæ quo pacto sectantem eludat, & Aristoteles, & ab eo Plutarchus, accuratissima narratione perscripserunt, quæ scilicet pullos adhuc inuolucres supinos prosterni, seq̄ stramentis & paleis obtegi, aduentante venatore, ad sibi significationem assuefaciat: ipsa verò ante aucupis pedes prouolās, sui spem capiendi faciat, mox abuolet, ac subindere deat, donec ita illudens abducat eum à pullis procul, repetitoq̄ mox sibi lo, vt Aristophanis interpret ait, abuolet iam admonet, hocq̄ spectare crediderim prouerbium, τῆς περδικῆς οὐκ ἔστι, & τῆς περδικῆς τῶν οὐκ. Interpretes claudum quendam Perdicem nomine apud Aristophanem inueniūt, & ab eo adagiū in claudicantium aliorum ludibrium emanasse. Sed esto aliquid in significato claudicationis, natura tamen Perdicis efficit, vt ad dolos & vafritiē spectare prouerbium opinemur, cum scilicet subdolo quempiam ingenio hac progressurum speras, ille tamen euestigio illac se proripit, atq̄ ita vacillatione spectantiū spem eludit, vt iter eius, aut rerum progressus euentumq̄ nunquam certa possis coniectura deprehendere. Nam qui versus apud Athenæum citatur, ἔχει μὲν ἄν τις τῆς περδικῆς οὐκ ἔστι, ad huiusmodi pedum inconstantia, titubationemq̄ eam quæ oritur ex nimio potu, facere videtur: pedes enim tentat vinū luctator dolosus, vt apud Comicum est. Nullū autē inter aues animal Perdice dolosius neq̄ astutius: vnde illud Aristophanicū, ἐκ περδικῆς, quippe Perdicis more periculū euadere: ait enim

eius interpres, αἱ δὲ λαμβανούτες κέρδιον τῆς ποσὸς ὑπὲρ τῆς ἐκείνης ἐπιπλεονεχούσιν ἐκκελίνοσι. Stramenta enim pedibus cōtrahētes, supinas se prosternunt, atq; ita oc- cultantur, & periculum declinant. Atq; hæc latius apud Plutarchum, libro quo disputat, vtra prudentiora sint animalia, terrestria ne an marina.

CONTVMELIOSVS.

Adunt & cōtumeliosum hominem per alitem hæc significari, quòd in suo genere maximè hæc tumultuari, dissidere, & altercari vicissim assidue con- sueuerint. Sunt verò Perdices aliæ nobiles, aliq; rusticæ. Nobiles longè grandio- res sunt, syluasq; & saluts plurimum incolunt: rusticæ arua & segetes peruagan- tur. Grandiores illæ sunt etiam picturatiores, & plerisq; Italiæ locis nomen re- tinent incolumæ, Romæ tamen Starnas vocant, de quibus fortè Plinius dixerit: Misit Hispania externas aues. Rusticæ longè minores, fusciore pluma, & quo- dammodo cineritia. Idem vtrisq; ingenium, sed dolosiores, pugnacioresq; ru- sticæ, quas nunc Italia à sono vocis Qualeas ferè vbiq; vocat.

ASTVTIA PRAVA.

Hieroglyphicum etiam sapit Græcorum mythologorum fabula, qua fingunt Dædali nepotem ob inuenta artis suæ arma quædam admodum vtilia, per inuidiam ab Athenarum arce summa præcipitem datum, qui terra vix tacta mu- tatus sit in Perdixem. Cuius figmenti talis fertur interpretatio. Impuri homi- nes cum à sapientiæ arce deciderint, à rectis honestisq; studijs alieni facti, tamet si astutia freti aliqua suis in rebus excellere videantur, hisq; tractandis super a- lios attolli, sordidis tamen & improbis negotiationibus impliciti, sublimè ni- hil sapiunt, sed humi volitantes, dolisq; & fraudibus omnibus freti, rem quo- cuncq; modo facere tantum student, libidinum & cupiditatum suarum laqueis & retibus impliciti obuoluntq; eo Perdice deteriores, quòd illis vaferrima est ars ad elabendum, capturamq; declinandum, quod Græci dicunt ἐκποδίζω: hi neq; capti fugam moluntur, neq; si euadere possint, studium adhibent vltimum, vt salui fiant. Astutiæ huiusmodi causa factum puto, vt Eucherius cacodæmo- nem ex Perdixis imagine significari dixerit, eo loco: Clamauit Perdix, cōgrega- uit quæ non peperit.

DE COTURNICE

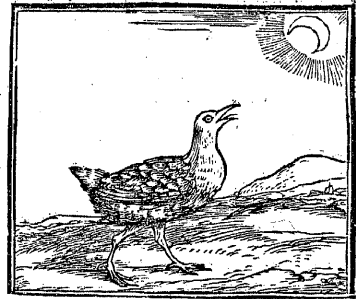

Coturnice multa sunt quæ cum perdice conueniunt: pugnacitas quippe eadem, quo in ludo illa præcipue celebratur, quam omnium victricem mirata est Alexandria, vrbe quippe tota in altis huius præ- conijs occupata. Hæc Erotas Ægypti procurator morositate nescio qua impotens, in ludibriū emitt, atq; assam deuorauit, quo factio iussus est ab O- ctauiano Augusto malò nauis affigi. Est & par improbitas naturæ, neq; odiosa minus, eo verò magis detestanda, quòd ad hæc impietas insuper accedit, & deo- rum contemptus, religionisq; odium, & quantum illa ferocire potest execratio.

IMPVRITAS.

Per eius enim hieroglyphicum sacerdotes Ægyptij impuritatem indicabant. Vbi vulgati codicis Græci mendū animaduertas, in quo oryx quadrupes aut mal pro Coturnice positū, et ita traductū: neq; enim hæc quicquā de oryge apud Horum, apud quem in vetustis codicibus manu scriptis ὄρυξ, non ἀουξ, legas. Et eodem cap. vulgati etiam codices habent τῆς ἀουξ ἢ τῆς ἀουξ, quòd satis manife- stum facit, de aue, non de quadrupede hæc dici. Ea verò de causa impura Co- turnix

turnix habebatur, quòd quotiescūq; Luna ori- tur, inauspicatos clangores excitat aduersus eā, non quæ Deum saluere iubeat, aut laudatione prosequatur, vt Solem gallinæ, sed manifesti- sima det indignationis aduersus eā signa, quod apud ipsos magnè dabatur impietati, cum sum- mo Lunam cultu prosequerentur. Ante omnia autem terram fodicat (ita intelligendum, τῆς γῆς ἐκποδίζω, ὡς οὐκ ἐπιλείπει ἀγορεύων πῶ γῆν) pupillasq; sibi identidem conscribillat, vtpote quæ indignè fe- rat Lunam apparere, quam neq; quidē intueri patitur, atq; eadem facit in ipsius Solis tam diuini astri exortu: qui mos nonnullis Æthiopum nationibus in So- lis ortu, quem velut hostem maximè reformidant, & ne spectent, in loca palu- stria fugientes, vbi non alia fructuum aut sylvarum copia fuerit, ibi delitescunt, Deum omni execratione prosequentes. Antiqui verò reges (nanq; non nisi sa- pientes eligi solitos tum temporis, satis constat) cognita Coturnicis natura, quæ verū horoscopi signaret emersum, animalis istius opera tanquā gnómone quo- dam utebantur: nō ociose in id intenti, certū exortus ipsius punctum deprehen- debant. Quapropter sacerdotes solum hoc animal ex volatilibus quæ ciborum vsum præbent, nullo tamen mactationis honore illi habito, comedebant, vtpo- te quod contentionem quandam (desideratur enim ἀλλοτρίων vulgatis in codici- bus) præ se ferre videretur aduersus præcipuum Deum suum.

PERDITISSIMA MALIGNITAS.

Adem auis in solis, vbi libenter habitat, locis, si quem limpida aquæ fon- tem adinuenerit, simulac biberit, aquam reliquam rostro pedibusq; corrup- pere, lutosamq; reddere, puluere etiā in eam ingesto, nititur, ne cuipiā alteri ani- mali ad potū appetatur: quæ quidem maligna, improba inuidiaq; Coturnicis na- tura Ægyptijs argumentum dedit, vt malignum hominem per eius hierogly- phicum notarent. Eiusmodi verò morum impuritatem eodem modo damnat Ezechiel quarto supra trigessimum capite, dicens: Et cum purissimam aquam bi- beretis, reliquam pedibus vestris turbabatis. Sedenim Ægyptios non tam ma- ligni in alios mouere mores, quos in turbada Coturnix aqua profiteatur, quam ipsa aduersus Lunam impietas, & ingrati animi significatio, cum tot à Luna sint animantibus omnibus beneficia, de qua generatio, & alimenta rerū, quotquot & hominum & brutorum vsui necessaria sunt. Nam quantum ad turbationem aquæ pertinet, animalia quædam sunt, quæ turbulentam & crassam suauius bi- bunt, vt Cameli, qui ne ex fluuio quidem prius hauriūt, quàm pede protrita ter- ra aquam spissiore effecerint. Neq; aliter potu gaudent Elephantū quoq; sed in ne imaginis suæ toruitate terreantur, turbidam bibunt. Verè autem Coturnix Alcibiadis magistra fuit, qui dato Pericli consilio de ratione potius non redder- da, tranquillam ciuium suorum quietem perturbaturus esset. Nam cum iam pri- mas in republica partes occupasset admodum adolescens, forteq; sententiam in Senatu de re seria diceret, ex eius sinu Coturnix euolauit: quæ tamen totius Senatus cursitatione capta, Alcibiadi, nō sine venatoris ambitione, fortè etiam præmio, reddita est. Quantum verò pertinet ad alitis huius esitationem (vt hoc pro corollario subiiciamus) non defuere Medici qui eas à mensis suminouerēt, tum quia veneni semen illis gratissimus cibus, cum propter comitalem mor-

bum, quem, vt Plinius tradit, solę animalium sentiunt præter hominem, eaq; de causa veratrum appetere feruntur. Aristoteles tamen hominem tantum comitiali morbo tentari ex omnium animantium genere asseuerat, Problematis. Sed enim Plutarchus capellas quoq; comitiales sentire profitetur. Quod verò de veratro dicebamus, ita apud Lucretium legas:

*Præterea nobis veratrum est acre venenum,
At capris adipēs, & coturnicibus auget.*

Et Ouidius ad venenum spectans:

*Ecce coturnices inter sua prandia viuunt,
Forfitan & sunt inde frequenter annis.*

Nam vt in Serpente dictum, excogitatum est in morbis desperatissimis viperas edendas dare, vnde non modò salus, sed vitę etiam subsecuta sit longitudo. Cur verò Phœnices Coturnicē Herculi sacrificarēt, causa est, quòd in fabulis eū ab hac alite seruatum aiunt: hunc enim Iouis & Astrę filium in Libyam profectū, à Typhone occisum esse autumāt, Iolaumq; Coturnicem eius naribus admouisse, cuius odore fuerit in vitam restitutus: & ne mendacio locuples abesset testis, vulgatum est etiam dicitur, ἄρτυξ ἔστω ἡρακλῆϊ τὸν κερτερόν, Fortem Coturnix sospitauit Herculem. Alij eum dicūt eius alitis esu à comitiali morbo, quo insigniter laborauit, liberatū esse: quo si tentantur & Coturnices, facile fieri potuit vt sympathiæ vi aliqua, tacitā ue atq; incognita naturæ potentia, vel nidore viuæ, vt nonnulli ponunt, alitis vstulatae, vel esu potius, morbi genus id fugaretur, atq; ita Hercules vitæ redditus fuisse videretur, quod est vero similis. Sed ne, Vir clarissime, te magnis & assiduis Reipublicę negocijs detentum vltius demorer, mira hæc minimè videntur esse, quia varijs medicina modis prodest, noxia modò per similitudinē cognationemq; naturæ deducendo, modò per dissensionem contrariamq; vim expellendo, modò sensim abrodendo, modò per dissolutionem mitigando, alijs atq; alijs inuentis, quę salutaria quis nouit, adhibendo, vt tam contraria quàm cōsentanea pro morbi qualitate prodesse comperiātur.

PIERIVS VALERIANVS AD THOMAM MILLIARIVM BELLVNEN. DE IIS QVÆ PER STRUTHIOCAMELVM ET MINVTIORES ALIQVOT AVES SIGNIFICANTVR EX SACRIS AEGYPTIORVM LITERIS.

Contenderā superioribus diebus ab Leonardo patre tuo, ne te assiduitate tam pertinaci, tandiu literarū studijs insenscere permitteret: id enim ē re tuā fore, & salutē tuam facere plurimū arbitrabar, si feruor ille adolescentiæ tuæ aliquacūq; interpositione cohiberetur: proinde aliquid cōmiseretur, quo tu Venetijs apud nos per geniales hos dies, quibus vindemia celebratur, aliquā laboribus tuis quietē interponere cogereris, vt aliquando nobiscū amœniori cuiptā tete cōcederes hilaritati, paulo post ad lucubrations tuas alacrior rediturus. Non enim animus sine fultura corporis sustineri potest. Neq; mihi satis placet, quòd Platonem illum tuū aiunt spontē atq; ex animi sententia Academia locum minime salubrem delegisse, vbi philosophantium apud se corpora macerarentur, debilior atq; ferrent: siue mea hæc semper fuit imbecillitas, & ad hanc vsq; etatē natura spontē valetudinaria siue persuasum habeam incōmoda corporis studiorum profectui plurimū officere. Quam

Animi ego hinc iacturam fecerim, sum mihi met ipse conscius. Et quantum cœli huius patrij benignitas mihi contulerit, ipsa iam minus cadauerosa facies, quam attuleram Roma, facile poterit indicare: et tristi quippe quodam senio in prospera, niuidam firmamq; virilitatem transmutata. Sane hinc ad vigiliarum perseuerantiam, & legendi scribendiq; labores tolerandos longē alacriorem factum me sentio. Tu quod magis probes, quidq; tibi magis conferre soleat, ipse videris, dummodo valetudinis atq; firmitatis ratio in primis habeatur. Fecit autem ille, vt omnibus in rebus festiuissimus es, quod de poposceram: tu verò respondisti, venturum te libenter, si modò per dies hos, quos in patria consumpturus esses, vellem ego tecum quotidie vel venatione, vel aucupio exerceri. Accepi conditionem, quantum ad aucupia pertinet: ac ne me imparatum deprehenderes, vne vlla nos tempestas, aut casus, ne minus res cum auibus esse posset, inturbaret, auicularium varijs alituum generibus instructum comparavi, idq; totum tibi, ludoq; tuo destinavi. Tu cum veneris, quid facturis sis vide, simulac conuiuium ex eis instruere constitueris, vtrum simplices has carnes sine vlla peregrina iucunditatis aspergine, sine Apitiano vlllo artificio sis appositurus: an, quia nonnullæ forsit an satua, & sine succo videbuntur, hic condimenta illa aromataria Venetijs allata sis adhibiturus, ea verò quàm suauia, quàm odorata, quàm preciosa. Propera igitur, vt quando per Aegyptum aucupia nostra sumis exercituri, apud Cleopatram facias nos cœnare. Ego enim macellum depeculabor, & patinarum struices apparabo, tu corollaria & secundas mensas addere collatio illo, vt consueueramus, more non grauaberis.

DE STRUTHIOCAMELO

ACILE' quidem meminisse potes, optime Thomā, quo die Carolus V. Imp. à Clemente VII. P. M. Bononiæ coronam accepit, sacrificij genus quoddam à Germano milite media platea procuratum: interfuisti enim rei gestæ, cum bouem macerarent, cuius vterum exenteratū, varijs alituum generibus, alioquūq; esculentorū farciminitibus compleuere, lætum hilaremq; diem ex his omnibus vnā tostis celebraturi. Ita nos nunc facturi videmur, qui Struthiocamelum, visendę magnitudinis alitem, minutioribus plerisq; auiculis in eius aluum ingestis confarciuimus. In collatijs verò nostris cœnis illis, quas postrelictam Romam patriæ redditus, teq; sodali iucundissimo reperto proposueramus, singula tantum singulis ciborū genera per sortem educebantur. Notum multa eius multiplicatis esculenta à conuiuis excogitata, vt legi fraus fieret sumptuariæ, quæ inter nos sancita fuerat: res enim variæ sub vno vel farinaceo integumento, vel omasi cuticula delitescbant, sed non id ganeg, verum hilaritatis causa. Quare cum hæc fieri soleant in ludum, nos quoq; ludum boni omnis causa profecti, ingenti illi minores alias aues ingestimus. Maxima ea omnino auium, si modò auis appellanda est, cui plumę tantum sunt, non tamen volatus: cui crura pedesq; atq; vngulę non forma tantum, verum etiā magnitudine propemodum bubuli. Sed hæc alij disputabunt, nos plumatum alatumq; animal in volucrum ordinem interim admittemus.

I V S T I T I A.

Huius sanè pennæ, quoniam præter aliarum auium morem æquales omnes inter se sunt, iustitiam & æqualitatem erga omnes significant, vt apud Horum habetur. Plurimus verò earum vsus ad conos bellicos, & galeas adornandas, tam apud veteres, quàm apud nostros: cuiusmodi illæ sunt quę in eo numo habentur cuius inscriptio, TI. CÆSAR DIVI AVG. F. AVG. P. M.

TR. POT. XXIII. Ibi enim pinnæ huiusmodi in quodam sero sitæ sunt supra frontem sigilli, cui subiecta est inscriptio, IVSTITIA. Numum Bononiæ vidi apud Io. Achillinum. Ibidem apud Alexandrum Calcinium solum Iustitiæ caput in numo est, cum eodem pinnarum æqualiū gestamine, isdem literis, quippe, IVSTITIA. Sedenim vt ad alitem reuertamur, quoniã Struthiocameli stolidi adeo sunt, vt cum colla fruticibus occultauerint, latere sese existiment, succurrit Carneadis disceptatio, qui Iustitiã nihil aliud esse quam meram insaniam profitebatur.

PINNE IN MOENIBVS.

Ad eiusdem speciei similitudinem murorum summa fabricari solita, causam dedere vt pinne vocarentur, ab ijs, vt Varro ait, quas insigniti milites habere in galeis solent, & in gladiatoribus Samnites. Hinc intelliges de armatura Samnitium, quæ alibi apud Varronem & Plinium legeris.

Sanè si quis Ægyptiorum more elementorum concordiam indicare voluerit, non imperitè picturam eam proponet, quam ipse rerum opifex per animalia id præ se ferentia, cõsiderandã proposuit, lutram scilicet, vel eius loco marinũ vitulum, Struthiocamelum, & hominem, vno vinculo religatos. Lutra siquidẽ, & vitulus marinus, media sunt animalia inter terrestria & aquatica, vinculumq; illud ostendunt, quo terre applicitæ sunt aqua, suisq; coercentur finibus: quia diuina prouidentia cum arenam terminũ maris posuisset, leges etiam imposuit aquis, ne fines transgredereut suos. Struthiocamelus autem ambiguis est inter terrestria & aëria: verè enim volucris non est, quæ nequaquam à terra, vt volucris, attolli potest. pennæ autem alæq; illi ob id tantum à natura datæ, vt cursum adiuuent. Crura verò, vt dictũ, bouilla propemodum, vngulasq; bifulcas habet. Deniq; inter elementa omnia, & cœli ipsam, homo intermedius est constitutus, ita per huiusmodi picturam tota ipsa rerum machina describitur.

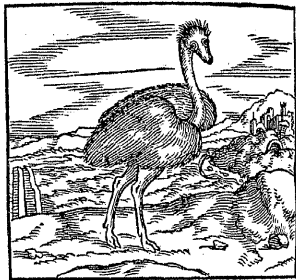
MVLTIVOLVS.

Diuinæ literæ Struthiocamelum pro multiuolo homine, & certi nihil sibi adsciscente ponunt, videlicet qui sacræ adscriptus militiæ, profanis tamen negotijs implicetur, ijsq; tantum tractandis occupetur. Nam quod alatum est, contemplationem refert & excubitat: sed propter vasti corporis magnitudinem tollere se humo nequit, alis tamẽ, vt dicebamus, ad cursum vititur. Quod pedes bouillos habet, terræq; semper adhærescit, quæ terræ sunt significata suscipienda enim videtur Hesychius interpretari. Quod verò ad animalis huius ingressum attinet, tamen si volare nequit, perniciosissime tamen currit. Struthiocamelos, ait Xenophon, quos apud Euphratem Cyri milites offenderunt, à nemine capi potuisse: tam longè enim modò pedum pernitate, modò alarũ quasi velificatione procurrebant, vt statim equites desperata præda insequi desisterent.

HÆRETICVS.

Quod verò superius diximus ex Hesychio, Eucherius quoq; per animal huiusmodi hæreticum hominem significari tradit, qui habere quasi videtur sapientia pennas, volare tamen non potest.

ELEMENTORVM concordia.

HYPOCRITA.

Eucherius idem ait de hypocritis dictum ab Esaia: Erit cubile draconum, & pascuã Struthionũ. Parit siquidem oua Struthio, verum, vt alibi diximus, neq; illa incubatu fouet, neque pullos nutrit. Ita hypocrita, quamuis rectè alios admoneat, & rectè faciendi viam addoceat, nullos tamen filios per vllum bene acta vitæ exemplum generat. Hinc Iobes clamat: Struthio in terra relinquit oua sua, & obliuiscitur quod pes ea sit conculcaturus.

INSPIENTIA.

Ad hæc, vt paulò antè dicebamus, genuina illa animalis stoliditas effecit, vt imago Struthionis caput in tra frutices abscondentis, insipientiæ hieroglyphicum haberetur, vt pote qui cum auium sit grandissima, ita vt altitudinem equitatis equo insidientis excedat, si tamen colla tantum frutice occultauerit, latere se totam existimet, cum reliqua magna admodum corporis moles in aperto relinquatur. Ita dum in capite secura est, diceret Tertullianus, nuda, qua maior est, tota cum capite capitur. Diodorus tamen id à Struthiocamelo non ex stupore fieri contendit, sed quia sit sibi conscius habere se caput admodum debile, occultare id quamprimum studeat.

DE VESPERTILIONÈ

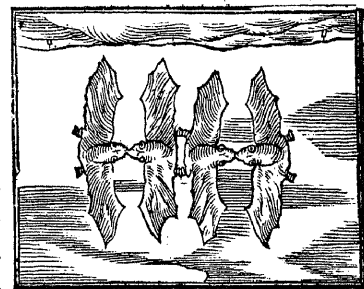
Onstrofa quoque est Vespertilionis effigies, multaq; in se mystica continet hieroglyphica.

AB EXILI FORTVNA IN ALTVM ERECTVS.

Præcipuèq; illud apud Ægyptios fuit, vt per animal huiusmodi significaret hominem qui debilibus & exiguis viribus siue nobilitatis, siue fortunæ, siue etiã ingenij præditus, ita tamen repente emerferit, vt non se tantum humo sustulisse, sed subito volatu elatus in sublime ferri videatur: cuiusmodi exemplorum plena Roma semper fuit. Vespertilio siquidem licet pennas non habeat, sola tamen membranula fretus volat, ita vt difficulter distinguas, sit ne avis, an mus. Quare apud mythologos argute vafreque duas eludit mustelas, dum se alteri cauem, alteri se murem venditat, atq; ita capitis periculum euadit.

Murum verò illud inter hoc tam brutum genus, quod tanta se humanitate completuntur, vt nulla cõuenientius specie figuræ officia mutua describas, quam per Vespertiones alterum ab altero catenatim dependentes. Habet enim id genus mutuã inter se quandam benevolentiam, sæpeq; veluti catena quadam contexta, si qua vlli vis inferatur, mutuo sibi cohærent, imbecillitati suæ opem sibi inuicem afferentes, visæq; sunt alia ab alia alarũ hamis vnus ad alterum porrectis pendentes, longum veluti funem produxisse.

OFFICIA MUTVA.

NVTRICATIONIS FACVLTAS.

Mulierem isdem sacerdotes lactis vbertate foecundam & bene nutricantem significare si vellent, eandem ipsam alitem pingebant, quippe quæ sola volucrum & dentes & mamillas humanis similes habet, lacteq; nutrit pullos, y-

beribus mulierum in modum admotis. Nam Aegyptij ab ijs quae in vno quoque genere reliquorum naturam aut mores excederent, significationum suarum argumenta defumebant. Quod verò ad mammas pertinet, Graeci hanc alendi felicitatem indicaturi Dianae simulacrum mammosum effingebant, cuiusmodi illud fuit quod Ephesi tandiu tanto concursu visitatum, eamque Latini ea de causa multimammam appellaverunt, cuius exempli multa hodie Romae vetusta signa conspiciuntur. Minime verò pretereundum est, hoc loco in impressis exemplaribus Hori perperam legi, Γυναικα θηλάζουσαν & καλῶς ἀνατρέφουσαν βελόμυλοι ζωγράφισαι, τριγώνω ζωγράφισαι, cum ex manu scriptis codicibus antiquis & historia ipsa legendum sit, βελόμυλοι ζωγράφισαι, νικηθείσαι πάλιν ἔχουσαι δόντας καὶ μαστῆς ζωγράφισαι. hoc est, Volentes pingere, Vespertilionem identidem dentibus & mammis praeditam pingunt. Inde sequitur pro redditione causae, αὐτῆς γὰρ μόνου ἴσθ' ἄλλων ἠλωδὸν δόντας καὶ μαστῆς ἔχει, siquidem sola ea ex omni volucrum genere, & dentes simul & mammas habet. Quorsum enim dentes & mammae ad turturem alitem minimè monstruosae?

LVCIFVGA.

Quod si hominem latebris & occulto secessu gaudentem, vel qui rei cuiuspiam metu percussus in apertum minimè prodire audeat, significare vellent, formicam & Vespertilionis alam adpingere consuerunt. Aiunt siquidem eam esse inter Vespertilionem & formicas naturae discordiam, ut si ala tantum Vespertilionis formicarum cauo admota fuerit, nulla earum foras progrediatur.

MORA.

Quinetiam sunt qui tradant credi solitum, formicam eò nunquam exire quod Vespertilio vel semel accesserit: atque ideo formicam sub Vespertilionis ala positam, & more & tarditatis aut impedimenti significatum habere. Transit & ad columbas huiusmodi sympathia, quia ut Florentinus libro de re Rustica ait, colubae stationem minimè deferunt, si Vespertilionis caput supra turrim posueris.

INSCITIA.

Cognitionem alibi per lumen significari diximus, unde etiam dare luci, pro declarare & edocere, saepe legimus: contra verò inscitiam per tenebras intelligimus, unde hallucinari pro decipi per ignorantiam. Quoniam verò Vespertilionis ea natura est ut tenebris gaudeat, neque lucem ferre possit, diuinam literam dum Vespertilionem a sacris summovent, ἱερογλυφικῶς eum intelligunt virum, in quo nullum disciplinarum, aut verae institutionis lumen effulgeat, explodi debere. Alio qui apud Bucherium Vespertiones in diuinis literis idolorum monstra sunt. Propheta: Ut adoretis talpas & Vespertiones. Sunt etiam cogitationes immundae, quas improbi daemones ingerunt, ut idem sentit.

SECVRITAS.

Neque desunt qui securitatem indicaturi, Vespertilionem in uerso capite pingant: is enim circumlatus domui viuus, et super fenestram vel in hyperthyro, aut ipsis in valuis in uerso capite affixus, maleficiorum amuletum creditur. Plinio etiam id tradente, quod ad haec usque tempora plerisque locis factitari videmus. Contra verò, si quis eam amoliri arceret ab edibus velitis suis, platani folia suspendat. Africanus enim in his quae de agricultura conscripsit, Vespertilionem eò non ingredi tradit, ubi arboris huiusmodi folia suspensa conspexerit. Pro corollario addam, occidi eas hedera suffumigata. Nam eas qui sustulisse se profiteri signo aliquo velit hieroglyphico, Vespertilionem faciet hederae folio insidentem. Nam Alcithoë Leucothoëque sorores apud Ouidium, spreuisse Bacchi sacra finguntur, easque

de causa in Vespertiones mutatae, unde suffitum hederae ita exhorrent, ut eo etiam necentur.

IMPVRÆ MENTIS HOMO.

Hesychius ait eam hieroglyphicum esse hominis, qui serò & parè fidei documenta susceperit, inque illis mente non satis firma versetur, sed in ambiguo omnino reponat, neque sciat de terra sua exire, sed in quibus genitus est latebris libentissime delitescat: Christianus demum sit, sed parum fidelis: serò enim Vespertilio prodit, sub ipsum quippe crepusculum vespertinum, atque ubi tribus aut quatuor spatiosis volatum exercuerit, à noctis tenebris occupatur: neque longè fertur, sed supra circumque tecta semper volitat, cum Abrahamo Dominus peregrinationem indixerit, terra in qua alitus erat, quamque inhabitabat, derelicta, pristinam scilicet imbecillitatem & crassam originem nobis posthabendam admonens, perinde ac etiam separari nos à parentibus, & sequi Dominum doctrina moneat Evangelica. Vespertilio demum utrum ales an musculus sit, extat in ambiguo, cum, uti paulo ante diximus, ipsemet in fabulis persuadeat gallo se esse murem, catto verò alitem. Volat quidem, non tamen pennis, sed membranulis innixus: neque pluma, sed pilo, atque eo quidem murino, vestitur. Ita homines plerique volatu qualicumque praediti, baptismatis tantum tinctum assecuti, apud catholicos Christum fatentur Petrum Ecclesiae specificè praeposuisse, apud haereticos impudenter delirant atque praeruaricantur: apud Iudaeos Christum ridet, apud Mahumetanos tam Iudaeos quam Christianos incessunt, impurissimum hominum genus, non modo Vespertilionibus perquam simile, sed cui merito ἐξ ἧς μαρτυρίας nomen inditum sit, abominabile id quidem, & omnibus abhorrendum.

DE OTIDE

Quos Graeci dicunt, quas aues Tardas Hispania, damnatas in cibis, propterea quod ossibus eius effractis teter odor ex medulla ad tedium usque extemplo sequitur. Sedenim Xenophon earum carnem ait multo suauissimam. De tarditate idem tradit, & faciles captu asserit, quod nihilo quam perditas longius prouolent, celerrimeque fatigentur. Aegyptij sacerdotes hanc quoque hieroglyphicis adnumerarunt.

IMBECILLVS FORTIORI assurgens.

Quippe si hominem imbecillum, qui sero cioti potentiorque assurgeret, ac in rebus gerendis sententisque dicendis primas illi partes cederet, significare si vellent, aut ita faciendum admonere, Otidem auem, & equum adpingebant: illa siquidem simulacrum equum aliquem in conspectu habuerit, nihil quicquam contata, illum quadam veluti venerationis ostentatione excipit, circumque volitando & subsequendo deducendoque, officium facere quodammodo videtur.

NIL ALTVM SAPIENS.

Cum verò Otis omnino avis sit, animi est identidem signum: alatus enim animus passim apud Platonem. Sed haec animum indicat ignauum ac stupidum, quippe quae tarda est, corpulentiaque adeo grauis, ut vix sese terra attollat: ita ter

reni etiam affectus, quo quispiam detineatur, indicium est, quippe qui nihil sublimi-
me sapiat aut meditetur.

CONTVMAX.

AT si quis contumacem aliquem & monitoribus asperum, ab omnibus bono-
opere alienum, hieroglyphico referre voluerit, apte Otidem & canem pin-
get: nulla enim avis canem exhorrescit præter Otidem, quæ suæ sibi conscia car-
ditatis, simulac canem conspexerit, aut latrantem audierit, statim arrepta fugale
condit in latebras. Per canem autem suo commentario sacerdotem præcipue signifi-
ficari diximus in templis concionantem, de diuinis, de pietate, reliquisque bonis
moribus differentem contra impios scilicet & improbos oblatrantem. Eum igitur
qui subfugit: & sacerdotes, ingenio plurimum contumaci esse consentaneum est.

DE ALCEDONE.

Alcedonem, quod hætenus viderim, Ægyptij non posuerunt, ea ve-
rò apud Italos sua habet significata.

TRANQUILLITAS.

QVorum vulgatum illud est, per Alcedonis nidum rerum quarumlibet
tranquillitatem indicari: mare siquidem per dies circiter quatuordecim, qui-
bus auiculæ illæ nidificant in littoribus incubantque, mira pacari serenitate com-
pertum est. Est verò nidus ille miro artificio ex pisciculorum osiculis & spinu-
lis contextus, ad gladii cuiuslibet ictum incolumis, figura cucurbitæ, præter v-
num perexiguam cauam, qua ingrediendi & exeundi sit parentibus aditus, cæ-
terà conclusus.

IVSTITIVM.

TRansit & ad res civiles figure huiusmodi significatum: nam hæc ad maris varie-
tates accommodantur, est enim iustitij monumentum: ideoque à Plauto dictum,
Alcedones esse iuxta forum. Ad suspensas enim fori procellas, fluctuationesque
& turbines, hoc aptissime refertur. Nam & Horatius mersari se ait, si quando
res agere adhibuerit, civilibus vndis. Ita dies Alcyoniæ dicuntur, quibus fora
conticescunt. Sunt verò dies Alcyoniæ, ut luculentissimo carmine Simonides
tradidit, septem ante brumam, dum scilicet incubat: & septem à bruma, postea-
quam pulli exclusi fuerint: quibus quidem diebus ea tranquillitas non semper
nostris locis, in Adriatico quippe sinu, contingit, neque etiam Tyrrhena ora, at in
Siculo mari ferè semper. Fit verò bruma, ut Hesiodi interpretes scripsere, mense
Ianuario, quem in honorem Bacchi Lenæum ipsi vocant: & eo mense à Latinis
brumalia celebrari dicunt, quod Bromus Bacchus appelletur. Sedenim Traciani
temporibus, quod de ætate sua Plinius proficitur, ad VIII. calend. Ianuarias fuit,
quo die natus est nostræ salutis assertor. Accidit autem bruma, tresque cardines
reliqui, in octava singulorum, Capricorni, Arietis, Cancri & Libræ, quæ diuturni-
tate temporis ob minorum aliquot neglectam intercalationem, minime numero
spondere cõperias: nam octava Capricorni, circa vigesimam est nunc Decembris
diem. Sedenim hæc perpendere Astronomorum diligentiam dimittamus.

CONSVETVDINIS RARÆ HOMO.

Alcedonem præterea pingebant quotiescunque vellent hominem raro pro-
deuntem, & minimo temporis momento cum hominibus versatum signifi-
ficare: Alcedonem siquidem videre est omnium rarissimè: ferè enim circa Vergi-
liarum occultationem, brumamque ipsam apparet, & vbi primum per portum non

plus quam nauem circumuolauerit, statim abit, ut nusquam præterea conspiciat:
de quo apud Stesichorū latius. Causam huius nidulationis hybernæ querit Al-
bertus, eam esse suspicatus, quod auicula ea rara adeo sit textura, ut estate propter
nimiam corporis ariditatem prognerare nequeat, hyeme verò obturatis præ fri-
gore poris, humidioribusque effecto corpore, fiat ad conceptum idonea. Non dissimu-
larim hoc loco quod Antigonus ait, Alcedones vbi senescunt, Cerulos vocari.
Verum Aristoteles discernit inter se diuersas, Alcedonem, Cerulum, & Cornicem.
Sunt qui harum mare Cerulum vocent, idque verum esse tradunt interpretes Theocriti.

DE CURUCA.

Sunt pleraque de quibus Ægyptij parum, alij multum locuti sunt, que ta-
men quonia Ægyptiacis commentis non dissimilia sunt, in Struthio-
camelum hunc infarcienda videntur, atque in his Curuca, & Cuculus.

ALIENI FILII PRO SVIS EDVCATI.

DE quibus vulgatissimum apud omnes scomma, hominem per eam signifi-
cari, qui filios adulterinos pro suis pascat. Cuculus enim Curucæ absum-
ptis ouis, in eius nido sua potissimum oua ponit, utpote qui se ignauum minimeque
idoneum agnoscat, qui possit pullis necessaria comparare. Suæ igitur sibi con-
scius imbecillitatis, eam in rationem ad prolis suæ tutelam, quippe qui omnium
auicularum iniurijs sit expositus, vereaturque ne si nidum struat, minimo inde ne-
gocio depellatur, idcirco ad alienas confugere opes pergit. Curuca itaque oua illa
iouet & excludit, atque educat pro suis. Aristoteles, si modo legitimum est id opu-
sculum, De mirabilibus auscultationibus, accidere hoc in Helice tradit: addit &
in palumbium aut turturum nidis oua ea deponi.

DE CVCULO.

MINIMA QVAQVE DE RE TIMIDVS.

Cuculus quia timiditate maxime omnium animi excedit, adeo ut à mi-
nimis quibusque auiculis conuellatur, easque præ metu fugitet, comen-
ti nonnulli sunt, hominem minima quæque expauescentem, per alitis
huiusmodi picturam significare. Vnde conuicia illa, siue quempiam
adulteræ vxoris maritum dicere volumus, siue ignauum, siue stupidum, aut nul-
lo animo præditum hominem notare, Cuculum appellamus, ut apud Horatium
Sermonibus:

*Tum Prænestinus falso multumque fluenti
Expressa arbusco regerit conuicia, durus
Vindemiator, et inuictus cui saepe viator
Cessisset, magna compellens voce Cucullum.*

Solent, inquit Porphyrio, leuia rustici circa viam arbusa vindemiantes à viato-
ribus Cuculi appellari: tum illi prouocati, tantam verborum amaritudinem in
eos effundunt, ut viatores illis cedant, contenti eos Cuculos iterum atque iterum
appellasse. Ego cum Octobri mense Roma Neapolim proficiscerer, in eiusmodi
diuocios incidit, per continuum diem conuicijs huiusmodi delectatus. Quare cum
Acrone dicere possumus, hoc autem ipsa re nouimus, quemadmodum viatores
quos in itinere vindemiatore per agros conspexerint, conuicijs agitare gaudeant,
illiquita respondere, ut Cuculum eum appellent quasi pigrum, ignauum scilicet
ac nihili hominem. Sed hoc parum est, & quod à Porphyrione dicitur, subfrigi-
dum: hodie siquidem res agitur calumnijs etiam vehementioribus: viatores

enim eos nūc Pulterones, nūc Cornutos, nunc alijs atq; alijs cōuicijs incessunt illi cōtra, siue ciuis, siue magistratus, siue rex ipse occētare cceperit, omne opprobrii genus regerunt, tegendisq; reiectis turpissima quęq; minantur, preterim si cellisimis, quę frequētes tota regione sunt arboribus infederint: quamuis id impunē toto agro Cāpano Neapolitanoq; tēpore vindemię licet, ne quid Liberi libertati detrahatur. Atq; hoc illud est quod Flaccus ait, Durus vindemiator & inuictus, cui sępe viator celsisset. Quoniam verō species Cuculi certo anni tempore non multum differt ab accipitre, locus fabulę datus, quam in Arati vita Plutarchus refert. Ipsa enim inducitur minores auiculas percontari, quare susperent se conspecta, quę nullam prę se ferat ferocitatem: quoniā, responderunt, suspicamur te aliquando futuram accipitrem.

TRANSMTATVS.

Possumus igitur hominē qui vel mores, vel effigiem ita commutarit, vt alius penē videatur, per eandem hanc auem significare. Ea enim figuram immutare creditur, & in aliud transire genus, cum inter accipitres omnino numeretur, licet vnguibus sit haudquā aduncis, neq; capite accipitri similis, sed colore tantum, rostro quoq; magnitudineq; columbino potius quā accipitrino.

PULICVM DEFECTVS.

Alij porrō quoniam Ægyptios animaduenter de pulicū defectu describendo sollicitos fuisse, quippe origanum in eo significato proposuerāt, addidere ipsi Cuculum & humanum vestigium, qua specie pulicum exterminatio nem indicarent. Ferunt enim, quo quis loco primū audiat alitem illam, si dexter pes circumscribatur, ac vestigium id defodiatur, nō gigni pulices vbicunq; puluis eo vestigio compressus, sparsus fuerit. Hęc obseruarunt Magi. Pulicum verō nuncupatione, humiles sordidęq; curę sunt intelligendę, quibus impliciti vitam agimus anxiam & inquietam. Multa enim, licet ea pingere aut sculpere insaniētis vaniq; sit ingenij, ob exiguitatem, quę minus representari potest, vti tamen loquendi frequenter vsurpantur.

IVNO.

Paufanias vbi opera ea recenset quę Mycenis spectatu digna viderentur, in sceptro, quod in Iunonis manu erat, Cuculū infedisse dicit, eaq; de causa signum ita fieri solitū, quod Iunonis desiderio Iupiter aliquādo in eam auiculam se cōuerterit: tā inania illi de dijs suis cōminiscebantur. Quinetiam locū Coccygium appellatū autores celebrāt, in quo Iupiter in Cuculū sit mutatus. Apud interpretes Theocriti ita leges, Iouē Iunonis cōgressum appetisse, rē tamen occultare voluisse: mutatū itaq; in Cuculū, abisse in montē qui tūc Thronax, postea verō Coccyx appellatus est, eoq; & Iunonē concessisse, quę simulac affectis, Iupiter in eius auis effigie ad eam aduolauit, seq; in eius genua proiecit: repulit hūc Iuno excusso peplo, at ille statim mutata facie acceptus ab ea est. Hinc apud Argiuos Iunonis simulacrū in throno collocari, in manu verō sceptrum poni, supra quod Cuculus. O lepidos & otiosos deos, qui puerilibus his nēnijs delectarentur: sed longē magis ineptos, qui talia scriptis mandare non erubuerunt.

NVPTIÆ.

Cum verō vincula iugalīa curę sint Iunoni, putarim ego boni ominis causa Cuculum deę dedicari solitum: boni est enim augurij Cuculus, nostrisq; solent ex eius cantu ducendę vxoris tempus percontari. Caro autem eius si in autumnali tempore veniat, ceteros saporis exuperat.

V E R

VERNVM TEMPVS.

Et & verni temporis signum Cuculus, id quod vel imperitę innotuit plebeculę. Porro nuncium eum veris ponit Hesiodus:

*ἦ μὲν κέκλυε κικλύνει δὲ πρὸς αἶψαν τὸ λαοῖσι.
Ut cantum audieris quem reddit ab ilice coccyx.*

Tunc enim exulare hominem dicit, quia verum eo nuncio veris aduētum intelligant. Pistoherus apud Aristophanem, Auibus, vbi Cuculum Ægyptijs imperasse dicit, tam eos ait quā Phcenices ad cantum huius auicule, tanquā ad imperium triticum & hordeum demetere solitos: tempestiuor enim apud eos melsis, quā in Gręcia & in Italia sit.

DE CAPRICIPITE.

AGELASTOS.

Hominem qui nulla iucundiorē consuetudine posset ad risum alligi, quod eius expers esset, veluti Socrates fuisse fertur, ostendere si velent, Capricipitem auem pingebant, quā liene omnino carere tradunt: in liene verō sedes est risus, veluti amoris in iecinore, libidinis in lumbis, iracundię in felle. Eaq; de causa dictum, columbam summam significare mansuetudinem, quod bile careat.

DE VPVA.

FERACITATIS PRÆCOGNITIO.

Pupam Ægyptij cum pinxissent, præcognitā vindemię feracitatem, siue lætum ac plenum vindemię prouentum indicabant, lætitiā scilicet aliquā affuturā, vt in Vite latius explicatur. Quia si ante vindemię tempus valde clangere audita fuerit, nimirū vini redundantiam prænunciare creditur.

EBRIETATIS REMEDIVM.

Hominem verō ebrietate laborantē, ac sibi remedium cōminiscentem, significare cum vellet, Vpupā & Capillū Veneris herbam pingebant: Vpupa siquidē vis vescitur immodicē, ita vt plerūq; inde ebria fiat, ac simulac se rētari sentit, Capillū Veneris decerptō efficacissimē sibi medicatur. Herbā hęc Gręci vocant, *εὐπύρη μὴ δρῶντα δει*, hoc est, eo quod minimē marcescat, neq; quidem si aqua perfundatur, immergatur, neq; bruma putre sit, vt herbę reliquę. Sumouent autem Vpupam diuinę literę, quā piorū mensis inferri nolunt, querulam quippe volucrē, lugubrē atq; luctuosam, quę nihil vnquā nisi mœstum & triste meditat. Vnde per alitis huius hieroglyphicum, hominē vitijs deditum intelligit Theologi, propterea quod nemo magis querulus, magisq; mœstus assiduē est, q̄ vnusquisq; vir improbus atq; flagitiosus: sollicitat hūc admisorū scelerū cōscientia, vel inquietū exercet admittendorū cupiditas & impotentia. Nam si timore superbię turgescat, quę illi vnquā hilaritas aridebit: Fastu cruciatur assiduē, neq; vltos tantos putat honores, qui quod affectat explere possint. Repulsam passus est, infelicissimū se mortaliū putat. Auarus est, si factura quantulacunq; fiat, vicem deplorat suam: si prædam cui inhiabat elapsam videt, miserē cruciatur. Quid iracundus? an non statim vt incensus est pœnas vitij dat sui? Vnde Salomon ei luctum mandat, cui irę, cui rixę, cui sine causa manus sanguinarię. Quid inuidus? nonne suimet carnifex indefessus? Quid libidinosus? mentita est amica, æstuat immensum: expleuit cupiditatem suam, lan-

G 2

guet & erubescit. Quid vorax: distentus est, agrè habet: famescit, extorquetur. Quid ebriofus: aret guttur, pulmo inflàmatur: potauit, mente capitur, titubat, semianimis deficit: atq; vt semel cum Flacco dicam,

An ne magis Siculi gemuerunt era iuueni,

quam eius animus qui sit improbitati, facinoribusq; addictus flagitiosis. Contra verò probus môdestusq; vir, ruat cœlum, nulla re commouebitur, gaudebit semper, æquanimis erit semper, gaudentē hilaremq; scit à Deo vocari, exultantē sacris admoueri. Repulsam patitur, môdestè fert: iactura afficitur, paruo cōtentus est: denunciantur inimicitia, pacem meditatur: sollicitatur à maligno, resistit audacter, lætumq; tunc triumphum agere sibi videtur, cum semetipsum edomuerit. Cibum & potum ita moderatè sumit, vt neq; mentem offuscet, neq; debilitet corpus: nullaq; demum animi tranquillitas, nulla lætitia, hilaritas nulla huic comparari potest, quæ in rectè factorū conscientia requiescit, cum se pū cōgitet, cum se vitam puritè egisse reminiscitur.

DE FLORO.

Longè diuersum ab Otide est ingenium Flori: nam quantum illa venerationis in equū ostendit, tantum hæc exercet odij & ignominia. **F**erocem hominem ab humiliori mansuetioreq; superatū, per Florum auiculam, quā *αἰδου* Græci vocāt, significabant. Palustris auis ea est, coloris pulchri, oculorum acie non satis valens, quæ cum equo semper pabuli gratia dimicat: herba enim vterq; pascitur. Illa vocem eius interdum imitatur, insiliensq; aduersus equū, dorsum occupat, quāq; maximo potest morfu colla armosq; vellicat, hisq; auxilijs freta cum plerunq; fugat.

FEROX A MANSVETO superatus.

DE SALO.

Qvando verò in has incidimus inimicitias, non dissimiles ab his recensebimus, quæ inter Salum & asinum habentur ingentes.

INIVRIARVM VLTIO.

AEgyptum Ægyptij, quem Latini Salum vocāt, asini vlcera rostro excauantem pingūt, si hominem illatas filijs iniurias vlcenscētē significare volunt. Nidulatur hæc plurimum in spinis, acciditq; vt asinus pruritu vlcera excitatus, scabendi causa se conferat ad spineta, atq; ita atterat vlcera, nidosq; dissipet: quod quidem illa adeo pauet, vt cum etiam vocem rudentis audierit, oua abigat per abortum, pulli etiam metu labantur in terram: itaq; Salus ob eam iniuriam in Asinum inuolat, vlceraq; eius rostro impetit, atq; fixaq; pertinacius quanto maximo potest conatu excauat. Deniq; atrox vlcera adeo odium inter eos esse autumat, vt si vtriusq; sanguinem cōmiscueris, sponte se vterq; subducat ac separet, antipathia, ne cbeat, pertinacissimè repugnante.

NECESSITVDINIS AVERSATOR.

Si verò Florum vnà cum Salo pingerent, hominem qui alterius necessitudine spertinaciter auersaretur, significabant: quare aues illæ aut auersæ inuicem, aut capitibus saltem obtortis in diuersa, pingendæ sunt. Commenti causa ea est, quod implacabiles inter vtrancq; inimicitia intercedunt, neq; villo pacto fieri potest

test vt harum quoq; sanguis exhaustus cōmisceatur: confusum enim non aliter alter hinc, alter inde cōtrahitur, quàm oleum ab aqua subducitur, vsque adeo natura ipsa dissident. Quare tibi tria sunt obseruanda eiusdem generis exempla, quorum natura inter se minimè congruat, sitq; pertinacissimæ discordia, Salus & Florus, Salus & Asinus, & de quibus suo loco dictum, Cornix atq; Noctua. Nanq; vt nihil est appetentius, nihil rapacius similiū sui, quàm natura, ita etiam dissimilium nihil auersum magis, ac magis abominabile.

DE ARDEA.

EX ANGVIS DE NEQVITIA REDDITVS.

Minimè ita libidinis vsu cōfectum exhaustumq; vt propemodum exanguis sit effectus, ostendere qui vellent, Ardeolā illam pelam pingebant, quæ Græcè *ερωδιος* dicitur: ea de coitu ita angitur, vt sanguinè ex oculis emittat, remq; summo cum dolore peragat, clamore vasto atq; admodum insuauit difficultatē attestante. Nomen illi apud Græcos inditum aiunt, *εν τω οφθαλμο*: nam *ωσ* quandoq; sanguinè significat. In collectaneis Suda Gramatici dictā volunt *περαδ* *δ* *ου* *ελαι* *δ* *α* *ρ* *η* *δ* *ου*, quod in paludosis & humidis locis uerferetur, quasi helodium dicas. Sunt qui eas inter grues recenseant: sunt qui similem grui dicant: & diuinarum literarum interpretes de aue hac, vbi vulgata Psalmorum editio habet, Herodij domus dux est eorum, varia tradiderunt.

TEMPESTAS.

Sed enim D. Augustinus, qui herodium fulicam arbitratur, tempestatis eam impendentis signum autumat. Sedenim apud Maronem Ardea & fulica diuersæ sunt volucres, tametsi vtracq; sit inditium tempestatis: ait enim,

Cumq; marinae In secco ludunt fulica, notasq; paludes

Deserit, atq; altam supra volat Ardea nubem.

Sed super hac satis est à nobis in Ciconia commentario disputatum.

DE CINNAMO.

AROMATARIVS.

Minimè ex aromatum mercimonijs ditescentem significantes, Cinnamonum auem pingunt. Auis ea in Arabia versatur, quæ surculos cinnami cōgerit, ex quibus nidum sibi cōficiat, quocirca indigenæ plūbatis eum sagittis decutiunt, mercis gratia: neq; aliud mihi super ea compertum est.

DE VELIA.

STVDIOSVS OTII.

Studiosum otij & commodorum hominem indicare qui volunt, Veliam auem pingunt: ea enim in vmbra & aura astatem agit, hyscem in apricis: nam & potentes, cum in eos qui otio literario dediti sunt, cauillantur, genus hominum ignauum appellant, quod, vt apud Luuenalem est, tecto gaudet & vmbra.

DE ASIONE.

IGNOBILITAS.

Gnobilem hominem, atq; vt dici solet, Terræ filiū, notare si vellent, Asionem illum pingebāt, qui diuersus à perenni est, corpore pingui & minimè vocali. Nihil enim habetur exploratum de generatione eius, cuiusmodi, qualisq; sit: cæterum Fauonijs tantum flantibus

eum apparere constat, veluti etiā pleriq; homines ignobiles, potentiorum tātū favore aliquo, tali quippe adspirāte Fauonio, nullis alioqui natalibus, nulla probitate, nulla virtute, nulla muniti disciplina, ad clarissimas interdum dignitates euehuntur, omnibus, vnde hi prodierunt, admirantibus. Noctuarum hoc est genus maximum, quibus pluma aurium modò surrigitur, vnde & nomen illi otus enim Græcis est, de qua quidem apud Athenæum plura comperies.

M I M V S.

Per hanc auem pleriq; mimum atq; parasitum expriment: non enim à mica multum distat ars parasitandi, quam ita describit Horatius:

Alter in obsequium plus æquo pronus, & imi

Derisor lecti, sic nutum diuitis horret,

Sic iter at voces, & verba cadentia tollit,

Ut puerum credas sceno dictata magistro

Reddere, vel partes mimum tractare secundas.

Est enim hæc auis omnium maximè imitatrix, & vt Plinius ait, parasita, & quodam genere saltatrix.

C O R N V T I.

Hæc in clypeo atq; insigni militum Romanorum, qui recentiori tempore, paulò ante quàm declinaret Imperium, sub Magistro peditum merebant, ordinis eius signum fuit qui C O R N V T I appellabantur: eratq; ales præfati coloris in orbiculo luteo, quem cæruleus ambitus latè ductus circumplectebatur, à quo mox arctior & ipse luteus, & circa marginem extremus ruber.

D E I Y N G E

IYnx inter lingua nobiles enumeratur, pro quo nomine Lynce cōplu sculis in locis apud Plinium corruptè scriptū offendes, indice etiā illo tam copioso, eodem errore perplexè notato, quippe qui voluere animal quadrupedibus adnumerarint, Lyncem eam, que nostra hæc Iynx est, arbitrati. Fringillam hanc vulgo dicunt, vt Gaza putat. Græci pleriq; Romani sermonis nō vocem, sed significationem secuti, *σεισσηγίδα*, Latini a caudæ continuo motu, motacillam dici tradidere, Torquillam alij, à torque quo collum insignita est: alij turbinem, alij aliter nominarunt: sed nos Pliniani condicis macula iam eluta, ad significata nostra reuertamur.

D I C A C I T A S.

Per eam pictam nōnulli dicacem hominem intelligunt, propter insignem linguæ longitudinem: linguam enim habet serpentibus similem, quam in longum mensura quatuor digitorum exporrigit, rursumq; contrahit intra rostrum non complicatā, sed terreni lumbrici more collectam, & in sese reductam. Communis autem sermo verbosos garrulosq; homines ab instrumento ipso linguæ ces appellare solet. Sed ad linguam id etiā addemus, quod pedes habet Iynx binis vtrinq; digitis insignes: illi tamen hæc de Lynce dicta credidere.

I N C A N T A T I O.

Pæsīm verò præcipuum ales hæc fuit incantationū signum, propterea quòd ei amatoriū quid natura inesse persuasum est. Quinetiā quæcunq; ad rem amatoriā veneficia, pharmaca, incantationesq; comparantur, vno vocabulo Iyngas Græci vocauerunt. Hinc apud Theocritū intercalare illud, Pharmaceutria *ἰνγξ ἔλας τυτῶν ἐλκῶν ποτὶ δίδυμα τὸν αἰθήρα.*

Sci

Scribit Pindarus Venerem Iynga cœlitus attulisse, quam Iasoni daret; carmenq; docuisse, quibus Medeam in amorem alliceret.

V E H E M E N S C V P I D I T A S.

Idem Pindarus hieroglyphicè locutus *ἰνγξ ἔλας ἰππος* dixit, vehementem cupiditatem significare volens, vt eius interpretes exponūt. Iynx enim, vt interpretantur illi, vis illa dicitur, quæ cogitationem nostram ad cupiditatē & amorem trahit. Tradunt nonnulli Pithūs eam filiā fuisse; propter persuadendi vim: maxima enim persuadendi vis inest amor; nihilq; tam incredibile dici potest, quod amanti non persuadeas. Vnde rectè Quidus: Credula res amor est. Ad dunt, eam amatoris veneficijs incitasse Iouem in amorem Iūs. Sedenim Callimachus Echūs filiā dicit, & Iouem (tanta eorum temporū vanitas fuit, ne imperitia dicā) ab ea veneficijs coactū, vt secūrē haberet: vt cunctq; mox ab irata Iūnone in eiusmodi auiculā trāsmutatā, veneficijsq; amatoris cōstruēdis dānatā.

D E C A P R I M V L G O.

P E R N I C I O S A C O N S V E T V D O.

Erniciosa consuetudinis hominem indicaturus, quispiā, Caprimulgum auē pingat: ea enim inter capras familiariter versatur, appetitq; earum vbera sugere, quod cum fecerit, vber extinguitur: capra, vt aiunt, excæcatur.

D E T V R D O

S V I S A R T I B V S E L V S V S.

Turdim qui technis & cōmentis, consilis ue aut artibus proprijs elusus malè perierit, & vt dicitur, in laqueos quos tetenderat, incidet, ostendere qui volunt, Turdum viscata implicatum virgulæ pingunt: quandoquidem, vt inquit Plautus, ipsa sibi auis mortem carit, viscum enim non prouenit, ait Plinius, nisi maturatū in ventre ac redditum per auium aluum, maximè palumbium & Turdorum. Apud Irenæum legas quid huic rei simile, de ijs qui in eligendo sibi malo sunt procliuiiores & aduersa mox quæ in se ipsi contrahunt, Deo imputant, cum nihil aliud sit, indurare cor Pharaonis, & Excæcare oculos populi, apud Deum, quàm gratiā suam quæ se largè volentibus infundit, à prauè & iniquè agentibus auertere. Nam simulac quis Deū dereliquit, quæ bona sunt aspernatus, amissa spiritus gratia, omnibus inde afficitur incōmodis, viam rectam non videt, & contumacem se opponit ad admonitiones, nullo pollet animæ sensu, vt sciat reprobarē malum, & eligere bonum. Ita dicimus eum à Deo excæcari, & obdurari, quemadmodum Solē occidentem recessu à nobis noctem facere, cum alioqui nihil à Deo nisi bonū emanet, quemadmodum à Sole semper lumen & calor.

S V R D I T A S.

Alioqui Turdus surditatis indicium est, cum omnium auū eo plurimū in cōmodo laborare Turdum, manifestū habeatur. Accedit huc & prouerbium *κίχλις καφότης*, de loquacibus, qui loquentes alios pati nequeant.

D E E R Y T H A C O

S O L I T V D I A N R I V S.

Solitudinarius hominem qui significant, Erythacum auem pingunt, quæ quidem ita secessu ac solitudine gaudeat, vt raro duas vel in eodem saltu reperire possis. Eam Theodorus modò Syluiam, modò Rubeculam appellat, alterum à syluarum desertis,

alterum à ruboris indicio, quod ex Græca dictione colligitur.

DE CINCO.

PAUPERIMVS.

Nuenebam extremæ paupertatis hominem per Cinclum auem pictam significari. Causam Alianus affatim explicauit, qui Cinclum auem esse dicit imbecillam, inualidamq; adeo, vt nidum sibi ipsa parare non possit, alienisq; ideo nidis ouiscetare. Est & apud Sudam alia qua de Cinco mentio, cui nomen à caude motatione sit & & nimirum est, de qua nunc agebamus. Hanc sanè vulgus pleriq; locis, Græcū vocabulum exprimendo, Codaquassulam dicit. Interpretes Theocriti hoc ipsum agnoscut, & & lumbos, motare dicunt, quod Latini fluctuante lumbo reddidere.

CINGANI.

Cum itaq; Cinclus in ops adeo sit, neq; certo vsquā lare vtatur, nonnulli erroneos illos qui nunc totum terrarum orbem mendicabundi cū chiromanticis vxoribus & liberis peragrant, nusquā certas domos habentes, quos vulgo Cinganos, vocamus, Cinclos ab auis huius similitudine appellatos arbitrantur.

ADVENA.

Quamquam in vniuersum omnē genus auū apud aruspices pro peregrinis aduenis & cōuenis accipitur, vt ostenti eius declaratione patuit quod Alexandro oblatum est, dum condendæ vrbis Alexandrinæ in Ægypto modulum ab architectis deposcebat, forteq; euenisset, vt neq; gypsus, neq; alba terra vsq; inueniretur, quo situm & magnitudinem cupido Regi describerēt, architecti ad farinæ opem se contulerunt, eaq; disseminata quaquā vrbis mœnia ducenda erant, accidit vt aues ad eam depascendā auidius aduolarent, quo quidem ostentō territus est Alexander: sed aruspices respondere, prospera vrbī ex hoc portēdi, quod futura esset omnium & nutrix & alumna, soliq; vbertatem esset alienis quoq; gentibus largissimē communicatura.

PIERIVS VALERIANVS AD MAGNIFICVM PETRVM MELINVM RO. SENATVS CANCELLARIVM, DE

IIS QVÆ PER APEM, ET ID GENVS CÆTERA SIGNIFICANTVR, EX SACRIS ÆGYPTIORVM LITERIS.

Volatilium significaciones, quas in aliquot digessimus commentaria, legisse te scribis Petre Meline Romanorum ingeniorum præsens decus & ornamentum: in quibus & Apem habere voluisses, quæ, quod mellifica est, ad domus tuæ gentile nomen cognationem quandam habere videatur. Proinde si quam, vt superiori anno fecisti, adium tuarum partem picturis ornare parēs, habiturum te speras tui generis argumentum, quo literatorum oculos possis non inaniter oblectare. Feci non inuitus, quod tibi fore gratum intellexeram. Sed quod à melle te maiorū tuorū nuncupatione vocari putas, dixerim ego te id mīnis à morum potius tuorum suauitate comparasse, siue id summa humanitas mereatur tuæ, siue affabilitas incundissima, cuius lepore omnes ad te trahis tibiq; deuincis, vt de te verè dici possit, fauum mellis in ore tuo sedem posuisse: siue perelegans ille scribendi tenor tuus, vbi solutam orationem aut carmen facis, amensissima quadam dulcedine legentem afficiunt, euenit vt vnicuiq; merum mel & sis, & habearis. At plenus rimarum sum, neq; me cohibere possim quæ epigram-

epigramma illud cœnis nostris sodalitijs olim decantatum erumpat. Quid enim prohibet apud ingenium Poetica studiosissimum, aliquando poetam agere?

Romulei certant lepido certamine vates,
Nominis ecqua viget congrua causa tui.
Nam qui ex te norunt manare poetica mella,
Mellinum à merito nomen id esse volunt.
Atq; alij malunt correpta parte Mellinum
Dicere, Pegaseum quod melos ore canis.
Sis quodcumq; velis, nullo discrimine amandus,
Sed mihi Mellinus, siue Melinus eris:
Omnia conaruerint, tanta dulcedine carmen
Pangis, & oranti spargis ab ore melos.

Id quod è tibi gloriosius accidit, quod horū infelicitas temporū pauca admodū nunc ostendunt ingenia, quæ bonarum artium amore eruditionisue felicitate capiuntur: eorū alieniores pleriq; à doctrina studijs euadunt, quo sunt magis natalium splendore aliquo illustrati. Tu verò cum ex ea sis domo ortus, in qua summi pleriq; viri gentiles tui, & veteri & recenti etiam memoria ad patria ornamentum geniti, insignia rerum à se gestarum monumenta reliquerunt, Cardinalia decora, primos in Urbe honores, titulosq; foris arma pro salute patria victricia, diuitias honestissimis artibus comparatas, nihil rerū harum amplitudine contentus, à teipso splendorem excitare quaesisti, vt clarissima ea familia dignus euaderes, patreq; in primis tuo senatore semper optimo, apud quem tanta educatus es sanctitate. Accessere mox bona artes, & egregia disciplina, Latinæq; & Græca litera, quas eo conatu successuq; affecutus es, vt paucissimi omnino sint inter Romanos hanc nobilitatem, qui parem tecum gradum hodie conferre possint. Sed quoniam non de literis tantum, sed de totius vitæ integritate, atq; animi magnitudine, si quis de te loqui ceperit, sermo faciendus esset, parentumq; tuorum benignitas omnis explicanda, qui me omnibus humanitatis officijs prosecuti, quam in filios exercere par est, benevolentiam, charitatē, & studium in me omne præstiterunt, his in cōmodius tempus dilatis, quod nunc agendum instat, Apem ipsam, quam tibi meritò deberi iudicauimus, exhibendam curauimus. Ecce verò tibi eam, in cuius comitatu, ne Fucus etiam, helleo ille satis impudens, & molestissimi Culex & Vespa sese intruderent, repellere nunquā potui: ac ne vllus & molestiæ & importunitati finis esset, Cicada etiam, & Araneus se his admiscuere. Tu quidem strenuè nimirum & ex prudentia tua feceris, si, ne ab eorū aliquo lædare, caueris. Verum agè quid Apes sibi velint videamus.

POPVLVS REGI SVO OBSEQVENS

POPVLVM Ægyptij sacerdotes obsequentissimū Regi suo significare si vellent, Apem faciebāt illam vtiq; breuem, variam, & in rotunditatē compactilem, quæ sola ex animalibus Regem more hominum habet, quem vniuersum Apum agmen consecratur, æquē atq; homines Regi obtemperantes. Rex verò vel aculeo caret, vel ad offensionem minimè exerit: quæ quidem præcipua est in Rege virtus, qui in obeundis vitæ officijs, nō magis iustitiæ aculeum, quàm dulcem mellis clementiam ostentare debeat. Ac de populo quidem agnoscit hoc idem Plotinus libro De suo cuiusq; genio, qui ciuilem hominē, popularibus vtiq; studijs deditū, sed qui perfectam virtutem consequi minimè poterit, ab obitu in Apem regenerari fabulatur: qui verò ciuilem virtutem ad amulsim affecutus fuerit, eundem iterum hominem fieri contendit, & ad eadem munera rediturum.

Merito itaq; Regem, qui populos vnanimi benevolentia sibi deuinxerit, ostendere qui vellent, examen Apum proponere consueverunt: siquidem is foras non procedit, nisi migraturo examine: cumq; procedit, totum examen circa eum conglobatur, cingit, protegit, cerni non patitur reliquo tempore. Cum populus in labore est, ipse, inquit Plinius, opera intus circuit similis exhortanti, solus immunis: circa eum satellites quidam lictoresq; assidua custodientes auctoritate. Cum processere, se quaq; proximam illi cupit esse, & in officio conspici gaudet. Vbi cunq; consedit, ibi cunctarum castra sunt. Missam facio miram earu circa Regem obedientiam, vt fessum humeris subleuant, validius fatigatum extoto portat, multaq; huiusmodi, in quibus enarrandis tanta vtitur suauitate Plinius, vt eas ipsas Apes in eius ore mellificare dicas, vnde lepor ille tam dulcis eloquentiae demanarit. Adamantius ait, Apes hanc nullo animi conceptu facere, vt pleriq; contedunt, sed naturae ipsius diuinae beneficio, quae vel bruta eousq; prouerit, vt pleriq; in rebus praeditos imitentur. Nos vero vult admonitos, vt vbi Apum mores cognouerimus, ducibus parere non recusemus, negotiaq; ad Republicae ciuitatumq; salutem opportuna alacri animo suscipiamus. Non enim amat id genus hominum Adamantius, qui sub pietatis specie suam obtegunt ignauiam, suosq; tantum otio & comodis consulentes, negotia sublugitant, & veluti genus humanum oderint, humanas etiam consuetudines auersantur. Aded vero est Apes, vt Musonius obseruat, conuersationis & vitae sociae amatrix, vt si sola relinquitur, desiderio tabescat & moriatur: quod ad popularis hominis naturam & similitudinem referri potest. Atq; huc spectat Plutarchi illud super exilio dictum, nos quasi formicae, vel Apes, si ex vna vel caeuerna vel aluuario exciderimus, hospites externiq; esse videmur. Hoc ipsum examinis significatum in aruspicina etiam reperitur, cuiusmodi signum Dionysio, paulo ante quam regnare coepit oblatum est, qui cum equum e voraginibus, in quas demersus erat, nulla profus coeptione extrahere potuisset, discesserat, vt Philistus ait, aegre ferens: cum autem aliquantulum progressus esset, subito exaudiuit hinnitum, ad quem conuersus equum alacrem laetus aspexit, cuius in iuba examen Apum confederat imperij quod occupauit iudicium. Nam equum subiugationi frenoq; aptum esse, suo diximus commentario.

R E G N V M.

AC ne ab Sicilia tam subito discedamus, Hieroni quoq; iam iussu patris exposito, propterea quod ex ancilla natus esset, ne nobilitati paternae dedecori foret, tamen ita humanae opis indigenti Apes in os mella coegessere: quo ostento pater ab aruspibus admonitus, filium recolligendum duxit, moribus & disciplinis ijs erudiendum curauit, per quas postmodum ad praemonstratam Regni maiestatem facile peruenit. Ita vero nomini regio fauorabiles sunt Apes, vt in causa fuerint, ne Onesili Regis Cyprij caput, quod in ludibrium Amathusij supra portam vrbis suspenderant, insepultum diutius maneret: in id enim iam exanimatum, examen Apum mella contulerunt, fauisq; referferunt. Hinc loci incolae oraculi super hoc requisiti responso moniti, caput honorifice sepelierunt, Onesiloq; quotannis, vt Heroi, sacra instituerunt.

G R A T A E L O Q V E N T I A.

Addunt nonnulli, suauem eloquentiam per hieroglyphicum Apis significari. Quamquam Diogenes suae morem gesturus mordacitati, orationem blandam, vtpote ad fallendum vel ad gratiam paratam, mellitum laqueum vocitabat, irridebat is Platonem perlubenter, cui paruulo in cunis dormienti Apes in labelis confedissent: ex quo responsum est, singulari illum suauitate orationis futurum. Ita praeuisa eloquentia est in infante per Apem. Et huiusmodi tale D. Ambrosio e nostris contigisse, memoriae proditum est. Idem & Pindaro poete accidisse Pausanias tradit, cum is puer adhuc Thebis digressus estiuo tempore Thespias proficisceretur, calore exuperante aliquantulum a via declinauit, & sub vmbra nonnihil acquieuit, cui in somnum soluto Apes in os mel congeffere. Et ita demum quemcunq; veteres ab eloquentiae suauitate commendarent, eum ab Apibus nutritum dicebant. Sic & Theocritus Comata beatissimum ait, cui huiusmodi nutritio contigisset. Apud Hesiodum, Theogonia, Musae amicorum linguas rorem instillant, in castigatis enim exemplaribus, non *αὐδῶν*, sed *ἰσῶν* legitur:

τῶν μὲν ἰδί γλώσση γλυκῶν ἄριστον ἰσῶν.

vbi interpretes *ἰσῶν* *δὲ* *σοφίας* interpretantur, ac perinde mel intelligi debere, inde vero eloquentiae suauitate. Sanè Pindarus amabile mel Isthmij posuit, *οἱ δ' ἄριστον ἰσῶν*, pro felici successu, quem Iupiter propinat: vbi commetatores gaudium intelligi volunt, quod ex commendatione & laudibus percipitur, si praesertim illae ab eloquenti & erudito viro optime praedicentur: qua quidem voce, teste Themistocle, nulla suauior exaudiri potest.

P O E T I C A E A M O E N I T A S.

Omnium autem consensu receptum est, per Apis hieroglyphicum poeticam intelligere amoenitatem, vt apud Horatium: Fidis enim manare poetica mella: & vt ait doctissimus vnde cunq; Varro, Apes causa Musarum esse dicuntur volucres: quod si quando displicatae sunt, cymbalis & plausibus & numeris reducuntur in vnum locum. Pindarus hymnorum suauitatem & elegantiam, per mel candido lacte comixtum intelligendum dedit, vbi Nemeis dicit: *ἔγῳ τὸ δὲ ἐν πείπῳ* *ἰσῶν* *μὲν* *μὲν* *ἰσῶν* *σὺν* *γλυκῶν*. Lac ponit Pindarus, quod a natura est, ac perinde genium & venam indicat. Mel vero, propterea quod magno Apum labore conficitur, artem & diligentiam significat. Hinc clamat Horatius:

*Vos o Quintilius sanguis carmen reprehendite, quod non
Multa dies & multa litura coercuit, & quod
Perfectum decies non castigauit ad vnguem.*

Et ipse de se, quantum pertinet ad laborem & diligentiam, quam scribendis versibus adhiberet, ait:

Ego Apis Matina more modoq;

Non enim temere vsque adeo assurgit Pindaro tam honorifice, cuius hymnum agnoscat & vena diuite copiosum, & magno studio & arte simul elaboratum. Quin & suam fert super hoc loco sententiam:

*Natura fiet laudabile carmen an arte,
Quaeritum est. Ego quid studium, sine diuite vena,
Nec rude quid possit video ingenium, alterius sic
Altera poscit opem res, & coniuuat amice.*

F V T V R I S E C V L I B E A T I T V D O.

Quæsierit hic sanè aliquis, cur polliceatur Dominus ducturum se populum

suum in terram lacte ac melle fluentem: passim enim hieroglyphicum aliquid sapit diuinarum literarum sermo. Igitur Theologi nostri, referente Hesychio, hoc ad futuri seculi delicias beatitudinemque transferunt, quod ex cibis, quibus hinc vitimur, nihil his suauius neque dulcius inuenitur: tum quia sine labore comparantur, & nulla indigent preparatione. Nam bona illa absque ulla sollicitudine, sine dolore, studio nullo, apparatu nullo, conditurę nullius egentia, tanquam effusa copię cornu suggeruntur.

DVLICIVM APPETITVS.

APes autem quia dulcia tantum gustant, si pascentes pingantur, hominē hieroglyphicē significat qui dulcibus tantum rebus delectetur, dulciaque omni cura studioque perquirat. Horatius cum dulcedinem & suauitatem, quodque maxime placeret, exprimere vellet, Si iuuat, & melli est, inquit. Plutarchus libello De coniugalibus praeceptis, Mulier, ait, quae viri primo congressu terribi coniugalium inde copulam subfugiat, similis est ijs qui Apicularum aculeis patienter offerunt, mella ipsa reformidant. Ad eandem respiciens iucunditatem Catullus, suum illum Passerem, Lesbiae suae delicias, cum maxime lepidum indicare velit, mellitum fuisse dicit. Denique Virgilianus Damocetas cum Pollionis amicis opat mella fluere, nihil aliud sibi vult, nisi vt copiosissima rerum omnium, quae suauissimi iudicentur, ubertate ditescat. Egregie verò Pindaricum est, mel pro suauitate quillo, & maxime expetendo amabilis: bono ponere: quare de Olympijs victoribus ait, ὁ νικῶν δὲ λειπῶν ἀμυθλοβόνεχθ' μελιπρόεσσεν βίβ' ἴαν. quod exponunt interpretes, victores vitae reliquū agere in terra melliflua, hoc est, tranquilla deinceps suauitatem perfrui quiete. Idem cum ἰσπρονέχθ' ἰσὺ μ' ἴλι dixit, mel etiam satietatem habet, nihil aliud voluit exprimere, nisi supremam quandam suauitatem atque dulcedinem inesse melli, quae tamen si supremē delectabilis est, satietatem tamen afferat: quae sententiam ἀπαρδ' ὀσμῶν protulit. Paulò secius Horatius sensum eundem attigit, vbi dixit, Dulcia se in bilem vertunt: quod tamen ex physica disciplina est ab eo sumptum: aiunt enim medici, cibaria dulcia confestim in bilem abire.

DVTVRNÆ VALETVDINIS PROSPERITAS.

INuenio vitę prosperitatē ac inoffensam valetudinem in longa cui spatia pro ductam, per hieroglyphicum Apum in fecundo oleae ramo confidentiū significat: id quod mihi Democriti responsum in memoriā adducit, qui olim interrogatus, qua ratione quis longiorē vitam assequi possit: Interiora, respondit, melle irriganda, exteriora verò oleo perungenda: quod hieroglyphicē acceptum ostendit, animū quantacumque fieri potest suauitate permulcendū, hilaritatēque vnde decumque captādam, omni prorsus amaritudine atque acerbitate procul ablegata, neque quicquā quod exulceret, intromittendū: corpus verò exercitio consolidandum, quod quidem in otio torpescere necesse sit. Nam vt cōmētario suo dicitur, oleum inter alia significata, exercitiū quoque denotat. Sedenim Aristoxenus Pythagoricos plurimū melle vfos tradit. Neque tantū calidi panis suffitu Democritus vitā dies aliquot in amicorum obsequiū produxisse fertur, verū & vaporem mellis naribus admoto. Omnino autē ferunt, quibus mellis vsus frequentior fuerit, vitā diutius producere. Contrā verò qui cibis acidis delectent, breuioris esse vitę. Sanē Cynios populos, qui scilicet Corsicā insulā incolebāt, longeuos visisse tradit Athenęus, quod assidue mellis vterent cibo. Nā & Diophanes, qui de rusticis libros conscripsit, longeuos euadere dicit qui mellis esitatione delectati fuerint. Præstat verò in senecta ipsa plurimū pane & melle pasci: neque enim so-

lum, vt is asserit, viuacitatē adiuuat, sed & sensus omnes sanos et integros custodit. Quāuis, quod ad Athenarū spectat, nostri mel Corsicū dicāt habere aliquid in se, quod amaritudinē sapiat: vnde dixerit Ouidius de nefasta & exitiali cera:

Ite hinc difficiles fumbria ligna tabellæ,

Tuq; negaturis cera referta notis,

Quam puto de longæ collectam flore cicutæ,

Melle sub infami Corsica misit Apis. Et,

Sic tua Cyrneas fugiant examina taxos, Maro prius dixerat.

Infansum mel apud Macronas memorat Xenophon, quod qui copiosius edissent, & vomere & excernere cogebatur, neque quidem omnino stare poterat.

M E R E T R I X.

Sed quoniā trahente rerum fluxu impegimus in mellis vitia, minimē dissimulandum quòd quadragesimis Hebræorū castris Hieronymus putat Ionathā contra detestationē patris gustasse mel intellectu mystico, quod scilicet destillat à labijs mulieris meretricis, & sorte deprehensum, vix populi precibus liberatū. Porro mel nō offerit in sacrificijs Dei: & cera quę dulcia cōtinet, nō lucebat in tabernaculo, sed oleū purissimū, quod de oliuarū exprimit amaritudine. Quòd verò sit verisimilis Hieronymi cōiectura super Ionathā, Aristoteles tū milites plerisque omnes mulierosos esse, tū scriptores rerū, qui recēsent Hebræorū mores, gētem eam esse ponūt salacissimā. Sed Ionathā pro innocentia sua dicentē mihi videor audire: Cur igitur ego conquestus palam sum, satis imprudenter fecisse patrē meū qui populū tam longē addiderit esuritioni, vt vel modico cibo, quē fors obtulisset, suorum vires vetuerit instaurari? Quorsum vlla hinc impudicitia? Nam quomodo ego, qui à sole exoriente hostes vno tantū comitatus famulo, cū per inaccessas crepidines ad eos irrepissem, quotquot obuiā habui aggressus cæcidi, & in fugā verti, et mox accitis meis, ad vesperā vsque perseveratissima occidione persecutus sum, quo pacto delicijs & genio vacare potuissem, qui pro summo Dei nostri honore, populiq; totius incolumitate, ad extremā vsque delationē cōfectus eram: quare illa obsecro adulterina, cōficta, subdititia, nequaquē à tam probò, tā pio, tam acri veritatis propugnaculo, tam immeritò de me vnquā cogitata credideritis.

E X O T I C Æ D I S C I P L I N Æ.

VT verò nos mellis damna prosequamur, id etiā addemus, quòd Hierosolymitanus Hesychius nō Poeticā tantum, verum omnē Gentium doctrinā per mellis Apum hieroglyphicum significari tradit, quòd in suauitate verborum & eloquij dulcedine tota consistit, rerū autē inanis est. Eoq; trahunt Solomonis illud ex Prouerbijis: Nō respicies ad mulierē meretricē: fauus enim destillans labia meretricis, & nitidius oleo guttur eius, nouissima autē illius amara quasi absinthiū. Quo minus miremur, si qui longo post tempore successit, Plato quoque Musas sui temporis meretriculas appellauit. Præceptū verò, vt paulò antè dicebamus, diuinis literis, nequicquē mellis in sacrificiū Domino adoleatur, sed in munus primitiæ eius offerri possint. Præcipit enim ex parte, illius sapientiæ primitias offerri, nō autē plenius ea vt, quippe vt fides nostra nō in sapientia hominum consistere videatur, sed in virtute Dei, vt Paulus in priore ad Corinth. epist. Ea verò de causa mel, vt ait Eucherius, in sacrificijs offerri prohibebatur, quia resoluti blandimentis deliciarum, aut dulcedine voluptatum, non possunt mysteriorum Dei esse participes. Hinc pascha Domini comedi cum amaritudine iubetur, quia sit semper austerā districtio veritatis.

ATtingemus ea quoque, quae complexu rerum possint in orationem obso-
luta tam coalescere: ut si quis amaritudinem aliquam, aut infortunium, quod
anteactae vitae suavisimum ocium & tranquillitatem exasperet, per huius gene-
ris hieroglyphica explicare voluerit, non alia congruentius pictura signove ve-
tur, quam figurato mellis fauo, de summo cuius absinthium pullulet, herba ni-
mirum amarissima: quod quidem Lucretianum illud sapere videtur, quod in no-
strae vitae conditione frequenter occurrit:

Medio de fonte lepōrum

Surgit amari aliquid, quod in ipsis faucibus angat.

POPULARIS FVGA.

Commentum sunt nonnulli popularē fugam per examē Apum & subiectum fu-
gum indicare: quando quidem Apes nulla re magis consternantur, in fu-
gamque vertuntur, quam fumo supposito. Atque hac similitudine utitur Apollonius Argonau-
tis, in describenda Bebryciorum fuga, simul
atque interemptum Amycum conspexere.

Sed longè suavisius illud est, quod per Apes
Sex cadauerosi leonis ore prodeuntes innui-
tur. Pingi potest hoc, ubi quis aut à detracto-
ribus malè habitus, insigniorē fuerit existima-
tionem assecutus, aut inimicorū contumelijs
affectus clarior euaserit, aut ex illatis iniurijs
creuerit. Mordacissimus est enim leo, violentus,
& ferox. Apes verò in eius faucibus mellificantes, prospera & suavia quae
subsequuntur indicant. Verum historia vetus ansam huic hieroglyphico sub-
ministravit: quippe Samson Dauidanus tribulis cum in ferocissimi leonis oc-
cursum illapsus esset, vltro belluam adortus eam strangulauit, peremptamque ex
publica via in syluam proximā pertraxit, eamque ibi in abscondito reliquit. Pau-
cis verò post diebus proiecta belluae cadauer inuisurus eò rediit, ubi mira res
oculis obiecta est: nam frequens Apum examen in tabidis eius faucibus fauos
fabricare occēperant. Vnde illi postea quaestionis argumentum fuit, quā Pala-
stinae iuuentuti dissoluendam proposuit, Quis fieri posset, ut truculenta imma-
nisque res, eademque voracissima, suavisimum ex ore cibum erogaret. Cuius quidem
quaestionis historiam solius vxoris silentio crediderat, eius fidem & taciturnitatem
exploraturus. Hinc illa mox medio cōuiuio, ob rem ab vxore prodita, exclama-
tio Samsonis plena acerbatis exaudita, Nihil esse scemina fallacius.

PROPHETARVM ORACVLA.

Minimè verò praetereunda sunt etiam alia, quae sacris nostrorum literis tra-
duntur: Quam dulcia faucibus nostris eloquia tua super mel & fauum ori
meo. Et alibi: ludicia Dei dulciora super mel & fauum. Omnis enim propheta
suaves caelestis doctrinae fauos, & dulcia diuini eloquij mella componit. Et De-
bora libro ludicū prophetie particeps facta, Apis interpretatur, ut ait Adaman-
tius. Et omnes denique Prophetae sub Apis nomine comprehenduntur, eorumque fa-
ui ea sunt oracula quae literis mandauere. Atque hoc est bonum illud mel, quod co-
messe iubemur. Quicumque enim oracula ea diuina meditatione cōplectit, scriptis
vatum nostrorum sermonibus alitur & recreatur, is mandatum illud diuinum exequitur,
quo

OBORTVS IN MOESTITIA
lepos.

quo preceptum est, Comede mel fili: bonumque id esse re ipsa protinus experit. Quod
autem de Assertore nostro predictum est, mel comedit: mel hic Adamantius nostra
de virtute colloquia significare profitetur. Quotiescunque enim de abstinendo à
voluptatibus, de domitanda nequitia, de iusticia, de prudentia ex animo differi-
mus, sermonis istiusmodi suauitatem libentissimè pascit Deus, hosque liquores aspi-
dè sitibundus inquirat: cui si nequitie, si pusillanimitatis, si scelerum & stulticie a-
marulenta pocula propinauerimus, gustum ut offensum refugit, & ut fel odiosum
auerfatur.

CONCORDIA.

Et quia moris erat infantes à lauacro susceptos lactis & mellis gustu primùm
Limbere, nonnulli hoc ad concordie significationem factum autumant, Tertullia-
no ita dicente: Inde suscepti lactis et mellis concordiam preguistamus. D. etiā Hier-
onymus aduersus Luciferarios de hac ipsa re in hunc modum: Nam & multa alia
quae per traditionem in Ecclesijs obseruantur, autoritate sibi scriptae legis vsur-
parunt, ut in lauacro ter caput mergitare, deinde egressos lactis & mellis praegu-
stare concordiam. Id tamen faciunt iam adulti, quandam tamen infantiae significatio-
nem praeseferunt. Fuit verò aliquibus mos, ut loco mellis, vinum cum lacte pro-
pinaretur. Nam apud Occidentis populos diu obseruatum est, ut tinctis sacro la-
uacro ad eiusmodi innocentiae, quae praecipua est in parua aetate, similitu-
dinem quandam, vinum & lac tribueretur. Eoque Tertullianus Esaiam dictum tra-
hit: Venite, emite absque argento, & absque commutatione, vinum & lac.

CASTITAS.

Incorrupta ad haec virginitatem, & castum animi propositum, per Apem signi-
ficari id argumento est, quod ipsae homines à coitu olidos acriter oderunt, &
ut Plutarchus Coniugalibus praecipis ait, Apes eos malè accipiunt, qui recen-
tes à muliebri copula superueniant: sed mulieres quae Veneri operam dederint,
acrius inuadunt, quibus vel vinum potum, vel vnguenta oleat. Nam & Maro eas
ignorare venerem his versibus attestatur:

Nullum adeo placuisse Apibus mirabilem morem,

Quod nec concubitu indulgent, nec corpora segnes

In venerem soluant, aut foetus nixibus edunt,

Verum ipsae folijs natos, & suauibus herbis

Ore legunt. Hinc Pythijs ait Pindarus, οὐδ' ἐν τῶν λέγων χρημὸς ἔσθαι μελισσῶν,

quo loco interpres subiicit: Proprie quidem Apes sacras Cereris ministras appel-
lauit, improprie verò omnes alias, propter animalis puritatem. Nam & alibi sa-
cris eae Apibus delectari dicit. Alij Nymphas sacrificiorum praesides appellari tra-
diderunt. In diuinis quoque literis Apem virginitatis imaginem esse dicit Eucherius,
nulla tamen causa reddita, quia scilicet eam satis ex Marone cognitam arbitraret.

ADVLATOR.

Verum aliud ex Ape hieroglyphicum idem ponit Eucherius, nempe simula-
crum eam esse adulatoris, utpote quae mel in ore habeat, in occulto caudae
spiculum: atque ita homines qui lingua blandiuntur, latenter verò feriunt, signifi-
care: loquendo enim mellis dulcedinem proponunt, re verò ipsa vulnus inferunt.

VLTIO.

Nec defuerunt veteres Theologi, qui Apem vltionis & iracundiae signum
in diuinis literis esse dicerent, citatis ex Propheta locis: Et Apis quae est in
Assur. Et: Circundederunt me sicut Apes.

ARTIFICIVM.

Nam illud quod Solomō ait, Vade ad Apem, & disce ab ea quam laboriosa sit operatrix, vnicuique manifestum est artificij sedulitatisque illam esse hieroglyphicum, Virgilio præsertim naturā eius tam luculenter explicante, vt versus eos & decies & centies memoria repetisse neminem vnum pœnitere possit:

*Namq; aliæ victu inuigilant, & federe pacto
Exercentur agris: pars intra septa domorum
Narcisi lachrymam, & lentum de cortice gluten
Prima fauis ponunt fundamina, deinde tenaces
Suspendunt ceras: aliæ spem gentis adultos
Educunt fetus, aliæ purissima mella
Stripant, & liquido distendunt nectare cellas.
Sunt quibus ad portas cecidit custodia forti,
Imq; vicem speculantur aquas & nubila cœli,
Aut onera accipiunt venientum, aut agmine facta,
Ignauum fucos pecus à præsepibus arcent.
Feruet opus, redolentq; thymo fragrantia mella.*

Democritus tamen dicacitate (vt idem identidem repetā) libertateque illa fretus sua, diligentiam hanc & assiduam in re faciendā curā improbaturus, parcos aiebat Apibus esse similes, quæ vti semper victuræ laborarent. In quam sententiā Virgilianum illud potius detorquerem:

Sic vos non vobis mellificatis Apes.

SOLSTITIVM.

Est & solstitij æstiu hieroglyphicum Apes, quod suo ad labores egressu, vt apud Aristotelem habetur, solstitiū id denunciat, eo quippe tempore, quasi ferias quasdam celebrant quiescentes. Sed iam tempus est, vt & nos quoque tandem aliquando quiescamus ab intenta ad eum Apum harū inquisitione, si modo vnū, quod haudquaquam prætereundū est, subiunxerimus, quod ab Mnasea Patægo de Apibus scriptū tradit: eas humanum genus ab esu carniū ad arborum fructus & hortensia olim auocasse, cōdimento scilicet subministrato, per quod vniuscuiusque cibi, subacidi etiam & amari, sapor commendaretur: cuius etiam inuentionis huiusmodi recitat historiam. Peloponnesi, ait ille, Melissa quædam cum fauum Apum inuenisset, prima omnium gustauit, mox & aqua dilutum bibit, remque alijs indicauit, animaliaque ipsa de se Melissas appellari, & ab hominibus summa cura & diligentia curari obseruarique mandauit.

DE CVLICE.

De suauitate dulcedineque hæcenus locuti, melisse temperamentū secuti, quod ipsa non insulse, oppositis iuxta se simulque positis, excogitauit, de acore iam dicere aggrediemur, cuius hieroglyphicū est culex.

ACORIS AVIDVS.

EA verò de causa ceptū est proposito Culice hominē acidis ille estū indicare, quod Culices obseruassent nō admodum cupidè appetere dulcia, sed acidam quamauidiſsimè. Leuia hæc fortè videant, si quis simpliciter acceperit. Sed enim veluti per mel omnē rerū iucunditatē intelligebamus, ita per acorē quicquid est amcenitati contrariū, nobis fuerit proponendū. Esse enim homines qui iucunditatem omnē auersentur, verissimū est: & ne longius exempla quaeramus, erat

mihī nepos natura ad eò tristi, vt si quem hilarius ridentem audiisset, vltro stomacharetur & excaſceret, in reliquis vitæ muneribus quantiuis præci, & bonus & prudens. Erat & alter ita risu hilaritatis deditus, vt ad obnunciatas quorumcumque hominum calamitates risu distineret: quin etiā ad patris & matris incommoda vel ærumnas, etiam suas effulsissimè cachinnaretur. Præterea qui principum vitas scribunt, hæc etiam quamuis humilia conſectantur: vt, indifferenter in victu Iulium Cæsarem, & qui conditum oleum pro viridi appositum minime fuerit aspernatus: aut Octavianum Augustū minime fuisse cibi, atque fere vulgaris, secundario pane, pisciculis minutis, caseo bubulo manu presso delectatum, atque alios huiusmodi alios. Quod verò ad rem, quæ præ manibus est, pertinet, Tacitum Augustū Vopiscus tradit amarioribus cibis appetiuisse, quare minime mirum, si Virgiliani carminis dulcedine, & Ciceronianæ orationis suauitate, ad insectationem vsque offensus est.

ANIMI AFFLICTIO.

Sed enim cadit & in sacra nonnulla ciborum amaritudo, vbi iubet Deus azymis vesci amarulentis, in quæ scilicet mela sit immixta: quippe animam affligendam, nullamque illi corporis dulcedinē per certos dies indulgendā. Festū enim illud nihil remissum, nihil voluptuosum, nihil luxuriosum, nihil lautum sibi deposcit, sed sola animi afflictatione, & amaritudine, atque humilitate celebrat. Huiusmodi est propitiationis dies: cum enim afflictā fuerit anima, & humiliatā in conspectu Domini, tunc ei condonat errata repropitiatus Deus.

DIALECTICA.

Est genus Culicum minutū admodum in volatiliū insectorum genere, quod animal in aere suspensum, oculi visum inter volitandum fallit, nisi aciem intenderis validissimā: corpus tamen cum infederit, acutissimo maximeque tenui stimulo terebrat: ita quæ volitantē cernere nequiueras, lesus stimulantē sentias. Puto eum esse, quem Eucherius in Culicū genere aculeis permolestum ait in diuinis literis, cyniphem appellatum: cuiusmodi atrocitatis illud est, quæ Serapiam vulgò Romæ vocant. Per hoc animal Aegyptiorum plagis adnumeratum, dialecticam artem intelligi putat Adamantius, quæ minutis & subtilibus verborum stimulis animos terebrat, & tanta calliditate circumuenit, vt deceptus nec videat, nec intelligat vnde decipiatur. Ab hoc autem pungendi munere Hieronymus quoque doctrinæ Aristotelicæ spingta attribuit, contra Heluidium.

DE COSSIS.

AGMEN.

Ingruentem quidem Culicum multitudinem Aegyptij significare si vellent, Cossos vermiculos si non pingebant, certe loquendo nominabāt. Hieroglyphicè enim modò loquimur, modò scribimus. Idque ea de causa, quod ex huiusmodi vermiculis Culices generantur. Sed ex Culicū multitudine infestū aliquod agmen intelligebant. Vti enim Culices quaquā feruntur sunt incolis omnibus molestissimī, ita exercitus quantumlibet amicis quaquā iter fecerit, & molestus & damnosus est. Quod si vllò vnquam tempore experimento compertū fuit, infelicissima hac ætate nostra per tot continuos annos magna cum totius Italiæ clade perspeximus. Longè enim grauiora damna nunc ab armatis amicis inferuntur, quam olim ab hostibus, qui viretū potiti essent: cuius mali causa est militum improbitas, summam disciplinæ militaris gloriam in sola rapacitate reponentium.

ADiungendus fuerat apud Fucus, utpote qui non digredietur ab alucis, quibus semper infidiatur: sed quoniam dulcedinis antitheton ad culicem traxit, nunc ad Fucum conuertemur.

ALIENI LABORIS FRUCTVS.

Hominem ex alienis laboribus utilitatē, delicias, gloriam sibi comparantē significare si vellent, Fucū pingebant. Sunt hi grandissimi inter Apes. Sed enim Fucos fures apud nostros confundi video. Plinius Fures inter illas grandissimos esse dicit. Aristoteles fures maiores quidē Apibus, sed minores Fucis agnoscit. Vt cūq; mellificandi nullam Fucus habet curam, sed ociosus intus desidet, vel cū exit effert sese fusim in sublime, gyrosq; volitat cum eiusdem generis animalibus, qui exercitiū quasi faciunt, quod vbi satis iam fecerint, quasi velut in campo exercuerint, redeunt domum, & epulis perfruuntur labore partis alieno. Contra illos Apes acerrimē dimicant, & vt Virgilius ait,

Ignauum fucos genus à praeapibus arcent.

DE VESPA.

APud Horum legas Vespā ex corrupto crocodili sanguine, vel ex eius cadauere procreari. Nostri ex equino eam caduere nasci volunt.

PERNICIES SUMMOTA.

VT cūq; Vespa cū apud Aegyptios corruptū ostenderet crocodilum, eadem ratione perniciem summotam extinctamq; significabat, quando, vt in suo commentario dictum est ex Diodoro, Crocodilus & mala & aerum nosa mortalibus illata commonstrat.

Ceterum philosophi vetustiores pugnacitatem

PUGNACITAS.

per hanc innuere videbantur. Nam & equus, ex cuius corrupto sanguine Vespa oritur, belli est indicium, vt in suo cōmentario probatū. Et quod ad hanc facit pugnacitatem, Demosthenes, vt apud Stobaeū *πάλαι δὲ οὐκ ἔστιν ἔτι*, Antisthenē ait aliquandā à Diogene correptum, vt qui exili admodū voce homines castigaret, respondisse: Vespas itidem sonum haud magnum alis excitare, aculeum tamen acerrimū habere. Quare apud Aeneam philosophū Platonicum, Euxitheus dum Theophrasti dicta diluit, Si quē ille opinabatur vera essent, Vespae inquit, item Hector colligabitur: ambo enim caput varia galea redimiti sunt, ac perinde pugnacissimi. De galea ad id alludit quod Homerus Hectora subinde *νοεὶ δαυδῶν* vocat. Et mulierum chorus apud Aristophanem, Lysistrate, qui turū se dicit, nisi accesserit aliquis, qui tanquam Vesparum examen fodicare se, vel irritare aggrediatur. Atq; haec omnia nostra sunt. Sapientiae enim XII habemus: Misisti antecessores exercitus tui Vespas, vt illos paulatim exterminarent. Importunū fortē cupiā videatur, si *καὶ οὐκ ἔστιν* remediū subiecero contra hanc Vesparū pugnacitatem: sed enim quod vile vel cōmodum pleriq; futurum est, nunquā ego iudicauerim importunū. Bellicoso mollis opponitur. Malua oleris genus, à mollitie, vt pleriq; tradūt, dicta, Vespis aduersatur, praecipuē syluestris: cuius succo, vt Demageron & pexamus scri-

biunt, qui sese illeuerit, à Vespis non impetitur, neq; pungitur. Quin etiā si quis punctus iam fuerit, eius herbae succo, aut cōtulis & impositis folijs sanatur: apertissimo nobis documento, vt cū res nobis cum fuitioso fuerit, lenitatem amplectamur, quoq; acerbioribus ille verbis excanduerit, nos mitioribus responsis ignē extinguere procuremus, illius dicti memores, *μεγιστὸν ἴσθης ὄργης ποσφύκων ἄστυ*.

IMPERFECTI MORES CIVILES.

Plato, Phaedone, eos qui popularem ciuilemque virtutem, quam temperantiā aut iustitiam nuncupant, exercuissent, non eam quidem ex doctrina philosophorum, atq; ex eorū sententia descriptam, sed ex consuetudine quadam exercitationeq; ad aliorum exemplum acquisitam, post obitum in Vespārū, apumue, aut formicarum genus migrare contendit: his enim omnino aliquid natura dedit, quod ciuilis gubernationis similitudinem quādam praeseferat: nam & ipsae collegia celebrant, tribusq; & centurias distinguunt, habitationesq; sibi construunt magnificentissimas, in quibus cellae fauorum in morem sexangulae omnes. Sed Apum texta metarū quasdam propemodum formas imitantur. Vespārū, castra potius sunt, & Mausolea, orbiculari ambitū, tabulatis super altera alteris aggregatis. Huiusmodi fabrica mirifice constructa, cū Belluni essem, ad me allata est ex cuiusdam syluae solitudine. Septem sunt concamerationū orbēs, alter super alterū duorum digitorū intervālo impositi, pilarum columellarumq; interstitio distincti, vt vniciq; commodum sit spatium ad eundem & redeundum ad domos suas. Diameter orbium ad quintum vsq; duodecim circiter digitorū: à quinto reliqui fastigiati coarctantur, vt vltimus ad quinos senos ue digitos porrigatur. Maior orbis, primum quidem tabulatum, antiquae arboris ramo appensus erat, crusta supernē ad omnes ventorum & pluuiarum iniurias contemnendas solidata munitaq;. Infra hexagonales cellae confertissimae: ita reliqua tabulata eadem crusta cellisq; eiusdem fabrefacta, suisq; columellis singula sustentata. E superioribus vero stationibus bestiole omnes abvolauerāt: medias concamerationes innumerabilis multitudo compleuerat, folliculo quodam tenuissimo, pro tegumento vniuscuiusq; loculi superinducto, quorū aliquot cū iustulisset, animaduerti Vespas capitibus in inum adactis, domos eas omnes compleuisse. Quae vero in inferioribus erant tabulatis, tanquā embrya videbantur vermiculorū instar imperfecta: ipsa quoq; eo tegumento, tanquā hybernae cochleae, sed admodū tenui praemunita, in benigniorem verni temporis horam asseruabantur: quae tamen omnes, si quidem grauis hyems fuit, ibidem extinctae sunt, neq; tamen computruit quicquam, & totiam annos eadem forma statuq; spectantur. Expectabam quidem veris temperiem, vt quid acturae essent exploratum haberem, sed nihil vltius processit. Fabrica apud me remansit, non sine magna omnium, qui eam conspiciunt, admiratione, tantum artis & ingenij, tantumq; in construendo aedificio tam operoso, perseuerantiae bestiolis his inesse obstupescentiū. Sed quoniam in aculeata haec incidimus, libet obiter Plinij locum perpendere, vbi lib. XI, cap. octauo supra vigesimū: Aculeus, inquit, in ore vt asilo, siue tabanum dici placet. Vereor ne illud, SIVE TABANVM DICI PLACET, adulterinū sit & subdititium, vt pleraq; adhuc alia apud autorem eundem addita, quae nisi peritorum hominū diligentia videntur, indiligentiae illi nomen inurant. Asilus enim diuersus à tabano est, Graece *ασίλος*, vel Marone interprete, *Cui nomen Asilo Romanum est, asstrum Graeci dixerunt vocantes.* Tabanus vero musca est lenta, cineritia, quae Graece *μυα* dicitur. Raris praete-

rea est asilus, tabanus numerosissimus. Asilū, inquit Aristoteles, latiusculus qui- busdam bestiolis, quę in fluuijs supernatant, enascit: quamobrem magna asilorum copia circa aquas, vbi id genus bestiarū est: tabanos verò ex ligno. Itē Soltra- tus de animalibus quarto, cęstrum ē fluuiali materia nasci tradit, μύαται verò ex lignis. Idem Aristoteles alibi sanguinea dicit animalia tabanos & asilos, & pa- sim demum de singulis separatim meminit.

P E R T U R B A T O R .

Peruulgatum verò illud est, vt per hieroglyphicū asili significetur is qui allo- rum otia perturbat, quietisq; rebus tumultū aut molestiam affert: est enim is, vt Maro cecinit,

*Asper, acerbā sonans, quo tota exterrita syluis
Diffugiunt armenta, furit mugitibus ether
Concussus, syluāq; & sicci ripa Tanagri.
Hoc quondam monstro horribiles exercuit iras
Inachia luno pestem meditata iuencę.*

Maronianus autem versus de asilo Romana voce dicto nimirum, ostendit ver- ba illa apud Tranquillū ab Othone Galbæ manibus turbato, identidem ob- murmurata in damno esse, si vt vulgata habent exemplaria legamus, τρυφήν καὶ μακροῖς ἀσπίλοις. quare castior omnino lectio substituenda. Nam illud quoq; quod magna eruditione viri commenti sunt de longis tibijs, adhuc non liquet.

D E M V S C A .

Instat demum, nobisq; negotium facessit importunissima bestiola, quę licet ab omnibus solita sit abigi, pertinacia tamen sua peruenit, vt de se multi multa scribere cogentur: nos ea tantum quę ad hie- roglyphica faciunt, memorabimus.

I M P O R T V N I T A S A C I M P V D E N T I A .

Importunitatem sanē atq; impudentiam Aegyptij sacerdotes notare sivebant, Muscam haud indecenter faciebant: eam enim vt sapius & assidue expellas & a te summouere cōtendas, tanta tamen impudentia prędita est, vt identidem redire, & infestare te minimē vereatur, nullam tuorū cōmodorum rationem ha- beat, siue loquere, siue dormias, siue bibas, siue cibum capias, siue legas, scribas, parata semper adstat, vt in faciem insiliat tuam, infesta, importuna, incommoda, nulli rei nisi fastidio de se cōcitando idonea. Hinc apud Ciceronem secundo de Oratore, ridiculē dictū de molestissimo iuvene, Abige Muscas puer. Hinc Pla- tonicus vir Aeneas summę philosophus integritatis, dum Euxitheum introdu- cit Theophrasti cōmentā deludentē, qui dicitabat animas relicto humano cor- pore id genus bruta sectari, eisq; inhærere, quorum opera visę fuerint imitari, vt Hyperbolū quendam impudentię notaret, inquit: Musca item Hyperbolum trahet, quippe par fuit vtriusq; impudentia.

P E R T I N A C I A .

Et tamen improbitas pertinacissima, qua nunquā rebus quietem esse sinit, tanti fuit, vt inter pręlia deorum, grauissimasq; res pōetarū principem Ho- merum illexerit ad eius pertinacię perseverantiā memorię demandandam, hie- roglyphicūq; proponendū, quo ferox hostis insultat hosti, neq; moram neq; requiem

requiem dat vllam, donec vulnus infixerit, & audacię confidentissimę munus executus fuerit. Ita enim apud eum legitur:

*Καὶ οἱ μύαται θάρσος ἐνὶ στήθεσσι δύνουσι,
ἤτι καὶ ἐργαζομένη μάλα πρὸς ἄλλοις ἀνδράσιν οἰοῖτο
τοχευεῖα δυνείδης.*

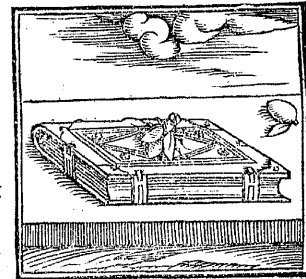
Vnde etiam Hebræis Beelzebub dæmonis nomen, quem aliorū longē princi- pem predicant, cuius Musca est hieroglyphicum, quod D. Hieronymus agno- scit: nunquam enim cessat ille humanū genus modis omnibus infestare, & mo- dō hos, modō illos ad perniciem laqueos tēdere, ac omnes, quibus nos perdat, vias intentare. Obseruauerat etiam Eucherius, Muscam in diuinis literis modō pro cæcō dæmone, modō pro impuro atq; malefico homine, modō pro idolola- trię spurcitiā poni, eo Solomonis citato loco: Muscæ moriturę exterminant o- lei suauitate in: hoc est, ad eō malignum est Muscarum genus, ac perinde Beelze- bub, vt vel si moriendū sit, dum aliqua noceat, quippe vel bonos alicuius mores corrumpat, vel virtutē aliquā infringat, se quoq; simul perdi pro nihilo habeat.

R E S G E S T A C O M I N V S .

Musca etiam aliquando in Laconū clypeis insigne fuit, quam cum quidam non omnino vera maiorem in parua figurasset, obijcienti quod latitandī causa id fecisset: imō, respondit, signum est, me tam proximē ad hostes accedere, vt Musca ab eis internoſci possit.

I N D O C I L I T A S .

Quinetiā indocilitatis hieroglyphicū est Musca: nullum siquidem omnium animantium minus docile existimatur, neq; minoris intellectus. In qua sen- tentia est Plutarchus Symposiacōn octauā decade, duo tantū domestica animalia esse dicens, quę nun- quam humano conuictu mansuescant, neq; tactum admittant, neq; consuetudinē, neq; vllius rei aut di- sciplinę cōmunionem, quippe hīrundinem & Mus- cam, quam semper & indocilem, & feram perma- nere, vt omnibus patet, asseuerat. Videre etiam est in hominibus, eos egregiē temerarios & impuden- tes esse, omniatq; audere, qui nulla elegantiōi doctri- na pręditi sunt: contrā alios quo peritiores fuerint, eo modestiores verecundioresq; esse. Hinc apud Horatium hominē notari vi- deas, qui cum Athenis per annos aliquot libris insenuisset, Romam reuersus sta- tua taciturnior ingrederetur, quippe id cōtra vulgus sentiens: nam sensus ille ex imperiti vulgi opinione desumptus, cum nimirū intelligat Horatius, probum doctumq; virum, esse malle eruditū, quā videri, popularemq; aurā illam pro- cinus aspernari. Deniq; verum illud est quod Plinius Nepos ait Epistolis, recta ingenia debilitari verecundiā, peruersa confirmari audaciā, atq; ita quo quis im- peritior, eo impudentior atq; iactantior euadit, quod Græco etiā axiomate cōfir- matur, ἀπειθεῖ μὲν πολὺ τοῦ λόγου, ἰσχυρὸς δ' ἄνευ φόβου. Imperitia quidem audaciam, eruditum verò rerum examen timiditatem affert. Meritō itaq; viro fortī odiosa Musca, & sapienti temeritas. Ideoq; Hercules eas suo de sacello abegisse dicitur, Myodem quem vocabant earum deum imprecatus. In Olympiæ sacro fortium carmine, tauro, deo eidem, vt aiunt immolato, nubes earum toto eo agro abire cogeba- tur. Hunc superius Beelzebuben diximus ex Hieronymo.

IN sacris nostrorum literis habetur Cynomyiæ mentio nō cōtemnenda, quip-
pe inter Ægypti flagella enumerata. Muscam eam caninā pleriq; dicunt, adie-
ta scilicet ad importunitatem canis etiam impudentia. Cynicorū sectam anima-
li huic per similem dicit Adamantius, qui ad reliquas improbitatis suę deceptio-
nes, voluptatem etiam & libidinem inter bona summa commemorabant. Nam
quod molesti essent contra ciuiles omnes mores, omnia deridendo, multorū est
testimonio manifestū. quod verò & impudentes, vel vnus Diogenis improbi
facinus indicat, qui vel medio in foro spectante populo, hominem, vt ipse iacta-
bat, plantare non erubescere. Ita pleriq; hodie, dum leuia quædam publice re-
prehendunt, grauisima quæq; ipsi sibi permittunt. Apud Eucheriu locus ani-
maduertendus est de Cynomyia, quæ nō Musca canina, vt quidam putant, Psa-
lmo sit accipienda, sed Musca potius omnimoda. quod si admittatur, non per
Græcam literam scribi debet prima syllaba, sed per ce diphthongū: atq; ita dicen-
dum esset pro Cœnomyia, Muscarum genus omne.

DE EPHEMERO

Pud Cimmericū Bosphorū Hypani fluuio veluti folliculos acinis ma-
iores ferente, gignitur Ephemerus, animal quadrupes volatile, quod
nos Diarium appellare possumus.

VNIUS DIEI VITA.

PER hieroglyphicum eius infantem aliquem, qui non vltra vnus diei spatium
vitam produxerit, nonnulli significandum censent. Id enim animalis genus
vt eruperit è folliculo, in pomeridianū vsq; diei tempus viuūt, & volat, mox de-
scendente sole macrescit & languet, deinde occidente moritur, vita nō vltra diē
vnum prorogata. Eiusdē imbecillitatis est papilio, in grandissimę muscę specię,
colore albido, qui ex folliculo bombycis intra suam araneam cōditā transformā-
tiq; erumpit, candidoq; exceptus velo, oua haud ita multo post papauerū semi-
nibus paulo maiora, edit plura numero, mox intra paucissimarū horarum spa-
tium ab ouis editis emoritur: ex quo formari posset hieroglyphicū, quod indica-
ret, re bene gesta vitam exhalatam, vt Epaminondam Thebanū, & Leonidam
Spartanum fecisse legimus. Ac ne quis cōmentitium ac fabulosum cēseat quod
super Ephemero autores tradunt, vt bombycem prætereamus, quem tota iam
Italia domi vnusquisq; contueri potest, in Britannijs fluuius est, vel, vt nōnulli
tradunt, euripus potius, qui totam fermē insulam diuidit: vtrinq; in ripæ mar-
ginibus arbores sunt, quæ folliculos ad ouis anserini magnitudinem ferunt: hi
certo anni tempore in subiectam aquam decedentes, simul ac molliti fuerint, ape-
riuntur, deq; singulis singulę exclusę aues abuolant, pipionibus paulo minores,
candore insigni, alisq; adeo plumatis, vt altē statim auferantur, neq; quō migret
vlli adhuc compertum aiunt.

DE CICADA

T verò bestiolis his sinē imponamus admonet Cicada, quę continua-
ti soni rauitate molesta, nos omnino videtur edocere, vt eius exem-
plo tædio esse caueamus, tam multa congerentes. Eius igitur hiero-
glyphica profecuti, aues iam & volatilia reliqua valere iubebimus.

INITIATVS SACRIS.

Ægyptij sacerdotes hominem sacris initiatū, & mysticę disciplinę peritiā
asseta-

assectum, per cicadam significabant, in eam scilicet admirationem adducti,
quod animal tam exiguum, nullo oris cōmodo, non faucibus, non lingua prædi-
tum, tam argutē caneret tamen, tamq; altum insonaret. Esse huius instar doctri-
nam mysticam, & suas præsertim literas, quæ nullo syllabarum cōplexu, nulla
partium orationis textura constructæ, sed sola animalis cuiuspiā, vel alterius rei
repræsentatione, absolutæ significationis orationem facere videantur, quæ sese
longè diuerso ab alijs literis modo legendam exhibeat. Putabant verò Ægyptij
Cicadam, vt apud Horum legere est, per aculeum emodulari, quod motu suo
stridorem ciceret veluti plestrū quo citharæ pulsantur: ore quippe caret Cicada,
eademq; cæca est, prolixum tamen quiddam, compactum indiuisumq; gerit, si-
mile ei quod linguæ speciem refert in ijs, quibus aculeus in ore est, eoq; ipso rō-
rem haurit, quod vnum illi & peculiare est alimentum. Vnde apud Maronem:

Dum cyriso pascentur apes, dum rore cicadae.

Ceterum de sono diuersa est aliorum sententia, quippe qui attritus sit interioris
spiritus. Quinetiam experimēto compertum est, Cicadam non canere per oris
aculeum, sed colliso, attrito agitatoq; frequenter cauo vtero, quod pueri digito-
rum stimulatione non semel explorauimus.

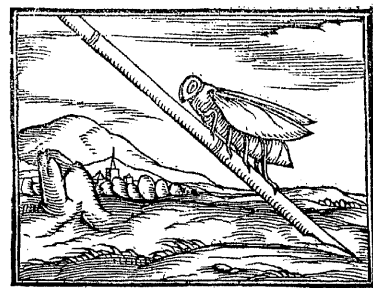
DICACITATIS CASTIGATIO.

CVm verò sonus ipsius animalis argutus quidam stridor potius sit, quàm
cantus vilis, & strepitu aures offendat, natum inde prouerbiū, Cicadæ vte-
rum ne scabito, quotiens reprimenda est cuiuspiam dicacitas aut petulantiā, vt si
pergat dicere quod vult, scurriliq; aut maledico morso impatientiorē aliquē
tengerit, ipse postea repercussus, quæ nollet audiens erubescat. Et quod in hanc
sententiam ait Hesiodus:

Εὐκλειδὸς ἔπος, τίχαι καὶ τὸς μέγιστον ἀκούσας.

Et huiusmodi apud Sophoclem, Euripidem & Plutarchū plura. Proclus Dia-
dochus putat Cicadę cantum ex alarum, qualescunq; sunt, attritu provenire: ait
enim, ὁ τῆς ἑδῆς ἄπο τοῦ σπέρματος τῆς αἰῶνος, καὶ ἡχοῦ ἐκ τῆς αἰῶνος. Cicada canit alarum fre-
ta ministerio, semetipsam applodens, & strepitum ita ciens. Quod & Hesiodus
agnoscit, πῶτον ἐκ τῆς ἑδῆς.

VANA GARRVLITAS.

CVt autem nonnulli vanā & inanem gar-
rultatem per Cicadam significari dixe-
runt, ex Aristotele, quem non intellexerunt,
desumptum crediderim, qui Platonis ideas à
materia disseparatas, prioribus analyticis ἰδέ-
ῃς esse dixerit, quippe vt nonnulli aiunt
interpretes, nihil nisi inanem cantilenę cuius-
dam garrultatem præ se ferentes. Quem Ci-
cadarum cantum vt importunū & impuden-
tem, ita Demetrius philosophus notat, cum
à Domitiano pulsus Italia cum Apollonio
quereretur: Cicadis, inquit, impunē licet obstrepere, nobis ne quidem mutire
fas est. Apud Aristophanem, νεφέλαι, quæ iustus sermo cōmendauerat, iniustus
ait Cicadarū plena esse. Sedenim quantū ad Aristotelis ἰδέματα pertinet, piē
magis fecerimus, si dixerimus discipulum longè honestius, quàm alij putent,
de præceptore suo loqui, sanctiusq; sentire super ideis, quàm interpretes, nostri
præsertim temporis opinentur: quippe cum Aristoteles de ijs tractaret quæ fa-

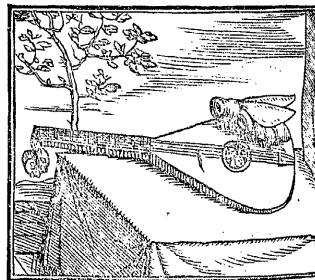
cerent ad demonstrationē per ea quæ ipse constituit artis elementa, nō obijciēdas huic ideas Platonis, quia ὑπερτιομοια sunt, hoc est, mysticum quiddam sapiunt, atq; ideo nihil ad demonstrationem qua de nos hīc agimus, cōferunt. In genij illud, atq; animi supra sensum elati negotiū est, hoc quod præ manibus est nobis, vni applicitum est sensui. Vocabulum enim ὑπερτιομοια, inter alia significata mysteriū etiam significat: & superius Cicadam mystici hominis hieroglyphicum Aegyptijs esse monstrauimus. Sanè verò Propertius in garrulitatis significatū acanthidem lenam vocat, à sermonis tædio & loquacitate, auriumq; offensione: nam acanthias Cicadæ epitheton est, quin & Cicadæ species Hesperchio. Aiunt porrò, ex eo animalij genere scēminas semper taciturnas esse, quod nonnulli ad frigiditatem referunt, qua sint egregiè præditæ.

NOBILITAS GENERIS.

ILLud minimè prætereundum, Cicadam apud Athenienses generis nobilitatem significasse, quod apud Thucydidem in liminari pagina comperies, qui τῆς γοφῆς, hoc est, Cicadigeros eos appellat, quod apud Athenienses institutum erat, cicadas ex auro capitis ornamento gestare, quæ indi genas & ingenuos ab aduenis & seruis distinguerent. Causam nonnulli cōminiscuntur, quod Cicadæ maximè omnij animalium indigenæ videantur: in ea siquidem regione qua genitæ, viuunt moriunturq; cum reliqua ferè omnia animalia aliquò migrēt, neq; sedem vllam firmam habere perseuerēt. In vnaquaq; verò ciuitate & municipio eos nobiliores dicimus, quorū maiores pluribus antè annis in patria sua claruerint: obiectatumq; ideo Ciceroni totiens in opprobrium, quod vir nouus esset, quia plurimum odiosa solet esse nouorum hominum ambitio, cum Rempub. in quam recens adsciti fuerint, administrare contendunt.

QVamuis autem alij aliter Cicadarum cantum acceperint, plures illi fuere qui Musicen hinc intelligi censuerint: ideoq; Cicada in citharædi statua citharæ insidens, hieroglyphicū dedicabatur: quem morem Strabo latius interpretatur: quanquā nusquā desunt Græcorū fabulæ, Eunomi citharædi statuam celebrantium cum cithara, cui Cicada insideret, propterea quod is cum Aristone Rhegino, Pithijs, musico certamine destitutus est, chorda vna fracta: verum aiunt Cicadam adfuisse superuolantem, quæ suppleuerit vocis illius vicem. Et apud Theocritum pastor, qui Thyrsin commendare vult à carminis suauitate, melius eum canere quàm Cicadas, rustica & pastorali simplicitate dixit. Deq; hac Plotinus mihi videtur intellexisse potissimum, cum homines musicis modulis affectos ac delinutos, in animalia musica renasci dissevit. Quin & fabella recitatur à Platone, fuisse olim quosdam musicos homines qui cantu adeò allicerentur, vt præ modulatione cibumq; potumq; negligerent, eorū demum macilentiæ redactos, vt in Cicadas abierint, qui famē adhuc nullo alio cibo quàm cantu leuent. Videre verò est homines eos qui sermocinationibus & loquacitati prolixius æquo dediti sunt, corpore esse maiori ex parte graciliori: corpora enim extenuari sermone nimio, philosophi profitentur, quorum è numero Lucretius noster ita philosophatur:

MUSICIA.

Ne

Nec te fallat item quid corporis auferat, & quid
Detrahat ex hominum neruis ac viribus ipsis
Perpetuus sermo, nigræ noctis ad umbram
Auroræ productus ab exoriente nitore,
Præsertim si cum summo est clamore profusus.

Sed satis iam obstrepere cum Cicada visi sumus, quare sit iam nugandi modus.

DE ARANEO.

IMPortunū fortè videatur insectis his, atq; iisdē volatilibus, Aranearum aggregare: sed traxit me bestiolæ leuitas propemodū volatilis, vt inter hęc locum ei constituerem. Præterea, veluti nullus est illi angulus imperuius, haudquaquā vlla erit inuidia, si huius quoque commentarij angulum occuparit.

INANE OPVS.

EX carmine quidem Catulliano, per Aranearum inane opus, nulliusq; precij aut momenti rem significari didicimus, vbi de se ipse iocatus ait:

Nam tui Catulli Plenus sacculus est araneorum.

Quod sibi desumpsit Lucianus in Pseudologista: ἀπεδρῶ ἢ ἀραχνίων μυσά, carie & Aranearum oppleta. Verum & ex historig sacræ scriptoribus, significatū idem Presulibus nostris nō improbatū accipimus. Eo siquidē tēpore atq; hora, qua Gregorius Patriarcha Constantinopolitanus, & Macarius, & Pyrrhus & socij, qui vnam in Domino nostro IESV Christo naturā & voluntatem asserbant, centum & quinquaginta Præsulum sententiā damnati sunt, plurimæ Aranearum telæ, maxima omnium admiratione, in medium populum cecidere: ex quo significatū est, eas hæreticorū sordes Aranearum instar inanes fuisse, eorū conuentu solenniq; iudicio dissectas esse. Nonagesimo sanè psalmo de infirmitate huiusmodi legas: Anni nostri quasi Aranearum reputantur: nam ea magna cura & ingenti labore contextitur, ob tenuitatem verò minimo quolibet occurso dissipatur. Alio psalmo: Tabescere fecisti velut araneam animam meam, super eadē imbecillitate humana dictū volunt. Et earum telæ, vt Eucherius, concupiscentiæ nostræ opera sunt, quæ nulla densantur soliditate, venti cuiuslibet humani iniurie exposita. Apud alios ita interpretatum inuenias: Exile admodū animal est Aranea, & anima flagellis & amaritudine conscientiae perculsa macerataq; attenuari videtur: contra cum genio dat operam, pinguescere dicitur, & opiparè saginari. Sunt qui ex Hebraico non Aranearum, sed tineam hīc ponant.

PLUVIA.

ALioqui tela huiusmodi futuræ indicium est pluuiæ, quod animal id sereno texere quodammodo vereatur, non ignarum serenitatibus tenuem magis ac perflatibus obnoxij esse aerem, quibus ambobus opera sua dissipari contingit: nubilum verò, vt pote crassiores glutinosioresq; eius operis tenuitati commodiorem experitur.

LEGVM INÆQUALITAS.

VVulgus verò non ineptè per Aranearum telas & retia, apto admodum hieroglyphico legum notat inæqualitatem, propterea quod veluti muscæ & volatilia alia pusilla, si in eas inciderint, capiuntur & pereunt, fortiora verò animalia perrupto texto facile quoquò liberit elabuntur: ita leges imbecillam & tenuem plebeculam cohibent atq; castigant, potentioribus verò nihil aduersan-

I

tur, qui eas ex arbitrio tollunt, scindunt, abrogant, & refigunt. At non ita Antiochus tertius, qui ciuitatibus sibi subditis scripserat, vt si quid vnquam per litteras mandasset quod legibus aduerfaretur, ne curarent, tanquam illud effecte nesciente scriptum.

DIALECTICA.

PER Araneas Ariston Chius Dialecticorum sermones intelligebat, quæ quidem artificiose admodum elaboratæ essent, nulli verò inseruirent vsui. Eandem idem disciplinã cæno in vñs iacenti asimilabat, nulli quippe vtilitati esse, ingredientibus autẽ & impedimento & molestiæ. Idem eos qui disciplinæ huic operam curiosius darent, ijs qui caneros largè vescerentur similes esse dicebat, exigui enim cibi causa circa magnũ testarum cumulum occupari. Dialecticam verò omnem Zeno philosophus iustis quidem mēsuris comparabat, quibus tamen eius artis periti non triticum aut vtile quidpiam metirentur, sed paleas, aut quisquillas alias id genus.

DE TIPPULA.

Erùm ecce tibi Tippulã, mihi nihil tale cogitanti, necq; sentienti, ex improviso huc irrupisse: quare quid ea quoq; sibi velit, videamus, etiã nihil ab Ægyptijs, quod meminerim, super ea traditum habeatur.

LEVITAS.

SVnt qui summã leuitatem, vtputa quam Maro de Camilla canit, per Tippulam aptè significari posse dicant. Bestiolæ quippe genus id sex pedibus præditum, sed tantæ leuitatis, vt super aquam currens non desideat. Hinc Plautus: Neq; Tippula leuius est pondus, quàm fides lenonia.

PIERIVS VALERIANVS AD NOBILISS. MAXIME QVE REVERENDVM IOANNEM GRIMANVM PATRIARCHAM AQVILEGIENSEM, DE IIS QVÆ PER DELPHINVM ET POLYPVM SIGNIFICANTVR, EX SACRIS ÆGYPTIORVM LITERIS.

IUSTRICIS diebus, qui proximè præterierunt, cum Pientissime Præsul purificationis ergo puluina septem te secuti inuisissemus, essentq; vnà tecum eruditissimi viri Angelus Colorius, Baptista Casalius, Pimpinelus, Antonius Marosticanus, & Petrus Aleander, quibus candidius nil terra tulit, quorũ comendatione tuam ego amicitiam recens indeptus eram, multaq; inter equitandum de ambrosissimo monimentum tot dissecutorum passim edificiorum moles tam immãnes, quæ tota gestatione nostræ accurrebant: magnamq; dicendi materiam sumministrabat arcana illa pingedi calandiq; ratio, quæ apud eos fuisset, qui mutam quandam orationem per rerũ imagines mente concipientiam, non vllò vocis sono, literarũque complexu enunciandam excogitassent, auctoribus dubio procul Ægypti sacerdotibus, quos vniuersæ mox nationes, vbiubi vlla rerum disciplina vigeat, tacito consensu cunctis in operibus imitari studuisent. Sub hoc sermone Quirinalem præteruerti, ad Alæ semita latus deflexeramus, in hortos tuos, vbi antiquissimi operis templum olim fuit, in quo ruinis obruto signa etiamnum pleraq; vetustissima sub ruderibus subterranei eius templi reperta à vobis fuerant, ad quæ spectanda magna ingenuorum multitudo consuebat. inter ea

autem opera præcipuum erat Veneris simulacrum, quæ Cupidinem manu regebat, ipse verò Delphinum caudã apprehensum surrigebat, ille Polypum iuxta Cupidinis pedes hærentem solo mordicus apprehenderat. Hic tu, qui veterum operibus adeo delectaris, quarebas, quid id sibi velles argumentum. Neq; aberant ex loci curatoribus, qui visitantium opiniones exceperant innumeræ, plurimum verò qui rem temere factam arbitrabatur, animaliaq; illa ad ornatum nauis apposta putarent: vel si quod in ea re consilium fuisset, certe non vllum aliud, nisi vt statim pene nuda aliq; firmaretur fulcimen, facile lapsura nisi admimiculis huiusmodi veluti adlutinata præsepit, sustinerentur, neq; alterius cuiuspiam rei significationem præ se ferre: nisi forte quis diceret, Venerem mari ortam, maternisq; pecoribus Cupidinem ad blandiri. Tuq; mihi Domine, ad me conuersus, quid super hoc mihi videretur postulasti. Ego autem argumentum id omne ad Ægyptiorum traxi disciplinã: tuq; Vir amplissime libenter auscultare me visus es, meamq; dictationem amici reliqui non improbarunt. Proinde rogasti me, vt quæ super Delphino & Polypo huiusmodi differuissem, ea scriptis explicata tibi darem, velle te per otium rem diligentius examinãre. Feci quod petieras, idq; libenter admodum, quod magno opere gaudebam datam mihi occasionem, quæ possem tibi tam studioso, tam pio, tam planè probo Principi in eare morem gerere, in qua per dies aliquot industriam ego meam, quantulacũq; esse poterat, exercuissem. Nisi igitur ad te pisces eos duos quos poposceras, atq; ea simul omnia, quæ illis capiendis in verriculo deprenta sunt. Nam multaq; Delphinus dum mare caudã verrit in sagenam immisit: & Polypus curris, & quibus exasperantur cotyledonibus fretus, plurima secum attraxit, nullo discrimine congesta. Ea vtilitate essent, an inuitia, nolui meũ esse iudicium, sed ipsum rete prout e ductum erat, cum tota præda protinus afferendum ad te curavi. Tuum erit quæ vsui fore videbuntur, verriculo in siccum attracto, seligere: quæ minus ad rem facient, eicere. Sed antea quàm ad complexum figurarum, quæ explicaturi sumus, aggrediamur, necessarium esse visum alterutris simplicia significata percurrere, vt habita singulorum cognitione, facilius cognationem ipsam conficere possimus.

DE DELPHINO.

INCOLUMITAS.

INCIPIENTES, igitur à Delphino, id in primis referre libet quod totiens in humani generis beneficium celsit, quippe plerisq; mortalium extremo vitæ periculo laborantibus, ab animali hoc spontè auxilium allatum. Neq; enim temere frænatus Delphinus pictus, incolumitatis indicium fuit, quod dubio procul ob multos ab vñdis eius opera seruatos factũ opinamur. In Neptuni siquidem templo, quod apud Isthmon erat visebatur Palæmon puer super Delphinè & auro & ebore confectus, quem Herodes Atheniensis dicauerat. Nam & Palæmoni nauatæ pro incolumi nauigatione vota faciunt. Idem enim & Melicerta & Portunus est, cui, vt apud Virgilium habetur seruati votum soluunt in littore nauatæ, vt Glaucò, & Paropear.

TARRASIS.

Quod verò signum in argenteo numo Delphino vehitur, TARRASIS est, vt etiam indicat inscriptio, de quo Aristoteles meminit Tarentinorum politia, apud quos numisma numum dicit appellari, in quo Taras Herculis Delphino uictus, quanquam apud Asiaticos quoq; puerum Delphino infidentem fuisse in numis, tradit Strabo. Sed Phalantum Lacedæmonem memorat Paulanias, qui Tarentũ coloniam duxit, priusquàm Italiã attingeret naufragium in Critæo mari fecisse, cui Delphinus opem tulerit, sublatumq; dorso in litus insolentem exposuerit, Stesichorus historiam huic similem Crithe testimonio.

nio recenset, Telemachū Vlysis filium cum adhuc puer in alto maris littore iusitaret, in subiectas aquas corruisse, mox Delphinorum beneficio receptū, qui puerum surrexerint, & exposuerint, idcirco patrem Delphinorū inigne postmodum studiosius adamasse, eamq; sculpturam & in ense & scutis habuisse, & in annulo vsum pro sigillo. Quare apud Lycophronem eum *δελφίνου* appellari comperias: quod ea etiā de causa forte dictum existimes, quod Philostratus eum subsimū fuisse dicit. Delphini verò & simo admodū rostro sunt, vnde animal repandirostrū, Pacuio. Et Simonis nomine gaudēt appellari, quasi uocem intelligant. Vt verò interim omittamus Arionē Delphini opera & uectatione, de latronum nautarum manibus liberatum: cuius rei testimoniū diuinitimē in Tænaro habitū donarium, ex ære Delphinus cum insidente Arione: quod argumentum in numis etiā cūsum uidi, eum quippe nudum Delphino uectum, dextera victoriā prætere, læua lyram sustinere. Prætereamusq; Hesiodi poetę per errorē in templo Nemeæi Iouis ab incolis trucidati cadauer, quod in mare fuerat à percussoribus abiectū, à Delphino inter Loricem & Eubœam expositum. Et Melicertę corpus, quod in Isthmo Delphinus exposuerat, inuentū à Syspho. Virginem quandam Lesbiam uetusti autores tradidere cum amatore suo demersos in aquam, Delphinorū auxilio incolumes euasisse. Veteres deniq; Delphinum tanta ueneratione prosequerantur, ut eum neq; uenerentur, neq; ullo pacto ledere fas iudicaret: quæ quidem religio in ætatē usq; nostram propagata est, cum multos reperias qui Delphinū vel interficere, vel uelci ea de causa scelus putent, quod quędam illi sint cum humano genere cōmercia, promtuariumq; sit nauigantibus auxilium.

BACCHVS.

QVod verò Delphinū Baccho adpingunt, non solum ad fabulam spectat, sed etiam ad historiam, quod uinum marina aqua mixtum facilius cōseruatur, ut Columella scribit se ab agricola patruo didicisse. Et Dionysius hac de causa ad mare fugisse fingitur, quod apud Athenæū habemus. Cur verò aqua marina adeo uino conferat, rationem & Plinius & Dioscorides & alij tradidere.

APOLLO DELPHICVS.

AT qui non Neptuno & Baccho solum, verum etiam Apollini Delphines adedicantur, multasq; eius aras apud Græcos Delphinis insculptas fuisse, Plutarchus attestatur. Ad hæc nonnulli addunt, Apollinem Delphini specie adnasse ad Delphos, apud quos præcipue colitur: quanquam & Delphi antea fuerant Neptuno sacri, uti Calauria Træzeniorū insula Apollini, quę loca mox diij ipsi inuicē permutarint, ut apud Pausaniā est. De Calauria tamen nescio quid diuersum tradit Stephanus, cuius opus De gentibus, Hermolaus Byzantius in cōpendium redegit. Quantū verò pertinet ad Apollinē in Delphinū transmūtatum, Creticum commentū aiunt: illi enim Apollinem totius salutis autorem celebrabant, neq; quenquam ullū euadere infortunū arbitrabantur, nisi Apollinis ope sospitaretur. ad quod forte tacitē respexit Horatius, Sermonibus, ubi se garruli cuiusdam importunitatē, qui hominē necabat, euasisse gausus ait. Sic me seruauit Apollo: quāuis de foro loquatur, quò nugator ille in ius tractus fuerat: ibi enim erat Apollinis templum. Cretes deniq; ab vno quoq; malo liberationem Apollini ferebant acceptam. Nam & quod fabulæ fabulantur homines in Delphinos transmūtatos, ea de causa confictum aiunt, quod Delphinis ductibus nauæ seruati fuerint.

PERI

PERICVLORVM FVGA.

APud nostros etiam vulgò Delphini sunt tuti receptus indicia, quippe qui quotiens futuram tempestatem præsentunt, in portus accurrere, deq; vndis exilire cernuntur, quasi velint reliquos inuitare, ut in stationes properē se recipiant, neq; nauigia alto credant. D. etiam Thomas Delphinum ait futuræ tempestatis prognosticū, esse minimè contemnendū, vbi visus fuerit in maris superficie frequentius se vibrare, aut plures quodammodo lasciuire inter se colludentes. Causam philosophi deprehendere, quod hyemali procella ingruente, con surgunt exhalationes ab imo mari, quę hyemis fomenta suggerunt, calorq; tunc in Delphinis excitatur: calor verò cum propria sit agitatio, euenit ut idem animal sæpius emergat, sæp frequentius ostendet. Vnde illud apud Pliniū, Delphinus tranquillo mari lasciuientes, flatum ex qua veniunt parte prælagire.

IMPERIVM MARIS.

ITA verò Delphinus maris regem significat, ut pro aqua maris ipso pascim in numis excudatur. Præcipue autem Suij Neptunus sub Delphinis imagine colebatur. Neptuno verò aquarū dominō nullo non in signo eius adsculpebat. Pulcherrimus extat numus, cuius inscriptio est, NERO CLAVDIVS CAESAR AVG. GER. P. M. TRI. P. IMP. PP. vbi Neptunū ipsum videas in portu sedentem, id enim quietis indicium: dextera temonem terrę adprimentē, quod signum nauigationis est in portum fossilem: læua verò Delphinū amplectentem, quod maris blanditias & tranquillitatem ostendit, iramq; & cōmotio nem fluctuū omnem ibi demolitā. Ibidem celeberrima illius ædificij forma est, cum inscriptione, P O R. O S T. In qua quidem portus illius effigie naues diuersi generis minutissima figura elaboratas, nō sine magna artificis cōmendatione conspicias. Atq; ut hinc hieroglyphicum, quo de agitur, interpretari aggrediamur, epigramma Græcum extat, cur Cupidinis signum vna manu Delphinum, altera flores contineat, in hunc modum interpretatione facta:

οὐδὲ μὲν πῦρ παλάμοιο κειπέχει δελφίνα καὶ αἰθέρ,
τῆ γὰρ μὲν γαίαν, τῆ δὲ θαλάσσης ἔχει.

Non temerè quippe illum vna manu Delphinum, altera flores cōtinere, utpote qui sit hinc terrę dominus, inde maris. Est & in numo M. Agrippæ L. F. COS. III. Neptuno reduci signum s. c. cūsum, in quo Neptunus læua tridentem altè innititur, dextera verò Delphinū exporrigit. In Q. Nasidij numo nauis est cum stella & velo pleno, ab altera parte caput, tridente ab occipitio positum: infra Delphinus est: inscriptio, NEPTVNI. quod tutam Q. Nasidij nauigationem Neptuni beneficio peractā indicat. Tam igitur ex ijs quę dicta sunt, Delphinum ante omnia maritima Neptuno sacrum intelleximus, quā reliquarū etiam aquarū symbolum, ex celebri Corinthiorū signo, apud quos fons fuit, in quo Neptunus æneus situs erat, sub cuius pedibus Delphinus aquam effundebat. Sedenim cum hæc multa sint, hæc de Neptuno dicta sufficiant, si modò id addidero, quod per Neptunum vice versa, vnusquisq; etiam piscis accipitur, ut apud Næuium: Coquus edit Neptunū, Venerem, Cererem: hoc est, pisces, olea, panem. Vbi aduertendum Venerem hortis præfici.

VELOCITAS.

EST & illud præcipuum ex Delphino significatum, ut sit velocitatis indicium, aut mirificæ agilitatis. Constat enim vniciq; maris accolę, quanta se velocitate Delphini iaculentur, quæ cum refertur, incredibilis habetur ijs qui nō spe-

starint. Est autem dubio procul velocissimū omnium animalium tum aquati-
lium tum terrestriū, quippe qui malos etiam nauigiorū maiorum superfiliant,
perinde ac sagitta pernice, vt apud Aristotelem habetur, *ἀπώτων δὲ καὶ ἀνελάων
τοῦ χυτον καὶ τῆν ἀνδρον καὶ τῆν χρομαίων, καὶ ἰφάλλοντ' ὅλων μεγάλων ἰσῆς.* De agilitate verò,
qua maximè præditus est, prouerbiū emanauit, Delphinū nare doces, si quis im-
peritus peritissimū instituere aggrediatur: perinde ac illud, Sus Mineruā: quod
eruditissime Presul, in me forsitan nō immeritò retorseris, qui de ijs ad te scribe-
re cceptarim, quę tu lōgē me plenius & melius alios docere possis. Nam & illud
nostri, Nemeis, Milestiam saltu perniciosissimū Delphino asimilatum à Pindaro,

CITA NAVIGATIO.

IN nauigatione autem cum celeritas in primis expetatur, non incongruè Del-
phinus est nauigandi signum, siue quod ipsi naues obuiā factas comitantur,
& quodam gratulationis affectu choreas circūducant. Ab ea verò sulcandi ma-
ris facilitate qua Tyrheni plurimū olim claruere, qui piraticam exercentes v-
niuerso ferè orbī terrori erant, Delphinorum cognomentum in Græcorum fa-
bulis adepti sunt, cum præsertim Pelasgi, referente Myrsilo, Crotone occupata
Tyrhenā etiam regionē inuasissent, in qua diutius cohabitantes nauticam didi-
cere. Habiti verò inter piratas etiam Pelasgi, vnde nationibus reliquis inuidia
plenum erat eorū nomē, idēq; apud Maronē semper ad contumeliam ponitur.

MATVRITAS.

Peruulgatum verò illud est, quod maturè agendum significat, si Delphinus
anchoarē vel alligetur, vel, vt veteres fecerunt, obuoluatur, vno contationē,
altero celeritatem significante, quæ simul iuncta, inuicemq; temperata, maturi-
tatem faciunt, & quod Horatius ait, & properare loco & cessare indicat: id Græ-
ci *καὶ δὲ βραδέως* enunciarunt. Sunt qui hieroglyphici huius inuentum Augusto
tribuant, quod & adagium & signum huiusmodi solitus sit identidem repetere.
Habetur ea species, qua Delphinus anchorę se circumuoluit, in Titi Vespasiani
numis. Sed fortè non displiceat in huiusmodi significatum trahere, quod in nu-
mo quodam aereo apud Massęos inspexi Romę, bouem humana facie persona-
tum, supra quem Delphinus imminet: per hunc enim celeritatē, per bouem tar-
ditatem intelligimus, quæ illius animalis propria est. Actionē verò ex humana
facie colligimus, quod hominum proprium in primis sit res gerere, quanquam
de boue laruato alibi.

AMOR IN SIMPLICIOREM ÆTATEM.

INuenio etiam ex Delphini simulacro amorem in simpliciorē ætatem signifi-
cari, quem puerilis ætatis amasium non vno exploratum est exemplo, qualia
ab utroq; Plinio referuntur: vt non immeritò tot in numis Delphinum cerne-
re sit ab alato Cupidine frænatum. Et Veneris statuas plerasq; vidimus, quibus
adsculptus est Cupido, qui vel Delphino insideat, vel alio quoquo modo regat
eum apprehensum.

GRATVS ANIMVS.

Necq; tamen ea pro fabulis habenda quæ recitat Pausanias, qui grati animi si-
gnum in hoc animali se vidisse in Poroselene Ionie vrbe testatur: in clama-
tus enim à puero, properare ad eū solebat, subiectoq; dorso ei, si adlibuisset ad
uecturam sese accommodabat, propterea quod ab eo redemptus piscatorum
manus euaserat, curato etiam vulnere quod illi fecerant. Ab Egeside profectum
ait Plinius, in Ialyso Rhodiorū vrbe Hermiam puerū Delphino longa consue-
tudine

A tudine vectari solitū per fluctus, sed subita mox procella superueniente demer-
sum. Idemq; Naupacti etiam accidisse, à Theophrasto est literarum monumen-
tis datus. Admiratur Plutarchus tantam animalis istius humanitatē, siquidem
non educatione, veluti canes & equi, non vlla alia necessitate, velut elephantī
pantheræq; & leones ab hominibus liberati, sed genuino quodā affectu spontē
sint humani generis amatores: ideoq; crocodilorum hostes infensissimi, pro-
pterea quod crocodilus humano semper generi insidiatur, atq; ita ipsa naturæ
repugnancia inimicitias generat.

NEQVITIA.

Physionomici sanè lasciuos & petulantes eos in primis iudicāt, qui simum,
vt Delphini, nasum habeant: proptereaq; Socrati nequitia, quam ex ipsa fa-
cie præferret, vitio data est, quod ita se natura affectum inficias non iuit: cete-
rū se naturam continentia domuisse: id quod etiam Plato in Symposij sine
multis argumentis testatum facere est aggressus.

ADVLATORVM INFIDELITAS.

Non præteribo hīc, quod Socion philosophus ait Delphinum adulatorem
esse, qui ciborū reliquijs, quę à nauigantibus affatim in mare proijciuntur,
allecti comiterq; accepti saturatiq; natantes quandiu affatim vnda subest ac sup-
petit officiose comitantur, in siccum verò littus nunquam excedunt. Sic adula-
tores, quandiu tranquillitas affulget, permanent, amicos in hoc vitæ cursu dum
plana faciliaq; & prospera omnia sunt, adeunt, deducūt, colunt: cum verò scri-
pea difficultatq; acciderint, statim abscedunt: de quibus Horatius noster:

*At vulgus infidum & meretrix retro Periura cedit, diffugiunt cadis
Cum face siccatis amici Ferre iugum pariter dolosi.*

GIBBEROSI.

Vulgò verò vsurpatum, vt gibberosos Delphini cognomento notemus. Et
antiquissimus autor Pacuuius, animalia hæc incuruiceruicū pecus appella-
uit. Sed & gibba suum habet significatum, vtpote quæ futurorū indicium sit, vt
apud Tranquillum aruspices Domitiani gibbam per somnium sibi accessisse vi-
sam interpretati sunt. Et quoniam pars est prudentiæ, futura præuidere, gibbe-
rosos aiunt omnes astutos esse, multaq; pollere sagacitate.

IMPVRI AMORIS SATIETAS.

Maximè verò mihi natura ipsa per Delphinū philosophari videtur, quem
terra procul, adeò violentum, pernitem atq; agilem esse iusserit, eundem
autem simulatq; terram attigerit, vix in arenam exceptū confestim emori: vnde
dixerit Horatius de re maximè absurda, contraria, & sibi valde repugnāti, Pin-
git Delphinum in syluis. Ita impatiens est animal hoc terreni soli. Adagiū verò
est in eos qui magnum aliquid polliciti, minimū præstiterint, *ἀλλοῦ δ' οὐ χροῖσ' ἔλα.*
Quę quidem eò spectāt, vt cum amorem ex Delphino significari ostēderimus,
catenus amorem omnia virtutis experimenta prestare admonēamur, quatenus
terra procul in alto sese exercet, & in sublime sæpius sese cælum versus, marinæ
vndæ purificatione expiatus, ac sereni tantum aëris affectator eiacular. Terra
autem & animalia terræ addicta, vti serpentes, fues, & alia quædam, voluptariæ
mollitudinis indicia sunt, tum ipsam rei venereæ spurcitiā innuunt, quò simul-
atq; Delphinis accesserit, statim expirat. Huiusmodi enim est impuri amoris
cōditio, vt cum quis id, quod longo temporis interuallo appetierit studiosiusq;
ambiuerit, affectus est, in amando deinceps flaccessere ac refrigerari videatur.

plerunq; etiam vel fastidio, vel odio succedente, tam alienus ab amata re fiat, ut nihil magis auerferetur. Hinc illæ deceptorum querelæ:

Cui mea virginitas aibus libata sinistris?
Hinc apud Maronem exclamat Dido:

*Te propter Libycæ gentes Nomadumq; tyranni
Odere, insensî Tyri, te propter eundem
Extinctus pudor, et qua sola sidera adibam
Fama prior: cui me moribundam deseris hospes?*

Quare Lysias apud Platonem, amantes ait, cum primū libidinem expleverint, collati beneficij pœnitere: id quod in eo accidit amore, qui turpitudini sit eman- cipatus. In eo verò quem neq; Plato, neq; alius quispiam pro dignitate satis vn- quam laudauit, longè aliter euenire manifestum est.

DE POLYPO

P Numeratis que apud autores, quos legere licuit, habentur, Delphi- ni significationibus, ad Polypum res ipsa, quæ præ manibus est tra- ducit, ut demum quid sibi velit Delphinus qui Polypum mordicis apprehenderit, conijcere valeamus.

REI FAMILIARIS ACCUMULATOR.

A Egyptij sacerdotes hominem qui rem familiarem ex quibuscunq; rebus, vtilibus simul ac inutilibus, nullo discrimine, nulliusq; rei ratione habita, cogeret auerereq; significare si vellent, Polypum pingere soliti sunt. Ille enim cum prodigè admodū multa deuoret, prudens tamē rei familiaris omnia temere colligit & conuenatur, & in cubili suo recedit, selectisq; vtilibus atq; cōsum- ptis, inutilia mox, quippe testas, & cærorum crustas, & putamina conchularū, & spinas pisciculorū abigit. Eos Ælianus vehementes ait esse ad vorandū que- cūq; oblata fuerint, esseq; adeò impotentes, vt ne pastu quidē mutuo abstinere deprehendantur, quiq; in retibus minores inclusi fuerint, maiorum escam esse.

OMNIVM ABLIGVRITOR.

Q Vin etiā eum qui aliena abligurierit, & sua mox absumat, notare cum vel- lent, Polypum flagella curtum & detricatum effingebant. Afferunt enim autores Egyptij, Polypum ita famis impatientē esse, vt si alius cibus non fugge- ratur quem deuoret, proprijs flagellis vesci. Vnde dixerit Alcæus ἔδω δ' ἰκωνοπέ; πολύπος, (quem versum citat Athenæus) Ipsum me comedo vt Polypus. Hesio- dus quoq; ἐν ὄρνιθι cum Egyptijs sentiens de Polypo ait: ὅτ' αἰόσειθ' ἐν τῷδε τῷδ' quiq; suo exorsis pede vescitur. Præterea Oppianus Halieuticis: ἀλλ' οἷον γλαφυρὸν σιν, ἀνεζόμενοι θαλάμη πηξέαι τῶν δυνάμει τῶν ποδῶν ἵπτε σάρκας ἀλλοτείας. Id ipsum Ælianus al- ferit, venatione deficiente suis eū vesci cirris, alijs mox pro ijs qui absumpti fue- rint succrescentibus. Heledonē autem πολωνοσμή τῶ λ, ἀπὸ ἐσωπύδ' ἔδφλς, quod semet- ipsam edat, appellatam, Polypi speciem etymologici Grammatici contendunt. Nam & Pherecratem summæ autoritatis virum, hæc eadem de Polypo sensisse tradunt. Quin & Carneadem id ipsum agnouisse manifestum, cum dialecticam Polypi similitudinem dicitaret, qui præ famæ, suamet flagella pasceret. Eos verò aucta iam doctrina peritiores factos, in suasinet opiniones mox grassari, easq; destruere: quæ quidem curiosius à me cōquirenda fuerūt, quia Plinius Aristo- telem secutus id fieri negat: quiq; reperti sint corrosa habere brachia, id eis à mu- rænis vel congris euenisse asserit, cum quibus asiduum certamen habent. Plus- tarchus

tarchus tamen in Aristotelis sententiam super hoc non nunquā illabatur, cum Egyptijs tamē hoc idem tradit, qui tam præstantium autorum scripta arguere mendacij vereatur: quasi verò non & alia sint animalia, quæ suamet membra in cibum absumant, cum cercopithecos videamus totas interdum sibimet caudas abrodere: quare cautio est, ne qui animalibus huiuscemodī delectantur, carnes eos attingere permittant, quia simulatq; carnibus assueti fuerint, eius facti au- diores, morsus in semetipfos vltro conuertunt. Id ego cum hæc scriberem, apud Mediceos proceres domi fieri à quodam efferationis naturæ cynocephalo quo- tidie conspiciebam.

VICTORIA VTI NESCIVS.

Hominem victoria potitum, vti tamen victoriā nescientem, intelligere cum vellent, sacerdotes ijdem congrū & subiectum Polypum pingebant. Qua specie potuisset Annibal figurari, cum strage ea Romanorum ad Cannas edita, Romam oppugnatum ire neglexisset. Aiunt verò, quotiens Polypi cum cōgris certamen ineunt, à congris facile superari: cæterum nullam esse congris faculta- tem vt Polypos depascere valeant, quod ij læuore atq; lubricitate corporis, qua sunt egregiè præditi, morsus hostium effugiant, & mutilatis tantum aliquando flagellis elabantur.

TYRANNVS.

Quod si hominem Egyptij municipij sui longè principem, ed tyrannica in- ciues dominatione vtentem, notare vellent, Polypum & locustam adpinge- bant: locustæ siquidem dominationem videntur in Polypos exercere, primasq; inter eos obtinere partis, vt apud Horum legitur. Cæterum Aristoteles priores Polypo tribuit, tantoq; eum terrori formidiniq; esse scribit, vt si locusta Poly- pum in ijsdem retibus esse senserit, præ metu exanimetur quamprimū extin- cta. Habet hæc Gammari fluuiialis similitudinem, longè tamen maior atque va- stior est, & albicantior, cum Gammari subnigricent: quanquā & nigricantes ad- modum locustas in Ligustico mari esse conspexi, Pedes huic vtroque ex latere quini, ijs adnumeratis qui in forcipem exeunt denticulatū. Octoni verò Gam- maris. Sed est suus de locusta locus in crustaceorum commentario.

MORIBVS ALIORVM ACCOMMODATVS.

Peruulgatū verò illud est, vt homo qui se varijs hominum moribus accōmo- det, sitq; omnium, vt Latini dicunt, horarum, per Polypum saxis adhæren- tem exprimatur, quæ maximè omniū colorē mutare constat, ijsq; similem redde- re quibus appropinquauerit saxis. Huic autē similes esse homines dicimus, qui pro loco & tempore viuendi rationē aucupantur, seq; eorū, apud quos degunt, voluntati atq; sententijs in omne obsequium proni dedunt, omni posthabitā ingenuitate. Causam demutationis istiusmodi multi reddere conati sunt, eamq; alij voluntariam, alij naturalem, alij coactam tradidere. Voluntariam, quod id astu quodam faciat. Naturalem, quod translucidum sit eius corpus. Necessariā, quod præ metu ita transmutetur, vt homo etiam pro varia cordis concitatione hoc vel illo colore genas perfunditur. Voluntariā sanè reprehendit D. Ambro- sius, propterea quod Polypus dolo malo hoc faciat, vt incautos ad se pisces tra- hat, eosq; deuoret. Theophrastus id in genuinā quandā animalis ignauitā rejicit, quod vbi consternatus sit, tumultu aliquo colorem mutet, vt hominem facere dicebamus: vnde prouerbium illud emanarit, τὸ κινῶν τρέπειν χροῖα, mutatur color ignaui. Formidolosi enim omnino sunt Polypi, propterea quod admodum fri- gidi, eaq; cum primis demutationis causa perhibetur: id quod apertius Phocy-

lides damnat. quod si ea sit. mutationis causa, reprehensionem omnino obnoxius videatur. Sedenim plerique veterum ingenium huiusmodi vsque adeo approbaverunt, ut etiam proponerent ad imitandum, ea de causa potissimum Vlysses esse habitum sapientem asseuerantes, quod versuto esset ingenio praeditus: vnde etiam apud Homerum πολυτροπος cognomen tum. Et suauitatis ita suadet Pindarus,

Ποιησθε θεος χαριτι πολυτροπος, ομοιοις δ' ομοιοις. Ποιησθε πολυτροπος ομοιοις. *quam sententiam ita ex commodo transtulimus:*

Age age colore Polypi. Mentem apparatus optime. In vrbe qua velis mane. Suadet hoc ipsum Theognis, cuius sententia eadem cum Pindarica:

Mentem habeas quam multicolor dum cantibus haeret. Polypus. Est enim vbi Theognidianus versus ita legitur:

Πολυτροπος υδων ερα πολυτροπος δε πολεω τειρεται. Τη ποσειδωνοισι, εις ιδεν εφαινη.

Sedenim improbat hoc Basilius Magnus, adulatoremque vocat Polypum libro De gentiliū lectione, quod veluti ille colorem ad subiecti foli speciem demutat, ita parasitus ad audientium voluptatem sententiam studeat variare. Sed quod Pindarus & Theognis tradunt eo spectat, ut studium omne in calliditate dexteritateque viuendi reponamus, ut simulare, neque non dissimulare, pro loco, pro re, pro tempore, quod obfuturum videatur, apud eos quibus adhaesimus, euitare sciamus: quod si virtute incolumi fiat, neque animi integritatem flagellauerimus, euenire omnino necesse est ut faciliore & minus inuidiosam vitam peragamus. Libet verò demutationis istius causas altius repetere, atque ipsam rei naturam, quantum ad hoc pertinet, oculis scribendo subijcere, tam probabilia mihi videntur, quae super hoc veteres ex Empedoclis opinione tradiderunt. Porositates quippe exhalabiles inesse rebus omnibus, quas vel cernere, vel atrectare liceat, neque enim animalibus, neque plantis, neque terrae & mari tantum, verum etiam lapidibus manifeste insunt spiramenta quae plurima: quinetiam in aere & ferro: omnia enim spiritum vitiantur, cum aliquid exhalet assidue, pari ratione diffletur, atque interteratur: per porositates enim exiliunt & excluduntur particulae illae interclusae, quae ad elementi sui purissimi simplicitatem redire festinant, faxque corpori adhaerescit, quae rubigo est in ijs quae rubigini sunt obnoxia, putredo in ijs quae putrescere apta sunt, atque hinc omnia tendunt ad interniciem. Eam porositatum exhalationemque naturam nonnulli arbitrio suo εμπεδοκλις dixerunt, πολλοις alij, alij vero εμπεδοκλις, και ποσειδωνοισι. Maxime verò maritimis in petris, quae falguginosa maris aspergine alluuntur refrigeranturque, par est partes has, & meatus huiusmodi deprehendi, cum haec tenuissimo quodam halitu corrumpantur: licet id in solidioribus oculata fide minime possis explorare, propter materiae densitatem, & pororum constrictationem. Caeterum si Polypi carnem intueare, sine vlla profus eotatione porosissimam, & transmeatibus aptissimam iudicabis: exossis enim ea est, ut Heliodi dictum vsurpem, & mira quadam raritate perspicua: Cum itaque pauore aliquo perturbatur, tota ferè vi sensibili sese colligente, quemadmodum in homine gelidus in formidine, circa cor sanguis coit, corpus reliquum per se quidem factum translucentum, tum maxime rarefit, & transmeabilis apparet: vnde veluti vitrum nitidum, colorem quemuis, albo excepto, propter aliquam omnino crassitatem, quae suppositum inumbrat corpus, facillime contrahere potest, atque ita transmutari.

DE CHAMAELONTE

Nuitat rei similitudo, priusquam reliqua Polypi significata recenseamus, loco hoc de Chamaeonte, de quo Taranda dicere, quorum alter colores corporis uti Polypus, pro corporis cui adhaerit, ratione, mutat: alter vicinarum rerum colores nullo tactu, sed sola tantum attrahit exhalatione.

VERSIPELLIS.

PER Chamaeonta versipellem hominem significari volunt: sed quod nonnumquam polypo virtuti datur, in Chamaeonte vitiosum semper autumant, quod mutationem huiusmodi non nisi in timore faciat: quanquam in eo & diuerso vitae tempore colores mutari tradit Aristoteles. Sanè Chamaeon paucas in corde tantum sanguinis habet guttas: quaeque sanguine sunt exigua animalia, omnia frigidiora sunt: quae frigida, identidem & timida. Vt cunque verò accipiatur Chamaeontis natura, siue id ingenua vigoris debilitate faciat, siue quod corpus, uti apud Leonem X. P. M. Romae vidimus, vitreum propemodum atque translucentum habeat, vno omnium consensu versipellis, puta Vlysses quispiam, aut Lyfander, aut Alcibiades, per Chamaeontem figurari potest. Hunc ut Tertullianus ait, pellicula ambit, corpori nullus inest succus, pectus vix à terra suspendit, gradum magis demonstrat, quam explicat, ieiunus semper & indefectus, oscitans vescitur, tollicans ruminat, de vento cibus. Hoc soli Chamaeonti datum, quod vulgò dictum est, de corio suo ludere. Quod verò apud Plinium legitur de portentosa eius magnitudine, quae par sit crocodilo, viderint alij: nam quem nos apud Leonem X. vidimus, vix palmum excedebat.

DE TARANDA.

Edenim si Taranda innotuisset Aegyptijs, inde potius quam ex Polypo aut chamaeonte versutiae huiusmodi significatum desumpsissent. Fera ea est apud Sarmatas inuentu rara, captuque difficilis, de qua Aristoteles philosophus eo libello, quem de admiranda historia conscripsit, haec memorie prodidit, ut ex Nicolao Leonico, dum is Patavij Aristotelem ipsum nobis ea qua scripsit lingua interpretaretur, audiui: illam quippe apud Gelonos Scythiae populos reperiri, bouis magnitudine, capite ceruino, admirandae admodum & singularis naturae, siquidem ad omnem locorum & fructuum apparentias, setarum colores, quibus totum corpus hirtum conuestitumque habet, illico permutare. Quod si super hoc philosophari liceat animali nondum nobis viso, dixerim ego, quemadmodum in polypo ε μετατροπον, quo corpus eius translucentum est, & in chamaeonte etiam transmeabile dicebamus, ita setas Tarandae pari modo perspicuas esse, ut facile coloris cuiuslibet aura in eas transiliat, diffuentesque ad se ita colores representet.

MENTIS ATTONITAE CONSTERNATIO.

Hominem ad haec, ut ad polypum reuertamur subito aliquo pauore ita consternatum attonitumque, ut neque periculum neque damnum quod urgeat sentire videatur, per polypum significare mos erat: siquidem is ita meticulosus est, quod Athenaeus attestatur, ut vel strepitu audito, vel piscatore viso, minime cedat, aut fuga sibi consulat, ut reliqui faciunt pisces, sed aut faxis quae in promptu fuerint sese applicat, aut captantis manum apprehendit, cruribusue se alligat: neque alia ferè est eorum captura.

P O E S I S .

Addunt & hoc hieroglyphicū inueniri, vt si sacerdotes ijdem Egyptij potestatem exoticam significare vellent (nam de sua sanctius sentiebant) polypum caput figurarent, quod quidem esculentis appositum suauissimi saporis, ganeatque iucundissimum esse perhibetur, cæterum horrenda prodigiosaque somnia parere deprehensum est. Quocirca si quis futura de insomnijs consulturus esset, ab estu Polypi abstinere præmonebat, perinde ac etiã ne fabas ederet. Per similem autem huic esse poëtice dictitabāt, quæ fabulas amatoriasque illecebras sectaret, ipso quidem dicendi lepore delectabiles, sed bonis moribus & honestiori disciplina maxime perniciosas: cuiusmodi genus meretriculas appellauit Plato, & ab inculpabili ciuitate sua iussit exulare. Nolim tamē in hoc albo diuinā illā poni, quæ sanctioribus est moribus accommodata, quā nō nihil habere diuinitatis non inficiat Aristoteles, quæ cœlitus afflari cōfirmat Plato, quæ apud omnes gentes nationesque omnes in summo semper cultu habita, ipso etiã sanctitatis nomine celebratur.

D I S C E S S I O S V B I T A .

Agyptij ad hæc, si quem ita pertinaci animo amantem, vt amata relinquere minimè posse videatur, subito tamen euentu aliquo ab alienatum significare si vellent, Polypum & pulicariam herbam adpingebant. Polypi enim ita eis adhærescunt, vt auelli inde non possint, & quancunq; rem apprehēderint, tam firmiter tenent, vt adglutinati videantur: quod ab Homero sumptum Ouidius ita luculenter expressit, Metamorph. quarto:

*Utrq; sub aquoribus deprensus polypus hostem
Continet, ex omni demissis parte flagellis.*

Eos enim potius detrunces, quæ possis villo conatu petris, aut quicquid apprehēderint, auellere: & vt Nazianzenus ait, si quis cum de cubilibus trahere per vim velit, aut è petris aliquid euellet, aut certè è carne ipsius petris affixū aliquid relinquat. Admota tamen cunila herba resiliere protinus dicunt, quod odore eius ferre nō possint. Quæ verò sit cunila siue pulicaria, quamque varijs nominibus ab autoribus appelletur, suo cōmentario inter sagminea significata differuimus. Anit & aquā dulcē superinfusam eadem pollere vi, quod natura ipsa Polypus dulciter omnia auerteret, & omni gaudeat amaritudine, eaque de causa non inueniunt Polypos in Ponto, quia mare id multis aquarum dulcium corruuijs supra aliorum marium saporem dulcescere quodammodo videatur. Alij mare id à Polypo vitari putant, quia sit animal ob imbecillitatem suam frigoris impatiens: mare verò illud ad Boreā quippe vergens, alsiduis penè frigoribus obnoxium esse, manifestū.

A M O R I S F I R M I T A S .

VT verò demum ad eam Veneris statuā deueniamus, quæ causa fuit vt tam multa super Delphino & Polypo conquiremus, superfluum quidem est super Delphino dubitare, cur Cupidini adijciatur, cū amoris in eo signa tordeprenderimus. Quod autē pertinet ad Polypum, erant qui amoris firmitatem ex Polypo ita delphini morsu detentō intelligendum contenderent, id quod ex ipsa sese applicandi pertinacia, qua insignis est Polypus, cōijciebāt. Ego verò tribus argumenti huius interpretationes excogitauī. Vel enim pauorem & ignauitiam, quæ vitia Theophrastus in Polypo præcipua deprehendit, deuoranda esse amatori homini dicendum, Delphini in eorum locum promptitudine atque agilitate adsumpta: quandoquidē, vt ait Ouidius, Ingenij est experientis amor: atque vbi multa in hanc sententiam disputauit, concludit demum, vt

Qui non vult fieri desidiosus, amet.

Vel, quoniã diligentissimus est rerum cumulator Polypus, intelligi posse arbitror, facultates omni quantumlibet cura & diligentia congestas, cito, vbi amore capti fuerimus, prodigi, inutiliterque dissipari. Quam extemplo enim, ait Lysiteles Plautinus, fauis sagittis percussus est, illico res foras labitur, liquitur, & quæ sequuntur. Vel qui Delphinū amoris indicium esse ostendimus, Polypū verfutige dicere possentus, admoneri nos eo signo verfutia amanti cum primis apprehēdendam, & quod fieri solere Plato dicit, in amata rei mores transmigrandum, vt quippe Polypus in colorum mutationibus, prout vnicuique rei adhæserit, facit. Sedenim ea potius de causa Veneri Polypum adsculpi existimandum, quod inter pisces sit omnium salacissimus, adeoque libidini deditus, vt nimio veneris vsu omnibus defectus viribus debilitetur, neque iam ad cibum sibi conquirendū idoneus effectus, minimo negotio ab alijs capiatur, & à paruulis quibusque pisciculis cancellis & cancris exedatur, obseruatū ab Aeliano. Quinetiã autē eos ob huiusmodi nequitiam nō amplius anno viuere, id quod eadem de causa passeribus etiam accidere tradit Aristoteles. Quin & Polypos etiam scēminas, propter crebros partus, ocyssimè deficere. Quancunq; aliquando repertus sit Polypus acetaci generis magnitudinem excreuisse, qualem illum Græci prædicant, qui Puteolis per subterraneum cauum ingressus noctu apothecam balsamentorum plenam depopulabatur: eius enim amaritudinis auidissimos eos esse paulò antè ostendimus, donec re demum patefacta, vix à magno hominum numero cōfectus est.

H Y E M A L E S O L S T I T I V M .

Addemus & illud, in manu scriptis Hori codicibus legi, δύο πλανήτες σιμνεργαί, quod est: duos Polypos vinculis coercitos, & progredientes tamē, cursum Solis quem in brumaliconuersione peragit, significare. Quancunq; impressorum codicum lectio, quæ est δύο πλανήτες, nequaquam displicet: sed si progressum exprimere volueris, videndum est, si pedes illigatos pinxeris, qua id ratione tuearis. At de hyemali conuersione sermo est, quæ, vt in sphaeræ consideratione manifestè licet inspicere, progressum Solis omnino contiorē ostendere videtur, in vltimis enim Sagittarij & primis Capricorni gradibus Sol ad horizontē vix loco dimoueri, aut quam lentissimè diurnos parallelōs cōficere videtur. Ad cuius rei tarditatē accedit & eorundem parallelorū hisdem fermè diebus repetitio, dum cōuersio peragitur vt stare loco potius Sol, quàm quoquam motu suo progredi videat. Quare siue pedes, siue Polypos colligatos accipere malueris, nō sum admodū laboraturus: mihi satis fuerit, & codicum super hoc varietatem, & ipsam rei quæ significatur, historiam declarasse. Tu verò, quancunq; cogitationes has nostras sublimi illa doctrina tua longè inferiores intelligas, pro summa tamen humanitate, qua præcipue commendaris, despiciere haudquaquam velis. Nihil enim in rerum natura temerè à Deo factum, quicquid Deo, vt tu facis, propinquius adhærescunt, nihil quicquam aspernari debent, quod eodem, vnde originem traxerit, periodo quodam suo redire animaduertent.

K

PERIVS VALERIANVS AD AMPLISS^{VS} PATREM LIVIVM PODOCATHARVM CYPRI ARCHIEPISCO-
PVM, DE IIS QVÆ PER TESTVDINEM, COCHLEAM,
CANCRVM ET ID GENVS TESTACEA SIG-
NIFICANTVR EX SACRIS ÆGYPTIORVM
LITERIS.

Proximis hisce diebus, Amplissime pater, cum mihi agalmatū tuorū supellestili ape-
reres, antiquissimāq; operis, ex ære, auro, argento ducta, & marmore calata signa,
numismataq; plurima veterū illa ingeniorū atq; artū monumenta minime com-
mēda delectabili spectaculo mihi proposuisses, habere te opera hæc in delicijs ea pluri-
mum de causa dicebas, quod à summa claritatis viro Ludouico Podocatharo Cardinali Capua-
quensi patriuo tuo cōparata congestaq; fuissent. Quem virū generosis natalibus insignem, Aca-
demia celebrem, Philosophia clarum, vitæ integritate laudatissimum, virtutes ipse in omni vita
colore eximia, ad amplitudinem eam extulerunt. Proinde quiduis esset apud te quod illius me-
moriæ renouaret, siue vestis, siue vas, siue libri, siue quæ tam multa extant doctrina eius com-
mentaria, tanquam sacra omnia à te custodiri, & in honore etiam haberi: dignū quidem eius
hominis institutum, qui optima quæq; sibi ad imitandum proposuerit. Quæ quidem cum tibi
acciderent iucundissima, eo quoq; non parum delectari videbaris, quod ego multa in veterū mo-
numētis illis, & mystica & in doctrina alicuius recessu delitescētia inter spectandū explica-
bam, interpretabarq; cuiusmodi illud fuisse memini, quid sibi velle Testudo Veneris subiecta pe-
di: quid altera ex ære cuprōue Damasceni operis in vsu, vt coniectura erat, bulla facta, cauda
quippe replicata, qua lorū aut licium transmitti posset, atq; ita gestari: quid in numis aliquos
Testudo alia. Quæ tibi cum exposuissē, postulasti ea tibi scripto credita exhiberi, quod qui-
dem libentissime feci, cum id semper studuerim, vt quacūq; possem ratione meum erga te animū
aperire, id sedulo facerē, quod incomparabilis probitas tuāq; benignissimāq; comitas, & egregia
quædam mentis tuæ sinceritas exigere videbantur. Accedebāt & beneficia in me promptissi-
ma vultus alacritate collata, & quod literatos omnes quacūq; posset occasione demereri, semper
appetisti. Sed quoniam parum me tibi præstitisse videbar, si Testudinis tantū significata con-
scripsissem, addidi ad eam quædam alia ex eodem testaceorum genere, quæ non minoris mihi
visa sunt eruditionis, quàm quæ Testudine super efferēbantur. Multa enim hieroglyphica Æ-
gyptij sacerdotes ex Cancro, Locusta, Pinnis, & huiusmodi alijs desumpserē, quæ omnia quantum
memoria succurrerunt, vno commentario enarrata conscriptaq; tibi dedici. Tu quotienscum
agalmatis illis tuis vel cusa vel sculpta incisaq; videris, aut mensis illata conspexeris, Pierij tui mi-
mineris velim, qui te summo cultu, summaq; semper est obseruantia profecutus.

DE TESTVDINE.

Testudo igitur inter crustacea primum occupabit locū, quoniam
ipsa narrationis istius argumentum præbuit, & pictura eius in
hoc symbolorum genere est admodum speciosa.

IN POTENTIORIS DITIONEM REDACTVS.

Hominē in potentioris cuiusquā potestare adeo redactū,
nullum iam speret effugiū, ostendere qui volunt, Testudi-
nem solari percussam radio, ac supernatantē in aquæ summo pingūt: ipsa enim
vehementiorib. Solis radijs, impetita ita exiccat, vt in gurgitē deferri nequeat,
idq; præcipue mari Indico, vbi & multæ & magnæ sunt, & Solis vis acrior, vnde
fit vt vel facillimè capiatur, vel cum in prædā mergi nō possit, inedia extinguitur.

FORA

FORTVNARVM CONTEMPTVS.

Ferunt ætate nostrā ingenia perelēgantia, quæ cum varijs fortunæ ictibus
impeterentur, quos cōtra mira adniterentur alacritate, fortunæ aduersæ con-
tempus impetus per hominem naufragū in Testudinis huiusmodi agitata flu-
ctibus tergus insipientem effingerent, solari addito radio, cuius beneficio ne ab-
sorberentur accideret.

VIRGINVM CVSTODIA.

Cur verò Phidias cum Veneris simulacrū Eleis ex auro & ebore conficeret,
Testudinē altero eius pede presā apposuerit, multi quesuere, præsertim cum
Pausanias rei significatū alijs relinquat interpretandum. Sedenim illud potissi-
mum ex interpretatione prudentem fertur, Phidiam innuere voluisse, virgines
custodiendas esse; cōiugatas verò domus curam gerere, ac taciturnas esse debe-
re: vtrinq; enim id primum omnium decere, quod Plutarchus in coniugalibus
præceptis exponit, qui oportere ait mulieres à Luna diuersas esse, quæ cum iam
à Sole abscessit, lucida claraq; cernitur: eadē cum Soli successit, euanescit: contra
verò debet vxor modesta presente tantū viro à cæteris cōspici, eodē verò ab-
sente domi agitare ac sese occulere. Nam & Salomon septimo cap. Sapientie, in
ter reliqua meretricie procacitatis signa id etiā notat, quod domi se cohibere nō
possit, sed publica loca, fora, plateasq; celebret. Et Paulus ad Timotheū viduas
damnat adolescentiores, quæ ociosæ discunt alienas domos perambulare. Con-
sueisse verò mulieres testudineas secū imagines gestare, quas Veneri dedicarēt,
ex eo manifestum, quod Thessalæ matronæ Laida meretricē illam inelytam li-
gneis testudinibus zelotypia concitata interemerunt in templo Veneris, ma-
gno populū cōuentu: ob quod facinus erexere postea templum Veneris profa-
natæ, quæ nefandam eadem in templo admiserant, vt confessione sceleris veniā
perentes deam sibi placarent. Et id gestaminis fuisse testudinem tuam facile cre-
diderim, cum ita cōcinnata sit, vt licio suspēdi possit. Apud Ægyptios autē tan-
ta erat pudoris cura, vt mulieribus interdictum esset calceorum vsu, quod prodire
palam verecundarent, ac veluti testudines intra sua se tecta cohiberent. Hinc
Antisthenes ansam nactus eludendi Atheniensium vanitatem, se nunquā solo
in quo nati essent excessisse glorientium: Cōmune hoc, inquit, habetis cum te-
studine & cochlea.

MVNIMENTVM.

Alij per testudinis corticem munimentum intellexere, quod ita eam natura
munierit, vt contra tela possit ipsa per se sufficere, & iniurias propulsare.
Hic itaq; preceptus, & ad omnes incurfus oppositum propugnaculū, ansam de-
dit adagio, vt quotiens aliquid valde tutum velimus innuere, in primisq; securū
esse, dicamus, ὅτι μέλας τῆς χελώνης μύδων, quantum muscarū sollicita est testudo. Cuius o-
minis felicitatem secuta Cæsariana familia, domesticū eum morē habuit, vt par-
uuli domus eius in testudineos alueos excepti lauarentur. Quapropter Ceio-
nius Posthumius nato iam Albino filio, cum ingentem testudinem a piscatore
muneri accepisset, vir literatus iam inde magnam spem cōcepit de futura filij no-
bilitate: curari itaq; testudinem iussit, & infantuli ministerijs dicari. Exemplaria
Hori quæ impressa cū cūferuntur, in huiusmodi significatū ἀετὺς ὀστῆων habent,
interpretesq; coturnicis os reddidēre. Sed in manu scriptis codicibus ἀετὺς legi;
quod facit ad hanc sententiā: testudines enim orygas appellatas, πρὸς τὸ ἀετὸν, quod
fodere est, vel excavare, apud Vitruuū legas: à quarū similitudine bellica etiā

K 2

machina ad fodiendos excavandosq; muros cōparata, testudinis nomē habet: nam & Horus significati istiusmodi causam redditurus ait, *διὸ δραστώδες ἐστὶ τὸ στόμα*, propterea quod os animalis huiusmodi difficulter admodum frangi dissoluiue potest: quod in munimenti significato quid sibi velit coturnicis os, haudquaquam video.

MORS DIFFICILIS.

Hominem letalibus vulneribus quātumuis altē acceptis difficillimē morientem, per testudinis abscissum caput aptē pinxeris: quādoquidem tanta inest eius carni viuacitas, vt earum caput, præsertimq; marinarum, auulsum busto connuentes aliquandiu oculos ostentēt, connitentq; ad admotā manum: quā etiam si ad os eam admouēas, mōdere etiam admittatur.

SEGNITIES.

Alias pigrum segnemq; hominem, aut rei cuiuspiam tarditatem atq; contumaciam significare qui vellent, Testudinem gradientē pingere consuerūt, quā Pacuuius feliciter tardigradā appellauit: lento enim adeo gradu mouetur, vt in prouerbiū emanarit in segnes & pigros. Hinc Plautinus *Argo*, Testudineum hunc tibi grandibo gradum, inquit, si fustem sumpsero. Et apud Ammianum lepidissimum distichon legas de Testudinis tarditate:

*Θαῖνον ἔλω λυχνὸς ἰβρανας, ἤλωκα τε χελώνες
διρεῖν, ἢ δοκίμων ἑλέσθαι κερπιδόλιω.*

Promptius esse albos coruos, volucresq; chelonas,

Quam quonquam esse probrum rherora Cappadocem.

Quinetiam asserunt animal hoc contagiosa adeo pollere segnitie, vt si pes eius dexter inferatur nauigio, id ire tardius credatur: quod obseruarunt magi.

MORDACITAS.

Sunt qui mordacissimum hominem atq; egregiē maledicum, per testudineū scaput exertis dentibus intelligi velint: nam Testudo ore omnino est omnium robustissimo, quippe quæ quicquid dentibus apprehenderit, vel lapidem etiā, perfringit ac deuorat.

PELOPONNESII.

IN Peloponnesium numis Testudo cudebatur, vnde, vt legere est apud Pollicem, diciturū illud emanarit, *τὸν ἀρετὸν καὶ τὸν ἐπιεικῆ χελώνη*. quod in adulescentiæ nostræ præludijs nescio quibus ita transulimus:

Quando chelonis vincitur sapientia,

Atq; ipsa virtus, Atticum vt prouerbiū est.

Vnde obolum Eupolis *καὶ Μελίωνος* dixit. Ad id verò quod Peloponnesiaca erat moneta, lepidè T. Quintius cum Achæi expeditionem aduersus Zacynthios meditarentur, eos admonuit, vt cauerent ne more Testudinū caput extra Peloponnesum proferentes, in periculum aliquod inciderent.

DE CANCRO.

Estudo in numis obseruata, alterius numi reminisci facit, in quo Paguri forma cusa est, quare hinc ad eius generis significata transimus.

COEI.

Cancer in numis, cōpactile scilicet genus id quod corpore est obrotundiore, cuiusmodi pleriq; cœleste signū figurant in Zodiaco, Chiorum indicat rempub. Tradunt id & Pollux, & alij: sed enim nisi quispiam autor esset, numus argenteus id satis indicaret, in quo Pagurus is est cum inscriptione *supernè, ΚΩΙΩΝ. infernè, ΔΕΥΚΙΠΠΟΣ.*

SPEI

SPEI FRVSTRATOR.

Pleriq; hominem à pulchris inceptis desistentem, & spem omnium ignauiter frustrantem, intelligi cum vellent, Gammarum nostrum fluuiale pingere soliti sunt, manu ad os eius iniecta: nam is, cum à te capi facillimè posse putes, retrouersum velocissimo sese cursu eiaculatur: vnde vulgò etiam in aliqua re falsis, quā se nactos arbitrarentur, Gammarorum venationem obijcimus. Hæc verò recessus obliquatio adeo Cancris propria est, vt Aristoph. *Pace*, dixerit, *ἔπιτομικότερος τὸν καρκίνου ὄρεθὸν βαδίζεις*: *Rectum iter vt carpat cancer non viceris vnquam.* Atq; fortè non deerit qui dicitur huiusmodi mihi sepe negotium facessant, si unum aut alterum nostri huius argumenti interpretamentum meo probabilius, quod facillè poterit euenire, compererint. Neq; mihi profuerit, rem Latinis ingenijs hæcenus intactam, excogitasse, primumq; in lucē efferre: me scilicet omnia non uidisse clamitent, eorum quæ ex paucis didicerint obliti, cum tamen omnia ea quæ ad hoc negotium accōmodari possunt, non vna hominum vita, sed neq; multa etiam secula sint indagini suffectura.

INCONSTANTIA.

Citè admodum Ioannes ille cognomento Scholasticus, scalarum anacephalæosi, hominē qui modò risui indulgeat, modò luctui, modò austeritati atq; temperantiæ se reddat, modò delicijs diffluat, & voluptatibus implicetur, Cancro æquiparauit, nunc antè, nunc retrò, nunc in transuersum gradienti, miraq; vitæ suæ inconstantia traducenti: virq; is sapientissimus, de ingenij eiusmodi profectu nihil sibi quicq; pollicetur, quod ad ullam sit vnquam frugē peruenturū.

SOPHISTA.

Eiusdem subterfugij causa sophistā significare qui volunt, Cancrū pingunt: eos enim huic animali per similes Plato dicit, Euthydemo, quos vbi validior aliqua ratione deuictos comprehensosq; putes, tunc retro fugaci cursu elapsi per diuerticula atq; subterfugia, maiore priore tibi laborem intentant, si vilem ac inanem prorsus curam eos consecrandi susceperis. Sedenim non in sophistas tantum, sed in ipsam etiam Dialecticā obortū est à Cancro cauillum. Nam Ariston philosophus vt eam eluderet, dicere solebat, eos qui Dialecticā enixiori conatu sectarentur, ijs assimilari qui Cancris vescerentur: cibi enim admodum exigui gratia, circa ossa tam multa numero, tantum laboris infumi.

SOPHISTARVM OPPRESSIO.

Species demum illa picturæ, qua Hercules tot immaniū monstrorū domitor, in opprimendo etiam cancello laborasse porticibus penè omnibus ostentatur, nihil aliud sibi vult, vt veteres interpretantur, quā sophisticas eas nugas huius obtritas disciplina. Fabulose verò iocatur Plato, cum Herculem aduersus Cancrum defudasse dicit. Quod verò Cancer sit inter sydera collocatus, nonnulli ea de causa confictum volunt, quia conuersione regressuq; tam peculiari modo in animali animaduerso, per eius imaginem ostendere voluerint Solis cursum, qui cum eò progressus fuerit, retrorsum auferri, ac tantundem aufugere videatur. Veluti Caper opposita ratione confictus, quia Sol ab eo signo, toto poli nostri tractu, altiora petere cōtendat: caper enim dum pascitur, accliuora editioraq; loca perquirat. Huiusmodi verò commentū nō ex orbis totius conditione, sed ex cœli nostri situ sphaeraq; ipsa ad arcticum obliquata excogitatum est: nam ad æquinoctialem circulum appropinquantibus Cancer deprimi videtur, æquinoctij signa attolli: ad id tamē faceret, quod Solis progressus & regres-

K 3

fus omnino à Capricorno ad Cancrū, mox à Cancro ad Capricornū, secto duobus locis æquinoctiali consideratur.

ARCANA REVELATA.

SI quid verò abditum & arcanum luci proditum ac reuelatum ostendere quis vellet, pagurum & eius generis pisces, qui latebris gaudent, face apposita figurabant: constat enim eos nocturno tempore, admoto lumine, de penitissimis etiam cauernis euocari. Ea verò de causa Cancrī ad nocturni luminis splendore accurrunt, quòd id omne genus testacea noctu plurimum pasci solent: comperitumque est plenilunio ea magis pinguescere, propterea quòd liceat his tota tunc nocte pabulari, copiosioribusque tunc escis enutrirī, vnde pinguiores fiant, ut existimant qui plenilunio nullam inesse vim cœlitus hæc in crustaceis efficiendi, remque ita ad comodiorem naturæ rationem deducunt: quamuis vna cum Balthio Magno, magna philosophorum pars sentiat.

INQUILINVS.

INquilinum autem hominem ostendere qui vellent, cancellum illum qui vulgo Gammarus dicitur, pingebant: is enim semper est concharum hospes, perque vacuas conchulas modò has, modò illas, prout excrefcit, mutat domicilia, atque ita semper ædes alienas inhabitat.

MAGNA INCOEPTA IRRITA.

Ridiculum fortè illud videatur, quòd cõmentū sunt nonnulli elephantū cum Gammarī cauda pingere, si magna incoepta frustra & inaniter celsisse notare vellent, non secus ac illud Horatianum est, ex montium fœtura murè ridiculum enasci. Sedenim cum res ipsa det ridendi materiam, non ineptè mihi videtur excogitasse huiusmodi speciem, quæ non tam significato, quam pictura ipsa risum posset excitare.

DE PINNA.

Væ Pinnae cõmercia cum cancellis habent, deposcere videntur vt eas cancro subiungamus. Nã vt Theophrastus ait, vita fortasse conchis feruari nõ posset, nisi ope cancri. Pinna autem in concharū genere sunt.

ALIENÆ OPIS INDIGVS.

Vrum qui se atque sua negligenter curet, neque sine alterius ope consilioque possit consulere rebus suis, ostendere si vellent Ægyptij sacerdotes, Pinnam & cancellum paruum pingere consueverunt: nã is in Pinna conditus in utriusque lata gigit usum: cõchula enim præ fame patefacta, pisciculi veluti ad escam alliciuntur, quos vbi cancellus inhærentes animaduertit, Pinna statim labra moris vellit, illa eo signo admonita concham occludit, atque ita esculentis potitur: eo verò custode priuata, breui, vt Aristoteles asserit, tempore deficit. Hoc idè habemus apud Ciceronē, cuius verba repetere non fuerit importunū. Pinna duabus grandibus patula conchis cum parua squilla societate coit cõparandi cibi: itaque cum pisciculi parui in concham innatauerint, tum admonitu squille Pinna moris comprimunt conchas, sic dissimilibus bestiolis cõmuniter cibus quaeritur. Cancellum verò huiusmodi tum à venatione, tum à custodia, Græci pinnotherē & pinnophylaca nuncupauerunt. Est hæc squilla parua admodum, quam nonnulli parasitum piscem vocant, utpote qui sit dapis affectator: colore albedo est corpore perpusillo, cauda ferè semper subter vterum, vbi coactus fuerit, incuruata

AB INEVNTE ÆTATE LIBIDINOSVS.

Verò qui ab ineunte ætate cœperit in petulantiam lasciuire, & munera Veneris exercere, per Pinnam foetus ostentantem suos intelligebant: conchulæ enim huiusmodi in concha genitæ, antequam excludantur, inter se quæprimū coire dicuntur, vt non immeritò concha ipsa sit Veneri dedicata, atque eam ex concha genitam veteres fabulentur. Concha itidem Cyprum deuectam canunt, quod nonnulli ad salacitatem referunt, quæ concitetur ex earum cibo: non secus enim ac ostrea, libidiosa esse perhibentur.

DE OSTREIS.

Lla enim Hellepontico ludibrio, ne deo dicam, ita dedicantur, vt concha Veneri, putarim ob earū copiam, quæ Lampfaceno littore, totoque Helleponto ingens est: vnde Ithyphallico veteris Poëtæ ipsi Priapo dicto, ita legitur:

*Nam te præcipue in tuis vrbibus colit ora
Hellepontia, cæteris ostreosior oris.*

Qui versus apud Terentianum reperiuntur.

HVMANVM GENVS.

Per ea verò picta sculptaue humanum genus significari, philosophorum antiquissimi tradiderunt. Hinc diuinus Plato humanum genus ostreorū simile esse dixit: nulla enim potuit similitudine nostræ imbecillitatis naturam significantius explicare, cum ostrea indicium esse dixit animi in corporis carcerem & tenebras coniecti: ita enim Deus corpori animam adglutinavit, vt necessarium sit hominem corporis affectibus tangi vel inuitum. Quid verò aliud illa vel diuina vel stellaris essentia scintilla hæc patitur, nisi quòd dum corpori adhærescit, & vinculis se coerceri sentit, & in quodam obscuritatis carcere detineri (vnde fit vt suæ plerumque immemor originis, modò sensui se, modò appetentiæ subiciat, & alieni facta iuris, cum materia, cui adglutinata est, rapiatur in præceps. Piscato reigitur Petro opus est, qui nos aut scopulis auulsos, aut de imo maris fundo erutos, Astertori nostro littora reuisenti, penitentia prunis affos in escam apponat, vt ita absumpti in ipsius diuinitatis amplexu, ad sublimioris vitæ confortia transeamus. Quòd verò testam ostrea pro pelle habent, quæ sine eorum interitu auferri non potest, eorum sunt hieroglyphicū, qui nec squamas ignorantia deponere possunt diuinis admonitionibus quantumlibet instituti, nec cultrū spiritus suscipere patiuntur, qui quidem, vt Hierosolymitanus Hefychius ait, etsi in mari baptismatis inueniantur, etsi in fluminibus penitentia, abominabiles tamen sunt: cumque vitam sortiti sint in sacri lauacri tinctura, vocationem tamen regenerationemque corruerunt, dum neque pinnulas neque squamas induere procurarunt, sublimem videlicet vitam, cognitionemque diuinorū, quæ cœlestis est, sed ob cæcato corde in ignorantia voraginibus detinentur, & propterea in his qui squamas habent nequaquam adnumerantur. Quare Paulus fornicatorem, avarum, idolis seruientem, maledicum, ebriosum, detractorem, legum bonorumque morum corruptorem, à fratrum cõmercio submouet: ostrea enim hæc sunt, & id genus reliqua, quæ sine squamis & pinnulis esse deprehenduntur.

DE LOCUSTA.

Locusta quid iuncta polypo significaret, eo loco declaratum vbi polypi significata recensuimus. Quid verò ipsa per se significet, nunc dicendum.

SEDITIONOSVS.

POPularis feditionis studiosum hominem significare qui volunt, Locustas duas marinas sese inuicem incurstantes pingunt: videre enim est saepe vniuersas, tanquam gregis collegium celebrare, dimicare interim inter se cornibus ardentum modo, ac mutua flagellatione inuicem saeuire: & genuinum est ciuibus, inquit Pindarus, inuicem inuidere.

TEMPERANTIA.

QVonia verò incidimus in Locustam, nominis adducti similitudine, quid per terrestrem etiam significaretur explicabimus. Ophiomachum, quem alij stellionem interpretantur, nos terrestrem Locustam esse comperimus, per hanc Aegyptij modestiam, temperantiam, atque continentiam intelligebant, quippe quæ nequitiae virtutes oppositæ sunt: ea siquidem serpẽtem oppugnat, voluptatem quippe terræ prorepentem allidit. Ipsa autem crura habet, quæ corpusculum altè tollant humo, à terraq; interim eorum innixu resiliat, & feratur in sublime, collisq; serpentis capite intellectui proximior fiat, qui quidem terrenis obrepere nescius, ab his disungi ab alienariq; assidue meditetur. Non dissimulabo hic sacrae lectionis locum, de Præcursoris victu, quem constans fama est Locustis vesci solitum, καὶ μέλι ἀγριοῦς, καὶ μέλι ἀγριοῦς. Sunt qui ab Locustarum campestrium intellectu abhorreant, cauliculosq; herbarum nescio quos quòd eodem illi nomine nuncupentur, pro animali comminiscuntur, quibus noster ille veritatis præcursor vesceretur. Atqui Diodorus, & alij auctores grauiissimi, populos in Æthiopia quosdam agnoscunt, qui nò alio quoquam cibo vtantur quàm Locustis, ob id Acridophagos appellatos. In India quoq; gentem quibus Mandrorum nomen Clytarchus & Megasthenes dederunt, Locustis ali Agatharchides & alij prodiderunt, trecentosq; eorum vicos annumerant. Est autem hæc viridis, & prioribus pedibus longissima, hisq; admodum gracilibus, quos motat assidue. Manifestissimè verò in hoc præcursoris cibo Locustam animal agnoscit Adamantius, dum vndecima in Lucam homilia dicit: Non habuit domesticum mel, & humana diligentia percolatum, sed syluestre, minus quippe iucundi saporis, utpote qui eo ad vitæ tantum vsum & necessitatem, non ad delicias vteretur, ex alitibus verò non grande præpingue uolum, quo se liberius inuitare posset: non aëri uolam, quæ cibum præberet delicatior: sed exiguum admodum uolucris, quod vix à terra esurgeret, saltitaretq; potius quàm volaret. Quid plura querimus, constanter asseritur, Locustas eius fuisse cibum, paruulum animal, & illi satis mundum.

FAMES.

SVnt qui per huiusmodi Locustam, famem intelligant, propterea quòd magnam famem inferunt calamitatem, cum agminatim innumerabili aliquando multitudine congregatæ segetes inuaserint, magna clade radices abrodentes, quare diuinatrix apud Theocritum dicitur. Cum enim apparuerit, famis est prænuncia. Multa Locustæ huius significata ponit Eucherius, sed quoniam nullam super illis causam adducit, in quo nos præcipue versamur, ea prætermittenda iudicauimus: vnum illud tantum tangam, quòd per comparationem resurrectionis Dominicæ similitudo quædam sit, cum assultum Philo dicat per Locustam significari: nullum enim è terrestribus animal tanta se pernicitate proripit in saltum, si corpusculi rationem habeamus. Sed hæc alij viderint.

PEDES.

PEDES.

INuenies in diuinis literis aliud Locustæ huius hieroglyphicum, ut apud Salomonem, Ecclesiaste, pro pedibus poni, eò quòd animal id pedum longitudine pro corporis modulo omnia excedit animantia: Scriptum igitur: Florebit amygdalum, & impinguabitur Locusta: hoc est, superueniet cani, & pedum accedet tumor, podagra scilicet, quæ plurimum etatem grandiozem infestat, quod nos à sexto supra quinquagesimum quatuor iam annis non sine cruciabili dolore acerbissimo studiorum iactura cogimur experiri, hereditate hac ab auunculo relicta, & vna cum accepto ab eo sacerdotio miserabiliter alita. Alibi tamen Salomonis verba ex Hebraico codice diligentius examinauimus, quòd super his varia est multorum interpretatio.

DE COCHLEA.

DEditur his Cochlea, inter esculera piscium vice pauperibus accepta, quæ tamè olim altis effecta, illataq; mensis, Romanas delicias auixit. TERRENIS ADDICTVS. Per eam diuinæ lectionis interpretes ferè omnes animu terrenis affectibus mancipatum intelligunt, inde similitudine libenter sumpta, si quem sensui deditum, ut voluptatibus brutorum instar inhæsitantem ostendere uoluerunt, Hesiodus eam felici compositione φρεσμονας appellauit, quam domiportam dicere possemus, quòd ita sit domui suæ applicita, ut eam secum assidue portet.

DE SEPIA.

SEpiam quidem inter crustacea recensere minime congruum uidebatur: quia tamen dorsum ossè illo integumento instar clypei munitum habet, huc ipsa etiam transferetur.

PVLCHRA INCOEPTA TVRPITER CEDENTIA.

DUerò præcipuum super Sepia significatum apud Aegyptios sacerdotes erat, ut per eam significarent hominem, qui multa, pulchra & magna pollicitus, daturus omnino speciosa uirtutis exempla uidebatur, & per summam inde ignominiam scedè lapsus, omnium fefellerit expectationem: ea enim cum spectandam se uenatoribus præbuerit, simulatq; in se aciem instrui conspexerit, & classicum cani, atramentum in aquas euomit, quibus infectis, demptaq; ita uenatoribus congregandi copia, elabitur. Quòd si inter fugiendum acciderit ut aperto iteru campo deprehendatur, statim in effusam atramenti nubem se recipit, atq; ita sæpius acidentidem frustratur uenatoris spem, nulla sui facta copia, ut deprehendi possit, idq; non in congressu tantum facit, sed plerunq; etiam ludendi studio quodam, atq; etiam insidiandi. Effundunt uerò suum id atramentum & polypus & loligo, quam uulgò piscem atramentarium uocant: uerum si non nisi metu percussit: Sepia uerò non modò cum metuit, uerum, uti dicebamus, animi interdum gratia. Ei uerò atramento tanta uis inest fuliginis, ut si in lucernam addatur, summotis reliquis luminibus, adstantes omnes scedo liuore coloratos ostendit, ut Æthiopes uideantur.

THETIS, ET SIMVLATIONVM INVOLVCRIS OBTECTVS.

Huiusmodi uerò occultationis causa confictum à Græcis crediderim, Thetim in Sepiam comutari solitam, dum uel eluderet, uel serio fugitaret Pelea istam lam

con primo, πορφύρεον, quod purpurascere dicere possumus, ubi profundum esse
interpres exponit, ea quam memorauimus Purpure natura repetita. Hinc mare
purpureum, pro profundum, poetæ sæpius posuere.

DE ECHINO.

Marinus huc Echinus obuoluitur, lenticulari propemodum figura, co-
chleari crusta, scabritie varia, crebris lineamentis rectilineis, quatenus
in spherica figura fieri potest, picturata, iisdem quibus terrestria ar-
matus spinis, verum iis micatioribus, & nunc cocco, nunc purpura,
nunc puniceo colore splendescens: qua parte rostrum à medio ventre ex-
rit, reductior, à tergo gibbosior. atq; is est de quo Martialis ait,
Cortice deposito mollis echinus erit.

DIFFICILIS ATQVE MOROSVS.

Atque ut ad eius significata iam aggrediamur, hominem qui cum difficul-
ter, vel nulla vnquam ratione consuetudinem inire possis, ex hieroglyphi-
co eius comonstrabant, quippe quem quaqua tractare volueris, asperitate reni-
tentiæ horridum experiare. atq; itidem ex hoc asperitatem eam, quæ Horatius
damnat, agrestem, inconcinnam, atq; grauem, per hoc animal notabant: nam &
nomen illi *πῖλ' ἢ ἔχεις κατ' ἀνθρώπων* pleriq; impositum asseuerant, quia scilicet ha-
beri non possit propter spinas, quasi Latine velis intractabilem dicere, quam-
uis sunt qui de nomine id sentiant, ut echinum dictum velint *ἔχεις ἑνὸν ἀφ' ἑ-
νὸν τῆν σαρκὸν βρωῶν*, quod scilicet ita sese cohibeat, ut nulla carniū appareant ve-
stigia neq; signa.

IUDICIORVM SEVERITAS.

Erant autem apud veteres vasa Echini nomine nuncupata, quæ scilicet ani-
malis istius imaginem referebant, quorum in iudicijs vsus erat. Sanè iudi-
ces, de quibus Pollux meminit ubi de diætetis & dicastis agit, Echinum ahenū
aut opere fictili factum habere consueuerunt, in quem testium dicta scriptaq; iu-
dicia conijcerentur: ex quo significabatur, nō licere cuiquam impunè illis manus
admouere, neq; inuertere, aut immutare quicquam, sine graui supplicio.

NAVIGATIO TVTA.

Sunt etiam qui per Echinum tutam nauigationem intelligant: ille siquidem
imminente tempestate, quam non secus ac terrestris ventos præsentit, attra-
ctis lapillis sese munit, arenæq; nauium instar saburrat, ne vi fluctuum vlla vesca-
ri iactariūle possit: id enim maximè cauet ne aculeis exarmetur. Basilius Magnus
audisse se profitetur à quodam rerum maritimarū peritissimo, qui diceret, habere
se pro comperto, Echinum cum ventorū perturbationem scruitiāq; maris
presensisset, calculum correptum haud exiguum subijisse, seq; sub ipso tanquam
anchora stabiliuisse. Sanè quidem nauæ simulac eos id factitare conspiciunt, su-
turam hoc indicio ventorū agitationem tempestatemq; præfagiunt, nauigiāq;
cōtinuè pluribus anchoris infranant. Admiratur Ambrosius Hexaemero, quo
ingenio is ista collegerit, quo doctore perceperit, quis ei fuerit auguriorum in-
terpres. Falli sæpe homines aere perturbato, quod plerunq; res sine tempestate
succedat: non falli Echini, & homini rationis participi documento esse. Vnde
animali tam exiguo tanta scientia, ut non modò quod futurum est infortunium
antè præuideat, verum etiā quæ ratione impendenti periculo sit obuiā eundem
nō verbis, nō sophismatis, non ambagibus oratorijs, sed re ipsa comonstrat.

M. A.

MACILENTIA.

Ad hæc macilentissimū hominē per idem animal intelligebant, cui quidē sit
hoc peculiare, ut nullā intus carnem cōtineat, foris & spinulas, & crustā, uti di-
ctum, cochleariā tantū habeat: inueniunt in eo tamē nigra quædam vice carnis,
quæ utcunq; sint, à ganeonibus tamen expetuntur. Quod verò ad macilentiam
facit, eum ad annum integrū aiunt abstinere cibo. Non relinquā intactū quod
apud Eustathium legi, interna ventris Echini appellata: vnde Callimachus,
ἔτε μάλιστα βοῶν τοβίνοι ἐχίνας.
De boue quem cupide magis affectantur echinum.
Idq; ea de causa, quod intra se cibū contineat, quod præcipuū est v̄tris munus.

INSTAVRATIO.

Exercitum, aut quid huiusmodi ex dissipatis reliquijs instauratum, si quis
pingendo significare voluerit, non imperitè Echini marini dilaniationem
quandam figurabit: ille enim in frustra disceptus, si proiciatur in mare, conflu-
entibus spontè in vnum partibus iterum cōmittitur, & efficacissimè solidefcit.

DE CONCHYLIO.

Conchylū quoq; aliquid habet quod *ἰερογλυφικός* accipi potest, tamen
si animal ipsum huc non admittatur, sed quos generat vniones.

LACHRYMÆ.

Sunt qui gemmas omnes in ornatu Veneri deberi putent, quod
scilicet eam maximè comptā esse deceat, & delicijs omnibus affluentem. Gem-
mæ tamen aliquot suæ quædam habent significata, veluti vniones, quos lachry-
marum symbolum esse pleriq; prodiderè, sumptum scilicet à coniectoribus, qui
lachrymarum profluuium per visas in somnis margaritas ostendi tradunt: nam
& apud Sudam legas, *μαργαρίται δηλοῦσι δακρυῶν ῥόδον.*

PIERIVS VALERIANVS AD ERVDITISSI-
CVM VIRVM MATTHÆVM MACINGVM VENETVM, DE
IIS QVÆ PER CROCODILVM ET ALIQVOT AM-
PHIBIA SIGNIFICANTVR, EX SA-
CRIS AEGYPTIORVM
LITERIS.

Noterit, & meritò quidem, eruditissime Macinge, aliquis qui non æquo fortè er-
ga nos animo fuerit, verunq; nostrum ad Christianæ pietatis vindices deferre, qui
sanctissimum amicitie tam mutue tam antiquæ nomen tanto sub silentio, Aeg-
yptiorum quodammodo secuti religionem, coluerimus: Aegyptiaca enim pro-
fus est hæc superstitio, Deum sub silentio colere. Sedenim qui de pietate aliter quàm Euan-
gelia doceant, & sacri canones imperent, vel sentit, vel sibi sequendum credendumue pro-
pulerit, is dubio procul impietatis crimine condemnandus; acriterq; puniendus est. *Maci-*
ntissimum autem est, Aegyptios olim Crocodilum adorasse, quod nos non modo abhorremus, sed
& Poetæ veteres, qui mores hominum facile tolerant, modo satyricè derident, dum eorum ali-
qui dicit eos portentâ colere, modo ut rem magis exacerbent, addunt, Crocodilum adorâr. Cau-
sam tamen eam Aegyptij allegare soliti sunt, quod Crocodilus silentij sit hieroglyphicum, quan-

L

do quidem animal id lingua careat, & ita silentij significatum præ se ferat: quod uterque nostrum per tot annos nimium superstitiose coluimus. Ne igitur cauillandi cupiam ansam demus, existimaui silentio huic nuncium remittendum, atque ita in viam redeundum, id quod ut tu quoque facias adhortor. Nisi itaque ad te sequestrum Crocodilum ipsum, qui quoniam Aegyptiace loquitur, quippe per rerum figuras & signa, causam omnem tibi liquidius explicabit. Quoniam vero Crocodilus hic ab intima usque Aegypto istuc Venetias traducendus fuit, excenter are eum portuit, & accuratissime salire: loco vero facis exempta, insarciuimus in utrum eius eadem diligentia fluuialem Equum, Phocam, Xcuranam, Anguillam, & Aegyptiacam quandam ranam. Animalia inquam hæc utcumque adduci potuerint, ad te misi, ruptoque ita silentio meorum consortio aggregaui. Tu si qua in ijs quæ ad rem tuam faciunt inueneris, arbitrio utaris tuo: reliqua quæ nullius apud te momenti videbuntur, is vsque, ut dicitur, proijcias licet.

DE CROCODILO.

NONIAM à poetis nostris, atque etiam à plerisque alijs Aegyptio ea est obiecta infamia, quod & monstra colerent, & Crocodilum præcipue adorarent, cur hoc animal inter reliqua apud ipsam nationem sacra, locum haberet, differendum: ita fiet ut quid imperiti colerent, quid sapientes intelligerent, manifestum fiat, atque inde minus eorum succenseamus philosophia.

D E V S.

COlebant siquidem Aegyptij Deum sub Crocodili, quod non inficiamur, Cimagine, propterea quod solus inter animalia elinguis esse deprehensus est, quod diuinitatis munus esse perhibent. Nam & in Pythagoræ symbolis habetur, linguam in primis esse coercendam, ut Deum imitemur. Proximè accedit ad hanc sententiam sapiens ille neque illiteratus vir qui opusculum de moribus, carminibus scriptum edidit, dum eum Deo proximum esse ait, qui ubi ratio postulat, tacere norit. Deus enim sub alto profundoque silentio mortalium facta omnia diligenter examinat, omniumque merita inspicit, proque re, loco & tempore singula moderatur. Quod verò de dijs silentium apud eos esset, vel Harpocrates indicarit, cuius effigiem presso obsignatoque ore ideo dedicarunt, quod caeremonias ritusque suos, qua ratione instituti essent, in vulgus propalari nolebant, atque ita sacra inuolui silentio procurabant. Quin & Mercurij illum suum, quem Nilo prognatum patre prædicabant, tanto silentij cultu prosequerantur, ut ne nominare quidem eum fas arbitrabantur. Nam quem *ἄσπαστος* appellabant, qui Platoni Theu, Propertio nostro Theutates est, alium fuisse dicunt, qui scilicet Argum interfecit, quique leges illis atque literas tradidit, à quo & Septembrem mensis eo nomine vocitarunt. Et Cabalistæ Dei ministros aiunt propitios nobis fieri, vel si tantum nominis eorum meminerimus, aut eorum notas præ oculis habuerimus, signata sue gestauerimus, etiam si ore nunquam enunciemus: præcipueque TETRAGRAMMATON diuinitus datum nomen ineffabile, nostræ cum Deo reconciliationis signum, propterea quod literarum, quibus notatur, satis est reminisci. Merito itaque Helias sacerdotes Baalis ridet III Regum XVI, dum eos adhortatur maiore uti voce, quod eorum Deus diuersorio forsan esset, aut in itinere, aut certe obdormisceret, ita fieri posse ut excitaretur. Sed quid nos tot gentillum fabulas euoluimus, cum sacræ institutionis

nis nostræ literæ in templis quotidie canant: Te decet silentium Deus in Sion: Equum est quippe ut tacito verecundoque silentio trepidationem quam ex tantæ maiestatis consideratione concepimus, profiteamur. Et: Sileat omnis terra Deo. In quam sententiam Petrus apud Clementem: Quæ summo sunt silentio honoranda. Deus enim, ut Cyprianus ait, non vocis, sed cordis auditor est. Nam & Anna Samuelis mater, quæ typum Ecclesiæ præ se tulit, ante conceptum cum sterilitatem deploraret, Dominum non clamosa petitione, sed tacite & modestè intra ipsas pectoris latebras precabatur. Loquebatur quidem ea prece occulta, sed manifesta fide: loquebatur non voce, sed corde, quia sic sciebat Deum audire: ideoque quod petebat efficaciter impetrauit, quia fideliter postulauit. Et publicanus quem Dominus probat, non erectis impudenter ad cælum oculis, neque sublati indecenter manibus, pectus suum tundens, & peccata sua contestans, diuinæ misericordiæ auxilium implorabat. Habet insuper Crocodilus eam cum Deo similitudinem, quod eius solius oculi pellicula tenui translucidaque à fronte demissa obteguntur, atque ita cernat, cum alijs ita minus cernere videatur. Ita oculum Dei perillustrare, intuerique omnia, res ipsa indicat, cum nos eum nequaquam cernere, aut nostratia hæc explorare, plurimum opinemur. Sed quantum pertinet ad sermonem, nostra in primis est pietas defendenda, apud quos totiens legitur, HÆC DICIT DOMINVS, cum simplex sit Dei substantia, neque membris ullis neque compagibus composita: non igitur os neque linguam habet Deus qui loqui possit. Id verò sic accipiendum, ut tunc Deus loqui videatur, cum aliquid inspirat in sanctorum fatidicorumque vatium corda, vel etiam vocis sonum afflatu suo facit ad eorum aures peruenire. Nam si vox humana aer ictus dicitur, potest & vox Dei dici aer ictus vel vi, vel voluntate diuina. Itaque illuminata mens per Dei spiritum formatur in verba, unde locutus Deus homini dicatur, quoniam humana fragilitas aliter audire de Deo non potest. Præterea, ut Adamantius inquit, veteres Deo sermonem attribuere: quia cum norint homines hoc ministerio voluntate alterius alteri innotescere, agnoscant ea quæ sibi per Prophetas deferuntur, diuinæ indicia esse voluntatis. Mortales enim haudquaquam intelligerent in hac vel illa re Dei contineri voluntatem, nisi ea locutus diceretur, cum eorum sensus nequaquam percipere possit, voluntatem cuiuspiam per silentium inter homines indicare posse.

O R T V S.

ORTum ad hæc pingere si voluissent, geminos Crocodili oculos faciebant, quos habet instar suis, verum ex toto feri corpore prominentes, & emissitios. Atque ita pars ea, quæ lucis conceptaculum tam insigniter extet, exortui videtur assimilari. Est tamè & alia ratio istius significati, quod animal hoc suapte vi, nullo parentum incubitu fomentoue, formam & lucem acquirit, veluti Sol per semetipsum exoritur. Crocodili enim tam fluuiales quam terrestres cum in sicco partum ediderint, oua sua terræ committunt gremio, quibus tamen semper assident, dum catuli animentur, & excludantur. Locum verò eligunt, ad quem summo auctu eo anno egressurus sit Nilus, quasi diuinatione quadam oua transferentes. In numis verò aliquot simulacrum Orientis radiato fingitur capite, dextera in altum sublata, eaque passa, quod in Galliæ plerisque numis habetur, inscriptione addita, ORIENS AVG. quam quidem manum patefactam, & radios ipsos, Maro non vno loco videtur explicasse:

Ubi primos crastinus ortus.

Extuleris Tiran radijsq; retexerit orbem.

O C C A S V S.

Quod si occasum identidē pingere procurassent, Crocodilū humi toto profusum corpore deliniabāt, quippe quadam incubantis specie, sponte enim ad ima quæq; ferri gaudent, immerfūq; fluuijs humi libenter obrepunt, soloq; adhærescunt, delphinorū & aliorum hostiū metu, q̄ norunt quàm molli tenuiq; cute in ventre sint. Dies præterea maxima ex parte agunt in terra, noctes in aqua, teporis utrunq; ratione: noctu enim tepidiorem aquā experiuntur. Ita Solem imitari videntur, qui nobis emergere matutino tempore, vespertino immergi videtur. Ad hæc Crocodilo visus in aqua hebes, extra acerrimus: ita illi præcipue accidit, Solis occasu obscura omnia, exortu clara atq; perspicua redduntur.

TENEBRÆ FVNESTVMVE.

Tenebras autem (quo vocabulo tam funus, atratumq; pōparum apparatus, quàm mortem ipsam, quæ lumina claudit decedētium, intelligebant) significare cum adhibuisset, Crocodili caudam faciebant: is enim simulac animal aliud quod ceperit, caudę opera utitur ad exanimandum, ea enim captiuum vincit, ac mox plectendo conficit. Vis siquidem omnis, ac omne Crocodili robur, in cauda situm. Id verò commodē figurabitur, si abditus in specu sola exporrecta cauda pictus fuerit: nam & illi proprium est spelæa subire, in quibus quatuor interdum menses hyemis inedia pertinaci delitescit, vnde fortē tenebrarum deductū est significatum. Sedenim hæc etiā ad eam facere opinionē possunt, quod ideo Crocodilum colerent, quia hinc etiā diuina quædam specularentur. Nam quod Dei ipsius & caput & substantia imperscrutabilia sint, cum Crocodilo faciunt in specu latitante: quare Seraphim faciem atq; pedes Dei velare ad arcē Domini dicuntur, quod diuinæ maiestatis principium atq; finem verbis nemo valeat explicare, neq; picturatione vlla declarare: definire verò nulla prorsus circumscriptione quispiam aggrediatur. Quam verò de Deo cognitionē profitemur, eam ex operibus perpendimus, quod à posterioribus diceret Aristoteles. Quare Gentes admonebat IESVS Deus noster, Si nolitis mihi credere, credite operibus quæ ego facio. Ita igitur sapiētes illi Crocodilum imaginati sunt in specu, cauda tantū exerta, absconditū. Nam Psalmo etiam XVII dicitur Deus posuisse tenebras latibulum suum, vt planē significetur, obscura multis & incognita esse, quæ de Deo pijs tantum innotuerunt; vtpote quæ Deus ipse occultat in tenebris: & vt Origenes Adamantius ait, manifestū est rarò admodum peruenisse ad homines Dei cognitionem, idq; paucissimis contigisse, siue quod ob mentis hebetudinē ad eius micantissimæ lucis radios cæcutimus: siue quod inquinata mens eius non recipit puritatem: siue quod humanum hoc corpus adeò fæculentum animum etiam obturat, ne possit spiritum eius admittere: siue quod intellectus nostri virtus sit adeò imbecillā, vt immensitatem eam nulla capere possit coniectura. Nam & de Moyse legimus, eum vbi Deus esset caliginē subiisse. Deiq; iudicia prophetæ abyssum vocare consueverunt. Quin & IESVS ipse, Nemo, inquit, cognouit filiū nisi Pater, nec Patrem nisi filius, & cui filius reuelauit. & in hanc sententiam passim à nostris plurima. Eaq; de causa Ioannes filium lucem ponit, quia is & seipsum illuminat, & Patrem in conspicuo ponit, qui adhuc latēret in tenebris, nisi per filij manifestationē innotesceret. Nobis verò nisi lux illa orta esset, adhuc in vmbrosa mortis regione sederemus, diceret Esaias. Vnde aut, nisi diuino dispensante spiritu, imaginatus est Orpheus diceret,

Nox

Nox quæ lucem emittis: Quod & Psalmographus: Emitte lucem tuam & veritatem tuā. Tabernacula enim Dei tenebræ & latibulum, vt diuine literę passim memorant. Sed plura super hoc dicturi sumus in Ignis commentario vbi Faces.

PERNICIES.

In vniuersum autem per id animal sculptū, malum, damnumue aut pernicies alijs illata, si Diodoro credimus, apud Ægyptios significabat, omninoq; inexplibilis rapacitatis hieroglyphicum habebatur: animal enim est multæ rapinæ, vnguibus ad discerpendum promptissimis, morsu asperō tetroq; vt quod dentibus lacerat, nunquam sanetur. Impunē verò inter eos enatat, qui se adipe eius feri perunxerit. Quod factitasse Firmum Ægypti tyrannum, qui oppressus est ab Aureliano, testimonio Aurelij Festiui, Vopiscus tradit.

SALACITAS.

Erat & salacitatis indicium, vt ipsi dicunt Ægyptij, propterea quod abundantanti fecunda prolifici sunt Crocodili, libidinisq; vsque adeò contagiosæ, vt è dextera eorum maxilla dentes lacerto dextero alligati, nequitiam credantur stimulare. Terrestris porrò Crocodili, quem Scincum, vt alij, Scingū appellant, rostrum & pedes in albo vino poti, lasciuia cupiditates accendere apud magiæ scriptores legas, & huiusmodi quædam apud Dioscoridem & Plinium.

FVRORE.

Fvrorem ad hæc Ægyptij, & quæ inde calamitas aut clades accepta esset, per Crocodilū semetipsum verberantē indicabant, propterea quod is irrita prædæ cuiuspiā spe frustratus, in semetipsum furit, supra modum indignabundus.

LATROCINIUM.

Negotiorum impedimenta, insidiasq; & latrocinia, quæ contra viatores exercentur, per idem animal etiā ostentabāt. Et Typhonem, quem *Behu* dicitur, in Crocodilū abisse asseuerabant, tamen nonnulli Typhonis comitem ponant. Crocodilus autem assidue negotiatoribus insidiatur, quo genere latrocinij Typhonem infamem tradunt. Quapropter cum illi honores omnino decreti essent, ex mansuetis animalibus alinum illi nutriebant: ex feris verò Crocodilum & fluuialem equum. Institutū enim erat apud eos, quibusdam Dis, ne nocerent tantum, sacra facere: atq; ita quo magis illos sibi conciliarent, animalia eiusdem ingenij, quo illos fuisse persuasum habebant, colere consueverunt. In Apollinis verò ciuitate, quod iniurias à Typhone Osiridi illatas vlciscerentur, de Crocodilo vesci lege singuli tenebātur. Certo igitur die cōuenari solebant, & quot quot caperent, interfectos eos ante templum, rei à se bene gestæ monumentum testimoniumq; prosternebant.

HELLVO.

Idem sacerdotes helluonem significantes Crocodilum hianti ore pingebant: is enim cibo satur, quem immodicè sumit, somno sopitus in littore se prostermit esculento semper ore, ad quem auiculæ trochilli, quæ senatores & reguli dicuntur, pabuli se gratia conferunt, inuolantesq; dentes depurgant, atq; ita magis & magis ad patentiore hiatum scabendi dulcedine prouocant: quod ichnemon perpetuus eius hostis si quando fuerit conspicatus, saltu se in guttur eius immittit, introq; progressus donec feri cor morsu lancinet, moribundam mox feram derelinquens abit incolumis. Alij crapulam ideo significari per Crocodilum tradunt, propterea quod is meatu careat, per quem ciborum excrementa deijci soleant: quare eadem mox digesta & indigesta per os reiectare necesse

L 3

habet, quæ mox aues aduolantes depascantur, perinde ac qui præter satietatem nimio farciuntur cibo, cum digerere ipsi non possunt, euomere cogunt. Qui vero cultui habiti à sacerdotibus nutriebant, tanta erant mansuetudine, ut non modo vocem accersentiù agnoscerent, & attractari paterent, verum etiã fauces ad apertas porrigerent, dentesq; manib. depurgari, abstergiq; linteo permitterent.

AB IGNOBILI GENERE AD CLARITATEM ERECTVS.

Commenti sunt nonnulli, hominem qui nulla sanguinis claritate, minimisq; principijs ad amplissimas celeberrimasq; dignitates, ad opes, ad honores uectus esset, per Crocodilum & ouum eius pingere. Illud enim de Crocodilo fertur, nullum animal à tam paruis initijs in tantam excrecere magnitudinẽ. Ouum enim non multo maius edit quàm anseris, & fœtus inde exclusus pro portione est, attamen ad cubita vsq; quindecim, vel etiã sexdecim crescendo porrigitur. Sunt qui eos tandiu augeri asserant, quandiu viuunt. Facit ad hoc Æsopia fabella non illepida de Crocodilo, generis nobilitatem, & sua & antiquorum præclara facinora apud vulpem extollente: cui argutè illa responderit, ex cute vetus eius ac diuturnum exercitium, vel eo tacente, prodi.

IN VICTVS.

Adunt nonnulli, laesitum iniurijs hominem, neq; tamen succumbentem aut victum, per Crocodili tergus significari, propterea quod id superne corticosum adeo sit, ut contra omnem ictum, inuictum habeatur. De vigore vero eius elanguescente, si quis eum penna ibidis demulceat mitigetq; in Ibis commentario dictum est loco suo. Apud Horum inuenias vesperam superuolitantẽ Crocodilo indicium esse, vel ipsius animalis sanguinem corruptum, vel Crocodilum mortuum: vespa enim ex putrefactis oritur cadaveribus. Verum id quoq; mysticè, cum mala ea quæ per Crocodilum significantur, indicare vellent facta iam mitiora vel omnino sublata: aliter frigida & inanis ea esset interpretatio.

ÆGYPTVS.

Crocodilus catena religatus ad palmam, in æreis plerisq; numis habetur, cum inscriptione, COL. ÆG. Colonia Ægyptus. Ab altera facie duo sunt humana capita, quorum alterum ad Orientem spectat nauali corona insignitum: literę superne sunt, IMP. vbi nimirum per Crocodilum ipsa significatur Ægyptus. Quod vero sit religatus ad palmam, Augusti omnino victoriam ostendit, quam etiam in obelisco campi Martij notari iussit, Ægypto in ditionem redacta. Duo illa capita, Augusti vnum, alterum Agrippæ esse crediderim, de quo Virgilius: Tempora nauali fulgēt rostrata corona. In alio Augusti numo argenteo Crocodilus est, supra quem scriptum, ÆGYPTO. infra CAPTA. ab altera facie Augusti caput, cum circumductis literis, CÆSAR DIVI F. COS. VI. Et pictor Neales, cuius meminit Plinius, cum prælium nauale Ægyptiorum & Persarum pinxisset, quod in Nilo, cuius aqua est mari similis, factum volebat intelligi, hieroglyphico apertissimo hoc declarauit, quod arte non poterat: asellum enim in lictore bibentem pinxit, & Crocodilum insidiantem. Est & numus L. ÆL. AVREL. COMMODO. vbi Commodus ipse sub Herculis imagine pede dextero Crocodilum calcat, læua clauem sustentat, dextera Ægypto sistrum præter-

dentis picas porrigit. Inscriptio rem declarat, INDVLGENTIAE

AVG. Atq; hæc de Crocodilo dicta sufficiant.

DE FLVIALI EQVO

Hurimum vero secum affert impietatis improbus ingratusq; Hippopotami animus, qui nulla genitorem reuerentia prosequitur, & alienis bonis diripiendis natura promptissimus existit.

IMPIETAS.

Merito enim Ægyptij sacerdotes cum impium, cum ingratum, cum iniustum quempiam notare vellent, Hippopotamum proponebant. Admonituri vero mortales omnes vitia ea omnino esse declinanda, totaque animi fortitudine suppressenda, duas eius animalis ungulas deorsum inuersas facere consueverunt: siquidem is ab ineunte statim adolescentia patri incipit infestus esse, tentatq; si possit eum decertando superare, quem saepe in pugnam prouocat: quod si acciderit ut victor euadat, matris coitum affectat, vita patri condonata: sin victus aut cohibitus à patre fuerit, neq; tam scelerati voti compos fieri potuerit, perdurante tamen prauitate tantisper conatum differt, donec adolescat, factusq; iam robustior atq; validior, deteriore ætate factum patrem inuadit, fœdissimèq; necatum petulantissimè dilaniat. Inuersas igitur ungulas eas ideo statuebant, ut qui rem spectaret, quid illæ sibi vellent comonefacti, propensiores fierent ad pietatẽ.

Id quod tantæ apud eos curæ fuit, ut principum scilicet, & huiusmodi plerisque insignia, atq; gestamina & monumenta, armaq; aliquot quorum quotidianus esset usus, ita insignirent, ut in summa potiorisq; parte ciconiam præfigerent ex ære, vel ex auro argenteo ue factam, infernè vero ungulam Hippopotami subijcerent, quod impietati præferendam esse pietatem indicaret. Species vero ungularum istis est, quales bubus, licet dorsum, iuba, & hinnitus equi sit, unde illi nomen. Inest præterea talus bifulcorum modo, dentes ut aprorum exerti, leuiter tamen: rostrum resimum, apri cauda etiam, magnitudo & interiora alini, tergoris crassitudo tanta, ut ex eo venacula fiant, & scuta galeæq; impenetrabiles, nisi humore madeant, munire possit.

PIETAS IMPIETATI PRÆFERENDA.

IMPROBITAS EDMITA.

Celebratissima vero est species illa, quæ visebatur olim Hermopoli. ea scilicet pictura, ut Hippopotamus esset, supra quem sculptus erat accipiter cum serpente dimicans. Cuius argumenti significatum id esse tradunt Ægyptiarum literarum periti, ut Typhonem ab Osiride vi domitum, cum de principatu certamen conferuissent, intelligendum autem: per fluuialem equum Typhonem ab Osiride vi domitum, per anguem principatum interpretantes: atq; ita improbitatem potiores sibi partes asserere conantem, virtuti demum cedere subinuãt. Eadem de causa cum sacra faceret eo die, quo Isis aduētus è Phœnicia celebratur, fluuialem equum religatum libis incessere per ludibrium consueverant. Non dissimularim hæc Aureoli tyranni tumulum ad pontem Aureolum Insubriae superesse, à Claudio Cæsare sex elegorum versuum epitaphio nobilitatum, in cuius conditorij parte prima Hippopotamus sit incisus, quem serpens cauda mordicè apprehensa complectitur. Id puto significare, tyrannidem tandem temporis spa-

Huius symboli iconem uides proximæ pagina.

tio domitam. De Aureolo enim qui Gallieni tēpo- re cum plerisque alijs tyrannidem arripuit, plura le- gas apud Trebellium Pollionem, & Iulium Capito- linum. Epigramma tumulo inscriptum à Claudio Imp. ita fertur:

Κλαύδιος Ἀυρεολὸς μετὰ δῆμιον Ἄρεα καίονα
τὰ κτόρεα θνήσκῃ ὡς θέμις εἰδὸς ἴδῃ,
τῶ γὰρ καὶ Ζεῦ, ἀλλ' ἐκ ἐδέλησε φρόνημα
πᾶσις ἐπιγῆτοισι τῶ στρατῷ αἰτίσιος.
Κένθ' δ' οἰκτιροῦμαι καὶ σάματ' ἐχάτ' ἐπιζῶας
Ἀυρεόλας, γέφυραν εἰσὶνὸς τῶδε πόλεως.

H O R A E.

HOras etiam Aegyptij sacerdotes per fluuiale m- equum significare soliti sunt: qua verò de cau- sa id facerent, neque Horus scripsit, neq; nos apud quempiam traditum inuenimus: si quid tamen ario- lari liceat, dixerim ego, quia depascit segetes, destina- tione, vt ferunt, antè determinatas in diem: nō enim vti boues & pecora reliqua, hac illac errabundi mo- dō hīc modō illīc aliquid carpunt, sed tanquā mēso- res ad opus certū cōducti, suam vnoquoq; die par- tem pabulantur. Horæ verò nomen plerumq; pro tempore cuiuscunq; maturitatis accipitur, cuius a- pud Græcos apertissimū est significatum. Cum ve- rō ita pabulatū prodit, ea vitur alluvia, vt velut ex agro ferentibus vestigijs progrediatur auersus, ne quæ reuertenti in sidia com- parentur. Vel ea fortè de causa horas indicare dictus, quòd diem & noctem du- plīci natura dimittitur: siquidem interdū in imīs aquis later, noctū in terrā egre- ditur. Apud Aegyptios autem nox cum die pari propemodum horarum nu- mero assidue dispescitur.

D E P H O C A.

Hoca fluuiali addetur equo, cui similiter vita in aqua & in terra com- munis: eam nos vitulum marinum à specie tergoris instar boum villo- si nuncupamus.

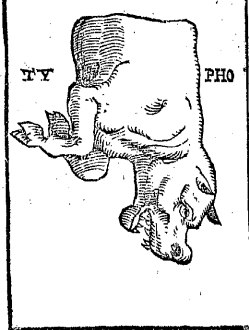
S O M N I C V L O S V S.

SUperfluum verò esse videtur rationem afferre, cur somniculosus homo per simulacrum eius exprimeretur, cum de profundo eius somno diurnaq; ve- ternositate tam multa pāsim à Græcis Latinisq; autoribus memorię proditare- periantur, quo scilicet pacto sternunt se somno diuerso in littore Phocæ.

I N F O R T V N I I M A G N I T V T E L A.

I D potius referam, quòd hominem ita res suas procurantem, & aduersus peri- cula auxilia disponentem, vt à quocunq; vel maximo infortunio tutus habea- tur, significare qui volunt, eum Phocæ corium indutum pingunt. Vitulum si- quidem marinum ex aquatilibus fulmine non ici obseruatū est, tantaq; morta- lium id persuasione receptū, vt vulgò cingula ex eiusmodi corio comparantur, quæ infortuniorum istiusmodi amuletum esse credūtur. Veteres autem calami-

VIRTVTI CEDIT
improbitas.

tates à potentioribus illatas, fulminū iactibus æquiparare soliti sunt. Et fulmi- nare dicuntur Reges, cum quid in alicuius perditionem moluntur. Sic, Cæsar ad altum fulminat Euphratem, apud Maronem legas: apud Ouidiū verò, se to- tiens Augusti fulmine petitem.

V R I N A T O R.

V Rinatorem etiā hominem per animal huiusmodi significare mos fuit, quan- do in sicco genitum nullum hoc magis vndis ex disciplina soleat assueseri. Pariunt enim in continenti Phocæ, pauloq; post eatulos educūt, vt mari assue- scant, & euestigiò reducunt, idq; sæpius faciunt, vsquequò paulatim ita consue- scant maris contubernium non aspernari.

D E M V R A E N A

Vræna quoq; in sicco exit, & terrestrium commercio delectatur. Quid verò hinc significetur, videamus.

A L I E N I G E N A R V M P R O C V S.

P Er hanc pictam Aegyptij sacerdotes hominē alienigenarū con- cubitum appetentem, externisue matrimonio copulatū intelligebant: siquidem hæc, vt Licinius Macer tradit, scēminci tantum sexus est, ideoq; de mari egressa serpentibus copulatur, atq; inde concipit: ob id sibilò à piscatoribus tanquā ser- pentibus euocari, & capi. Aristoteles tamen, vtpote qui Murum marem agno- scit, vti suus in plerisq; huiusmodi mos est, hoc negat, tamen in terram prodit- re, atq; ibi sæpe capi, nō inficiat. quāuis Andreas Physicus, qui Nicandro glos- semata quædam subiecit, totum id mendacium esse profitetur, & neq; Murænas in continentem prodire, neq; viperis per littora cōmisceri contendit. Attamen cum Aegyptijs Archelaus id asserit pro cōperto, neq; dissimulat Nicander, qui piscatores ait, quamprimum Murænas in continentem exire cōspexerint, metu percussos in mare statim se demergere, quòd se ab viperarum ictu tueantur. Hoc idem D. Ambrosius, Hexaemero, Basilium Magnum secutus, affirmat.

M O R E S C O N I V G I S F E R E N D I.

Viperis enim ait sibilò Murænas euocari, idq; perinde ac si hieroglyphicū esset interpretatur, id scilicet ex hoc innui, vt mulieres admoneantur, ferē- dos esse mariti mores, si licet fallax vir, asper, inconditus, temulentus, lubricus, multaq; in hanc sententiam.

A D V L T E R I V M.

Basilus ex hoc congressu anguis & Murænae adulteriū interpretari videtur: admonet enim eos qui nuptijs insidiantur alienis, discant cui nam feræ, cui reptili sint similes, cum naturæ quoddam adulterium viperæ Murænae q; cōiun- ctio videatur. atq; huc potius respicit Aegyptiorum hieroglyphicū. Quare mi- nimè mirum si Crassus, vir satis impurus, Murænam miræ docilitatis exanima- tam luctu profecutus est, qui vxores tris absq; luctu sepelierat, quod illi à Do- mitio obiectatum legimus.

S A E V I T I A O C C V L T A.

N E q; incongruum erit hieroglyphicū, si occultam quandam sæuitiam signi- ficaturi, sanguinariam quippe crudelitātē in molli alioqui atq; effceminato homine, per irritatā Murænam expresserimus, immani Romanorū procerum exemplo, qui seruitia olim Murænis exponebant excarnificanda, cum ea alio- qui bestia exedentula sit, vt diceret Tertullianus, atq; etiā exanguis, & excornis.

Nuitare videtur similitudo quaedam, vt Anguilla murænae subiu- gamus, nō quod hæc inter amphibia sit, sed quod erratica, quadamq; cognatione murænam attingat, quippe cum hæc fluuiialis, illa mari- tima sit anguilla. Nam quæ in mari reperiuntur anguillæ, à flumini- bus omnes inferuntur, suntq; ibi omnes peregrinæ; in alienâ tamen adscite pa- triam, alienos etiam mores imitantur, & labem magna ex parte eluunt, quam ex terrena sæce secum attulerunt. Eius verò significata rara admodum apud Ægy- ptios fuerunt. Nostri multa hieroglyphicis Ægyptiorum similia, quæ per eius imaginem intelligenda essent, excogitarunt.

SIBI SOLI NATVS.

VNum enim id tantum super Anguillæ nota traditum ab Ægyptijs inueni, vt hominem omnes alios auersantem, & seorsum ab aliorum consortio si- bi viuētem, per simulacrū eius significarent, propterea quod eam nunquā cum vlllo alio piscium versari, neq; quidem cōiugali inter se vsu misceri deprehendi- sent. Sunt qui velint eas spontē in luto humescentēq; humo provenire. Sunt qui eas scopulis se atterere dicant, ea strigmenta viuescere, neq; aliam earum esse ge- nerationem. Basilius Anguillas non alio vlllo modo, nisi ex feculenta materia li- moq; procreari tradit, quarū neq; ouum, neq; vlllum alium ad successionem mo- dum constare compertū est. Aristoteles porro neq; marem neq; sceminam in il- lis esse testatur, neq; prolem ex se aliquam creare posse, cum neq; ouum, neq; se- men sortitæ sint. Ouum in nulla vnquam Anguilla visum, neq; fcetum in vtero deprehensum, vt in ijs quæ animal gignunt: capillamentis tamen & lumbricis quaedam similia in ventriculo reperiri, non tamen ea vnquam animascere, neq; eo loco gigni aut immorari, quæ sint in fcetum euasura, quia non fecus ac cubus cōcoquerentur. Quod verò alij dicant meliores esse fceminas: quas à capitis for- ma fecernunt, quippe repandiore his, maribus verò oblongiore, atq; ita eas que à cæteris discrepant, fceminas appellarint, philosophus idem nō maris aut fe- minæ, sed generis differentiam agnoscit.

MEMORIA POST OBITVM EXTINCTA.

Comenti sunt alij hominem, de quo nulla post obitum memoria superfit, per Anguillam mortuam significari: illa siquidem mortua non superhuitat, nec sursum fertur, vt maxima ex parte pisces cæteri faciunt, sed pessum in pro- fundum rapta, in eodem quo genita est limo cōputrescit. Id ea de causa fit, quod ventre sunt admodum exiguo, atq; ideo minus inanes. Totū verò corpus cum ferè solidum sit, neq; ferè quicquam aëris admittat, & caro ipsa glutinosa admo- dum, nec quid peruiū relinquat, sit vt simulatq; expirarint suomet pondere gra- uatæ pessum ferantur.

PROFANVS.

IN diuinis Hebræorum literis eadem profanæ sensu mystico dicuntur: neque enim squamosæ sunt, quicq; huiusmodi sunt pisces in aque profundum immer- sari, & in cceno libenter volitari conspiciuntur. Ad horum similitudinē, animi qui terrena tantum sapiunt, idonei non sunt vt ad sacra proponantur.

IMPATIENS ALIENI COELI.

AD hæc, hominem in alieno cælo difficulter habentē intelligentes, Anguil- lam in hydrijs duabus pingebant, capite scilicet in vnam, cauda in alteram demer-

demersis. Anguilla siquidem nullam vehementem tolerat mutationē, & si æsta- te de lacu in piscinam transferatur, viuere nequit, etiam si frigida aqua fuerit.

FUGIENTIA SINE SPE SEQVI.

Hominem in super qui fugitiuam rem aliquam nulla consequendi spe secta- retur, indicare si vellēt, Anguillam pingebant, quā manus à cauda prehen- dere: tanta enim est lubricitate prædita, vt de prensantium manibus elabatur quam facillimē, difficulterq; contineri possit. Subterfugij istiusmodi similitudi- nē sibi desumpsit Athanasius, vbi epistola ad Ægypti episcopos dicit: Tamen si elabi millies tanquam Anguillæ conentur.

SPES CERTA RE SVPER AMBIGVA.

QVod si certam esse spem de ambigua re quapiā ostendere voluissent, obuol- utam eam ficulneo folio pinxissent, quod scabritie sua prensanti sit ad mini- culo nequaquam irrita. Vnde prouerbium, *ὅς τρέφει τὴν ἔγχελυον.*

PER DISCORDIAS CIVIVM LOCVS.

PLETATVS.

Hominem verò ex ciuilibus seditionibus & tumultuosis discordijs crescen- tem, req; auctum significantes, eum in Anguillarum venatione occupatum effingebant. Aqua siquidem quieta limpidaq;, earum captura nulla propemō- dum, magna verò si perturbetur. Quare piscatores tempestates obseruant, la- cuūmve aut fluminum turbationes, vnde aqua limosa fiat, magnas inde captu- ras paruo negotio consequentes. Rem tradit Aristoteles & pleriq; alij, tum Ari- stophanes, Equitibus, historiam luculenter admodum explicat, Allantopola di- cente: Eadem quidem tu fecisti, quæ venatores Anguillarū faciunt. Sed cur non Aristophanem ipsum sua lingua loquentem audiamus?

*Ὅτις γὰρ οἱ τοὺς ἐγγέλους θηρώμενοι πέποιθας,
ὅταν μὲν ἢ λίμνη καὶ τισὶν, λαμβάνουσιν ἑδωί-
ων δ' αἰώων καὶ κρείττω ἢν βόρβορος κινώσιν
αἰετοὶ, καὶ οὐ λαμβάνουσιν, τὴν τὴν ὁδὸν ταραττῆς.
Fecisti vt is qui captat anguillas facit,
Quieta cum sunt stagna venatur nihil:
Sed cænum vbi omne illac & hac subuerterit,
Captura magna est. Tu quoq; vbi perturbaueris
Hinc ciuitatem & inde plurimum capis.*

Quam sententiam Cicero sibi desumpsit, oratione in Catilinam secunda: Ho- nores quos quieta Republica desperant, turbata consequi se posse arbitrantur.

DE RANA.

Ana verò ita in hoc album admittēda est, vt hieroglyphica tota videat- tur: nam anteaquam facta sit, in huiusmodi materiam dare incipit ar- gumentum.

IMPERFECTVS.

MVlta esse in humanis operibus imperfecta, indignè, vt mihi videtur, pluri- mi cōqueruntur. Quis enim vnde cunq; perfectum opus vllum præstare possit, si mortalium nemo omnibus absolutus numeris reperitur? Quin ipsa re- tum natura multa nobis ostendit, quæ inchoata reliquerit: neq; tamen ob hoc eius quisquam indiligentiam reprehendat: id quod spectare est in Rana præci- pue, per cuius effigiem non immeritò sacerdotes Ægyptij rei cuiuspiam imper-

fectionem intelligebant. Videre siquidem est plerumque huius generis animalia in limo, ubi procreantur, altera parte Ranam, altera vero terram ipsam indistinctam, viuenti que portuuncule applicitam. Sape enim flumine, aut lacuna, lamaue aliqua, vel sponte, vel deriuatione aliqua decedente animal id imperfectum destituitur, quod tum primū informari cœperat & coalescere. Omnibus his fidem Nili facit inundatio, quæ rerum istiusmodi miracula omnia prorsus excedit: eo quippe deturgente, musculi & varij generis animalia reperiuntur, inchoato opere aquæ terræque in parte corporis viuente, nouissima effigie etiamnum terræna. In Ranis vero qualibet maturitate genitis, natura semper imperfecta: quod in ipsa præcipuè lingua exploratum est, quam applicitam & coherentem habent, cum tenax sit earum materia, neque distincta satis compositione, primam vero coheret, intima absoluta à gutture, vnde genus illud ululatus intra aquas reddunt, quam ὀλολύγονα φωνὴν vocant, quæ vti Plutarchus ait, amatoria & coniugalis est.

I N V E R E C V N D V S.

Idem ipsi sacerdotes si hominem inuerecundum notare voluissent, Ranam describent: ferunt enim eam sanguinem non nisi in oculis habere: qui vero sanguineos habent oculos, ex Aristotelis & Adamantij physiognomici sententia, inuerecundi audacesque sunt: iracundiâ, ubi siccus: ubi humidus, ebriitate subrubescens si late pateant, intemperantis oris hominem, mulierosum, stolidum, & aleonem indicant. In grandioribus rubor, neque libidini neque gulæ modum poni vllum ostendit. Quod si glauci sanguinei que fuerint, hinc calliditatem, inde vesanie proximiorē audaciâ coarguent. Quia vero canes plurimum oculos sanguine suffusos habent, hinc apud Homerum Achilles caninos oculos ob impudentiam obiicit Agamemnoni: de quo satis in Cane.

C V R I O S I T A S.

Parit impudentia curiositatem, vnde alterum elicitur hieroglyphicum. Nam hominem in alienis negotijs explorandis plus æquo sollicitum, quicquid dicta factaque singulorum assidue percontetur, & impudenter arcanorum omnium spectator esse concupiscat, per Ranam identidem significabant: oculi enim animalis huic prominentes sunt & emissitij, vt facile spectandi contuendique omnia curiositatem præ se ferant. Et qui homines eiusmodi sunt oculis præditi, dolosi, stolidi, ineptique simul & importuni plurimum reperiuntur. Hoc tamen significatum in Rana non ab oculorum specie tantum, verum ab occultiore doctrina quadam desumptum videri potest. Tradunt enim Magi, Ranæ oculos cum lusciniæ carnibus in ceruino loro alligatos, præstare vigilantiam somnolentia fugata. Vnde spectandi promptitudo non indecenter excogitata. Sanè vulgatum vultum apud Græcos tum apud Latinos, inesse oculis pudorem, quibus tamen nisi modus imponatur, procliuiter eosdem in oppositum huic virtuti vitium prolabit. Alioqui Rana tanta prædita est verecundia, tamque pudoris ingenui studiosa, vt in propatulo nunquam admisceatur: sed enim cum in aqua coire nequeat, noctu exeunt, atque ita noctem quam longa est complexu mutuo coherent.

L O N G O P O S T T E M P O R E P R O G R E D I E N S.

Apud Horum legas, hominem qui diuturniori tempore pedes æger sese mouere nequiverit, si tamen aliquando ingrediendi beneficium consecutus, per Ranam posticos tantum pedes habentem significare: ea enim posteaquam nata & informata est, sine pedibus aliquandiu viuit, adolescensque posticos primum pedes profert.

S O P H I.

S O P H I S T A.

Et in sacris nostrorum literis mystica de Ranis Ægyptiacis mentio perquam frequens, quæ iugiter in Ægypto pluerint. Sophistarum nugas, et dialectorum garrulitatem, per eas doctores quidam intelligunt, siue ob nullius significantiæ vocem tam argutam, tamque pertinacem, siue quod in luto voluptuosa sit earum habitatio: quorum vtrumque Sophistis attribuitur. Ab excellentia autem Sophistam Ægyptium vno doctorum omnium consensu dicere mos est, quod ad Protea nonnulli referunt, qui se omnia in rerum miracula transformaret. Sunt qui Ranæ hieroglyphico hæreticos notent, qui, vt Eucherius ait, inceno vilissimorum sensuum commorantes, vana tantum garrulitate oblatrare non desinunt. Æneas vir Platonius, Theophrasto, Ranæ vtitur exemplo, dum Cleonta garrulitate nobilem taxat: Necessarium, si vera sit opinio Theophrasti, quod animæ post obitum brutis applicarentur, quorum vitam viuere vis fuerint, vt Ranæ & Cleo vnâ semper futuri essent. A uocis autem Asperitate Ranæ nomen apud Græcos βαρφαλα, quasi βάρφαρος dicas, quod apud interpretes Theocritianos Thalissij inuenias. βουρφαρος vero, si nobis dicere liceat, asperisonum possumus interpretari. Vnde de maximè dissimilibus dicitur, Rana cum grillo: id enim locustarum genus valde musicum, & ob acutum molliter fridorem, conciliando somno à delicatis hominibus experitur.

D Æ M O N E S.

Vinetiam in diuinis literis Ranæ simulacra sunt cacodæmonum, quod libro Apocalypseos luculentè scriptum est: Et vidi de ore draconis spiritus tres immundos in Ranarum similitudinem.

P O E T Æ.

Damantius tamen aspera quadam seueritate commotus, per Pharaonicæ plagæ Ranas mystico sensu poetarum carmina significari putat, quod inani quadam & inflata modulatione, cuiusmodi est Ranarum sonus, siue ille canus sit, mortale genus omne in fabularum ineptias illexerit. Nulli enim rei animalis idoneum aut utile, inquit ille, cõperitur, nisi quod improbis & importunis clamoribus ad negocioforum atque ocioforum simul fastidium usque obstrepat. Miror vero tantæ eruditionis virum hæc de poetis sensisse, cum præsertim ubique sit interioris, vt ipse dicere solet, literæ speculator: neque animaduertent, dum poetas carpit, Moyse, Hieremiæ, Esaiæ, & plerisque omnibus Prophetis alijs se conuicia facere, qui varicinia illa de diuinis humanisque rebus cuncta luculentis carminum numeris cõscripta elaborataque libris demandauere. Quod si quos reprobare volebar, dicere saltem quæ carmina, quippe Ithyphallica ne, an Fescenina, an titrochaica Bacchi, quos Poetas intelligeret, ne ob huius vel illius impuritatem sanctissimum hoc omnibus nomen profanaret, ipsumque totius mundi conditorum Deum, qui apud Græcæ totius Christianos poetæ nomine sanctè colitur, incessere videret. Nam quem nos factorum cœli & terræ dicimus, Græci dicunt κτιστὴν τῆς γῆς καὶ οὐρανοῦ.

S I L E N T I V M.

Contra vero, vt vnde discessimus reuertamur, inuenias silentium significari. Cetera per Rubetam ranam illam grandissimam, quæ geminis veluti cornibus insignita est, propterea quod obseruauerunt magi, si ea in multitudinem vociferationibus obstrepentem inferatur, silentium fieri. Eoque spectare nonnulli putant Ranam illam Meccenatis celebratissimam, qua is literas & tabellas obsignare solitus erat, vt pote qui ea quæ literis crederet, silentio inuoluenda esse cõmoneret. Sedenim

M.

cum Rana, non rubeta, in omnium sermone, ego ed potius rem spectare dixerim, quasi Meccenas id in Augusti gratia facerit, de quo etiam in infantulo illud fertur, quod in auito suburbano ostrepentes forte Ranas silere iusserit: cui quidem comento adeo fauit vetustas illa, ut ex eo negentur ibi Ranae coaxare, quasi etiam adhuc tanti Principis imperio obsequantur. Voluisse igitur Meccenatem hie roglyphico eo schemate taciturnitatem polliceri, in his que Augustus eius fidei credidisset, non secus ac Rana ipsa morosa adeo garrulitate insignes, illi adhuc infantulo parvere. Nam Sextus Aurelius & Eutropius scribunt Meccenatem precipuum amicorum Augusti fuisse, ob taciturnitatem, quam tamen in eo nonnunquam desideratam ab Augusto, Tranquillus ait. De Ranis id fertur, quod in frigidiores coniectae fontes obmutescant, translatae in tepidiorum plaudem vocales fiunt.

RUSTICITAS.

Quae vero Rana in paruulo numo quodam Romae apud Massaeos habetur, cum ab altera numi illius facie Dianae pharetrae simulacrum dubio procul inspiciamus, facile in eam coniecturam ferimur, ut fabulam eam comonstret, quae rusticis & maligni homines aduersus eius matrem Latonam vsi sunt, atque ideo diuae illius imprecationibus omnes in Ranas commutati. Vel cum dea sit humoris domina, animal illi maxime omnium aquaticum deditur: nam & adagium est, aquam Ranarum, cum quid cuiquam quod maxime placeat, & voluptati sit, donatur. Sunt vero Ranarum conuiciatrices, & agrestem illam asperitatem egregie praeferrunt, tamquam olim importunae, ut in toto cum muribus foedere, Abderitarum regione incolis inde expulsis desolarint: in quorum ingentem multitudinem quae cladem huiusmodi fugiebat, Cassander Antipatri cum incidisset, eos in socios recepit, agrumque illis in Macedoniae finibus assignauit.

PIERIVS VALERIANVS BELLVNENSIS AD PAVLVM IOVIVM NVCKERINORVM EPISCOPVM, DE HIS QVAE PER ALIQVOT PISCIVM GENERA SIGNIFICANTVR EX SACRIS AEGYPTIORVM LITERIS.

Rana omnino commentarium hoc de pisciculorum aliquot significationibus, Pauli lovi doctissime, deservitur, quod multa in eo piscium genera continebantur, ex quibus neminem etate nostra frugem ullam colligere posse suspicabar: ita quae fuerat olim piscium nomina, vulgo hodie desiderantur. Idcirco verò labores in horum significationibus meos minime gratos ideo futuros, quia in nonnullis non satis mihi constabat, qua ratione vel exemplo possent eorum imagines describi, quarum bona pars esset mortalibus ignota. Naturas quidem et significata prout apud veteres auctores inueniam, facile poteram explicare: sed quorundam nomina tam Graeca quam Latina, non videbar ita posse reddere, ut in sero cetario quis posset huius vel illius piscis speciem deprehendere. Quod si ea de causa hieroglyphica haec conscripta sunt, ut eorum quis uti posset imaginibus, irritus hic plerumque futurus conatus videbatur, quoniam hoc praestare me posse minime confidebam. Videbam ad haec multos qui provinciam hanc suscepissent, in tam multis hallucinari fallisque, eamque controuersiam de plerisque piscibus tot ab hinc annis, agitaram, eruditorum penes omnium defatigatis ingenijs, adhuc sub indice pendere, neque liquere prorsus, per varias non incuriosorum hominum

opinionibus, eorum multa quae vel quotidie in mensam apponuntur, quo fuerint apud Latinos aut Graecos nomine nuncupata. Postea vero quam eam te suscepisse provinciam intellexi, ut multa piscium genera, quo nomine apud veteres vocarentur, edoceres, in eam sum erectus spes, ut et tu, quae insignis es doctrina, sollicitudine atque diligentia, neque non alij in tanta etatis nostrae eruditione, quanta non alias unquam millefimo ab hinc anno floruit, facile consequamini, ut uniuscuiusque piscis nomen ex vulgo redimere possimus, et obliteratam penes huiusce rei scientiam per vos restitutam intueamur. Quare quod perdere destinaueram commentarium, adseruavi, te vno fructum, qui bona eorum parte tam accurate caperis indicare, idque tibi dedicandum duxi, ut si quid in eo esset, quo quis vti vellet, te potius quam me piscium magistrum agnosceret, et quae quaeque piscium a facientibus esset edoceret, atque ita laboris huius particeps fieret, dum piscem ego interiorum, tu exteriorum condire procurares. Sed iam si quid ab historiarum, quas tanto cum lepore, tanta cum fide scribis, occupationibus oculi tibi superest, passam hanc nostram inspiciamus.

DE TORPEDINE

MAXIMAM omnibus admirationem in primis afferre videtur magicae propemodum vis in Torpedine considerata: sed nos ea super quid Aegyptij senserint, enarremus.

MULTORVM ASSERTOR. EVM qui multos seruasset, Aegyptij sacerdotes per Torpedinem pictam significari instituerant, siue quod opem ferat pisciculis natandi & emergendi adhuc imperitis, eos ad se recipiens, quod precipue obseruatum est in foetu proprio, quae et emittit, & intra se recipit: visaque interdum Torpedo est grandis, quae foetus intra se octoginta haberet: siue, ut ipsi Aegyptij tradidere, quod vna cum piscibus alijs in verriculo deprehensa, omnes plerumque sospitet, cum ne vis quidem hominum innumera possit verriculum educere, manibus & pedibus penitus obtorpescentibus: quia venenum quod effundit, per retia dilapsum in fumes omnes quantumuis longos ad manus usque piscantium irrepit, & vniuersum mox occupat corpus. Quin auctores sunt qui pro comperito tradant, Torpedinem hamo captam malum illud suum in lineam transmittere, inde per arundinem, moxque in piscatoris brachium diffundi, quo protinus obstupefacto, venatio in irritum cedat. Si quando tamen piscibus alijs obuoluta committuntur mari, torporem experti sunt multi quamprimum piscem virga tangere voluerint. quare in Anconitano mari maxime cauent ne rete in altum iactant, piscatoribus ea incommoda saepe subeuntibus. Quae quidem vis torporem infundendi, cum non in appropinquantiu tantum corpora, cominusue eam attingentiu, verum et longinquo, vel si hasta, vel arundine tentet, lacertos quantumlibet validos cogat obtorpescere, pedes ad cursum velocissimos alliget, & obstupesciat, argumentum dedit ut hominem ignauiam egregie praeditum, per hie roglyphicum eius indicari commodissime posse plerique diceret. quodque magis mirum est, pisces etiam quos attigerit, eodem torpore afficit: idque non in pisces tantum, sed in vnuquodque animal praestare affirmat Plato, ita de Torpedine in Menone loquens: καὶ γὰρ αὐτὴν ἴσθιν αἰεὶ καθορίζουσα καὶ ἀπρόβουον νεκρῆν ποιεῖ. Vehemens enim virus illud insuperabili frigore praeditum, vbi duriores aliquam materiam natatum fuerit, quippe vel vimen, vel funem, illi pertinacius & copiosius adherescit, circumfusumque aera facilius contaminat, atque ita perreperit, non secus ac flamma

ratione dixerit Martialis Epigrammaticus :

Ad palatinas acipenser a mittite mensas,

Ambrosias ornent munerarara dapes.

Quem sanè inter selectiores cibos ponit M. Tullius Tusculanis, neq; non libro De finibus bonorum & malorum. Neq; sum nescius, qui reperitur in Arethusa fonte, aliù forma esse, & alia de causa sacrum. Cur verò tam multa super Anthia quæserimus, ea fuit causa, quòd hieroglyphicum eius significatum posituri, nolimus quempiam à nobis contendere, piscis eius formam & nomen nostro sculo cognitas, cum omnis antea acti temporis curiositas in re peruestiganda defessa, nihil adhuc certi protulerit.

SECVRITAS PERICVLIS LIBERA.

Id autem nostri fuerit instituti, dicere quemadmodum per Anthia piscis figuram securitas à periculorū omnium timore libera proponitur. Hieroglyphici causam afferūt, quòd quo is in loco sit, nullam ibi belluam reperiri cōfessum est: eum siquidem nō aliter vitant bellū, quàm suem Elephanti, gallum leones: quo iam indicio securi spongiatores yrinantur. Quod verò diximus Planos omnes Plinio sacros esse, certissimā ait ille securitatem vidisse Planos pisces, quia nunquam sint vbi maleficæ bestia, qua de causa yrinantes sacros eos appellant.

SECVRITAS OTIOSA.

Quoniam verò perdifficile est certā piscis huiusmodi formā adinuenire, cum aetate nostra vel ignotus mutato, nomine inter alios obrepat, vel indignatus alios sibi præferri spontè solum verterit, neq; maria nostra inuisere amplius dignetur, nō ab re me facturum existimaui, si quando quidem in securitatis hieroglyphicum incidimus, neq; satis de pisce constat, alias quasdam eius species, quæ vsui cuiuspiam fortè futuræ sint, ex numis veterum substituissem. In numo enim Neronis dea est sella sedens, dextera manu ad aurem appressa, sinistra trophæum in virgula tenens, crure sinistro, quàm longum est, exporrecto, cuius inscriptio est, SECVRITAS. Et quantum pertinet ad dexteram eo modo sitam, Plinius Epistola quadam ad Romanū ait: Nihil quod in dexteram aurem fiducia mei dormias. Quod verò ad exporrectū crur pertinet, Lucianus libello De ijs qui salario conducti degunt: Ut illud quod in votis omnium est, extensis pedibus tandem accubare possis. Tale quiddam apud Aristophanem, Pluto. In altero Neronis eiusdem dea sedens, ara antè posita, radiū laua tenet, dextera caput ab occipitio sustentat. de quo gestu Terentius: Faciā in vtramuis aurem ociosus ut dormias. Basilus & Menāder id de ocioso dici volūt, turpique qui sit desidie deditus. Inscriptio verò numi, SECVRITAS, vt in superiori. In numo verò Imp. M. Iul. Philippi Aug. dea sedet, dexteraq; sagittam tenet, lauam supra caput tollit innixam sellæ. Hieroglyphici inscriptio, SECVRIT. O RBIS. In numo Antonini Pij Aug. Brit. dea sedens cum radio in laua, dextera capiti & sellæ innititur. Inscriptio, SECVRITATI PERPETVÆ. In numo Lucillæ Augultæ nutrix est sedens, tribus infantibus appositis, quorum vnus lactens in gremio est, duo ante pedes vnā colludunt: inscriptio, SECVRITAS. In numo, circa quem literæ, IMP. M. OTHO CÆSAR AVG. TR. P. à laua dea stans, quæ laua scipionem tenet, dextera aquilam: literæ, SECVRITAS. P. R. Sed enim

partim hæc in Sella commentario, atq; vbi de Aquila saxum gestante differuimus, neq; non in Anchiora, repertuntur.

DE CEPHALO.

IEI VNVS.

Vnt qui ieiunū hominem ostendere volentes, Cephalū ex mugilum genere translittoranū pingant: is enim non nisi mucore vescitur suo, quam obrem ipse semper ieiunus: atq; hinc illa intestini ganæ adeo expetita suauitas. *κεφαλος* à Græcis appellatur, à nōnullis Plotes. Atq; insuper adagiū circumfertur, *κεφαλος κεφαλος*, de ieiunis. Tantūq; stuporis esse fertur, vt in metu occultato capite, delitescere corpus reliquū arbitretur: eoq; nonnulli nō illepide prouerbiū trahunt.

VITANDI PERICVLI SOLERTIA.

Per eundem Cestrea, qui modò stuporem præ se ferebat, vitandi periculi solertiam significari cōperio: si quidem is, vt luculentissimè scripsit Oppianus, cum se retibus circumuentū senserit, in sublime sese alacri iaculatur saltu, totoq; virium conatu in summā vndam affectat emicare, ac plerunq; accidit vt subera transiliat, quibus retia suspenduntur, atq; ita capturam euadat. Secus tamē accidit in stagnis Venetis: noctu enim eos potissimū capiunt, incensa igne fornacula, quam in cymbalæ prora statuunt. Eam duæ, vel interdum plures cymbæ à dextera læuaq; adherentes, leui tacitoq; lapsu comitantur. Cephalū tum siue metu percussū, vibrantibus in aquarum ima radijs, siue candicanti eo splendore affecti (nam cura est vt illustris admodum flamma succedatur) pernici saltu delphinorum in morem extra vndas sese quā flamma micat eiaculantur, atq; ita spontè in paratas ad id cymbas decidunt, captura ingenti ad satietatem plerunq; exuperante, spectaculo autem maximè delectabili.

DE SCARO.

PRVDENS CAPTIVITATIS DECLINATOR.

T magna est prudentia Scarus, per quæ callidū captiuitatis declinatorem significari tradūt. Is enim, inquit Quidius eo volumine quòd Halieuticon inscribit, quod opus olim à Nigidio elucubratū aiunt, si nalsis inclusus fuerit, nō fronte erumpit, nec infestis viminibus caput inserit, sed auersus caudæ ictibus crebris fores laxat, atq; ita retrorsum erumpit. Apud Ælianum legas, eum simulac caudam extra nassam protulerit, à socijs mordicis apprensā cauda foras extrahi: si verò protulerit caput, adesse qui cauda sua porrecta ansam effugiendi præbeat.

INGLVVIOSVS.

Hominem voracem & ingluuiosum, lamia quippe laborantem, ait Horus; per Scarum pictum intelligebant, tum quia solus in genere ruminat, quàm etiam, quia obuios quosq; pisciculos depascitur. Aristoteles quoq; solum hunc inter pisces quadrupedum ritu ruminare creditum autumat, diuersaq; omnino ab alijs specie ventris esse, cuius intestinū simplex etiam se replicat, & in vnum continuumq; resoluitur. Assimilatur is Auratis specie squamarum, sed colore atq; sapore præstat, vt qui Sapphiri gemmæ radiolos imitetur, tantæ apud veteres estimationis, vt Ennius eum Iouis cerebrum appellarit. Eum autem ideo ruminare aiunt, quòd dentes neq; serratos, neq; vtrinq; confertos habeat, sed altera tantum oris parte planos. Nam & animalia reliqua quæ rumināt, parte alte

ra dentium carent: prouisumque à natura, ut quod malè mansum est, ea repetitio ne conteratur, atque ita confici possit.

DE MV LLO

DIANA LVCINA.

HT Diana illa syluicultrix marino culta simulacro est: nam ea per Mullum piscem, quæ Græcis omnino Trigla est, exprimebatur, alienisimo, ut multis videt, hieroglyphico. Causam ponit Eustathius, quod piscis huiusmodi ter, ut poeta Cilix ait, anno pariat. Dianam verò leuandis partibus inuocari, Lucina nomen indicat: ea siquidem, ut apud Catullum; Lucina dolentibus, Iuno dicta puerperis. Merito itaque cui sit ter anno soluendi partus facultas data, Dianæ grati, & cum primis familiare animal existimatur. Nam quod tria sint virginis ora Dianæ, quid sibi velit, alibi declaratum. Athenæus Triglam Dianæ dicari propter venationem putat; ille enim marinos lepores hominibus letales, perinde ac terrestres hos venatici canes insectantur, neque ab eorum viru mali quicquã patiuntur vel ob impediendæ Veneris vim, quam ferunt inesse vino in quo suffocata fuerit, quod Therpsicles apud Athenæum ait eorum viro Veneris usum adimere, mulieri concipiendi facultatem inuidere.

DE SARGO

ALIENI LABORIS FRVCTVS.

HOminem ex aliorum laboribus sibi fructum & gloriam vsurpantem, & alienam, ut ita dicam, messem demetentem, significare qui volunt, Sargum & mullum pingunt: sequitur enim Sargi reliquias mullus, atque vbi ille luto excitato abierit, fodere enim potest, mullus descendit, & piscitur. Nascitur Sargus in Ægyptio mari ferè: vnde Lucilius,
Quem praeclarus Elops, quem Ægypto Sargus mouebit.
Sedenim Brundusinum maximè commendat Ennius.

DE PASTINACA.

PARRICIDÆ SVPLICIVM.

HVM qui parricidij pœnas dederit, significare si vellent Ægyptij, piscatorium hamum Pastinacæ piscem attrahentem pingebant: ea siquidem venatu detenta, spinam quam in cauda gestat, in raptorem eiaculatur, ictu maximè letali, nisi coagulo leporis vel hœdi vel agni drachmæ pondere ex vino succurratur, quod & huiusmodi, & aliorum marinorum ictibus presentaneo est remedio. Hoc verò *καρπυον* dictum ea de causa opportunum fuerit, quod cuiuscumque incommodi remedia, passa sunt, ut vulgus ait, palma vbiq; proferenda. Est verò Pastinaca, quem Græci *πυρρο* vocant. Eam aculeo vim inesse tradit Ælianus, ut si quis eo frondentem arborem pupugerit, haud ita multo post folia omnia decidant, arborq; veluti malignis solis ardoribus exiccata prorsus exarescat.

DE

DE NEBRIADE.

VORACITAS INSATIABILIS.

HOminem cibum immodicè sumptum euomentem, ac nihilo secius insatiabiliter mox crapulantem significaturi, marinam mustelam pingebant, quæ Nebrias est nonnullis: ea enim ore, ut Ægyptius interpres Horus ait, parit, innatansq; mox quæ pepererat conuenatur, atque depascitur. Sepias itidem ac lolligines ore parere sunt qui velint: id redarguit Aristoteles, partus foveri ore dicens, & emitti, proptereaq; putari eas ore parere.

DE FVCA.

REI DOMESTICÆ STUDIOVS.

HOMesticæ rei studiosum hominem qui significaret, Fucam pisciculum, his similem quas vulgò Tincas appellamus, sed colore subuiridi, pingebant: ea enim sola ex marinis piscibus nidum sibi construit, & in singula parit.

DE RAIÀ.

CAPTATOR.

HAPTatorem hominem notare si vellent, Raiam pingebant: gestat enim illa ante oculos suos gemina fila, in capilli speciem, extrema quorū rotundis quibusdam præpilantur quasi esæ causa additis: his ea, vbi locis arenosis aut sæculentis obturbato solo se absconderit, piscatur, attollens fila illa sibi præpendentiâ. Dum enim pisciculi occurrunt, & capita machinamenti pensis pulant, ipsa sensim fila subducens eos allicit, donec ad os admoueat, atque ita repente corripiat. Sepia quoque hoc eodem vitur machinamento, in cancris alligandis, quorum auidiissima est.

DE SCOLOPENDRA.

ANIMVS A VITIIS DEPVRGATIVS.

HOMinem qui animū suū à vitij affectibusue cruciabilibus depurget, quæque se lædant, eximat & expellat, significare si vellent, Scolopendrā pingebant: eam nonnulli Centipedam vocant. Ea autē vbi hamo deprehensa fuerit, quam longissimè potest sese exporrigens, hami lineam abrodit, quo deuorato, interiora sua foras euomit, donec hamū eiciat, dein recipit intro ac valet ea qua prius salubritate.

DE PHOLI.

PARTO FRVENS.

HOminem ijs quæ sudore proprio comparit fruentem indicaturi, Pholim piscem pingebant. Ea enim mucorem quem ipsa emittit ad altam crassitiē sibi obducit, ut tota visco delibuta videatur, ita vti in eo quasi cubili conuiescat, vnde illi nomen: *φολιδος* enim nidificare est. Videndum verò, an hæc sit Aufoniana Tinea ita passim hodie nūcupata, quam natura ipsa videtur in vulgi pauperisq; plebeculæ solatium protulisse.

DE

DE SQUATINA.

FABER LIGNARIUS.

Squatina meruit inter huiusmodi significata recenferi, per quam tabrum lignarium intelligi volebat. Est enim piscis tam asperæ, scabraque ac validæ cutis, ut ebur ea, neque non ligna quantumlibet dura, poliantur. Nam ex mari fabriles quoque usus veniunt, ut omittamus fabrilia instrumenta omnia in huius piscis capite deprehensa. Quin & ferram conficere didicimus ex huius piscis osse ita crebro mucronato, qualis longa annorum serie suspensa fuit tholo ante D. D. Petri & Pauli conditorium, priusquam à Julio II. illa venerandæ antiquitatis monumenta solo æquarentur, iactis mox tam ingentis machinæ fundamentis, quam neque nati natorum, nec qui nascentur ab ipsis, villo unquam tempore conspecturi sunt.

DE CLUPEA.

LVNARE CORPVS.

In Arari Gallie fluuio piscis est quem vocant Clupeam, Veneti Chieppam, Romani Lacciam. Sed quantum Romæ carnis & mollitudine & bonitate præstat, tantum apud Venetos vilior, plebeiusque habetur, ut qui in eiusmodi stagnis minimè pinguescat, spinarum verò multitudine atque densitate fastidio sit. Sed utcumque apud nos sit, in eo Gallie fluuio ita Lunæ naturam imitatur, ut ea crescente candescat, decrescendo verò nigrescat. Accidit verò ei, ut cum corpus nimium auctum fuerit, spinæ quoque, quæ per vniuersam carnem continuatis quibusdam ordinibus porriguntur, & ipsæ quoque adcrecant, adeoque extendantur, ut animal id interimant, quod in mirabilibus Italicis tradit Heliodorus. Qui quidem piscis si Ægyptijs innotuisset, nimirum Lunæ eum hieroglyphicè posuissent. Aiunt etiam in eius capite lapidem grano salis similem, qui faciat ad quartanas.

APVA.

St pisciculorum genus quod ex sola pluuia procreatur, Apuam Latini vocant, aspiratione Græci vocabuli repudiata: *ἀπύλω* enim illi *ἀπύλω* eam dicunt. Ligustica Tyrrenaque omnis ora, cum plurimum per litteram in ch vertat, vulgò Anchuam vocitat, n etiam litera ad incitatioem primæ syllabæ sonum adiecta. Sunt qui has in halecularum genere connumerent.

FESTINANTIA.

Erat is pisciculus festinantia signum: nam vbi vel minimum concaluerit, coctus est: unde adagium, Ad ignem Apua, cum quid celerrimè factum, vel ipso temporis momento significamus, de quo in Augusto apud Tranquillum. Et prouerbio dictum *ἵδεν πύργον ἀφύλω*, quasi satis sit ad eius cocturam spectasse tantum ignem. Hanc Veneri sacram ait Athenæus, quam Stilpon philosophus Megarensis Neptuno cum immolasset, promeruit ut ea ciuitas magno Apuarum prouentu fuerit à Deo locupletata.

DE HIRVDINE.

Hirudo quoque aquatile animal, cuius plurimus in medendo usus, significata quædam habet hieroglyphica.

SANGVINARIUS.

CRudelissimum siquidem hominem, & humani cruoris avidissimum, per eam significari notius est, quam adnotare oporteat. Et Cimæta apud Theocritum, Pharmaceutria, quam poeta transtulit ex Euphorionis Mimis, non aliter ab amore sibi sanguinem exuctum lamentatur, quam si limiola Hirudo eorponi suo applicita fuisset:

Αἰὲ ὄφως ἀνὰ τὴν ῥοὴν μέλαι ἐν χροὸς αἶμα

Εμφύς, ὅς ἀμνάτης ἀπὸν ἐκδύμα σὲ πῶκος.

Heu crudelis amor nostro saturate cruore,

Summa affixa cuti velut hunc suxisset hirudo.

INSATIABILITAS.

Verum ea etiam insatiabilitatis est signum, quando quidem ad fectum admodum non prius ab opere desistit, quam tota sit supra modum sanguine tumefacta: quod ita expressit Horatius:

Non missura cutem nisi plena cruoris hirudo.

DE LEPORE MARINO.

MINIMA DE CAUSA EXANIMATUS: VEL DAMNA MUTVA.

Vimarinum Leporem pingunt humano tactum digito, mihi videntur significare voluisse, vel hominem minima de causa exanimatum: quando quidem ferunt eum qui non modo digito, verum etiam virga Leporem marinum attigerit, quamprimum eum exanimascere, & nisi promptuarium sit remedium, etiam mori. Vel mutua damna ex eadem pictura libet interpretari: nam hieroglyphicum hoc apud veteres non inueni: quia humanus contactus Lepori etiam est exitialis, in ludico præsertim mari, ut à Licinio Macro traditum ait Plinius. Ita nusquam non mollis Lepus. Nam & per turicolum, mollitiem quandam effeminationem intelligi suo loco diximus inter quadrupes, tum ob timiditatem, tum ob pulpamenti copiam, quorum vtriusque sceminarum proprium, cum audacia virilis omnino sit. Caro enim pars sceminea dicitur. Neque postremi nominis philosophi sunt, qui ossa à mare, carnem à scemina procreari velint, & ad embryi coagmentationem vtriusque concurrere genituram. Facit præterea ad effeminationis significatum, quod Hippo Philosophus ex feminibus tenuibus magis sceminas, ex densioribus mares fieri contendit: quod tamen eorum dissertationi relinquimus, qui naturæ secreta altius rimantur. Nam cum sint qui totam hanc fabricam ex mare constare dicunt, neque sceminam præter fomentum quicquam aliud conferre de suo, Anaxagoras tamen, Parmenides, Empedocles & Epicurus aliquid etiam ex parte matris ad generationem accedere asseruerunt, præcipue verò Alcmaeon: sed ut Censorinus ait, is non definitè se scire confessus est, ratus

neminem posse perspicere.

Ed cur Spongiam prætereamus, quæ & ipsa inter aquatica enumeratur animalia, utpote quæ refugiat ad tactum, seque in angustum colligat. Vt cuncq; verò, sua hæc habet hieroglyphica.

BIBACISSIMVS.

Vulgatissimum enim est, naturæ bibaciores hominem per Spongiam significari, ea quæ omnibus in promptu est causa, tactu solo tantum humoris exugendi. Quo accedit festiuum vulgi disterium in Vespasianum iactari solitum, quod dicitabat eum procuratoribus pro Spõgijs uti, quod quasi siccos made faceret, & exprimeret humentes. Credebatur enim procuratorem rapacissimum quencq; ad ampliora officia ex industria promouere, quò locupletiores mox cõdemnaret, atq; ita ille eorũ rapto frueretur. Quod verò scriptores hic siccos pro pauperes ponunt, cum Horatiana facit elocutione: vt Epistolis,

*Sin prodesse tuis pauloq; benignius ipsum
Te tractare voles, accedes siccus ad vinctum.*

Quippe, vt palam est, pauper ad locupletem.

ABOLITVS.

Ab Augusti tempore receptum est, vt pro abolitione Spongia capiat, ex quo ille Aiaceum suum, quam tragœdiã penitus aboleuerat, in Spongiam incubuisse respondit, ad ensem alludens, in quem Ajax sponte sua incubuerat.

MOLLITIES.

Alij mollitiem etiam per Spongiã significari voluerunt: de quo Plutarchus opusculo eo, quo docet, qua ratione internoscere adulatorẽ ab amico possimus, Comici, cuius non ponit nomen, dictum citat: *ὅτι μὴ τῶν ἰσῶν ἁπλοῦς καὶ ἀκαταμάχητος ἔστω ὁ σπῆγξ, Nisi corpus spongia mollius reddidero, de verberibus loquẽs, quibus eum cædendum interminabatur.*

DE GLANI.

Erũm agẽ inter minutos hos proceriorẽ vnum aut alterum inferamus, vt ita pisciculorum, qui præmissi sunt, sordes emendentur.

PATERNA DILIGENTIA IN FILIIS
EDVCANDIS.

Paternam in filijs educandis diligentiam, eamq; accuratissimam exprimere si vellent, piscẽ Glanim pingere instituerãt. Oua enim is quæ scemina destituerit, perseueranti custodia tutã ad quadragesimũ & quinquagesimũ vsq; diem: ab ijs deniq; nõ abscedit, donec ita eoalescat soboles, vt ab reliquorum piscium iniuria se tueri valeat. Tantumq; eius affectum esse ferunt, vt dum oua deserere minimẽ patitur, à piscatoribus ea trahentibus in vada facillimẽ capiat, tam ardentĩ animo, tamq; pertinaci studio apud illa permanere contendit. Hæc Alianus, qui Glanim etiam Siluri speciem similitudinẽq; habere dicit.

DE SILVRO.

St verò Silurus, vt veteres omnes autores tradunt, bestia malefica, quæ, vt inquit Plinius, & homines & equos deuoret. Sed & Glanim Paulanias ait hominum esse deuoratore. Nequaquam verò Sturio esse potest neq; Glanis, neq; Silurus, cum minimẽ fera esse possit Sturionis natura, tam molli delicatoq; ore prædita, quæ, siue ex porculetis in eam euadat magnitudinem,

anem, siue alterum sit genus, & nõ nõs pisci nomen in apud Athenæum, atq; is inter gradiores. Idem verò autor, & Porcos, & Siluros inter Nilii pisces enumerat. Et Hispania omnis Sturionem Sulium vocat, literis transpositis, quasi velint Sulium dicere, hoc est, Hycam, Sunt quidem in Danubio Siluri celebres, sed non minus hycæ, quæ de re aliquid dicit Hermolaus: sed hæc alij viderint.

DE THYNNO.

E Thynno, cuius vsus tam recentis, quàm sale durati, frequentissimus per vniuersum terrarũ orbem est, cum nullo nõ in littore capiat, nihil aliud inueni quod hieroglyphicis inseri posset, nisi vel strabonem, vel limis oculis prospectantem, ex eo significari.

LIMIOCVLI.

Quo enim ille oculo plus cernit, utroq; hebet: quare Byzantijs frequentissimè est eorum captura quo tempore transfretant, quia micantissimi lapidis, qui ab imo freti lucet, fulgore perculsi, in sinum qui ab læua est, numerosissimo diffugiunt coetu. Apud Aeschylum legas, sinistrum oculum intorquere Thynni more. Sed hoc pertinet ad prouerbia.

PIERIVS VALERIANVS AD MAXIME REVERENDVM COSMAM GERIVM; DE IIS QUÆ PER PISCEM IN VNIVERSVM SIGNIFICANTVR, DE QUÆ MARI MOX COPIOSE, EX SACRIS AEGYPTIORVM LITERIS.

Superiori anno cum te & amicos alios Patavij philosophantes inuisissem, deq; vestris & nostris studijs (si modo mea in illo studiorum genere censeri possunt) multa contulissimus, quibus explicandis scripta ego nescio qua mea vobis legenda proposuissem, animadverti Cosma studiosissime, pro tuo erga me amore, magna te affectum letitia, quod eum quem sciebas per longa temporum intervalla multis & inuisis occupationibus à literarum studijs auocatum, audentem tamen inspiceres de literis aliquid reminisci, proindeq; veluti Entellum aliquem, cui iam gelidus tardante senectæ sanguis hebesceret, in certamen accenderes & excitaras, orare discedentem me cœpisti, vt istiusmodi generis scripta sapius ad te legenda transmitterem. Ego tamen etsi te nostris nihil indigere existimabam, quem vniuscuiusq; doctrinæ præceptis & institutis abundare oportere persuasum habebam, qui apud eruditissimum Romulum Amasæum tota educatus adolescentia, nunc Bonamicum, Lampridium, & alios istic habeas, à quibus veluti ab oraculo, tuis omnibus satisfieri cogitationibus potest; neq; me quicquam tam reconditum, tam rarum de Nisusarum arcanis afferre posse, quod illis & tibi, qui eos audis, non longè sit exploratius, quàm ego per interrupta totiens literarum studia potuerim observare, constitui tamen aliquid ad te mittere, quod me in te observantia signum & monumentum esset, idq; præcipue delegi, quod si non doctrina, certe ipsa rerum varietate delectare posset. Nam cum piscium quasdam species ex hieroglyphicis decerpas, & tui & mei amici quidam accepissent, supererat adhuc de piscibus in vniuersum, quid veteres illi sacerdotes Aegyptij sensissent, dicere. Id commentarium adhuc à nemine occupatum veluti τὸν ἰσῶν apud me diligentius asseruabatur, quod tibi dedicandum existimaui. Tu quicquid id fuerit, pro tua comitate hilariter suscipias velim. Videbis verò hic quantæ fuerit abominationis apud Aegyptios Pisci, quem nos tanto mox honore prosecuti sumus, quantum inter mortales super eo sit vniuscuiusq; ferè nationis iudicio variatum. Sed ne tam longa morer epistola, rem ipsam hinc auspiciamur.

PROPHANVM in primis atq; abominabile per piscem apud Aegyptios sacerdotes significari proditum, quem & pollutum aiebant, & à mensis suis amouebant, in eo scilicet piscium genus damnantes, quòd hi plurimum alter alteri grassatur cibi causa; præterea quòd nullius sit nutrimenti, tanquã facile contumescat, vt cum minime asseruari possit, prouerbiũ in fordidos emanarit, Piscis repositus. & apud Plautum dicitur vulgatum, Piscis nequam nisi recens. Quinetiam constat Aethiops illos qui sola piscium alimonia victitarunt, breuioris omnino vitæ quàm nos esse. Deniq; vt in Phædone est, apud Platonem, nihil nasci in mari loue dignum existimabant. Sanè Zoroaster vnà cum Magis, inter animalia quæ bonis malisq; genis obnoxia sint, discrimen posuere, vt bonis dedicata opinentur, veluti canes, & volatilia, & testudines terrestres: malis verò, aquatica omnia; eumq; beatum putant euasurum qui plura enecet.

DVÆ MORTALIUM CONDI-
TIONES.

Illud ad hanc vsq; diem à Iudeis magna religione seruari manifestũ, vt ex Moysaica legis præcepto piscem nõ attingant, nisi qui pinnatus sit, & squamosus, lubricos verò leuesq; omnes auersentur; id quod ita interpretatur Adamãtius, vt per aquas, mare vitæ huius intelligat, in cuius fluctibus mortales assidue volutamur: in hoc mari nostro pisces qui pinnulis iuuantur, & squamis munitur, ad superiora facile sustolluntur, & aëri huic viciniore sunt, veluti qui libertatem spiritus quærant. Talis est ergo sanctioris vitæ vir quisq;, qui intrarentis dei cõclusus, bonus piscis ab Assertore nostro nominatur, & in vas cõseruationis immittitur. Squamosi verò quorsumq; per hos intelligit idem autor homines qui parati sint vetera indumenta deponere, nouumq; hominẽ induere, & vt Gregorius Nazianzenus diceret, *οὐκ ἀναίμακτος*, Latini Græcam secuti locutionem, encænare dixerunt, vt ita omni mentis duritia deposita, animũ Deo tractabilior rem offeramus. Qui verò neq; pinnas neq; squamas habet, ij in imis semper versantur vadis, & in cceno plurimum volutantur, veluti sunt anguilla, rhombi, & huiusmodi reliqua, quæ nequeunt ad aquæ summitatem ascendere, ad superiora quippe peruenire: atq; ij sunt qui luto, hoc est, turpitudini & vitijs inhæstites, ad vitales auras superioremq; spiritũ attolli nequeunt: aded carne turgidi, & vnicunq; oppleti confertiq; sunt, vt neq; deponere facile quicquã possint, neq; se attollere, aut ab ea cui affixi sunt fæce subleuare, hoc ita terrestriũ affectu grauatũ, vt nullam celestiũ curam suscipiant, crapulæ tantũ, libidinibus, cupiditatibusq; suis implicati; quibus quidem voraginibus hausti, simulatq; ceciderint, nihil quicq; conantur emergere, sed ita recumbentes, in eodem quo hæserint luto volitari delectantur. Eodem inuoluuntur cceno philosophi qui naturæ tantũ principijs insunt, ad naturæ verò ipsius autorẽ, cuius spiritus super aquas fertur, nunquam attolluntur. Eodem implicantur Iuriconsulti, qui leges nõ iustitiæ studio, sed lucri tantũ cupiditate profitentur. Eodem volutantur sacerdotes, qui cæremonias ore tenus prosequuntur, quid verò per cæremonias intelligi fieri ue debeat, aspernantur. Quin etiam Oratores, neq; non Poetæ qui faciendæ tantũ vbertatem, affluentissimosq; verborũ fluctus, ingentemq; vocum

strepitum,

strepitum, canorasq; nugas admirantur, quæ verò ad integræ vitæ institutionẽ faciunt, nihili pendunt, vnà cum superioribus in imo huiusmodi fundo, quippe vbi fluidissima maximèq; est profunda vorago, supini detinentur. Atq; hoc est illud profanum, quod vetus illa pietas tantopere auersabatur. Gentes tamen aliquas inuenies (vt alienigenarũ quoq; instituta cõquiramus) quibus pisces sacrificare mos fuerit, veluti Bœotij faciebant, qui selectiores quosdam anguillas ex eo genere quæ Capaidès appellatur, præcipue cõmendationis in Eubœa, disimmolare consuerat. Passim verò piscatores Neptuno Thunnũ, qui maximus esset, sacrificabant spe capturæ. Et Phaselitæ Lyciæ populi falsamenta Cylabræ cuiusdam heroi offerebant, eius cõdituræ pisces ita puros arbitrati, vt deos etiam alios pisci culis huiusmodi sale conditis placari opinaretur. Sunt verò qui apud eos id ea de causa institutũ scribant, quia regio illa ab origine prima falsamentis ex pisce factis empta fuerit.

PURIFICATIO.

Quod verò Aegyptij mare profanum arbitrabatur, alij longè secus existimant. Nam M. Tullius vbi rationes de parricidæ pcena cõmemorat, oratione pro Sex. Roscio Amerinõ, ea potissimum de causa insui reos culeo dicit, ne cum in flumen abiecti delati essent in mare, ipsum polluerent, quo cætera, quæ violata sunt, expiari putantur. Ad hæc Proclus tradit, sulfur & maris aquam ad purificationem adhiberi. Et Euripides Platonem secutus in Agyptũ, cum morbo quodam implicitus, sacerdotum suasu mari se expiasset, incolumitati redditus est: eaq; de causa versum hũc ille istius rei memor suis poematibus inseruit, *ἡθάσσε κλινοὶ πάντων τ' ἀνθρώπων ἕσπετος*. Aristophanes quoq; tale aliquid attigit, cum dixit: *ἡθροὺς μὲν αὐτῶν ἡδὲ δειλασσεῖς ἡγορεῖ, ἐπιτ' ἐλεῖται*. Neq; ritũ ignorauit huiusmodi Catullus, vbi ita canit:

Ecquid scis quantum suscipiat sceleris?

Suscipit ò Gelli quantum non vltima Thetis,

Nec genitor Nympharum abluat Oceanus.

Neq; temerè Clemẽs inducit Petrũ, anteq; cibũ fumeret Tripoli lauiffe in mari, alibiq; libenter eum in eodẽ lauare. Et apud Homerum Telemachus Palladi supplicaturus, in æquore manus lauit: quæ quidẽ purificatio omnium gentium cõsensu de mari sumpta, baptismũ ab omnibus preuisum nationib. indicat, quæ sola vera est purificatio. Diuine em literę per mare vnitatis numero baptismũ intelligunt, vt Theologi docuerunt. Nã & Michas propheta mare baptismũ appellasse visus, cum dixit: Tu peccata nostra in profundũ mare demerges. Mare verò lauacri huiusmodi ea de causa nuncupatur, vt sentit Euthymius, quod animarũ fordes, quæ illic eluunt, recipit, & quia purgat: omnia aut quantũlibet lutulenta flumina inuehunt in mare, lateq; ab eo admittunt, sed tamẽ nihil intra se cõtinet fordidi, fæcesq; omnes ad littora, sed eas perpurgatas, cõtinua reijcit alluuione.

DAMNVM ET VUTILITAS.

Aluit verò qui sacerdotũ Aegyptiorũ cõmenta curiosius sectantur, Tritonem ideo bifõrmi pingi solitũ, superiori quidem parte hominẽ, inferiori verò piscem, vt ex humore nos & vtilitatem & damnum consequi moneremur, cum illi ex humana natura borium atq; proficiũ, ex pisce nõ nisi perniciẽ interpretarentur. Sedenim de Tritone alibi. Quamuis autem apud Aegyptios perniciem piscis significaret, in ostentis tamẽ boni ominis habitus est nonnunquã: vt qui Augusto pridie quàm Siciliensem pugnam classe cõmitteret, in littore deam

N 2

electionisq; motuū instabilitatē, quam quidem interpretationem vt altē nimis d
repetitam, & paucissimorū ingeniorū intellectui peruiā, Basilii haudquaquā
magnificere videtur. Aegyptijs tamen argumētum placuisse, indicium est, quod
cœlum rore pluuiū venerabant, quod humor huiusmodi à probis illis naturis
defluere videretur, quæ propter mentis puritatem dignæ essent, quæ decentem
accōmodatamq; Deo creatori laudem redderent, disciplinamq; illam cœlestē in
inferiora sparsim diffundere profeminareq; viderent. Minimè igitur mirū est si
mare sacerdotes illi vsque ad eod abominabile existimabant, quod cœlestis roris
puritatē contaminaret, & amaritudine sua dulcedinē eam omnem peracerbam
redderet, eiusq; indignationis ergo tantum in maritima omnia odium, vt etiam
insulares vti profanos auerfarentur. Et mox receptū apud scriptores, insulares
omnes malos esse, Lerios autē pessimos: quod in Siculo haudquaquā merito
nonnulli detorsere, perinde ac in Leriorum locum Chios alij quidam substitue
rūt, nulla carminis habita ratione. Nam, vt hoc obiter explicemus, epigramma
est vetustum admodum, quod in vulgus prodijt, vulgatis in exemplaribus:

ἢ τὸ δὲ δημοδοῦς χῆροι κακοί, ἢ χὲρ μὲν, ὅς δ' ἔ
παύτης, πολλὴν περὶ λέει, καὶ περὶ λέεις ἢ χῆρ.

Non sum nefcius Chios hominū nequissimos olim habitos, quod vt credatur,
fatis est Theophrasti iudicium, qui eos ait oratorem quendam senem ad Lacē
dæmonios destinasse, qui quod eum puderet senectutis, canitiem succis fūcaue
rat, cumq; is publicè dicere inceperet, surrexit Archidamus in ea tum Repub.
longè princeps, dixitq;: Quā obsecro sermonis incolumitatē habiturus est hic,
qui mendacium non in anima solū, verū etiam in capite circumfert? Strabo
tamen, decimo, carmen hoc Phocylidæ adscripsit, Leriosq; nō Chios, ponit, vt
legendum sit, λέγιοι κακοί, & in fine, ἢ περὶ λέειο λέεις: cui lectioni ego magis faueo,
quo χῆρος, pro χῆρ primā κατὰ συναιρέσειν producit. Quidā eruditissimus alioqui vti
Patroclū pro Proclea reddidit, Carmē itaq; in hūc modū vtrobiq; restituendū:

ἢ τὸ δὲ φωνυλίδης λέειον κακοί, ἢ χὲρ μὲν, ὅς δ' ἔ
παύτης, πολλὴν περὶ λέει, καὶ περὶ λέεις λέεις.

Id nos ita Latinum fecimus:

Hoc quoq; Phocylidæ dictum, Lery mali, at illud

Non ita vti dicas, hic malus, ille minus.

Praui omnes inquam, Procleam si dempseris vnum,

Et tamen ipse etiamnum est Procleas Lerius.

In quam quidem poetices amcenitatem quamuis κατὰ παράφρασιν, ideo tamen desle
ctere collibuit, quia dum hæc cōmentatē venit in mentem mihi epigrammatis
Cornelij Castalij Feltrensis, Iuriconsulci in foro Veneto clarissimi, quod nemi
nem eruditum legisse pœniteat:

Afrani & Capito fratres, Neptunia proles,

Quorum iam tota est aurea facta domus:

Ambigitur multum de vobis, peior vter sit!

Nam nemo id dubitat ne sit vterq; malus:

Iudice me Capito tu longè es pessimus omnium,

Et tamen est frater te quoq; deterior.

Quod quidem scōmnia desumptum est ex epistola Phalaris ad Adimantum,
quam commodi tui causa libuit adscribere: ἀκούω σε ὅτι φέρεις εἰς μένος τὸν ἀδελφόν, ὅστις
ἐστὶν ἰμώδης ὅτι χείρων, ὅς μὲν ἐκείνον λέγοντος, ἐκείνῃ ἢ τ' ἐμπελιν σε. ἐγὼ δ' οἶομαι, μᾶλλον ἢ καλῶς πείπει
σμελ.

Audio te cum fratre tuo altercari, vter vestrum peior sit, cum tu quidem illū di
cas, contra verò ille te: ego verò existimo, imò perbellè mihi compertum est, il
lum vtriq; alijs omnibus, te verò vno, neq; illum neq; aliorum hominum quem
piam esse peiorem. Addam illud vnum, si nō satis nugarum est, quod ad Phocy
lidæ nomen epigrammati Græco insertum pertinet, videndum an eò spectet id
falsè dictum à Cicerone epistola ad Atticum libri quarti nona, καὶ τὸ δὲ φωνυλίδης,
vbi Pompeium perstringere videtur, qui licet egregiè de Repub. loqueretur,
parum tamē aut nihil differret à cæteris. Vnde illud ad eundem Atticū lib. v i i.
Epistol. Dionysius vir optimus, ego quos tu bonos esse dicas nō intelligo, ipse
nullos nouit id quod probando latissimè profequitur. Sed nos iam satis.

NEQVITIA.

Quoniam verò mare ipsum in primis salum est, & sal inde plurimum consti
tuitur, totumq; illud elementum si exicari posset, in sal abiturū est, Aegyptij
ipsum quoq; sal ita auerfabantur, vt ne pâne quidem salito vescerentur: quippe
cum viuendi, vt saepe dictum, puritatē in primis adamaerent, id fixum immo
tumq; animo gerebant, vt omnia nequitiae irritamenta summouerent: itaque sal
ipsum summo studio reijciebant, quod meram esse nequitiam intelligebant, cum
propter calorem sal irritare libidinem, seminalémq; vim expergefaceret & acue
re feratur: vnde salacitas petulantiae nomen. Exemplo verò sint ostrea & cōchy
lia in hunc vsū à nepotibus summo studio conquisita. Quin etiā mures abro
so sale pregnātes fieri tradit Aristoteles: ἀλιγόνης præterea Venus, illiq; salacitatis
ergo fanum ad portum maris aruspices poni apud veteres iuebant. Et marini
Dei omnes lasciuiores foecundioresq; ponuntur à poetis. Nimirum & illa Cœ
li virilia Saturni falce recisa, & in mare prolapsa, Venerem gignunt, quippe o
mnes fructuū vires abscise, atq; in humores viscerum veluti in mare proiecte, si
cut illic Venerem, ita hic libidinem gignunt. Theologi nostri sensu longè seclio
re sal accipiūt pro quod cetera Euāgelica, idq; sibi velle quod capite Leuitici secun
do dicitur: Quicquid obtuleris sacrificij salē cōdies, nec auferes sal fœderis Dei
tui de sacrificio tuo: in omni oblatione offeres sal. quasi dicere velit legislator,
quodcunq; docueris, quodcunq; correxeris, in quacūq; virtute versatus fue
ris, ad Apostolicam æmulationem atq; imitationem tete accommoda: sal enim
terre Apostoli, Domini ipsius testimonio. Nam sicut omnis cibus ad nutrimentū
tum aptus, diceret Hesychius, omni modo sale conditur, ita omnis sermō vtilis
adiuuandum, Apostolicæ omni modo sapientiae necessarium habet condimen
tum. Sed vt ad mare reuertamur, fluxum id atq; lubricum, non vti sal, solidum,
& frugalibus vsibus commodum. Minimè prætereundus hic in diuinis lite
ris locus, vbi legere est Iordanem fluiuium retrorsum fontem versus cursum
suum reflexisse, quod, vt D. Ambrosius opinari videtur, significat mollitudinē
animi ad maris lasciuiam profluentem cursum tenuisse, & ad fontem, quippe
ad originem, hoc est, Deum animi ipsius autorem cōuersum esse. Quoniam ve
rò scriptum est partem aquæ Iordanicæ defluxisse in mare, partem verò conuer
sam substituisse, Adamantius qui per Iordanē baptismū intelligit, sententia prio
ri non absimili figuram hanc esse dicit, vt per subsistentes aquas accipiamus eos,
qui eo abluti lauacro in pietatis dulcedine perseverant: per eam verò partem que
defluat in mare, intelligamus eos, qui licet ad baptismū venierint, in vitiorum ta
men amaritudinē dilabuntur, eaq; salugine corrupti, sincera vitæ suauitate ca
men

reant, cum manifestum sit in tota hominū vita nihil dulcius innocentia reperiri, peccato verò nihil amarius, etiam si quædam aspectu primo dulcia videantur. Sic apud Salomonē legitur Ecclesiaste: Nam in nouissimis, inquit, amarius felle inuenies, quod in initio dulce videbatur. Faciunt ad hoc & Græcorū fabulæ. Nam Arrianus in Indiæ descriptione fuisse ait insulam incultā in Erythraeo mari, non solum nomine, sed Nosoram apud Stephanū legere est, centū ferme stadis à litore distantem, quam indigenæ Soli sacram esse affirmarent, in quā nemo transiret, aut si transisset, non amplius appareret, quoniam eam vna Nereidum incoletet obscuro nomine, omnibus viris qui eò nauem appulissent, commiseri solitam, ac eos postea in pisces conuersos in mare dimittere: quo scelere iratum ei Solem ex insula migrare iussisse, neque eam renuisse, precatam tamen ut insita sibi voluptatis appetentia euanesceret, Deumque optatis annuisse, ac omnes, quos illa veneficis mutarat in pisces, in homines rursus ex piscibus commutasse, unde Ichthyophagorum genus emanarit. Ouidius tamen ait eam in piscem mutatā, eoque modo libidinis pruritus extingui potuit, si modo hæc eo loco intelligenda:

Nais, an ut cantu, nimiumque potentibus herbis,

Verterat in tacitos iuuenilia corpora pisces

Donec idem passa est. III. Metamorph.

Atque alibi apud eundem autorem pisce legas Venerem latuisse: fusus enim fugatusque Veneris ardor, quoniam euadat nisi ad frigidam piscium naturam, in quibus nullus alimentum fomes, quo iterum succendi queat. Hinc nostris etiam icuinis piscis apponitur, ut eius cibo lasciuia calor tepescat, atque hinc etiam occasio aliqua castimonie requiratur. Neque obstant quæ superius de maris & maritimorum salacitate differuimus, quia piscium genus, ut nonnulli disputant, tamen si degat in mari, & tunc tamē ea de causa mare sapienter Homero dicitur, quod fructum nullum gignat, sed fluuiorum & imbrium dulcis humor per antiperistasis amaritudinis corruptus, atque in sese collectus, veluti calor in aere frigidior deprehensus, per frigidioris venti colluctationem in fulmē abit, ita hinc frigida materia quæ non nihil terreni secum traxerit, intra calidam comprehensa, varia piscium genera producit, quorum insitum frigus tepore inde maris facile confouetur. Non enim omnia piscium genera progenerant, argumento est, quod simulac in mare pluuie deciderunt, Solque flagrantius per sudum irradiarit, ex templo videas superficiem maris innumerabilibus pisciculorum animulis pullulare, in quibus insinitus Apuarum numerus, quæ à Græcis ἀπύρι, quod ex pluuia generantur, nomen accepere: ostrea tamen ac cochylia, quæ libidiosa diximus, plus aeris admittunt, ac perinde spumosiore sunt, & salugini coalita & applicita, quare minimè mirum si accidat hæc salaciora fieri. Atqui non hinc testacea neque crustacea inter pisces assumimus, sed duo illa tantum genera quæ in initio posita sunt, vel lubrica, vel squamosa: in his enim nostra plurimum dictio versata est. quanquam Manilius eos qui Pisces horoscopum habuerint, libidinosos futuros præfagit Astronomicon IIII.

Scilicet in piscem sese Cytherea nauauit,

Cum Babylonicas summerse profugit ad undas,

Anguipedem alatos ungues Typhona ferentem,

Inseruitque suos quamuis piscibus ignes.

A M I C I T I A F I R M A.

Alioqui sal amicitie symbolum fuit, durationis gratia: corpora enim solidiora facit, & diutissime conseruat, unde hospitibus ante alios cibos apponissimum

litum, quo amicitie firmitas ac perseverantia significetur, quare plerique omnino sum habent, si sal in mensam profundi contigerit: contra verò faustum, si vinum atque id merum effusum sit. Vel, quia velut ex aquis sal multis & fustibus in vnum quoddam & solidum coit, ita ex diuerso conuenientes in vnum animi coalescant, itaque Platonium illud, *μία ψυχή*.

A' M V S I S E T G R A T I I S A L I E N V S.

Sed ut ad piscem reuertamur, cum animalia reliqua tam terrestria quam volatilia, multa dent & ingenij & docilitatis experimēta, soli pisces indoctes prorsus & stupidi sint, præter pauca admodum, quæ vel in Delphino, vel in paucissimis aliquot admiramur, mos apud Ægyptios inoleuerat, ut cognomento piscis hominem à Musis & Gratijs alienum cauillantes appellarent. Sed qui piscium partes tuentur, multa etiam in eo animantium genere deprehendunt, quæ meritis aliqua vestigia præ se ferant, sed propter habitationis dissidentiam, ea hominibus minus cognita: terrestria siquidem & aëria domi propemodum & in nostro ferè omnia cōtemplamur, quare multa facilius licuit explorare: Ægyptijs verò ea minus innotuisse quàm alijs, qui nullum cum piscibus commercium habere voluerint. Nam ut reliqua huiusmodi multa dissimulem, in Eloro Siciliae fluuio, qui urbem Eloram à se ita nuncupatā præterfluit, cicutum genus piscium fuisse tradit Apollodorus: inelamati enim accedebant, & cibum e porrigentis manu placidissimè capiebant. Citat Stephanus Chronicon primum, ubi hæc ab Apollodoro memoriæ demandata fuerint. At veterum parsimonia nunquam satis laudari potest: nam apud Homerum non Græcos solum, quo tempore circa Hellepontum militabant, piscibus abstinuisse comperias, sed & Phæacas, Horatij etiam nostri testimonio, helluones procosque ipsos Penelopes sola ganea nobiles, quamuis insulares essent, marinum obsonium nullum appetisse. Ulyssis verò socios videas non nisi extrema necessitate coactos expiscari, quippe comestitu omni absumpto, ne Solis boues attingerent, non obsonij causa, sed ut famis ferociam, quæ ob ingenitā importunitatem maleuada dicitur à poetis, aliquo pabulo mitigarent. Videas apud Satyricos piscium esculenta, utpote quæ tantum ad luxum & ingluuiem spectent, sapienter improbari. Neque lauciora aliter Romanis, ubi se delicijs dedere ceperunt, conuiuia fuere, quàm opipare piscibus instructa, eoque in quâ tempore quo illis omni turpitudinis genere lasciuire licentius sibi permittebant, pristina prorsus abolita disciplina, quod Satyricus poeta carpit:

Atque ita defecit nostrum mare, dum gula sauit

Retibus assiduus penitus scrutante, macello

Proxima nec patitur Tyrrenum crescere piscem.

Instruit ergo focum provincia.

Ne verò quæ Seneca in Romanorum luxuriam libro quaestionum tertio refert, hinc stomachosius repetam, Catonem merito admirari solitum accepimus, quomodo ciuitas salua esse posset, in qua piscis pluris quàm bos venundaretur: quod in hac quoque temporum miseria passim fieri, manifestum est.

G A N E A.

Neque quidem satis fuit piscibus in escarum principatum admitti, verum eò improbitatis & petulantie processere, ut soli sibi obsonij nomē usurparint: nam veteres ἀποφάγες, hoc est, obsonatores, ut Latini vocabulū, à Græcis mutuati dixerunt, eos appellabant, qui pisces vndecumque conquisitos studiosius compararent. Demosthenem aiunt eum Philocratē cupediariæ impudicitiaque crimina

naretur, eum ex auro proditorio & scorta & pisces comercatum accusasse. Quin
etiam pro Ctesiphonte, cum quidam in comitijs esse iam comedendi horā cla
mitaret, Nullo, inquit, pacto bone vir nos hodie pisciculos reddes: quasi lurco
nes & ganeones ex vno piscis esu notare vellet. Antagorā pōetam Antigonus
Rex increpuit merito, cum eum deprehendisset in Congro pisce condiendo di
ligentius intentum, quamuis ipse regis curiositate conuerso cauillo illuserit non
infacete: Antigonus enim dixerat, Putasne Antagora, Homerū cum illa scribe
ret, in Congro condiendo vnquam occupatum fuisse: cui Antagoras: Putasne
Antigone Agamemnonem cum illa faceret, quo quis modo cōgrum condiret,
solicitū fuisse: Piscem igitur pro ganea poni non ignarus Horatius, cum lectum
ad frugalitatem hortaretur, eumq; conimēdarēt quod tali esset animo p̄ditus,
vt neq; rerum opulentia moueretur, neq; vilioris cibi frugalitatem aspernare
tur, quippe qui in medio positorum abstemiam herbis viueret, his tamen ita con
tentus esset, ita sibi rerum omnium opulentiam redundare putaret, ac si eum li
quidus fortunæ riuus inauraret, id mox adiungit:

Verum seu pisces seu porrum & cape trucidas.

hoc est, siue lautiore victu, siue parco delectaris: per pisces delicatioris, vt dictū
epulas, per porrū & cape, frugalitatem intelligēs. Omnis enim caro, inquit Hera
clitus, corpus est, vel corporis pars: maritimarū verò vis tāquā anima cōpacta,
gratiam & voluptatē illis cōparauit. Sanè Plato, qui nihil ex Aegyptiorū opinio
ne in mari nasci loue dignum dixit, marina ipse corpora Dis amicissima arbitra
tus est: quare nonnulli asserunt Aegyptios sacerdotes non alia ratione maritimis
abstinuisse, nisi vt pie casteq; viuerent, veriti forsā, qui delicias omnes auerfa
rentur, ne piscis & cibus esset simul & condimentum. Beatos enim illos tantum
iudicabant, qui simplicē ac necessariū cibum delicijs quibuscunq; p̄ferebant,
quod & saluberrimū esse Plinius attestatur. Diodorus tamen primum ex radici
bus, secundum ex pisce cibū apud Aegyptios fuisse contendit. Ceterum nos de
sacerdotibus, non de profanis loquimur: nam & Horus ipse autor Aegyptius,
alios omnes dicit pisce vesci solitos. Neq; nescimus ex lacu à Myride folio tantā
fuisse piscium capturam, vt argenti talentum singulis diebus vectigalis nomine
reginæ persolueretur. Aliarū verò gentium sacerdotes nō modò piscem nō ab
horruerūt, sed & loca quēdā Dis sacra esse cōmentū sunt, vt solis ipsis pisces inde
capere liceret: cuiusmodi erant Rhiti in Attica regione iuxta Eleusinorū fines al
uei quidem ipsi tantum fluminū, cum aqua omnis, quæ illic flueret ac reflueret,
marina esset, quę loca Cereri & Proserpinæ sacra dicitabant, ac perinde solis sa
cerdotibus deberi. Quinetiam ætate nostrā, fluminū, stagnorū lacuumq; pluri
morū expiscationes sacerdotū tantū ditioni addicte sunt. Quoniā verò plerū
que locis mordet Erasmus Christianismi mores super esu pisciū & ieiunij, dum
modò ita dicit: Cū olim p̄cipuus gurgitū luxus fuerit in piscibus, mirū est
hodie religionis causa vulgus piscibus vesci. Alibi: Olim vesci piscibus pro deli
cijs habebat, & infami vocabulo dicebantur op̄ophagi: nunc ea res magna est
sanctimonia. Alibi his mordaciōrā cōminiscitur, quasi velit ostendere, adactos
esse nos legibus, vt ieiuniorū tempore piscibus vesci cōpellamur. Respōdemus
ad hæc ex sanctissimorū patrū sententiā, pisces nō ex edicto nobis oggeri, sunt e
nim multa & frugū & olerū genera, quib. nutrirī valeamus: neq; vt per argutos
falsosq; iocos ritum perstringit, ad sanctimonia vilius cuiuspiā opinione specta
re: sed cum Christiano homini tum semper, tū in ieiunio maximè lasciuie omnis
abstī

abstinentia proponatur, cibiq; in primis affluentia luxusq; corrigat, pisces tamē
ad ieiuniorum consolationem indultos esse, qui quidem delectare aliquantulū,
saginare verò aut obesum corpus reddere minimè possint: nullius enim, vt sepe
dicimus, aut parui sunt nutrimenti, ideoq; cibus est corporibus, quod nō Plato
nica tantum, sed nostra etiā sibi philosophia deposcit, debilitandis idoneus. Sed
Gregoriū ipsum audiamus. Epistola eius est ad Augustinū Britanniarū p̄fesu
lem, in qua quantū ad ieiunia pertinet, pisciū esum ait ita homini Christiano in
dultum esse, vt hoc ei infirmitatis solatiū, non luxuriæ pariat incendiū: monetq;
insuper, vt qui carnibus sibi abstinentiū cōstituere, sumptuosiora marinarū bel
luarū conuiuia instruere haudquāq; velint. Decret. dist. IIII. c. deniq; C. & post
paucā. Atqui ganeā ex pisce nō ea tantū causa significari dicendū, quod auidius
à lurconibus expetatur, q̄ quod ipse quoq; piscis natura vorax est, quā quidem
Virgilius notat, Ciri, propterea quod Thetis Scyllā Nisi eius opem imploran
tem in piscē vertere noluerit, verita scilicet ne actutū ab alijs piscibus deuoraret:

Nam miseros mutauit virginis artus

Ceruleo pollens coniux Neptunia regno:

Sed tamen externam squamis vestire puellam,

Insidiosq; inter teneram committere pisces

Non statuit, nimium est auidum pecus Amphitrites.

A N I M Æ.

Non ignorādū verò pisces eruditioribus animas esse, quod ex puriore quo
dam constant elemento, neq; multū cōcretus aliorū morentur, primiq; ani
matorum à Deo creati, vt obseruat Philo, quodammodo animalia, & nō anima
lia, vel vt ita dicam, mobilia inanimata, quibus ad solam corporis incolumitatē
Deus animalem spiritum afflarit, veluti sal carnibus ne putrescat adhiberi solet.
Apud Festū Pompeiū legas genus pisciculorū maiorum pro animis humanis
Vulcano dari solitū, quotānisq; piscatorios ludos trās Tyberim in area Vulca
ni mēse Iunio celebratos. In quo illud animaduertendū, vulgatos Festi codices
in damno esse, cum in antiquo manu scripto legerim, quod id genus pisciculorū
viuorū datur ei Deo pro animis humanis: nō autem genus pisciculorū maiorū:
nam si maiores, quomodo pisciculi? Est & alterū eodem loco mendū, quod scri
ptū est eos ludos fieri solere à pop. Ro. cum vetus codex habeat, à p̄tore Ro.

I N N O C E N T I A.

Neq; defunt qui piscem innocentia hieroglyphicū esse contendant, cum o
mnino sint innocui, neq; elementū suum ad insidias alijs inferēdas trāsgre
diantur. eoq; spectare dicunt Pythagoræ p̄ceptum, qui abstinentum esse pi
scibus edicto cauerit, ne persequerentur insontes.

D Æ M O N E S I M P R O B I.

Alij per animalia quę in aquis degūt, improbos dæmones significari tradi
derūt, vt in sacris literis Ionethes Chaldaeus interpretat: & superius vbi se
gregatas aquas ab aquis exposuimus, aliorum quorundam sententiam idē sen
tentū recitauimus. Sanè Magi dæmonas aqueos dicunt lasciuie libidiniq; p̄gre
fectos: & marinos deos vetustas omnis pro hieroglyphico lasciuia posuit. Et pi
sces maris Euthymius ait positū pro dæmonibus, qui inter vitæ nostræ fluctua
tiones versantur, & in amara prauorum salugine vitam ducunt.

G E N T E S.

In Christianæ verò pietatis institutionibus, gentes quæ diuinum cultū non

Pierii Val. Piscis.

dum suscepissent, per pisces indicabantur. Atqui gentes huiusmodi daemonum cultui passim deditæ erant, quare piscatoribus hæc à Deo provincia demandata, ut pisces in sacerdotum imperia redigerentur. Porro Afferor noster Evangelio pisces assos comest, quod indicat, sacrificiū quod offertur Deo, non elixū, sed assum esse debere, fidem quippe veluti igni probatam, & sancto feruentem spiritu offerendam. Eodem respicit, Ambrosio teste, Seruatoris eiusdem nostri dictum Evangelio, simile esse cæli regnum reti missō in mare, quod piscium genus omne congreget, quæq; ibidem subsequuntur: vbi nimirū de mortalium animis sermo est, quæ ad sanctioris vitæ institutionem attrahantur. Quin & Propheta cum de piorum congregatione loqueretur, super maria fundatā eam dixit. Apertissime Esaias: Ecce, inquit, gentes quasi stillæ situlæ. LXX sic reddidere, Sicut aquæ multæ, quod idem est.

IGNORANTIA.

Quamatum quidē & pinnulatū pisciū genus satis expositū est ex Origene, quæ scilicet eius hominis hieroglyphica sint, qui veterē possit hominē exueri: deoq; omne quod habet squamas & pinnulas, tam in mari quam in fluminibus & stagnis, electo populo comedere cōcessum est. Illud addendum ex Hesychio, squamas ignorantia hieroglyphicum esse, quæ quidem opera beneficio scientiæ excuti amoueriq; possunt. Id in Paulo liquidō demonstratum, qui cum veritatem ignoraret, cæcus factus est: addita verò Christi doctrina, quam Ananias ei prædicauit, ceciderunt ut squamæ ab oculis eius, & mox vidit.

AQVÆ:

A Syriorum verò religio fuit, ut piscibus abstinerent in Rheæ veneratione, quæ quidem ea illis dea erat, quæ pluuijs potissimum dominatur: pio enim fluo est: putabant enim illi ex aqua & aëre naturam rerum præcipue constare, proq; vnda pisces, pro aëre columbam venerabantur: de qua suo loco dictum.

FACELITIS.

Quamuis alij factū hoc in Facelitidis deæ, quæ Veneris fuisse filia perhibetur, cultum asserunt, eamq; olim in piscem cōmutatam, quā Syrii pro dea coluerunt, atq; in eius honorē Basso referente pisces argenteos in templa detulere. Chalon amnē in Syria ponit Xenophō, in quo magni & mansueti pisces, quos Syri veluti sacrosanctos habent, eosq; violari, æquæ ac columbas, nefas putant.

DERCETO.

Quin & Derceto, siue ut tradunt alij, Atargaten, muliebri effigie, quæ in piscem ab umbilico desineret, summæ venerationis deam in templis apud Ascalonē habuere. Et ut his finē imponamus, Oxyrynchitæ Ægypti populi piscem vrbis suæ cognominem summo cultu pro dea coluerunt, hiq; canem & mactare & esse soliti sunt in Cynopolitarum ignominiam & opprobrium, quod illi piscem Oxyrynchum apud se pro deo habitum, comedere non recundarentur. Cynopolitarum enim deus Anubis fuit, quem canino, ut suo loco dictum, capite faciebant.

HIEROGLYPHICORUM TOMI

Primi finis.